מנורה מבטחים

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2017

מנורה מבטחים

דוח תקופתי
לשנת 2017

פרק א': דוח תיאור עסקי התאגיד

פרק ב': דוח הדירקטוריון

פרק ג': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק ד': מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - החברה המנהלת

פרק ה': מבטחים החדשה

פרק ו': מבטחים החדשה פלוס

מספר חברה: 512245812
משרד ראשי: ז'בוטינסקי 23 רמת גן 5252007,
מוקד שירות לקוחות ארצי: 03-7107777 | 2000*
פקס: 03-5480297
www.menoramivt.co.il

מנורה מבטחים

פרק א':

דוח תיאור עסקי התאגיד

חלק א' - פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה 5
1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה 5
2. תחומי פעילות 6
3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה 7
4. חלוקת דיבידנדים 7
חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות 8
5. מוצרים ושירותים - תחום הפנסיה 8
6. מוצרים ושירותים - תחום הגמל 17
7. מוצרים ושירותים -תחום השתלמות 22
8. מוצרים ושירותים -תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה 24
9. מוצרים ושירותים -תחום ניהול קופות גמל להשקעה 26
10. ריכוז תוצאות הפעילות 28
11. דמי הניהול שהחברה רשאית לגבות 51
12. תחרות 53
13. לקוחות 59
חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה 65
14. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה 65
15. חסמי כניסה ויציאה 78
16. גורמי הצלחה קריטיים 79
17. השקעות 80
18. ניהול הסיכונים 82
19. ביטוח המשנה של קרנות הפנסיה 84
20. הון אנושי 85
21. שיווק והפצה 89
22. ספקים ונותני שירות 93
23. רכוש קבוע 95
24. עונתיות 97
25. נכסים בלתי מוחשיים 99
26. גורמי סיכון 100
27. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה 102
28. תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה 103

חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי 104

29. הדירקטורים של החברה המנהלת 104
30. נושאי משרה של החברה 106
31. אקטואר קרנות הפנסיה 109
32. מדיניות תגמול בחברה המנהלת 109
33. מבקר פנים 112
34. רואה חשבון מבקר 112
35. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי 113
36. ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושאי משרה 114

תיאור עסקי התאגיד

פרק "תיאור עסקי התאגיד" ערוך בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2015-9-32 שעניינו דוח תקופתי של חברות מנהלות וחוזר גופים מוסדיים 2017-9-1 שעניינו עדכון דוח תקופתי של חברות מנהלות, אשר הוצאו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").

פרק "תיאור עסקי התאגיד" כולל לעיתים ובין היתר, מידע צופה פני עתיד. מידע זה הוא מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים בחברה בתאריך הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון לתאריך הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה, בין היתר בשל שינויים שיחולו בגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 26 להלן. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה", "החברה מתכוונת", "החברה סבורה", "החברה צופה" וכד', אך יתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

תחומי פעילות החברה דורשים ידע מקצועי רב, אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה והוראות ההסדר התחיקתי החלות על עסקים אלו. במסגרת תיאור עסקי התאגיד נעשה ניסיון לתאר את עסקי החברה ועסקי קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה באופן בהיר ככל שניתן, תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו בצירוף הסבר בהיר המתייחס אליהם.

התיאורים המקצועיים הרבים, הוראות החוק השונות, החוזרים המקצועיים המפורסמים על ידי הממונה ותקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה ניתנו בהיקף הנדרש להבנת עסקי החברה. יחד עם זאת, הנוסחים המחייבים הינם אלו שפורסמו או שאושרו על ידי הגורמים המוסמכים לכך.

תקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הם מסמכים מורכבים, שההתמצאות בהם תצריך בדרך כלל קבלת ייעוץ פרטני מאת יועץ בעל מומחיות מתאימה. פרק זה אינו מהווה פרשנות של תקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל לצורך קביעת זכויות המבוטחים וחובותיהם, ולענייניים אלה יש לפנות רק לתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל עצמם.

תיאור עסקי התאגיד אינו מהווה מסמך ייעוץ לפי החוקים המפורטים בו.

מנורה מבטחים

חלק א':
פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה

חלק א' - פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה

1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1. מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה") הוקמה בשנת 1995 כחברה פרטית מוגבלת במניות (חברה בערבון מוגבל). החברה הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "חברת האם") (אשכול החברות בשליטת חברת האם יקרא להלן - "הקבוצה"). החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981 (להלן - "חוק הפיקוח על הביטוח") ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 (להלן - "חוק קופות הגמל"), ולצורך כך הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק קופות הגמל נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

בעלי השליטה בחברה הינם פלמס אסטבלישמנט ונייידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים), המחזיקים בנאמנות ביחד, עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, בכ- 61.86% ממניות חברת האם.

ביום 31 באוגוסט, 2017 עברה לידי החברה הבעלות המלאה בחברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים אקדמאיים של אוניברסיטת ת"א (1965) בע"מ (להלן - "חברת האוניברסיטה"), ובתום שנת 2017 היא מוזגה לתוך החברה. (לפרטים נוספים ראה באור 4 לדוח הכספי המאוחד של החברה).

1.2. להלן תרשים מבנה האחזקות של קבוצת מנורה מבטחים החזקות בע"מ:

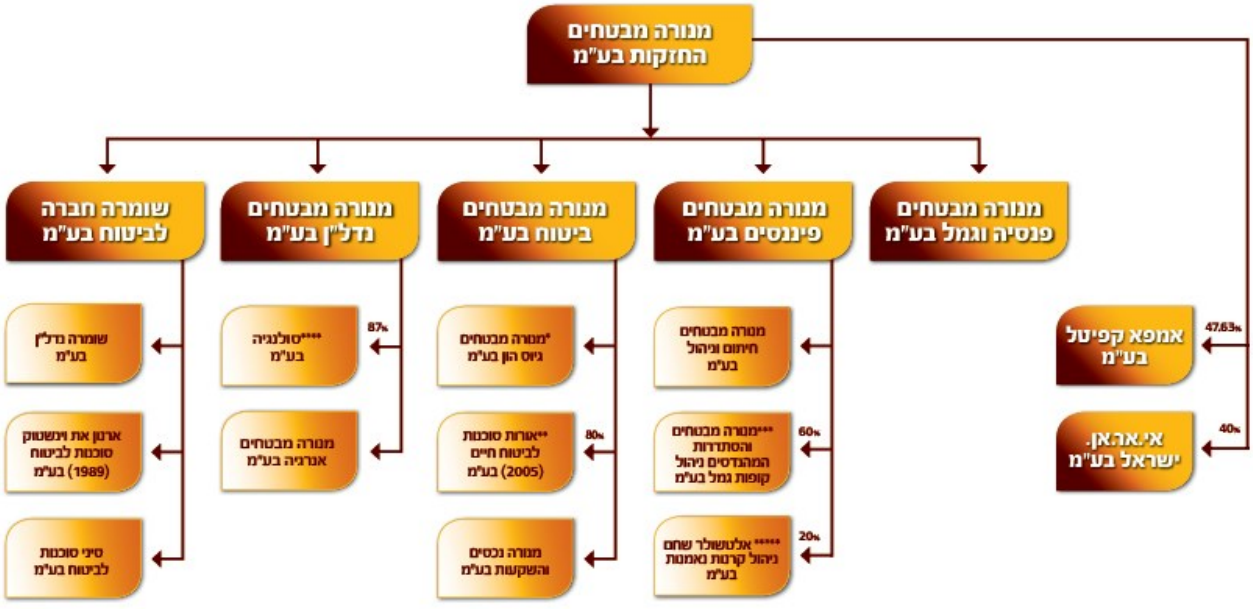

בהיעדר סימון אחוזי החזקה - בעלות מלאה.
* חברת אג'ח שהינה תאגיד מדווח.
** 20% הנותרים מוחזקים על ידי מנהלים באורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ.
*** 40% הנותרים מוחזקים על ידי הסתדרות המהנדסים בישראל. הסתדרות המהנדסים בישראל מחזיקה 100% במועדון רימונים 2010 למהנדסים בע"מ.
**** חברה פרטית המאוגדת בקפריסין.
***** 80% הנותרים מוחזקים על ידי אלטשולר שחם בע"מ.

1.3. <u>דירוג החברה</u>

בחודש נובמבר, 2005 ביצעה חברת מידרוג בע"מ (להלן - "מידרוג") דוח דירוג של החברה ושל קרן הפנסיה מבטחים החדשה. מטרת הדירוג היתה להעריך את איכות הניהול של החברה, וזאת על ידי בחינת איכות ההון האנושי וחוסנה הפיננסי של החברה, כמו גם את יכולותיה לנהל את הסיכונים אליהם היא עצמה חשופה ואת הסיכונים אליהם חשופים מבוטחי מבטחים החדשה. מידרוג מקיימת מעקב שנתי אחר דירוגה של החברה, כאשר האחרון שבהם בוצע בחודש מרס, 2015, לפיו דירוגה של החברה נשמר על רמתו הגבוהה.

מידרוג העניקה לחברה דירוג בקבוצת האיכות הגבוהה ביותר - MQ1 - מבין סולם בן חמש קבוצות דירוג של חברות מנהלות של גופי השקעה וחסכון (Investment Manager Quality Rating). דירוג MQ1 משקף את איכות החברה המנהלת ועל פיו מוערכת החברה באיכות גבוהה מאוד וזאת בהתבסס על שקלול יכולות הניהול, היציבות העסקית והאיתנות הפיננסית.
בחודש ינואר, 2017 הודיעה החברה למידרוג, כי אין ברצונה להמשיך בדירוג לאור העלויות של דוח הדירוג. נוכח הודעת החברה, הודיעה מידרוג בחודש ינואר, 2017 כי היא מפסיקה לדרג את החברה, וכי ערב הפסקת הדירוג עמד הדירוג על MQ1.

2. <u>תחומי פעילות</u>

החברה פועלת בחמישה תחומי פעילות:

2.1. תחום ניהול קרנות פנסיה (להלן - "תחום הפנסיה"), שכולל ניהול קרן פנסיה חדשה וקרן פנסיה כללית. קרנות הפנסיה מעניקות למבוטחים אפשרות לחסכון פנסיוני לטווח ארוך (פנסיית זקנה), וכן כיסוי למקרה נכות (פנסיית נכות) ומוות (פנסיית שאירים). לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 55 להלן;

2.2. תחום ניהול קופות גמל שונות (להלן - "תחום גמל"), מעניק לחוסך אפשרות חסכון לטווח ארוך (קופת גמל לחסכון[1]), תוך קבלת הטבות מס שונות ואפשרות, בתנאים מסוימים, למשיכת הסכומים שנצברו כסכום חד פעמי. הקופות אינן מעניקות כיסוי ביטוחי לעמיתיהן. במסגרת התחום מנוהלות כל קופות גמל שבניהול החברה, הנמנות על הסוגים הבאים: קופות גמל לחסכון (שלעניין הכספים שהופקדו בהן עד סוף שנת 2007 מוסיפות להתנהל כקופות גמל לתגמולים) שהן גם קופות גמל אישיות לפיצויים, קופות מרכזיות (לפיצויים, וכן קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית) וקופות גמל למטרה אחרת. המסלולים מבטיחי התשואה של 2 קופות גמל לחסכון נכללים במסגרת תחום ניהול קופות גמל מבטיחות תשואה. במהלך שנת 2017 נוהלו בתחום 11 קופות שונות (קופה אחת נוהלה עד לתום 2017 באמצעות חברת האוניברסיטה, ומוזגה בתום השנה לקופה אחרת שבניהול החברה) ונכון לתום שנת 2017 מנוהלות בתחום האמור 10 קופות שונות. לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 6 להלן;

2.3. תחום קרנות ההשתלמות (להלן - "תחום ההשתלמות") מעניק לחוסך אפשרות חסכון לטווח בינוני/ארוך תוך קבלת הטבות מס שונות ואפשרות למשיכת הסכומים שנצברו כסכום חד

[1] קופות אלו נקראו בעבר קופות גמל לא משלמות לקצבה.

פעמי. התחום כולל ניהול קרן השתלמות אחת. לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 7 להלן;

2.4. תחום ניהול קופות גמל מבטיחות תשואה (להלן - "תחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה"), שכולל מספר מסלולים מבטיחי תשואה ב-2 קופות גמל לחסכון שונות, שביחס אליהם התחייבה החברה כי התשואה שיקבלו במסלולים לא תפחת מהתשואה המובטחת. תחום זה סגור בפני הצטרפות של עמיתים חדשים, והוא מצוי ב-Runoff. תוצאות התחום מאוחדות עם תוצאות החברה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה (ראה פרוט בבאור 2.ג לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה). לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום - ראה חלק 8 להלן.

2.5. תחום ניהול קופות גמל להשקעה (להלן - "תחום קופות ההשקעה"), מעניק לחוסך העצמאי אפשרות לחסכון נזיל (תוך תשלום מס רווחי הון בעת משיכה לפני גיל 60) אשר ייחשב כתשלום פטור לצורך קבלת הכספים לאחר הגיע העמית לגיל 60 כקצבה פטורה ממס (קצבה מוכרת). החברה החלה לפעול בתחום זה בחודש נובמבר, 2016. בנוסף כולל התחום קופת גמל להשקעה לטווח ארוך לילדים, אשר החלה לפעול בחודש ינואר, 2017. לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 9 להלן;

3. <u>השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה</u>

בשנים 2016 ו-2017 לא בוצעו השקעות בהון החברה ו/או עסקאות במניותיה.

4. <u>חלוקת דיבידנדים</u>

4.1. דירקטוריון החברה לא אימץ בהחלטה מדיניות חלוקת דיבידנד.

4.2. לעניין המגבלות לחלוקת דיבידנד ודיבידנדים שחולקו - ראה ביאור 12 ("הון ודרישות הון") בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

4.3. לפרטים נוספים בדבר חלוקות דיבידנד בשנת המס ראה באור 12ב לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

4.4.

מנורה מבטחים

חלק ב':
תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

5. מוצרים ושירותים - תחום הפנסיה

תחום הפנסיה כולל 2 קרנות פנסיה: קרן הפנסיה החדשה המקיפה "מבטחים החדשה" וקרן הפנסיה החדשה הכללית "מבטחים החדשה פלוס".

5.1. מבטחים החדשה

5.1.1. כללי

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים), שהחלו להיות מבוטחים בקרן פנסיה משנת 1995 ואילך. החל מחודש מרס, 2005 מתנהלת הקרן כ"קרן תשואה". לפי הוראות תקנון "קרן תשואה", צבירת זכויות הפנסיה מבוססת על סכום צבור, המומר לפנסיה בעת הפרישה לפנסיית זקנה, בהתאם למקדם האקטוארי המתאים לנתוני הפרישה שבחר בהם המבוטח (גיל הפרישה שבחר, הבטחת תשלומים לתקופה מוגדרת, זכאות לפנסיית שאירים אחרי פטירתו). אחרי פטירתו של פנסיונר משולמת לאלמנתו פנסיית שאירים, בשיעור שנקבע לגביה במועד פרישתו לפנסיה, אלא אם במועד הפרישה קבע הפנסיונר כי לא תשולם פנסיית שאירים כאמור.
כמו כן, יוענק למבוטח פעיל כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הפרישה. כיסויים אלו ימומנו על ידי ניכוי עלות הסיכונים מחשבון המבוטח מדי חודש בחודשו, כאשר הקרן פועלת על בסיס ערבות הדדית של מבוטחי הקרן (דהיינו - המבטח הינם מבוטחי הקרן). היקף הכיסויים ייקבע לפי מסלול הפנסיה בו בחר המבוטח (מבין מגוון מסלולי ביטוח אפשריים), לפי גילו במועד הצטרפותו לקרן והתפתחות שכרו (בהתאם לעקרון שקבע הממונה, לפיו עלות הכיסויים הביטוחיים שיינתנו למבוטח לאורך כל תקופת ביטוחו לא תעלה על 35% מדמי הגמולים שיופקדו עבורו במרכיבי התגמולים בקרן באותה תקופה).

5.1.2. שיעורי ההפקדות המותרים

תקרת ההפקדה החודשית בקרן הינה 20.5% מכפל השכר הממוצע במשק (בשנת 2017 עמדה תקרת ההפקדה החודשית על 3,966 ש"ח והחל מחודש ינואר, 2018 עומדת תקרת ההפקדה החודשית על 4,061 ש"ח), ולעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק. בהתאם לכך, הפקדות חד-פעמיות בקרן אינן יכולות לחרוג מן התקרה האמורה (המחושבת בכל שנת מס על בסיס מצטבר מתחילת שנת המס ועד לחודש ההפקדה). שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים שכירים במסגרת הסדר פנסיית חובה הינן, מיום 1 בינואר, 2017 - 18.5% משכר העובד.

החל משנת המס 2017 קיימת חובת הפקדה גם לעצמאים בגין הכנסה ממשלח יד או מחקלאות[2], וזאת בשיעורים הבאים:

- על חלק ההכנסה שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע במשק - 4.45%;
- על חלק ההכנסה שעולה על מחצית השכר הממוצע במשק ואינו עולה על השכר הממוצע במשק - 12.55%.

בעת משיכת כספים מקרן הפנסיה, שלא בדרך של קצבה, ישולם הסכום הצבור של העמית, בניכוי מס כדין.

5.1.3. <u>כיסויים ביטוחיים</u>

מסלולי הביטוח של מבטחים החדשה מעניקים למבוטחים כיסויים ביטוחיים הן למקרי נכות (אובדן כושר עבודה) והן לשאירים (במקרה של פטירת המבוטח). בשנת 2017 היו במבטחים החדשה אחד עשר מסלולי ביטוח, כדלקמן:

- מסלול כללי - מסלול זה הוא מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה", ובו הכיסוי הביטוחי המקסימלי המותר למקרה נכות (75%) ולשאירים במקרה של פטירה (100%) (לנשים לכל גיל הצטרפות, ולגברים עד לגיל הצטרפות של 47 שנים), כך שפנסיית השאירים מיועדת להיות דומה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה. הכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים לעמיתי מסלול זה עד לגיל 67 - לאשה ולגבר;
- מסלול עתיר חסכון - מיועד למי שמעונין לקבל פנסיה נמוכה יותר (באופן משמעותי) במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה (הכיסויים האמורים ניתנים עד גיל 64 - לאשה ו-67 - לגבר), אך פנסיית זקנה גבוהה יותר;
- מסלול חסכון מרבי לפרישה מוקדמת - דומה במהותו למסלול עתיר החסכון, אך מקנה את הכיסויים הביטוחיים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה), ובכך מביא לצבירת פנסיית זקנה גבוהה אף יותר;
- מסלול כללי לנשים לגיל 64 - המסלול כולל את אותם הכיסויים המוענקים במסלול הכללי, אלא שהכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים בו לנשים עד לגיל 64;
- מסלול ביטוח מרבי - דומה במהותו למסלול הכללי, ובשונה ממנו מאפשר קבלת פנסיה בשיעור המרבי המותר לפי הוראות הממונה בכל גיל הצטרפות לקרן, אך מקנה את הכיסויים הביטוחיים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה);
- מסלול משווה - מסלול מאוזן, המיועד למי שמעוניין כי פנסיית הנכות או פנסיית השאירים שתשולם לו או למשפחתו תהיה קרובה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה;
- מסלול ביטוח שאירים מוגבר - מיועד למי שמעוניין לקבל פנסיית זקנה נמוכה (באופן משמעותי) מזו שלפי המסלול הכללי, פנסיה נמוכה מאד במקרה של אובדן כושר עבודה, אך פנסיה גבוהה יותר במקרה של פטירה;
- מסלול ביטוח שאירים מופחת - כיסוי 75% לנכות, כיסוי שאירים זהה למסלול עתיר החסכון;
- מסלול משולב מוטה חסכון - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול עתיר החסכון;
- מסלול משולב מוטה ביטוח - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול המשווה;

[2] הכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(8) לפקודת מס הכנסה.

- מסלול ביטוח נכות מופחת - כיסוי לנכות זהה למסלול עתיר החסכון, כיסוי שאירים זהה למסלול ביטוח שאירים מוגבר.

5.1.4. <u>מסלולי השקעה</u>

בשנת 2017 פעלו בקרן שלושה עשר מסלולי השקעה שונים, כדלקמן:

- מסלול כללי - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, ללא מגבלה מנהלית נוספת; מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה" עד ליום 31 בדצמבר, 2015 והחל מאותו המועד הוא סגור להצטרפות של עמיתים חדשים;
- מסלולי יעד לפרישה - תשעה מסלולי השקעה תלויי גיל, המנוהלים בהתבסס על ההנחה שהכספים המנוהלים בכל אחד מהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש, החל בשנת 2020, המשך בשנים 2025, 2030 וכן הלאה. החל מיום 1 בינואר, 2016 מהווים מסלולי יעד לפרישה את מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה", בהתאם לשנת הלידה של עמית שהצטרף לקרן ולא בחר במסלול אחר;
- מסלול מניות - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, אך לפחות 60% מן הנכסים המנוהלים במסלול זה מושקעים במניות (לרבות נגזרים לסוגיהן, אג"ח להמרה במסלול מנייתי ומכשירים פיננסיים נוספים המבצעים השקעות במניות או עוקבים אחר פעילות השקעות במניות);
- מסלול אג"ח - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, אך לפחות 50% מן הנכסים המנוהלים במסלול זה מושקעים באגרות חוב (לרבות אגרות חוב מיועדות, תעודות סל העוקבות אחר אגרות חוב והלוואות);
- מסלול הלכה - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, בהתאם להחלטות הנהלת החברה, ובהתאם לכללי ההלכה היהודית;

בנוסף מנהלת הקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה למקבלי קצבה קיימים ותיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לזכאים קיימים, והחל מחודש ינואר, 2018 מנוהל תיק נכסים נפרד גם לכיסוי התחייבויות הקרן למקבלי קצבה חדשים.

5.2. מבטחים החדשה פלוס

5.2.1. כללי

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר, העולה על כפל השכר הממוצע במשק, ולהפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה. הקרן הוקמה בשנת 1997.
צבירת זכויות הפנסיה לפי תקנון מבטחים החדשה פלוס מבוססת גם היא על סכום צבור בדומה למבטחים החדשה (ראה פירוט בסעיף 5.1 לעיל). מבטחים החדשה פלוס מעניקה כיסוי ביטוחי למבוטחים, בדומה למבטחים החדשה, אך בנוסף מאפשרת למבוטח שבחר בכך, להשתייך למסלול יסוד, ללא כיסויים ביטוחיים.

5.2.2. שיעורי ההפקדות המותרים

ההוראות לגבי שיעורי ההפקדות ב"מבטחים החדשה פלוס" זהות לאלו החלות על ההפקדות ב"מבטחים החדשה" (ראה סעיף 5.1.2 לעיל). יחד עם זאת, אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית והקרן מקבלת גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום. בעת משיכת כספים מקרן הפנסיה, שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של העמית, בניכוי מס כדין.

5.2.3. כיסויים ביטוחיים

בהתאם לתקנון מבטחים החדשה פלוס, המבוסס על תקנון מבטחים החדשה, ניתנת למבוטחי הקרן אפשרות לבחור במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה"). במבטחים החדשה פלוס קיימים אותם מסלולי ביטוח שקיימים במבטחים החדשה (לפירוט ראה סעיף 5.1.3 לעיל). יחד עם זאת, המבוטח במבטחים החדשה פלוס רשאי לבקש כי יחול עליו מסלול שאין בו כיסויים ביטוחיים כאמור, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד (ביטוח זקנה משמעו תשלום פנסיית זקנה ממועד הפרישה לכל חיי הפנסיונר, ואם בחר בכך - גם לאלמנתו אחריו, לכל ימי חייה; המסלול לביטוח זקנה בלבד מכונה "פנסיית יסוד").
מנגנון האיזון האקטוארי במבטחים החדשה פלוס, בכל הנוגע לעודף אקטוארי הנובע משיעורי יציאה לנכות ומתמותת מבוטחים פעילים ונכים ובכל הנוגע לגירעון אקטוארי הנובע מאותם גורמים, חל רק על המבוטחים, שחל עליהם מסלול ביטוח שאינו מסלול פנסיית יסוד.

5.2.4. מסלולי השקעה

במבטחים החדשה פלוס מנוהלים תשעה מסלולי יעד לפרישה תלויי גיל, המנוהלים בהתבסס על ההנחה שהכספים המנוהלים בכל אחד מהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש, החל בשנת 2020, המשך בשנים 2025, 2030 וכן הלאה. מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה פלוס" הינו מסלול יעד לפרישה המתאים לשנת הלידה של עמית שהצטרף לקרן ולא בחר במסלול אחר.

- בנוסף מנהלת הקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה למקבלי קצבה קיימים והחל מתחילת שנת 2018 קיים בקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה למקבלי קצבה חדשים.

5.3. <u>מדיניות החיתום של קרנות הפנסיה</u>

- מיום הקמתה של מבטחים החדשה קיים בה מנגנון של תקופת אכשרה לאירועים הנובעים ממחלה הקיימת במועד ההצטרפות. במקרה של תביעה, כאשר המבוטח לא השלים את תקופת האכשרה הנדרשת, מתבצע הליך בדיקה הכולל פניה לכל הגורמים הרלוונטיים לצורך בחינת עברו הרפואי של המבוטח. לגבי מבוטחים עצמאיים בודדים או הנמנים על קבוצת מצטרפים קטנה, מבצעת הקרן חיתום רפואי מיום הקמתה (בנוסף על מנגנון תקופת האכשרה האמור), כתנאי להצטרפות לקרן, חידוש תשלומים או הגדלת הכיסוי הביטוחי. הקרן מבצעת מעת לעת בחינה של הצורך בהתאמת מדיניות החיתום למבנה ההצטרפות לקרן הפנסיה.
- ממועד הפעלת מסלולי הביטוח במבטחים החדשה פלוס, בחודש אוגוסט, 2008 קיימים גם בה מנגנוני תקופת האכשרה והחיתום הרפואי האמורים לעיל.

5.4. <u>אופן ניהול ההתחייבויות הפנסיוניות</u>

הגיל הממוצע של המבוטחים במבטחים החדשה ובמבטחים החדשה פלוס הינו כ-41 שנים ו-45 שנים בהתאמה. בהתחשב בעובדה כי תזרים ההתחייבויות הצפוי הינו ארוך טווח (עשרות שנים) ולנוכח תחזית פרישת המבוטחים לפנסיית זקנה והנחות שיעורי הזכאות לפנסיית נכות ותשלומי הפנסיות לשאירים, אופק ההשקעה במבטחים החדשה, ובמבטחים החדשה פלוס, הינו לתקופות של 30 שנה לערך.

מחודש יוני, 2008 ואילך מנוהלים תיקי הנכסים של מבטחים החדשה העומדים כנגד ההתחייבויות למקבלי קצבה קיימים (מי שהחל לקבל פנסית נכות או שאירים בגין אירוע מזכה שארע עד ליום יום 31 בדצמבר, 2017 ולאחריו, או שהחל לקבל קצבת זקנה בעד התקופה שהחלה עד לחודש דצמבר, 2017) (לעיל ולהלן - "מקבלי קצבה קיימים") וכנגד ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה (פנסיונרים שפרשו לפנסיה עד סוף שנת 2003, שהממשלה מוסיפה להנפיק בגין 70% מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן כלפיהם אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד") לפי מדיניות השקעות נפרדת, שאלה עיקריה: חלק מהנכסים מושקעים באגרות חוב ממשלתיות מיועדות צמודות מדד מסוג "ערד", בשיעורים מתוך תיק הנכסים כפי שנקבע, לפי הענין, בהוראות ההסדר התחיקתי (לענין זכאים קיימים לפנסיה - 70% מהנכסים בתיק הרלוונטי; לענין מקבלי קצבה קיימים - עד סוף חודש יוני, 2017 - 30% מהנכסים בתיק זה, והחל מיום 1 ביולי, 2017 - 60% מהנכסים בתיק זה). יתרת הנכסים בתיקים האמורים מושקעת בהשקעות צמודות מדד ברמת סיכון נמוכה, תוך ניסיון להפחית את התנודתיות הצפויה בתשואת תיקי הנכסים האמורים עד למינימום (להערכת החברה, לא ניתן להימנע לחלוטין מתנודתיות כאמור).

מחודש ינואר, 2018 מנוהל תיק הנכסים של מבטחים החדשה העומד כנגד ההתחייבויות למקבלי קצבה חדשים (מי שהחל לקבל פנסית נכות או שאירים בגין אירוע מזכה שארע ביום 1 בינואר, 2018 ולאחריו, או שהחל לקבל קצבת זקנה בעד התקופה המתחילה בחודש ינואר 2018 או לאחריו) (לעיל ולהלן - "מקבלי קצבאות חדשים") לפי מדיניות השקעות נפרדת, שאלו עיקריה:

מבטחים החדשה - מסלול פנסיונרים חדשים: משקיע 60% באגרות חוב מיועדות ובשילוב עם נכסי סיכון וזאת בכדי להשיג תשואת יעד מבוקשת שתבטיח תנודתיות נמוכה בקצבה המשולמת.

מבטחים החדשה פלוס - מסלול פנסיונרים חדשים: מכיוון שאין כלל אגרות חוב מיועדות אחוז נכסי הסיכון גבוה יותר וזאת בכדי להגיע לתשואת היעד.

החל משנת 2009 מנוהל במבטחים החדשה פלוס תיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה למקבלי קצבה קיימים, והחל מחודש ינואר, 2010 מנוהל במבטחים החדשה פלוס תיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה למקבלי קצבה חדשים, שפועלים בדומה למתואר לעיל ביחס למבטחים החדשה.

פנסיות הזקנה מעודכנות בהתאם למספר מנגנוני עדכון:

הצמדת הפנסיה לשינויים במדד המחירים לצרכן - הפנסיות של זכאים קיימים ומקבלי קצבה קיימים יעודכנו מדי חודש בחודשו, והפנסיות של מקבלי קצבה חדשים יעודכנו אחת לשנה, בחודש אפריל, בגין השנה הקודמת;

עדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון;

ועדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גרעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.

לפרטים אודות רפורמת האג"ח המיועדות והשלכותיה על שיעורי אגרות החוב המיועדות שיוקצו לפנסיונרים ולעמיתים - ראה סעיף 5.5 להלן.

5.5. <u>שינויים המשפיעים על הביקוש וההיצע בתחום הפנסיה</u>

להלן יתוארו בתמצית עיקרי הרפורמות אשר הונהגו בשוק החסכון לטווח ארוך בשנים האחרונות והשפיעו על תחום הפנסיה:

<u>הפסקת שיווק תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים</u>

בתחילת שנת 2013, ובהתאם להוראות חוזר שפרסם הממונה בחודש נובמבר, 2012 הפסיקו חברות הביטוח לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חסכון עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ("מקדמי קצבה מובטחים") (למעט, בתנאים מסוימים, ביחס למי שמלאו לו לפחות 60 שנים במועד המכירה), והחלו לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים. כתוצאה מכך, ונוכח העובדה כי בהיעדר מקדמי הקצבה המובטחים בוטל אחד מהיתרונות השיווקיים של מוצר ביטוח החיים נצפתה מאז שנת 2014 מגמה של גידול בשיעור המצטרפים החדשים לקרנות הפנסיה מקרב המצטרפים לראשונה לעולם הפנסיוני.

<u>קרן פנסיה ברירת מחדל נבחרת</u>

בחודש יולי, 2016 פורסם חוזר שעניינו "הוראות לענין בחירת קופת גמל" (להלן - "חוזר קרן ברירת מחדל"). במסגרת חוזר קרן ברירת מחדל קבעה הממונה כי היא תבחר לפחות שתי קרנות פנסיה מקיפות שתשמשנה כקופות ברירת מחדל של כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי בקופת גמל אחרת, ושמעסיקם לא ערך מכרז עצמאי מטעמו בענין זה, וזאת בהליך תחרותי שיתקיים אחת ל-3 שנים (ושהחברות המנהלות שיזכו בהליך יהיו מחויבות לו למשך 10 שנים ממועד הצטרפות העמית). בנוסף, קבעה הממונה את התנאים והקריטריונים שבהם יכולים מעסיק וארגון עובדים לקיים כאמור הליך תחרותי משל עצמם לצורך בחירת קרן פנסיה, קופת גמל לחסכון או קרן השתלמות שתהווה קופת ברירת המחדל של עובדיהם.

על בסיס הוראות חוזר קרן ברירת מחדל, ערכה הממונה הליך לבחירת קרנות ברירת מחדל נבחרות, שבסופו נקבעו 2 קרנות, שהחל מחודש נובמבר, 2016 הן קרנות ברירת מחדל הנבחרות למשך השנתיים שלאחר מכן, כמו כן, נקבע שיעור דמי הניהול שהקרנות הנבחרות יגבו ממצטרפים אליהן. בחודש דצמבר, 2017 תוקן החוזר, וקבע שתוקפם של הסכמי ברירת מחדל שהיו בתוקף בחודש מרס 2016, וששיעור דמי הניהול שנקבעו בהם או נגבו מכוחם היה השיעור המירבי יסתיימו לכל המאוחר ביום 31 במרס, 2018.

חוזר זה מאיץ עוד יותר את התחרות הערה בשוק הפנסיה, במקביל לירידה המתמשכת בדמי הניהול, ומשפיע במידה מסוימת על מספר העמיתים החדשים שמצטרפים לקרנות הפנסיה הגדולות. בשלב זה לא ניתן להעריך את עוצמת ההשפעה ומשמעותיה לגבי פעילות החברה ורווחיותה, כמו גם השפעתה העתידית על שיעורי הנטישה של העמיתים הקיימים ועל מספר המצטרפים החדשים לקרנות הפנסיה שבניהול החברה. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות וזאת בין היתר, כתוצאה מהתנהגות העמיתים, המעסיקים והמתחרים בשוק.**

רפורמת האג"ח המיועדות

בחודש מרס, 2017 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017 (להלן - "התקנות"), התקנות מעגנות את ההמלצות שפורטו בדוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון פנסיוני, ומשנות, החל מיום 1 ביולי, 2017 את אופן הקצאת אג"ח מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה (ההקצאה הינה בשיעור קבוע של 30% מנכסי קרן הפנסיה המקיפה), באופן שנותן עדיפות למקבלי קצבה ולעמיתים מבוגרים על חשבון שיעור ההקצאה לעמיתים צעירים: שיעור ההקצאה למקבלי קצבה יעלה ל-60%, שיעור ההקצאה לעמיתים מגיל 50 ועד ליציאה לפנסית זקנה יהיה עד 30%, ולעמיתים עד גיל 50 יוקצו אג"ח המיועדות שיוותרו, כאשר שיעור ההקצאה ל-3 הקבוצות האמורות יהיה בהתאם לשיעור היחסי של כל קבוצה בקרן הפנסיה המקיפה הרלבנטית, וישתנה מקרן לקרן, כאשר עד לתום שנת 2023 שיעור ההקצאה לעמיתים בני 50 ומעלה ולשאר העמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן מסוימת יהיה זהה. כמו כן נקבע בתקנות, כי שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה של קרן מסוימת עשוי לגדול עד לכדי 85% מסך נכסיהם, ככל ששיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן יהיה לפני הגדלת ההקצאה כאמור גבוה ביותר מ- 0.5% משיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן אחרת, וזאת כדי לעודד מעבר עמיתים לקראת גיל פרישה לקרן שכזו ובכך להגדיל את התחרות על עמיתים מבוגרים לקראת פרישה. בחודש יוני, 2017 התפרסם חוזר שעניינו כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות, אשר קובע כי רק אם הפער בשיעורי ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה יעלה על 1.5%, תוכל הקרן להגדיל את שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה בקרן מעבר ל-60%.

בחודש יוני, 2017 התפרסם חוזר שעניינו כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות, אשר קובע כי רק אם הפער בשיעורי ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה יעלה על 1.5%, תוכל הקרן להגדיל את שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה בקרן מעבר ל-60%. בחודש מאי, 2017 התפרסמו תיקונים לחוזרי פנסיה שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות, הוראות לניהול קרן חדשה והוראות לניהול קרן חדשה כללית (להלן בסעיף זה - "החוזרים"). החוזרים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר, 2018 קובעים הוראות משלימות להוראות התקנות, לרבות הוראה שלפיה הפנסיות של מקבלי קצבת נכות או שאירים, שמועד ארוע הנכות או הפטירה יהיה לאחר מועד תחילת החוזרים, והפנסיות של מקבלי קצבת זקנה, שיפרשו לאחר מועד תחילת החוזרים, יהיו צמודות לפער שבין התשואה שתושג בפועל בגין תיק מקבלי הקצבה לבין הנחת התשואה - כאשר גרעונות (או עודפים) בשל פער זה ניתן יהיה לפרוס על פני 3 שנים.
החברה מעריכה, כי השילוב של התקנות ביחד עם החוזרים, צפוי להביא למצב שבו, בניגוד למצב עד לתום שנת 2017 - פרישה לפנסית זקנה לא תייצר גרעון אקטוארי לקרן הפנסיה, עלויות הכיסוי הביטוחי לנכות ושאירים לא יהיו בחסר (בעקבות ריביות היוון בלבד), ולכן הגרעון האקטוארי הדמוגרפי של קרן הפנסיה יצטמצם בצורה משמעותית. כתוצאה מכך, יתאפשר לקרנות הפנסיה להתחיל להתחרות זו בזו ומול מוצרים אחרים (קופות גמל ופוליסות ביטוח) על קבלת כספים לצורך תשלום פנסית זקנה מיידית - באופן שיגרום להגברה של התחרות על כספי עמיתים/מבוטחים מבוגרים לקראת פרישה. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח ואשר עשויה שלא להתממש באשר הינה תלויה במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.**

שינוי המקדמים בתקנוני קרנות הפנסיה

בחודש אוקטובר, 2017 פרסמה הממונה נייר עמדה - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות פנסיה וחוזר בענין דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה. בהתאם לחוזר צפויה עלות הכיסוי הביטוחי לנכות לגדול בצורה משמעותית, עלות הכיסוי הביטוחי לשאירים צפויה לפחות במעט, ואילו במקדמי ההמרה לפנסית זקנה צפויים לחול שינויים לא מהותיים. בעקבות החוזר האמור יחול ככל הנראה שינוי בהוראות התקנון התקני של קרן הפנסיה לענין מסלולי הביטוח של קרנות הפנסיה. בחודש ינואר, 2018 פורסם לתיקון, שדחה את מועד הכניסה לתוקף של החוזר (והעלויות החדשות הנגזרות ממנו) ליום 1 ביוני, 2018 ביחד עם הכניסה הצפויה לתוקף של התקנון החדש של "מבטחים החדשה". לאחר שרפורמת האג"ח המיועדות האמורה לעיל כבר יושמה, ולאחר שהמקדמים החדשים ייכנסו לתוקף, קרנות הפנסיה המקיפות צפויות להיות יותר מאוזנות, דבר שעשוי להגביר עוד יותר את האטרקטיביות של קרנות הפנסיה.

6. מוצרים ושירותים - תחום הגמל

6.1. תחום זה כולל את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
2.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
3.	מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
4.	מנורה מבטחים אמיר כללי	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
5.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
6.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
7.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
8.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה
9.	הילה קופת גמל לתגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
10.	רשף קופת גמל לתגמולים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים, קופה סקטוריאלית

ביום 31 באוגוסט, 2017 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות "חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ" (להלן "חברת האוניברסיטה"), שהינה החברה המנהלת של "קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א". ביום 31 בדצמבר, 2017, הושלם מיזוגה של החברה האמורה לתוך החברה, ובמקביל הושלם מיזוג קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א לתוך קופת "מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים".

6.2. <u>קופות גמל לחסכון (קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים)</u>

- קופות גמל לחסכון הן קופות גמל לטווח ארוך. כספים שהופקדו לקופות הללו עד לתום שנת 2007 - הופקדו לקופות גמל לתגמולים, והם ניתנים למשיכה בסכום חד פעמי בהתקיים תנאים מסוימים. הפקדות שהופקדו לרכיב הפיצויים של הקופות הללו עד לתום שנת 2007 - הופקדו לקופות גמל אישיות לפיצויים.
- כספים שהופקדו לקופות הללו החל מתחילת שנת 2008 - הינם כספים קצבתיים שבעת משיכתם שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של העמית, בניכוי מס כדין. החל מחודש נובמבר, 2015 ניתנה אפשרות לתשלום קצבה מקופת גמל לחסכון באמצעות שילוב של משיכה לתקופה קצובה מהקופה ורכישת ביטוח אריכות חיים ממבטח חיצוני, וזאת בכפוף לקביעת הוראות מתאימות בתקנון הקופה.
- קופות גמל לחסכון מיועדות לשכירים ולעצמאיים, אלא אם נקבע אחרת בתקנון, וההפקדות אליהן מבוצעות מידי חודש בחודשו בגין שכירים, ואחת לתקופה בגין עצמאיים. ההוראות לגבי שיעורי ההפקדות בקופות גמל לחסכון לקצבה זהות לאלו החלות על ההפקדות ב"מבטחים החדשה" (ראה סעיף 5.1.2 לעיל). יחד עם זאת, אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית והקופות יכולות לקבל גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום.

6.2.1. <u>כאמור לעיל, החברה מנהלת 6 קופות גמל לחסכון:</u>

- מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים - שהינה קופה מסלולית שכוללת שמונה מסלולי השקעה שונים, כדלקמן:
  - שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול לבני 50 ומטה, מסלול לבני 50-60 ומסלול לבני 60 ומעלה), אשר נכסיהם יושקעו בכפוף להוראות הדין לפי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בגילאי העמיתים בכל מסלול. מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל של הקופה;
  - מסלול אג"ח עד 10% מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים: אג"ח סחירות ושאינן סחירות של חברות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה, פקדונות, אג"ח של ממשלת ישראל או אג"ח של ממשלות אחרות. חשיפה לנכסי אג"ח תהיה בשיעור שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 10% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
  - מסלול מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
  - מסלול שקלי טווח קצר - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים שאינם צמודים: פקדונות שקליים, מלוות ממשלתיות, הלוואות שקליות ואג"ח שקליות סחירות ושאינן סחירות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים המפורטים לעיל שמשך החיים הממוצע שלהם אינו עולה על שנה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
  - מסלול אג"ח ממשלת ישראל - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול.

יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;

- מסלול הלכה - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ובכפוף לכללי ההלכה היהודית בלבד. ההשקעות במסלול תהיינה בסמכותה ובאחריותה הבלעדית של ועדת ההשקעות והחברה תהיה חייבת לפעול בנאמנות כלפי העמיתים במסלול זה; השאת התשואה במסלול זה מוגבלת בכך שההשקעות בו כפופות לכללי ההלכה היהודית.

כאמור לעיל, לתוך הקופה התמזגה, בסוף שנת 2017, קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א.

- מור מנורה מבטחים - שהינה קופה סקטוריאלית, שההצטרפות אליה מוגבלת למשרתי הקבע ובני משפחתם בלבד, ואינה פתוחה בפני עמיתים אחרים. הקופה הינה קופה מסלולית שכוללת ארבעה מסלולי השקעה שונים כדלקמן:
  - שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול לבני 50 ומטה, מסלול לבני 50-60 ומסלול לבני 60 ומעלה), אשר נכסיהם יושקעו בכפוף להוראות הדין לפי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בגילאי העמיתים בכל מסלול. מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל של הקופה;
  - מסלול מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.
- מנורה מבטחים יותר - תוצאות מסלול ד' של הקופה, שאינו מבטיח תשואה, נכללות בתחום הגמל. תוצאות יתרת מסלולי הקופה נכללות בתחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה. חלק מהעברות היו העברות על פי הוראות הדין של כספי נפטרים במסלולים מבטיחי תשואה של הקופה;
- מנורה מבטחים אמיר - תוצאות המסלול שאינו מבטיח תשואה של קופה זו (כללי) נכללות בתחום הגמל. תוצאות יתרת מסלולי הקופה נכללות בתחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה. חלק מהעברות היו העברות על פי הוראות הדין של כספי נפטרים במסלולים מבטיחי תשואה של הקופה;
- הילה קופת גמל לתגמולים ופיצויים - שהינה קופה סקטוריאלית, שההצטרפות אליה מוגבלת לעובדי הוראה וכן עובדי ו/או נבחרי ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים ובמכללות, ואינה פתוחה בפני עמיתים אחרים. הקופה הינה קופה מסלולית שכוללת שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול לבני 50 ומטה, מסלול לבני 50-60 ומסלול לבני 60 ומעלה), אשר נכסיהם יושקעו בכפוף להוראות הדין לפי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בגילאי העמיתים בכל מסלול.
- רשף קופת גמל לתגמולים - שהינה קופה סקטוריאלית, שההצטרפות אליה מוגבלת לעובדי הוראה וכן עובדי ו/או נבחרי ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים ובמכללות, ואינה פתוחה בפני עמיתים אחרים. הקופה הינה קופה מסלולית שכוללת שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול לבני 50 ומטה, מסלול לבני 50-60 ומסלול לבני 60 ומעלה), אשר נכסיהם יושקעו בכפוף להוראות הדין לפי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בגילאי העמיתים בכל מסלול.

6.3. <u>קופות גמל מרכזיות</u>

- קופה מרכזית לפיצויים מיועדת למעסיק. החל משנת 2011 מוצר זה סגור להפקדות חדשות ומנוהל כמוצר ב-Runoff. בחודש יוני 2017 פרסמה רשות המסים חוזר, אשר תוקן בחודש מרס, 2018 ובו הוראות שמסדירות את העברת הכספים מקופות מרכזיות לפיצויים לחשבונות אישיים של עובדי המעסיקים ו/או החזרתם לידי המעסיק (בין היתר לצורך מימון ההפקדות השוטפות שמבצע המעסיק לרכיב הפיצויים בגין כל עובדיו). בחודש אוקטובר 2017 פרסמה הממונה חוזר שמשלים את חוזר רשות המסים האמור.
- קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית מיועדת לחסכון ייעודי של מעביד לצורך תשלומי פנסיה תקציבית לעובדיו שיש להם הסדר פנסיה תקציבית, מתוך כספים שנוכו משכרם של העובדים האמורים כהשתתפות בעלות הסדר הפנסיה התקציבית. הפקדות העמית-המעביד בקופה נעשות תוך ייחוס החלק היחסי של ההפקדה לכל עובד, תוך זיהוי שמי של העובד, על מנת שכספים אלה ישמשו בעתיד לצורך תשלומי פנסיה תקציבית לאותו עובד בלבד. עוד יצוין, כי במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל ניתנה גם לקיבוצים ומושבים שיתופיים האפשרות להפקיד לקופה זו, אך בשלב זה וכל עוד לא תיתן הממונה הוראות משלימות לגבי ניסוח התקנון שיאפשר את יישום תיקון החוק, אפשרות זו אינה ישימה בפועל.
- החברה מנהלת 3 קופות מרכזיות:
- מבטחים מרכזית לפיצויים - כל נכסי הקופה יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו על פיו.
- מנורה מרכזית לפיצויים - בעלת שלושה מסלולי השקעה, כדלקמן:
  - מנורה מרכזית לפיצויים כללי - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו בו.
  - מנורה מרכזית לפיצויים עד 10% מניות - עד 10% מנכסי המסלול יושקעו במניות, וניירות ערך המירים למניות, ויתרת נכסי המסלול תושקע בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו על פיו.
  - מנורה מרכזית לפיצויים ללא מניות - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי למגבלות שנקבעו על פיו, ללא השקעה במניות או בניירות ערך המירים למניות.
- מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית שבה שני מסלולי השקעה כדלקמן:
  - מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו בו;
  - מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית מסלול ללא מניות - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שישתנה מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי למגבלות שנקבעו על פיו, ללא השקעה במניות או בניירות ערך המירים למניות.

6.4. <u>קופת גמל למטרה אחרת</u>

- חוק קופות הגמל קבע, כי לא יינתן אישור לקופות גמל חדשות למטרה אחרת לגבי קרן המיועדת לתשלום דמי חגים, דמי תאונה ותשלומים אחרים כיוצא באלה, וכי לא יינתן אישור לקופות גמל חדשות למטרה אחרת לגבי קרן המיועדת לתשלום דמי חופשה, אלא אם הוקמה לפי הוראות חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.
- החברה מנהלת קופת גמל אחת למטרה אחרת (מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה), שמיועדת, בין היתר, לתשלום דמי חופשה וחגים, ומשכך היא משתייכת לקבוצה סגורה של קופות גמל מסוג זה, אליה לא יצורפו עוד קופות גמל חדשות.

6.5. <u>שינויים המשפיעים על הביקוש וההיצע שבתחום הגמל</u>

הביקוש וההיצע שבתחום הגמל מושפעים בעיקר מנסיונות הרגולציה להחיות את קופות הגמל -כדוגמת האפשרות שהתווספה במסגרת תיקון 13 לחוק קופות הגמל, שלפיה קופת גמל תשלם לעמיתים קצבה למשך תקופה מוגדרת, שבסופה יחלו לקבל תשלומים ממבטח מכוח פוליסה למשך כל ימי חייו, אשר התווספה בחודש נובמבר, 2015 ועדיין לא השפיעה על הביקוש בתחום הגמל. עם זאת, בשנת 2016 חל גידול, לאחר מספר שנים, בהפקדות לקופות הגמל לחסכון וזאת בשל הפקדות חד פעמיות כתוצאה מתיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה.

7. <u>מוצרים ושירותים -תחום השתלמות</u>

7.1. תחום זה כולל את קרן ההשתלמות "מנורה מבטחים השתלמות".

7.2. קרנות השתלמות מיועדות למימון השתלמות מקצועיות אולם ניתן למשוך מהן כספים לכל מטרה אחרת בתום שש שנים ממועד ההפקדה הראשונה, ללא תשלום מס. ההפקדות בקרנות ההשתלמות לשכירים נעשות על ידי המעסיק והעובד ונרשמות על שם העובד - שיעורי ההפקדות מתוך השכר נקבעו בהתאם לפקודת מס הכנסה והם עד 7.5% למעסיק ולפחות שליש מכך לעובד, אך ניתן לקבוע בהסכם קיבוצי שיעורי הפקדות שונים מאלה. ההפקדות מוכרות למעסיק כהוצאות. ההפקדות לקרנות השתלמות לעצמאים מותרות רק למי שיש לו הכנסה מעסק או ממשלח יד בכפוף לתקרת הכנסה.

7.3. מנורה מבטחים השתלמות הינה קרן השתלמות מסלולית הכוללת אחד-עשר מסלולי השקעה השונים, כדלקמן:

- מסלול כללי - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת השקעות;
- מסלול אג"ח עד 10% מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות ושאינן סחירות, ניירות ערך מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אג"ח להמרה ופקדונות. חשיפה לנכסי אג"ח תהיה בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 10% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים שאינם אג"ח ואינם מניות תהיה על פי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות ובכפוף לכל דין;
- מסלול אג"ח עד 20% מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים: אג"ח סחירות ושאינן סחירות של חברות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה, פקדונות, אג"ח של ממשלת ישראל או אג"ח של ממשלות אחרות. חשיפה לאג"ח תהיה בשיעור שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 20% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים שאינם אג"ח ואינם מניות תהיה על פי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות ובכפוף לכל דין;
- מסלול מניות - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול מניות חו"ל - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות שנסחרות בחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול אג"ח קונצרני - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות ושאינן סחירות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה ופקדונות. בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול שקלי לטווח קצר - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים שאינם צמודים: פקדונות שקליים, מלוות ממשלתיות, הלוואות שקליות ואג"ח שקליות

סחירות ושאינן סחירות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים המפורטים לעיל שמשך החיים הממוצע שלהם אינו עולה על שנה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;

- מסלול אג"ח ממשלת ישראל - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת נכסי מסלול ההשקעה תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול לטווח ארוך - נכסי העמיתים יהיו חשופים לנכסים שונים בכפוף להוראות הדין. שיעור החשיפה למניות ולאג"ח קונצרני לא יפחת מ- 40% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות. נכסי המסלול יושקעו בהתחשב, בין היתר, בכך שהמסלול מיועד לאוכלוסייה המעוניינת בהשקעה לטווח ארוך, שעולה על שש שנים.
- מסלול פאסיבי - כללי: נכסי המסלול יושקעו במדדים שונים בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול פאסיבי - מדדי אג"ח עד 15% במדדי מניות: נכסי המסלול, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 100%, יושקעו במדדי אג"ח. יתרת הנכסים, למעט שיעור מהנכסים אשר יושקע במזומנים לצורך טיפול בהפקדות, משיכות והעברות כספים, תושקע במדדי מניות בשיעור שלא יעלה על 15%, בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת השקעות.

7.4. <u>שינויים המשפיעים על הביקוש וההיצע שבתחום ההשתלמות:</u>

בשנת הדוח לא חלו שינויים שהשפיעו על הביקוש וההיצע שבתחום ההשתלמות.

8. מוצרים ושירותים -תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה

8.1. תחום זה כולל את המסלולים מבטיחי התשואה של קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים יותר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
2.	מנורה מבטחים אמיר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים

8.2. המסלולים מבטיחי התשואה של הקופות הנ"ל סגורים בפני הצטרפות של עמיתים חדשים, אך העמיתים הקיימים רשאים להמשיך ולהפקיד לחשבונם במסלולי התחום, עד להגיעם לגיל הפרישה הקבוע בתקנוני הקופות (65 שנים לגבר ו-60 לאישה), והכל בכפוף למגבלות המפורטות בתקנוני הקופות. במקרה של פטירת עמית במסלול מבטיח תשואה, יופחת סך נכסי תחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה בהתאם, ואילו סך נכסי תחום הגמל יגדל בהתאם.

8.3. מנורה מבטחים יותר - הקופה כוללת מסלול שאינו מבטיח תשואה (שתוצאותיו נכללות בתחום הגמל), וכן 3 מסלולים מבטיחי תשואה, כדלקמן:

- מנורה מבטחים יותר מסלול א': שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד הידוע בחודש בו הופקד כל סכום;
- מנורה מבטחים יותר מסלול ב': שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד בגין החודש בו הופקד כל סכום;
- מנורה מבטחים יותר מסלול ג': שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 4.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד בגין החודש בו הופקד כל סכום.

8.4. מנורה מבטחים אמיר - הקופה כוללת מסלול שאינו מבטיח תשואה (שתוצאותיו נכללות בתחום הגמל), וכן שני מסלולים מבטיחי תשואה, כדלקמן:

- מנורה מבטחים אמיר מדד ידוע: שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד לפי היחס בין המדד שפורסם לאחרונה לפני זקיפת הרווחים לבין המדד הידוע במועד בו הופקדו הכספים לזכות העמית;
- מנורה מבטחים אמיר מדד בגין: שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד לפי היחס בין המדד שפורסם לאחרונה לפני זקיפת הרווחים לבין המדד בגין החודש בו הופקדו הכספים לזכות העמית;

8.5. מנורה ביטוח העמידה ערבויות לטובת עמיתי המסלולים מבטיחי התשואה בקופות הגמל שבניהול החברה, להבטחת התחייבות החברה כלפיהם לשיעור תשואה מובטח - תשואה שנתית ריאלית נטו (לאחר דמי ניהול) של לפחות 5.5% - 4.5%, מדי שנה ולכל שנה בנפרד (דהיינו, אין התחשבנות משנה לשנה). ההיקף של הערבויות מתייחס, לתאריך הדיווח, לצבירה בסך כולל של כ-4.7 מיליארד ש"ח. כנגד הבטחת התשואה קיימת התחייבות האוצר

של מדינת ישראל לקבלת 75%-89% מהכספים בקופה והפקדתם אצלו בפיקדון צמוד למדד בתנאי הצמדה בתוספת ריבית של 4.95% - 5.95% לשנה, בהתאם למסלולים. בנוסף לאמור, נתנה מנורה ביטוח ערבויות דומות להבטחת קרן ההשקעות של העמיתים במסלול שאינו מבטיח תשואה וזאת לטובת עמיתים שהצטרפו לקופה עד לשנת 1994 ולגבי הפקדותיהם הנומינליות עד לחודש ינואר, 2009.

9. מוצרים ושירותים -תחום ניהול קופות גמל להשקעה

9.1. תחום זה החל לפעול לקראת תום שנת 2016, והוא כולל את הקופות הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	חסכון טופ	קופת גמל להשקעה
2.	מנורה מבטחים חסכון לכל ילד	קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לילד

9.2. קופות גמל להשקעה מיועדות לתשלום סכום הוני לעמית עצמאי. הפקדת כספים לקופה זו לא תהנה מהטבות המס, מוגבלת לעד 70 אלף ש"ח בכל שנת כספים ותיחשב לצורך קבלת הכספים לאחר הגיע העמית לגיל 60 כמקנה קצבה פטורה ממס (קצבה מוכרת). משיכת הכספים לפני הגיע העמית לגיל 60 - תהיה חייבת במס רווחי הון. בהתאם לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2017, ניתן היה בשנת 2017 בלבד, להפקיד לקופה זו, בנוסף להפקדה האמורה לעיל, גם את התמורה של מכירת דירת מגורים שלישית ואילך, וזאת עד לסך של 2.5 מיליון ש"ח. קופות אלו מתחרות מול פוליסות החסכון ומול קרנות הנאמנות.

9.3. קופת גמל להשקעה חסכון ארוך טווח לילד פועלת בהתאם לתקנות הביטוח לאומי (חסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016, שעל פיהן יפקיד המוסד לביטוח לאומי מדי חודש סך של 50 ש"ח מקצבת הילדים בגין כל ילד זכאי בקופת גמל להשקעה או בחשבון בנק, בהתאם לבחירת ההורה. הקופה החלה לקבל הפקדות בחודש ינואר, 2017.

9.4. להלן פרטים אודות קופות הגמל להשקעה הנכללות בתחום:

9.4.1. חסכון טופ הינה קופת גמל להשקעה מסלולית הכוללת 6 מסלולי השקעה שונים, כדלקמן:

- מסלול כללי - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת השקעות;
- מסלול אג"ח - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אגרות חוב סחירות ושאינן סחירות, ניירות ערך מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אגרות חוב להמרה ופקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים כאמור תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בתעודות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה; יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול פאסיבי - מדדי מניות - נכסי המסלול, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 100% מנכסי המסלול, יושקעו במדדי מניות. יתרת הנכסים, למעט שיעור מהנכסים אשר יושקע במזומנים לצורך טיפול בהפקדות, משיכות והעברות כספים, תושקע במדדים שונים בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת השקעות;
- מסלול פאסיבי - מדדי אג"ח עד 25% במדדי מניות - נכסי המסלול, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 100% מנכסי המסלול, יושקעו במדדי אג"ח. יתרת הנכסים, למעט שיעור מהנכסים אשר יושקע במזומנים לצורך טיפול בהפקדות, משיכות והעברות כספים, תושקע במדדי מניות בשיעור שלא יעלה על 25%, בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת השקעות.

- מסלול שקלי טווח קצר - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים, שאינם צמודים: פקדונות שקליים, מלוות ממשלתיות, הלוואות שקליות ואג"ח שקליות סחירות ושאינן סחירות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים המפורטים לעיל שמשך החיים הממוצע שלהם אינו עולה על שנה. חשיפה לנכסים כאמור תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בתעודות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול הלכה - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ובכפוף לכללי ההלכה היהודית בלבד; ההשקעות במסלול תהיינה בסמכותה ובאחריותה הבלעדית של ועדת ההשקעות והחברה תהיה חייבת לפעול בנאמנות כלפי העמיתים במסלול זה; השאת התשואה במסלול זה מוגבלת בכך שההשקעות בו כפופות לכללי ההלכה היהודית.

9.4.2. מנורה מבטחים חסכון לכל ילד הוקמה בשלהי שנת 2016, וההפקדות הראשונות אליה התקבלו בחודש ינואר, 2017. הקופה הינה קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לילד מסלולית הכוללת 4 מסלולי השקעה שונים, כדלקמן:

- מסלול חוסכים המעדיפים סיכון מועט - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים: אג"ח סחירות ושאינן סחירות של חברות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה, פקדונות, אג"ח של ממשלת ישראל או אג"ח של ממשלות אחרות. חשיפה לנכסי אג"ח תהיה בשיעור שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 10% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים כאמור לעיל תושג הן באמצעות השקעה במישרין והן באמצעות השקעה בנגזרים, בתעודות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. חשיפה לנכסים שאינם אג"ח ואינם מניות תהיה על פי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות ובכפוף לכל דין. מסלול זה הינו מסלול ברירת המחדל בעת ההצטרפות לקופת הגמל, ועמית יצורף אליו, בעת הצטרפותו לקופת הגמל, אלא אם בחר אחרת;
- מסלול חוסכים המעדיפים סיכון בינוני - נכסי העמיתים יהיו חשופים לנכסים שונים בכפוף להוראות הדין. הנכסים יושקעו על פי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בעובדה שהחוסכים במסלול מעדיפים רמת סיכון בינונית;
- מסלול חוסכים המעדיפים סיכון מוגבר - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים כאמור תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בתעודות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול הלכה - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ובכפוף לכללי ההלכה היהודית בלבד; ההשקעות במסלול תהיינה בסמכותה ובאחריותה הבלעדית של ועדת ההשקעות והחברה תהיה חייבת לפעול בנאמנות כלפי העמיתים במסלול זה; השאת התשואה במסלול זה מוגבלת בכך שההשקעות בו כפופות לכללי ההלכה היהודית.

10. ריכוז תוצאות הפעילות

10.1. ריכוז תוצאות הפעילות לשנת 2017

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות גמל				תחום קופת גמל להשקעה		סך הכל
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קופת גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	
מספר עמיתים:									
פעילים [2]	595,706	20,456							616,162
לא פעילים	505,293	49,471							554,764
מקבלי קצבה:									
זכאים קיימים לפנסיה:									
זקנה	342								342
שארים	662								662
נכות	186								186
פנסיונרים:									
זקנה	11,052	1,244							12,296
שארים	4,277	317							4,594
נכות	4,004	17							4,021
סה"כ	1,121,522	71,505							1,193,059
מספר חשבונות עמיתים:									
פעילים[2]			160,383	23,535	143,977	1,081	9,731	100,482	439,189
לא פעילים			562,333	73,222	146,183	30,383	1,412	3,153	816,686
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)									
פעילים[2]	83,752,169	1,054,359	2,945,596	630,613	3,957,388	423,287	140,115	136,569	93,040,096
לא פעילים	11,788,129	480,337	6,968,586	521,630	2,611,827	4,274,655	70,283	3,111	26,718,558
בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:[3]									
זקנה	134,519								134,519
שארים	202,257								202,257
נכות	50,167								50,167
בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים:[3]									
זקנה	2,592,756	83,060							2,675,816
שארים	1,672,482	16,221							1,688,703
נכות	1,528,254	4,294							1,532,548

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופת גמל				תחום קופת גמל להשקעה		סך הכל
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר1	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קופת גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	
נתונים תוצאתיים: (באלפי ש"ח):									
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	1,043,983	75,091	42,722	7,223	353,633	-	40,708	81,331	1,644,691
תקבולים מדמי גמולים	10,433,897	344,889	451,551	88,208	1,213,358	10,315	185,289	135,158	12,862,665
תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים	-	12,382	150,697	3,942	42,216	-	137,892	56,739	403,868
העברות צבירה לקרן/לקופה[4]	3,694,597	25,177	715,289	15,731	648,028	-	-	-	5,098,822
העברות צבירה מהקרן/מהקופה[4]	3,290,747	54,589	615,873	26,119	425,029	2,909	-	294	4,415,560
פדיונות	1,435,289	13,610	442,475	54,083	455,972	60,619	6,324	122	2,468,494
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:									
פנסיית זקנה	5,777								5,777
פנסיית נכות	7,343								7,343
פנסיית שארים	12,865								12,865
תשלומים לפנסיונרים:									
פנסיית זקנה	149,303	3,858							153,161
פנסיית נכות	284,783	655							285,438
פנסיית שארים	98,868	718							99,586
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	6,580,686	94,817	600,432	48,840	313,005	230,650	5,516	4,938	7,878,884
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח):									
פעילים ולא פעילים	187,799	7,950	52,758	5,851	38,643	21,198	489		314,688
מקבלי קצבה	33,076	444							33,520
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):	244,665	6,060	2,877						253,602
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים):									
פעילים[2]	0.18	0.51	0.51	0.42	0.64	0.50	0.56		
לא פעילים	0.46	0.80	0.54	0.66	0.67	0.50	0.59		
מקבלי קצבה	0.50	0.50							
שיעור דמי ניהול ממוצע מהפקדות (באחוזים):	2.35	1.66	0.54						

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופת גמל				תחום קופת גמל להשקעה		סך הכל
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר1	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קופת גמל להשקעה	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד	
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):									
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.03	0.03	0.04	0.04	0.00 *)	0.12	0.15	
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	
בגין השקעות לא סחירות	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	
עמלות ניהול חיצוני	0.10	0.07	0.10	0.03	0.07	0.00 *)	0.15	0.17	
הוצאות מוגבלות	0.13	0.10	0.10	0.04	0.07	0.00 *)	0.16	0.17	
שיעור עודף (גרעון) אקטוארי (באחוזים):									
עמיתים/מבוטחים	0.22								
זכאים קיימים לפנסיה	0.60								
פנסיונרים	0.22								
מבוטחים במסלול יסוד		(0.43)							
מבוטחיים במסלול מקיף		(0.51)							
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008		(0.51)							
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007		1.10							

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

[1] כולל קופות מרכזיות לפיצויים, קופה משתתפת בפנסיה תקציבית וקופה למטרה אחרת.

[2] מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.

[3] ללא עתודה.

[4] בנטרול העברות צבירה בין מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה לקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים בסך של 186,976 אלפי ש"ח.

עמיתים לא פעילים שנת 2017

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות גמל				
	מקיפה	כללית	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	אחר*)	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
חשבונות מנותקי קשר:							
מספר חשבונות	44,638	536	81,529	15,721	3,862	2,801	149,087
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)	1,054,162	6,025	263,466	7,848	44,593	168,162	1,544,256
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח) **)	4,126	37	791	146	175	624	5,899
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים) ***)	0.28	0.58	0.41	0.57	0.72	0.50	
חשבונות לא פעילים - ביתרה של עד 8,000 ש"ח:							
מספר חשבונות			262,479				262,479
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)			291,835				291,835
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)			4,928				4,928
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים) ****)			1.72				1.72

*) מתייחס לקופה למטרה אחרת.
**) מתייחס לתקופה בה העמית מוגדר כמנותק קשר (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.
***) מחושב לפי שיעור דמי הניהול בחשבון לתאריך הדוח.
****) בחישוב שנתי. כולל דמי ניהול מינימאליים.

10.2. ריכוז תוצאות הפעילות לשנת 2016

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות הגמל					
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קופת גמל להשקעה	סך הכל
מספר עמיתים:								
פעילים[2]	555,417	16,640						572,057
לא פעילים	597,435	43,854						641,289
מקבלי קצבה:								
זכאים קיימים לפנסיה:								
זקנה	328							328
שארים	685							685
נכות	207							207
פנסיונרים:								
זקנה	9,202	1,033						10,235
שארים	3,819	239						4,058
נכות	3,473	9						3,482
סה"כ	1,170,566	61,775						1,232,341
מספר חשבונות עמיתים:								
פעילים[2]			168,664	22,423	119,113	1,209	423	311,832
לא פעילים			549,148	70,962	107,601	32,284	-	759,995
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)								
פעילים[2]	68,875,913	772,326	2,751,879	539,455	3,180,571	443,837	25,915	76,589,896
לא פעילים	11,741,344	402,603	5,930,381	540,211	2,095,254	4,263,644	-	24,973,437
בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:[3]								
זקנה	132,666							132,666
שארים	200,772							200,772
נכות	53,437							53,437
בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים:[3]								
זקנה	2,283,340	67,545						2,350,885
שארים	1,593,767	12,772						1,606,539
נכות	1,358,426	3,137						1,361,563

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות הגמל				
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קופת גמל להשקעה	סך הכל
נתונים תוצאתיים: (באלפי ש"ח):								
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	894,985	62,982	82,112	13,205	356,889	-	15,443	1,425,616
תקבולים מדמי גמולים	9,204,278	243,503	473,241	88,621	950,901	11,633	25,886	10,998,063
העברות צבירה לקרן/לקופה[4]	2,167,832	20,477	712,243	6,236	725,847	-	-	3,632,635
העברות צבירה מהקרן/מהקופה[4]	1,239,568	18,424	411,759	16,062	216,411	1,017	-	1,903,241
פדיונות	1,220,565	10,330	385,962	69,603	359,712	59,297	-	2,105,469
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:								
פנסיית זקנה	5,502							5,502
פנסיית נכות	7,994							7,994
פנסיית שארים	13,204							13,204
תשלומים לפנסיונרים:								
פנסיית זקנה	117,755	3,210						120,965
פנסיית נכות	229,577	633						230,210
פנסיית שארים	78,162	534						78,696
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	3,086,584	30,362	247,974	17,543	102,797	203,071	29	3,688,360
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח):								
פעילים ולא פעילים	177,758	6,490	50,478	5,530	32,896	20,751	3	293,906
מקבלי קצבה	28,066	369						28,435
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):	249,702	3,700	2,728					256,130
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים):								
פעילים[2]	0.19	0.55	0.51	0.41	0.69	0.65	0.62	
לא פעילים	0.47	0.82	0.58	0.64	0.69	0.62	-	
מקבלי קצבה	0.50	0.50						
שיעור דמי ניהול ממוצע מהפקדות (באחוזים):	2.71	1.59	0.72					

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות הגמל				
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קופת גמל להשקעה	סך הכל
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):								
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.04	0.02	0.02	0.03	0.00*)	0.01	
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.00*)	0.00*)	0.00*)	0.00*)	0.01	0.00*)	0.00*)	
בגין השקעות לא סחירות	0.01	0.01	0.01	0.00*)	0.00*)	0.00*)	-	
עמלות ניהול חיצוני	0.13	0.09	0.09	0.04	0.06	0.00*)	-	
עמלות אחרות	0.00*)	0.00*)	-	-	-	-	-	
הוצאות מוגבלות	0.13	0.10	0.09	0.03	0.06	0.00*)	-	
שיעור עודף (גרעון) אקטוארי (באחוזים):								
עמיתים/מבוטחים	(0.61)							
זכאים קיימים לפנסיה	(0.54)							
פנסיונרים	(0.81)							
מבוטחים במסלול יסוד		(0.35)						
מבוטחים במסלול מקיף		(0.26)						
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008		(1.72)						
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007		(2.25)						

*) משקף אחוז הנמוך מ-0.01

[2] כולל קופות מרכזיות לפיצויים, קופה משתתפת בפנסיה תקציבית וקופה למטרה אחרת.

[3] מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.

[4] ללא עתודה.

[5] בנטרול העברות צבירה בין מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה לקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים בסך של 137,298 אלפי ש"ח.

עמיתים לא פעילים שנת 2016

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות הגמל				
	מקיפה	כללית	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	אחר *)	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
חשבונות מנותקי קשר:							
מספר חשבונות	49,184	477	87,115	11,868	4,248	3,135	156,027
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)	902,966	5,013	222,561	7,025	44,713	155,909	1,338,187
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח) **)	3,232	27	667	133	194	522	4,775
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים) ***)	0.27	0.68	0.40	0.39	0.82	0.62	
חשבונות לא פעילים - ביתרה של עד 8,000 ש"ח:							
מספר חשבונות			304,038				304,038
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)			337,977				337,977
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)			5,103				5,103
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים) ****)			1.12				1.12

*) מתייחס לקופה למטרה אחרת.
**) מתייחס לתקופה בה העמית מוגדר כמנותק קשר (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.
***) מחושב לפי שיעור דמי הניהול בחשבון לתאריך הדוח.
****) בחישוב שנתי. כולל דמי ניהול מינימאליים.

10.3. ריכוז תוצאות הפעילות לשנת 2015

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות גמל		קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]			
מספר עמיתים:							
פעילים[2]	527,045	13,607					540,652
לא פעילים	582,519	37,920					620,439
מקבלי קצבה:							
זכאים קיימים לפנסיה:							
זקנה	320						320
שארים	704						704
נכות	227						227
פנסיונרים:							
זקנה	7,412	808					8,220
שארים	3,272	190					3,462
נכות	3,247	10					3,257
סה"כ	1,124,746	52,535					1,177,281
מספר חשבונות עמיתים:							
פעילים[2]			148,235	25,503	92,069	1,322	267,129
לא פעילים			528,629	69,132	73,278	33,565	704,604
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)							
פעילים[2]	58,794,573	582,578	2,778,755	522,607	2,457,089	453,686	65,589,288
לא פעילים	11,375,581	354,859	5,131,487	530,324	1,615,314	4,235,686	23,243,251
בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה:[3]							
זקנה	135,687						135,687
שארים	208,159						208,159
נכות	58,146						58,146
בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים:[3]							
זקנה	1,818,792	54,333					1,873,125
שארים	1,318,888	11,046					1,329,934
נכות	1,219,585	637					1,220,222
נתונים תוצאתיים: (באלפי ש"ח):							
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	841,143	49,520	54,967	1,482	234,368	-	1,181,480

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות גמל		קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]			
תקבולים מדמי גמולים	8,061,377	200,499	356,691	86,115	722,400	13,053	9,440,135
העברות צבירה לקרן/לקופה[4]	1,709,457	12,426	634,667	20,286	539,326	-	2,916,162
העברות צבירה מהקרן/מהקופה[4]	724,525	7,180	374,919	67,181	149,936	-	1,323,741
פדיונות	1,162,322	9,719	379,092	55,354	285,669	66,943	1,959,099
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:							
פנסיית זקנה	5,442						5,442
פנסיית נכות	8,111						8,111
פנסיית שארים	13,467						13,467
תשלומים לפנסיונרים:							
פנסיית זקנה	92,317	2,616					94,933
פנסיית נכות	211,882	186					212,068
פנסיית שארים	65,974	375					66,349
עודף הכנסות על הוצאות לשנה	1,825,121	5,465	1,238	8,715	7,854	173,428	2,021,821
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח):							
פעילים ולא פעילים	170,207	5,518	45,989	5,830	28,489	24,071	280,104
מקבלי קצבה	23,086	320					23,406
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):	244,803	3,174	2,966				250,943
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים):							
פעילים[2]	0.21	0.56	0.54	0.40	0.75	0.51	
לא פעילים	0.47	0.69	0.63	0.68	0.75	0.51	
מקבלי קצבה	0.50	0.50					
שיעור דמי ניהול ממוצע מהפקדות (באחוזים):	3.06	1.53	0.83				
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):							
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.04	0.04	0.05	0.04	0.00 (*	
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.00 (*	0.00 (*	0.00 (*	-	-	-	
בגין השקעות לא סחירות	0.00 (*	0.01	-	-	-	-	

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות גמל		קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית	קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים	אחר[1]			
עמלות ניהול חיצוני	0.13	0.06	0.08	0.04	0.05	0.00 *)	
הוצאות מוגבלות	0.13	0.10	0.07	0.04	0.05	0.00 *)	
שיעור עודף (גרעון) אקטוארי (באחוזים):							
עמיתים/מבוטחים	(0.51)						
זכאים קיימים לפנסיה	(0.26)						
פנסיונרים	(0.51)						
מבוטחים במסלול יסוד		(0.43)					
מבוטחיים במסלול מקיף		(0.02)					
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008		(1.00)					
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007		0.48					

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

[1] כולל קופות מרכזיות לפיצויים, קופה משתתפת בפנסיה תקציבית וקופה למטרה אחרת.

[2] מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.

[3] ללא עתודה.

[4] בנטרול העברות צבירה בין מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה לקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים בסך של 160,165 אלפי ש"ח.

עמיתים לא פעילים שנת 2015

	קרנות פנסיה חדשות		תחום קופות גמל				
	מקיפה	כללית	אחר*)	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
חשבונות מנותקי קשר:							
מספר חשבונות	48,556	547	14,682	96,034	4,457	3,196	167,472
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)	800,731	5,273	8,274	209,367	52,343	94,539	1,170,527
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח) **)	2,433	24	165	1,041	159	310	4,132
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים) ***)	0.30	0.45	2.00	0.78	0.94	0.51	

*) מתייחס לקופה למטרה אחרת.
**) מתייחס לתקופה בה העמית מוגדר כמנותק קשר (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב 2012.
***) מחושב לפי שיעור דמי הניהול בחשבון מנותק הקשר לתאריך הדוח.

10.4. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום הפנסיה

10.4.1. מבטחים החדשה

- השינוי במספר העמיתים

בשנת 2017 חל קיטון במספר המבוטחים ומקבלי הקצבה (כולל שאירי מבוטח) בשיעור של כ-4.2% לעומת שנת 2016, ולעומת גידול של כ-4.1% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. מספר המבוטחים הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-7.3% לעומת גידול של 5.4% בשנת 2016, בעיקר לאור הצטרפות מעסיקים נוספים המבטחים את עובדיהם במבטחים החדשה וגידול טבעי של מספר המועסקים אצל המעסיקים הקיימים וההשלכות הנובעות מכך על מספר המבוטחים בקרן. מספר המבוטחים הלא הפעילים קטן בשנת 2017 בשיעור של כ-15.4% (בעיקר בשל יישום הוראת שעה איחוד חשבונות) לעומת גידול בשיעור של כ-2.6% בשנת 2016. מספר מקבלי הקצבה (כולל שאירי מבוטח) גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-15.9% לעומת גידול של כ-16.7% בשנת 2016. נציין כי, ככלל, קיים מעבר של מבוטחים ממסגרת הגדרת "מבוטח פעיל" למסגרת הגדרת "מבוטח לא פעיל" ולהיפך, וזאת לנוכח הפסקת ביצוע הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"פעילים" וחידוש הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"לא פעילים", בהתאמה.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

סכום הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-21.6% מסך של כ-68.9 מיליארד ש"ח בתחילתה לסך של כ-83.8 מיליארד ש"ח בסופה, הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים גדלו בשנת 2017 בשיעור של כ-0.4% מסך שך כ-11.7 מיליארד ש"ח בתחילתה לסך של כ-11.8 מיליארד ש"ח בסופה. זאת לעומת גידול בשיעור של כ-17.1% לעמיתים פעילים וכ-3.2% לעמיתים לא פעילים בשנת 2016, מסך של כ-58.8 מיליארד ש"ח בתחילתה לסך של כ-68.9 מיליארד ש"ח בסופה לעמיתים הפעילים ומסך של כ-11.4 בתחילתה לסך של כ-11.7 בסופה לעמיתים הלא פעילים. הגידול בשנת 2017 נובע מצבירה כספית חיובית נטו - דמי גמולים שהתקבלו והעברת כספים לקרן במסגרת ניוד נכנס בניכוי פדיונות מבוטחים, החזרים למעסיקים, תשלומי פנסיה והעברת כספים מהקרן במסגרת ניוד יוצא בסך של כ-8.8 מיליארד ש"ח וכן מרווחים מהשקעות לאחר תשלום דמי ניהול בסך של כ-6.6 מיליארד ש"ח, זאת לעומת סך של כ-8.5 מיליארד ש"ח ו-3.1 מיליארד ש"ח בשנת 2016 בהתאמה.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2017 גבתה הקרן ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-10.4 מיליארד ש"ח לעומת כ-9.2 מיליארד ש"ח בשנת 2016 וכ-8.1 מיליארד ש"ח בשנת 2015. הגידול, בשיעור של כ-13.4% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ו-14.2% בשנת 2016 לעומת שנת 2015, נובע מגידול במספר המבוטחים המבצעים הפקדות שוטפות לקרן, מגידול בשכר הממוצע המבוטח בקרן ומגידול בשיעור ההפקדה הממוצע מהשכר המבוטח בקרן.

- השינוי בסך העברות צבירה

ניוד נכנס - בשנת 2017 הסתכמו העברות צבירה לקרן מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-3.7 מיליארד ש"ח, לעומת כ-2.2 מיליארד ש"ח שהועברו לקרן בשנת 2016 וכ-1.7 מיליארד ש"ח בשנת 2015.

הגידול בשיעור של כ-70.4% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ושל כ-26.8% בשנת 2016 לעומת שנת 2015 נובע בעיקר מיישום הוראות "איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - הוראת שעה" שהחלה בסוף שנת 2016, ומהמשך הגברת מאמצי השיווק של החברה ומגידול בצבירה הממוצעת לעמית, בנוסף מניוד אגב הצטרפות - חוזר שנכנס לתוקף החל מינואר, 2017.
ניוד יוצא - בשנת 2017, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-3.3 מיליארד ש"ח, לעומת סך של כ-1.2 מיליארד ש"ח בשנת 2016 וכ-0.7 מיליון ש"ח בשנת 2015. הגידול בשיעור של כ- 165.5% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ושל כ- 71.1% בשנת 2016 לעומת שנת 2015 נובע בעיקר מיישום הוראות "איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - הוראת שעה" שהחלה בסוף שנת 2016, בנוסף מניוד אגב הצטרפות - חוזר שנכנס לתוקף החל מינואר, 2017. וכן מגידול בצבירה הממוצעת לעמית ומהגברת התחרות בענף הפנסיה.

- <u>השינוי בסך פדיונות העמיתים</u>

בשנת 2017 הסתכמו פדיונות המבוטחים בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח לעומת כ-1.2 מיליארד ש"ח בשנת 2016 וכ-1.2 מיליארד ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-17.6% לעומת שנת 2016 ושל כ-5.0% בשנת 2016 לעומת שנת 2015 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את כספי החסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי בסך תשלומי הפנסיה</u>

בשנת 2017 הסתכמו תשלומי הפנסיה (לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה) בסך של כ-559 מיליון ש"ח לעומת כ-452 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-397 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-23.6% לעומת שנת 2016 למול גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-13.8% לעומת שנת 2015 נובע מעליה במספר המבוטחים הזכאים לתשלומי פנסיה מהקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2017 הסתכם עודף ההכנסות על ההוצאות לסך של כ-6.6 מיליארד ש"ח לעומת כ-3.1 מיליארד ש"ח בשנת 2016 וכ-1.8 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-113.2% לעומת שנת 2016 ושל כ-69.1% בשנת 2016 לעומת שנת 2015 מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן, בסעיף 4 בדוח סקירת ההנהלה של הקרן.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2017 נגבו מהעמיתים (הפעילים והלא פעילים) דמי ניהול מנכסים ומהפקדות בסך של כ-466 מיליון ש"ח (דמי הניהול ממקבלי הקצבה - כ-33 מיליון ש"ח), לעומת דמי ניהול מעמיתים בסך של כ-456 (ממקבלי קצבה כ-28 מיליון ש"ח) בשנת 2016 וכ-438 מיליון ש"ח מעמיתים בשנת 2015 (ממקבלי קצבה כ-23 מיליון ש"ח).

הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-2.2% לעומת שנת 2016 כמו הגידול בשנת 2016 בשיעור של כ-4.0% לעומת שנת 2015 מושפע מהגידול בנכסי הקרן בנוסף לגידול בהיקף ההפקדות של העמיתים לקרן, מצד אחד והמשך הירידה בשיעור דמי הניהול לאור התחרות בענף מהצד השני.

- <u>השינוי בעודף/גרעון אקטוארי</u>

מאז חודש יולי, 2013 ועד שנת 2016 פעלה הקרן בגרעון אקטוארי - בשנת 2017 הסתכם העודף האקטוארי ב-0.22%, לעומת גרעון בשיעור של 0.61% בשנת 2016 ו-0.51% בשנת 2015, לפרטים נוספים ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים של הקרן.

10.4.2. מבטחים החדשה פלוס

- השינוי במספר העמיתים

בשנת 2017 חל גידול במספר המבוטחים ומקבלי הקצבה בשיעור של כ-15.8% לעומת שנת 2016, ולעומת גידול של כ-17.6% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. מספר המבוטחים הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-22.9% לעומת גידול של כ-22.3% בשנת 2016. מספר המבוטחים הלא הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-12.8% לעומת שיעור של כ-15.6% בשנת 2016. מספר מקבלי הקצבה גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-23.2% לעומת גידול של כ-27.1% בשנת 2016. נציין כי, ככלל, קיים מעבר של מבוטחים ממסגרת הגדרת "מבוטח פעיל" למסגרת הגדרת "מבוטח לא פעיל" ולהיפך, וזאת לנוכח הפסקת ביצוע הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"פעילים" וחידוש הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"לא פעילים", בהתאמה.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

סכום הנכסים המנוהלים, נטו בגין העמיתים הפעילים ולא פעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-30.6% מסך של כ-1,175 מיליון ש"ח בתחילתה לסך של כ-1,535 מיליון ש"ח בסופה, וזאת לעומת גידול בשיעור של 25.3% בשנת 2016, מסך של כ-937 מיליון ש"ח בתחילתה לסך של כ-1,175 מיליון ש"ח בסופה. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסי הקרן בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-285 מיליון ש"ח וכן רווחים נטו מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של 95 מיליון ש"ח.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2017 גבתה הקרן ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-345 מיליון ש"ח לעומת כ-244 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-200 מיליון ש"ח בשנת 2015. הגידול, בשיעור של כ-41.6% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ו-21.4% בשנת 2016 לעומת שנת 2015, נובע בעיקר מגידול במספר העמיתים הפעילים ומגידול בשכר הממוצע המבוטח בקרן ומגידול בשיעור ההפקדה הממוצע מהשכר המבוטח בקרן.

- השינוי בסך העברות צבירה

ניוד נכנס - בשנת 2017 הסתכמו העברות צבירה לקרן מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-25 מיליון ש"ח לעומת כ-21 מיליון ש"ח שהועברו לקרן בשנת 2016 וכ-12 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ-23.0% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ושל כ-64.8% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.
ניוד יוצא - בשנת 2017, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-55 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-18 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-7 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ- 196.3% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וגידול של כ- 156.6% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

- השינוי בסך פדיונות העמיתים

בשנת 2017 הסתכמו פדיונות המבוטחים לסך של כ-14 מיליון ש"ח לעומת כ-10 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-10 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-31.8% לעומת שנת 2016 וכן גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-6.3% לעומת שנת 2015 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של

עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את כספי החסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי בסך תשלומי הפנסיה</u>

בשנת 2017 הסתכמו תשלומי הפנסיה לסך של כ-5 מיליון ש"ח לעומת כ-4 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-3 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-19.5% לעומת שנת 2016 למול גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-37.8% לעומת שנת 2015 נובע מעליה במספר המבוטחים הזכאים לתשלומי פנסיה מהקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2017 הסתכם העודף הכנסות על הוצאות לסך של כ-95 מיליון ש"ח לעומת כ-30 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-5 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-212.3% לעומת שנת 2016 והגידול בשנת 2016 בשיעור של כ-455.6% לעומת שנת 2015 מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקרן.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2017 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים ומהפקדות בסך של כ-14 מיליון ש"ח סך של כ-11 בשנת 2016 וכ-9 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-36.9% לעומת שנת 2016 כמו הגידול בשנת 2016 בשיעור של כ-17.2% לעומת שנת 2015 מושפע מהגידול בנכסי הקרן, בנוסף לגידול בהיקף ההפקדות של העמיתים בקרן.

- <u>השינוי בעודף/גרעון אקטוארי</u>

בשנת 2017 הסתכם הגרעון האקטוארי (של אוכלוסיית היסוד) ב-0.43%, לעומת גרעון של 0.35% בשנת 2016 וגרעון של 0.43% בשנת 2015, לפרטים נוספים ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים של הקרן.

10.5. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום הגמל

10.5.1. קופות גמל לחסכון ואישיות לפיצויים

- השינוי במספר חשבונות העמיתים

בשנת 2017 חל גידול במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-0.7% לעומת שנת 2016 לעומת גידול של כ-6% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. מספר חשבונות העמיתים הפעילים קטן בשנת 2017 בשיעור של כ-4.9% לעומת גידול של 13.8% בשנת 2016. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-2.4% לעומת 3.9% בשנת 2016.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של 9,914 מיליוני ש"ח לעומת 8,682 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016; גידול של 1,232 מיליוני ש"ח (כ-14.2%), השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-295 מיליוני ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך כ-600 מיליוני ש"ח וכן רכישת קופת הגמל של האוניברסיטה בסך של כ-336 מיליוני ש"ח.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2017 גבו הקופות ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-452 מיליון ש"ח לעומת כ-473 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-357 מיליון ש"ח בשנת 2015. קיטון, בשיעור של כ-4.6% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וגידול בשיעור של כ-32.7% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.
הקיטון בשנת 2017 נובע מקיטון במספר העמיתים המבצעים הפקדות.
הגידול בשנת 2016 נובע מתוספת בהפקדות עמיתי קופות רשף והילה שנרכשו באמצע שנת 2015.

- השינוי בסך העברות צבירה

ניוד נכנס - בשנת 2017 הסתכמו העברות צבירה לקופות מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-715 מיליון ש"ח לעומת כ-712 מיליון ש"ח שהועברו לקופות בשנת 2016 וכ-635 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ-0.4% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וגידול בשיעור של כ-12.2% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.
ניוד יוצא - בשנת 2017, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-616 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-412 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-375 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ- 49.6% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וגידול בשיעור של כ- 9.8% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

- השינוי בסך פדיונות העמיתים

בשנת 2017 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-442 מיליון ש"ח לעומת כ-386 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-379 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-14.6% לעומת שנת 2016 וכן גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-1.8% לעומת שנת 2015 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את

כספי החסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2017 הסתכם העודף הכנסות על הוצאות לסך של כ-600 מיליון ש"ח לעומת כ-248 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-1 מיליון ש"ח בשנת 2015.
השינוי מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשך בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקופות.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2017 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים (בחלק מהקופות גם מהפקדות) בסך של כ-56 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-53 בשנת 2016 וכ-49 מיליון ש"ח בשנת 2015. הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-4.6% לעומת שנת 2016 כמו הגידול בשנת 2016 בשיעור של כ-8.7% לעומת שנת 2015 מושפע בעיקר מהגידול בנכסי הקופות מצד אחד ומצד שני ירידה בשיעור דמי הניהול כתוצאה מהתחרות בענף.

10.5.2. <u>קופות גמל אחרות</u>

- <u>השינוי במספר חשבונות העמיתים</u>

בשנת 2017 חל גידול במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-3.6% לעומת שנת 2016 לעומת קיטון של כ-1.3% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. מספר חשבונות העמיתים הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-5.0% לעומת קיטון של 12.1% בשנת 2015. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-3.2% לעומת 2.6% בשנת 2016.
חלק מהקופות סגורות להצטרפות לעמיתים חדשים וחלקן אף להפקדות חדשות.

- <u>השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים</u>

הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של 1,152 מיליוני ש"ח לעומת 1,080 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016; גידול של כ-72 מיליוני ש"ח (כ-6.7%), השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-24 מיליוני ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך כ-49 מיליוני ש"ח.

- <u>השינוי בסך דמי הגמולים</u>

בשנת 2017 גבו הקופות ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-88 מיליון ש"ח לעומת כ-89 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-86 מיליון ש"ח בשנת 2015. קיטון, בשיעור של כ-0.5% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 לעומת גידול בשיעור של כ-2.9% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

- <u>השינוי בסך העברות צבירה</u>

ניוד נכנס - בשנת 2017 הסתכמו העברות צבירה לקופות מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-16 מיליון ש"ח לעומת כ-6 מיליון ש"ח שהועברו לקופות בשנת 2016 וכ-20 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ-152.3% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 לעומת קיטון בשיעור של כ-

69.3% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.
ניוד יוצא - בשנת 2017, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-26 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-16 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-67 מיליון ש"ח בשנת 2015. גידול בשיעור של כ- 62.6% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 לעומת קיטון בשיעור של כ- 76.1% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

- <u>השינוי בסך פדיונות העמיתים</u>

בשנת 2017 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-54 מיליון ש"ח לעומת כ-70 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-55 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הקיטון בשנת 2017 בשיעור של כ-22.3% לעומת שנת 2016 וכן גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-25.7% לעומת שנת 2015 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את כספי החסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2017 הסתכם העודף הכנסות על הוצאות לסך של כ-49 מיליון ש"ח לעומת כ-18 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-9 מיליון ש"ח בשנת 2015.
השינוי מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקופות.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2017 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים בסך של כ-5.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-5.5 בשנת 2016 וכ-5.8 מיליון ש"ח בשנת 2015. הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-5.81% לעומת שנת 2016 כמו הקיטון בשנת 2016 בשיעור של כ-5.1% לעומת שנת 2015 מושפע בעיקר מהגידול בנכסי הקופות מצד אחד ומצד שני ירידה בשיעור דמי הניהול כתוצאה מהתחרות בענף.

10.6. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום ההשתלמות

- השינוי במספר חשבונות העמיתים

בשנת 2017 חל גידול במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-28.0% לעומת שנת 2016, לעומת גידול של כ-37.1% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. מספר חשבונות העמיתים הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-20.9% לעומת גידול של כ-29.4% בשנת 2016. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים גדל בשנת 2017 בשיעור של כ-35.9% לעומת שיעור של כ-46.8% בשנת 2016.
עיקר השינוי נובע מהמאמצים של החברה לאיתור לקוחות חדשים.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

נכסי קרנות ההשתלמות ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של 6,569 מיליוני ש"ח לעומת 5,276 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016; גידול בשיעור של כ-24.5%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-980 מיליוני ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-313 מיליוני ש"ח.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2017 גבו קרנות ההשתלמות מעמיתים סך של כ-1,213 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-951 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-722 מיליון ש"ח בשנת 2015. גידול בשיעור של כ-27.6% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וגידול של כ-31.6% בשנת 2016 לעומת שנת 2015, הגידול מוסבר בגידול במאמצי השיווק של החברה לאור החשיבות הגדולה שרואה החברה בתחום הפעילות, וכן מהצמיחה הטבעית של מספר העובדים במשק אשר זכאים לקרן השתלמות.

- השינוי בסך העברות צבירה

ניוד נכנס - בשנת 2017 הסתכמו העברות צבירה לקרנות ההשתלמות מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-648 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-726 מיליון ש"ח שהועברו לקופות בשנת 2016 וסך של כ-539 מיליון ש"ח בשנת 2015.
קיטון בשיעור של כ-10.7% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וגידול בשיעור של כ-34.6% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.
ניוד יוצא - בשנת 2017, העבירו קרנות ההשתלמות לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-425 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-216 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-150 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ- 96.4% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 לעומת גידול בשיעור של כ-44.3% בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

- השינוי בסך פדיונות העמיתים

בשנת 2017 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-456 מיליון ש"ח לעומת כ-360 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-286 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשיעור של כ-26.8% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 לעומת גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-25.9% לעומת שנת 2015.

- השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה

בשנת 2017 הסתכם עודף ההכנסות על ההוצאות לסך של כ-313 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-103 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-8 מיליון ש"ח בשנת 2015.
השינוי מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשך בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקרנות.

- השינוי בדמי הניהול

בשנת 2017 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים בסך של כ-39 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-33 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-28 מיליון ש"ח בשנת 2015.
הגידול בשנת 2017 בשיעור של כ-17.5% לעומת שנת 2016 כמו הגידול בשנת 2016 בשיעור של כ-15.5% לעומת שנת 2015 מושפע מהגידול בנכסי הקופות.
הגידול נובע מצד אחד מגידול בנכסים המנוהלים ומצד שני בירידה בשיעורי דמי הניהול.

10.7. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

- השינוי במספר חשבונות העמיתים

בשנת 2017 חל קיטון במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-6.1% לעומת שנת 2016, לעומת קיטון בשיעור של כ-4.0% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. מספר חשבונות העמיתים הפעילים קטן בשנת 2017 בשיעור של כ-10.6% לעומת קיטון בשיעור של כ-8.5% בשנת 2016. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים קטן בשנת 2017 בשיעור של כ-5.9% לעומת קיטון בשיעור של כ-3.8% בשנת 2016.
הקופות סגורות להצטרפות עמיתים חדשים, ולא ניתן להעביר אליהן צבירה מגופים מוסדיים אחרים.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

נכסי מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה נטו ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של כ-4,698 מיליוני ש"ח לעומת כ-4,707 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016 ; קיטון בשיעור של כ-0.2%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הקיטון בנכסי הקופות בשנת 2017 הינם - צבירה כספית שלילית, נטו, בסך של כ-240 מיליוני ש"ח (כולל העברות למסלולים שאינם מבטיחי תשואה בסך של כ-190 מיליון ש"ח) לעומת רווחים נטו מהשקעות הקופות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-231 מיליוני ש"ח לעומת.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2017 גבו מסלולי קופות הגמל מבטיחי התשואה מעמיתים סך של כ-10 מיליון ש"ח לעומת כ-12 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-13 מיליון ש"ח בשנת 2015. קיטון בשיעור של כ-11.3% בשנת 2017 לעומת שנת 2016 וקיטון בשיעור של כ-10.9% בשנת 2016 לעומת שנת 2015. הקיטון בדמי הגמולים נובע מכך שהקופות סגורות להצטרפות עמיתים חדשים.

- השינוי בסך העברות צבירה

העברות צבירה ממסלולים מבטיחי תשואה - בשנת 2017, הועברו למסלולים שאינם מבטיחי תשואה סך של כ-190 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-137 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-160 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשנת 2017 בשיעור של כ- 38.3% לעומת קיטון בשיעור של כ- 14.3% בשנת 2016

לעומת שנת 2015.
לא ניתן להעביר לקופות צבירה והעברות היוצאות מתבצעות בגין כספים של עמיתים שנפטרו. הכספים מועברים למסלולים שאינם מבטיחי תשואה.

- <u>השינוי בסך פדיונות העמיתים</u>

בשנת 2017 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-61 מיליון ש"ח לעומת כ-59 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-67 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשנת 2017 בשיעור של כ-2.2% לעומת שנת 2016 לעומת קיטון בשנת 2016 בשיעור של כ-11.4% לעומת שנת 2015.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2017 הסתכם עודף ההכנסות על ההוצאות לסך של כ-231 מיליון ש"ח לעומת כ-203 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-173 מיליון ש"ח בשנת 2015.
השינוי מושפע באופן ישיר מהשינויים במדד המחירים לצרכן.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2017 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים בסך של כ-21.2 מיליון ש"ח לעומת דמי ניהול בסך של כ-20.8 בשנת 2016 וכ-24 מיליון ש"ח בשנת 2015.
גידול בשנת 2016 בשיעור של כ-2.2% לעומת שנת 2016 לעומת קיטון בשנת 2016 בשיעור של כ-13.8% לעומת שנת 2015. למידע נוסף ראה סעיף 9.7.8 להלן.

10.8. <u>ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום קופות גמל להשקעה</u>

תחום זה החל לפעול לקראת תום שנת 2016, ולכן לא ניתן לנתח שינויים ומגמות שחלו בתחום.

11. דמי הניהול שהחברה רשאית לגבות

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן - "**תקנות דמי הניהול**") השיעור המירבי של דמי ניהול שהחברה רשאית לגבות בגין מוצריה השונים הינם כדלקמן:

11.1. מבטחים החדשה

- שיעור דמי הניהול מדמי הגמולים המשולמים לקרן הינו 6% ואילו שיעור דמי הניהול מסך נכסי הקרן (לא כולל נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הקרן לזכאים קיימים לפנסיה) הינו 0.5% במונחים שנתיים (0.04157% במונחים חודשיים).
- שיעור דמי הניהול שנגבה מפנסיונרים הוא 0.5% מסך הנכסים המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפיהם. מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.
- לעניין פנסיונרים הזכאים לפנסיה בסכום הנמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק (פנסיית המינימום), שיעור דמי הניהול הינו בשיעור של 6% מההפרש בין פנסיית המינימום לפנסיה המשולמת לפנסיונר, אך שיעור מוגדל זה לא נגבה מקצבה המשולמת לשאירי מבוטח שהחל לקבל קצבת זקנה.

11.2. מבטחים החדשה פלוס

- החל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות.
- שיעור דמי הניהול המירבי ממקבלי קצבאות זקנה ושארים:
  - מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה מיום 1 בינואר, 2013 ואילך - לא יעלה על 0.6% מהצבירה.
  - מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 ואילך - לא יעלה על 2% מהצבירה.
- בגין היתרה הצבורה הנובעת מהפקדות מבוטח שהקרן ניכתה עד ליום 30 באפריל, 2004 דמי ניהול מהתשלומים שהועברו בשלו (כאמור ברישא של סעיף ב. לעיל) יחולו ההוראות הבאות:
  - אם לא החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך נכסים העומדים כנגד התחייבויותיה למבוטח שמקורן בתשלומים שנוכו מתוכם דמי ניהול מהתשלומים, יהיו, כל עוד לא החל לקבל קצבה, בשיעור שנתי שלא יעלה על 0.5%, ומהמועד שהחל בו לקבל קצבה - אם החל לקבל קצבה לפני 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 2% (בהתאם לתקנון הקרן - שיעור זה הוגבל ל-0.5% לשנה), ואם החל לקבל קצבה לאחר 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 0.6%.
  - אם החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך תשלומיה למקבל הקצבה, לא יעלו על 2% מהם או סכום של 60 ש"ח לחודש, לפי הנמוך מבניהם. הסכום האמור יהיה צמוד למדד החל במדד שפורסם לחודש ינואר, 2013 עד המדד הידוע במועד התשלום למבוטח.

11.3. בגין קופות גמל לחסכון -

התקופה	דמי הניהול המרביים
החל משנת 2014	מהצבירה: 1.05% מההפקדות: 4%
החל משנת 2016	מהצבירה: הגבוה מבין 1.05% או 6*) ש"ח לחודש. מההפקדות: 4%

*) הסכום צמוד למדד בהתאם למנגנון שנקבע בתקנות דמי הניהול.

11.4. בגין קרנות השתלמות: 2% מהצבירה.

11.5. בגין קופת גמל להשקעה: 1.05% מהצבירה ו-4% מההפקדות

11.6. בגין קופת גמל מרכזית: 2% מהצבירה.

11.7. בגין קופת גמל למטרה אחרת: 2% מהצבירה.

11.8. בגין קופת גמל לטווח ארוך לילדים: 0.23% מהצבירה. לא נגבים דמי ניהול מההפקדות.

11.9. בגין מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

תקנות דמי הניהול אינן קובעות את השיעור המרבי של דמי ניהול שגופים מוסדיים רשאים לגבות בגין מוצרי תחום מבטיחות התשואה. בהתאם לתקנון מנורה מבטחים יותר, דמי הניהול המרביים שהחברה רשאית לגבות מהמסלולים מבטיחי התשואה הינם 2% מהצבירה (בכפוף לכך שהתשואה לעמיתים לאחר ניכוי דמי הניהול לא תפחת מהתשואה המובטחת).

11.10. דמי ניהול מעמיתים מנותקי קשר/מוטבים

דמי הניהול בחשבונות של מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו, יופחתו כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור המבוטח המנותק או המוטבים לפי העניין, ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם מבוטח שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר.

12. תחרות

12.1. כללי

המתחרים העיקריים של החברה הם ארבע קבוצת הביטוח הגדולות האחרות וחלק מבתי ההשקעות המנהלים כספי חסכון פנסיוני. הרפורמות שחלו בתחום בשנים האחרונות (כגון: תיקון מס' 16 לחוק קופות גמל, תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה, כינון קופת גמל להשקעה וקופת גמל לחיסכון ארוך טווח לילד), אשר ביטלו את החסמים למעבר בין המוצרים השונים, חידדו את התחליפיות בין המוצרים ועודדו את ההפקדות לאותם מוצרים ולמוצרים חדשים והגבירו את התחרות בתחום נכסי החסכון לטווח ארוך. לא ניתן להעריך מהו שיווי המשקל שאליו יגיע בסופו של יום שוק החיסכון ארוך הטווח.
להלן יפורטו מאפיינים ספציפיים של התחרות בענפים השונים בהם פועלת החברה:

12.2. תחום הפנסיה

התחרות בשוק הפנסיה מתמקדת במאמצים לגיוס לקוחות חדשים, העברת עמיתים בין קרנות הפנסיה השונות, ומביטוחי מנהלים וקופות גמל. התחרות נסובה בעיקר על גובה דמי הניהול שיגבו מהמבוטחים, כאשר בכל הנוגע להתקשרות עם קולקטיבים (מעסיקים/ארגוני עובדים) התחרות נסובה גם ביחס לרמת השירות שתינתן. החל מחודש נובמבר, 2016 מופנים עובדים חדשים אשר מעסיקם אינו קשור בהסכם ברירת מחדל עם קרן פנסיה מסוימת ואשר לא בחרו באופן אקטיבי בקרן הפנסיה שלהם, לאחת מ- 2 קרנות הפנסיה הנבחרות (ראה סעיף 5.5 לעיל). כתוצאה מכך גברה התחרות על דמי הניהול ועל המצטרפים החדשים, בפרט לגבי לקוחות לא מאוגדים שעובדים אצל מעסיקים שההטבות לעובדיהם נמוכות מהממוצע בענף.
התחרות בענף הינה בעיקר בין קבוצות הביטוח אשר בבעלותן חברות לניהול קרנות פנסיה. קרנות הפנסיה שבשליטת קבוצות הביטוח מהוות למעלה מ-90% מנתח השוק של קרנות הפנסיה החדשות בשוק הפנסיוני ארוך הטווח. הפיכתן של קרנות הפנסיה של מיטב-דש והלמן-אלדובי להיות החל מחודש נובמבר, 2016 קרנות פנסיה נבחרות עדיין לא השפיעה על נתח השוק של קרנות הפנסיה שבשליטת קבוצות הביטוח או על נתח השוק של קרנות ברירת המחדל הנבחרות.

נכון לסוף שנת 2017, פועלות בשוק הפנסיה 9 קרנות פנסיה חדשות מקיפות, שהיקף נכסיהן המנוהלים בסוף שנת 2017 הסתכם בכ-298 מיליארד ש"ח והיקף דמי הגמולים השנתיים שהופקדו בהן בשנת 2017 הסתכם לסך של כ-35 מיליארד ש"ח. המתחרים העיקריים של החברה בשוק הפנסיה הם: מקפת אישית שבשליטת קבוצת מגדל; כלל פנסיה שבשליטת קבוצת כלל; הראל גילעד שבשליטת קבוצת הראל, הפניקס פנסיה שבשליטת קבוצת הפניקס, והחל משנת 2017 גם קרנות הפנסיה של אלטשולר-שחם, מיטב דש, והלמן-אלדובי.

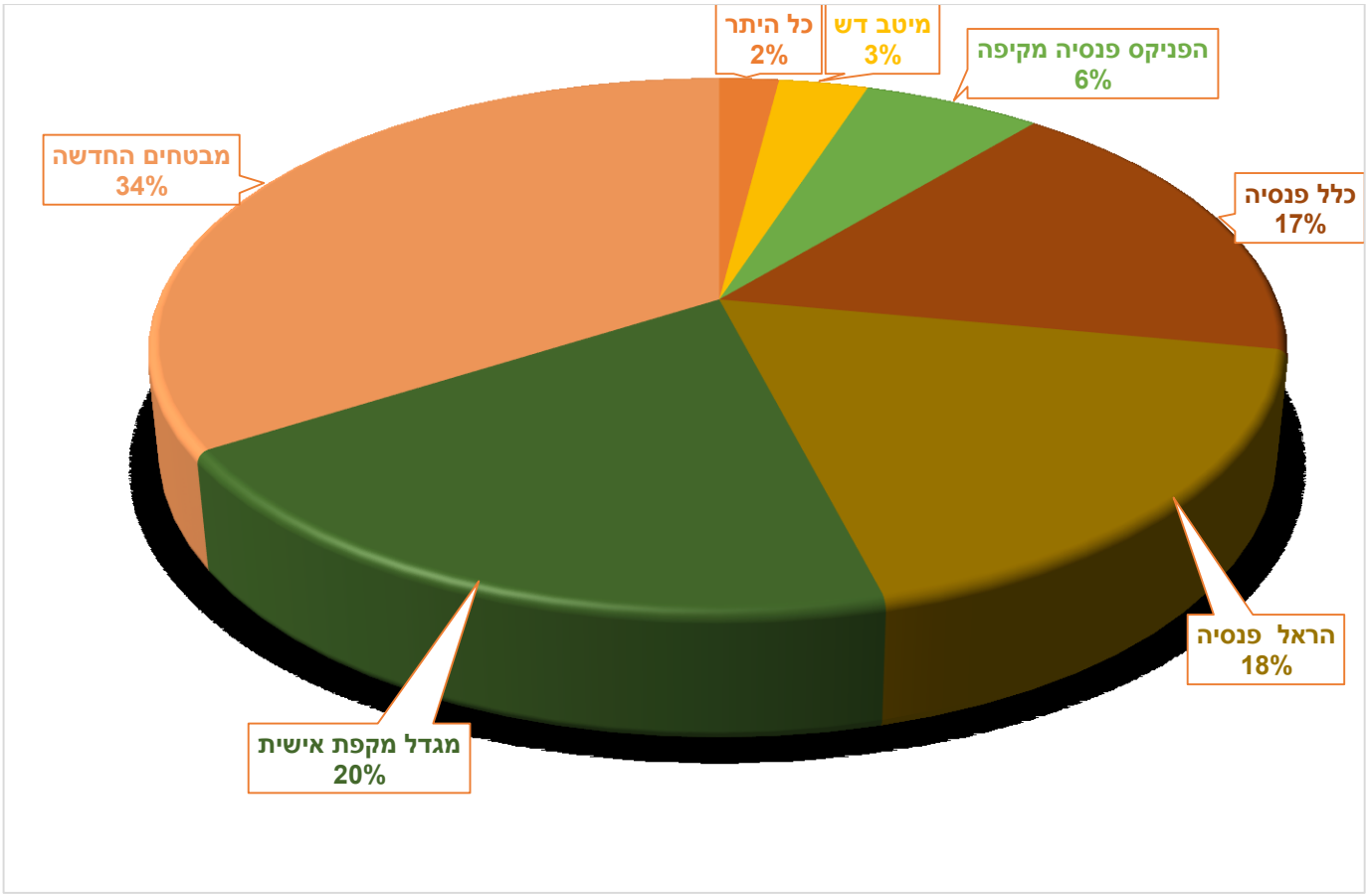

להערכת החברה, התגברות התחרות בתחום נעוצה בקרנות ברירת המחדל אשר עשויות להביא לגידול מהיר במספר העמיתים המצטרפים עליהן (ובהמשך גם בנתח השוק של מנהליהן), על חשבון יתר המתחרים בענף ולהחרפה משמעותית של התחרות על דמי הניהול, בפרט ביחס למעסיקים שעובדיהם נהנים מהטבות נמוכות מהממוצע בענף. **הערכת החברה הינה מידע צופה פני עתיד המבוססת על הרפורמות האחרונות בתחום. הערכה זו עלולה שלא להתממש במקרה של התנהגות השוק באופן שונה מזה המוערך על ידי החברה במועד דוח זה או בשל שינויי רגולציה.**

על מנת לשמור על תיק הלקוחות הקיים ולהרחיבו, החברה פועלת לגיוס לקוחות חדשים, למניעת מעבר של עמיתיה לקרנות הפנסיה המתחרות, לקופות גמל וחברות ביטוח אחרות, להדגשת יתרון הגודל שלה על פני הקרנות המתחרות, להשגת תשואה ראויה למבוטח על הצבירה בקרן הפנסיה, להסתייעות במוניטין הקבוצה, להסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, לשמירה על תשואה דמוגרפית משביעת רצון, חיתום רפואי ועסקי וכן פעילות שיווקית נמרצת לשמירה על עמיתים קיימים וגיוס מבוטחים חדשים, תוך חדירה לפלחי שוק חדשים.

12.3. <u>תחום הגמל</u>

בתחום הגמל קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד מספר רב של מתחרים. הגורמים שעליהם מתקיימת התחרות הינם התשואה המושגת (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול ואיכות השירות.

המוצר העיקרי של תחום הגמל - קופות גמל לחסכון - היה מצוי, מאז שנת 2008, בקיפאון כאשר עיקר גידול נכסיו נובע מתשואות ופחות ממצטרפים חדשים והפקדות. עם זאת, בעקבות תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה - שמאפשר לעמית שמפקיד כספים לקופת גמל לחסכון שאין בגינם הטבת מס בעת ההפקדה ליהנות משיעור מס רווחי הון מופחת - החלו להצטרף לקופות הגמל לחסכון עמיתים חדשים שעושים שימוש באפשרות חדשה זו, וההפקדות לקופות אלו החלו לגדול.

החברה הצליחה לגייס (בניכוי משיכות והעברות) בתחום הגמל סך 295 מליון ש"ח במהלך שנת 2017.

בשנים האחרונות נעשו ניסיונות שונים של הרגולטור "להחיות" את קופות הגמל לחסכון, ולהפוך אותן למוצר תחליפי לקרן הפנסיה (במסגרת תיקון 13 לחוק קופות הגמל ניתנה להן אפשרות לשלם לעמיתים קצבה לתקופה מוגבלת, שלאחריה ימשיך העמית לקבל קצבה עד לשארית חייו כנגד פוליסת ביטוח שירכוש - בדומה לפנסית הזקנה המשולמת על ידי קרנות הפנסיה; ניתן לקופות הגמל היתר לרכוש ולשווק כיסויים ביטוחיים שונים לעמיתיהן) - עד כה ניסיונות אלו לא צלחו ולא הצליחו להפוך את קופות הגמל לחסכון למוצר תחליפי מלא לקרנות הפנסיה, בעיקר בשל העובדה שקופות הגמל לחסכון אינן כוללות מרכיב של ערבות הדדית, ולכן החלופות שהן יכולות להעמיד ללקוח בכל הנוגע לביטוח אכ"ע/נכות וכנגד התארכות תוחלת החיים יקרות משמעותית מהחלופה של קרן הפנסיה.

בהתאם לנתונים שהתפרסמו באתר האינטרנט של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, בישראל פועלים, נכון לסוף שנת 2017, מאות מסלולי השקעה בקופות גמל לחסכון וקופות מרכזיות לפיצויים. מתחריה העיקריים של החברה הינם:

- קבוצות הביטוח הגדולות שבבעלותן חברות מנהלות של קופות גמל (הראל גמל והשתלמות בע"מ, כלל פנסיה גמל בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, אקסלנס נשואה גמל ופנסיה בע"מ);
- בתי ההשקעות הגדולים והבינוניים שבבעלותם חברות מנהלות של קופות גמל (אלטשולר-שחם גמל ופנסיה בע"מ, ילין לפידות ניהול קופות גמל בע"מ, פסגות גדיש קופות גמל בע"מ, מיטב-דש גמל ופנסיה בע"מ) ובתי השקעות נוספים אשר בבעלותם חברות לניהול קופות גמל.

לפי נתוני הגמל-נט נתח השוק של החברה בתחום הגמל (לא כולל מסלולים מבטיחי תשואה) מסתכם נכון ליום 31 בדצמבר, 2017 בכ-5%.

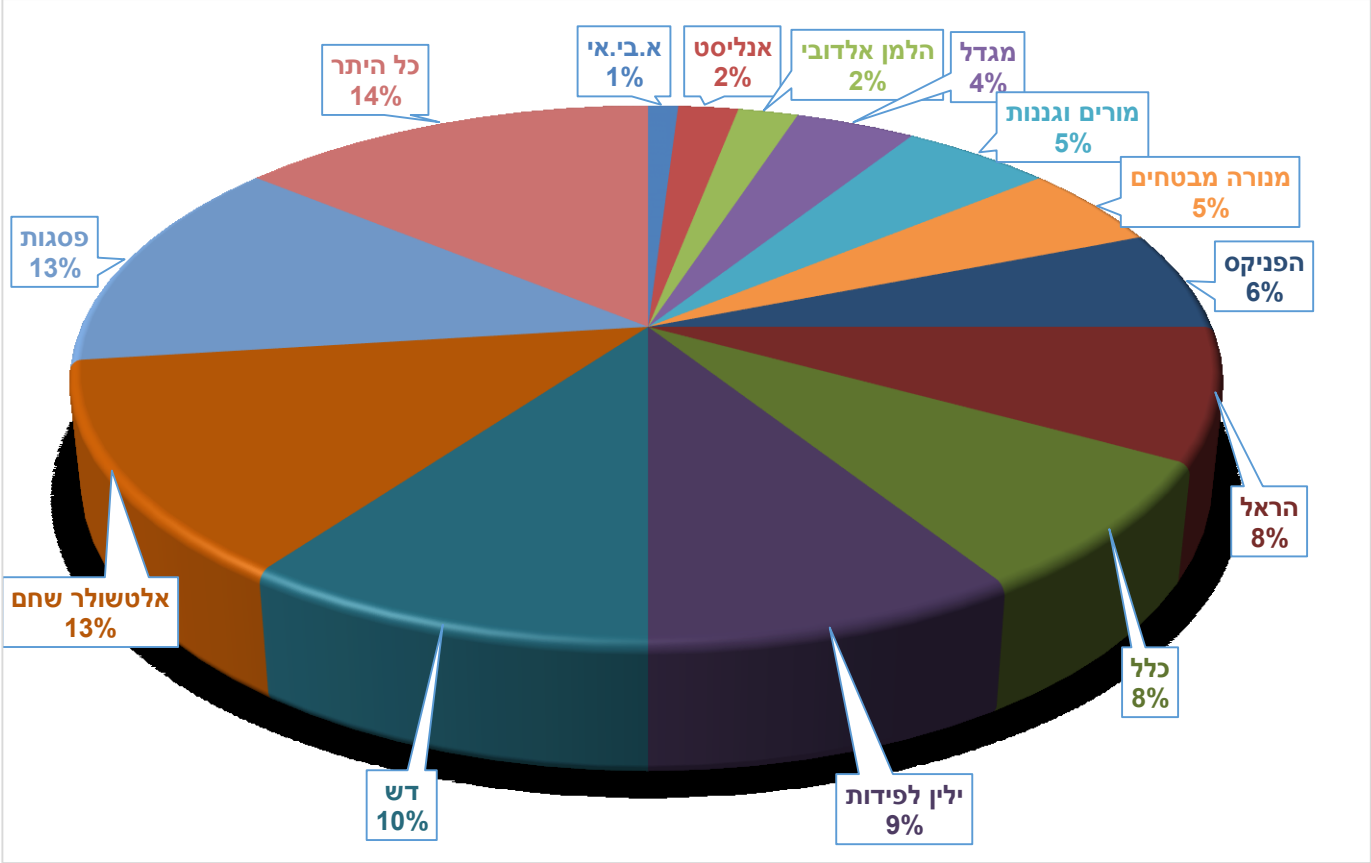

על מנת לשמור על תיק הלקוחות הקיים ולהרחיבו, החברה פועלת לגיוס לקוחות חדשים, למניעת מעבר של עמיתיה לקופות גמל המתחרות, לקרנות הפנסיה, וחברות ביטוח אחרות, להשגת תשואות משביעות רצון (ביחס לרמת הסיכון) בניהול הנכסים, העלאת המודעות לאיכות ולביצועי המוצרים של החברה, בעיקר אצל יועצי ההשקעות והיועצים הפנסיוניים שבבנקים, אשר הינם ערוץ הפצה משמעותי של קופות הגמל של החברה, הסתייעות במוניטין הקבוצה, הסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, וכן פעילות שיווקית נמרצת לגיוס עמיתים חדשים ולשמירה על עמיתים קיימים, תוך חדירה לפלחי שוק חדשים.

12.4. <u>תחום ההשתלמות</u>

בתחום ההשתלמות קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד מספר רב של מתחרים. הגורמים שעליהם מתקיימת התחרות הינם התשואה המושגת (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול ואיכות השירות. להבדיל ממוצרי תחום הגמל, מוצר קרנות ההשתלמות הינו מוצר צומח. החברה הצליחה לגייס (בניכוי משיכות והעברות) בתחום ההשתלמות סך 980 מליון ש"ח במהלך שנת 2017.

בהתאם לנתונים שהתפרסמו באתר האינטרנט של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, בישראל פועלים, נכון לסוף שנת 2017, מאות מסלולי השקעה בקרנות השתלמות. מתחריה העיקריים של החברה הינם:

- בתי ההשקעות הגדולים והבינוניים שבבעלותם חברות מנהלות של קרנות השתלמות (אלטשולר-שחם גמל ופנסיה בע"מ, ילין לפידות ניהול קופות גמל בע"מ, פסגות גדיש קופות גמל בע"מ, מיטב-דש גמל ופנסיה בע"מ) ובתי השקעות נוספים אשר בבעלותם חברות לניהול קרנות השתלמות;

- קבוצות הביטוח הגדולות שבבעלותן חברות מנהלות של קרנות השתלמות (הראל גמל והשתלמות בע"מ, כלל פנסיה גמל בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, הפניקס פנסיה וגמל בע"מ).

לפי נתוני הגמל-נט נתח השוק של החברה בתחום ההשתלמות מסתכם נכון ליום 31 בדצמבר, 2017 בכ-5.3%.

על מנת לשמור על תיק הלקוחות הקיים ולהרחיבו, החברה פועלת לגיוס לקוחות חדשים, למניעת מעבר של עמיתיה לקרנות השתלמות מתחרות, להשגת תשואות משביעות רצון (ביחס לרמת הסיכון) בניהול הנכסים, העלאת המודעות לאיכות ולביצועי המוצרים של החברה, בעיקר אצל יועצי ההשקעות והיועצים הפנסיוניים שבבנקים, אשר הינם ערוץ הפצה משמעותי של קרנות ההשתלמות של החברה, הסתייעות במוניטין הקבוצה, הסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, וכן פעילות שיווקית נמרצת לגיוס עמיתים חדשים ולשמירה על עמיתים קיימים, תוך חדירה לפלחי שוק חדשים.

12.5. <u>תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה</u>

כאמור לעיל, המסלולים מבטיחי התשואה סגורים להצטרפות עמיתים חדשים, ועל כן התחרות למסלולים אלו הינה רק מצד מוצרים פנסיוניים אחרים, שבהם לא ניתנת התחייבות לתשואה כלשהי. עמית שעוזב מסלול מבטיח תשואה מאבד את הבטחת התשואה המינימאלית וחושף את נכסיו לסיכוני שוק ההון.

12.6. <u>תחום קופות גמל להשקעה</u>

תחום פעילות זה הינו תחום חדש. קופות גמל להשקעה החלו לפעול רק מחודש נובמבר, 2016 ואילך. קופות גמל לחסכון ארוך טווח לילדים החלו לפעול רק בחודש ינואר, 2017. התחרות בתחום זה הינה על התשואה המושגת (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול (ביחס לקופות גמל להשקעה[3]) ואיכות השירות.

על מנת להצליח בתחום חדש זה, החברה פועלת להשגת תשואות משביעות רצון (ביחס לרמת הסיכון) בניהול הנכסים, העלאת המודעות לאיכות ולביצועי המוצרים של החברה, הסתייעות במוניטין הקבוצה, הסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, וכמובן פעילות שיווקית נמרצת לגיוס עמיתים חדשים.

על פי נתוני הגמל-נט נתח השוק של החברה בתחום קופות גמל להשקעה מסתכם נכון ליום 31 בדצמבר, 2017 בכ- 5.9%.

[3] קופות גמל לטווח ארוך לילדים גובות דמי ניהול אחידים, שנקבעו במכרז החשכ"ל ועל כן לא תתקיים תחרות בין הקופות ביחס לדמי הניהול הנגבים.

13. לקוחות

13.1. תחום הפנסיה

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום הפנסיה:

	2017	2016
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	4.98	3.02
גיל ממוצע של העמיתים	41.47	41.29
וותק ממוצע של העמיתים	6.78	6.27

13.2. תחום הגמל

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום הגמל:

	2017	2016
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	11.38	9.62
גיל ממוצע של העמיתים *)	43.84	47.03
וותק ממוצע של העמיתים *)	8.25	6.96

*) מתייחס לקופות גמל לחסכון בלבד.

13.3. תחום ההשתלמות

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום ההשתלמות:

	2017	2016
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	14.88	12.33
גיל ממוצע של העמיתים	42.22	42.70
וותק ממוצע של העמיתים	2.74	2.76

13.4. תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה

- בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ולהוראות תקנוני הקופות, במקרה של פטירת עמית של מסלול מבטיח תשואה, יועברו כספיו לחשבון חדש באותה הקופה, במסלול שאינו מבטיח תשואה.
- להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה:

	2017	2016
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	5.33	4.18
גיל ממוצע של העמיתים	61.10	60.69
וותק ממוצע של העמיתים	31.67	30.72

13.5. <u>תחום קופת גמל להשקעה</u>

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות קופות גמל להשקעה:

	2017	2016
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	3.59	--
גיל ממוצע של העמיתים	21.93	42.03
וותק ממוצע של העמיתים	0.63	--

13.6. <u>לקוחות מהותיים</u>

לכל אחד מתחומי פעילות החברה יש פיזור לקוחות רחב, כאשר אין לאף אחד מתחומי פעילות החברה לקוח או קבוצת לקוחות שהצטרפה לאיזה ממוצרי התחום במשותף או באמצעות הסדר עם מעסיק, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על התחום.
אין לחברה לקוח או קבוצת לקוחות שהצטרפו לאיזה ממוצרי החברה במשותף או באמצעות הסדר עם מעסיק, שהכנסותיה מהם מהוות 10% ומעלה מסך ההכנסות של החברה.
להלן פרטים תנאי ההתקשרות ביחס לקבוצות לקוחות שהצטרפו למוצרי החברה במשותף או באמצעות הסדר עם מעסיק, אשר הנכסים המנוהלים עבורם מהווים יותר מ-1% מסך הנכסים המנוהלים על ידי החברה[4]:

[4] ביחס לחלק מהמעסיקים חלו שינויים בתנאי ההתקשרות במהלך שנת 2017 - התנאים המתוארים הינם התנאים נכון לתום שנת 2017.

לקוח מהותי	תיאור ההתקשרות	דמי ניהול שנגבו בשנת 2017	שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה[5]		שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה פלוס		שיעור דמי ניהול בקופות גמל		שיעור דמי ניהול בקרנות השתלמות
		אלפי ש"ח	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מהצבירה
לקוח א'	לא קיים הסכם מול המעסיק, אך קיימת הסכמה חד צדדית מצד החברה ביחס לשיעור ההטבות שינתנו לאוכלוסיות שונות בקרב עובדי המעסיק ו/או הסכמי הטבות שמפורטים בהמשך מול ארגוני עובדים שונים, אשר חבריהם נמנים על עובדי המעסיק.	27,979	4.57%[6]	0.06%[6]	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ב'	לא קיים הסכם מול המעסיק, אך קיימת הסכמה חד צדדית מצד החברה ביחס לשיעור ההטבות שינתנו לאוכלוסיות שונות בקרב עובדי המעסיק ו/או הסכמי הטבות שמפורטים בהמשך מול ארגוני עובדים שונים, אשר חבריהם נמנים על עובדי המעסיק.	15,271	2.08%[6]	0.25%[6]	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר	ל.ר.	ל.ר.

[5] שיעור דמי הניהול נכון לתום שנת 2017, למעט ביחס למעסיקים א' ו-ב'

[6] שיעור זה הינו השיעור המחושב בהתאם לדמי הניהול ששולמו בפועל (בהתחשב בהטבות אישיות ובהטבות לחברי ארגוני עובדים שונים) בחודש נובמבר, 2017

לקוח מהותי	תיאור ההתקשרות	דמי ניהול שנגבו בשנת 2017	שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה[5]		שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה פלוס		שיעור דמי ניהול בקופות גמל		שיעור דמי ניהול בקרנות השתלמות
		אלפי ש"ח	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מהצבירה
לקוח ג'	בפנסיה קיים הסכם בין המעסיק וארגון העובדים לבין החברה, שבו, בין היתר, נקבע שמבטחים החדשה היא קופת ברירת המחדל ונקבע שיעור דמי הניהול שישלמו עובדי המעסיק. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה, אך לאור חוזר קרן ברירת מחדל תפסיק מבטחים החדשה להיחשב כקופת ברירת המחדל ביחס לעובדי המעסיק במרס, 2019. בגמל ובהשתלמות לא קיים הסכם מול המעסיק, אך קיימת הסכמה חד צדדית מצד החברה ביחס לשיעור ההטבות שיינתנו לעובדי המעסיק. ההסכם כולל אמנת שירות מקיפה, המבוצעת בין היתר בידי סוכנות ההסדר של המעסיק (שהינה צד קשור של החברה).	8,296	1.95%	0.075%	1.95%	0.075%	0.00%	0.7% בפברואר 2018 שופר ל0.65%	0.7% בפברואר 2018 שופר ל0.65%

לקוח מהותי	תיאור ההתקשרות	דמי ניהול שנגבו בשנת 2017	שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה[5]		שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה פלוס		שיעור דמי ניהול בקופות גמל		שיעור דמי ניהול בקרנות השתלמות
		אלפי ש"ח	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מהצבירה
לקוח ד'	הסכם לתקופה בלתי קצובה בין המעסיק לבין החברה בכל הנוגע לביטוחם של העובדים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה שייחשבו כקופות ברירת המחדל של עובדי המעסיק	3,650	1.65%	0.10%	0.00%	0.35%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ה'	הסכם לתקופה בלתי קצובה בין ארגון העובדים לבין החברה בכל הנוגע לביטוחם של העובדים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה שנחשבות כקופות ברירת המחדל של חברי הארגון[7]. בנוסף נחתם הסכם בשנת 2014 בין ארגון העובדים לבין החברה אשר נקבעו בו שיעורי דמי הניהול ביחס לקופות הגמל[8], אשר יהיה בתוקף עד למאי, 2023 כאשר ביחס לתקופה שבין מאי, 2020 למאי, 2023 נקבע מנגנון של התאמת דמי הניהול בהתאם למנגנון התאמה שנקבע בהסכם.	17,737	2.00%	0.00%	0.00%	0.40%	0.00%	0.18%	ל.ר

[7] לאור חוזר קרן ברירת מחדל יפסיקו קרנות הפנסיה שבניהול החברה להיחשב כקופות ברירת המחדל ביחס לחברי הארגון בחודש מרס, 2019.
[8] לאור חוזר קרן ברירת מחדל יפסיקו קופות הגמל להיחשב כקופות ברירת המחדל ביחס לחברי הארגון בחודש מרס, 2019.

לקוח מהותי	תיאור ההתקשרות	דמי ניהול שנגבו בשנת 2017	שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה[5]		שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה פלוס		שיעור דמי ניהול בקופות גמל		שיעור דמי ניהול בקרנות השתלמות
		אלפי ש"ח	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מהצבירה
לקוח ו'	הסכם לתקופה בלתי קצובה בין ארגון העובדים לבין החברה בכל הנוגע לביטוחם של העובדים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה, שייחשבו כקופות ברירת המחדל של חברי הארגון[7].	5,486	0.90%	0.19%	0.00%	0.63%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.

לפרטים אודות המעסיקים הגדולים שאיתם התקשרה החברה ראה ביאור 3ב בסקירות ההנהלה של קרנות הפנסיה וקופות הגמל.

מנורה מבטחים

חלק ג':
מידע נוסף ברמת כלל החברה

חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

14. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

14.1. רישיון

החברה מחזיקה ברישיון מבטח בענף ביטוח פנסיה שניתן לה לפי הוראות חוק הפיקוח על הביטוח, שנחשב גם כרישיון חברה מנהלת בהתאם לחוק קופות הגמל.
החברה מחזיקה באישור קופת גמל עבור כל אחת מקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.
אישורי קופות הגמל מונפקים בידי הממונה מדי שנת מס, מכוח סמכותה לפי חוק קופות הגמל.

14.2. פיקוח ממשלתי

בנוסף להוראות הדין הכללי, כפופה פעילות החברה בתחומי הפעילות השונים לדינים הייחודיים לתחום החסכון הפנסיוני בישראל, כגון: חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח על הביטוח, פקודת מס הכנסה, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 (להלן - "**חוק הייעוץ הפנסיוני**"), ולתקנות שהותקנו מכוחם, וכן לפסיקות עקרוניות של בתי המשפט, המשפיעות על פעילות החברה ולחובת קבלת היתרים ורישיונות מרשויות המדינה השונות, ובכלל זה, הממונה.
פעילות החברה כפופה לפיקוח הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, אשר מוסמכת לקבוע הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחה.
להלן תמצית הוראות הדין המרכזיות החלות על פעילות החברה וכן תמצית טיוטות שפורסמו על ידי הממונה בשנת הדוח ולאחריה עד למועד פרסום הדוח, המהותיות לפעילותה, בנוסף לדינים ולהסדרים המפורטים לעיל ולהלן במסגרת תיאור תחומי הפעילות ובמסגרת סעיפים נוספים.

14.3. הוראות הדין החלות על החברה

14.3.1. חוקים ותקנות

(א) חוק קופות הגמל והתקנות שהותקנו מכוחו

הוראות החוק והתקנות מכוחו כוללות הסדרה של ניהול חברות מנהלות (וחברות ביטוח ביחס לקופות ביטוח) בנושאים שונים, לרבות לעניין הפרדת נכסים, השליטה והרישוי שלהן, כללי בירור תלונות ציבור, והוראות לעניין אכיפה מנהלית ופלילית בעניינים אלה.

במסגרת החוק נקבעה זכותו של עובד לבחור את קופת הגמל בה יפקיד מעבידו את הכספים עבורו; בהקשר זה נקבע כי במידה והעובד הזכאי לא בחר בקופת גמל מסוימת בהתאם לזכותו זו, תהא ההפקדה בקופת הגמל שזהותה נקבעה בדין או בהסכם המעניק לעובד את הזכות להפקדת כספים על שמו בקופת גמל. לפרטים אודות החוזר בנוגע לאופן בחירת קופת הגמל שתשמש כברירת מחדל עבור עובד שלא בחר בקופת גמל מסוימת ראה סעיף 5.5 לעיל.

בחודש ינואר, 2017 חוקק **חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופת גמל) (תיקון מס' 20)** שעניינו איסור קיומה של זיקה בין עמלת ההפצה לדמי הניהול הנגבים מהעמיתים. החוק קובע במפורש שאין לחשב עוד את עמלת ההפצה בזיקה לדמי הניהול הנגבים מהעמית. עוד נקבע כי חישוב עמלת ההפצה כאמור תהווה עבירה שהעונש בצידה הוא שנת מאסר או קנס, על פי זהות המפר. תחילת התיקון לחוק הינה מיום 1 באפריל, 2017.

מכוח חוק קופות הגמל הותקנו, מעת לעת, תקנות שונות המסדירות נושאים שונים בקשר עם קופות גמל (לרבות קרנות פנסיה) וחברות מנהלות ובכלל זה, כללי השקעה לגופים מוסדיים, הוצאות המותרות בניכוי לגוף מוסדי, שיטות שערוך לגבי נכסים שונים בקופות הגמל, חובת השתתפות על חברה מנהלת באסיפות כלליות ועוד, וכן הותקנו התקנות העיקריות הבאות:

(1) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012</u>
התקנות קובעות, בין היתר, את השיעור המירבי של דמי הניהול שניתן לגבות מעמיתים במוצרי חסכון ארוך טווח, את דמי הניהול המינימליים שניתן לגבות מעמיתים בקופות גמל לחסכון, וכן כי בחשבונות של עמיתים שיש לאתרם בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל)(איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012, ושלא אותרו בפרק הזמן שנקבע, יופחתו דמי הניהול ל- 0.3% מהיתרה הצבורה. במועד שבו חודש הקשר עם עמית כאמור ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

(2) <u>תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (לעיל ולהלן - "תקנות קופות הגמל")</u>
תקנות אלה מסדירות נושאים שונים הנוגעים לניהולן של קופות גמל, קרנות פנסיה, ביטוחי מנהלים וביטוח חיים לעצמאיים. בין עיקרי הנושאים המוסדרים בתקנות אלה ניתן למצוא את קביעת שיעורי ההפרשות המותרים להפרשה לטובת חסכון פנסיוני לעניין עמיתים שכירים ולעניין עמיתים עצמאים, וכן קביעת אפשרויות המשיכה של הסכומים הצבורים בהם.

(3) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012</u>
התקנות קובעות את כללי ומגבלות ההשקעה החלים על מוצרי החסכון הפנסיוני (קרנות פנסיה, קופות גמל, פוליסות משתפות ברווחים) ועל הנוסטרו של מבטחים וחברות מנהלות. מכח התקנות פורסמו חוזרים שונים, אשר בחודש מרס, 2018 הוחלפו בפרק 4, חלק 2 בשער 5 של החוזר המאוחד, בנושא ניהול נכסי השקעה, אשר מאחד בתוכו את כל חוזרי הממונה בנושא השקעות ומבטל את החוזרים הספציפיים אשר הוטמעו בתוכו.

(4) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), תשע"ב-2012</u>
תקנות אלו קובעות כי ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת יחושב כנגזרת מהיקף הנכסים שהחברה מנהלת עבור המבוטחים והעמיתים ומסכום הוצאותיה, ובכל מקרה לא יפחת מההון ההתחלתי הנדרש (10 מליון ש"ח).

(5) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 וחוזר אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל</u>
תקנות אלו (שרובן הוחלף בחודש נובמבר 2017 בחוזר שעניינו "אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל") מסדירות את אופן התשלום והדיווח במבנה אחיד (המכונה "ממשק מעסיקים") לגופים המוסדיים והיזון חוזר למעסיקים, לרבות באמצעות המסלקה. כניסתן לתוקף של ההוראות וממשק המעסיקים מתבצעת בצורה מדורגת.

יישומן של תקנות התשלומים (והחוזר) וממשק המעסיקים על ידי המעסיקים נתקל בתחילה בקשיים לא מבוטלים הן מצד המעסיקים והן מצד הגופים המוסדיים וגרם בפועל לעיכוב בקליטת הפקדות, אך בהמשך, לאחר שמעסיקים שנכנסים למעגל המדווחים בממשק המעסיקים ישלימו את ההערכות התקינה לנושא, הן צפויות להביא לשיפור היעילות התפעולית של הגופים המוסדיים. כך בין היתר, על מנת להקל על הליך יישום התקנות והחוזר, תחול דחיה של כשנה נוספת (לשנת 2019) במועד יישום חובת הדיווח באמצעות ממשק מעסיקים ביחס למעסיקים של פחות מ- 20 עובדים. נכון לתום שנת 2017, מחויבים מעסיקים, שלהם לפחות 50 עובדים, לדווח בממשק מעסיקים בהתאם לתקנות ולחוזר, ומחודש פברואר 2018, תחול החובה גם על מעסיקים שלהם לפחות 20 עובדים. עוד יצוין, כי בחוזר נקבעו הוראות שמפסיקות באופן מדורג את אפשרות התשלום לקופת גמל באמצעות המחאה, עד לכדי ביטול אפשרות התשלום באמצעי זה בספטמבר 2020.

(6) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות), התשס"ח-2008 וחוזר בענין העברת כספים בין קופות גמל</u>

תקנות וחוזר אלו מסדירים את אופן ניוד כספי החסכון הפנסיוני בין המוצרים השונים, לרבות מידע שעל גופים מוסדיים להעביר בעת ביצוע ניוד כספים כאמור. יצוין, כי הממונה פרסמה טיוטת ממשק לחוזר מבנה אחיד שאמור להסדיר את העברת המידע בין הגופים המוסדיים השונים אגב ניוד, ושיחייב היערכות מיכונית משמעותית.

(7) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל (סכומים קטנים), התשע"ו-2016 וחוזר שעניינו "משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל"</u>

בתקנות הנ"ל פורטו תנאי משיכה בפטור ממס של סכומים קטנים (עד 8,000 ש"ח) מקופות גמל לחסכון. החוזר האמור, שהוצא מכח התקנות הנ"ל, קובע הוראות ליישום התקנות האמורות, והוא תוקן בחודש מרס, 2018. במסגרת התיקון חוייבו החברות המנהלות לשלוח באופן יזום המחאות לכל עמיתי קופות הגמל לחסכון שבניהולן, שזכאים למשוך כספים בהתאם להוראת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016 (ראה סעיף 7)) לעיל), ושסך היתרה בחשבונם נמוכה מ-1,350 ש"ח.
התיקון האמור יביא להפחתה לא מהותית בהכנסות החברה מדמי ניהול.

(8) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך), התשס"ט-2009</u>

תקנות אלו קובעות הוראות לענין ביצוע רכישה, מכירה והחזקה של ני"ע עבור קופות הגמל שבניהול חברה מנהלת. בחודש אוקטובר 2017, תוקנו התקנות ונקבעה מגבלה ביחס לשיעור עמלות רכישה ו/או מכירה של ניירות ערך שניתן לרכוש באמצעות צד קשור למשקיע המוסדי. בתיקון נקבע, בין היתר, כי ניתן יהיה לרכוש ו/או למכור ניירות ערך בעסקה אקראית עם מי שלא אושר בהליך תחרותי, בהתאם לנוהל שיאושר על ידי ועדת השקעות. בנוסף, נקבע כי משקיע מוסדי יבצע הליך תחרותי גם עבור החזקה (קסטודי) של ניירות ערך כל 5 שנים לפחות, למעט בעבור ניירות ערך אשר מוחזקים באמצעות שירותי "גלובל

קסטודיאן". תחולת ההוראה לעניין הליך תחרותי בעבור החזקה של ניירות ערך הוא שנה מיום פרסום התקנות, שאר ההוראות נכנסו לתוקף עם הפרסום ברשומות.

(ב) <u>חוק הפיקוח על הביטוח והתקנות שהוצאו מכוחו</u>

חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל כפופות חלקית להוראות חוק הפיקוח על הביטוח ולחלק מתקנות הפיקוח. הוראות החוק והתקנות מכוחו כוללות הסדרה של ניהול חברות ביטוח וחברות מנהלות בנושאים שונים, לרבות לעניין הפרדת נכסים, השליטה והרישוי שלהן, כללי בירור תלונות ציבור, והוראות לעניין אכיפה מנהלית ופלילית בעניינים אלה.

מכוחו של החוק הותקנו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007**, שקובעות כללים להבטחת פעילותו התקינה של הדירקטוריון וועדותיו, הבטחת עצמאותו, כשירות חבריו, הרכבו, כללים למניעת ניגודי עניינים, נושאים בהם הדירקטוריון חייב לדון ולהחליט ועוד. תקנות אלו חלות גם על חברה מנהלת.

(ג) <u>חוק הייעוץ הפנסיוני</u>

בחוק זה הוסדר העיסוק במקצועות הייעוץ או השיווק הפנסיוני. נקבעו בו, בין היתר, הוראות בדבר חובת הרישוי והוראות לגבי אופן ההתנהלות של סוגי בעלי הרישיון השונים (לרבות תאגיד בנקאי כיועץ פנסיוני), תוך קביעת חובות אמון וחובת זהירות ואיסור על ניגוד עניינים אפשרי בין היועץ או המשווק ללקוח, כללים לענין תגמול יועצים פנסיונים, הוראות בדבר פיקוח ואכיפה מנהלית ופלילית והוראות שמסדירות תשלום של דמי סליקה למי שעוסק בשיווק פנסיוני ושהוא או גוף קשור נותנים למעסיק (שעבור עובדיו הוא נותן שיווק פנסיוני) גם שירותי תפעול. כמו כן, מסדיר החוק את פעילות המסלקה הפנסיונית, שהחלה לפעול במחצית השנייה של שנת 2013 ונועדה לסלוק מידע וכספים בתחום החסכון ארוך הטווח תוך הסדרת ממשקי העבודה בין כלל הגופים המוסדיים, החוסכים, המעסיקים, היועצים והסוכנים הפנסיונים. המסלקה הפנסיונית צפויה לייעל את תהליכי העבודה, לאפשר ניהול ובקרה טובים יותר ולהגביר את השקיפות בניהול חסכונות הציבור. ראה גם סעיף 14.3.2 להלן.

במסגרת הסדרת פעילות המסלקה פרסם הממונה חוזר שעניינו **מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני** (להלן - "**חוזר מבנה אחיד**"), אשר כולל נספחים שונים המגדירים את המבנה האחיד להעברת נתונים למסלקה ביחס לסוגי אירועים שונים. חוזר זה מתוקן מעת לעת, ועתיד להיות מתוקן עוד מספר פעמים במהלך השנים הבאות עד אשר תוסדרנה רוב הפעילויות שבהן נדרשים חילופי מידע בין גופים מוסדיים, בעלי הרישיון, המעסיקים והמסלקה וכן לצורך ביצוע פעולות.

מארג ההוראות המורכב שנוצר (ושעתיד עוד להיווצר בהמשך) מחייב את הגופים המוסדיים להשקיע השקעות ניכרות כדי לעמוד בדרישות הטכנולוגיות המורכבות הנדרשות כדי ליתן מענה אמין בלוחות הזמנים הקצובים שנקבעו, כאשר במקביל קיים סיכון של עיצום כספי מהותי בגין אי-עמידה בהוראות אלו.

בהמשך לחוק הייעוץ הפנסיוני הותקנו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשס"ו-2006**, בהן נקבעו עמלות ההפצה המרביות שניתן לשלם ליועץ פנסיוני.

לפרטים אודות נייר עמדה של הממונה בנוגע לקביעת שיעור עמלות כנגזרת מדמי הניהול והבהרת הממונה בנוגע לתשלום עמלות רק במסגרת הליך שיווק פנסיוני - ראה סעיף 0 להלן.

(ד) <u>פקודת מס הכנסה</u>

בפקודת מס הכנסה קבועות הטבות מס הניתנות עקב הפקדת כספים בקופות גמל, ובכלל זה לגבי פוליסות הכפופות לתקנות קופות הגמל (לעצמאיים וביטוחי מנהלים) וקרנות הפנסיה, והטבות מס הניתנות לכספים המשתלמים מהן וכן "קנסות" על משיכות שאינן בהתאם לתנאי ההסדר התחיקתי. בחודש דצמבר, 2016 תוקנה (במסגרת חוק ההסדרים) פקודת מס הכנסה ונקבעה תקרה לגבי הטבת מס בשל הפקדת מעסיק לפיצויי פיטורים בסך של 32,000 ש"ח, כך שעובדים שהשכר המבוטח שלהם גבוה מתקרה זו, ישלמו מס הכנסה על ההפקדה מעל התקרה בשיעור המס השולי שלהם כאשר סכומים שהופקדו ללא הטבת מס כאמור יחוייבו, בעת משיכת כספי הפיצויים, במס רווחי הון בלבד וקבלת קצבה בגין סכומים אלו תיחשב כקצבה מוכרת פטורה ממס. התיקון לא יחול על הפקדות שיבוצעו לקרן פנסיה ותיקה. כן נקבע כי סכום מצטבר של עד 360 אלף ש"ח מכל קופות הגמל של העובד ייועד, בעת עזיבת עבודה, באופן אוטומטי לקצבה, אלא אם הודיע העובד אחרת, וכי במקרה פטירה לא ינוכה מס.
בחודש יולי, 2016 פורסמו ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו- 2016, אשר מגדירים, בין היתר, את זהות הגופים המחויבים ברישום, איסוף מידע אודות פעילות לקוחות, לרבות קביעת קריטריונים לקבלת לקוחות חדשים ודיווח אודות עסקאות ותנועות וזאת כחלק מיישום ההסכם הבין מדינתי בין ישראל וארה"ב ליישום חוק ה-FATCA..

(ה) <u>חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963</u>

חוק זה קובע, בין היתר, כללים לעניין ההפקדות בקופות הגמל של מרכיב הפיצויים, ובכלל זה לגבי פוליסות הכפופות לתקנות קופות הגמל (ביטוחי מנהלים) וקרנות הפנסיה, וכן הוראות הגנה על כספים שהופקדו כאמור מפני עיקול, שעבוד, החזרה או העברה.

(ו) <u>חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958</u>

בהתאם להוראות סעיף 19א לחוק הגנת השכר, על קופות גמל לפעול לגביית חובות ממעביד. קופות הגמל יהיו רשאיות להשתחרר מחובתן אם יוכיחו כי לא התרשלו או כי חלו נסיבות אחרות המצדיקות שחרור מחבות זו.

(ז) <u>חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981</u>

החוק קובע הוראות בדבר מאגרי מידע, כאשר מאגר מידע מוגדר כאוסף של נתוני מידע המוחזק באמצעי מגנטי או אופטי והמיועד לעיבוד ממוחשב, למעט חריגים הקבועים בחוק הגנת הפרטיות.

(ח) <u>חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן - "חוק שכר הבכירים")</u>

בחוק שכר הבכירים נקבע, כי התקשרות של גוף פיננסי (גוף מוסדי, חברה שייעודה הנפקת מוצרי מדדים, מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות, מנהל תיקים, תאגיד בנקאי או גוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע שר האוצר) או של תאגיד שליטה של גוף פיננסי ("תאגיד פיננסי") עם נושא משרה בכירה או עובד, בתאגיד הפיננסי, במישרין או בעקיפין, באשר לתנאי כהונתו או העסקתו, הכוללת מתן תגמול שההוצאה החזויה בשלו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה ("תקרה לתשלום"), טעונה אישור של אלה, בסדר זה: ועדת התגמול והדירקטוריון (ברוב של הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים, ככל שקמה חובה למנותם), וכי ההתקשרות כאמור תאושר כאשר היחס שבין ההוצאה החזויה בשל התגמול, לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר ששילם התאגיד הפיננסי לעובד התאגיד, לרבות עובד קבלן שהגוף הפיננסי הוא המעסיק בפועל שלו, בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ- 35. במסגרת חוק שכר הבכירים, תוקנה פקודת מס הכנסה תוך קביעה, כי ככל ששולם על-ידי תאגיד פיננסי, לנושא משרה בכירה או לעובד, שכר שעלותו עולה על התקרה לתשלום, לא תותר בניכוי, לצורך חישוב הכנסתו החייבת של התאגיד הפיננסי, עלות שכר בסכום השווה לפעמיים ההפרש בין עלות השכר של העובד לבין התקרה לתשלום. הוראות החוק, חלות על התקשרות מיום פרסום החוק או לאחריו, ולעניין התקשרות שאושרה לפני יום הפרסום, יחולו הוראות חוק זה בתום שישה חודשים מיום הפרסום, והתקרה לתשלום תחושב באופן יחסי למספר חודשי העבודה של נושא המשרה הבכירה או עובד התאגיד הפיננסי. בחודש ספטמבר, 2016 דחה בג"צ טענות וסעדים שנתבקשו בעתירות שהוגשו על ידי איגוד הבנקים ואיגוד חברות הביטוח בעניין חוקתיות סעיפים 2(ב), 4(1) ו- 6(א) לחוק וכן את הבקשה להאריך את משך תקופת ההתארגנות הקבועה בו, תוך הארכת תוקפו של צו הביניים שניתן במסגרת ההליך, עד ליום 1 בינואר, 2017.

(ט) <u>חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן - "חוק איסור הלבנת הון")</u>

בהתאם לחוק איסור הלבנת הון ולצווים מכוחו, מוטלות על מבטח, קופת גמל, סוכן ביטוח ומנהל תיקים חובות זיהוי ואימות פרטי המבוטח בפוליסות ביטוח חיים בהם קיים מרכיב חסכון ופרטי עמית בקופות גמל, או לקוח של מנהל תיקים, וכן חובת שמירה של מסמכי הזיהוי. בנוסף, קיימת חובת דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון במקרים שהוגדרו בצו לרבות בשל פעולות בלתי רגילות הנחזות כפעולות מעוררות חשד.

בחודש מאי, 2017 פורסם צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ו-2015, המאחד את הוראות הצווים הקיימים (לעניין מבטח חברות מנהלות וסוכני ביטוח) לכדי מסגרת אחת ומחילה הוראות נוספות בהתאם להתפתחויות שחלו ברגולציה הבינלאומית ולהוראות החלות על גופים פיננסיים מפוקחים אחרים. במסגרת הטיוטה שתחולתה הורחבה גם ביחס לקרן פנסיה כללית (אך לא ביחס לקרן פנסיה מקיפה) ולקופת גמל להשקעה, נוספו בין היתר, חובות בקרה שוטפות, חובות דיווח נוספות חובת קביעת מדיניות וניהול סיכונים בעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור ונוספה הוראה לעניין חובת "הכרת הלקוח"

בעת התקשרות עם לקוח חדש. הצו נכנס לתוקף ביום 15 במרס, 2018.
בחודש פברואר, 2018 פרסמה הממונה חוזר שעניינו "**ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור בגופים מוסדיים**". במסגרת החוזר נקבעו נושאים אליהם תתייחס מדיניות הגוף המוסדי לניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור ונהלים ליישום המדינות זו, שתתייחס בין היתר, לזיהוי הסיכונים ולאמצעים להפחתתם. כמו כן, נקבע, כי דירקטוריון הגוף המוסדי יאשר את המדיניות ויפקח ויבקר את יישומה. בנוסף, נקבע, כי הליך הכרת הלקוח יתבצע באמצעות שאלון מובנה שייערך בהתאם לקווים המנחים שבנספח א' וכי בירור קיומו של חשבון של איש ציבור כהגדרתו בחוזר יבוצע באמצעות הטופס המובנה בנספח ב'.

(י) <u>חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018, התשע"ז-2017</u>

בהתאם לחוק זה, החל משנת המס 2017 קיימת חובת הפקדה גם לעצמאים בגין הכנסה ממשלח יד או מחקלאות[9], וזאת בשיעורים המפורטים בסעיף 5.1.2 לעיל.

(יא) <u>צו הרחבה להסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק (להלן - "צו הרחבה")</u>

צו ההרחבה קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות, כאשר החל מיום 1 בינואר, 2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כמו כן נקבע כי בקופת ביטוח או בקופת גמל שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. בהמשך לצו ההרחבה חוקק, בחודש יוני, 2016 תיקון מס' 16 לחוק קופות הגמל, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי אם נקבעו בדין או בהסכם שיעורי הפקדה שונים למרכיב תגמולי המעסיק הכוללים את הכיסוי לביטוח אובדן כושר עבודה של עד 2.5% משכרו של העובד להבטחת עד 75% משכרו של העובד, בסוגים שונים של קופות, לא יראו בהוראות הדין או ההסכם התניה של המעסיק לגבי שיעור ההפקדה בגין העובד כהפקדה לסוג מסוים של קופה ובלבד ששיעור ההפקדה לא יפחת עד ה- 30 ביוני, 2016 משיעור ההפקדה למרכיב תגמולי המעסיק שנקבע בדין או בהסכם לאותה קופת גמל ולאחר מועד זה לא יפחת מהשיעורים שצויינו בצו ההרחבה.

(יב) <u>תקנות הביטוח לאומי (חסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016</u>

בהתאם לתקנות אלו מפקיד המוסד לביטוח לאומי מדי חודש סך של 50 ש"ח מקצבת הילדים בגין כל ילד זכאי בקופת גמל להשקעה או בחשבון בנק, בהתאם לבחירת ההורה, וככל שלא בחר - בקופות גמל להשקעה שיפורטו ברשימה שיפרסם המוסד לביטוח לאומי בסבב קבוע ביניהן. הורה רשאי להגדיל את סכום ההפקדה בסך נוסף של- 50 ש"ח נוספים מתוך קצבת הילדים.

[9] הכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(8) לפקודת מס הכנסה.

(יג) קודקס הרגולציה העתידי ("החוזר המאוחד")

החל משנת 2011, מפרסמת הממונה פרקים וטיוטות פרקים מתוך קודקס הרגולציה העתידי ("החוזר המאוחד"), במטרה לרכז ולארגן מחדש את הוראות הממונה כפי שניתנו במהלך השנים לגופים המפוקחים. קודקס הרגולציה יורכב, בסופו של התהליך, משני "חוזרי על": אחד לגופים מוסדיים ושני לסוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים.

14.3.2. חוזרי הממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

להלן סקירת חוזרי הממונה החלים על החברה ועל המוצרים שבניהולה, לרבות טיוטות חוזרי הממונה, שנכנסו לתוקף או שפורסמו מאז תחילת שנת 2017 ועד למועד חתימת דוח זה ושעשויה להיות להם השפעה מהותית על החברה ואשר לא פורטו במקום אחר בדוח זה:

(א) חוזר שעניינו "הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל"

החוזר מסדיר את תהליכי ההצטרפות לקרן פנסיה, קופת גמל לחסכון וקרן השתלמות, ועדכון הפרטים אצלן, ואף מסדיר את הליך איתור החסכון הלא פעיל של מצטרף חדש לקרן פנסיה ואיחודו לחשבון העמית בקרן הפנסיה החדשה שלו (בדומה לעקרון שבחוזר איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות). החוזר נכנס לתוקף בחודש יוני, 2017 למעט בכל הנוגע לאיחוד החסכונות כאמור לעיל שייכנס לתוקף בחודש ינואר, 2017.

(ב) חוזר שעניינו "הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה"

בחודש ספטמבר, 2016 התפרסם החוזר, אשר מחייב את החברות המנהלות של קרנות פנסיה מקיפות להגיש לאישור הממונה עדכון של תקנון קרן הפנסיה על בסיס נוסח התקנון התקני שצורף לחוזר. התקנון התקני של קרן פנסיה מקיפה כולל שינויים משמעותיים בזכויות עמיתי הקרן. בחודש ינואר, 2018 פורסם תיקון לחוזר האמור, שדוחה את מועד הכניסה לתוקף של תקנון קרן הפנסיה שיהיה מבוסס על התקנון התקני ליום 1 ביוני, 2018. כניסתו לתוקף של התקנון התקני של קרן פנסיה מקיפה תחייב היערכות משמעותית של החברה, על מנת שניתן יהיה לבצע את פעולות השירות השונות המפורטות בתקנון בלוחות הזמנים הקצרים הקבועים בו.

(ג) חוזר שעניינו "איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - הוראת שעה"

בחודש יוני, 2016 פורסם החוזר, אשר קובע הוראות ליישום הוראת השעה שנכללה במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל (כמפורט בסעיף 14.3.1 **שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא.** לעיל). בהתאם לחוזר, העברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות החלה להתבצע בסוף חודש נובמבר, 2016 והיא התבצעה במנות חודשיות עד להשלמת יישום הוראת השעה בחודש אוגוסט, 2017. בחודש ספטמבר, 2017 התפרסם חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - יישום נוסף, שבמסגרתו נדרשו החברות המנהלות להפעיל פעם נוספת את מנגנון האיתור, בתיווכה של הממונה, בגין כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה.

מנגנון זה כרוך במשלוח מכתבים לכלל עמיתי הקרן שחשבונותיהם נפתחו לפני יום 1 בינואר, 2017 ושלא נשלחה אליהם הודעה בהתאם לחוזר המקורי. חוזר היישום הנוסף קובע כי העברת כספים בהתאם לו תתבצע במנה אחת, בחודש מרס, 2018.

יישום החוזר המקורי נייד עד כה מקרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה סך של כ-1,1820 מיליוני ש"ח, ונייד לקרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה סך של כ-1,191 מיליוני ש"ח.

(ד) <u>מדד שירות חסכון פנסיוני</u>

בחודש יוני, 2017 פרסמה הממונה באתר האינטרנט של רשות שוק ההון נתונים השוואתיים של כל החברות המנהלות, שעניינם מדד שירות חסכון פנסיוני ביחס לתחומי ביטוח חיים משולב חסכון, הפנסיה והגמל - וזאת ביחס לשנת 2016. מדד שירות חסכון פנסיוני משקלל שלושה מדדי משנה, שעניינם שירות מבוטח/עמית: (1) מדד שביעות רצון ושביעות רצון, (2) מדד זמני מענה בטלפון ו- (3) מדד תלונות הציבור. נתונים כאמור, צפויים להתעדכן ולהתפרסם מדי שנה. פרסום המדדים ההשוואתיים הוא חלק מסדרת מהלכים של הרשות, כגון: השקת מחשבוני דמי ניהול, קביעת מדד השירות כאחד הפרמטרים שעל פיהם תיבחר קופת ברירת מחדל על ידי מעסיקים וארגוני עובדים ועוד, שמטרתם לעודד את התחרות ולהגביר את שקיפות וזמינות המידע לציבור המבוטחים. להערכת החברה פרסום נתונים השוואתיים כאמור, עשוי להוות כלי מדידה נוסף בבחירה האם לרכוש מוצר פנסיוני מחברה זו או אחרת, ולהגביר את התחרות בין החברות. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות, בין היתר, בהתנהגות המתחרים והשימוש שיעשו הלקוחות בנתוני המדדים בפועל.**

(ה) <u>חוזר שעניינו "דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני"</u>

בחודש ספטמבר, 2017 פרסמה הממונה את החוזר, שמחליף חוזר משנת 2012 בענין זה. בהתאם לחוזר, הטבה בדמי ניהול תינתן למשך תקופה של 5 שנים, כאשר צומצמה האפשרות להעלות דמי ניהול במהלך תקופה זו לעומת המצב הקיים בחוזר הקיים, תוך שהוארך פרק הזמן שממועד הפסקת הפקדות בגין העמית ועד למועד הראשון שבו ניתן להעלות דמי ניהול ובוטלה האפשרות להעלות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי. הטבה בדמי ניהול אמורה לחול בגין מלוא יתרתו הצבורה של העמית בקרן הפנסיה, והטבה כספית יכולה להינתן רק על דרך של מתן הנחה בדמי ניהול. כמו כן מכתיב התיקון נוסח חדש של מכתבים שיש לשלוח לעמית - הן לאחר מתן הנחה והן במסגרת הודעה על העלאת דמי ניהול. החוזר פוגע ביכולת החברה להעלות את דמי הניהול הנגבים מהעמיתים ועל כן עשוי לפגוע בהכנסות החברה.

(ו) <u>חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה - קובץ דיווח על הערך הגלום ("EV")"</u>

בחודש דצמבר, 2017 פרסמה הממונה את החוזר, אשר מטרתו, בין היתר, לחייב חובת דיווח לממונה על ערך גלום של קרנות פנסיה חדשות.

(ז) <u>חוזר שעניינו "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים"</u>

בחודש אוגוסט, 2016 פורסם החוזר, שכולל התייחסות להיבטים שונים של נושא הסייבר, כאשר אבטחת מידע הינו רק רובד אחד מתוך המכלול, לרבות הגדרת תפקידי ואחריות הדירקטוריון, המנכ"ל, ועדת היגוי לניהול סיכוני סייבר ומנהל אבטחת סייבר, קביעת מדיניות ניהול סיכוני סייבר, נהלים ותכנית עבודה, אופן הערכת וניהול סיכוני סייבר, אמצעי הגנת סייבר שעל גוף מוסדי ליישם ובכלל זה, ניטור ובקרה, סקרי אבטחת מידע ומבחני חדירה, אופן אבטחת מערכות המידע של הגוף המוסדי, התקשורת ותפעול המערכות, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ בנוגע להגנת סייבר לרבות שימוש בשירותי מחשוב ענן, אבטחה פיסית וסביבתית של סביבת העבודה של הגוף המוסדי, הגנת סייבר במשאבי אנוש וגיוס עובדים (לרבות בסיום העסקתם), אבטחת ערוצי הקשר עם הלקוחות ועם גורמים חיצוניים לגוף המוסדי, ועוד.

14.3.3. <u>הצעות חוק וטיוטות תקנות וחוזרי ממונה</u>

(א) <u>טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ז- 2017</u>

בחודש מאי, 2016 חתמה ישראל על הצטרפותה להסכם הרשויות המוסמכות ליישום **האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי (Common Reporting Standart –CRS)** וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינתי (Country by Country Report – CBC) ה- CRS הינו הסכם ליישום חילופי מידע אוטומטיים בנוגע לחשבונות פיננסים של תושבים זרים. ההסכם ותקניו פותחו על ידי ה- OECD לצורך אכיפת דיני המס. ההסכם מגדיר תקן הקובע, בין היתר, הוראות לגבי סוג המידע והגופים הפיננסים עליהם תחול החובה של העברת המידע לרשויות והמועד להעברת המידע. אחידות התקן נועדה לצמצם את העלויות הכרוכות בריבוי תקנים לממשלות ולמוסדות הפיננסיים ועל מנת לאפשר החלפת מידע ביעילות עם מדינות רבות בו זמנית. התקן נשען במידה רבה על המודל שפותח במסגרת יישום מדיניות ה- FATCA. בחודש דצמבר, 2016 פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ז-2017. טיוטת התקנות מסדירה את אופן זיהוי הלקוחות שייכללו בדיווחים לרשות המסים, את המועדים לביצוע הדיווחים וכן חובות נוספות בקשר לתהליך יישום התקן האחיד. בחודש אוקטובר, 2017 פרסמה הממונה נייר שעניינו "היערכות ליישום הסכם לחילופי מידע אוטומטיים", במסגרתו הובהר כי במהלך תקופת הביניים עד להשלמת תהליך התקנת התקנות, יהיה רשאי גוף מוסדי לבקש את פרטי התיעוד העצמי הנדרשים בהוראות התקן, ובכלל זה, הצהרה מהלקוח על המדינה או המדינות שבהן הוא תושב לצרכי מס והפרטים הרלבנטיים לתיעוד העצמי, בהתאם להוראות טיוטת התקנות. משכך, הובהר כי סירוב של גוף מוסדי לפתוח חשבון בשל חוסר שיתוף פעולה מצד לקוח למסירת מידע, לא ייחשב מבחינת הממונה כפעולה שאינה עולה בקנה אחד עם הוראות הדין.

(ב) <u>טיוטת חוזר שעניינו "משיכת כספים מקופת גמל"</u>

בחודש מרס, 2017 פרסמה הממונה את טיוטת החוזר, שבמסגרתו הוצע, בין היתר, לקבוע כללים לענין תהליכי ביצוע משיכת כספים מקופות גמל שונות, נוסח טפסי בקשות המשיכה, טפסים שיידרשו לצורך ביצוע המשיכה, ולוחות הזמנים לביצוע המשיכה, לרבות ביחס למוצרים שלגביהם לא נקבעו עד כה לוחות זמנים לביצוע המשיכה.

(ג) <u>טיוטת חוזר שעניינו "דירקטוריון גוף מוסדי".</u>

בחודש מרס, 2018 פורסמה טיוטת החוזר, שנועדה להסדיר באופן מקיף את כללי הממשל התאגידי של דירקטוריון גוף מוסדי תוך קביעת סטנדרט מינימלי לניהול תקין של הגוף המוסדי בכל הקשור לפעולת הדירקטוריון וועדותיו, וזאת באמצעות קביעת הוראות לעניין כשירות חברי הדירקטוריון, הרכבו, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו. במסגרת הטיוטה מוצע לבטל חוזרים קיימים הנוגעים לנוהל עבודת דירקטוריון וועדותיו תוך הצהרה כי הוראות החוזר נועדו להחליף גם את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 שבתוקף.

15. חסמי כניסה ויציאה

15.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים לפעילות החברה קבועים בדינים הרלוונטיים השונים:

- רשיונות והיתרים - תחום הפעילות של החברה הינו רוויי רגולציה. ניהול קרן פנסיה יכול להיעשות רק בידי מי שמחזיק בשני רישיונות הניתנים לפי חוק, כאמור בסעיף 14.1 לעיל. ניהול של קופות גמל יכול להיעשות רק בידי מי שמחזיק ברשיון חברה מנהלת. החזקה של יותר מ-5% מאמצעי השליטה בחברה מנהלת מותנית בקבלת היתר לאחזקת אמצעי שליטה מהממונה, ושליטה בחברה מנהלת מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מהממונה. על פי הוראות הדין, חברה מנהלת אינה רשאית לעסוק בכל פעילות אחרת, למעט ניהול קופות גמל או החזקה בסוכן ביטוח תאגיד.
תקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל (שלפיהם בלבד נקבעות החובות והזכויות של המבוטחים/עמיתים), וכן כל שינוי בהם, חייבים לקבל את אישור הממונה. כמו-כן, כל שינוי במסמכי ההתאגדות של החברה המנהלת חייב להיעשות באישור הממונה.
- הון עצמי - חברה מנהלת נדרשת להון עצמי מזערי (ראה סעיף 14.3.1(א)(4) לעיל).
- גודל מינימאלי ידע, מומחיות וניסיון - הקמת קרן פנסיה חדשה מחייבת הגעה למספר מינימאלי של 1,500 מבוטחים בתוך שנתיים. אי עמידה בתנאי זה עשוי להביא לביטול הרישיונות הנדרשים. כל עוד מספר המבוטחים בקרן נמוך מ-1,500, מחויבת החברה המנהלת לרכוש עבור הקרן ביטוח משנה. ניהול מוצרים פנסיוניים הינו פעולה מורכבת מאד, הדורשת ידע מקצועי ספציפי, מומחיות וניסיון בעיקר בתחום ניהול סיכונים, אקטואריה (ביחס לקרנות פנסיה) וניהול בסיסי מידע מורכבים, והיכרות מעמיקה עם צרכי השוק והוראות הרגולציה השונות, ומיכון משמעותי ביותר שנדרש הן לצורך ניהול זכויות העמיתים והן לצורך עמידה בהוראות הדין בכל הנוגע להתממשקות מול המסלקה הפנסיונית. נדרש היקף מינימאלי של פעילות (מסה קריטית) כדי לכסות את ההשקעה הנכבדה בהקמת מערך מחשוב התומך בניהול ותפעול המוצר ואת העלויות הקבועות הגבוהות, הנדרשות לצורך הפעלת חברה מנהלת (מיכון, שירות, שיווק, השקעות, אקטואריה וכו'), לרבות הצורך לעמוד בכל הדרישות הרגולטוריות המשתנות חדשות לבקרים. ניהול חלק ממוצרי תחום הגמל ותחום הקופות מבטיחות התשואה, שביחס אליהם קיימות הוראות רגולציה ייחודיות, מחייב מערכת מחשב מתאימה לניהול הזכויות המיוחדות של עמיתי קופות ייחודיות אלו.
- מוצרים ב-Runoff - כאמור לעיל, לא יינתנו עוד אישורים מאת הממונה להקמת קופות גמל מבטיחות תשואה, קופות מרכזיות לפיצויים וקופות גמל למטרה אחרת.
- קיומה של קרן ברירת מחדל נבחרת לכלל המשק - לאור חוזר קרן ברירת מחדל (ראה סעיף 5.5 לעיל), הרי שיקשה על כל מי שיבקש להקים חברה מנהלת חדשה של קרן פנסיה לגייס אל קרן הפנסיה עמיתים חדשים, שכן בהתאם להוראות החוזר האמור, כל עובד חדש, שלא בחר באופן אקטיבי אחרת, יצורף באופן אוטומטי לקרן הפנסיה שתיבחר על ידי הממונה כקופת ברירת המחדל של כלל העובדים במשק.

15.2. <u>חסמי יציאה</u>

חסמי היציאה העיקריים מפעילות בשוק הפנסיה קבועים אף הם בדינים השונים:

- פירוק או חיסול של חברה מנהלת כפופים לפיקוחו של הממונה ולהוראותיו. הממונה רשאי להורות לחברה המנהלת לפעול בדרך מסוימת במסגרת חיסול עסקיה, או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפטי ו/או בפיקוחו.
- כל העברת אמצעי שליטה בחברה מנהלת מחייבת את אישור הממונה ומחייבת את הרוכש לקבל את ההיתרים הנדרשים המפורטים בסעיף 14 לעיל ו-15.3 להלן.
- העברת פעילות ניהול קרנות הפנסיה וקופות גמל לחברה מנהלת אחרת, כמו גם מיזוג, פיצול, הפסקת פעילות או פירוק מרצון, חייבים לקבל את אישורו מראש של הממונה.

15.3. <u>היתר להחזקת אמצעי שליטה</u>

בהתאם להוראות הדין, החזקת אמצעי שליטה ושליטה במבטח (לרבות בחברה מנהלת של קרן פנסיה), בסוכן ובחברה מנהלת של קופת גמל, כפופים לקבלת היתר מאת הממונה. בחודש דצמבר, 2013 ועל רקע מיזוג מנורה גמל לחברה ופטירתו של מר מנחם גורביץ ז"ל, עודכן היתר השליטה בקבוצה ובכלל זה בחברה, וניתן ליורשות (שתי בנותיו) של המנוח מר מנחם גורביץ ז"ל.

בהיתר נקבעו, בין היתר, התנאים העיקריים כדלקמן: הוראות בדבר שימור גרעין השליטה[10] במלוא שרשרת השליטה בתאגידים נשוא ההיתר, וזאת בדרך של הגבלות על שיעבוד, מכירה, העברה של גרעין השליטה בתאגידים הנ"ל, לרבות בדרך של הנפקה; הוראות בדבר הפקדה, בידי נאמן (עו"ד ישראלי) על פי כתב נאמנות, של תעודות מניה המייצגות לפחות את גרעין השליטה במבטחים ובחברות המנהלות וכן חתימה על ייפויי כוח לנאמן על אמצעי השליטה שימנה המפקח למכירת מניות גרעין השליטה, בהתקיים תנאים המפורטים בהיתר.

16. <u>גורמי הצלחה קריטיים</u>

גורמי ההצלחה הקריטיים בתחומי פעילות החברה הינם, בין היתר, היערכות מהירה לשינויים רגולטוריים, איתור הצרכים של העמיתים, כפי שהם מאופיינים על ידי המתווכים הפועלים בענף ועל ידי האורגנים הרלוונטיים בחברה, מתן מענה מתאים לצרכים המשתנים של ערוצי ההפצה השונים, יכולת שימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים לנוכח האפשרות לניוד כספים בין מוצרי חסכון ארוך טווח ובכללן קרנות הפנסיה שבניהול החברה, פעילות למען גיוס לקוחות חדשים ויכולת השגת תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי ההשוואה ולעומת גופים מתחרים, יעילות תפעולית, בקרה יעילה, שיעור דמי הניהול, תמהיל ומגוון המוצרים, שימור ורכישת הון אנושי איכותי ומתן שירות ומידע איכותי וזמין ללקוח.

[10] לעניין זה, "גרעין שליטה" - 50.01% בכל אחד מאמצעי השליטה, במישרין או בעקיפין, בדילול מלא של כלל אמצעי השליטה בתאגיד הרלוונטי.

17. השקעות

17.1. ניהול תיק ההשקעות של כספי העמיתים: פנסיה, קופות גמל והשתלמות ושל נכסי החברה המנהלת (נוסטרו) מתבצע בכפוף להוראות הדין השונות בהתאם למדיניות ההשקעות שנקבעה ע"י דירקטוריון החברה במטרה להשיא תשואה אופטימאלית ביחס לסיכון.

17.2. אגף ההשקעות של מנורה מבטחים ביטוח מנהל את ההשקעות של המוצרים שבניהול החברה, באגף קיימים צוותי השקעה מתמחים בהשקעות בחו"ל ובישראל (מניות, אג"ח, נגזרים וכו') קרנות השקעה, נדל"ן בישראל ובחו"ל ומערך אשראי לא סחיר. מתקיימת הפרדה בין ניהול כספי הנוסטרו לבין ניהול כספי המבוטחים/עמיתים.

17.3. החלטות ההשקעה בפועל מתקבלות על ידי מנהלי התחומים ומנהלי ההשקעות השונים באגף השקעות, תוך הסתייעות בצוות מחקר ודירוג, בעבודות מחקר חיצוניות בארץ ובחו"ל ופגישות שוטפות עם מומחים מקצועיים בתחום. הכל, בכפוף למסגרת המדיניות המאושרת על ידי הדירקטוריון וועדת השקעות.

17.4. באגף קיימים צוות דיווח ובקרה - "מידל אופיס" וצוות מחקר ודירוג ומרכז חובות בעייתיים. האגף מסתייע באופן שוטף בייעוץ משפטי ובמערך ניהול הסיכונים.

17.5. בנוסף, באגף הכספים של מנורה מבטחים ביטוח קיימת יחידת מערך עורפי-"בק אופיס", תחת מחלקת חשבות השקעות, אשר אחראית על קליטה, רישום ובקרת ביצוע של עסקאות בנכסי השקעה.

17.6. נכסי העמיתים, מושקעים בהשקעות סחירות ושאינן סחירות בהתאם למגבלות הקבועות לעניין זה בתקנות כללי ההשקעה ובהתאם למדיניות ההשקעות המאושרת על ידי ועדת השקעות והדירקטוריון. התשואה המושגת נזקפת לטובת העמיתים, בניכוי דמי ניהול. יצוין, כי בקופות הגמל מבטיחות התשואה נזקפת תשואה מינימאלית בהתאם להבטחת הקופה גם אם התשואה בפועל נמוכה יותר.

17.7. ועדת ההשקעות של החברה מתכנסת לפחות אחת לשבועיים. הוועדה מקבלת דיווחים כלכליים שונים ומגוונים - סקירת מאקרו בארץ ובחו"ל, נתונים כלכליים עיקריים בארץ ובחו"ל, סקירת פעילות ההשקעות שבוצעה מאז מועד ההתכנסות הקודמת, מבנה תיק ההשקעות העדכני למועד התכנסות הוועדה, דוחות חשיפה לקבוצות לווים, דוחות חשיפה לענפי משק, סקירת הצבעות החברה באספות כלליות של גופים שנכסי קופות הגמל והפנסיה מושקעים במניותיהם, דיווחים ספציפיים על השקעות מסוימות ועוד, וכן חומר רקע וניתוחים שונים המתייחסים להשקעות אשר מובאות לאישור הוועדה. הוועדה מקיימת דיון על מבנה תיק ההשקעות, הצורך בהתאמתו למצב השוק העדכני, שינויים בתמהיל ההשקעות, חשיפות לתחומים מסוימים, חשיפות לקבוצות עסקיות מסוימות וכדי.

17.8. אחת לשנה, בסמוך לתום השנה, קובעת וועדת ההשקעות את מדיניות ההשקעות וכחלק ממנה את תוכנית הקצאת הנכסים (Asset Allocation) לשנה הקלנדרית הבאה ביחס לאפיקי ההשקעה השונים. מדיניות ההשקעות כוללת מדדי ייחוס רלוונטיים שיאפשרו לפקח ולבקר אחר ביצועי ההשקעות של הקופה. מדיניות ההשקעות מובאת לדיון ולאישור

הדירקטוריון, כמתחייב מהוראות הדין. הקצאת הנכסים הנקבעת כאמור אינה קשיחה, ויכולה להגיב להתרחשויות בשווקי ההון בארץ ובעולם.

17.9. ככלל, אסטרטגיית ההשקעה של המוצרים שבניהול החברה מתאפיינת בניסיון להגיע לאופטימיזציה של היחס בין תשואה לסיכון:

- קרנות הפנסיה - קרנות אלו מאופיינות כהשקעה ארוכת טווח, והן בעלות צבירות חיוביות משמעותיות ביותר, ובעלות פוטנציאל צמיחה עתידית.
- קופות גמל לחסכון - קופות אלו מאופיינות כהשקעה ארוכת טווח ועל כן, ככל שהקופה גדולה יותר וצומחת יותר, פיזור הנכסים רב יותר ושיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים מגוון וגבוה יותר.
- קרנות השתלמות - קרן ההשתלמות היא מוצר לטווח בינוני, אולם בשל הטבות המס, חלק ניכר מהכספים נשאר בקרן גם לאחר שחלפו שש שנים והחשבון הפך לנזיל. כמו כן הקרן בעלת צבירות משמעותיות חיוביות ובעלת פוטנציאל צמיחה עתידית. על כן, גם השקעות קרן ההשתלמות מאופיינות כהשקעה ארוכת טווח.
- קופות מרכזיות לפיצויים - קופות אלו הינן בעל טווח קצר עד בינוני, כאשר הקופות סגורות להפקדות חדשות, ועל כן נדרשת בהן נזילות גבוהה. לפיכך, שיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים נמוך יחסית לקופות האחרות וההתמקדות הינה בנכסים הסחירים.
- קופה למטרה אחרת - בקופה זו נדרשת נזילות גבוהה מאוד, שכן הכספים ניתנים למשיכה על ידי העמיתים אחת לשנה. לפיכך, עיקר הנכסים בהם משקיעה הקופה הם נכסים סחירים, בטווחי פדיון בינוניים וקצרים.
- קופה מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית - קופה זו מאופיינת כהשקעה ארוכת טווח ועל כן, ככל שהקופה גדולה יותר, פיזור הנכסים רב יותר ושיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים מגוון וגבוה יותר
- מסלולים מבטיחי תשואה - המסלולים מבטיחים תשואה קבועה לעמיתים ומגובים בפקדונות של החשב הכללי במשרד האוצר בהיקף ניכר מנכסיהם. ההשקעות האחרות של קופות אלו מתמקדות בנכסי חוב צמודי מדד בעיקרם שאינם סחירים.
- מסלולים מתמחים - מסלולים אלו הקיימים בפנסיה, גמל והשתלמות מתאפיינים באפיק השקעה מרכזי בו המסלול מתמחה.
- מסלולים מתמחים - מסלולים אלו הקיימים בפנסיה, גמל והשתלמות מתאפיינים באפיק השקעה מרכזי בו המסלול מתמחה.

לפירוט נוסף על מבנה ניהול ההשקעות, תשואות וניתוח תרומת אפיקי השקעה לתשואות במוצרי החברה השונים, ראה בדו"ח דירקטוריון ובסעיף 4 לסקירות ההנהלה של כל אחד ממוצרי החברה.

18. ניהול הסיכונים

18.1. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

תהליך ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי דרישות רגולטוריות הרלוונטיות שפורסמו בשנים האחרונות.

ניהול הסיכונים הינו פעילות חוצת-ארגון המבוססת על שלושה קווי הגנה:

1. הגורמים העסקיים אשר נוטלים את הסיכונים, אחראים לזיהוי, הערכה ניטור ודיווח הסיכונים המובנים בפעילותם ובמערכות המשמשות אותם, לרבות הגדרת בקרות בתהליכים ונהלים פנימיים. הגורמים העסקיים נעזרים ביחידות תומכות הכוללות: כספים, מערכות מידע ותחום ניהול הסיכונים.
2. תחום ניהול סיכונים אחראי על גיבוש מסגרת ניהול סיכונים, פיתוח כלים ושיטות להערכת הסיכונים לחשיפות הקיימות והפוטנציאליות. תחום ניהול סיכונים הינו יחידה בלתי תלויה בגורמים העסקיים נוטלי הסיכון ומשתף פעולה עם יחידות החשבות וההשקעות. יצוין כי מנורה מבטחים ביטוח מספקת את שירותי ניהול השקעות וניהול סיכונים לחברה במסגרת הסכם מתן שירותים בין החברות. מנהלת הסיכונים של החברה הינה מנהלת הסיכונים של הגופים המוסדיים בקבוצה וכפופה מקצועית למנהל מערך הסיכונים הקבוצתי. (קבוצת מנורה מבטחים כוללת, בין היתר, את החברה, מנורה החזקות, מנורה מבטחים ביטוח, מנורה הסתדרות המהנדסים ושומרה חברה לביטוח - להלן - "הקבוצה").
3. הביקורת הפנימית אשר מבקרת באופן בלתי תלוי תהליכים פנימיים וכן עוקבת אחר תיקון ליקויים שזוהו.

18.2. ניהול סיכונים פיננסיים (שוק נזילות ואשראי)

מטרת ניהול סיכונים הינה ניהול שקול של הסיכונים באופן שימקסם את התשואה תוך שמירה על מגבלות סיכון שנקבעו מראש בהתאם לסובלנות החברה לסיכון ועמידה בדרישות רגולטוריות.

האחריות לניהול הסיכונים הפיננסיים מחולקת בין האורגנים השונים בחברה החל מהדירקטוריון, דרך ועדות השקעה, ועדות אשראי, אגף השקעות, מחלקת מחקר ודרוג, מחלקת דיווח ובקרה (מידל אופיס) ותחום ניהול סיכונים.

מנהלי השקעות מבצעים בפועל את בחירת הנכסים במסגרת ההקצאה האסטרטגית שאושרה להם, תוך עמידה בנהלים ובמדרג הסמכויות לביצוע פעולות השקעה תוך הבנת הסיכונים הגלומים באסטרטגיות ההשקעה בהן הם בוחרים וגילוי רמת ביצועים המצדיקה את רמת הסיכון שנלקח.

בחברה פועלות ועדות השקעה עבור כספי עמיתים אשר תפקידן, בין השאר, לפקח על מגבלות חשיפה וניהול סיכונים בחברה שאושרו בדירקטוריון.

דירקטוריון החברה קובע ומאשר אחת לשנה את מדיניות ההשקעות ומדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים בתיק המנוהל (תיק הנכסים בו סיכוני השוק והאשראי מושתתים על העמית), וכן מדיניות השקעות וניהול סיכונים בתיק הנוסטרו של החברה המנהלת. מסמכי המדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים כוללים בין היתר הגדרת תחומי אחריות, מגבלות חשיפה וסיכון, כלים למדידת הסיכון וכללי דיווח.

הסיכונים הפיננסים מנוהלים בעיקר באמצעות קביעת טווחי השקעה מותרים לסוגי הנכסים השונים תוך התייחסות לפיזור, בין השאר, לפי מנפיקים, בסיס הצמדה וענפי משק. המגבלות נקבעות ברמת החשיפה לגורמי הסיכון (כמשקל מסך הנכסים בתיק) והסיכון היחסי ביחס למדד הסמן. תפקידה של מחלקת דיווח ובקרה באגף השקעות (מידל אופיס) לנטר באופן

שוטף את מגבלות החשיפה, להתריע על חריגות ולדווח, ע"פ העניין, לועדות ההשקעה. ניטור אחר מגבלות הסיכון מתבצע ע"י תחום ניהול הסיכונים על בסיס רבעוני.
כמו כן, במסלולי ההשקעה (כספי עמיתים) מתבצע ע"י תחום ניהול סיכונים חישוב של מדדי ביצוע מתואמי סיכון, ניתוח השפעת תרחישי קיצון ומבחני רגישות. עבור מסלולי מקבלי קצבה וזכאים קיימים, מדד הסיכון מבוסס על עקרון ניהול נכסים כנגד התחייבויות (סיכון ALM). סיכון ה-ALM נובע בעיקרו מאי ההתאמה בין נכסים להתחייבויות. מדידת הסיכונים הפיננסיים מתבצעת באמצעות תוכנות מתקדמות לכימות סיכוני שוק ובאמצעות מערכת מיכונית לניטור מגבלות חשיפה.
ניהול סיכון הנזילות מבוסס בעיקר על שמירת רמה מינימאלית של שיעור נכסים סחירים ומזומנים בתיק הנכסים. במסלולי ההשקעה (למעט מבטיחות תשואה ומקבלי קצבה קיימים וזכאים קיימים) הערכת הסיכון מתבצעת ע"י חישוב מדד הנזילות, ניטור הסיכון הינו כי הערכת סיכון הנזילות אינה עולה על הסף הרצוי ותואם את מאפייני הקופה והעמיתים (כגון שווי קופה, גיל עמיתים, משיכות וכדומה). בנוסף, על פי הצורך, נבחנת יכולת ההנזלה של מסלול ההשקעה תחת תרחישים שונים.
הערכת סיכון הנזילות בקופות מקבלי קצבה וזכאים קיימים מתבצעת על בסיס ניתוח של מועדי פירעון של סכומי ההתחייבויות אל מול מועדי הפירעון של הנכסים.
פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה וחוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון אשר מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית וזאת על מנת להבטיח מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני האשראי. הפעילות נעשית בהתאם למדיניות ההשקעות, מדיניות האשראי ומדיניות ניהול הסיכונים הפיננסים המאושרות מידי שנה על ידי הדירקטוריון. מסמכי המדיניות כוללים עקרונות ניהול סיכוני אשראי בתיק הנכסים, לפי מאפיינים שונים כגון חשיפה לתאגיד ולקבוצת תאגידים, פיזור לפי ענפי משק וחתכים לפי דרוג. הלוואות מותאמות ואשראי לא סחיר אחר ניתנים בהתאם למדיניות האשראי הלא סחיר ועל פי נהלים פרטניים.
בקבוצה פועלות ועדת אשראי פנימית וועדת משנה לאשראי אשר מונו על ידי ועדת השקעות ואושרו על ידי הדירקטוריון. תפקידיהן בין היתר, לדון ולאשר בהתאם למדרג סמכויות ולפי העניין, עסקאות של אשראי לא סחיר, בכפוף למסמכי המדיניות וחוזרי הממונה. ברמת העסקה הבודדת, הערכת הסיכון מתבססת, בין היתר, על אנליזות ודרוגים. ככל שאין דרוג חיצוני החברה משתמשת, במידת האפשר, במודל דרוג אשראי פנימי שאושר על ידי הדירקטוריון והממונה על רשות שוק ההון. בעסקאות הנעשות בשיתוף עם בנק, ניתן לקבל את עיקרי הדרוג של הבנק בתנאים מסוימים כפי שהורה הממונה. ניתן לבצע עסקאות לא מדורגות או בדרוג הנמוך מדרוג השקעה בתנאים מסוימים כהגדרתם בהוראות הממונה ובכפוף לנהלי החברה. ככלל בעסקת אשראי המועלית לאישור ועדת משנה לאשראי מוגשת חוות דעת של תחום ניהול סיכונים. כמו כן, ברמת החשיפה הכוללת, מתבצעת בתחום ניהול סיכונים הערכת הסיכון הגלום במרווחי האשראי של נכסי החוב בעיקר באמצעות תרחישי קיצון.
בחברה מתבצע תהליך לאיתור וסיווג חובות בעייתים ומונה מרכז חובות בעייתיים בהתאם לדרישות הממונה. מרכז חובות בעייתיים מבצע הערכה שוטפת של תיק האשראי ומאתר חובות בעייתיים. לאחר איתור וניתוח החובות הבעייתיים, דנה ועדת האשראי הפנימית בהמלצת מרכז החובות הבעייתיים ומחליטה על אופן סיווג החוב. דיווח תקופתי על חובות בעייתיים נמסר לועדות השונות.
ראה פירוט בנושא גורמי סיכון בסעיף 26 להלן.

19. ביטוח המשנה של קרנות הפנסיה

19.1. הוראות הממונה מחייבות קרנות פנסיה חדשות לרכוש ביטוח משנה לקרן פנסיה שמספר מבוטחיה אינו עולה על 1,500 מבוטחים. בשל גודלה, אין מבטחים החדשה נזקקת לביטוח משנה הן לנוכח הוראות הממונה והן ענייינית, לצורך ניהול הסיכונים השוטפים. יחד עם זאת, החברה בוחנת מעת לעת את הצורך ברכישת ביטוח משנה בהתאם לנסיבות המשתנות.

19.2. החל מחודש אוגוסט, 2008 (מועד הפעלת מסלולי הביטוח במבטחים החדשה פלוס שבהם ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ושאירים) רוכשת מבטחים החדשה פלוס ביטוח משנה למסלולי הביטוח שלה מחברה קשורה (מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - "מנורה מבטחים ביטוח")), באישור הממונה. ביטוח המשנה שנרכש הינו ביטוח יחסי מסוג Quota Share, ולפיו תשא מנורה מבטחים ביטוח ב-90% מעלויות תשלומי פנסיות הנכות והשאירים שתשלם מבטחים החדשה פלוס בגין מקרי נכות ופטירה, שיחולו בתקופת מתן ביטוח המשנה כאמור, בתמורה לפרמיה השווה ל-90% מעלויות הכיסויים הביטוחיים לנכות ולשאירים הנגבים ממבוטחי מבטחים החדשה פלוס, שחלים עליהם הכיסויים הביטוחיים האמורים. ביטוח המשנה הינו לתקופה בלתי מוגבלת, הניתנת להפסקה על ידי כל צד בהודעה מוקדמת של 180 ימים. סכום הפרמיה שנרשמה בדוחות הכספיים של מבטחים החדשה פלוס בגין שנת 2017 הינו כ-15 מיליון ש"ח.
החברה בוחנת מעת לעת, בבחינה ענייינית, אם יש מקום להמשך רכישת ביטוח המשנה כאמור, גם אם הדבר אינו מחויב לפי הוראות הממונה. נכון למועד דוח זה ועל אף שמספר המבוטחים במסלולי הביטוח האמורים במבטחים החדשה פלוס עולה זה מכבר על 1,500, סבורה החברה כי עניינית יש מקום להמשיך ולרכוש את ביטוח המשנה האמור.

20. הון אנושי

20.1. בחברה מועסקים עובדים לפי הפירוט הבא:

	31.12.17	31.12.16
הנהלת החברה	14	15
תפעול	225	256
שיווק ומכירות	461	386
יחידות מטה ושירות (משאבי אנוש, משפטית, אקטואריה, כספים, קשרי לקוחות ועוד)	301	210
סה"כ	**1,001**	**867**

החל משנת 2018 מסופקים שירותי או"ש, ניהול משאבי אנוש, רכש ולוגיסטיקה לחברות הקבוצה בצורה מאוחדת, על ידי עובדי החברה ומנורה ביטוח, כאשר כל חברה נושאת בחלק יחסי מעלות העובדים המשותפים שמספקים שירותים אלו.

בנוסף לנתונים כמפורט בטבלה לעיל, החברה מקבלת שירותים מספקים חיצוניים, לרבות ממנורה מבטחים ביטוח, אשר מעמידים את עובדיהם לטובת החברה ואשר עיקר עיסוקם במתן שירותים עבור החברה (להלן - "עובדי חברות כח אדם"). נכון ליום 31 בדצמבר, 2017 קיבלה החברה שירותים כאמור באמצעות 28 עובדי חברות כח אדם, בדומה למספר עובדי הקבלן במועד המקביל אשתקד, רובם נותני שירותים בתחום ניהול ההשקעות ומערכות מידע שמועסקים על ידי מנורה מבטחים ביטוח[11].

[11] מנורה מבטחים ביטוח מעסיקה עובדים נוספים שנותנים שירותים לחברה ולחברות נוספות בקבוצה, בתחומים הרלבנטיים, שלא ניתן לבודד אותם תוך קביעה שעיקר עיסוקם במתן שירותים לחברה, ועל כן לא נכללו בנתון הנ"ל.

20.2. להלן המבנה הארגוני של החברה:

מנורה מבטחים פנסיה וגמל

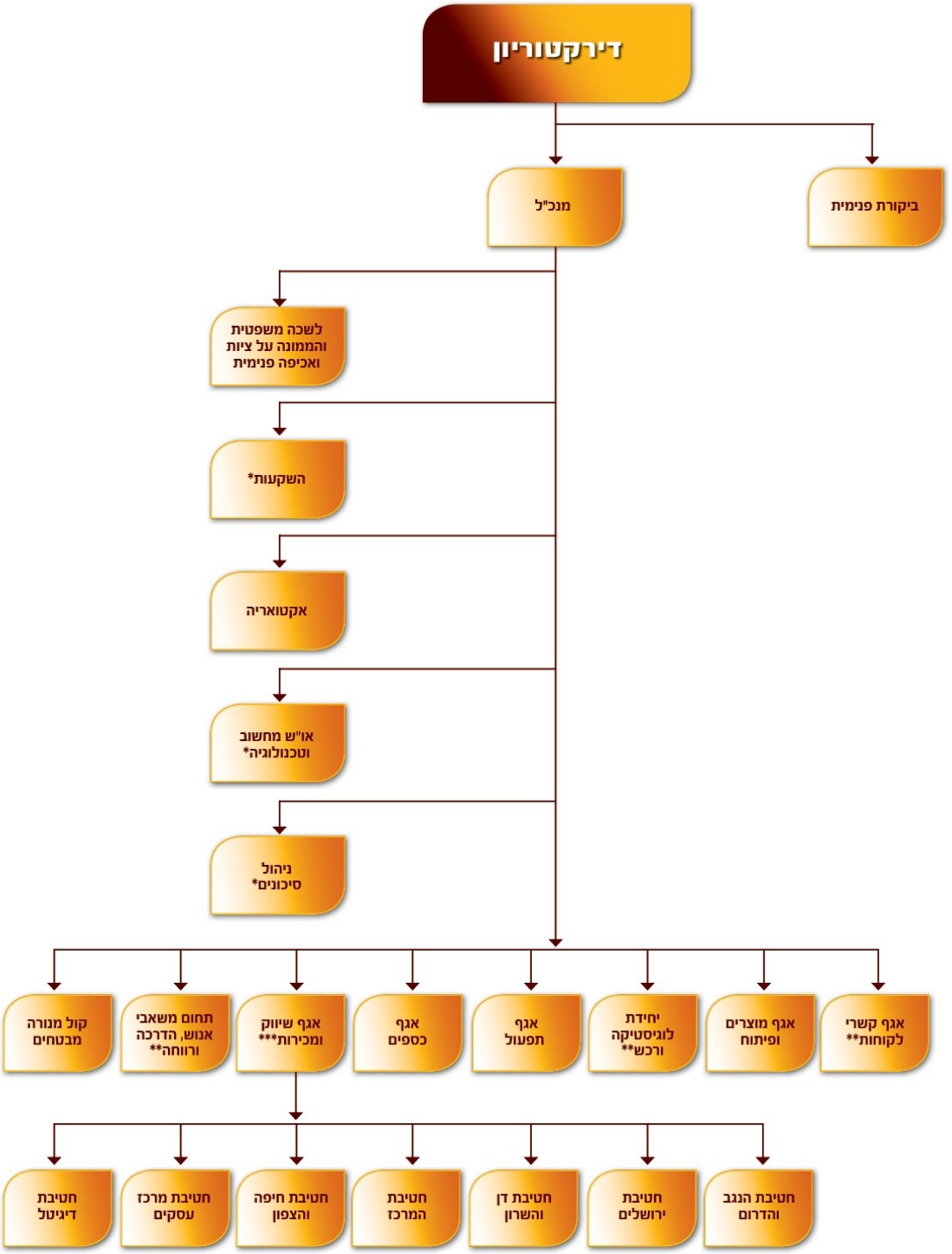

* ניתנים באמצעות מנורה מבטחים ביטוח.
** פעילות משולבת עם יחידות מקבילות במנורה מבטחים ביטוח.
*** נותן שירותים גם למנורה מבטחים ביטוח.

20.3. <u>הסכם קיבוצי</u>

בחודש אפריל, 2016 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה - ההסתדרות במרחב רמת-גן - בני ברק (להלן - "ההסתדרות"), שהחליף הסכם קיבוצי משנת 2011. ההסכם יהיה בתוקף עד לחודש דצמבר, 2019. ההסכם חל במועד חתימתו על 425 מעובדי החברה לעומת כ-323 בתום שנת 2015 וכ-430 בתום שנת 2016 וכ-485 עובדים בסוף שנת 2017 - כלל עובדי החברה, למעט עובדים שהוחרגו מתחולת ההסכם.
בחודש דצמבר, 2017 נחתם מזכר הבנות בין החברה לבין ההסתדרות, בנוגע לשינויים בתנאי העבודה של המתכננים הפנסיוניים ומנהלי התיקים העסקיים שמועסקים באגף השיווק של החברה. מזכר ההבנות חל על כ-224 עובדים, שעד למועד חתימתו הוחרגו מתחולת ההסכם הקיבוצי.
ההסכם הקיבוצי ומזכר ההבנות מסדירים את תנאי העסקתם של העובדים, וקובעים כללים בנושאים הבאים: סדרי העבודה, תקופת ניסיון, מועד ותנאים לקבלת קביעות, משמעת בעבודה, שעות נוספות, מסלול קידום בדרגות, שכר ותנאים נלווים לשכר, בונוס שנתי, חופשה שנתית, דמי הבראה, מחלה, תנאים פנסיוניים, זכאות לקרן השתלמות, שי לחג, הפסקת עבודה, פרישה לגמלאות וכד'.
ההסכם הקיבוצי שיפר את תנאי העסקה של העובדים הכפופים לו, לעומת ההסכם הקיבוצי שקדם לו. מזכר ההבנות שיפר את תנאי העסקה של העובדים הכפופים לו, לעומת ההסכמים האישיים שעל פיהם הועסקו.

20.4. <u>הסכמים אישיים</u>

נכון לסוף שנת 2017, בחברה מועסקים כ-516 בהסכמים אישיים, כולל העובדים שעליהם חל מזכר ההבנות האמור לעיל. ההסכמים האישיים עם העובדים מסדירים את תנאי העסקתם, לרבות - סדרי העבודה, שעות נוספות, שכר ותנאים נלווים לשכר, חופשה שנתית, דמי הבראה, מחלה, תנאים פנסיוניים, זכאות לקרן השתלמות והפסקת עבודה.

20.5. <u>חברי הנהלה בכירה</u>

חברי ההנהלה הבכירה זכאים לתנאי ההעסקה, כפי שנקבעו בהסכמים האישיים שנחתמו עימם. בחלק מאותם הסכמים נקבעו תנאי הודעה מוקדמת וכן תנאים למתן מענקים שנתיים.

20.6. <u>מדיניות התגמול לעובדים, בעלי תפקידים מרכזיים ונושאי משרה בחברה</u>

למידע בדבר תכנית התגמול ראה באתר האינטרנט של החברה, כלהלן:

https://www.menoramivt.co.il/wps/portal/about-menora/menora-mivtachim-pension-gemel/procedures/procedures-more/remuneration-policy-pension

לפרטים בדבר תנאי כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה, ראה באור 24 לדוח הכספי המאוחד של החברה המנהלת.

20.7. <u>הדרכה</u>

החברה פועלת בתחום ההדרכה ומשקיעה משאבים להכשרת העובדים, בין היתר, כדלהלן -

- לעובדי אגף התפעול - הכשרה, הטמעת מערכת מחשוב והעשרת ידע בתחום הפנסיה גמל, השתלמות ומיסוי בפרט, והחסכון לטווח ארוך בכלל;
- לעובדי אגפי השיווק וקשרי לקוחות - הכשרת משווקים, צוות שירות ונציגי מוקד השירות הטלפוני לשם קבלת רישיונות סוכני שיווק פנסיוני, במקביל לפעילות ההדרכה השוטפת לעובדים אלה.

החברה פעלה ופועלת להשגת רישיון מתאים לפי הוראות חוק הייעוץ הפנסיוני לעובדיה הזכאים לכך.

הכשרת עובדי החברה באגפים האחרים כוללת הכשרה במועד תחילת עבודתם בחברה, ימי עיון וכנסים מקצועיים בנושאים המתייחסים לפעילות החברה וכדי.

21. שיווק והפצה

החברה משווקת את מוצריה ושירותיה במספר ערוצי שיווק והפצה (שמשמשים להפצת כלל מוצרי החברה) שהעיקריים בהם הינם כדלקמן:

21.1. מערך של מנהלי תיקים עסקיים ומתכננים פנסיוניים, למעסיקים וללקוחות, הפזורים ברחבי הארץ ועומדים בקשר רצוף עם מעסיקים ועם העמיתים. החברה מפעילה במסגרת אגף קשרי הלקוחות שלה מערך של מתכננים פנסיונים לשימור לקוחות. מערך השירות לעמיתים ולמעסיקים כולל פריסה ארצית של לשכות שירות, שירות אישי הניתן על ידי מוקד שירות לקוחות (Contact Center) ואתר אינטרנט (המספק, בנוסף למידע כללי בנושאי פנסיה וגמל, גם מידע אישי לעמית ולמעסיק). מערך השיווק מספק מטריה שיווקית מכירתית הכוללת: צירוף מעסיקים חדשים, צירוף עמיתים חדשים, מתן שירותי שיווק פנסיוני והדרכה ביחס למכלול המוצרים הפנסיוניים של החברה. ערוץ ההפצה הישיר של החברה מהווה את ערוץ ההפצה העיקרי בפעילות החברה.
בשנת 2017, היווה ערוץ הפצה זה כ-82% מדמי הגמולים שנגבה בתחום קרנות הפנסיה (2016- 77%, 2015- 75%). ביתר תחומי פעילות החברה (קופות הגמל, קרנות השתלמות וקופות גמל להשקעה), היווה ערוץ הפצה זה בשנת 2017, כ-70% מדמי הגמולים שנגבו (2016- 67%, 2015- 69%).

21.2. מתווכים שונים, ובעיקר סוכנויות הסדר וסוכני ביטוח, לרבות דרך מנורה ביטוח (ראה באור 24ד' לדוח הכספי המאוחד של החברה). הטיפול בעמיתים האמורים נעשה על ידי הסוכנים. יצוין, כי שיתוף פעולה זה נוצר בחלק מהמקרים עקב רצון חלק מהמעסיקים בטיפול כולל בתנאים הסוציאליים של עובדיהם, טיפול שכולל גביה ושילוב בין מוצרים שונים כמו קרנות פנסיה, ביטוחי מנהלים, קופות גמל ולעיתים גם ביטוחים כלליים.
סוכנויות ההסדר והסוכנים מתוגמלים עבור צירוף עמיתים חדשים, על פי הכללים הנהוגים במנורה מבטחים ביטוח וביתר חברות הביטוח. תגמול הסוכנים ומנהלי ההסדר נעשה באמצעות תשלום עמלות נפרעים ו/או עמלות יעד. החברה אינה נושאת בהוצאות המשרד של סוכני הביטוח שפועלים מולה. יצוין כי החברה התקשרה עם מנורה מבטחים ביטוח בהסכם, לפיו תנהל מנורה מבטחים ביטוח עבור החברה את ההתקשרויות שבין החברה לבין סוכני ביטוח כאמור לעיל, ובמקביל התקשרה החברה במישרין עם מספר סוכני ביטוח.
עד כה לא הגבילה הרגולציה את השיעור שמשולם למתווכים אלו, ועל כן נקבעות העמלות המשולמות להם במסגרת מו"מ. לפרטים אודות נייר עמדה של הממונה בנוגע לקביעת שיעור עמלות כנגזרת מדמי הניהול והבהרת הממונה בנוגע לתשלום עמלות רק במסגרת הליך שיווק פנסיוני - ראה סעיף 21.100 להלן.
ערוץ זה הינו ערוץ הפצה מהותי עבור החברה. החברה קשורה עם מספר רב של מתווכים כאמור, ועל כן אין היא תלויה במתווך בודד, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה.
בשנת 2017, היווה ערוץ הפצה זה כ-18% מדמי הגמולים שנגבה בתחום קרנות הפנסיה (2016- 23%, 2015- 25%). ביתר תחומי פעילות החברה (קופות הגמל, קרנות השתלמות וקופות גמל להשקעה), היווה ערוץ הפצה זה בשנת 2017 כ-30% מדמי הגמולים שנגבו (2016- 33%, 2015- 31%). יצוין, כי שיעור זה מתייחס לדמי הגמולים שהתקבלו בעקבות הפצה שבוצעה ע"י הסוכנים. לפרטים אודות הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני, אשר עשוי להשפיע על מה ייכלל בגדר דמי הגמולים המתקבלים באמצעות ערוץ הסוכנים, ראה בסעיף 21.10.

21.3. חלק מהטיפול המשולב במעסיקים, שרוב עובדיהם מבוטחים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה, נעשה על-ידי אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ, שהינה סוכנות ביטוח בבעלות של מנורה מבטחים ביטוח; סוכנות זו משמשת כסוכנות הסדר לכל דבר וענין.

21.4. החברה מפיצה את המוצרים הפנסיוניים שלה גם באמצעות יועצי ההשקעות ו/או היועצים הפנסיונים של הבנקים (להלן - "היועצים") - עיקר הפעילות של החברה מול אפיק זה הינה במטרה להביא את מוצרי ושירותי החברה למודעות של היועצים ולספק להם מידע ומסמכים שיווקיים בהתאם. פעילות ההפצה על ידי היועצים תלויה בעיקר בדירוג הפנימי של המוצרים על ידי הבנקים, דירוג המשתנה מבנק לבנק. הייעוץ שנותנים הבנקים ללקוחותיהם אובייקטיבי ונטול העדפות. יצוין כי נכון למועד דו"ח זה החברה חתמה על הסכמי הפצה עם הבנקים הבאים: בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק מזרחי-טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, ובנק הפועלים בע"מ (שהסכם ההפצה עימו חל רק ביחס למוצרי הגמל ולא ביחס לקרנות הפנסיה שבניהול החברה).
בשנת 2017 המשיך ערוץ הפצה זה להיות ערוץ לא מהותי בהיקף פעילותו בתחום הפנסיה והוא עומד על כ-1% משיעור דמי הגמולים. ביתר תחומי פעילות החברה (קופות הגמל, קרנות השתלמות וקופות גמל להשקעה), מהווה ערוץ הפצה זה ערוץ משמעותי יותר, בשנת 2017 כ-7% מדמי הגמולים (2016 כ-7%, 2015 כ-4%).

21.5. פנייה ישירה למעסיקים/ארגוני עובדים, בין היתר על דרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידם. יצוין, כי מאז שפורסם חוזר קרן ברירת מחדל (ראה סעיף 5.5 לעיל) התמעט מספר המכרזים שמתפרסמים על ידי מעסיקים/ארגוני עובדים.

21.6. קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.

21.7. פרסום בעיתונות ובאינטרנט. החברה יצאה בתחילת שנת 2017 בקמפיין שמתנהל באינטרנט, לעידוד הפקדות המין הנשי לקרן הפנסיה (קמפיין מיס פנסיה), ובחודש בפברואר, 2017 החלה בקמפיין פרסומי, המנוהל באמצעי התקשורת השונים לרבות טלויזיה, שמיועד להעלות את המודעות, היתרונות והחשיבות של בחירה בקרן הפנסיה "מבטחים החדשה".

21.8. מתן חסות להיכל הספורט "מנורה מבטחים" שביד אליהו, תל-אביב. לפירוט ראה סעיף 27.4 להלן.

21.9. להלן מידע בדבר עלויות רכישה ועמלות שנתיות:

21.9.1. קרנות פנסיה

שנת 2017

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	3,380	411	3,791
אחר	34,299	6,278	40,577
יועץ פנסיוני:			
בנקים	2,918	-	2,918
סה"כ	**40,597**	**6,689**	**47,286**

שנת 2016

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	3,899	878	4,777
אחר	38,974	20,257	59,231
יועץ פנסיוני:			
בנקים	2,394	-	2,394
סה"כ	**45,267**	**21,135**	**66,402**

שנת 2015

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	3,760	1,096	4,856
אחר	43,505	26,929	70,434
יועץ פנסיוני:			
בנקים	2,058	-	2,058
סה"כ	**49,323**	**28,025**	**77,348**

21.9.2. קופות גמל וקרנות השתלמות

שנת 2017

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	302	-	302
אחר	8,166	1,854	10,020
יועץ פנסיוני:			
בנקים	4,134	-	4,134
סה"כ	**12,602**	**1,854**	**14,456**

שנת 2016

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	421	-	421
אחר	8,259	1,177	9,436
יועץ פנסיוני:			
בנקים	3,320	-	3,320
סה"כ	**12,000**	**1,177**	**13,177**

שנת 2015

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	477	-	477
אחר	11,148	2,038	13,186
יועץ פנסיוני:			
בנקים	2,598	-	2,598
סה"כ	**14,223**	**2,038**	**16,261**

21.10. <u>שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לעמלות/תשלומים לערוצי הפצה:</u>

בחודש ינואר, 2015 פרסמה הממונה נייר עמדה לגופים מוסדיים שעניינו "תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון". מנייר העמדה עולה כי לדעת הממונה תשלום דמי עמילות שנגזרים מדמי הניהול שמשלם עמית או מבוטח הינו פסול ואינו עולה בקנה אחד, לפי העמדה, עם חובת הנאמנות המוטלת על הגופים המוסדיים ועל בעלי הרישיונות.
בחודש מרס, 2015 פורסמה הבהרה לעמדת הממונה בה חזרה על עיקרי נייר העמדה תוך שהיא מבהירה, בין היתר, שאין באמור כדי לשנות את העמדה לפיה חברה מנהלת רשאית לקבוע דמי ניהול דיפרנציאליים וזאת עד לגובה התקרה המרבית הקבועה בדין. בנוסף, ובהתחשב, בין השאר, בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים (לפי עמדת הממונה), ציינה הממונה כי אין בכוונתה להפעיל את סמכויות האכיפה הנתונות לה בכל הקשור לפעולת הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח הפנסיוני ביחס ללקוחות שצורפו לגופים המוסדיים לפני פרסום העמדה ואף בתקופה הסמוכה שלאחריה לפי מערך החוזים שהיה קיים במועד פרסומה.
בחודש יוני, 2015 הגישה התאחדות החברות לביטוח חיים בע"מ, המרצת פתיחה המבקשת מביהמ"ש לקבוע כי תגמול לבעל רישיון הנגזר מדמי הניהול איננו בניגוד לדין וכי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים לתשלום דמי עמילות הנגזרים מדמי הניהול משום הפרת חובה כלשהי בידי הגופים המוסדיים. בחודש פברואר, 2016 קבע בית המשפט כי היסוד הדומיננטי בתובענה הוא היסוד המנהלי, שהסמכות לגביו נתונה לבית המשפט הגבוה לצדק, ובהתאם הורה על סילוק ההמרצה על הסף. ערעור שהגישה ההתאחדות לבית המשפט העליון על ההחלטה האמורה, נמחק על רקע חקיקת תיקון 20 לחוק קופות גמל, ראה סעיף 14.3.1 לעיל.
נכון למועד דוח זה טרם פרסמה הממונה עקרונות לתגמול שעומדים לדעתה בדרישות תיקון 20 האמור.

בחודש פברואר, 2018 פרסמה הממונה הבהרה בעניין "הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני", שבו נקבע כי סוכן ביטוח שמבצע עסקה לגבי מוצר פנסיוני מחויב לבצע הליך שיווק פנסיוני (לרבות מילוי מסמך הנמקה), וכי לגוף מוסדי אסור לשלם עמלת הפצה לסוכן ביטוח במקרה שבו בוצעה עסקה במוצר פנסיוני שלא במסגרת הליך שיווק פנסיוני.

22. <u>ספקים ונותני שירות</u>

22.1. החברה רוכשת את מרבית שירותי המחשוב שלה, וכן שירותי ניהול סיכונים, השקעות ו-Back Office וניהול השקעות, ייעוץ בתחום ה-SOX, ממנורה מבטחים ביטוח וזאת בהתאם להסכם הקיים בין החברות. ההוצאה השנתית של שירותי המחשוב הסתכמה בשנת 2017 לסך של כ-46 מיליון ש"ח והיא כוללת שימוש בתוכנה ובחומרה ושירותי תחזוקה שוטפים. לפירוט אודות ההסכם עם מנורה מבטחים ביטוח ראה סעיף 27.2 להלן.

22.2. החברה רוכשת ממנורה ביטוח, ביטוח משנה למסלולי הביטוח הכוללים כיסוי ביטוחי למקרי נכות ושאירים בקרן הפנסיה מבטחים החדשה פלוס - ראה סעיף 19 לעיל.

22.3. החברה מקבלת שירותי שימוש בתכנת ניהול זכויות עמיתים ותפעול ביחס לקופות הגמל שבניהולה ממספר גורמים שונים:

- בנק הפועלים בע"מ (להלן - "בנק הפועלים"): השירותים ניתנים ביחס לקופות הגמל המפורטות (להלן - "מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים") (מס' אישור מ"ה 826), "מבטחים מרכזית לפיצויים" (מס אישור מ"ה 827), "מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית" (מס אישור מ"ה 1280), "מנורה מבטחים אמיר" (מס אישור מ"ה

260), "מנורה מבטחים יותר" (מס אישור מ"ה 119). בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק הפועלים לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות הגמל שבתפעול הבנק. לפירוט ראה באור 27ב לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

- לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן - "בנק לאומי"): השירותים ניתנים ביחס לקופות הגמל המפורטות (להלן - "מנורה מבטחים השתלמות") (מס' אישור מ"ה 828), "מור מנורה מבטחים" (מס' אישור מ"ה 1146), "מנורה מרכזית לפיצויים" (מס' אישור מ"ה 1144), ומיום 1 בינואר, 2018 גם ביחס ל"רשף קופת גמל לתגמולים" (מספר אישור מ"ה 636) ו-"הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים" (מספר אישור מ"ה 1478) שבניהול החברה, וכן ביחס לקרן ההשתלמות אומגה (המצויה בניהול מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "מנורה והסתדרות המהנדסים"), אשר החברה מספקת לה שירותי תפעול ביחס לקרן השתלמות זו). בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק לאומי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות הגמל שבתפעול הבנק. לפירוט ראה באור 27ג לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.
- הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק הבינלאומי"): הבנק סיפק עד לסוף שנת 2017 שירותים ביחס לקופות הגמל "רשף קופת גמל לתגמולים" (מספר אישור מ"ה 636) ו-הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים (מספר אישור מ"ה 1478) שבניהול החברה, וכן ביחס לקרן ההשתלמות אומגה, והפסיק לספק שירותים אלו בהתאם להודעת הבנק הבינלאומי על כי ברצונו להפסיק את הסכמי התפעול. בתמורה לביצוע השירותים היה הבנק הבינלאומי זכאי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות הגמל שבתפעול הבנק. לפירוט אודות ההסכם שבין החברה למנורה והסתדרות המהנדסים ראה סעיף 27.3 להלן. לפירוט אודות ההסכם עם הבנק הבינלאומי ראה באור 27ד לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

22.4. לחברה אין תלות בספק חיצוני ואין ספק חיצוני שהיקף ההתקשרות איתו הינו מהותי.
יחד עם זאת, חלק משירותי המחשוב והפיתוח של "טופז פנסיה" (מערכת המחשוב לניהול זכויות המבוטחים בקרנות הפנסיה), הניתנים לחברה על ידי מנורה מבטחים ביטוח, מבוצעים באמצעות ספק מחשוב חיצוני (סאפיינס ישראל), ולהערכת החברה ספק זה מהווה נדבך משמעותי ביותר בשירותי המחשוב והפיתוח האמורים.
עוד יצוין, כי העברת תפעול קופת גמל מגורם מתפעל אחד לגורם מתפעל אחר כרוכה בהערכות רבה, ובהשקעת מאמצים ומשאבים לא מבוטלת (כדי לוודא שהסבת הנתונים בין מערכות התפעול תתבצע כיאות), ועל כן, למרות שאין תלות בספק שירותי התפעול לקופת הגמל, המעבר בין הגורמים התפעוליים כרוך בקשיים לא מבוטלים. בהקשר זה יצוין, כי בסוף שנת 2017 השלימה החברה העברת התפעול של חלק מקופות הגמל שבניהולה מהבנק הבינלאומי לתפעול של לאומי שירותי שוק ההון.

23. רכוש קבוע

23.1. הרכוש הקבוע של החברה כולל: מחשבים וציוד מחשבים, שיפורים בנכסים מושכרים, ציוד תקשורת, ריהוט וציוד משרדי. עלותו המופחתת של הרכוש הקבוע ליום 31 בדצמבר, 2017 הינה כ-7.4 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2017 השקיעה החברה סך של כ-3.7 מיליון ש"ח ברכוש קבוע (בעיקר בציוד מחשוב ותקשורת).

23.2. החברה שוכרת את משרדי ההנהלה, משרדי החטיבות העסקיות ולשכות השירות ממשכירי נכסים בתמורה לדמי שכירות ותשלומים נלווים נוספים עבור חניות, דמי אחזקה וארנונה. הסכמי השכירות קצובים בזמן וניתנת לחברה אופציה להארכתם לתקופה נוספת.

להלן הנכסים העיקריים שהחברה שוכרת

מיקום	שטח משרדים ב-מ"ר	דמי שכירות שנתיים בשנת 2017, כולל דמי ניהול, חניות וארנונה (מיליוני ש"ח)
משרדי ההנהלה ברמת-גן	5,239	10,257
משרדי החברה בירושלים	506	1,061
משרדי החברה בתל-אביב	415	985
משרדי החברה בחיפה	620	802
משרדי החברה בראשון לציון	712	661
משרדי החברה בבאר-שבע	1,009	1,142
משרדי קבלת קבל ברמת גן	600	496

23.3. בצמוד לבניין שבו שוכנים משרדי ההנהלה הראשית של החברה הקימה מנורה מבטחים ביטוח את מגדל מנורה-מבטחים. בתחילת שנת 2018 הסתיימה הבניה ואל המגדל עברו, בין היתר, משרדי הנהלת החברה שברמת-גן ומשרדי החברה שבתל אביב.
כמו כן, משרדי החברה שבראשון לציון עברו למיקום חדש בתחילת שנת 2018.

23.4. מערכת המחשוב - מדיניות הקבוצה, הכוללת, בין היתר, את החברה ואת מנורה מבטחים ביטוח, הינה להשאיר בידיה את האחריות לנושא מערכות המידע (למעט בכל הנוגע למערכות ניהול זכויות עמיתים של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שבניהול החברה, שלגביהן משתמשת החברה בשירותי בנקים מתפעלים שונים - ראה סעיף 22 לעיל). אגף מערכות המידע של הקבוצה מספק שירותים לכל החברות שבקבוצה ומפעיל גם ספקים שונים בתחום המחשוב, ופעילותו מתרכזת באלה:

- פיתוח ותחזוקה של מערכות המידע של הקבוצה, לרבות מערכות ניהול פנסיה ומערכות שירות כגון: גבייה, תביעות, הלוואות, מערכות פיננסיות שונות וכן מערכות מומחה וכלים למקבלי החלטות לניתוח והצגת נתונים;
- תחזוקה ותפעול תשתיות המחשוב (שרתים מרכזיים, חדרי מחשב, תקשורת נתונים, טכנאים, מוקד תמיכה לטיפול בתקלות ואנשי מקצוע שונים);
- פרויקטים גדולים או רוחביים;
- אבטחת מידע והמשכיות עסקית.

יישומי מערכות המידע של הקבוצה נותנים מענה לכל תחומי הפעילות בקבוצה באמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
לקבוצה יש מתקן גיבוי חלופי (DRP) המסונכרן באמצעים שונים עם המערך המרכזי. הקבוצה מבצעת מעת לעת תרגילי חירום, כולל מעבר למתקן החלופי.
במהלך שנת 2017 נמשך תהליך הפיתוח של מערכת המחשוב לניהול קרנות פנסיה[12] ("טופז") ושדרוגה, בהתאם לצרכים השונים העולים תדיר, המבוצע על ידי מנורה מבטחים ביטוח. מערכת זו מבוססת על מערכת "טופז" לביטוח חיים, פנסיה וגמל שפותחה במשותף בידי סאפיינס ישראל מערכות תכנה בע"מ[13] (לעיל ולהלן - "**סאפיינס**"), צוותי החברה ואגף מערכות מידע של הקבוצה. תהליך הפיתוח כלל פיתוח מודולים ייחודיים לפנסיה. החברה חתמה עם מנורה מבטחים ביטוח על הסכם לקבלת שירותי מחשוב שוטפים (עבור השימוש במערכת "טופז" ובמערכות נלוות), וזאת בנוסף לשירותי תחזוקה ופיתוח שוטפים. היקף התשלום השנתי בגין השירותים המחשוביים, אותם מקבלת החברה ממנורה מבטחים ביטוח הסתכם בשנת 2017 לסך של כ-46 מיליון ש"ח.
בחודש ספטמבר, 2013 נחתם הסכם משלים להסכם שבין מנורה מבטחים ביטוח לבין סאפיינס, על רקע התקשרותה של סאפיינס עם לקוח נוסף לאספקת מערכת לניהול קרנות פנסיה ומערכות נלוות המשמשות את קבוצת מנורה. במסגרת ההסכם המשלים התחייבה סאפיינס לשלם לקבוצה תמלוגים שונים בהיקפים לא מהותיים אשר ישולמו על פני מספר שנים. בנוסף, הוארכה תקופת ההתקשרות שסאפיינס מחויבת אליה ביחס לתחזוקת המערכות והמשך פיתוחן עבור הקבוצה, לפחות עד ליום 31 בדצמבר, 2018 בשינויים מסחריים מסוימים.

23.5. החברה שוכרת כ-255 כלי רכב בשיטת "ליסינג תפעולי". העלות השנתית של השכירות כאמור הינה בסך של כ-8 מיליון ש"ח ותקופת השכירות המקורית הינה ל-3 שנים.

[12] וכן של "מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה".
[13] חברה הקשורה עם הקבוצה בהסכמים לפיתוח מערכות המחשוב בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה והגמל (לחברה אין הסכם התקשרות ישיר עם סאפיינס ישראל).

24. עונתיות

24.1. ככלל, לא קיימת עונתיות משמעותית בגביית דמי הגמולים לקרנות הפנסיה ולקופות הגמל שבניהול החברה.

24.2. יחד עם זאת, קיימת עונתיות מסוימת בתחום הגמל ובתחום ההשתלמות, שכן חלק גדול מהפקדות העמיתים (עצמאים בעיקר) מתבצע לקראת סוף השנה. עם זאת, בעקבות השינויים בתחומי פעילות החברה מרכיב העונתיות מצטמצם. לגבי תחום קופות הגמל להשקעה, מאחר שההפקדות לקופת הגמל להשקעה (שאינן קופות גמל לחסכון לטווח ארוך לילדים) הינן במעמד של עמית עצמאי, סביר להניח כי תהיה עונתיות מסויימת גם ביחס לקופה שכזו, בדומה להפקדות עמיתים עצמאיים לקרנות השתלמות.

24.3. בנוסף, קיימים חודשים מסוימים, המשתנים משנה לשנה, שבהם היקף דמי הגמולים גבוה יותר, וזאת בעיקר לאור תשלומים חד-פעמיים (למשל תשלום דמי הבראה בחודשי שכר יוני/יולי), אשר משולמים על ידי המעסיקים, ואשר בגינם מופרשים דמי גמולים ולנוכח הקדמת התשלום עבור חודש עבודה דצמבר לחודש דצמבר עצמו (במקום תשלומו בחודש ינואר של השנה העוקבת). ההשפעה של תשלומים חד פעמיים לעובדים כאמור משמעותית יותר במבטחים החדשה פלוס, ביחס למבטחים החדשה. יצוין כי העונתיות הקיימת אצל לקוחות החברה בענפים מסוימים, אשר משפיעה על מספר העובדים באותם הענפים אינה משפיעה בצורה מהותית על התפלגות דמי הגמולים בין חודשי השנה.

24.4. בכל הנוגע לתשלומי קצבה, לא קיימת עונתיות כלל.

24.5. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בקרנות הפנסיה:

	2017		2016		2015	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	2,458,053	23%	2,120,820	22%	1,871,033	23%
רבעון 2	2,599,292	24%	2,364,414	25%	2,001,086	24%
רבעון 3	2,814,210	26%	2,482,774	26%	2,176,880	26%
רבעון 4	2,907,231	27%	2,479,773	27%	2,212,877	27%
סה"כ	**10,778,786**	**100%**	**9,447,781**	**100%**	**8,261,876**	**100%**

24.6. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בתחום הגמל:

	2017		2016		2015	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	118,970	22%	127,577	23%	66,429	15%
רבעון 2	138,546	26%	127,367	23%	142,034	32%
רבעון 3	143,222	27%	153,453	27%	114,554	26%
רבעון 4	139,021	25%	153,465	27%	119,789	27%
סה"כ	**539,759**	**100%**	**561,862**	**100%**	**442,806**	**100%**

24.7. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בתחום ההשתלמות:

	2017		2016		2015	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	264,769	22%	198,663	21%	149,167	21%
רבעון 2	276,605	23%	213,802	22%	155,865	22%
רבעון 3	301,559	25%	239,736	25%	171,157	24%
רבעון 4	370,425	30%	298,700	32%	246,211	33%
סה"כ	**1,213,358**	**100%**	**950,901**	**100%**	**722,400**	**100%**

24.8. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בתחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה:

	2017		2016		2015	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	3,100	30%	3,212	28%	3,529	27%
רבעון 2	2,243	22%	3,354	29%	3,037	23%
רבעון 3	2,411	23%	2,169	19%	3,089	24%
רבעון 4	2,561	25%	2,898	24%	3,398	26%
סה"כ	**10,315**	**100%**	**11,633**	**100%**	**13,053**	**100%**

24.9. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בתחום קופות גמל להשקעה:

	2017	
	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	40,772	13%
רבעון 2	108,714	34%
רבעון 3	48,868	15%
רבעון 4	122,093	38%
סה"כ	**320,447**	**100%**

25. נכסים בלתי מוחשיים

25.1. החברה משתמשת לצורך פעילותה בסמליל (לוגו), אשר נרשם כסימן מסחר. הסמליל משתלב בקו השיווקי של קבוצת מנורה מבטחים. בחודש מרס, 2015 הוחלף הסמליל של קבוצת מנורה מבטחים בסמליל חדש, שמצוי בהליכי רישום כסימן מסחר. בנוסף משתמשת החברה במוניטין של קבוצת מנורה מבטחים שנצבר במהלך השנים.

25.2. נכון לסוף שנת 2017 לחברה נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין בסך של כ- 49 מיליון ש"ח. נכסים אילו נוצרו כתוצאה מרכישת פעילות קופות הגמל על ידי החברה וכתוצאה מהוון של עלויות פיתוח תוכנה בהתאם לדרישות הרגולציה. ראה באור 6 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

25.3. נכון לסוף שנת 2017 לחברה הוצאות רכישה נדחות בסך של כ- 252 מיליון ש"ח. הוצאות רכישה אלו, מיוחסות במישרין להשגת עמיתים בקרנות הפנסיה ובקופות גמל שבניהול החברה. להרחבה ראה באור 2י' ו- 7 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

25.4. החברה הינה בעלת רישיון שימוש בתוכנות מחשב ורישיונות שונים, המשמשים לפעילותה. עלותו המופחתת של הרכוש האחר האמור ליום 31 בדצמבר, 2017 הינה כ- 2 מיליון ש"ח.

25.5. בבעלות החברה מספר מאגרי מידע נפרדים, מאובטחים, שנרשמו בפנקס מאגרי המידע, הנוגעים בעיקר ללקוחות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שמנוהלות על ידה, ולעובדי החברה, והכל בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

26. <u>גורמי סיכון</u>

להלן גורמי בסיכון המשפיעים על רווחיות החברה ויציבותה וכן גורמי סיכון במוצרים שבניהולה של החברה בעלי השלכה מהותית על תוצאות החברה:

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה			דרכי התמודדות
		גדולה	בינונית	קטנה	
סיכוני מאקרו					
מצב התעסוקה במשק	ירידה ברמת התעסוקה במשק וברמת השכר		X		שיווק הקרן ללקוחות חדשים
סיכוני שוק	שינויים בשערי מניות			X	קביעת רף מקסימלי של חשיפה למניות.
	שינויים בריבית			X	קביעת מגבלה על מח"מ תיק הנוסטרו ומעקב שוטף אחר מח"מ המוצרים המנוהלים, לרבות אל מול מדדי ייחוס.
	שינויים בשע"ח			X	קביעת מגבלת חשיפה מקסימלית.
	שינויים במרווח אשראי			X	במסגרת מגבלת חשיפה לנכסים בסיכון גבוה בתיק הנוסטרו (דרוג נמוך מדרוג השקעה), ובתיקים המנוהלים במסגרת ניתוח התפלגות דרוגים ושימוש בתרחישים.
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים		X		במסגרת מגבלת חשיפה לנכסים בסיכון גבוה בתיק הנוסטרו (דרוג נמוך מדרוג השקעה), ובתיקים המנוהלים במסגרת ניתוח התפלגות דרוגים ושימוש בתרחישים.
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X	מעקב אחר נזילות נכסי המוצרים המנוהלים אל מול מאפייני העמיתים ונתוני משיכות והפקדות.
סיכונים ענפיים					
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי	X			מעקב אחר טיוטות של שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי ומתן הערות לטיוטות שכאלו, בין במישרין ובין במסגרת התאחדות חברות הביטוח, והערכות מקדימה לשינויים עתידיים, ככל שניתן.
תנאי תחרות	שינויים מבניים בתחום החסכון לטווח ארוך	X			מעקב אחר טיוטות של שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי ומתן הערות לטיוטות שכאלו, בין במישרין ובין במסגרת התאחדות חברות הביטוח, והערכות מקדימה לשינויים עתידיים, ככל שניתן.

סיכונים מיוחדים לחברה					
פגיעה בדמי ניהול	- פגיעה בדמי הניהול כתוצאה מניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק, עזיבה של עמיתים לקרנות אחרות וכדי - פגיעה בדמי ניהול כתוצאה מסיכוי שוק בגין הכספים המנוהלים	X			שיווק הקרן ללקוחות חדשים ופעולות לשימור לקוחות קיימים. קביעת תאבון סיכון לקופות המנוהלות בהתאם לאופיין, לפירוט נוסף דוח דירקטוריון, פירוט עסקי התאגיד, בנושא תיאור תהליך ניהול הסיכונים.
עסקיים	חובות מעסיקים			X	מעקב שוטף אחר פיגורי תשלומים של מעסיקים
תפעוליים	כשל או ליקוי תפעולי במערכות, תהליכים, אירוע חיצוני לרבות מעילות והונאות, אירועי סייבר וכו'		X		יישום בקרות בתהליכים
משפטיים	הפסדים מתביעות משפטיות ו/או עיצומים		X		הפקת לקחים מפס"ד שניתנו כנגד החברה וגופים מתחרים, ומעיצומים כספיים שהוטלו על החברה וגופים מתחרים, ושינוי דרכי ההתנהלות של החברה בהתאם

27. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

27.1. החברה חתמה על הסכמי הפצה עם מספר תאגידים בנקאיים בהם נקבע כי החברה תשלם לאותם תאגידים בנקאיים עמלות הפצה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשס"ו-2006, תמורת ביצוע עסקאות של לקוחות עם החברה לצורך ביצוע הפקדות בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל שבניהול החברה או לצורך המשך החברות של אותם לקוחות בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל האמורות, בהתאם לייעוץ שניתן ללקוחות בידי התאגידים - ראה פרטים בסעיף 21.4 לעיל.

27.2. בחודש פברואר, 2017 חתמה החברה על הסכם שירותי ניהול שונים והחזר הוצאות עם מנורה מבטחים ביטוח, אשר מעדכן ומחליף הסכם קודם באותו עניין. במסגרת ההסכם, נקבע כי מנורה מבטחים ביטוח תעמיד לרשות החברה שירותי מחשוב ותמיכה במערך המחשוב, כאמור בסעיף 23.4 לעיל וכן תספק לחברה שירותי תיווך ושיווק באמצעות סוכני מנורה מבטחים ביטוח, המיועדת למוצרים שבניהול החברה הנגבית באמצעות/בתיווך סוכני מנורה מבטחים ביטוח. עוד נקבע בהסכם כי החברה תחזיר למנורה מבטחים ביטוח הוצאות שהוציאה האחרונה עבור החברה, כגון הוצאות פרסום ודוברות ועמלות ששולמו ע"י מנורה מבטחים ביטוח לסוכני מנורה מבטחים ביטוח בגין מבוטחי ועמיתי המוצרים שבניהול החברה, ובכלל זה הוצאות שהוציאה מנורה מבטחים ביטוח בגין עובדיה המושאלים לחברה והשתתפותה של החברה בהוצאות יחידות במנורה ביטוח המספקות שירותים לחברה כגון - אגף ההשקעות, ניהול סיכונים וכו' ובגין תפעול מערך העברת הפרמיות מסוכני מנורה מבטחים ביטוח. כן נקבע בהסכם כי מנורה מבטחים ביטוח תחזיר לחברה הוצאות שהחברה הוציאה עבור מנורה מבטחים ביטוח. לפירוט ראה באור 24ד לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

27.3. החברה התקשרה עם מנורה הסתדרות המהנדסים במספר הסכמים, שבמסגרתם היא מספקת למנורה והסתדרות המהנדסים את מלוא שירותי הניהול והתפעול (בין בעצמה ובין באמצעות הבנק הבינלאומי), לרבות שירות לקוחות טלפוני ע"י המוקד הטלפוני של החברה ושירותי קבלת קהל בסניפי חטיבות החברה ברחבי הארץ, הנדרשים לניהול קרן ההשתלמות שבניהולה, וזאת בין בעצמה ובין באמצעות הבנק הבינלאומי. כמו כן מספקת החברה למנורה והסתדרות המהנדסים שירותי שיווק שונים ביחס לקרן ההשתלמות אומגה שבניהול מנורה והסתדרות המהנדסים. לפירוט ראה באור 24ה לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה וכן בסעיף 22.3 לעיל.

27.4. החברה התקשרה עם חברת האם בהסכם החזר הוצאות, שבמסגרתו נושאת החברה, החל מחודש דצמבר, 2014 בחלק יחסי מעלות נושאי משרה משותפים (נכון למועד דוח זה - יו"ר דירקטוריון החברה) ובחלק יחסי מהוצאות חברת האם במסגרת נתינת החסות להיכל הספורט "מנורה מבטחים" שבשכונת יד אליהו בתל אביב.

27.5. החברה התקשרה עם מספר גורמים שונים בהסכמי תפעול ביחס לקופות גמל - לפירוט ראה סעיף 22.3 לעיל.

27.6. החברה מתקשרת מעת לעת, במהלך עסקיה הרגיל, עם סוכני ביטוח שונים, בהסכמים לענין תיווך בביטוח בינה לבין לקוחות הקשורים עם אותם סוכנים.

28. <u>תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה</u>

<u>תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה</u>

החברה מעריכה, בהתבסס על תחזיות מקרו-כלכליות המפורסמות על ידי מוסדות המדינה וגורמים אחרים, כי מצבו הנוכחי של המשק הישראלי מהווה בסיס איתן להמשך הצמיחה בשוק קרנות הפנסיה החדשות ושוק קרנות השתלמות, מוצרים אשר מהווים את ליבת הפעילות העסקית של החברה.

החברה מעריכה כי השכר הממוצע במשק צפוי לעלות בשנת 2018 בשיעור בדומה לזה של שנת 2017, בטווח שבין 3% ל-4%, והדבר ישפיע גם על השכר הממוצע המבוטח במוצרי הפנסיה והגמל אותם מנהלת החברה.

החברה מעריכה ששיעור הבלתי מועסקים במשק לא צפוי להשתנות משמעותית במהלך שנת 2018. במקביל, בהתאם לתחזיות המקרו, יגדל כח התעסוקה במשק ושיעור ההשתתפות ואיתו יגדל מספר המבוטחים בשוק החסכון ארוך הטווח ובשוק קרנות ההשתלמות.

החברה מעריכה על בסיס נתוני המקרו וכן בהשפעת פעילות השיווק של החברה, כי היקף המצטרפים לקרנות הפנסיה החדשות צפוי לנוע בשנת 2018 סביב ההיקפים שנרשמו בשנת 2017, וכי היקף הגבייה בשנת 2018 בשוק זה יגדל בטווח שבין 11% - 13% לעומת שנת 2017.

יש לציין בהקשר זה את השפעת פעילות הממונה על התחזקותו והתבססותו של מוצר הפנסיה כמוצר מוביל ועיקרי מבין החלופות הקיימות בשוק החסכון ארוך הטווח מחד גיסא, ומאידך גיסא את רצון הממונה, בחוזר קרן ברירת המחדל (ראה סעיף 5.5 לעיל) להגביר את התחרות בשוק הפנסיה תוך עידוד צמיחתם של קרנות ברירת המחדל הנבחרות, שמנהליהן היו עד כה שחקנים קטנים בשוק זה, על חשבון נתח השוק של החברות המנהלות הגדולות. החברה צופה התחזקות התחרות בשוק הפנסיה תוך הקטנת שיעור דמי הניהול הנגבים מהעמיתים. כדי להעלות את המודעות לקרן הפנסיה של החברה ולחשיבות הבחירה בה יצאה החברה בשנת 2017 לראשונה בתולדותיה בקמפיין פרסומי משמעותי חוצה פלטפורמות.

בהתייחס למוצר קרנות ההשתלמות החברה צופה בשנים הקרובות המשך הגידול שנרשם בשנים האחרונות בפעילות במוצר זה בחברה, הן מבחינת כמות העמיתים והן בנתח השוק. הנחה זו מבוססת על הקצאת המשאבים שמושקעים על ידי החברה בפעילות שיווק מוצר זה וכן על שינויי חקיקה והסכמים בהם מעורבים איגודים מקצועיים אשר מרחיבים את אוכלוסיית המועסקים במשק אשר זכאים להפקדות למוצר זה.

באשר לאפשרות ניוד עמיתים בין הגופיים המוסדיים השונים, נראה כי ניוד זה יוסיף לבוא לידי ביטוי גם בעתיד, במסגרת התחרות השוררת בשוק החסכון הפנסיוני ארוך הטווח וקרנות ההשתלמות. החברה משקיעה משאבים לשמור על יחס חיובי של העברת כספים אלו בין הגופים המתחרים. יחד עם זאת, החברה מעריכה כי ציבור העמיתים (וגורמים אחרים המשפיעים על שיקול הדעת שלו) הפך לבוגר יותר ביחסו למעבר (בין היתר בשל קבלת החלטות מעבר בלתי שקולות שפגעו בעמיתים) והוא אינו ממהר לקבל החלטה חפוזה בנושא בטרם יבצע את מלוא הבדיקות הנדרשות.

החברה העתיקה בתחילת שנת 2018 את משרדי ההנהלה הראשית שלה ממקומם הנוכחי ברמת-גן לבית מנורה מבטחים החדש שהוקם בסמוך. מעבר משרדים זה עשוי להביא לגידול בהוצאות הנהלה וכלליות של החברה.

המידע המובא לעיל הינו מידע צופה פני עתיד, וככזה, המידע אינו וודאי לגבי העתיד, ועלול שלא להתממש, כולו או חלקו. המידע הצופה פני עתיד מבוסס על מידע הקיים בחברה בתאריך הדוח, וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון לתאריך הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה, בין היתר, בשל שינויים שיחולו בגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 26 לעיל.

מנורה מבטחים

חלק ד':
היבטי ממשל תאגידי

חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי

29. 2הדירקטורים של החברה המנהלת

שם מספר ת.ז תאריך לידה ונתינות	מען להמצאת כתבי בי דין	חברות בועדות דירקטוריון (כן/לא) דירקטור חיצוני או בלתי תלוי (כן/לא)	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא	התאריך בו החלה כהונת הדירקטור	השכלה ועיסוק עיקרי במהלך חמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש דירקטור	בן משפחה של בעל ענין אחר (כן/לא)	דח"צ בעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית כאמור בתקנה 2(3)	דח"צ בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הפנסיה או הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א)
מר ערן גריפל ת.ז 058447137 20.11.1963 ישראלית	ז'בוטינסקי 23, רמת גן.	--	לא.	21.11.2004. מונה כיו"ר הדירקטוריון ביום 7.11.2010.	תואר ראשון במדעי המדינה (בהצטיינות) ובמשפטים מאוניברסיטת תל-אביב. מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה וכן כיו"ר דירקטוריון מנורה מבטחים החזקות, דירקטור במנורה ביטוח ובחברות בנות נוספות בקבוצת מנורה-מבטחים. בעבר כיהן כמנכ"ל מנורה מבטחים נדל"ן בע"מ.	כן, בן זוגה של הגב' טלי גריפל (ראה סעיף 15.3 לעיל).	--	--
מר ארי קלמן ת.ז 050898501 21.10.1951 ישראלית	רח' בזל 35, תל אביב	--	כן. מנכ"ל מנורה מבטחים החזקות, החברה האם של החברה. כמו כן מכהן כדירקטור במספר חברות בקבוצה.	1.1.2005	על תיכונית. כיהן מכהן כיו"ר דירקטוריון מנורה ביטוח. כמו כן מכהן כיו"ר דירקטוריון או כדירקטור בחברות בנות נוספות בקבוצת מנורה-מבטחים.	לא	--	--
מר יהודה בן **אסאייג,** ת.ז. 057455081 20.3.1962	רח' עיר שמש 24, תל אביב	--	כן. מנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח. כמו כן מכהן כדירקטור במספר חברות בקבוצה.	14.9.2017	תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במנהל עסקים (MBA) מאוניברסיטת תל-אביב, בוגר תכנית המנהלים AMP (אוניברסיטת הרווארד). בעבר, כיהן כמנכ"ל החברה, כיו"ר דירקטוריון במנורה מבטחים פיננסים בע"מ ואורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ וכדירקטור בשומרה חברה לביטוח בע"מ ובדן - חברה לתחבורה ציבורית בע"מ.	לא		
מר דן יצחקי ת.ז 024129496 25.6.1969 ישראלית	דרך אוהד, בית חורון	לא	מנכ"ל שומרה חברה לביטוח בע"מ, שהינה חברה אחות של החברה	10.9.2017	מכהן כמנכ"ל שומרה חברה לביטוח בע"מ החל מיום 25.2.2010. בעל תואר ראשון במנהל עסקים ותואר שני במשפטים.	לא	--	--

שם מספר ת.ז תאריך לידה ונתינות	מען להמצאת כתבי בי דין	חברות בועדות דירקטוריון (כן/לא) דירקטור חיצוני או בלתי תלוי (כן/לא)	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא	התאריך בו החלה כהונת הדירקטור	השכלה ועיסוק עיקרי במהלך חמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש דירקטור	בן משפחה של בעל ענין אחר (כן/לא)	דח"צ בעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית כאמור בתקנה 2(3)	דח"צ בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הפנסיה או הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א)
מר שמואל סלבין ת.ז 5165725 16.101953 ישראלית	רח' הבנאי 6, ירושלים	--	לא.	14.4.2002	תואר ראשון בכלכלה ויחסים בינלאומיים, ותואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ירושלים. לימודים לתואר ראשון בהיסטוריה יהודית וכללית ופילוסופיה. מכהן כיו"ר דירקטוריון סלע קפיטל. בעבר כיהן כחבר הועדה הוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת), וכדירקטור בהוט מערכות תקשורת בע"מ, אינספייר, דורי בניה בע"מ ואוצר התיישבות היהודים.	לא	--	--
מר ראובן שיף ת.ז 5165725 21.4.1950 ישראלית	רח' נחל שורק 13, רמת השרון	דח"צ, יו"ר ועדת הביקורת וחבר הועדה למעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	לא.	4.11.2010	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. שותף מנהל בשיף-הזנפרץ ושות' רואי חשבון. מכהן כחבר בחבר הנאמנים של אוניברסיטת תל אביב. בעבר שימש כדירקטור חיצוני ויו"ר וועדת ביקורת במנורה מבטחים גמל בע"מ (עד שמוזגה לחברה), כנשיא לשכת רואי החשבון בישראל וכיו"ר מועצת להב- ארגוני העצמאיים והעסקים בישראל.	לא	כן, בעל מומחיות חשבונאית פיננסית	כן
מר אילן סגל ת.ז 053335774 18.6.1955 ישראלית	שד' מסריק 6, תל-אביב	יו"ר הועדה למעקב אחר מקבלי פנסיית נכות, חבר ועדת הביקורת	לא.	16.12.2010	רואה חשבון מוסמך, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בר-אילן, תואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ירושלים. חבר ב"נבחרת הדירקטורים" של רשות החברות הממשלתיות במשרד האוצר. משמש כיועץ בענייני פנסיה ואקטואריה לחברות ולרשות החברות הממשלתיות. בעבר שימש כמנהל חטיבת הפנסיה בקרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר (עמיתים), וכיהן כדירקטור באופאל - חברה למחשוב בע"מ.	לא	--	--
מר חזי צאיג ת.ז 56599996 28.9.1960 ישראלית	שד' העם הצרפתי 28, רמת-גן	דירקטור חיצוני, חבר ועדת הביקורת	לא.	31.1.2013	רואה חשבון מוסמך, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון והנגב. מכהן כדירקטור חיצוני במנורה מבטחים החזקות, החברה האם של החברה, וכדירקטור חיצוני במנורה מבטחים ביטוח. כמו כן מכהן כיו"ר הנהלת רשות נחל הירקון, כיו"ר חברת דואר ישראל, ומנהל בחברת צאיג זוהר השקעות בע"מ . בעבר כיהן כדירקטור בלתי תלוי בקבוצת א. דורי כסגן יו"ר הדירקטוריון בחברה לפיתוח יפו העתיקה וכמנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר. עד 11/2010 שימש כדח"צ בחברה	לא	כן, בעל מומחיות חשבונאית פיננסית	כן
גב' אביטל שטיין ת.ז 56794944 14.4.1961 ישראלית	התמר 63, כפר בן נון	דירקטורית חיצונית, חברת ועדת הביקורת והועדה	לא.	20.5.2014	תואר ראשון במתמטיקה וחקר ביצועים (B.Sc), תואר שני במתמטיקה שימושית (M.Sc), שניהם מאוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במנהל עסקים עם התמחות במימון, בנקאות, שוק ההון והנדסה	לא	כן, בעלת מומחיות חשבונאית פיננסית	לא

שם מספר ת.ז תאריך לידה ונתינות	מען להמצאת כתבי בי דין	חברות בועדות דירקטוריון (כן/לא) דירקטור חיצוני או בלתי תלוי (כן/לא)	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא	התאריך בו החלה כהונת הדירקטור	השכלה ועיסוק עיקרי במהלך חמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש דירקטור	בן משפחה של בעל ענין אחר (כן/לא)	דח"צ בעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית כאמור בתקנה 2(3)	דח"צ בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הפנסיה או הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א)
			למעקב אחר מקבלי פנסיית נכות		פיננסית (MBA) מהאוניברסיטה העברית בירושלים ותואר שלישי (P.hD) בהוראת מדעים מאוניברסיטת תל-אביב. מכהנת כדירקטורית חיצונית במנורה מבטחים החזקות, החברה האם של החברה. כמו כן מכהנת כדירקטורית חיצונית באיסתא ליינס. החל מ-חודש אפריל 2016 מכהנת כדח"צית בחברת מידרוג בע"מ. בעבר כיהנה כמנכ"לית המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג) והוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת) וכמנכ"לית ומשנה לנשיא הטכניון בחיפה			

30. נושאי משרה של החברה

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל ענין בה	התאריך בו החל כהונתו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר גיא קריגר ת.ז. 28688158 24.9.1971	מנהל כללי	10.9.2017	לא	תואר ראשון במשפטים ותואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון), שניהם מהאוניברסיטה העברית ירושלים. עד 9/2017 שימש כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף מוצרים ופיתוח בחברה. עד 12/2009 שימש כיועץ משפטי ומזכיר החברה של החברה ושל מנורה מבטחים גמל בע"מ. בעבר כיהן כדירקטור במנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה).
גב' יעל גרינולד ת.ז. 55902548 31.7.1959	משנה למנכ"ל, מנהלת אגף שיווק מכירות. כמו כן מכהנת כמשנה למנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח וכדירקטורית במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ וכיו"ר דירקטוריון אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ.	16.9.2011	לא	תואר ראשון בסוציולוגיה ולימודי עבודה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת הריוט-וואט בנוסף לתפקידיה בחברה ובחברות קשורות לה, משמשת כחברת ועדת השקעות של מכללת רמת-גן. בעבר שימשה כסמנכ"ל, מנהלת אגף חסכון לטווח ארוך באיילון חברה לביטוח בע"מ, כמנכ"ל קרנות הפנסיה איילון פסגה ומגן זהב וכסמנכ"ל שיווק של כלל פנסיה מיטבית-עתודות.
מר איתי יעקב ת.ז. 038259735 27.11.1975	משנה למנכ"ל, מנהל אגף מוצרים ופיתוח. כמו כן מכהן כדירקטור במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ.	1.1.2014	לא	תואר ראשון בכלכלה ותואר שני בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב. עד 12/2013 שימש כמנכ"ל מנורה מבטחים גמל בע"מ (שמוזגה באותו המועד אל החברה).

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל עניין בה	התאריך בו החל כהונתו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר רן קלמי ת.ז. 033861758 22.3.1977	סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים. כמו כן משמש כמנהל הכספים של מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ וכדירקטור בשומרה חברה לביטוח בע"מ.	1.4.2013	לא	רואה חשבון מוסמך. תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. שימש כמנהל הכספים של מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה). בעבר שימש כמנהל כספים במנורה מבטחים פיננסיים בע"מ וכחשב בכלל פנסיה.
מר אלון אלפרט ת.ז. 024914020 3.5.1970	סמנכ"ל, היועץ המשפטי ומזכיר החברה, ממונה על פניות הציבור והממונה על הציות והאכיפה הפנימית בחברה. כמו כן משמש כממונה על פניות הציבור במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ.	18.7.2011	לא	תואר ראשון במשפטים ותואר שנים במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. שימש כיועץ משפטי, מזכיר החברה, ממונה על פניות הציבור והממונה על הציות והאכיפה פנימית במנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה). בעבר היה עו"ד עצמאי ובעלים ומנכ"ל חברה למתן שירותי ייעוץ לבתי השקעות בנוגע לאיסור הלבנת הון ולבקרת סיכונים, שימש כיועץ משפטי ראשי ואחראי תחום הרגולציה במגדל שוקי הון, והיה שותף ומנהל מחלקת שוק ההון במשרד עו"ד מ. פירון ושות'.
גב' סנדרה אורן ת.ז. 025598293 16.11.1973	סמנכ"ל, מנהלת אגף תפעול.		לא	תואר ראשון במדעים, מתמטיקה ומדעי המחשב מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. בעבר כיהנה כדירקטורית במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ ושימשה כמנהלת תחום מחשוב, או"ש ובקרה והממונה על אבטחת מידע של החברה ושל מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה).
מר חיים ישראל ת.ז. 27907823 13.9.1970	סמנכ"ל, מנהל אגף קשרי לקוחות והממונה על שירות הלקוחות של החברה, ומנהל מערך השירות וקשרי לקוחות במנורה מבטחים ביטוח.	1.2003	לא	תואר ראשון בלוגיסטיקה וכלכלה ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן. בעבר כהן כדירקטור במנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ.
מר אלי הלל ת.ז. 27904655 20.11.1970	המבקר הפנימי. כמו כן מכהן כמבקר הפנימי של מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ.	26.כ6.2003	לא	רואה חשבון מוסמך. תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות) מהמכללה למינהל. מבקר מערכות מידע מוסמך (CISA), הסמכה מקצועית ל-CERTIFIED INTERNAL AUDITOR (CIA) על ידי לשכת המבקרים הפנימיים (ארה"ב). לשעבר המבקר הפנימי של מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה).
מר עמית רוזן ת.ז. 034977272 5.7.1979	האקטואר הראשי.	19.9.2016	לא	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת חיפה, תואר שני בסטטיסטיקה במגמת אקטואריה מאוניברסיטת חיפה. אקטואר מוסמך מטעם אגודת האקטוארים בישראל. בעבר - עוזר אקטואר בהראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ.

בנוסף לאמור לעיל, להלן פרטים על בעלי תפקיד, שאינם מוגדרים כנושאי משרה בחברה, כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981:

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל עניין בה	התאריך בו החל בתפקידו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר יוני טל, ת.ז. 53343331 18.06.1955	מנהל ההשקעות הראשי. כמו כן מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, כמשנה למנכ"ל ומנהל השקעות ראשי במנורה מבטחים החזקות - חברת האם, וכדירקטור בחברות אחרות בקבוצה.	25.1.2011	לא	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן. מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות מנורה מבטחים ביטוח בע"מ. בנוסף, משמש כדירקטור במנורה מבטחים נדל"ן בע"מ, מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ ובחברות אחרות בקבוצה.
גב' רותי יהודיוף כהן ת.ז. 043028034 **21.2.1981**	מנהלת הסיכונים. כמו כן משמשת כמנהלת הסיכונים של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.	12.2.2014	לא	בוגרת תואר ראשון בסטטיסטיקה וכלכלה, מהאוניברסיטה העברית, בוגרת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית . בעלת הסמכה Financial Risk Manager) FRM), מטעם ארגון GARP העולמי.
מר משה מורגנשטרן ת.ז 034269555 20.10.1977	מנהל מערכות מידע. כמו כן מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף מערכות המידע של מנורה מבטחים ביטוח.	1.6.2017	לא	בוגר תואר ראשון במנהל עסקים מהמרכז האקדמי רופין. לשעבר משנה למנכ"ל, מנהל אגף ביטוח חיים במנורה מבטחים ביטוח.

31. אקטואר קרנות הפנסיה

שם	**עמית רוזן**
מען המשרד	ז'בוטינסקי 23, רמת-גן
דרך העסקת האקטואר	האקטואר הראשי הינו עובד החברה.
הממונה על האקטואר	מנכ"ל החברה
הכישורים המכשירים אותו לביצוע התפקיד לרבות השכלתו וניסיונו	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת חיפה, תואר שני בסטטיסטיקה במגמת אקטואריה מאוניברסיטת חיפה. אקטואר מוסמך מטעם אגודת האקטוארים בישראל. בעבר - עוזר אקטואר בהראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ.
שירותי האקטואר	מכלול הנושאים האקטואריים המתייחסים לקרנות הפנסיה שבניהול החברה. האקטואר אינו מועסק בתפקידים נוספים בחברה או בחברה קשורה לה.
שכר	2017 - עלות שכר שנתית (לא כולל מס שכר) בסך 594 אלפי ש"ח. 2016 - עלות שכר שנתית (לא כולל מס שכר) בסך 527 אלפי ש"ח[14]. בנוסף, האקטואר הראשי זכאי להחזר הוצאות אחרות בסכום שאינו מהותי.

32. מדיניות תגמול בחברה המנהלת

32.1. דירקטוריון החברה אישר מדיניות תגמול העונה לדרישות חוזר שעניינו מדיניות תגמול בגופים מוסדיים, לרבות עדכונים שפורסמו ביחס לחוזר האמור ולהוראות חוק שכר הבכירים (לפרטים ראה סעיף 14.3.1(ח) לעיל) ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול תחול על תגמול שיאושר החל ממועד אימוץ המדיניות על-ידי החברה, כאשר בסוף שנת 2016 הסתיימה תקופת הוראות המעבר שנקבעו בחוזר לענין התקשרויות שהיו קיימות במועד הוצאתו.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול, ראה בבאור 24 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ובאתר האינטרנט של החברה:

https://www.menoramivt.co.il/wps/portal/about-menora/menora-mivtachim-pension-gemel/procedures/procedures-more/remuneration-policy-pension

[14] עלות שכרו של האקטואר הראשי שקדם למר רוזן.

32.2. להלן פירוט התגמולים שניתנו בשנת 2017 לבעלי התפקיד המרכזי בחברה, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2017 באלפי ש"ח):

פרטי מקבל התגמולים					תגמולים בעבור שירותים (*)			
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון החברה	שכר **	מענק	אחר	החלק המיוחס לחברה מתוך קבוצת שליטה (באחוזים)
ערן גריפל (1)	יו"ר דירקטוריון	50%	אין	1,030	-	-	50%
גיא קריגר (4)	מנכ"ל	מלאה	אין	916	307	107	100%
יהודה בן אסאייג (2)	מנכ"ל לשעבר	מלאה	אין	1,135	472	267	100%
יעל גרינולד (4)	משנה למנכ"ל	מלאה	אין	1,143	346	116	100%
איתי יעקב (5)	משנה למנכ"ל	מלאה	אין	876	199	-	100%

* סכומי התגמול במונחי עלות לחברה. סכומי התגמולים לא כוללים מס שכר ו/או מע"מ, לפי העניין.

** רכיב השכר המפורט לעיל כולל את הרכיבים הבאים (לפי המקרה והעניין: שכר חודשי ברוטו, הפרשות סוציאליות (לרבות הפרשות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, קרן השתלמות ואי-כושר עבודה כמקובל, רכב, החזר הוצאות שונות ובכלל זה הוצאות אש"ל, טלפון נייד וכן ימי חופשה, מחלה והבראה, וכל הכנסה שנזקפה לשכר בשל מרכיב שהוענק לעובד.

1. מר גריפל מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 7 בנובמבר, 2010. בנוסף, מכהן מר גריפל כיו"ר החברה האם וכדירקטור בחברות הבאות במנורה מבטחים ביטוח בע"מ, מנורה מבטחים פיננסים בע"מ ובמנורה מבטחים נדל"ן בע"מ. החל מחודש דצמבר, 2014 מועד מינויו כיו"ר דירקטוריון החברה האם התגמול למר גריפל הינו בהתאם להסכם העסקה עם החברה האם, שאושר בידי האסיפה הכללית ביום 2 בינואר, 2015. שכרו של מר גריפל משולם על ידי החברה האם, והחברה נושאת ב-50% מעלות העסקתו. לפירוט בדבר תנאי העסקתו כיו"ר דירקטוריון החברה, ראה באור 24 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. ההחזקה במניות החברה בשיעור המצוין לעיל, הינה מתוקף היותו בן זוגה של ה"ה טלי גריפל, מבעלות השליטה בחברה.

2. מר בן אסאייג כהן כמנכ"ל החברה החל מחודש ינואר, 2011 ועד לחודש ספטמבר, 2017. שכרו שולם על ידי החברה. על פי הסכם ההעסקה היה מר בן אסאייג זכאי מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק שנתי שבין 6.5 ל- 9 משכורות חודשיות, בכפוף למגבלות האפקטיביות שנקבעו בחוק שכר הבכירים. בנוסף, מר בן אסאייג היה זכאי למענק שימור בסך של 1.2 מיליון ש"ח לתקופה של 3 שנים, החל משנת 2016. יצוין, כי המידע המפורט בטבלה לעיל מתייחס לתקופה שעד לחודש ספטמבר 2017, ועל כן הינו נמוך מהסף המחייב קטימה, בהתאם להוראות חוק שכר הבכירים. מאחר שהמענק שנתי בגין כל שנת 2017 ישולם על ידי מעסיקתו החדשה, גם ביחס לתקופת עבודתו בחברה כאמור, המענק השנתי המצרפי ייקטם בהתאם להוראות החוק האמור.

3. מר קריגר מכהן מחודש ספטמבר, 2017 כמנכ"ל החברה ולפני כן כיהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף מוצרים ופיתוח בחברה. הסכם ההעסקה עמו הינו בתוקף מחודש דצמבר, 2004 לתקופה בלתי קצובה שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של חודשיים. שכרו של מר קריגר משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאי מר קריגר, מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק מטרה שנתי של 5 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים. בנוסף, זכאי מר קריגר למענק שימור בסך של 0.4 מיליון ש"ח לתקופה של 3 שנים, החל משנת 2018.

4. גב' גרינולד מכהנת כמשנה למנכ"ל ומנהלת אגף שיווק ומכירות בחברה, וכן כמשנה למנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח. הסכם ההעסקה עמה הינו בתוקף מחודש אוקטובר, 2011 לתקופה בלתי קצובה, שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים. שכרה של גב' גרינולד משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאית גב' גרינולד, מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק מטרה שנתי של 5 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים. במקרה של פיטורים (שלא בנסיבות פוטרות) זכאית גב' גרינולד ל-3 חודשי הסתגלות. בנוסף, זכאית גב' גרינולד למענק שימור בסך של 0.4 מיליון ש"ח לתקופה של 3 שנים, החל משנת 2018.

5. מר יעקב מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף מוצרים ופיתוח בחברה. הסכם ההעסקה עמו הינו בתוקף מחודש יוני, 2006 לתקופה בלתי קצובה שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים. שכרו של מר יעקב משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאי מר יעקב, מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק מטרה שנתי של 5 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים.

33. מבקר פנים

33.1. פרטי המבקר הפנימי

ביום 26 ביוני, 2003 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר אלי הלל, רו"ח, למבקר פנים בחברה וזאת בהתבסס, בין היתר, על הכשרתו, כישוריו וניסיונו, התואמים את דרישות התפקיד, בהתחשב באופי והיקף הפעילות של החברה. המבקר הפנימי הינו עובד החברה.
המבקר הפנימי עומד בכל התנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 ובהוראות סעיף 8 לחוק האמור וכן בהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות.
למיטב ידיעת החברה, המבקר הפנימי אינו מחזיק ו/או לא החזיק, בתקופה הרלוונטית, בניירות ערך של החברה או של גוף קשור אליה.

33.2. היקף העסקה

היקף שעות העבודה השנתיות נקבע בהתאם לתכנית העבודה השנתית. במסגרת היקף השעות המתכנן נקבע היקף השעות המשוער לכל נושא ביקורת, בהתאם לניסיון העבר ולמהות הנושא הנבדק. כמו כן מוקצות שעות ביקורת גם לביקורות בלתי מתכננות.
הביקורת בוצעה על ידי 5 מבקרים במשרה מלאה. כן נעזרה הביקורת במערך הביקורת של מנורה ביטוח (בנושאי השקעות ומערכות מידע) ובמיקור חוץ.
היקף שעות הביקורת בשנת 2017 נאמד בכ-14,294 שעות.

33.3. תגמול

המבקר הפנימי מועסק על ידי החברה בהסכם עבודה אישי במשרה מלאה ומקבל שכר חודשי, הפרשות סוציאליות ונלוות כמקובל וכן מענק תלוי יעדים, בהתאם למדיניות התגמול של החברה. עלות התגמול של המבקר הפנימי בשנת הדוח עמדה על 653 אלפי ש"ח (לא כולל מס שכר). דירקטוריון החברה סבור כי תגמול המבקר הפנימי הלם את היקף פעילותו ותפקידו ולא היה בו כדי להשפיע על שיקול דעתו המקצועי.

34. רואה חשבון מבקר

34.1. פרטי רואה החשבון המבקר של החברה

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם E&Y קוסט פורר גבאי את קסירר, החל מיום 1 בינואר, 2015 משמש רו"ח טל חי-ציון כשותף האחראי על הביקורת בחברה.

34.2. שכר באלפי ש"ח (לא כולל מע"מ):

	2017	2016
שכר בגין שירותי ביקורת:	900	900
שכר בגין שירותים הקשורים לביקורת:		
שכר בגין שירותים אחרים	60	60
שכר בגין שירותי מס מיוחדים	45	86
סה"כ	1,005	1,046

34.3. הפניית תשומת לב בדוחות הכספיים:

רואה החשבון הפנה את תשומת הלב בדוח הכספי המאוחד של החברה המנהלת, ובדוחות הכספיים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה לביאור התחייבויות תלויות - באור 26 בדוח הכספי המאוחד של החברה המנהלת ובאור 17 בדוחות הכספיים של קרן הפנסיה המקיפה וקרן הפנסיה הכללית.

35. <u>אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי</u>

בהתאם להוראות הממונה, החברה מיישמת את הוראות סעיפים 302 ו-404 ל"חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית. בחודש נובמבר, 2010 פרסם הממונה את חוזר 2010-9-7 שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", אשר הסדיר את נוסח ההצהרות ומתכונת הגילוי וכן קבע את נוסח חוות דעת רואה החשבון המבקר ודוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות סעיף 302 קובעות כי המנכ"ל ומנהל אגף כספים, יחתמו כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא בקרות ונהלים לגבי הגילוי. לצורך קיום ההליך הנדרש עפ"י ההנחיות האמורות, ביצעה החברה, בין היתר, בחינה של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי וקיום דיונים בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

הוראות סעיף 404 מיושמות בהתאם לחוזר הממונה 2009-9-10 שעניינו "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי". על פי החוזר, על גופים מוסדיים כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, לרבות קופות גמל וקרנות פנסיה, לכלול בדוח השנתי הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוקה של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על הדיווח הכספי וכן הערכה לתום שנת הכספים לגבי יעילות המערך ונהלי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווח הכספי. בנוסף, על רואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי להמציא חוות דעת לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

במסגרת יישום הוראות סעיף 404, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימית של ה-COSO, המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת להערכת הבקרה הפנימית. הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית כאמור, כללה את רכיבי הבקרה הבאים: בקרות ברמת הארגון (Entity Level Controls); בקרות על תהליך עריכת הדוחות וסגירתם; בקרות כלליות על מערכות המידע (ITGC) ובקרות על תהליכים הרלוונטיים לדיווח הכספי. במסגרת זאת, ביצעה החברה בין היתר, את תהליכי העבודה הבאים: זיהוי החשבונות, התהליכים העסקיים ומערכות המידע המהותיים לדיווח הכספי (Scoping), תיעוד התהליכים והערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, קביעת הבקרות שמטרתן למנוע או לצמצם את אותם סיכונים וניתוח פערי בקרה וקביעת תכניות עבודה לסגירתם.

הוראות סעיף 302 ל"חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית והמיושמות בהתאם להוראות הממונה, קובעות כי המנכ"ל ומנהל אגף הכספים, יחתמו כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא בקרות ונהלים לגבי הגילוי. לצורך קיום ההליך הנדרש עפ"י ההנחיות האמורות, ביצעה החברה, בין היתר, בחינה של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי וקיום דיונים בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

<u>בקרות ונהלים לגבי הגילוי:</u>

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל ומנהל אגף הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי ומנהל אגף הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

36. ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושאי משרה

להלן פרטים אודות פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושאי משרה שבתוקף בתאריך הדוח:

36.1. ביום 2 בדצמבר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מיום 29 באוקטובר, 2012 ואישור הדירקטוריון מיום 29 באוקטובר, 2012 מתן כתב התחייבות לשיפוי הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה, ובכללם בעל השליטה וקרוביו (בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים של החברה האם ביחס לבעל השליטה וקרוביו). ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסך של 20 מיליון דולר לכלל נושאי המשרה.

36.2. ביום 24 בנובמבר, 2011 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מיום 23 בנובמבר, 2011 ואישור הדירקטוריון מיום 23 בנובמבר, 2011 ולאחר קבלת החלטת האסיפה הכללית של החברה האם מיום 5 בינואר, 2011 מתן כתב התחייבות לשיפוי מר ערן גריפל, קרובו של בעל השליטה. ההתחייבות לשיפוי למר גריפל (ולכלל נושאי המשרה בחברה) מוגבלת לסך של 20 מיליון דולר, ובכל מקרה לא יעלה השיפוי למר גריפל, על 25% מההון העצמי של החברה לפי הדו"ח הכספי שלה ערב מתן השיפוי. ביום 20 בינואר, 2015 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מיום 25 בנובמבר, 2014 ואישור הדירקטוריון מיום 25 בנובמבר, 2014 ולאחר קבלת החלטת האסיפה הכללית של החברה האם מיום 4 בינואר, 2015 הוארך תוקף כתב השיפוי האמור ל-3 שנים נוספות.

36.3. פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי המשרה של החברה בתוקף עד ליום 31 ביולי, 2018 בגבול אחריות כולל של 110 מיליוני דולר למקרה ולתקופה. גבול האחריות של הפוליסות מורכב מרובד כיסוי בסיסי, בגבול אחריות של 15 מיליוני דולר, ומרובדי כיסוי נוספים במסגרת פוליסות מטריה לכל חברות קבוצת מנורה מבטחים בגבול אחריות כולל של 95 מיליוני דולר.

רמת-גן, 25 במרס, 2018

ערן גריפל	**גיא קריגר**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל

מנורה מבטחים

פרק ב':
דוח הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017

הננו מתכבדים להגיש את הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2017 של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - החברה המנהלת (להלן - "**מנורה מבטחים פנסיה וגמל**" או "**החברה**"), של קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

יש לקרוא דוח זה יחד עם דוח תיאור עסקי התאגיד, הדוחות הכספיים, הדוחות האקטואריים וסקירות ההנהלה.

תיאור תמציתי של החברה ושל המגזרים שבניהולה

החברה, הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 (להלן - "חוק קופות הגמל"), ולצורך כך, החברה הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק הפיקוח על הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

תחומי פעילות - כללי

החברה פועלת בחמישה תחומי פעילות - ניהול קרנות פנסיה (להלן - "תחום הפנסיה"), ניהול קופות גמל (להלן - "תחום הגמל"), ניהול קרנות השתלמות (להלן - "תחום ההשתלמות"), ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה (להלן - "תחום מסלולי קופות מבטיחי תשואה") וניהול קופות גמל להשקעה (להלן - "תחום קופות ההשקעה").

להלן פירוט המוצרים השונים שמנוהלים על ידי החברה בתחומי הפעילות השונים שלה נכון למועד דוח זה:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מבטחים החדשה	קרן פנסיה חדשה מקיפה
2.	מבטחים החדשה פלוס	קרן פנסיה חדשה כללית
3.	מנורה מבטחים השתלמות	קרן השתלמות
4.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
5.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
6.	מנורה מבטחים יותר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 3 מסלולים מבטיחי תשואה ומסלול כללי
7.	מנורה מבטחים אמיר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 2 מסלולים מבטיחי תשואה ומסלול כללי
8.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
9.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
10.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
11.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה
12.	רשף קופת גמל לתגמולים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
13.	הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
14.	חסכון טופ	קופת גמל להשקעה
15.	מנורה מבטחים חסכון לכל ילד [1]	קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לילד
16.	קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב[2]	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים, קופה סקטוריאלית

[1] הפקדות ראשונות לקופה זו התקבלו בחודש ינואר, 2017.

[2] קופה המנוהלת על ידי חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ, אשר החל מיום 31 באוגוסט, 2017 נמצאת בשליטת החברה. לפרטים אודות רכישת הקופה, ותהליך מיזוגה לקופת מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים, אגב מיזוג החברה המנהלת שלה לתוך החברה - ראה להלן במידע אודות תחום ניהול קופות גמל.

תחום הפנסיה

תחום הפנסיה כולל 2 קרנות פנסיה: מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן - "**מבטחים החדשה**" או "**הקרן**") ומבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, (להלן - "**מבטחים החדשה פלוס**").

מבטחים החדשה

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים), שהחלו להיות מבוטחים בקרן פנסיה משנת 1995 ואילך. הקרן מעניקה כיסויים למקרי מוות, אובדן כושר עבודה ופרישה לפנסיה בגיל זקנה. היקף דמי הגמולים שגבתה הקרן בשנת 2017 הסתכם לסך של כ-10.4 מיליארד ש"ח והיקף נכסיה נטו, לסוף שנת 2017, הסתכם לכ-102.5 מיליארד ש"ח.

החל מחודש מרס, 2005 מתנהלת הקרן כ"קרן תשואה". לפי הוראות תקנון "קרן תשואה", נצבר לזכות כל מבוטח בקרן סכום צבור, שחלוקתו במקדם אקטוארי מתאים תניב את פנסיית הזקנה שיהיה זכאי לה בגיל הפרישה, לפי נתוני הפנסיה שהמבוטח קבע. כמו כן, יוענק למבוטח כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הפרישה. כיסויים אלו ימומנו על ידי ניכוי עלות הסיכונים מחשבון המבוטח מדי חודש בחודשו. היקף הכיסויים ייקבע לפי מסלול הפנסיה בו בחר המבוטח (מבין מגוון מסלולי ביטוח אפשריים), לפי גילו במועד הצטרפותו לקרן והתפתחות שכרו (בהתאם לעקרון שקבע הממונה, לפיו עלות הכיסויים הביטוחיים שיינתנו למבוטח לאורך כל תקופת ביטוחו לא תעלה על 35% מדמי הגמולים שיופקדו עבורו במרכיבי התגמולים בקרן באותה תקופה).

תקנון "מבטחים החדשה" במתכונתו כתקנון "קרן תשואה" מעודכן מעת לעת ותוקן לאחרונה בחודש דצמבר, 2015.

ב"מבטחים החדשה" אחד עשר מסלולי ביטוח וכן מגוון מסלולי השקעה למבוטחים לרבות תשעה מסלולים תלויי גיל (מסלולי יעד לפרשה).

תקרת ההפקדה החודשית בקרן הינה 20.5% מכפל השכר הממוצע במשק (בשנת 2017 עמד השכר הממוצע במשק על 9,673 ש"ח ואילו החל מחודש ינואר, 2018 השכר הממוצע במשק עומד על 9,906 ש"ח), ולעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק. בהתאם לכך, הפקדות חד-פעמיות בקרן אינן יכולות לחרוג מן התקרה האמורה (המחושבת בכל שנת מס על בסיס מצטבר מתחילת שנת המס ועד לחודש ההפקדה). שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים שכירים במסגרת הסדר פנסיית חובה היו עד ליום 30 ביוני, 2016 17.5%, החל מאותו המועד ועד לתום שנת 2016 - 18% והחל מיום 1 בינואר, 2017 - 18.5%.

החל משנת המס 2017 קיימת חובת הפקדה גם לעצמאים בגין הכנסה ממשלח יד או מחקלאות[3], וזאת בשיעורים הבאים:

- על חלק ההכנסה שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע במשק - 4.45%;
- על חלק ההכנסה שעולה על מחצית השכר הממוצע במשק ואינו עולה על השכר הממוצע במשק - 12.55%.

בעת משיכת כספים מקרן הפנסיה, שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של המבוטח, בניכוי מס כדין.

מנגנון עדכון פנסיות הזקנה הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד המחירים לצרכן - מדי חודש בחודשו, עדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ועדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.

לפרטים נוספים ראה בפרק מוצרים ושירותים בדוח עסקי התאגיד.

נכסי הקרן נטו (נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות) והשינויים בהם בשנים 2015 עד 2017

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	87,062,656	75,516,289	66,204,374
תקבולי הקרן והעברות לקרן	14,128,494	11,372,110	9,770,834
תשלומי הקרן והעברות מהקרן	(5,284,975)	(2,912,327)	(2,284,040)
עודף הכנסות, נטו	6,580,686	3,086,584	1,825,121
יתרה לסוף שנה	**102,486,861**	**87,062,656**	**75,516,289**

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי הקרן נטו ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של כ-102.5 מיליארד ש"ח לעומת כ-87.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, גידול של כ-17.7%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסי בשנת 2016 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-8.8 מיליארד ש"ח וכן רווחים נטו מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-6.6 מיליארד ש"ח.

גביה

בשנת 2017, הקרן גבתה ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-10.4 מיליארד ש"ח לעומת כ-9.2 מיליארד ש"ח בשנת 2016 וכ-8.1 מיליארד ש"ח בשנת 2015. הגידול, בשיעור של כ-13.4% ושל כ-14.2% בשנים 2017 ו-2016, בהתאמה נובע מגידול במספר המבוטחים המבצעים הפקדות שוטפות לקרן, מגידול בשכר הממוצע המבוטח בקרן ומגידול בשיעור ההפקדה הממוצע מהשכר המבוטח בקרן.

פדיונות

היקף פדיונות מבוטחים ומעסיקים בשנת 2017 הסתכם בכ-1,435 מיליון ש"ח לעומת כ-1,221 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-1,162 מיליון ש"ח בשנת 2015. גידול בשיעור של כ- 17.6% בשנת 2017 ושל כ- 5.0% בשנת 2016.

[3] הכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(8) לפקודת מס הכנסה.

ניוד בין הקרן לבין גופים מוסדיים אחרים

ניוד נכנס - בשנת 2017, בוצעו העברות צבירה לקרן מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-3,695 מיליון ש"ח לעומת כ-2,168 מיליון ש"ח שהועברו בשנת 2016 וכ-1,709 מיליון ש"ח בשנת 2015.

הגידול בשיעור של כ-70.4% בשנת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע ברובו מיישום הוראת שעה "איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות", שבמסגרת יישום הוראה זו, ניידו עמיתים פעילים בקרן את היתרה הלא פעילה שהייתה להם בקרן פנסיה חדשה אחרת. ניוד שהיווה כ-52% מסך הניוד הנכנס בשנת הדוח. בנוסף מניוד אגב הצטרפות - חוזר שנכנס לתוקף החל מינואר, 2017.

ניוד יוצא - בשנת 2017, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-3,291 מיליון ש"ח, לעומת כ-1,240 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-725 מיליון ש"ח בשנת 2015.

הגידול בשיעור של כ-165.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע ברובו מיישום הוראת שעה "איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות", שבמסגרת יישום הוראה זו, ניידו עמיתים לא פעילים בקרן את היתרה שלהם לקרן פנסיה חדשה אחרת הניוד שהיווה כ-46% מסך הניוד היוצא בשנת הדוח. בנוסף מניוד אגב הצטרפות - חוזר שנכנס לתוקף החל מינואר, 2017. וכן מגידול בצבירה הממוצעת לעמית ומהגברת התחרות בענף הפנסיה וקיצור ימי השימור הפוטנציאליים בבקשת ניוד מהקרן.

תשלומי פנסיה

היקף תשלומי הפנסיה לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה, עבור פנסיות זקנה, נכות ושארים בשנת 2017 הסתכם בכ-559 מיליון ש"ח לעומת כ-452 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-397 מיליון ש"ח בשנת 2015 (גידול של כ- 23.6% בשנת 2017 וכ-13.8% בשנת 2016).

דמי ניהול

באשר לסכום דמי הניהול שנגבו ממבוטחי הקרן - ראה בפרק המתייחס להכנסות מדמי ניהול של החברה.

התחייבויות פנסיוניות *)

להלן פירוט סכום ההתחייבויות הפנסיוניות למבוטחים ולפנסיונרים:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
למבוטחים פעילים **)	83,442,566	68,680,156
למבוטחים לא פעילים	11,837,585	11,803,940
לפנסיונרים (כולל עתודה)	6,815,466	6,188,176
לפנסיונרים זכאים קיימים (כולל עתודה)	391,244	390,384
יתרה לסוף שנה	**102,468,861**	**87,062,656**

(*) ההתחייבויות הפנסיוניות מוצגות למבוטחים פעילים ולא פעילים ללא הגירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין הרבעון הרביעי ולפנסיונרים ופנסיונרים זכאים קיימים ללא הגירעון האקטוארי בגין הרבעון הרביעי הנובע מגורמים דמוגרפיים ומגורמי תשואה וריבית.

(**) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.

פרט להפקדות השוטפות, לסכום הפדיונות ולהעברות הצבירה, כמפורט לעיל, השינוי בהתחייבויות למבוטחים משקף גם את התשואה על תיק ההשקעות. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהתחייבויות למבוטחים פעילים ומבוטחים מוקפאים שאינם נובעים מהאמור לעיל.

בהתחייבויות לפנסיונרים חל גידול הנובע בעיקר מגידול במספר המבוטחים שהחלו להיות זכאים לקצבה בתקופת הדוח וכן מהגדלת ה- IBNR.

חבות המס

מבטחים החדשה אושרה לצרכי מס כקופת גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2018 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסתה של מבטחים החדשה פטורה ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדה הקרן.

מסלולי השקעה למבוטחים ותיקי השקעות למקבלי קצבה - יתרות נכסים לסוף השנים 2017 ו-2016 ותשואות נומינליות בשנים 2017 ו-2016.

נכון לתקופת הדוח, מנוהלים ב"מבטחים החדשה" שלושה עשר מסלולי השקעה למבוטחים. כמו כן, הקרן מנהלת תיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים ותיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים זכאים קיימים. בתום שנת 2015 בוטל מסלול יעד לפרישה 2015, ועל עמיתיו באותה עת חל מיום 1 בינואר, 2016 ואילך מסלול יעד לפרישה 2020, אלא אם בחר במסלול השקעות אחר או החל לקבל פנסית זקנה. החל מיום 1 בינואר, 2016 נסגרו המסלול הכללי ומסלול כללי ב' למצטרפים חדשים. ביום 31 במרס, 2016 נסגר מסלול כללי ב', ועל עמיתיו חל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה), באופן שהם שוייכו למסלול היעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם בחרו אחרת.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול השקעה/תיק בסוף 2017 ו-2016 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנים 2017 ו-2016:

מסלול השקעה/תיק	יתרת נכסים נטו [1]		תשואה על כלל תיק ההשקעות		תשואה על ההשקעות החופשיות	
	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	אלפי ש"ח		אחוזים			
מסלול כללי	76,934,720	69,287,746	7.95	4.45	9.08	4.25
מסלול כללי ב' [4]		--	--	(0.57)	--	(1.13)
מסלול מניות	477,825	344,721	10.16	4.24	12.14	3.77
מסלול אג"ח	583,000	567,559	3.69	2.57	3.11	1.68
מסלול הלכה (כללי ג')	400,627	264,647	6.45	3.70	6.93	3.20
מסלול יעד לפרישה 2020	1,356,216	1,109,991	4.53	3.55	4.27	3.06
מסלול יעד לפרישה 2025	1,334,300	936,477	5.98	3.70	6.29	3.25
מסלול יעד לפרישה 2030	1,693,098	1,152,738	7.29	4.36	8.13	4.14
מסלול יעד לפרישה 2035	2,421,317	1,588,278	8.34	4.52	9.61	4.33
מסלול יעד לפרישה 2040	2,948,839	1,813,518	9.45	4.91	11.16	4.84
מסלול יעד לפרישה 2045	2,738,547	1,570,506	9.42	4.54	11.12	4.31
מסלול יעד לפרישה 2050	2,146,554	1,070,768	9.40	4.31	11.08	3.97
מסלול יעד לפרישה 2055	1,488,371	591,961	9.36	4.24	11.00	3.85
מסלול יעד לפרישה 2060 [5]	756,737	185,186	9.29	6.55	10.86	7.21
סה"כ מסלולי השקעה למבוטחים	**95,280,151**	**80,484,096**				
תיק השקעות לפנסיונרים [2]	6,815,466	6,188,176	4.35	1.72	5.27	0.42
תיק השקעות לזכאים קיימים [3]	391,244	390,384	5.17	3.71	5.31	1.53
סה"כ	**102,486,861**	**87,062,656**				

(1) יתרת הנכסים נטו הינה לאחר עדכון עודף (גירעון) הדמוגרפי בשיעור של 0.22% ו- (0.61%) בשנים 2017 ו-2016 בהתאמה.
(2) בנוסף לעדכון הגירעון דמוגרפי נזקף בשנת 2016 גירעון תשואתי בשיעור של ו- (0.20%).
(3) בנוסף לעדכון הגירעון דמוגרפי נזקף עודף תשואתי בשיעור של 0.38% ו- 0.07% בשנים 2017 ו-2016 בהתאמה.
(4) המסלול נסגר ביום 31 במרס, 2016 ונכסיו פוצלו בין מסלולי יעד לפרישה השונים.
(5) המסלול נפתח ביום 1 בינואר, 2016 התשואה מתייחסת לחודשים פברואר - דצמבר.

מספר מבוטחים ומקבלי קצבה בקרן:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	מספר מבוטחים	
מבוטחים:		
פעילים (*)	595,706	555,417
מוקפאים	505,293	597,435
סה"כ מבוטחים	**1,100,999**	**1,152,852**
	מספר מקבלי קצבה	
מקבלי קצבה:		
פנסיית זקנה	11,394	9,530
פנסיית נכות	4,190	3,680
פנסיית שאירים	4,939	4,504
סה"כ מקבלי קצבה	**20,523**	**17,714**

(*) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח.

מבטחים החדשה פלוס

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר העולה על כפל השכר הממוצע במשק ולהפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה. הקרן הוקמה בשנת 1997, היקף דמי הגמולים שגבתה הקרן בשנת 2017 הינו כ-344.9 מיליון ש"ח והיקף נכסיה נטו, לסוף שנת 2017, הסתכם בכ-1,638.4 מיליון ש"ח.

תקנון מבטחים החדשה פלוס מתוקן מעת לעת ותוקן לאחרונה בחודש דצמבר, 2015.

בהתאם לתקנון מבטחים החדשה פלוס, ניתנת למבוטחים אפשרות לבחור ב-שניים עשר מסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה"), הזהים למסלולי הביטוח של מבטחים החדשה, כאשר המסלול הכללי נקבע כמסלול ברירת המחדל גם במבטחים החדשה פלוס (בדומה למבטחים החדשה). יחד עם זאת, שמורה למבוטח במבטחים החדשה פלוס האפשרות לבחור במסלול פנסיית יסוד שאין בו כיסויים ביטוחיים כאמור, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד (ביטוח זקנה משמעו תשלום פנסיית זקנה ממועד הפרישה לכל חיי הפנסיונר, ואם בחר בכך - גם לאלמנתו אחריו, לכל ימי חייה; "פנסיית יסוד").

מנגנון האיזון האקטוארי, בכל הנוגע לעודף אקטוארי הנובע משיעורי יציאה לנכות ומתמותת מבוטחים פעילים ונכים ובכל הנוגע לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מאותם גורמים, יחול רק על המבוטחים שחל עליהם מסלול ביטוח שאינו מסלול פנסיית יסוד.

מנגנון עדכון פנסיות הזקנה (למי שפרשו לפנסיה לפי התקנון שאושר בחודש דצמבר 2007) הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד המחירים לצרכן - מדי חודש בחודשו, עדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ועדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.

ההוראות לגבי שיעורי ההפקדות במבטחים החדשה פלוס זהות לאלו החלות על ההפקדות במבטחים החדשה, כפי שפורטו לעיל. יחד עם זאת, אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית ומבטחים החדשה פלוס מקבלת גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום.

במבטחים החדשה פלוס פעלו, עד ליום 31 במרס, 2016 10 מסלולי השקעה - מסלול כללי ו-9 מסלולי יעד לפרישה. ביום 31 למרס, 2016 שויכו העמיתים שנמצאו במסלול הכללי באותה העת למסלול יעד לפרישה שמתאים לגילם, אלא אם הם בחרו להשתייך למסלול השקעה אחר, והמסלול הכללי נסגר.

נכסי מבטחים החדשה פלוס נטו (נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות) והשינויים בהם בשנים 2015 עד 2017 :

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	1,258,709	1,003,735	814,085
תקבולי הקרן והעברות לקרן (*)	355,292	253,286	204,765
תשלומי הקרן והעברות מהקרן (**)	(70,460)	(28,674)	(20,580)
עודף הכנסות, נטו	94,817	30,362	5,465
יתרה לסוף שנה	**1,638,358**	**1,258,709**	**1,003,735**

(*) לרבות חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים.

(**) לרבות חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות.

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי מבטחים החדשה פלוס נטו ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של כ-1,638.4 מיליון ש"ח לעומת כ-1,258.7 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016 ; גידול של כ-30.2%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסי הקרן בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-284.8 מיליון ש"ח וכן רווחים נטו מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ- 94.8 מיליון ש"ח.

גבייה והעברות צבירה למבטחים החדשה פלוס

בשנת 2017, מבטחים החדשה פלוס גבתה ממעסיקים וממבוטחים (כולל הפקדות חד פעמיות) סך של כ-344.9 מיליון ש"ח לעומת כ-243.5 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-200.5 מיליון ש"ח בשנת 2015 ; גידול של כ-41.6% וכ-21.4% בהתאמה. בשנת 2017, בוצעו העברות צבירה למבטחים החדשה פלוס מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ- 25.2 מיליון ש"ח, לעומת כ-20.5 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-12.4 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול של כ-23.0% וכ-64.8% בהתאמה.

פדיונות והעברות צבירה ממבטחים החדשה פלוס

היקף פדיונות מבוטחים ומעסיקים בשנת 2017 הסתכם ל-13.6 מיליון ש"ח לעומת כ-10.3 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-9.7 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול של כ-31.8% וכ-6.3%, בהתאמה.

במסגרת העברות צבירה בין גופים מוסדיים, העבירה מבטחים החדשה פלוס בשנת 2017 לגופים אחרים סך של כ-54.6 מיליון ש"ח, לעומת כ-18.4 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-7.2 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול של כ-196.3% וכ- 156.6% בהתאמה.

<u>תשלומי פנסיה</u>

היקף תשלומי הפנסיה לפנסיונרים עבור פנסיות זקנה, נכות ושארים בשנת 2017 הסתכם בכ-5.2 מיליון ש"ח לעומת כ-4.4 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-3.2 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול של כ- 19.5% וכ-37.8% בהתאמה.

<u>מבטחים החדשה פלוס - מסלול השקעה למבוטחים ותיק השקעה למקבלי קצבה - יתרות נכסים ותשואות</u>

עד לסוף שנת 2008 מבטחים החדשה פלוס השקיעה את נכסיה (למבוטחים ולמקבלי קצבה) בתיק השקעות יחיד. החל משנת 2009 מבטחים החדשה פלוס מנהלת תיק נכסים נפרד למבוטחים ותיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול השקעה/תיק בסוף 2017 ו-2016 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2017 ו-2016:

מסלול השקעה/תיק	יתרת נכסים נטו [1]		תשואה נומינלית ברוטו	
	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2016	2017	2016
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2020 [3]	183,153	170,144	4.26	3.08
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2025 [3]	161,187	133,848	5.52	4.63
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2030 [3]	204,863	162,915	7.18	6.21
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2035 [3]	286,181	221,635	8.47	5.97
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2040 [3]	322,930	236,669	9.83	6.85
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2045 [3]	219,853	150,724	9.79	6.97
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2050 [3]	104,194	70,831	9.65	6.92
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2055 [3]	37,434	21,744	9.69	6.87
מבטחים החדשה פלוס יעד לפרישה 2060 [3]	11,650	5,747	9.53	6.93
תיק השקעות לפנסיונרים [2]	106,913	84,452	4.48	0.97
סה"כ	**1,638,358**	**1,258,709**		

(1) יתרת הנכסים נטו הינה לאחר עדכון גירעון דמוגרפי בשיעור של (0.43%) ו- (0.35%) בשנים 2017 ו-2016 בהתאמה.
(2) בנוסף לעדכון הגירעון דמוגרפי נזקף גירעון תשואתי בשיעור של (0.08%) ו- (1.3%) בשנים 2017 ו-2016 בהתאמה.
(3) המסלולים החלו את פעולתם במהלך חודש ינואר, 2016.

תחום ניהול קופות גמל

תחום זה כולל את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
.1	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
.2	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
.3	מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
.4	מנורה מבטחים אמיר כללי	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
.5	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
.6	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
.7	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
.8	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה
.9	רשף קופת גמל לתגמולים	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים לשכירים
.10	הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
.11	קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים, קופה סקטוריאלית

רכישת קופת גמל נוספת

ביום 31 באוגוסט, 2017 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות "חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ" (להלן "חברת האוניברסיטה"), שהינה החברה המנהלת של "קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א (להלן - "קופת האוניברסיטה"), בהתאם להסכם שנחתם ביום 9 באפריל, 2017.

בגין רכישת מניות חברת האוניברסיטה לא שולמה תמורה, ובמקביל התחייבה החברה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתי קופת האוניברסיטה במהלך התקופות הנקובות בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם. בסמוך לאחר מועד השלמת העסקה הזרימה החברה פרמיה על מניות בסך של 10.25 - מיליון ש"ח לחברת האוניברסיטה, על מנת שחברת האוניברסיטה תעמוד בדרישות ההון העצמי המזעריות הקיימות מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה חברת האוניברסיטה, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופת גמל ענפית, התבטלה במועד השלמת העסקה.

ביום 31 בדצמבר, 2017 הושלם מיזוגה של החברה האמורה לתוך החברה, ובמקביל הושלם מיזוג קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א לתוך קופת "מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים". סך נכסי קופת האוניברסיטה לתום חודש אוגוסט, 2017 הסתכם בכ- 336 מיליוני ש"ח.

ניהול קופות גמל לחסכון

שם קופה	יתרת נכסים נטו ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	5,588,199	5,204,595
מור מנורה מבטחים	470,555	377,892
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	927,086	792,012
מנורה מבטחים אמיר כללי	393,998	234,724
רשף קופת גמל לתגמולים	705,518	650,291
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	1,499,011	1,422,746
קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב 1965 (בע"מ) **)	329,815	--
מבטחים מרכזית לפיצויים	162,003	174,313
מנורה מרכזית לפיצויים	214,459	219,049
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	693,422	618,000
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	82,359	68,304
סך הכל נכסים מנוהלים	**11,066,425**	**9,761,926**

**) הקופה נרכשה במהלך שנת 2017.

ניהול קופות גמל תגמולים ואישיות לפיצויים

נכסי קופות הגמל והשינויים בהם בשנים 2015 עד 2017 :

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	8,682,260	7,910,242	5,417,492
רכישת קופות	336,022	-	2,094,000
הפקדות	451,551	473,241	356,691
ניוד נכנס	902,265	848,524	794,832
משיכות	(442,475)	(385,962)	(379,092)
ניוד יוצא	(615,873)	(411,759)	(374,919)
עודף הכנסות, נטו	600,432	247,974	1,238
יתרה לסוף שנה	**9,914,182**	**8,682,260**	**7,910,242**

השינוי בהיקף הנכסים

הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של כ- 9,914 מיליון ש"ח לעומת כ- 8,682 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016 ; השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-295 מיליון ש"ח בתוספת רווחים, נטו מהשקעות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-600 מיליון ש"ח וכן תוספת של כ-336 מיליון ש"ח בשל רכישת קופת הגמל של האוניברסיטה.

הפקדות

בשנת 2017, הופקדו סך של כ-452 מיליון ש"ח לעומת כ-473 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-357 מיליון ש"ח בשנת 2015 ; קיטון של כ-4.6% לעומת גידול של כ-32.7%, בהתאמה.

עיקר הגידול בשנה שעברה נבע מהפקדות של עמיתים מבוגרים שעושים שימוש בתיקון 190 לפקודת מס הכנסה.

ניוד נכנס

בשנת 2017, הניוד הנכנס עמד על סך של כ-902 מיליון ש"ח, לעומת כ-849 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-795 מיליון ש"ח בשנת 2015 ; גידול של כ-6.3% וכ-6.8%, בהתאמה.

משיכות

היקף המשיכות בשנת 2017 הסתכם לכ-442 מיליון ש"ח לעומת כ-386 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-379 מיליון ש"ח בשנת 2015 ; גידול של כ-14.6% וכ-1.8%, בהתאמה.

ניוד יוצא

בשנת 2017, הניוד היוצא עמד על סך של כ- 616 מיליון ש"ח לעומת כ- 412 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-375 מיליון ש"ח בשנת 2015. גידול של כ- 49.6% וכ-9.8%, בהתאמה.

חבות המס

קופות הגמל אושרו לצרכי מס כקופות גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2018 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסותיהן פטורות ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדו הקופות.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף 2017 ו-2106 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2017 ו-2016:

מסלול השקעה	יתרת נכסים נטו		תשואה נומינלית ברוטו	
	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2016	2017	2016
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים לבני עד 50 *)	342,820	166,503	7.48	6.53
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים לבני 50-60 *)	3,590,834	3,434,251	7.02	3.95
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים לבני 60 ומעלה *)	294,321	187,794	5.06	3.90
מנרה מבטחים תגמולים ופיצויים מסלול הלכה *)	4,448	1,991	5.82	(0.18)
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים אג"ח עד 10% מניות	1,123,157	1,158,074	4.35	2.32
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים שקלי טווח קצר	59,514	73,208	0.17	0.13
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים אג"ח ממשלת ישראל	134,366	153,184	3.51	0.86
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים מסלול מניות	38,739	29,590	9.91	5.39
מור מנורה מבטחים לבני עד 50 *)	393,767	316,702	8.89	4.21
מור מנורה מבטחים לבני 50-60 *)	9,367	4,743	7.20	7.16
מור מנורה מבטחים לבני 60 ומעלה *)	20,100	18,658	6.01	3.36
מור מנורה מבטחים מסלול מניות	47,321	37,789	12.50	4.81
מנורה מבטחים יותר מסלול ד'	927,086	792,012	6.00	3.21
מנורה מבטחים אמיר כללי	393,998	234,724	7.65	4.06
רשף לבני עד 50 *)	684,091	631,413	9.03	3.98
רשף לבני 50-60 *)	10,997	10,073	7.21	6.03
רשף לבני 60 ומעלה *)	10,430	8,805	6.08	3.81
הילה לבני עד 50 *)	1,427,776	1,355,597	9.13	4.19
הילה לבני 50-60 *)	29,786	28,227	7.20	6.46
הילה לבני 60 ומעלה *)	41,449	38,922	6.14	3.90
אוניברסיטת תל אביב מסלול כללי **)	329,549	--	6.20	--
אוניברסיטת תל אביב מסלול שקלי **)	266	--	0.01	--
סה"כ	**9,914,182**	**8,682,260**		

*) המסלולים החלו את פעולתם בחודש ינואר, 2016.

**) המסלול נרכש בחודש אוגוסט, 2017 התשואות מוצגות מתחילת השנה.

ניהול קופות גמל אחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	1,079,666	1,052,931	1,060,350
הפקדות	88,208	88,621	86,115
ניוד נכנס	15,731	6,236	20,286
משיכות	(54,083)	(69,603)	(55,354)
ניוד יוצא	(26,119)	(16,062)	(67,181)
עודף הכנסות, נטו	48,840	17,543	8,715
יתרה לסוף שנה	**1,152,243**	**1,079,666**	**1,052,931**

השינוי בהיקף הנכסים

הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של כ- 1,152 מיליון ש"ח לעומת כ- 1,080 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016; השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-24 מיליון ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-49 מיליון ש"ח.

הפקדות

בשנת 2017, הופקדו סך של כ-88 מיליון ש"ח לעומת כ-89 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-86 מיליון ש"ח בשנת 2015; קיטון של כ-0.5% לעומת גידול של כ-2.9%, בהתאמה.

ניוד נכנס

בשנת 2017, הניוד הנכנס עמד על סך של כ-16 מיליון ש"ח, לעומת כ-6 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-20 מיליון ש"ח בשנת 2015; גידול של כ-152.3% לעומת קיטון של כ-69.3%, בהתאמה.

משיכות

היקף המשיכות בשנת 2017 הסתכם לכ-54 מיליון ש"ח לעומת כ-70 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-55 מיליון ש"ח בשנת 2015; קיטון של כ-22.3% לעומת גידול של כ-25.7%, בהתאמה.

ניוד יוצא

הניוד היוצא עמד על סך של כ-26 מיליון ש"ח לעומת כ-16 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-67 מיליון ש"ח בשנת 2015. גידול של כ- 62.6% בשנת 2017, לעומת קיטון של כ- 76.1% בשנת 2016.

חבות המס

קופות הגמל אושרו לצרכי מס כקופות גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2018 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסותיהן פטורות ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדו הקופות.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף 2017 ו-2016 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2017 ו-2016:

מסלול השקעה	יתרת נכסים נטו ליום 31 בדצמבר		תשואה נומינלית ברוטו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2016	2017	2016
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מבטחים מרכזית לפיצויים	162,003	174,313	6.26	3.72
מנורה מרכזית לפיצויים כללי	39,556	34,620	7.43	3.69
מנורה מרכזית לפיצויים עד 10% מניות	127,410	131,642	4.38	2.44
מנורה מרכזית לפיצויים ללא מניות	47,493	52,787	3.90	1.03
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	292,723	220,317	6.00	3.11
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית מסלול ללא מניות	400,699	397,683	3.76	0.89
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	82,359	68,304	5.82	3.00
סה"כ	**1,152,243**	**1,079,666**		

תחום ניהול קרנות השתלמות

נכסי קרנות ההשתלמות נטו והשינויים בהם בשנים 2015 עד 2017:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	5,275,825	4,072,403	3,238,428
הפקדות	1,213,358	950,901	722,400
ניוד נכנס	648,028	725,847	539,326
משיכות	(455,972)	(359,712)	(285,669)
ניוד יוצא	(425,029)	(216,411)	(149,936)
עודף הכנסות, נטו	313,005	102,797	7,854
יתרה לסוף שנה	**6,569,215**	**5,275,825**	**4,072,403**

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי קרנות ההשתלמות ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של 6,569 מיליון ש"ח לעומת 5,276 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016; גידול של כ-24.5%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2017 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-980 מיליון ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-313 מיליון ש"ח.

הפקדות

בשנת 2017, הופקדו סך של כ-1,213 מיליון ש"ח לעומת כ-951 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-722 מיליון ש"ח בשנת 2015; גידול של כ-27.6% וכ-31.6%, בהתאמה, שנובע מגידול בפעילות החברה בתחום ומגידול בפעילות ערוץ ההפצה הישיר של החברה.

ניוד נכנס

בשנת 2017, הניוד הנכנס עמד על סך של כ-648 מיליון ש"ח, לעומת כ-726 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-539 מיליון ש"ח בשנת 2015; קיטון של כ-10.7% לעומת גידול של כ-34.6%, בהתאמה.

משיכות

היקף המשיכות בשנת 2017 הסתכם לכ-456 מיליון ש"ח לעומת כ-360 מיליון ש"ח בשנת 2106 וכ-286 מיליון ש"ח בשנת 2015; גידול של כ-26.8% וכ-25.9%, בהתאמה.

ניוד יוצא

בשנת 2017, הניוד היוצא עמד על סך של כ-425 מיליון ש"ח, לעומת כ-216 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-150 מיליון ש"ח בשנת 2015; גידול של כ-96.4% וכ-44.3% בשנת 2016.

חבות המס

קרן ההשתלמות אושרה לצרכי מס כקופות גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2018 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסותיהן פטורות ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדה הקרן.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף 2017 ו-2016 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2017 ו-2016:

מסלול השקעה	יתרת נכסים נטו ליום 31 בדצמבר		תשואה נומינלית ברוטו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2016	2017	2016
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מנורה מבטחים השתלמות מסלול כללי	3,948,224	2,886,931	7.54	3.39
מנורה מבטחים השתלמות מסלול אג"ח קונצרני	86,256	82,974	5.62	3.01
מנורה מבטחים השתלמות שקלי לטווח קצר	61,006	62,827	0.14	0.12
מנורה מבטחים השתלמות אג"ח עד 10% מניות	1,880,083	1,731,205	4.31	2.47
מנורה מבטחים השתלמות מסלול מניות	75,303	54,652	12.73	4.30
מנורה מבטחים השתלמות מסלול אג"ח ממשלת ישראל	367,481	377,850	3.41	0.74
מנורה מבטחים השתלמות מסלול לטווח ארוך *)	589	168	8.35	1.42
מנורה מבטחים השתלמות מסלול מניות חו"ל	46,333	39,050	9.61	5.26
מנורה מבטחים השתלמות אג"ח עד 20% מניות	91,576	40,168	5.78	4.61
השתלמות פאסיבי - כללי **)	10,091	--	3.86	--
השתלמות פאסיבי - מדדי אג"ח עד 15% במדדי מניות **)	2,273	--	2.97	--
סה"כ	**6,569,215**	**5,275,825**		

*) המסלול החל את פעולתו בחודש ספטמבר, 2016. התשואות לשנת 2016 מתייחסות לחודשים ספטמבר-דצמבר.

**) המסלולים החלו את פעולתם בחודש מאי, 2017 התשואה מתייחסת לחודשים מאי-יוני 2017.

תחום ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

תחום ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה כולל חמישה מסלולים בשתי קופות (מנורה מבטחים יותר ומנורה מבטחים אמיר). בתחום לא נכללו המסלולים הכלליים של הקופות הנ"ל. מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה חסומות להצטרפות עמיתים חדשים.

נכסי מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה והשינויים בשנים 2015 עד 2017:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	4,707,481	4,689,372	4,729,999
הפקדות	10,315	11,633	13,053
משיכות	(60,619)	(59,297)	(66,943)
העברות למסלול שאינו מבטיח תשואה	(189,885)	(137,298)	(160,165)
עודף הכנסות, נטו	230,650	203,071	173,428
יתרה לסוף שנה	**4,697,942**	**4,707,481**	**4,689,372**

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה נטו ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמו לסך של כ-4,698 מיליון ש"ח לעומת כ-4,707 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016; קיטון של כ-0.2%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הקיטון בנכסי הקופות בשנת 2017 הינם - רווחים נטו מהשקעות הקופות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-231 מיליון ש"ח לעומת צבירה כספית שלילית, נטו, בסך של כ-240 מיליון ש"ח.

הפקדות

בשנת 2017, הופקדו סך של כ-10 מיליון ש"ח לעומת כ- 12 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-13 מיליון ש"ח בשנת 2015, קיטון של כ- 11.3% וכ-10.9%, בהתאמה.

הקופות סגורות להצטרפות עמיתים חדשים, ולא ניתן להעביר אליהן צבירה מגופים מוסדיים אחרים.

משיכות

היקף פדיונות העמיתים בשנת 2017 הסתכם לכ-61 מיליון ש"ח, לעומת כ-59 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-67 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול של כ- 2.2% בשנת 2017 לעומת קיטון של כ- 11.4% בשנת 2016.

העברות

במסגרת העברות ממסלולים מבטיחי תשואה, העבירו הקופות בשנת 2017 סך של כ-190 מיליון ש"ח, לעומת כ-137 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-160 מיליון ש"ח בשנת 2015, גידול של כ-38.3% בשנת 2017 לעומת קיטון של כ-14.3% בשנת 2016.

העברות מתבצעות בגין כספים של עמיתים שנפטרו, הכספים מועברים למסלולים שאינם מבטיחי תשואה.

<u>חבות המס</u>

מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה אושרו לצרכי מס כקופות גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2018 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסותיהן פטורות ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדו הקופות.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף השנים 2017 ו-2016 :

מסלול השקעה/תיק	**יתרת נכסים נטו**	
	ליום 31 בדצמבר	
	2017	**2016**
	אלפי ש"ח	
מנורה מבטחים יותר מסלול א'	520,521	533,974
מנורה מבטחים יותר מסלול ב'	64,907	65,435
מנורה מבטחים יותר מסלול ג'	3,679,758	3,662,021
מנורה מבטחים אמיר מדד ידוע	89,618	97,001
מנורה מבטחים אמיר מדד בגין	343,138	349,050
סה"כ	**4,697,942**	**4,707,481**

תחום ניהול קופות גמל להשקעה

תחום זה החל לפעול לקראת תום שנת 2016, והוא כולל את הקופות הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים חסכון טופ	קופת גמל להשקעה
2.	מנורה מבטחים חסכון לכל ילד *)	קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד

*) הפקדות ראשונות לקופה זו התקבלו בחודש ינואר, 2017.

נכסי קופות הגמל להשקעה נטו והשינויים בהם בשנים 2016 עד 2017:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	**2016**
	אלפי ש"ח	
יתרה לתחילת שנה	25,917	-
הפקדות	320,447	25,888
משיכות	(6,446)	-
ניוד יוצא	(294)	-
עודף הכנסות, נטו	10,454	29
יתרה לסוף שנה	**350,078**	**25,917**

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף 2017 ו-2016 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2017 ו-2016:

מסלול השקעה	**יתרת נכסים נטו**		**תשואה נומינלית ברוטו**	
	ליום 31 בדצמבר		**לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר**	
	2017	**2016**	**2017**	**2016*)**
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מנורה מבטחים חסכון טופ כללי	164,723	17,100	7.48	0.80
מנורה מבטחים חסכון טופ אג"ח	9,543	1,823	3.83	0.11
מנורה מבטחים חסכון טופ פאסיבי - מדדי מניות	14,477	1,601	7.47	0.03
מנורה מבטחים חסכון טוב פאסיבי - מדדי אג"ח עד 25% במדדי מניות	16,677	4,474	5.08	0.25
מנורה מבטחים חסכון טופ שיקלי טווח קצר	1,745	722	0.09	(0.02)
מנורה מבטחים חסכון טופ מסלול הלכה	3,233	197	5.41	(0.20)
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד מסלול סיכון מועט	81,992	--	4.77	--
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד מסלול סיכון בינוי	23,864	--	6.59	--
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד מסלול סיכון מוגבר	16,924	--	11.89	--
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד מסלול הלכה	16,900	--	5.84	--
סה"כ	**350,078**	**25,917**		

*) המסלולים נפתחו במהלך חודש נובמבר, 2016. התשואה מוצגת החל מפתיחת המסלול ועד ליום 31 בדצמבר, 2016.

היקף נכסים מנוהלים כ-126,808 מיליון ש"ח

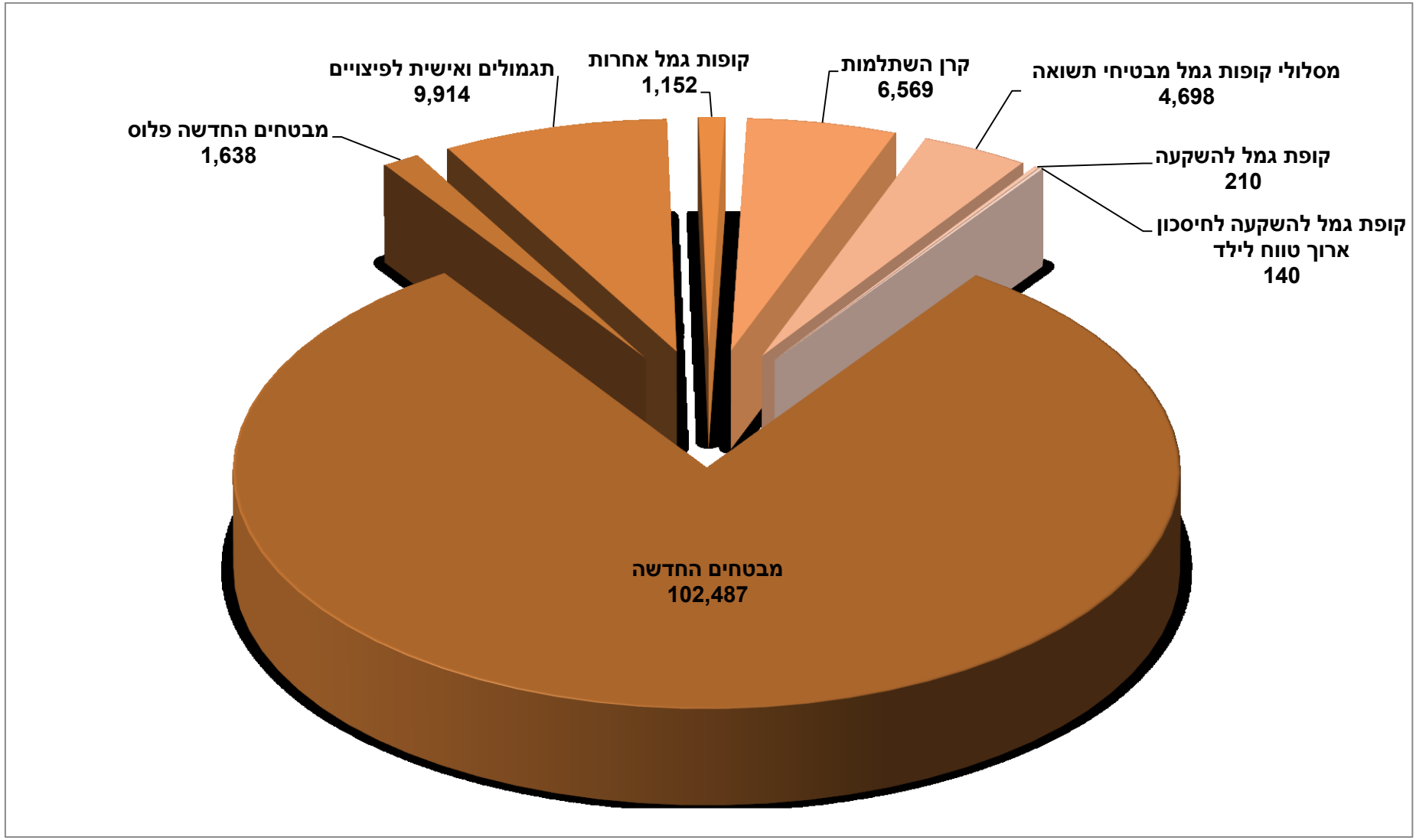

החברה המנהלת

החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. ניהול קרנות פנסיה.
2. ניהול קופות גמל.
3. ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

ביצועי המגזרים, רווח והפסד מגזרי, מוערכים בהתבסס על רווח והפסד תפעולי כמוצג בדוחות הכספיים. תוצאות המגזר כוללות פרטים המיוחסים ישירות למגזר ופרטים אשר ניתן ליחסם באופן סביר.

המצב הכספי ותוצאות הפעולות

א. הכנסות מדמי ניהול והחזר דמי ניהול

להלן פירוט דמי הניהול שנגבו על ידי החברה:

מגזר קרנות פנסיה:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
מבטחים החדשה:			
הכנסות מדמי ניהול מדמי הגמולים שנגבו על ידי הקרן	625,913	552,257	483,717
החזרי דמי ניהול מדמי הגמולים המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(381,248)	(302,555)	(238,914)
הכנסות מדמי ניהול מסך נכסי הקרן בתיקי המבוטחים ובתיק השקעות לפנסיונרים	469,795	400,014	356,513
החזרי דמי ניהול מנכסי הקרן המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(248,920)	(194,190)	(163,220)
סה"כ הכנסות מדמי ניהול ממבטחים החדשה	**465,540**	**455,526**	**438,096**
מבטחים החדשה פלוס:			
הכנסות מדמי ניהול מדמי הגמולים שנגבו על ידי הקרן	13,665	9,310	7,692
החזרי דמי ניהול מדמי הגמולים המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(7,605)	(5,610)	(4,518)
הכנסות מדמי ניהול מסך נכסי הקרן בתיק המבוטחים ובתיק השקעות לפנסיונרים	14,173	10,906	8,654
החזרי דמי ניהול מנכסי הקרן המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(5,779)	(4,047)	(2,816)
סה"כ הכנסות דמי ניהול מדמי הגמולים	**14,454**	**10,559**	**9,012**
סה"כ הכנסות דמי ניהול מקרנות הפנסיה	**479,994**	**466,085**	**447,108**
רכישת כיסויים ביטוחיים, תשלום עמלות לסוכנים וליועצים (לרבות שינויים בהוצאות רכישה נדחות) - מוצג בדוחות הכספיים במסגרת סעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה	(61,748)	(69,796)	(82,298)
סה"כ ההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה, נטו לאחר החזרים והוצאות	**418,246**	**396,289**	**364,810**

החברה גבתה בשנים 2015 עד 2017 דמי ניהול בשיעורים שלהלן:

	שיעור דמי ניהול סטטוטוריים			שיעור דמי ניהול בפועל		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
	אחוזים					
מבטחים החדשה: (1)						
מדמי הגמולים (2)	6.00	6.00	6.00	2.35	2.71	3.04
מנכסי הקרן בגין מבוטחים פעילים ומוקפאים	0.50	0.50	0.50	0.22	0.24	0.26
מנכסי הקרן בגין פנסיונרים זכאים קיימים	-	-	-	-	-	-
מנכסי הקרן בגין פנסיונרים	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
מבטחים החדשה פלוס:						
מדמי הגמולים (2)	4.00	4.00	4.00	1.66	1.59	1.53
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2005	0.50	0.50	0.50	0.43	0.45	0.47
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2006	1.05	1.05	1.10	0.60	0.62	0.67

(1) בנוסף, במקרה של פנסיה שסכומה החודשי נמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק, החברה גובה מסכום הפנסיה דמי ניהול בשיעור של 6% מההפרש בין פנסיית המינימום האמורה לבין הפנסיה המשתלמת כאמור.

(2) בנוסף, החברה מקצה חלק מדמי הניהול לרכישת כיסויים ביטוחיים ותשלום עמלות לסוכנים וליועצים. בשנים 2016 ו-2015 החזרי דמי הניהול שנועדו לרכישת כיסויים ביטוחיים ותשלומי עמלות לסוכנים וליועצים היוו 0.73% ו-0.99% מדמי הגמולים, בהתאמה.

ההכנסות ברוטו מדמי ניהול בגין דמי הגמולים ששולמו בפועל מ"מבטחים החדשה" גדלו בשנת 2017 לעומת שנת 2016 בשיעור של כ-13.3% לנוכח הגידול בהיקף גביית דמי הגמולים בקרן. ההכנסות ברוטו מדמי ניהול מסך הנכסים של "מבטחים החדשה" גדלו בשנת 2017 לעומת שנת 2016 בשיעור של כ-17.4% לנוכח הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בקרן כפועל יוצא של הצבירה החיובית, נטו בשילוב תשואה חיובית על תיק ההשקעות.

לנוכח התחרות בשוק החסכון לטווח ארוך, בכלל, ובשוק קרנות הפנסיה החדשות, בפרט, החברה החזירה חלק מדמי הניהול אותם היא גובה ממבוטחי קרנות הפנסיה. סכום ההחזרים הכולל בשנת 2017, כולל החזרים המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרנות הפנסיה, החזרים ששימשו לרכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי הקרנות, תשלום עמלות לסוכנים וליועצים והשינויים בהוצאות רכישה נדחות הסתכמו ב-705,300 אלפי ש"ח, לעומת 576,198 אלפי ש"ח אשתקד.

מגזר קופות הגמל:

החברה גבתה בשנים 2015 עד 2017 דמי ניהול בסכומים ובשיעורים שלהלן:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול:			
דמי ניהול מצבירה:			
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	35,501	35,060	34,118
מור מנורה מבטחים	1,646	1,251	1,002
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	6,270	6,095	6,383
מנורה גמל אמיר - מסלול כללי	2,118	1,944	2,130
רשף קופת גמל לתגמולים *)	2,575	3,046	694
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים *)	2,943	3,075	1,653
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי **)	-	7	9
מבטחים מרכזית לפיצויים	1,132	1,157	1,400
מנורה מרכזית לפיצויים	1,272	1,394	1,527
מנורה מבטחים משתתפת פנסיה תקציבית	2,089	2,012	2,022
מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	1,358	967	881
מנורה מבטחים השתלמות	38,643	32,883	28,465
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי **)	-	13	24
מנורה מבטחים חסכון טופ ***)	489	3	-
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד ****)	153	-	-
קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב 1965 (בע"מ) *****)	223	-	-
סה"כ הכנסות דמי ניהול מצבירה	**96,412**	**88,907**	**80,308**
דמי ניהול מדמי הגמולים:			
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	1,953	1,742	1,970
מור מנורה מבטחים	760	835	800
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	107	122	149
מנורה גמל אמיר - מסלול כללי	46	29	47
מנורה מבטחים חסכון טופ	11	-	-
סה"כ הכנסות דמי ניהול מדמי הגמולים	**2,877**	**2,728**	**2,966**
סה"כ הכנסות דמי ניהול מקופות גמל	**99,289**	**91,635**	**83,274**

*) בשנת 2015 החל מיום הרכישה.
**) הקופות נסגרו במהלך שנת 2016.
***) בשנת 2016 החל מההקמה.
****) הקופה החלה לפעול בחודש ינואר, 2017, דמי הניהול משולמים על ידי המוסד לביטוח לאומי ואינם יורדים מכספי העמיתים.
*****) כאמור לעיל, הסכומים מוצגים החל מיום הרכישה.

ההכנסות מדמי ניהול מצבירה מקופות הגמל גדלו בשנת 2017 לעומת שנת 2016 בשיעור של כ- 8.4%; ההכנסות מדמי ניהול בגין דמי הגמולים ששולמו מקופות הגמל גדלו בשנת 2017 לעומת שנת 2016 בשיעור של כ-5.5%.

הגידול בהכנסות מדמי ניהול מצבירה נובע מצד אחד מהגידול בהיקף הנכסים המנוהל על ידי החברה שחל כתוצאה מצבירה חיובית נטו בקופות הגמל בשילוב תשואה חיובית על תיק ההשקעות. ומהצד השני מירידה בשיעור דמי הניהול.

	שיעור דמי ניהול סטטוטוריים			שיעור דמי ניהול בפועל		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
	אחוזים					
דמי ניהול מצבירה: *)						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	1.05	1.05	1.05	0.66	0.71	0.75
מור מנורה מבטחים	1.05	1.05	1.05	0.36	0.37	0.38
מנורה מבטחים יותר- מסלול ד'	1.05	1.05	1.05	0.73	0.82	0.90
מנורה גמל אמיר- מסלול כללי	1.05	1.05	1.05	0.67	0.83	0.85
רשף קופת גמל לתגמולים	1.05	1.05	1.05	0.37	0.46	0.23
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	1.05	1.05	1.05	0.18	0.20	0.23
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי **)	2.00	2.00	2.00	--	0.32	0.32
מבטחים מרכזית לפיצויים	2.00	2.00	2.00	0.67	0.65	0.69
מנורה מרכזית לפיצויים	2.00	2.00	2.00	0.60	0.62	0.63
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	2.00	2.00	2.00	0.32	0.33	0.34
מבטחים- קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	2.00	2.00	2.00	1.83	1.72	2.00
מנורה מבטחים השתלמות	2.00	2.00	2.00	0.65	0.70	0.78
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי **)	2.00	2.00	2.00	-	0.39	0.33
מנורה מבטחים חסכון טופ	2.00	--	--	0.58	0.62	--
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד ***)	0.23	--	--	--	--	--
קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב 1965 (בע"מ) ****)	1.05	--	--	0.50	--	--
דמי ניהול מדמי הגמולים:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	4.00	4.00	4.00	0.79	0.61	0.84
מור מנורה מבטחים	4.00	4.00	4.00	2.00	2.00	2.00
מנורה מבטחים יותר- מסלול ד'	4.00	4.00	4.00	0.31	0.31	1.20
מנורה גמל אמיר- מסלול כללי	4.00	4.00	4.00	0.10	0.28	0.65
מנורה מבטחים חסכון טופ	4.00	4.00	4.00	0.01	--	--

*) החל משנת 2016, בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 דמי הניהול המרביים מהצבירה בגין קופות גמל לחסכון ולהשקעה הינם - הגבוה מבין 1.05% או 6 ש"ח לחודש. (הסכום צמוד למדד בהתאם למנגנון שנקבע בתקנות דמי הניהול).

**) הקופות נסגרו במהלך שנת 2016.

***) הקופה החלה לפעול בחודש ינואר, 2017 דמי הניהול משולמים על ידי המוסד לביטוח לאומי ואינם יורדים מכספי העמיתים.

****) כאמור לעיל, הסכומים מוצגים החל מיום הרכישה.

ב. <u>תוצאות החברה המנהלת</u>

<u>רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון</u>

עיקר הסעיף כולל את הרווח בגין איחוד מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה. הרווח הסתכם לסך של כ-256.6 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת סך של כ-226.1 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-194.5 מיליון ש"ח בשנת 2015. גידול של כ-30.5 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ושל כ-31.5 מיליון ש"ח בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

מרבית הנכסים הפיננסיים הינם נכסים צמודי מדד, לאור העליה במדד המחירים לצרכן השנה ולאור הירידה המתונה במדד המחירים לצרכן בשנת 2016 ביחס לירידה החדה בשנת 2015 עלו הרווחים מההשקעות הפיננסיות השנה לעומת שנת 2016 וכן בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

<u>הכנסות אחרות</u>

סך ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2017 לסך של כ- 6.0 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 5.8 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ- 10.4 מיליון ש"ח בשנת 2015; גידול בסך של כ- 0.2 מיליון ש"ח לעומת שנת 2016 (עיקר הגידול בשנת 2015 נובע מהכנסה חד פעמית בסך של כ- 4.25 מיליון ש"ח מצרוף עסקים) בנטרול הכנסה חד פעמית זו, אין שינוי משמעותי ביחס לשנים 2017 ו-2016.

לפרטים נוספים ראה באור 4 בדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים.

<u>הוצאות</u>

סך הוצאות החברה הסתכמו בשנת 2017 לסך של כ-671.3 מיליון ש"ח, לעומת כ-628.6 מיליון ש"ח בשנת 2016 וסך של כ-585.6 מיליון ש"ח בשנת 2015 ; גידול של כ-42.7 מיליון ש"ח בשנת 2017 לעומת שנת 2016 ושל כ-43.0 מיליון ש"ח בשנת 2016 לעומת שנת 2015.

השינויים העיקריים בהיקף ההוצאות בין השנים 2017 ל-2016 הינם כדלהלן:

מצד אחד, עלייה ברווחים שנזקפו לעמיתים במסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה בסך של כ-27.5 מיליון ש"ח (מרבית העלייה ברווחים שנזקפו לעמיתים נובעת מהעליה במדד המחירים לצרכן), גידול בהוצאות הנהלה וכלליות (בעיקר בסעיף השכר בעקבות גידול במספר העובדים בחברה, הוצאות לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה) בסך של כ-6.0 מיליון ש"ח. וכן גידול בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה (בעיקר גידול במערך השיווק שח החברה לעומת קיטון בעמלות לסוכנים ורכישת כיסויים ביטוחיים) בסך של כ-7.9 מיליון ש"ח.

השינויים העיקריים בהיקף ההוצאות בין השנים 2016 ל-2015 הינם כדלהלן:

מצד אחד, עלייה ברווחים שנזקפו לעמיתים במסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה בסך של כ-29.6 מיליון ש"ח (מרבית העלייה ברווחים שנזקפו לעמיתים נובעת מהירידה במדד המחירים לצרכן), גידול בהוצאות הנהלה וכלליות (בעיקר בסעיף השכר בעקבות גידול במספר העובדים בחברה, הוצאות לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה) בסך של כ-21.3 מיליון ש"ח. מצד שני מקיטון בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה (בעיקר קיטון בהוצאות רכישת כיסויים ביטוחיים וכן בעמלות לסוכנים) בסך של כ-7.8 מיליון ש"ח.

רווח לפני מס

הרווח לפני מס של החברה הסתכם בשנת 2017 לסך של כ-170.6 מיליון ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ-160.9 מיליון ש"ח בשנת 2016 ושל כ-149.7 מיליון ש"ח בשנת 2015.

השינויים העיקריים המשפיעים על השינוי ברווח בין השנים 2017 ל-2016 הינם כדלהלן:

עליה בהכנסות בסך של כ-52.3 מיליון ש"ח העלייה נובעת מעליה ברווחים מהשקעות בסך של כ- 30.6 מיליון ש"ח (בעיקר מעלייה ברווחי השקעות של מסלולים מבטיחי תשואה) בהכנסות מדמי ניהול קרנות פנסיה, נטו בסך של כ-13.9 מיליון ש"ח; עליה בהכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות ההשתלמות בסך של כ-7.7 מיליון ש"ח; עליה בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה בסך של כ-7.9 מיליון ש"ח; וגידול בהוצאות בהוצאות הנהלה וכלליות) בסך של כ-6.0 מיליון ש"ח.

השינויים העיקריים המשפיעים על השינוי ברווח בין השנים 2016 ל-2015 הינם כדלהלן:

עליה בהכנסות בסך של כ-54.2 מיליון ש"ח העלייה נובעת מעליה ברווחים מהשקעות בסך של כ- 31.5 מיליון ש"ח (בעיקר מעלייה ברווחי השקעות של מסלולים מבטיחי תשואה) בהכנסות מדמי ניהול קרנות פנסיה, נטו בסך של כ-19.0 מיליון ש"ח; עליה בהכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות ההשתלמות בסך של כ-8.4 מיליון ש"ח; ירידה בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה בסך של כ-7.8 מיליון ש"ח; מנגד ירידה בהכנסות אחרות בסך של כ-4.6 מיליון ש"ח; ובנוסף, גידול בסך ההוצאות של כ-43.0 מיליון ש"ח (בעיקר מעלייה ברווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה ומגידול בהוצאות הנהלה וכלליות).

הוצאות מס

החברה מוגדרת כ"מוסד כספי" לפי חוק מס ערך מוסף, ולכן על הכנסותיה חל מס חברות ומס רווח. שיעור מס החברות שחל בתקופת הדוח הינו 26.5%. עד לסוף חודש ספטמבר, 2015 שיעור מס הרווח שחל על מוסדות כספיים היה 18%, בחודש אוקטובר, 2015 פורסם צו (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 חלה לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו.

בחודש ינואר, 2016 אושר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו-2016, אשר כולל הפחתת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%. תחילתו של תיקון זה ביום 1 בינואר, 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, החל משנת 2016 יעמוד על 35.90%.

בחודש דצמבר, 2016 אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018), התשע"ז-2016). אשר יכנס לתוקפו ביום 1 בינואר, 2017. במסגרת זאת, אושרה, בין היתר, הורדת מס חברות משיעור של 25% ל- 24% החל מחודש ינואר, 2017 ולשיעור של 23% החל מחודש ינואר, 2018 ואילך. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, בשנת 2017 יעמוד על 35.04% והחל מחודש ינואר, 2018 על 34.19%.

רווח נקי

הרווח הנקי של החברה הסתכם בשנת 2017 לסך של כ-110.2 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-103.3 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-93.1 מיליון ש"ח בשנת 2015.

ג. <u>תוצאות מגזר ניהול קרנות הפנסיה</u>

הרווח לפני מסים על ההכנסה ממגזר ניהול קרנות הפנסיה לשנת 2017 עמד על כ-147.7 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-137.1 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-121.8 מיליון ש"ח בשנת 2015. (לפירוט נוסף של ההכנסות ראה בפרק המתייחס להכנסות מדמי ניהול של החברה). עיקר השינוי בשנת 2017 לעומת שנת 2016 נובע מצד אחד מגידול של כ-13.9 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול ומצד שני מגידול בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 1.8 מיליון ש"ח (בעיקר מגידול במערך השיווק של החברה לעומת קיטון בעמלות לסוכנים וברכישת כיסויים ביטוחיים) וכן גידול בהוצאות הנהלה וכלליות של כ-2.0 מיליון ש"ח (בעיקר בסעיף השכר בעקבות גידול במספר העובדים בחברה, הוצאות לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה). ביתר הסעיפים לא חל שינוי מהותי.

עיקר השינוי בשנת 2016 לעומת שנת 2015 נובע מצד אחד מגידול של כ-19.0 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול, מקיטון בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בסך של כ- 10.3 מיליון ש"ח (בעיקר קיטון בהוצאות רכישת כיסויים ביטוחיים וכן בעמלות לסוכנים) ומצד שני גידול בהוצאות הנהלה וכלליות של כ-15.5 מיליון ש"ח (בעיקר בסעיף השכר עקב גידול במספר העובדים בחברה ובסעיף הוצאות אחרות לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות). ביתר הסעיפים לא חל שינוי מהותי.

ד. <u>תוצאות מגזר ניהול קופות גמל</u>

הרווח לפני מסים על ההכנסה ממגזר ניהול קופות גמל (ללא מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה) לשנת 2017 עמד על כ-6.7 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-9.0 מיליון ש"ח בשנת 2016 וכ-13.1 בשנת 2015. (לפירוט נוסף של ההכנסות ראה בפרק המתייחס להכנסות מדמי ניהול של החברה). עיקר השינוי בשנת 2017 לעומת שנת 2016 נובע מגידול של כ-7.7 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול וכן גידול של 0.4 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות (ראה באור 4 בדוחות הכספיים המאוחדים) ומנגד גידול של כ-4.9 מיליון ש"ח בהוצאות הנהלה וכלליות (לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה) וגידול בעמלות והוצאות שיווק בסך של כ-6.1 מיליון ש"ח (בעיקר בסעיף עמלות הסוכנים ומגידול במערך השיווק של החברה).

עיקר השינוי בשנת 2016 לעומת שנת 2015 נובע מגידול של כ-8.4 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול ומנגד מקיטון של 4.2 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות (ראה באור 4 בדוחות הכספיים המאוחדים), גידול של כ-6.1 מיליון ש"ח בהוצאות הנהלה וכלליות (לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה) וגידול בעמלות והוצאות שיווק בסך של כ-2.5 מיליון ש"ח (בעיקר בסעיף עמלות הסוכנים ומגידול במערך השיווק של החברה).

ה. <u>תוצאות מגזר ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה</u>

הרווח לפני מסים על ההכנסה ממגזר ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה לשנת 2017 עמד על כ-16.1 מיליון ש"ח, לעומת כ-14.8 מילון ש"ח בשנת 2016 וכ-14.8 מיליון ש"ח בשנת 2015. ההכנסה מהמסלולים מבטיחי התשואה מחושבת כפער שבין תשואה המובטחת לעמיתי המסלולים לבין התשואה בפועל. חלק מנכסי המסלולים מבטיחי התשואה צמודים למדד בסיס מסוים, וכאשר המדד נמוך ממדד הבסיס, שווי הנכס אינו יורד בהתאם. זכויות העמיתים ממודדות למועד הפקדת הכספים. לאור העובדה שמדד הבסיס של נכסי המסלולי מבטיחי התשואה שונה באופן משמעותי ממועדי ההפקדות למסלולים, עשוי להיווצר פער שבשנים מסוימות יניב לחברה המנהלת רווח ובשנים אחרות הפסד. בשנת 2017 הניב פער זה רווח של כ-2.8 מיליון ש"ח לחברה המנהלת (בשנת 2016 רווח של כ-3

מיליון ש"ח, בשנת 2015 רווח של כ-6.6 מיליון ש"ח) מתאריך הדיווח ועד ליום החתימה על הדוחות הכספיים, נוצר הפסד של כ-2.8 מיליון ש"ח.

ו. <u>הון עצמי</u>

החברה משקיעה את עודפי המזומנים השוטפים שלה בעיקר בנכסי חוב סחירים לטווח בינוני, בכפוף למצב שוק ההון ולצרכי תזרים המזומנים שלה. נכון ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכם ההון העצמי הרשום בדוחות הכספיים של החברה לסך של 360,038 אלפי ש"ח.

על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012, ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת יעמוד על סך מינימלי של 10 מיליון ש"ח (למעט חריגים) (להלן - סכום ההון העצמי ההתחלתי). ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח לא יפחת מהגבוה מבין סכום ההון העצמי ההתחלתי, או סכום מצרפי של: (א) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארד ש"ח; (ב) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה בפסקה (א); (ג) 25% מההוצאות השנתיות של החברה כפי שהוגדרו בתקנות ההון החדשות.

נכון לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-31 בדצמבר, 2016 החברה עמדה בתנאי הנדרש, כאשר דרישת ההון המזערי הסתכמה בסך של 181,051 אלפי ש"ח ו-158,949 אלפי ש"ח, בהתאמה, בשעה שהונה העצמי של החברה באותה העת הסתכם ב-360,038 אלפי ש"ח ו-314,895 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ביום 26 במרס, 2017 חילקה החברה דיבידנד לבעלי המניות בסך של 15 מיליון ש"ח.

ביום 27 בנובמבר, 2017 חילקה החברה דיבידנד לבעלי המניות בסך של 50 מיליון ש"ח.

להרחבה, ראה באור 12 בדוחות הכספיים המאוחדים.

ז. <u>התחייבויות תלויות</u>

לפירוט אודות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה - ראה באור 26 בדוחות הכספיים המאוחדים.

פירוט ההתפתחויות הכלכליות במשק בתקופת הדוח

תיאור הסביבה העסקית

סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו במהלך החודשים האחרונים תומכים בהערכה שהמשק הישראלי ממשיך לצמוח בקצב נאה. בעוד שהנתונים הרבעוניים היו תנודתיים יחסית, בעיקר בשל התנודות ביבוא כלי הרכב, הרי שמסתמן שבממוצע צמח המשק הישראלי בשנת 2017 בשיעור של כ-3% או כ- 1.0% לנפש, שיעור נמוך יחסית לממוצע של מדינות ה- OECD (1.9%). בניכוי ההשפעה של יבוא כלי הרכב, שהתבטאה בהאצה בצמיחה בסוף 2016 ובהאטה בתחילת 2017, ככל הנראה אפילו חלה האצה מסוימת בצמיחה ב-2017.

יצוא השירותים צמח בקצב נאה, בעוד שיצוא הסחורות מוסיף לדשדש, על אף הגידול המהיר בסחר העולמי, ועל רקע המשך הייסוף בשער החליפין. הצריכה הפרטית השוטפת עדיין מהווה מרכיב משמעותי בצמיחה, ונתמכת בגידול בהכנסה.

בשוק העבודה נמשכת תמונה חיובית מאוד של גידול בתעסוקה ובשכר כאשר האבטלה במשק הישראלי עמדה על שיעור מנוכה עונתיות של כ- 4%, בסוף שנת 2017. התבססות הצמיחה ממשיכה לבוא לידי ביטוי בשוק העבודה בו חלה עליה בשיעור ההשתתפות ובשיעור התעסוקה, כאשר גם שיעור המשרות הפנויות מוסיף להיות גבוה, ונמשכת האצה בקצב עליית השכר. שיעור האבטלה הינו נמוך מאוד, הן בראיה היסטורית והן בהשוואה בינלאומית.

הקצב השנתי של האינפלציה נותר נמוך מאוד, ובשנת 2017, הוא הגיע לשיעור של כ- 0.4%, וזאת על אף המדיניות המוניטרית המרחיבה, עליית האינפלציה בעולם ועליית השכר במשק, כאשר התגברות התחרות במשק והשפעת הייסוף החד שחל בשער החליפין מעכבים את חזרת האינפלציה ליעד. הייסוף הביא גם לירידה חדה יחסית בציפיות לאינפלציה לטווחים הקצרים כאשר גם בציפיות לטווחים הבינוניים והארוכים חלה ירידה מסוימת, אך הציפיות לאינפלציה לטווחים הבינוניים מעוגנות בתוך יעד האינפלציה, והציפיות לטווחים הארוכים נעות סביב מרכזו.

רמת הריבית הנומינלית, אשר נקבעת על ידי בנק ישראל, ממשיכה להיות ברמת שפל היסטורי של 0.1%, כאשר הצפי הוא שבנק ישראל לא יעלה את הריבית במהלך השנה הקרובה. בשילוב עם פעילות בנק ישראל בשוק המט"ח, הרי שהמדיניות המוניטרית ממשיכה להיות מרחיבה מאוד.

נתוני שוק הדיור ממשיכים להצביע על ביקושים מתונים ועל האטה בפעילות, אך מחירי הדירות מוסיפים לעלות ברמה מתונה יחסית. היקף העסקאות ממשיך להיות ממותן. בחודשים האחרונים התייצב קצב נטילת המשכנתאות לאחר ירידה מתמשכת, תוך ירידה מתונה בריבית על המשכנתאות.

תמונת הפעילות הכלכלית העולמית משתפרת, והסחר העולמי צומח בקצב נאה. קרן המטבע העלתה את תחזית הצמיחה לכל המשקים העיקריים ולסחר העולמי, אך ציינה כי בעוד הסיכונים לסטייה מהתחזית בטווח הקצר מאוזנים, הסיכונים לטווח הבינוני הם להרעה בצמיחה, בדגש על הסיכונים הפיננסיים והגיאופוליטיים. על אף העלייה במחירי הנפט, האינפלציה ברוב המשקים העיקריים עדיין נמוכה מהיעד. בארה"ב ה-Fed העלה כצפוי את הריבית במהלך חודש דצמבר, 2018, והוא צפוי להמשיך להעלותה בהדרגה ב-2018. בארה"ב השיפור הכלכלי מקיף את מרבית מגזרי המשק, ורפורמת המס שאושרה צפויה לתמוך בפעילות הכלכלית, תוך הגדלת הגירעון והחוב בשנים הבאות.

באירופה, ה-ECB דבק במדיניות הריבית השלילית, אך החל, כפי שהודיע, לצמצם את ההיקף החודשי של רכישת הנכסים במסגרת ההרחבה הכמותית. הנתונים הכלכליים שפורסמו באירופה מצביעים על המשך השיפור בפעילות, אך חלה עלייה מסוימת בסיכון הפוליטי עקב ההתפתחויות בספרד ובאיטליה.

ביפן ההערכות הן שהמשק ממשיך לצמוח בקצב גבוה מהפוטנציאל, אך נראה שהדבר אינו משפיע על האינפלציה והמדיניות ממשיכה להיות מרחיבה. בסין מצביעים הנתונים הכלכליים על התמתנות מסוימת בפעילות הכלכלית ברבעון הרביעי.

<u>שוקי האג"ח והמניות</u>

שנת 2017, היטיבה עם מרבית שווקי המניות ברחבי העולם (מדד MSCI World עלה בשיעור של כ- 20.1% במהלך שנת 2017), כאשר בלטו במיוחד מניות השווקים המתעוררים (מדדMSCI EM עלה בכ- 34.4% במהלך שנת 2017).

בסיכום שנת 2017, עלה מדד ת"א 35 בשיעור של כ- 2.7%, בעיקר כפועל יוצא מירידת מניות הפארמה, לעומת עליה בשיעור של כ- 21.2% במדד ת"א 90, כאשר בלטו לחיוב מדד חברות הביטוח שעלה בכ- 37% ומדד ת"א נדל"ן שעלה בכ- 23.4%. מדדי המניות האמריקאיים העיקריים (הדאו ג'ונס, הנאסד"ק וה-S&P 500) עלו בשיעור של כ- 19.4%-31.5%, מדד הפוטסי האנגלי עלה בשיעור של כ- 7.6%, מדד הדאקס הגרמני עלה בכ- 12.5% ומדד הקאק הצרפתי עלה בכ- 9.3%.

מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 4.2%, ומדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בשיעור של כ- 3.4%. מדד התל בונד 20 עלה בשיעור של כ- 7.1%, ומדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 4.4%.

במהלך שנת 2017, יוסף שערו היציג של השקל מול הדולר בשיעור משמעותי של כ- 9.8%, על אף רכישות אגרסיביות של מט"ח מצד בנק ישראל, כאשר מול האירו פוחת השקל בכ- 2.7%. במקביל, יתרות המט"ח של בנק ישראל חצו את רף ה- 100 מיליארד דולר לראשונה במהלך חודש ינואר, 2017.

רמת-גן, 25 במרס, 2018

ערן גריפל	**גיא קריגר**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל

מנורה מבטחים

פרק ג':

דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הצהרה (certification)

אני, **גיא קריגר**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ** (להלן - "**החברה המנהלת**") לשנת 2017 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של החברה המנהלת; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיא קריגר
מנכ"ל

25 במרס, 2018

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **רן קלמי**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ** (להלן - "**החברה המנהלת**") לשנת 2017 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של החברה המנהלת; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רן קלמי
סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

25 במרס, 2017

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ** (להלן - "**החברה המנהלת**") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2017 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2017 הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח: 25 במרס, 2018

ערן גריפל	**גיא קריגר**	**רן קלמי**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל	סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של החברה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של החברה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 20166 ו- 2015, והדוח שלנו מיום 25 במרס, 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
25 במרס, 2018

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

פרק ד':

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - החברה המנהלת

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2017

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2017

תוכן העניינים

	עמוד
דוח רואה החשבון המבקר	2
דוחות מאוחדים על המצב הכספי	3
דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר	4
דוחות מאוחדים על השינויים בהון	5-6
דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים	7-9
באורים לדוחות הכספיים מאוחדים	10-96
דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד	97
נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של החברה ("סולו")	98-102

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2017 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 25 במרס, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
25 במרס, 2018

	באור	ליום 31 בדצמבר	
		2017	2016
		אלפי ש"ח	
נכסים:			
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	6	48,526	52,774
הוצאות רכישה נדחות	7	252,358	232,212
רכוש קבוע	8	7,434	8,468
חייבים ויתרות חובה	9	21,792	21,585
השקעות פיננסיות:	10		
נכסי חוב סחירים		180,059	186,585
נכסי חוב שאינם סחירים		4,507,194	4,651,307
מניות		1,078	700
אחרות		92,937	73,051
סך כל ההשקעות הפיננסיות		4,781,268	4,911,643
מזומנים ושווי מזומנים	11	109,230	42,043
סך כל הנכסים		5,220,608	5,268,725
הון:	12		
הון מניות		338	338
פרמיה על מניות		17,590	17,590
קרן הון אחרת		26,550	26,550
עודפים		315,560	270,417
סך כל ההון		360,038	314,895
התחייבויות:			
התחייבויות בגין מסים שוטפים	13	2,789	6,040
התחייבויות בגין מסים נדחים	13	7,134	6,361
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	14	2,789	2,931
זכאים ויתרות זכות	15	130,049	131,656
מנורה מבטחים ביטוח		13,155	17,056
התחייבויות פיננסיות	17	6,715	82,305
התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	16	4,697,939	4,707,481
סך כל ההתחייבויות		4,860,570	4,953,830
סך כל ההון וההתחייבויות		5,220,608	5,268,725
סך כל הנכסים עבור מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה		4,697,965	4,782,438

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

25 במרס, 2018			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	גיא קריגר מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2017	2016	2015
		אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	18	479,994	466,085	447,108
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	18	99,289	91,635	83,275
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	20	256,611	226,053	194,530
הכנסות אחרות		5,981	5,784	10,414
סך כל ההכנסות		841,875	789,557	735,327
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	21	151,306	143,428	151,231
הוצאות הנהלה וכלליות	22	281,241	275,237	253,915
הוצאות מימון	23	2,214	710	734
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים		5,899	6,184	6,331
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	16	230,647	203,071	173,431
סך כל ההוצאות		671,307	628,630	585,642
רווח לפני מסים על ההכנסה		170,568	160,927	149,685
מסים על ההכנסה	13	60,354	57,643	56,612
רווח נקי		110,214	103,284	93,073
רווח (הפסד) כולל אחר:				
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת		(109)	201	(65)
מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר		(38)	72	(24)
סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר		(71)	129	(41)
סך הכל רווח כולל		110,143	103,413	93,032

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2017	338	17,590	26,550	270,417	314,895
רווח נקי	-	-	-	110,214	110,214
הפסד כולל אחר:					
הפסד אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	(109)	(109)
הטבת מס המתייחסת לרכיבים של הפסד כולל אחר	-	-	-	(38)	(38)
סך הכל הפסד כולל אחר	-	-	-	(71)	(71)
סך הכל רווח כולל	-	-	-	110,143	110,143
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(65,000)	(65,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	338	17,590	26,550	315,560	360,038

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2016	338	17,590	26,550	302,004	346,482
רווח נקי	-	-	-	103,284	103,284
רווח כולל אחר:					
רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	201	201
מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	-	-	-	72	72
סך הכל רווח כולל אחר	-	-	-	129	129
סך הכל רווח כולל	-	-	-	103,413	103,413
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(135,000)	(135,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	338	17,590	26,550	270,417	314,895
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	338	17,590	26,550	258,972	303,450
רווח נקי	-	-	-	93,073	93,073
הפסד כולל אחר:					
הפסד אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	(65)	(65)
הטבת מס המתייחסת לרכיבים של הפסד כולל אחר	-	-	-	(24)	(24)
סך הכל הפסד כולל אחר	-	-	-	(41)	(41)
סך הכל רווח כולל	-	-	-	93,032	93,032
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(50,000)	(50,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	338	17,590	26,550	302,004	346,482

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
נספח א	356,753	282,494	308,366
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
רכישת רכוש קבוע	(3,690)	(3,843)	(3,725)
רכישת נכסים בלתי מוחשיים	(1,158)	(535)	(821)
תמורה ממימוש רכוש קבוע	591	-	625
מכירת (רכישת) ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו	21,174	(12,093)	(43,852)
צרוף עסקים (ראה נספח ב')	6	-	671
מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה	16,923	(16,471)	(47,102)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	(65,000)	(135,000)	(50,000)
משיכות של עמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי התשואה, נטו	(240,189)	(184,962)	(214,059)
פרעון התחייבות פיננסית	(1,300)	(2,600)	-
פרעון הלוואה מתאגיד בנקאי	-	-	(896)
מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון	(306,489)	(322,562)	(264,955)
עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים	67,187	(56,539)	(3,691)
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה	42,043	98,582	102,273
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה	109,230	42,043	98,582

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי	110,214	103,284	93,073
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:			
פחת רכוש קבוע	4,164	2,704	1,952
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	6,235	6,679	7,330
הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע	(31)	8	(192)
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות:			
נכסי חוב סחירים	(15,074)	(3,360)	(1,254)
נכסי חוב שאינם סחירים	(233,839)	(217,113)	(188,818)
מניות	(356)	(49)	656
אחרות	(7,481)	(5,257)	(4,960)
שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים	(251)	75	(36)
שינויים בהוצאות רכישה נדחות	(20,146)	(25,316)	(27,407)
מסים על ההכנסה	60,354	57,643	56,612
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	89	(3)	76
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	230,647	203,071	173,431
שערוך התחייבות פיננסית	595	395	193
שערוך התחייבויות לתאגיד בנקאי	-	-	7
צרוף עסקים	(829)	-	(5,154)
	24,077	19,477	12,436
שינויים בסעיפי מאזניים אחרים:			
ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה	(4)	(6,849)	9
עלייה (ירידה) ביתרת מנורה מבטחים ביטוח	(3,901)	1,397	2,558
עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות	(1,816)	39,862	15,791
	(5,721)	34,410	18,358

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה:			
ריבית שהתקבלה	283,505	179,166	231,626
ריבית ששולמה	-	(51)	(168)
דיבידנד שהתקבל	7,472	3,162	1,929
מסים שהתקבלו	-	-	2,721
מסים ששולמו	(62,794)	(56,954)	(51,609)
	228,183	125,323	184,499
מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת	356,753	282,494	308,366
נספח ב' - צירוף עסקים			
חייבים ויתרות חובה	(203)	-	2
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	767
זכאים ויתרות זכות	209	-	(361)
הלוואה מתאגיד בנקאי	-	-	(889)
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	-	-	(190)
	6	-	(671)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. כללי

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה), הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ולצורך כך הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק הפיקוח על הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

ב. פעילות החברה

החברה מנהלת את קרנות הפנסיה - מבטחים החדשה ומבטחים החדשה פלוס וקופות גמל מסוגים שונים.
מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים שאינם עובדים, כולל הסדרי ריסק), בגין שכר של עד פעמיים השכר הממוצע במשק. הקרן מעניקה כיסויים למקרי מוות, אובדן כושר עבודה ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.
מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר העולה על תקרת השכר שניתן לבטח בקרן פנסיה חדשה מקיפה ולהפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה.

באור 1: - כללי (המשך)

ב. פעילות החברה (המשך)

החברה מנהלת את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים השתלמות	קרן השתלמות שהינה קרן מסלולית.
2.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים.
3.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית.
4.	מנורה מבטחים יותר	קופת גמל לא משלמת לקצבה, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 3 מסלולים מבטיחי תשואה.
5.	מנורה מבטחים אמיר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 2 מסלולים מבטיחי תשואה.
6.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים.
7.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים.
8.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית.
9.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה.
12.	רשף קופת גמל לתגמולים	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים לשכירים.
13.	הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים.
14.	מנורה מבטחים חסכון טופ	קופת גמל להשקעה.
15.	מנורה מבטחים חסכון לכל ילד	קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לילד.
16.	קופת התגמולים לעובדים האקדמיים של אוניברסיטת תל אביב *)	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים, קופה סקטוריאלית.

*) ביום 31 באוגוסט, 2017 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות "חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ" (להלן "חברת האוניברסיטה"), שהינה החברה המנהלת של "קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א". ביום 31 בדצמבר, 2017 הושלם מיזוגה של החברה האמורה לתוך החברה, ובמקביל הושלם מיזוג קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א לתוך קופת "מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים". (לפרטים נוספים ראה באור 4).

באור 1: - כללי (המשך)

ג. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה ונכסיהן, שכן קרנות הפנסיה וקופות הגמל מנוהלות בנאמנות ע"י החברה (ראה באור 2ג להלן).

ד. נתוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות על ידי החברה מוצגים בדוחות בנפרד מדוחות כספיים אלה בהתאם להוראות הממונה.
בהתאם להוראות הממונה, החברה המנהלת רשאית לעסוק רק בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל וביצוע הפעולות הדרושות למטרה זו. בנוסף, רשאית החברה להיות בעלים (בבעלות מלאה) של סוכנות ביטוח שהיא סוכן-תאגיד.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

החברה המנהלת, החברה	-	מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ.
מנורה החזקות, החברה האם	-	מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
מנורה ביטוח	-	מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מנורה הסתדרות המהנדסים	-	מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ.
מבטחים החדשה	-	מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על ידי החברה.
מבטחים החדשה פלוס	-	מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, המנוהלת על ידי החברה.
קרנות הפנסיה	-	מבטחים החדשה ומבטחים החדשה פלוס.
קופות גמל	-	קופות הגמל המנוהלות ע"י החברה - ראה סעיף ב' לעיל.
מנורה פיננסים	-	מנורה מבטחים פיננסים בע"מ.
מדד	-	מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
צדדים קשורים	-	כהגדרתם ב-IAS 24.
בעלי עניין ובעל שליטה	-	כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
רשות שוק ההון	-	רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
הממונה	-	הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
תקנות מס הכנסה	-	תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
חוק הפיקוח על הגמל	-	חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
אורות	-	אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ.
רשף	-	רשף חברה לניהול קופות גמל למורים על יסודיים בע"מ.
חברת האוניברסיטה	-	חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

בסיס המדידה

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט מכשירים פיננסיים, התחייבות בגין רכישת פעילות והתחייבות בגין הטבה לעובדים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).
כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו על ידי הממונה, בהתאם לחוק הפיקוח על הגמל.

מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים הינה עקבית בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים המאוחדים:

סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה גם סעיף ה' להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בבאור 26 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפרשים זמניים שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי, סכום ההכנסה החייבת במס הצפויה. ראה מידע נוסף בבאור 13 להלן.

הטבות בגין פנסיה והטבות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין היתר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבות עשויה להיות מושפעת בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף בבאור 14 להלן.

קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

הוצאות רכישה נדחות בגין מכירת תכניות פנסיה וגמל מופחתות על פני התקופה המשוערת לקבלת ההכנסות מדמי ניהול.
החברה בוחנת את ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות מדי תקופת דיווח על בסיס תיק חוזי הפנסיה בכללותו והגמל בכללותו, כל אחד בנפרד. במידה ולא תתקיים ברות השבה, ייתכן שיהיה צורך בהאצת הפחתת הוצאות הרכישה הנדחות או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד, ראה סעיף ה להלן.
בכל תאריך דיווח בוחנת החברה האם קיימת ראיה אובייקטיבית כאמור.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

ירידת ערך מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך של תזרים מזומנים עתידי ומוניטין מרכישת פעילות קופות גמל לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים שאליה הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור ניכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ראה מידע נוסף בסעיף ה' להלן.

קביעת שווי הוגן של נכס פיננסי לא סחיר

השווי ההוגן של נכס פיננסי לא סחיר נקבע בהתאם לשיטות הערכה, בדרך כלל על פי הערכת תזרימי המזומנים העתידיים המהוונים לפי שיעורי היוון שוטפים בגין פריטים בעלי תנאים ומאפייני סיכון דומים. קיימת אי ודאות בגין אומדן תזרימי מזומנים עתידיים ואומדן שיעורי ההיוון בהתחשב בהערכת סיכונים, כגון סיכון נזילות, סיכון אשראי ותנודתיות השוק. ראה מידע נוסף בסעיף ה להלן.

ג. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה כוללים את הדוחות הכספיים של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה המנוהלים על ידי החברה.
איחוד הדוחות הכספיים של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה נעשה בהתאם להוראות התקינה הבינלאומית, ולפיה, מאחר והחברה נושאת בסיכונים להבטחת תשואה, כאשר למשקיעים במסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה אין סיכון כלל למעט סיכון של חדלות פרעון של החברה והמשקיעים הם הנהנים מההטבות העודפות מעבר לתשואה המובטחת ולדמי הניהול שהחברה זכאית לקבל, הרי שיש לאחד את דוחות הכספיים של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה עם הדוחות הכספיים של החברה.
הדוחות הכספיים של המסלולים שאינם מבטיחי תשואה של קופות גמל ויתר קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה, המהווים זרוע (לא מאוגדת) של החברה, לא אוחדו מכיוון שהחברה אינה נושאת בסיכונים להבטחת תשואה ובהטבות העודפות מעבר לתשואה המובטחת. על כן, לחברה אין חלק בנכסיהן ובהתחייבויותיהן.

ביום 31 באוגוסט, 2017 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות "חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ" (להלן - "חברת האוניברסיטה"). הנתונים של חברת האוניברסיטה אוחדו לנתוני החברה.
לפרטים נוספים ראה באור 4.

ד. צירופי עסקים הכוללים ישויות תחת אותה שליטה

החברה מטפלת בצירופי עסקים הכוללים ישויות הנמצאות תחת אותה שליטה לפי שיטת איחוד העניין (As pooling). מאחר שבעסקאות מסוג זה לא מתרחש שינוי בשליטה, ובסופו של דבר כל הישויות נשלטות על ידי אותם הצדדים, הן לפני צירוף העסקים והן לאחריו, שיטת איחוד העניין (As pooling) משקפת באופן הנאות ביותר את העסקה.
בהתאם לכך, הנכסים וההתחייבויות של החברה הינם הנכסים וההתחייבויות, כפי שנכללו בדוחות הכספיים של החברות המתמזגות תחת אותה שליטה. יתרות ועסקאות הדדיות ורווחים או הפסדים מהותיים בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים בתחולת IAS 39 מוכרים במועד ההכרה הראשונית בהם לפי שווי הוגן ובתוספת עלויות עסקה המיוחסות ישירות, למעט לגבי נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן עם שינויים שנזקפים לדוח רווח והפסד, אשר לגביהן עלויות עסקה נזקפות לרווח והפסד.
לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהשקעות בנכסים פיננסיים מבוסס על סיווגם לאחת מארבע הקבוצות שלהלן:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לחברה נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד הכוללים נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר ונכסים פיננסיים המיועדים עם ההכרה הראשונית בהם להיות מוצגים בשווי הוגן עם שינויים הנזקפים לדוח רווח והפסד.
נכסים פיננסיים מסווגים כמוחזקים למסחר אם הם נרכשו בעיקר למטרת מכירה או רכישה חוזרת בתקופה הקרובה, מהווים חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזוהים המנוהלים יחד להשגת רווחים בזמן הקצר, או שהם נגזר שאינו מיועד כמכשיר הגנה. רווחים או הפסדים מהשקעות המוחזקות למסחר נזקפים במועד התהוותם לדוח רווח והפסד.

- השקעות המוחזקות לפדיון

לחברה השקעות המוחזקות לפדיון אשר הינן נכסים פיננסיים (שאינם נגזרים) בעלי תשלומים קבועים או ניתנים לקביעה והם בעלי מועדי פדיון קבועים שאותם מתעתדת החברה וביכולתה להחזיק עד לפדיון. לאחר ההכרה הראשונית, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי העלות המופחתת באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית תוך התחשבות בעלויות עסקה. רווחים והפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד במועד גריעת ההשקעות או במקרה של הפרשה לירידת ערך כמו גם כתוצאה מההפחתה השיטתית.

- הלוואות וחייבים

לחברה הלוואות וחייבים אשר הינם נכסים פיננסיים (שאינם נגזרים) בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

- שווי הוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.
נכסים סחירים, קרנות השקעה ומניות שאינן סחירות הנכללים בתיק ההשקעות של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.
נכסי חוב שאינם סחירים הנכללים בתיק ההשקעות של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על-פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. נכסים שאינם עונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. נכסים פיננסיים (המשך)

- גריעת מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחוייבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה על הנכס.
כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס.

- ירידת ערך מכשירים פיננסיים

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח אם קיימת ירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים הבאים:

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת

הראיה האובייקטיבית לגבי מכשירי חוב, הלוואות וחייבים והשקעות המוחזקות לפדיון המוצגים בעלותם המופחתת קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. ראיות לירידת ערך כוללות סימנים לכך שלחייב קשיים פיננסיים, לרבות קשיי נזילות ואי יכולת לעמוד בתשלומי קרן או ריבית. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של הנכס לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי (שיעור הריבית האפקטיבית שחושב בעת ההכרה הראשונית). אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. היתרה בדוחות הכספיים של הנכס מוקטנת באמצעות רישום הפרשה. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ירידת הערך שהוכרה.

ו. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

- מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה.
מטבע הפעילות הוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת החברה ואת עסקאותיה, ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה.

- עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

- פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ח. פקדונות לזמן קצר

פקדונות לזמן קצר בתאגידים בנקאיים ובמוסדות כספיים שתקופתם המקורית עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה. הפקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם.

ט. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים בתחולת IAS 39 מוכרים במועד ההכרה הראשונית בהם לפי שווי הוגן ובתוספת עלויות עסקה המיוחסות ישירות, למעט לגבי נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן עם שינויים המתייחסים לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לחברה נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד הכוללים נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר המיועדים עם ההכרה הראשונית בהם להיות מוצגים בשווי הוגן עם שינויים בו הנזקפים לדוח רווח והפסד.
נכסים פיננסיים מסווגים כמוחזקים למסחר אם הם נרכשו בעיקר למטרת מכירה או רכישה חוזרת בתקופה הקרובה, מהווים חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזוהים המנוהלים יחד להשגת רווחים בזמן הקצר, או שהם נגזר שאינו מיועד כמכשיר הגנה. רווחים או הפסדים מהשקעות המוחזקות למסחר נזקפים במועד התהוותם לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

- שווי הוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח.

- גריעת מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחוייבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה על הנכס.
כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין השווי הפנקסני המקורי של הנכס והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן. לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. הוצאות רכישה נדחות בגין מכירת תכניות פנסיה וגמל

הוצאות רכישה ישירות (עמלות למשווקים עובדי החברה, עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה וכד') המיוחסות במישרין להשגת מבוטחים בפנסיה ועמיתי הגמל, נרשמות כהוצאות רכישה נדחות (להלן - DAC) אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן צפויה. ה-DAC מייצג את זכותה החוזית של החברה לקבלת דמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה והוא מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת זרם תקבולים מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים.

יא. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע נמדדים לפי העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

	%
כלי רכב	15
ריהוט וציוד משרדי	7-15
תקשורת ומחשבים	15-33
שיפורים במושכר	1-15

יב. רכישת פעילות ומוניטין

רכישת פעילות מטופלת באמצעות יישום שיטת הרכישה. בשיטה זו מזוהים הנכסים וההתחייבויות של הפעילות הנרכשת ונמדדים בהתאם לשווים ההוגן במועד הרכישה. עלות הרכישה הינה השווי ההוגן המצרפי במועד הרכישה של הנכסים שניתנו, נטו.
מוניטין נמדד לראשונה לפי עלות, שהינה עודף תמורת הרכישה על הסכום נטו של הנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל התחייבויות שניטלו כפי שנמדדו במועד הרכישה.
לאחר ההכרה הראשונית, נמדד המוניטין לפי עלות הניכוי הפסד מירידת ערך שנצבר, במידה שקיים. המוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.
תמורה מותנית מוכרת בשווייה ההוגן במועד הרכישה. אם התמורה המותנית מסווגת כהתחייבות פיננסית בהתאם ל- IAS 39, שינויים עוקבים בשווי ההוגן של התמורה המותנית מוכרים ברווח או הפסד.

יג. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם על בסיס שיטת הקו הישר ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך (ראה סעיף יד להלן). תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות מדי שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. ההפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפים לדוח על הרווח הכולל.
מוניטין שנוצר במסגרת רכישת זכויות ניהול בקופות גמל, נמדד לראשונה כהפרש בין עלות הרכישה לבין חלק החברה בשווי הוגן נטו של הנכסים המזוהים. לאחר ההכרה הראשונית נמדד המוניטין לפי עלות בניכוי הפסדים נצברים מירידת ערך. המוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

נכסים בלתי מוחשיים נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות ומוצגים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת, ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

הפחתה:

הפחתה נזקפת לדוח על הרווח הכולל לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, למעט מוניטין, מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

אורך החיים השימושיים של הנכסים הבלתי מוחשיים הוא כדלקמן:

	שנים
שווי תיקי לקוחות	2-15
מותג	4-10
עלויות נוספות שהוונו	15
תוכנות	4-8

שווי תיקי לקוחות - נכס בלתי מוחשי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים בגין תיקי הלקוחות מרכישת פעילויות קופות הגמל. האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

תוכנות - נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים. הפחת בגין התוכנות נזקף לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן תקופת אורך חיים השימושיים בנכס שהינו 4 שנים.

תזרים מזומנים עתידי ומוניטין מרכישת פעילות קופות גמל

עלות רכישת פעילויות ניהול קופות גמל יוחסה בהתאם להערכת מעריך שווי בלתי תלוי, לערך נוכחי של תזרים דמי ניהול עתידי, נטו מתיקי לקוחות ומותג אשר קיימים בעת הרכישה ומופחתים בהתאם לתקופה שנקבעה על ידי המעריך לפי שיטת היתרה הפוחתת והיתרה מיוחסת למוניטין אשר לא מופחת באופן שיטתי.

יד. ירידת ערך נכסים לא פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בבחינת ירידת ערך נכסים לא פיננסיים (מוניטין, רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים) כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה ברת סכום השבה. במקרים בהם היתרה הפנקסנית בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לשווי בר-ההשבה שלהם. סכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה, נטו ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים את תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הפחתת נכסים בלתי מוחשיים.

הקריטריונים היחודיים להלן מיושמים בבחינת ירידת ערך של הנכסים הספציפיים הבאים:

- מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך של המוניטין אחת לשנה עבור 31 בדצמבר, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.
ירידת ערך של המוניטין נקבעת על ידי בחינת סכום בר ההשבה של יחידה מניבת מזומנים שאליה מתייחס המוניטין. כאשר סכום בר-השבה של יחידה מניבת מזומנים נמוך מהיתרה בדוחות הכספיים של יחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה המוניטין, מוכר הפסד מירידת ערך המיוחס למוניטין. הפסדים מירידת ערך מוניטין אינם מבוטלים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יד. ירידת ערך נכסים לא פיננסיים (המשך)

- נכסים בלתי מוחשיים

הבחינה לירידת ערך נעשית אחת לשנה עבור 31 בדצמבר, או לעתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על סימנים המעידים כי קיימת ירידת ערך.

הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר-ההשבה, אך ורק במידה שהיתרה בדוחות הכספיים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על היתרה בדוחות הכספיים בניכוי הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

טו. מסים על ההכנסה

הוצאות מסים על ההכנסה כוללות מסים שוטפים ומסים נדחים. תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

- מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

- מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.
יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.
בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים בהתאם לצפי ניצולם.

טז. התחייבויות בשל הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

- הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. התחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

- הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להפקדה מוגדרת

התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדה לחברות ביטוח והן מסווגות כתוכנית להפקדה מוגדרת וכן כתוכנית להטבה מוגדרת.
לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן החברה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.
הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.
בנוסף לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.
החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלמם ישירות לחברה.
מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזז מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.
ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.
מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

יז. הכרה בהכנסה

הכנסות מוכרות בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר כאשר הן ניתנות למדידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן.

להלן הקריטריונים הספציפיים בדבר הכרה בהכנסה, הנדרשים להתקיים על מנת להכיר בהכנסה:

הכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה ומקופות הגמל

הכנסות מניהול קרנות פנסיה וקופות הגמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהמבוטחים בקרנות הפנסיה/עמיתים בקופות הגמל, בהתאם להנחיות הממונה.

רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

הכנסות אלו כוללות, בין היתר, הכנסות ריבית בגין נכסים פיננסיים, הכנסות מדיבידנדים, ושינויים נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

הכנסות והוצאות ריבית מוכרות עם צבירתן. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-IAS 37 מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות בהווה, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן (ראה באור 26 להלן).

יט. מגזרי פעילות

מגזר פעילות הינו רכיב של החברה העונה על שלושת התנאים הבאים:

- עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות.
- תוצאותיו התפעוליות נסקרות באופן סדיר על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי של החברה, על מנת לקבל החלטות לגבי משאבים שיוקצו לו ועל מנת להעריך את ביצועיו; וכן
- קיים לגביו מידע כספי נפרד זמין.

פירוט הדיווח הכספי לפי מגזרים - ראה באור 5 להלן.

כ. הצגת דוח על הרווח הכולל

החברה בחרה להציג דוח יחיד על הרווח הכולל, הכולל את פרטי דוח רווח או הפסד ואת פרטי הרווח הכולל האחר.

כא. שינוי במדיניות חשבונאית

- יישום התיקונים ל- IAS 7 דוח על תזרימי המזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות.

החברה מיישמת את התיקונים אשר פורסמו ע"י ה-IASB בחודש ינואר, 2016 (להלן - התיקונים). התיקונים דורשים להציג את התנועה בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה של התחייבויות פיננסיות, לרבות השינויים הנובעים מתזרימי מזומנים מפעילות מימון, משינויים בשערי חליפין, משינויים בשווי ההוגן ועוד. ראה באור 17ה.

כב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

IFRS 9 מכשירים פיננסיים

בחודש יולי, 2014 ה-IASB פרסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39 החדש) מטפל בכל שלושת האספקטים הקשורים למכשירים פיננסים: סיווג ומדידה, ירידת ערך וחשבונאות גידור.

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים ימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.
נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים ימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 9 מכשירים פיננסיים (המשך)

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש הבנוי משלושה שלבים למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("Expected Credit Loss Model"). כל שלב קובע את אופן המדידה של הפסדי האשראי הצפויים וזאת בהתבסס על שינויים שחלו בסיכון האשראי של מכשיר החוב. כמו כן, ניתנת הקלה במודל זה לנכסים פיננסיים בעלי תקופות אשראי קצרות, כגון לקוחות.
לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן. לפי התקן לגבי התחייבויות שלגביהן נבחרה חלופת השווי ההוגן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של החברה - ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן ייזקפו לרווח או הפסד.
התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור אך מאפשר לחברות להמשיך וליישם את הוראות IAS 39 בנושא חשבונאות גידור. במסגרת התקן החדש הורחבו דרישות הגילוי ביחס לפעילויות ניהול הסיכונים של החברה.
בהתאם להוראות רשות שוק ההון התקן יחול על החברה במועד בו ייכנס לתוקף תקן חשבונאות בינלאומי IFRS 17, היינו, ביום 1 בינואר, 2021.

IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

IFRS 15 פורסם על ידי ה-IASB בחודש מאי, 2014.

התקן מחליף את IAS 18 הכנסות, IAS 11 חוזי הקמה ואת IFRIC 13 תוכניות נאמנות לקוחות, IFRIC 15 הסכמים להקמת מבנים, IFRIC 18 העברות של נכסים מלקוחות ו-SIC 31 הכנסות - עסקאות חליפין הכוללות שירותי פרסום.

התקן מציג מודל בן חמישה שלבים שיחול על הכנסות הנובעות מחוזים עם לקוחות:

- שלב 1 - **זיהוי החוזה עם הלקוח**, לרבות התייחסות לקיבוץ חוזים וטיפול בשינויים (**modifications**) בחוזים.
- שלב 2 - **זיהוי מספר מחויבויות ביצוע נפרדות (distinct) בחוזה**.
- שלב 3 - **קביעת מחיר העסקה**, לרבות התייחסות לתמורה משתנה, רכיב מימון משמעותי, תמורות שאינן במזומן ותמורה שתשולם ללקוח.
- שלב 4 - **הקצאת מחיר העסקה לכל מחויבות ביצוע נפרדת** על בסיס מחיר המכירה היחסי הנפרד תוך שימוש במחירים נצפים אם הם זמינים, או באומדנים והערכות.
- שלב 5 - **הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע**, תוך הבחנה בין קיום מחויבות במועד מסוים לבין קיום מחויבות לאורך זמן.

התקן יישום למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018.
התקן מאפשר לבחור ביישום למפרע חלקי עם הקלות מסוימות, שלפיו התקן יישום על חוזים קיימים החל מתקופת היישום לראשונה ואילך, ולא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה.

החברה צופה כי ליישום התקן החדש לא תהיה השפעה מהותית על מועד ההכרה בהכנסה מדמי ניהול ולא על עיתוי ההכרה בהוצאה בגין עלויות להשגת חוזים אלו בגין קרנות פנסיה וקופות גמל.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 16 חכירות

בחודש ינואר, 2016 פרסם ה- IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.
להלן עיקר השפעות התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בנכס מול התחייבות בדוח על המצב הכספי (פרט למקרים מסוימים, ראה להלן) באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים- IAS 17 חכירות.
- חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות-שימוש. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-השימוש.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. אימוץ מוקדם אפשרי, בשלב זה אין בכוונת החברה לאמץ את התקן החדש באימוץ מוקדם.
התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור באחת מגישות היישום הבאות:

- יישום למפרע מלא - במקרה זה, השפעת יישום התקן החדש לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת תיזקף להון. כמו כן, החברה תציג מחדש את דוחותיה הכספיים המוצגים כמספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה תחת גישה זו, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית הגלום בחכירה אלא אם שיעור זה אינו ניתן לקביעה בנקל שאז יש להשתמש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר.
- גישת יישום למפרע חלקי - לפי גישה זו, לא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה, תחושב תוך שימוש בריבית ההיוון הקיימת במועד יישום התקן החדש לראשונה. לגבי יתרת נכס זכות-השימוש, החברה יכולה להחליט, לגבי כל חכירה בנפרד, ליישם את אחת משתי החלופות הבאות:
  - הכרה בנכס בגובה ההתחייבות שהוכרה, עם התאמות מסוימות.
  - הכרה בנכס כאילו מאז ומעולם נמדד בהתאם להוראות התקן החדש.
  - הפרש כלשהו הנוצר במועד יישום התקן החדש לראשונה בעקבות יישום למפרע חלקי, אם קיים, ייזקף להון.

להערכת החברה, לתקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRIC 23- טיפול באי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה

בחודש יוני, 2017 פרסם ה- IASB את IFRIC 23 - טיפול באי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה (להלן - הפרשנות). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדידה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS 12 מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי-ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מדידת השלכות אי-הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי-הודאות.
הפרשנות תיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. אימוץ מוקדם אפשרי. במועד היישום לראשונה, החברה תיישם את הפרשנות באחת משתי השיטות:

- יישום למפרע מלא ללא תיקון מספרי השוואה וזקיפת ההשפעה המצטברת למועד היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של יתרת הרווח.
- יישום למפרע מלא לרבות תיקון מספרי השוואה.

להערכת החברה, לפרשנות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

באור 3: - פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

	מדד בגין	מדד ידוע	שער החליפין היציג של דולר ארה"ב
	%		
לשנה שהסתיימה ביום:			
31 בדצמבר, 2017	0.40	0.30	(9.83)
31 בדצמבר, 2016	(0.20)	(0.30)	(1.46)
31 בדצמבר, 2015	(1.00)	(0.90)	0.33

באור 4: - צירופי עסקים

ביום 7 במאי, 2015 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות רשף מארגון המורים. רשף היתה החברה המנהלת של קופות רשף קופת גמל לתגמולים והילה קופת גמל לתגמולים ("הקופות הנרכשות"). הרכישה בוצעה בהתאם להסכם שנחתם ביום 30 בספטמבר, 2014.
בגין רכישת מניות רשף לא שולמה תמורה, ובמקביל התחייבה החברה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתי הקופות הנרכשות שנמנים על ארגון המורים במהלך התקופות הנקובות בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם. בסמוך לאחר מועד השלמת העסקה הזרימה החברה סך של 10.25 מיליון ש"ח לרשף (שנרשמו בספרי רשף כפרמיה על המניות), כדי לאפשר לרשף לעמוד בדרישת ההון העצמי המזערי הקיימת מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה רשף, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופות גמל ענפיות, התבטלה במועד השלמת העסקה.
ביום 5 באוגוסט, 2015 הושלם הליך של שינוי מבני, אשר במסגרתו מוזגה רשף לתוך החברה, באופן שהחברה הפכה להיות החברה המנהלת של הקופות הנרכשות, ורשף התחסלה ללא פירוק. יצוין, כי מבחינת היבטי המיסוי מועד המיזוג הינו ביום 30 ביוני, 2015.

א. להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות אשר זוהו בצירוף העסקים לחברה ביום 7 במאי, 2015 בהתאם לאמור לעיל:

	אלפי ש"ח
נכסים:	
נכסים בלתי מוחשיים	5,921
חייבים ויתרות חובה	2
מזומנים ושווי מזומנים	671
	6,594
התחייבויות:	
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	190
זכאים ויתרות זכות	360
הלוואה מתאגיד בנקאי	889
עתודה למס	1,717
	3,156

ב. לצורך בחינת הנכסים הבלתי מוחשיים, החברה התקשרה עם מעריך שווי חיצוני, בלתי תלוי. ההנחה העיקרית ששימשה לצורך בחינת שווי הנכסים הבלתי מוחשיים:
שיעור ריבית ההיוון לאחר מס - 11.3%.
תוצאות צירוף העסקים מוצגות בסעיף הכנסות אחרות בדוח על הרווח הכולל לשנת 2015 בניכוי עלויות שנבעו מצירוף העסקים.

באור 4: - צירופי עסקים (המשך)

ביום 31 באוגוסט, 2017 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות "חברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב (1965) בע"מ" (להלן - "חברת האוניברסיטה"), שהינה החברה המנהלת של "קופת התגמולים לעובדים האקדמאיים של אוניברסיטת ת"א" (להלן - "קופת האוניברסיטה"), בהתאם להסכם שנחתם ביום 9 באפריל, 2017 (להלן - "ההסכם").
יצוין, כי בהתאם לחוזר 2016-9-1 בענין תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת, על חברת האוניברסיטה להעביר את ניהול קופת האוניברסיטה לחברה לא יאוחר משנה ממועד השלמת רכישת המניות כאמור.
סך נכסי קופת האוניברסיטה ליום 31 באוגוסט, 2017 הסתכם בכ- 336 מיליוני ש"ח.
בגין רכישת מניות חברת האוניברסיטה לא שולמה תמורה, ובמקביל התחייבה החברה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתי קופת האוניברסיטה במהלך התקופות הנקובות בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם.
בסמוך לאחר מועד השלמת העסקה הזרימה החברה לחברת האוניברסיטה סך של - 10.25 מיליון ש"ח (כנגד מניה שהונפקה לחברה), על מנת שחברת האוניברסיטה תעמוד בדרישות ההון העצמי המזעריות הקיימות מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה חברת האוניברסיטה, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופות גמל ענפיות, התבטלה במועד השלמת העסקה.
בד בבד עם השלמת העסקה החלו החברה וחברת האוניברסיטה בביצוע הליך של שינוי מבני, אשר במסגרתו תתמזג חברת האוניברסיטה לתוך החברה, באופן שהחברה תהפוך להיות החברה המנהלת של קופת האוניברסיטה (וקופת האוניברסיטה תתמזג לתוך קופת הגמל לחסכון "מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים"), וחברת האוניברסיטה תתחסל ללא פירוק. הליך שינוי מבני זה אושר על ידי דירקטוריון החברה ודירקטוריון חברת האוניברסיטה, קיבל את אישור הממונה ואושר על ידי רשם החברות. המיזוג הושלם לצורכי מס ביום 31 בדצמבר, 2017.

א. להלן שווי הוגן של הנכסים וההתחייבויות אשר זוהו בצירוף העסקים לחברה, בהתאם לאמור לעיל:

	אלפי ש"ח
נכסים:	
נכסים בלתי מוחשיים	829
חייבים ויתרות חובה	203
מזומנים ושווי מזומנים	6
	1,038
התחייבויות:	
עתודה למס	283
זכאים ויתרות זכות	209
	492

ב. לצורך בחינת הנכסים הבלתי מוחשיים, החברה התקשרה עם מעריך שווי חיצוני, בלתי תלוי.
ההנחה העיקרית ששימשה לצורך בחינת שווי הנכסים הבלתי מוחשיים:
שיעור ריבית ההיוון לאחר מס - 15.5%.
תוצאות צירוף העסקים מוצגות בסעיף הכנסות אחרות בדוח על הרווח הכולל בניכוי עלויות שנבעו מצירוף העסקים.

באור 5: - מגזרי פעילות

א. החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

- ניהול קרנות פנסיה.
- ניהול קופות גמל.
- ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

ביצועי המגזרים, רווח והפסד מגזרי, מוערכים בהתבסס על רווח והפסד תפעולי כמוצג בדוחות הכספיים. תוצאות המגזר כוללות פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם באופן סביר.

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017			
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	אלפי ש"ח			
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	479,994	-	-	479,994
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	99,289	-	99,289
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	3,670	1,096	251,845	256,611
הכנסות אחרות	86	5,895	-	5,981
סך כל ההכנסות	483,750	106,280	251,845	841,875
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	119,170	32,136	-	151,306
הוצאות הנהלה וכלליות	215,250	60,939	5,052	281,241
הוצאות מימון	1,611	603	-	2,214
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	5,899	-	5,899
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	230,647	230,647
סך כל ההוצאות	336,031	99,577	235,699	671,307
רווח לפני מסים על ההכנסה	147,719	6,703	16,146	170,568
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(72)	(37)	-	(109)
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	147,647	6,666	16,146	170,459

באור 5: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016			
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	אלפי ש"ח			
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	466,085	-	-	466,085
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	91,635	-	91,635
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,718	513	223,822	226,053
הכנסות אחרות	284	5,500	-	5,784
סך כל ההכנסות	468,087	97,648	223,822	789,557
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	117,402	26,026	-	143,428
הוצאות הנהלה וכלליות	213,260	56,029	5,948	275,237
הוצאות מימון	303	407	-	710
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,184	-	6,184
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	203,071	203,071
סך כל ההוצאות	330,965	88,646	209,019	628,630
רווח לפני מסים על ההכנסה	137,122	9,002	14,803	160,927
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	121	80	-	201
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	137,243	9,082	14,803	161,128

באור 5: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015			
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	אלפי ש"ח			
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	447,108	-	-	447,108
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	83,275	-	83,275
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	(4)	(1)	194,535	194,530
הכנסות אחרות	666	9,748	-	10,414
סך כל ההכנסות	447,770	93,022	194,535	735,327
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	127,671	23,560	-	151,231
הוצאות הנהלה וכלליות	197,774	49,862	6,279	253,915
הוצאות מימון	529	205	-	734
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,331	-	6,331
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	173,431	173,431
סך כל ההוצאות	325,974	79,958	179,710	585,642
רווח לפני מסים על ההכנסה	121,796	13,064	14,825	149,685
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(25)	(40)	-	(65)
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	121,771	13,024	14,825	149,620

באור 6: - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

א. הרכב ותנועה:

שנת 2017

	עלויות נוספות שהוונו	שווי תיקי לקוחות	סה"כ	תוכנות	סה"כ	מוניטין	סה"כ
				אלפי ש"ח			
עלות							
יתרה ליום 1 בינואר, 2017	677	103,848	104,525	11,904	116,429	15,506	131,935
תוספות	-	829	829	1,158	1,987	-	1,987
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	677	104,677	105,354	13,062	118,416	15,506	133,922
הפחתה שנצברה							
יתרה ליום 1 בינואר, 2017	424	68,539	68,963	10,407	79,370	(209)	79,161
תוספות	24	5,875	5,899	336	6,235	-	6,235
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	448	74,414	74,862	10,743	85,605	(209)	85,396
יתרה, נטו							
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	229	30,263	30,492	2,319	32,811	15,715	48,526

באור 6: - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין (המשך)

א. הרכב ותנועה: (המשך)

שנת 2016

	עלויות נוספות שהוונו	שווי תיקי לקוחות	סה"כ	תוכנות	סה"כ	מוניטין	סה"כ
				אלפי ש"ח			
עלות							
יתרה ליום 1 בינואר, 2016	677	103,848	104,525	11,369	115,894	15,506	131,400
תוספות	-	-	-	535	535	-	535
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	677	103,848	104,525	11,904	116,429	15,506	131,935
הפחתה שנצברה							
יתרה ליום 1 בינואר, 2016	394	62,385	62,779	9,912	72,691	(209)	72,482
תוספות	30	6,154	6,184	495	6,679	-	6,679
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	424	68,539	68,963	10,407	79,370	(209)	79,161
יתרה, נטו							
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	253	35,309	35,562	1,497	37,059	15,715	52,774

ב. הסכום בר ההשבה של פעילות קופות הגמל נקבע על בסיס שווי השימוש המחושב לפי אומדן תזרימי המזומנים העתידיים. ליום 31 בדצמבר, 2017 בוצעה הערכת שווי על ידי מעריך שווי חיצוני, ועל פיה עלה סכום בר ההשבה על הערך בספרים בפער מהותי.
מאחר ואומדן תזרימי המזומנים הצפוי גבוה מהותית מערך הנכס בדוחות הכספיים, אין צורך בביצוע הפחתה של המוניטין.

ההנחות העיקריות ששימשו בבחינת שווי השימוש הינן:
שיעור ריבית ההיוון לאחר מס - 8.4% (2016- 9.1%).
שיעור הצמיחה הצפוי לזמן ארוך - 2.5% (2016- 2%).

באור 7: - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
מגזר קרנות פנסיה	225,646	212,776
מגזר קופות גמל	26,712	19,436
	252,358	232,212

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות

	מגזר קרנות פנסיה	מגזר קופות גמל	סה"כ
	אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2016	193,332	13,564	206,896
עמלות סוכנים ותמריצים למשווקים המיוחסים לרכישה	44,053	8,308	52,361
הפחתה שוטפת	(16,677)	(2,436)	(19,113)
הפחתה בגין ביטולים	(7,932)	-	(7,932)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	212,776	19,436	232,212
עמלות סוכנים ותמריצים למשווקים המיוחסים לרכישה	38,546	11,181	49,727
הפחתה שוטפת	(17,816)	(3,905)	(21,721)
הפחתה בגין ביטולים	(7,860)	-	(7,860)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	225,646	26,712	252,358

ג. החברה בחנה את ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות גם לאור שינויי הרגולציה הרבים, והשלכתם האפשרית על צפי התזרים העתידי מהנכס. תוצאות הבדיקה שבוצעה על בסיס תרחישים שונים, הובילו את החברה למסקנה שאין צורך בהאצת הפחתת הנכס.

באור 8: - רכוש קבוע

הרכב ותנועה:

שנת 2017

	כלי רכב	שיפורים במושכר	תקשורת ומחשבים	ריהוט וציוד משרדי	סה"כ
			אלפי ש"ח		
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2017	314	6,543	18,022	5,851	30,730
תוספות במשך השנה	362	1,018	1,982	328	3,690
גריעות במשך השנה	(676)	-	(295)	(27)	(998)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	-	7,561	19,709	6,152	33,422
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2017	146	2,726	15,646	3,744	22,262
תוספות במשך השנה	52	799	1,991	1,322	4,164
גריעות במשך השנה	(198)	-	(214)	(26)	(438)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017	-	3,525	17,423	5,040	25,988
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2017	-	4,036	2,286	1,112	7,434

שנת 2016

	כלי רכב	שיפורים במושכר	תקשורת ומחשבים	ריהוט וציוד משרדי	סה"כ
			אלפי ש"ח		
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2016	314	4,203	17,120	5,267	26,904
תוספות במשך השנה	-	2,350	907	586	3,843
גריעות במשך השנה	-	(10)	(5)	(2)	(17)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	314	6,543	18,022	5,851	30,730
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2016	99	1,794	14,459	3,215	19,567
תוספות במשך השנה	47	937	1,190	530	2,704
גריעות במשך השנה	-	(5)	(3)	(1)	(9)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016	146	2,726	15,646	3,744	22,262
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2016	168	3,817	2,376	2,107	8,468

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
קופות גמל	11,249	11,507
מנורה הסתדרות המהנדסים - חברה קשורה	1,550	1,003
מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ	-	5
הוצאות מראש	2,847	4,841
ריבית, דיבידנד ופדיון לקבל	63	689
מבטחים החדשה פלוס	352	-
חייבים בגין מרכיב הקרן ו/או ריבית באג"ח לא סחיר ו/או מוצרים מובנים שעבר מועד הפרעון וטרם שולמו	1,187	1,094
סכומים בחשבון מעבר עבור קופות הגמל	3,500	1,800
אחרים	1,044	646
	21,792	21,585

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות

החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים לפי הסיווגים כדלקמן:

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	הלוואות וחייבים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
נכסי חוב סחירים (א)	180,059	-	180,059
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)	-	4,507,194	4,507,194
מניות (ד)	1,078	-	1,078
אחרות (ה)	92,937	-	92,937
	274,074	4,507,194	4,781,268

	ליום 31 בדצמבר, 2016		
	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	הלוואות וחייבים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
נכסי חוב סחירים (א)	186,585	-	186,585
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)	-	4,651,307	4,651,307
מניות (ד)	700	-	700
אחרות (ה)	73,051	-	73,051
	260,336	4,651,307	4,911,643

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
אגרות חוב ממשלתיות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	92,847	87,468
נכסי חוב אחרים		
שאינם ניתנים להמרה		
מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	87,185	98,969
ניתנים להמרה		
מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	27	148
סך הכל נכסי חוב סחירים	180,059	186,585

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

- הרכב:

	ליום 31 בדצמבר			
	2017	2016	2017	2016
	ערך בספרים	ערך בספרים	שווי הוגן	שווי הוגן
	אלפי ש"ח			
שאינם ניתנים להמרה				
מוצגים כהלוואות וחייבים, לרבות פקדונות (חשכ"ל)				
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	4,507,194	4,651,307	5,864,670	5,837,171
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	2,407	4,418		

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

• חלוקה לפי רמות לצורכי גילוי בלבד:

	ליום 31 בדצמבר, 2017			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	-	4,498,121	9,073	4,507,194

	ליום 31 בדצמבר, 2016			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	-	4,643,347	7,960	4,651,307

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

נכסי חוב סחירים

	ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אחוזים	
צמוד למדד	3.33	1.81
שקלי	4.85	1.09

נכסי חוב שאינם סחירים

	ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אחוזים	
צמוד למדד	5.15	4.89
שקלי	4.60	-

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ד. מניות

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	1,078	700

ה. השקעות פיננסיות אחרות

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	75,452	47,950
שאינן סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה *)	17,485	25,101
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	92,937	73,051

*) השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות, כוללות בעיקר קרנות השקעה.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ו. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

טכניקות הערכה

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים שניתן לצורכי באור בלבד, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם.
שיעורי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן. הרמות השונות לשווי ההוגן הוגדרו באופן הבא:

רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.

רמה 2: נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.

רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, נכסי מסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

	ליום 31 בדצמבר, 2017			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
השקעות פיננסיות:				
נכסי חוב סחירים	179,009	1,050	-	180,059
מניות	1,078	-	-	1,078
אחרות	74,997	793	17,147	92,937
סך הכל השקעות פיננסיות	255,084	1,843	17,147	274,074
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי על שוויים ההוגן (ראה באור 10ב לעיל)	-	4,498,121	9,073	4,507,194

	ליום 31 בדצמבר, 2016			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
השקעות פיננסיות:				
נכסי חוב סחירים	186,268	317	-	186,585
מניות	700	-	-	700
אחרות	47,950	52	25,049	73,051
סך הכל השקעות פיננסיות	234,918	369	25,049	260,336
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי על	-		7,960	

	ליום 31 בדצמבר, 2016			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
שוויים ההוגן (ראה באור 10ב לעיל)		4,643,347		4,651,307

באור 10:- פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

	השקעות פיננסיות אחרות	
	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר	25,049	28,345
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו:		
ברווח והפסד *)	(2,817)	622
רכישות	147	316
מכירות	(5,232)	(4,234)
יתרה ליום 31 בדצמבר	17,147	25,049
*) מתוכם:		
סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר,	(1,927)	1,312

באור 11: - מזומנים ושווי מזומנים

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית	109,026	39,859
פקדונות לזמן קצר	204	2,184
	109,230	42,043

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 0.01% (31 בדצמבר, 2016 - 0.01%).
פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופה של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריבית בשיעור שנתי של 0.02% (31 בדצמבר, 2016 - 0.02%).

באור 12: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

	ליום 31 בדצמבר, 2017		ליום 31 בדצמבר, 2016	
	רשום	מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע
	כמות מניות			
מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א	2,000,000	328,000	2,000,000	328,000

ב. דיבידנדים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי החברה:			
1.98 ש"ח למניה רגילה (2016: 4.12 ש"ח, 2015: 1.52 ש"ח)	65,000	135,000	50,000

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. ניהול ודרישות הון

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון מזערי ונכסים נזילים הנקבעות על ידי הממונה.
להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
הסכום הנדרש, על פי תקנות ההון (א)	181,051	158,949
הון עצמי קיים:		
הון עצמי כמוצג בדוחות הכספיים	360,038	314,895
עודף	178,987	155,946
פעולה הונית שארעה לאחר תאריך הדיווח:		
דיבידנד שהוכרז	-	(15,000)
עודף בהתחשב באירוע לאחר תאריך הדיווח	178,987	140,946
(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:		
היקף נכסים מנוהלים	71,014	61,760
הוצאות שנתיות	100,742	97,906
הקלות בהתאם לחוזר הממונה	(705)	(717)
תוספת בגין חברה מנהלת נשלטת (חברת האוניברסיטה)	10,000	-
סך כל הסכום הנדרש	181,051	158,949

	חברת האוניברסיטה
	ליום 31 בדצמבר, 2017
	אלפי ש"ח
הסכום המזערי הנדרש, על פי תקנות ההון	10,000
הון עצמי קיים	10,250
עודף	250
הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:	
היקף נכסים מנוהלים	330
הוצאות שנתיות	426
דרישות הון מיוחדות על פי הנחיית הממונה *)	9,244

סך כל הסכום הנדרש	10,000

*) השלמת ההון הנדרשת, מעבר לסכום הנדרש בגין היקף נכסים מנוהלים והוצאות שנתיות, עד לגובה דרישת ההון העצמי המזערי.

ד. החברה עומדת בדרישות הנכסים הנזילים, כמפורט בתקנות ההון (ראה באור 25ה).

ה. מלבד הדרישות הכלולות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי ההון בחברה מנהלת כפופה לדרישות ועמידה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012, בחוזר הממונה שעניינו דרישות הון מחברות מנהלות ובהבהרות שיצאו מכוחן.

באור 13: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

כללי

החברה הינה "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח - הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף. ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנים 2013 ו-2014 נערכה על בסיס ההסכם לשנת 2012. ההפרשה בדוחות הכספיים לשנים 2015-2016 מבוססת על הסכם שנחתם בחודש פברואר, 2016 בגין השנים 2015 עד 2020.
בהתאם להסכם האמור, הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 תותרנה בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני 10 שנים או על פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה בגין חוזי פנסיה וגמל שבוטלו.

ב. שיעורי המס החלים על החברה

- בחודש דצמבר, 2016 אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018), התשע"ז-2017, אשר כולל הפחתת שיעור מס החברות החל מיום 1 בינואר, 2017 לשיעור של 24% (במקום 25%) והחל מיום 1 בינואר, 2018 לשיעור של 23%. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, בשנת 2017 יעמוד על 35.04% והחל מינואר 2018 על 34.19%. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים, ובכללם החברה, בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
	%		
2015	26.5	17.75 *)	37.58 **)
2016	25.0	17.00	35.90
2017	24.0	17.00	35.04
2018 ואילך	23.0	17.00	34.19

*) שיעור מס משוקלל.
**) לעומת שיעור מס של 37.71% ערב פרסום התיקון.

ג. השפעת השינוי בשיעור המס

יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2017 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך הדיווח.
השינויים האמורים בשיעורי מס החברות הביאו, בשנת 2017, להגדלת יתרות התחייבות בגין מסים נדחים, ליום 31 בדצמבר, 2017 בסך של כ-21 אלפי ש"ח כנגד הגדלת הוצאות מסים בהתאמה.

ד. שומות מס סופיות

השומות של החברה, עד וכולל שנת המס 2012, נחשבות כסופיות.

באור 13: - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות על הרווח או הפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
מסים שוטפים	59,317	58,726	54,269
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם סעיף ז' להלן	790	(593)	2,357
מסים בגין שנים קודמות	226	115	87
התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינויים בשיעור המס	21	(605)	(101)
סך הכל מסים על ההכנסה	60,354	57,643	56,612

ו. מסים על ההכנסה המתייחסים לסעיפי הרווח הכולל האחר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	(38)	72	(24)

ז. מסים נדחים

	הטבות לעובדים	רכוש אחר	מכשירים פיננסיים	אחרים	סה"כ
	אלפי ש"ח				
יתרת נכס (התחייבות) מסים נדחים ליום 1 בינואר, 2016	2,900	(9,908)	(679)	200	(7,487)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	538	(482)	568	(31)	593
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	(72)	-	-	-	(72)
השפעת השינוי בשיעור המס	(219)	832	6	(14)	605
	247	350	574	(45)	1,126
יתרת נכס (התחייבות) מסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2016	3,147	(9,558)	(105)	155	(6,361)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	169	(94)	(875)	10	(790)
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	38	-	-	-	38
השפעת השינוי בשיעור המס	(59)	14	24	-	(21)
	148	(80)	(851)	10	(773)
יתרת נכס (התחייבות) מסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2017	3,295	(9,638)	(956)	165	(7,134)

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
התחייבויות בגין מסים נדחים	7,134	6,361

באור 13: - מסים על ההכנסה (המשך)

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום המסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח או הפסד.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
רווח לפני מסים על ההכנסה	170,568	160,927	149,685
שיעור המס הסטטוטורי	35.04%	35.90%	37.58%
סכום המס לפי שיעור המס הסטטוטורי	59,767	57,773	56,252
מס (הטבת מס) בגין:			
הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצרכי מס	348	310	388
מסים בגין שנים קודמות	226	115	87
הפרשים במדידת נכסים והתחייבויות לצורכי מס ולצורכי הדוחות הכספיים	(2)	(23)	(54)
עדכון מסים נדחים בגין שינויים בשיעור המס	21	(605)	(101)
אחרות	(6)	73	40
מסים על ההכנסה	60,354	57,643	56,612
שיעור מס אפקטיבי ממוצע	35.38%	35.82%	37.82%

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

הרכב התחייבויות בשל הטבות לעובדים לזמן ארוך:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
בגין הטבות לאחר סיום העסקה	2,789	2,931

הטבות לעובדים כוללות הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך והטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכניות הפקדה מוגדרת לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבות החברה בשל כך מטופלת כהטבה לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו אשר יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן.

- תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח (וכן הפקדות משלימות לקופות גמל לפיצויים או לקופת ביטוח), פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות להפקדה מוגדרת.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
		אלפי ש"ח	
הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת (פיצויים בלבד)	10,497	8,514	7,391

- תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות.

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2017

	יתרה ליום 1 בינואר, 2017	הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד			רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					תשלומים מהתוכנית	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
		עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות עבר והשפעת סילוקים	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	תשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הדמוגרפיות	הפסד אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	הפסד אקטוארי בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר		
	אלפי ש"ח											
התחייבות להטבה מוגדרת	5,533	213	174	33	420	-	8	(199)	(90)	(281)	-	5,459
שווי הוגן של נכסי תוכנית	2,602	-	73	-	73	172	-	-	-	172	145	2,670
התחייבות (נכס), נטו בגין הטבה מוגדרת	2,931	213	101	33	347	172	8	(199)	(90)	(109)	145	2,789

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2016

	יתרה ליום 1 בינואר, 2016	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד: סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר: תשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הדמוגרפיות	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	רווח (הפסד) אקטוארי בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016
	אלפי ש"ח											
התחייבות להטבה מוגדרת	4,612	265	156	421	(137)	-	-	4	(641)	(637)	-	5,533
שווי הוגן של נכסי תוכנית	1,555	-	52	52	-	49	-	-	789	838	157	2,602
התחייבות (נכס), נטו בגין הטבה מוגדרת	3,057	265	104	369	(137)	49	-	4	148	201	157	2,931

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

ב. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

	2017	2016
	אחוזים	
שיעור היוון	2.8	3.6
שיעור עליית שכר צפויה	3.0	3.0

ג. סכומים, עיתוי ואי וודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

	השינוי במחויבות להטבה מוגדרת			
	ליום 31 בדצמבר, 2017		ליום 31 בדצמבר, 2016	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית				
השינוי כתוצאה מ:				
עלייה של 1% בשיעורי הריבית להיוון	(240)	(5.4)	(201)	(3.6)
ירידה של 1% בשיעורי הריבית להיוון	192	6.4	289	5.2
מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה				
השינוי כתוצאה מ:				
עלייה של 1% בשיעור גידול שנתי בשכר	273	5.8	257	4.6
ירידה של 1% בשיעור גידול שנתי בשכר	(215)	(4.7)	(168)	(3.0)
מבחן רגישות לשינוי בשיעור עזיבת עובדים				
השינוי כתוצאה מ:				
עלייה של 2% לשנה בשיעור עזיבת עובדים	(12)	(0.3)	4	0.1
ירידה של 2% לשנה בשיעור עזיבת עובדים	13	0.3	(4)	(0.1)

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
התחייבות לעובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת	41,577	37,625
מבטחים החדשה *)	33,368	45,336
הוצאות לשלם	29,803	25,691
ספקים ונותני שירותים	10,306	7,522
התחייבות בגין רכישת כיסויים ביטוחיים לשלם ותשלום עמלות לסוכנים	13,772	13,963
מבטחים החדשה פלוס *)	-	245
המחאות לפרעון ואחרים	427	506
החברה האם	796	591
מנורה פיננסים	-	177
	130,049	131,656

*) בעיקר בגין החזרי דמי ניהול למבוטחים בקרנות הפנסיה אשר טרם התגבשו להחזרים בפועל.

באור 16: - התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

	יותר			אמיר		
	מסלול א'	מסלול ב'	מסלול ג'	מדד ידוע	מדד בגין	סה"כ
	אלפי ש"ח					
זכויות העמיתים ליום 1 בינואר, 2017	533,974	65,435	3,662,021	97,001	349,050	4,707,481
תקבולים מדמי גמולים	9	(16)	9,130	314	878	10,315
תשלומים לעמיתים	(6,509)	(1,711)	(47,247)	(1,573)	(3,579)	(60,619)
העברת צבירה מהקופה	(36,743)	(2,507)	(116,642)	(11,356)	(22,637)	(189,885)
צבירה, נטו	(43,243)	(4,234)	(154,759)	(12,615)	(25,338)	(240,189)
הכנסות, נטו	29,790	3,706	172,496	5,232	19,423	230,647
זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר, 2017	520,521	64,907	3,679,758	89,618	343,135	4,697,939

	יותר			אמיר		
	מסלול א'	מסלול ב'	מסלול ג'	מדד ידוע	מדד בגין	סה"כ
	אלפי ש"ח					
זכויות העמיתים ליום 1 בינואר, 2016	550,216	64,456	3,635,606	94,770	344,324	4,689,372
תקבולים מדמי גמולים	15	25	9,938	593	1,062	11,633
תשלומים לעמיתים	(8,838)	(442)	(44,323)	(3,264)	(2,430)	(59,297)
העברת צבירה מהקופה	(34,458)	(1,871)	(89,587)	-	(11,382)	(137,298)
צבירה, נטו	(43,281)	(2,288)	(123,972)	(2,671)	(12,750)	(184,962)
הכנסות, נטו	27,039	3,267	150,387	4,902	17,476	203,071
זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר, 2016	533,974	65,435	3,662,021	97,001	349,050	4,707,481

באור 17: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן בביאור 25 בדבר ניהול סיכונים.

א. פירוט התחייבויות פיננסיות

	ליום 31 בדצמבר			
	2017	2016	2017	2016
	ערך בספרים		שווי הוגן	
	אלפי ש"ח			
התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בגין רכישת פעילות	6,715	7,420	6,715	7,420
בגין מכירה בחסר	-	74,885	-	74,885
סך הכל התחייבויות פיננסיות	6,715	82,305	6,715	82,305

באור 17: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן - פרטים בדבר ריבית והצמדה

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אחוזים	
בגין רכישת פעילות	3.00	3.00

ג. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

	ליום 31 בדצמבר, 2017			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
בגין רכישת פעילות	-	6,715	-	6,715

	ליום 31 בדצמבר, 2016			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	מבוקר			
	אלפי ש"ח			
בגין רכישת פעילות	-	7,420	-	7,420
בגין מכירה בחסר	74,885	-	-	74,885
	74,885	7,420	-	82,305

ד. מועדי פירעון

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
שנה ראשונה	1,262	76,145
שנה שנייה	1,225	1,230
שנה שלישית	4,228	1,190
שנה רביעית	-	3,740
שנה חמישית ואילך	-	-
סך הכל התחייבויות פיננסיות	6,715	82,305

ה. שינויים בהתחייבויות הנובעים מפעילות מימון

	יתרה ליום 1 בינואר, 2017	תזרים מזומנים	השפעת שינויים בשווי ההוגן	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
	אלפי ש"ח			
התחייבויות בגין רכישת פעילות	7,420	(1,300)	595	6,715

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול

דמי ניהול ממבטחים החדשה

א. בהתאם לחוק קופות הגמל, לתקנות ולהוראות הממונה, חברה מנהלת רשאית לנכות מקרנות פנסיה וקופות הגמל שבניהולה דמי ניהול שיגבו מדמי הגמולים ומסכום הנכסים בקרן/קופה. התשלומים הנוספים היחידים שבהם מחויבת הקרן/קופה הם התשלומים בגין ביצוע עסקאות בהשקעת כספי הקרן/קופה ופרמיית ביטוח משנה, ככל שקיים, הכל בכפוף למגבלות ולכללים שנקבעו בתקנות ובהוראות הממונה.

ב. שיעור דמי הניהול המרביים שמותר לגבות מבטחים החדשה

- בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות דמי הניהול") שיעור דמי הניהול מדמי הגמולים המשולמים לקרן הינו עד 6% ואילו שיעור דמי הניהול מסך נכסי הקרן (לא כולל נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הקרן לזכאים קיימים לפנסיה) הינו עד 0.5% במונחים שנתיים.
- בהתאם לתקנות דמי הניהול, החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול מפנסיונרים הזכאים לפנסיה בסכום הנמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק (פנסיית מינימום), בשיעור של 6% מההפרש שבין פנסיית המינימום לפנסיה המשולמת לפנסיונר, למעט מפנסיית שאירים בגין פנסיונר שהחל לקבל קצבת זקנה ונפטר.
- מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.

ג. דמי ניהול ממבטחים החדשה פלוס

להלן השיעורים המירביים הקבועים בתקנות דמי הניהול ביחס לקרן פנסיה כללית:

- החל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות.
- שיעור דמי הניהול המירבי ממקבלי קצבאות זקנה ושארים:

מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה מיום 1 בינואר, 2013 ואילך - לא יעלה על 0.6% מהצבירה.
מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 ואילך - לא יעלה על 2% מהצבירה.

- בגין היתרה הצבורה הנובעת מהפקדות מבוטח שהקרן ניכתה עד ליום 30 באפריל, 2004 דמי ניהול מהתשלומים שהועברו בשלו יחולו ההוראות הבאות:

(א) אם לא החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך נכסים העומדים כנגד התחייבויותיה למבוטח שמקורן בתשלומים שנוכו מתוכם דמי ניהול מהתשלומים, יהיו, כל עוד לא החל לקבל קצבה, בשיעור שנתי שלא יעלה על 0.5%, ומהמועד שהחל בו לקבל קצבה - אם החל לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 2% (בהתאם לתקנון הקרן - שיעור זה הוגבל ל-0.5% לשנה), ואם החל לקבל קצבה לאחר יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 0.6%.

(ב) אם החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך תשלומיה למקבל הקצבה, לא יעלו על 2% מהם או סכום של 60 ש"ח לחודש, לפי הנמוך מביניהם. הסכום האמור יהיה צמוד למדד החל במדד שפורסם לחודש ינואר, 2013 עד המדד הידוע במועד התשלום למבוטח.

- החל מחודש אוגוסט, 2008 קיים במבטחים החדשה פלוס ביטוח משנה כנגד סיכוני נכות ומוות של מבוטחים המבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים כאמור. פרמיות ביטוח המשנה משולמות מהקרן.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ד. הרכב הכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה

	דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול *)		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח			אחוזים		
סך דמי הניהול שנגבו בפועל ממבטחים החדשה:						
מדמי הגמולים **)	244,665	249,702	244,803	2.35	2.71	3.04
מהצבירה**)	220,875	205,824	193,293	0.22	0.24	0.26
	465,540	455,526	438,096			
סך דמי הניהול שנגבו בפועל ממבטחים החדשה פלוס:						
מדמי הגמולים **)	6,060	3,700	3,174	1.66	1.59	1.59
מהצבירה **)	8,394	6,859	5,838	0.58	0.60	0.64
	14,454	10,559	9,012			
סך הכל דמי ניהול מקרנות הפנסיה	479,994	466,085	447,108			

*) מתייחס למבוטחים בלבד.
**)כולל החזרי דמי ניהול המיועדים להגדלת הצבירה של המבוטחים.

ה. דמי ניהול מקופות הגמל

בהתאם לתקנות דמי הניהול, דמי הניהול המרביים בגין קופות גמל לחסכון/לתגמולים הינם:

התקופה	דמי ניהול מרביים
החל משנת 2014 ועד ליום 31 בדצמבר, 2015	מהצבירה: 1.05% מההפקדות: 4%
החל משנת 2016	מהצבירה: הגבוה מבין 1.05% או 6 ש"ח לחודש מההפקדות: 4%

*) גביית דמי ניהול סכומיים בגין הצבירה מותרת רק בגין חשבונות שבהם קיימים כספים ברכיב התגמולים שהופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008.

בהתאם לתקנות דמי הניהול, דמי הניהול המרביים בגין קופות הגמל האחרות שבניהול החברה הינם:

- קרנות השתלמות: 2% מהצבירה;
- קופת גמל להשקעה: 1.05% מהצבירה ו-4% מההפקדות;
- קופת גמל מרכזית: 2% מהצבירה;
- קופת גמל בניהול אישי: 2% מהצבירה;
- קופת גמל למטרה אחרת: 2% מהצבירה;
- מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה: ללא הגבלה, בכפוף לזקיפת התשואה המובטחת לעמיתי המסלולי מבטיחי התשואה ובהתאם לתקנון הקופות.
- בהתאם לתנאי המכרז שקיימו החשכ"ל והמוסד לביטוח לאומי, דמי הניהול שישולמו על ידי המוסד לביטוח לאומי (ולא על ידי העמיתים) בגין קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לילד: 0.23% מהצבירה.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ו. הרכב הכנסות מדמי ניהול מקופות הגמל

	דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח			אחוזים		
דמי ניהול מצבירה:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	35,501	35,060	34,118	0.66	0.71	0.75
מור מנורה מבטחים	1,646	1,251	1,002	0.36	0.37	0.38
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	6,270	6,095	6,383	0.73	0.82	0.90
מנורה מבטחים אמיר - מסלול כללי	2,118	1,944	2,130	0.67	0.83	0.85
רשף קופת גמל לתגמולים *)	2,575	3,046	694	0.37	0.46	0.23
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים *)	2,943	3,075	1,653	0.18	0.20	0.23
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי **)	--	7	10	--	0.32	0.32
מבטחים מרכזית לפיצויים	1,132	1,157	1,400	0.67	0.65	0.69
מנורה מרכזית לפיצויים	1,272	1,394	1,527	0.60	0.62	0.63
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	2,089	2,012	2,022	0.32	0.33	0.34
מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	1,358	967	881	1.83	1.72	2.00
מנורה מבטחים השתלמות	38,643	32,883	28,465	0.65	0.70	0.78
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי **)	--	13	24	--	0.39	0.33
מנורה מבטחים חסכון טופ ***)	489	3	--	0.58	0.01	--
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד ****)	153	--	--	--	--	--
קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב *****)	223	--	--	0.50	--	--
סך הכל דמי ניהול מצבירה	96,412	88,907	80,309			
דמי ניהול מדמי הגמולים:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	1,953	1,742	1,970	0.79	0.61	0.84
מור מנורה מבטחים	760	835	800	2.00	2.00	2.00
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	107	122	149	0.31	0.31	1.20
מנורה מבטחים אמיר - מסלול כללי	46	29	47	0.10	0.28	0.65
מנורה מבטחים חסכון טופ ***)	11	-	--	0.01	--	--
סך הכל דמי ניהול מדמי הגמולים	2,877	2,728	2,966			
סך הכל דמי ניהול מקופות גמל	99,289	91,635	83,275			

*) בשנת 2015 החל מיום הרכישה, ראה באור 4 לעיל.
**) הקופות נסגרו במהלך שנת 2016.
***) בשנת 2016 החל מההקמה. ראה באור 21 לעיל.
****) החל מיום ההקמה במהלך ינואר, 2017.
*****) החל ממועד הרכישה. ראה באור 21 לעיל.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ז. ההכנסה מהמסלולים מבטיחי התשואה מחושבת כפער שבין תשואה המובטחת לעמיתי המסלולים לבין התשואה בפועל. חלק מנכסי המסלולים מבטיחי התשואה צמודים למדד בסיס מסוים, וכאשר המדד נמוך ממדד הבסיס, שווי הנכס אינו יורד בהתאם. זכויות העמיתים ממודדות למועד הפקדת הכספים. לאור העובדה שמדד הבסיס של נכסי מסלולי מבטיחי התשואה שונה באופן משמעותי ממועדי ההפקדות למסלולים, עשוי להיווצר פער. בשנת 2017 הניב פער זה רווח של כ-2.8 מיליון ש"ח לחברה המנהלת (ב-2016 כ-3.0 מיליון ש"ח). מתאריך הדיווח ועד ליום החתימה על הדוחות הכספיים, נוצר הפסד של כ-2.8 מיליון ש"ח.

ח. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח 2008 (להלן: "תקנות ההוצאות") מסדירות את סוגי ההוצאות הישירות שמותר לגוף המוסדי לנכות מתוך כספי העמיתים שבניהולו בגין ההשקעות המבוצעות על ידו, זאת, מעבר לדמי הניהול אותם הוא גובה מהעמיתים. בחודש מרס, 2014 הותקנה הוראת שעה אשר מאפשרת לגבות הוצאות הנובעות מעמלות ניהול חיצוני הנוגעות בין היתר לגביית הוצאות בגין השקעות בקרנות השקעה, תעודות סל, קרן או קרן חוץ ועוד, ובמקביל הגבילה את שיעור ההוצאות הישירות בגין עמלות ניהול חיצוני שיגבו מהנכסים לשיעור של 0.25%. הוראת השעה הייתה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2017. בחודש דצמבר, 2017 פורסמה טיוטה מתוקנת לתקנות ההוצאות, אשר הופכת את הוראת השעה הנ"ל להוראת קבועה, זאת החל מיום 1 בינואר, 2018. נכון למועד פרסום הדוח, השר חתם על התיקון המוצע לתקנות ההוצאות, אך התיקון עדיין לא אושר על ידי ועדת הכספים.

לפירוט אודות תובענה יצוגית שהוגשה כנגד החברה בגין גביית הוצאות ישירות אלו - ראה באור 26ב(7) להלן.

ט. דמי ניהול מעמיתים שהקשר עימם נותק ומנפטרים

תקנות דמי הניהול קובעות, כי בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק או של עמיתים שנפטרו, כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור העמית המנותק או המוטבים לפי העניין, יופחתו דמי הניהול בגין חשבונות העמיתים הנ"ל ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם עמית שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

	ליום 31 בדצמבר, 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017	
	סך נכסים מנוהלים *)	תקבולים *)	תשלומים *)
	אלפי ש"ח		
קרן פנסיה חדשה מקיפה	102,943,737	14,128,494	5,284,973
קרן פנסיה חדשה כללית	1,658,657	370,066	73,430
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	5,612,534	749,186	654,137
מור מנורה מבטחים	473,115	84,011	26,453
מנורה מבטחים יותר	5,194,566	166,545	277,313
מנורה מבטחים אמיר	828,177	159,634	59,245
רשף קופת גמל לתגמולים	709,856	35,175	35,484
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	1,505,109	47,544	94,426
מבטחים מרכזית לפיצויים	162,449	3,496	24,921
מנורה מרכזית לפיצויים	214,791	8,009	21,261
מנורה מבטחים משתתפת פנסיה תקציבית	694,162	73,272	25,879
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	86,394	19,162	8,141
מנורה מבטחים השתלמות	6,592,805	1,861,386	881,001
מנורה מבטחים חסכון טופ	210,872	185,289	6,324
מנורה מבטחים חסכון לכל ילד **)	139,874	135,158	416
קופת התגמולים לעובדים האקדמאים של אוניברסיטת תל - אביב ***)	329,871	1,175	16,963
	127,356,969	18,027,602	7,490,367

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

**) הקופה הוקמה בשנת 2017, נתוני התקבולים והתשלומים מתייחסים לתקופה שמיום ההקמה.

***) הקופה נרכשה בשנת 2017, נתוני התקבולים והתשלומים מתייחסים לתקופה שמיום הרכישה. (לפרטים נוספים ראה באור 4).

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016	
	סך נכסים מנוהלים *)	תקבולים *)	תשלומים *)
	אלפי ש"ח		
קרן פנסיה חדשה מקיפה	87,354,896	11,372,110	2,912,327
קרן פנסיה חדשה כללית	1,272,400	253,286	28,674
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	5,222,912	867,703	424,008
מור מנורה מבטחים	379,845	74,776	13,211
מנורה מבטחים יותר	5,119,958	149,628	243,293
מנורה מבטחים אמיר	690,533	21,407	56,133
רשף קופת גמל לתגמולים	653,635	33,224	25,866
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	1,426,431	50,229	87,862
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי **)	-	150	7,662
מבטחים מרכזית לפיצויים	174,846	2,550	21,226
מנורה מרכזית לפיצויים	219,359	3,686	20,296
מנורה מבטחים משתתפת פנסיה תקציבית	618,227	62,603	34,084
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	68,974	26,018	10,059
מנורה מבטחים השתלמות	5,292,029	1,676,547	568,591
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי **)	-	201	7,532
מנורה מבטחים חסכון טופ ***)	25,957	25,886	-
	108,520,002	14,620,004	4,460,824

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.
**) הקופות נסגרו בשנת 2016, נתוני התקבולים והתשלומים מתייחסים עד לסגירה.
***) הקופה הוקמה בשנת 2016, נתוני התקבולים מתייחסים לתקופה שמיום ההקמה.

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים *)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017		
	קרנות פנסיה	קופות גמל	סך הכל
	אלפי ש"ח		
העברה לקרנות/קופות מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח	323,568	69,068	392,636
העברות מקרנות פנסיה	3,286,185	42,356	3,328,541
העברות מקופות גמל	110,021	1,267,624	1,377,645
סך כל העברות לקרנות/קופות	3,719,774	1,379,048	5,098,822
העברה מהקרנות/קופות לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח	208,819	51,084	259,903
העברות לקרנות פנסיה	2,999,015	16,009	3,015,024
העברות לקופות גמל	137,502	979,220	1,116,722
סך כל העברות מהקרנות/קופות	3,345,336	1,046,313	4,391,649
העברות, נטו	374,438	332,735	707,173

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016		
	קרנות פנסיה	קופות גמל	סך הכל
	אלפי ש"ח		
העברה לקרנות/קופות מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח	301,969	53,848	355,817
העברות מקרנות פנסיה	1,786,900	30,882	1,817,782
העברות מקופות גמל	99,440	1,359,596	1,459,036
סך כל העברות לקרנות/קופות	2,188,309	1,444,326	3,632,635
העברה מהקרנות/קופות לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח	98,699	19,964	118,663
העברות לקרנות פנסיה	1,098,473	13,256	1,111,729
העברות לקופות גמל	60,820	612,029	672,849
סך כל העברות מהקרנות/קופות	1,257,992	645,249	1,903,241
העברות, נטו	930,317	799,077	1,729,394

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים *) (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015		
	קרנות פנסיה	קופות גמל	סך הכל
	אלפי ש"ח		
העברה לקרנות/קופות מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח	210,765	45,179	255,944
העברות מקרנות פנסיה	1,398,958	4,421	1,403,379
העברות מקופות גמל	112,160	1,145,239	1,257,399
סך כל העברות לקרנות/קופות	1,721,883	1,194,839	2,916,722
העברה מהקרנות/קופות לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח	25,177	12,924	38,101
העברות לקרנות פנסיה	691,967	12,171	704,138
העברות לקופות גמל	14,561	537,476	552,037
סך כל העברות מהקרנות/קופות	731,705	562,571	1,294,276
העברות, נטו	990,178	632,268	1,622,446

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

ג. להלן סכום הגרעון האקטוארי שחושב בקרנות הפנסיה שבניהול החברה ושיעור העדכון של היתרות למבוטחים והקצבה לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה לפני קיזוז בשל חלוקת תשואה דמוגרפית שבוצעה במהלך השנה:

	מבטחים החדשה		מבטחים החדשה פלוס	
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2017	2016	2017	2016
	אלפי ש"ח			
סך העודף (הגרעון) האקטוארי למבוטחי הקרן ולמקבלי הקצבה בקרן	229,583	(533,436)	(7,644)	(3,962)
	%			
שיעור עדכון יתרות:				
מבוטחים *)	0.22	(0.61)	(0.43)	(0.35)
פנסיונרים	0.22	(0.81)	(0.51)	(1.72)
זכאים קיימים לפנסיה	0.60	(0.54)	(1.10)	(2.25)

*) שיעור עדכון יתרות המבוטחים במבטחים החדשה פלוס מתייחס למסלול יסוד בלבד.

באור 20: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:			
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (א)	9,662	(4)	(1,103)
נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ב)	(44,025)	43,798	(37,730)
	(34,363)	43,794	(38,833)
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	5,735	5,802	4,769
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד	277,859	173,310	226,548
	283,594	179,112	231,317
הכנסות (הפסדים) ממזומנים ושווי מזומנים	(96)	(19)	33
הכנסות מדיבידנד	7,472	3,162	1,950
הכנסות מימון	4	4	63
	7,380	3,147	2,046
סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	256,611	226,053	194,530

(א) הפסדים מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
שינויים בשווי הוגן, נטו לרבות הפסד ממימוש:			
בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית לרווח והפסד	9,662	(4)	(1,103)

(ב) רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
רווחים (הפסדים), נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים	(46,036)	43,484	(34,304)
עליות (ירידות) ערך, נטו שנזקפו לרווח והפסד	2,011	314	(3,426)
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים	(44,025)	43,798	(37,730)

באור 21: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

א. ההרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
רכישת כיסויים ביטוחיים (ראה סעיף ב להלן)	1,726	3,722	12,725
הוצאות שסווגו מסעיף הוצאות הנהלה וכלליות	114,160	95,839	70,127
עמלות לסוכנים ודמי טיפול למנורה ביטוח - חברה קשורה (ראה באור 24ד)	62,529	81,235	94,380
עמלות הפצה לבנקים	7,061	5,715	4,656
הוצאות שיווק אחרות	20,659	10,527	10,707
השתתפות מנורה ביטוח - חברה קשורה בהוצאות השיווק של החברה (ראה באור 24ד)	(34,683)	(28,294)	(13,957)
סך הכל עמלות והוצאות שיווק	171,452	168,744	178,638
שינויים בהוצאות רכישה נדחות	(20,146)	(25,316)	(27,407)
סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה	151,306	143,428	151,231

ב. רכישת כיסויים ביטוחיים

על-פי הסכמים שחתמה החברה עם מעסיקים וארגוני מעסיקים, החברה מימנה רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחים במבטחים החדשה. הכיסויים הביטוחיים נרכשו מחברות ביטוח, לרבות מנורה ביטוח - חברה קשורה (כיסויים ממנורה ביטוח נרכשו לפי הוראות הסכמי הטבות שנערכו בעבר ועומדו). בנוסף, במסגרת חלק מההסכמים, נקבע כי החברה תשיב למבוטחים המועסקים על-ידי אותם מעסיקים ו/או למבוטחים החברים באיגודים מקצועיים, חלק מדמי הניהול אותם היא גובה ממבטחים החדשה וממבטחים החדשה פלוס, בדרך של הגדלת צבירת מבוטחים אלה בקרנות הפנסיה.
בשנת 2016 הסתיים התוקף של הרוב המכריע של ההסכמים האמורים לעיל, ובשנת 2017 הסתיים התוקף אחרון ההסכמים האלו. בעקבות פקיעתם של ההסכמים הוגדל שיעור ההטבות בדמי ניהול שהחברה נותנת למבוטחים אלו בקרנות הפנסיה.
סכום החזר דמי הניהול לקרנות הפנסיה בגין המבוטחים הנ"ל, מוצג בקיזוז מההכנסות מדמי הניהול (ראה באור 18ג לעיל).

באור 22: - הוצאות הנהלה וכלליות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
שכר עבודה ונלוות	224,220	196,063	161,132
אחזקת משרד	3,233	2,878	2,676
אחזקת מבנים	16,843	14,311	13,307
שירותים מקצועיים	8,083	7,689	7,322
פחת	4,500	3,199	2,951
הוצאות מחשוב	45,864	53,888	50,866
אחזקת רכב	15,692	14,100	12,741
דוחות ועיבודים	23,130	21,880	17,284
אחרות	6,841	13,407	12,840
דמי תפעול	10,683	10,474	10,148
השתלמויות וכיבודים	1,679	1,454	1,996
ביטוחים	891	1,101	1,092
שכר דירקטורים	800	812	786
השתתפות בהוצאות קבוצת מנורה מבטחים (ראה באור 24ד להלן)	32,942	29,820	28,901
	395,401	371,076	324,042
בניכוי סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	(114,160)	(95,839)	(70,127)
סך הכל הוצאות הנהלה וכלליות	281,241	275,237	253,915

באור 23: - הוצאות מימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הוצאות מימון בגין התחייבויות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	595	395	193
עמלות בנקים והוצאות מימון אחרות	1,619	315	541
סך הכל הוצאות מימון	2,214	710	734

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים

העסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים מתבצעות במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק.

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכללו בדוחות על המצב הכספי בסעיפים הבאים:

		ליום 31 בדצמבר			
		2017		2016	
	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח			
חייבים ויתרות חובה					
קופות גמל - דמי ניהול לקבל	9	-	11,249	-	11,507
מנורה הסתדרות המהנדסים	9	-	1,550	-	1,003
מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ	9	-	-	-	5
מבטחים החדשה פלוס	23ה		352	-	-
התחייבויות					
מנורה ביטוח	24ד	-	13,155	-	17,056
מבטחים החדשה	24ט	-	33,368	-	45,336
מבטחים החדשה פלוס	24ט	-	-	-	245
החברה האם	24ח	796	-	591	-
מנורה פיננסיים	24ז	-	-	-	177

ב. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

שכר בגין העסקת אנשי מפתח ניהוליים כולל:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2017		2016		2015	
	מס' אנשים	אלפי ש"ח	מס' אנשים	אלפי ש"ח	מס' אנשים	אלפי ש"ח
דירקטורים	5	549	5	536	5	547
מנהל כללי	1	1,330	1	2,676	1	2,486

*) נתוני המנהל הכללי לשנת 2017 מתייחסים למנהל הכללי שמונה במהלך השנה - ראה ביאור 24.ג להלן. עלות העסקה של המנהל הכללי הקודם בשנת 2017, עד לתום העסקתו בחברה, היתה 1,874 אלפי ש"ח.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ג. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017:

	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח	
כלולות בסעיף הכנסות			
דמי ניהול קרנות פנסיה, נטו	18	-	479,994
דמי ניהול קופות גמל	18	-	99,289
הכנסות אחרות מקופות הגמל	24ה	-	5,895
הכנסות אחרות ממנורה ביטוח	-	-	68
כלולות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
דמי טיפול למנורה ביטוח	24ד	-	8,250
השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות שיווק של החברה	24ד	-	(34,683)
רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי מבטחים החדשה ממנורה ביטוח	24ד	-	1,726
עמלות לסוכנים קשורים	24ו	-	4,093
השתתפות החברה בהוצאות שיווק מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,578	-
כלולות בסעיף הנהלה וכלליות			
הוצאות בגין שרותי מחשוב של מנורה ביטוח	24ד	-	45,864
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה ביטוח	24ד	-	31,686
פרמיות ביטוח למנורה ביטוח	24ד	-	891
דמי טיפול לסכון צד קשור	24ו	-	511
השתתפות החברה בהוצאות מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,256	-

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ג. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016:

	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח	
כלולות בסעיף הכנסות			
דמי ניהול קרנות פנסיה, נטו	18	-	466,085
דמי ניהול קופות גמל	18	-	91,635
הכנסות אחרות מקופות הגמל	24ה	-	5,500
הכנסות אחרות ממנורה ביטוח	-	-	40
כלולות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
דמי טיפול למנורה ביטוח	24ד	-	8,250
השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות שיווק של החברה	24ד	-	(28,294)
רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי מבטחים החדשה ממנורה ביטוח	24ד	-	3,722
עמלות לסוכנים קשורים	24ו	-	5,198
השתתפות החברה בהוצאות שיווק מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,233	-
כלולות בסעיף הנהלה וכלליות			
הוצאות בגין שרותי מחשוב של מנורה ביטוח	24ד	-	53,888
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה ביטוח	24ד	-	28,447
פרמיות ביטוח למנורה ביטוח	24ד	-	1,101
דמי טיפול לסכון צד קשור	24ו	-	399
השתתפות החברה בהוצאות מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,373	-

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ג. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015:

	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח	
כלולות בסעיף הכנסות			
דמי ניהול קרנות פנסיה, נטו	18	-	447,108
דמי ניהול קופות גמל	18	-	83,275
הכנסות אחרות מקופות הגמל	24ה	-	5,500
הכנסות אחרות ממנורה ביטוח	-	-	128
כלולות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
דמי טיפול למנורה ביטוח	24ד	-	7,000
השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות שיווק של החברה	24ד	-	(13,957)
רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי מבטחים החדשה ממנורה ביטוח	24ד	-	12,725
עמלות לסוכנים קשורים	24ו	-	4,895
השתתפות החברה בהוצאות שיווק מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,607	
כלולות בסעיף הנהלה וכלליות			
הוצאות בגין שרותי מחשוב של מנורה ביטוח	24ד	-	50,879
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה ביטוח	24ד	-	27,293
פרמיות ביטוח למנורה ביטוח	24ד	-	1,036
דמי טיפול לסכון צד קשור	24ו	-	438
השתתפות החברה בהוצאות מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,608	-

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ד. מנורה ביטוח

להלן יובאו פרטים בדבר התקשרויות והסדרים בין החברה לבין מנורה ביטוח:

- השתתפות בהוצאות בגין שירותים

החברה משלמת למנורה ביטוח בעבור שירותים המתקבלים במהלך העסקים השוטף של החברה. במסגרת השירותים המתקבלים נכללים בעיקר שרותי מיחשוב ותמיכה טכנית, ניהול השקעות Back Office, ניהול סיכונים, ייעוץ בתחום ה-SOX, דוברות. עוד נקבע בין הצדדים כי כל אחד מהצדדים ישלם עבור תשלומים שהוציא הצד השני לטובת הפעילות העסקית שלו (כגון הוצאות פרסום, רווחה, שכר עובדים המושאלים לצד השני וכו'). התשלום בגין השתתפות בהוצאות מבוצע לפי מפתחות חלוקת עלויות שהוסכמו ביחס לכל סוג שירותים בנפרד.

החברה מעסיקה ביחד עם מנורה ביטוח עובדים משותפים. מאחר ועיקר עיסוקם הוא עבור החברה, ומטעמי נוחות תפעולית, מלוא שכרם, בגין עבודתם עבור החברה ועבור מנורה ביטוח, משולם על ידי החברה. החברה מקבלת ממנורה ביטוח החזר הוצאות לפי שיעור העסקתם היחסי במנורה ביטוח מתוך שכרם, לרבות תקורות.

החל משנת 2018 מסופקים שירותי או"ש, ניהול משאבי אנוש, רכש ולוגיסטיקה לחברות הקבוצה בצורה מאוחדת, על ידי עובדי החברה ומנורה ביטוח, כאשר כל חברה נושאת בחלק יחסי מעלות העובדים המשותפים שמספקים שירותים אלו.

- שירותי תיווך ושיווק באמצעות סוכני מנורה ביטוח

מנורה ביטוח מעניקה לחברה שירותי תיווך ושיווק באמצעות סוכניה (להלן - סוכני מנורה ביטוח). החברה משלמת למנורה ביטוח בעבור שירותים אלה ביחס לקרנות הפנסיה וקופות גמל את סכומי העמלות אותם משלמת מנורה ביטוח לסוכניה (עמלת הנפרעים ועמלות הרכישה), וכן השתתפות בהוצאותיה השוטפות של מנורה ביטוח המתייחסות לתפעול תפוקת הפנסיה של סוכני מנורה ביטוח, בהתאם למפתח הקצאה בהתאם לחלוקה כלכלית שמשתנה מעת לעת:
בגין קרנות הפנסיה - 0.3% מסכומי הגבייה השוטפת (הנפרעים) שמועברים באמצעות מנורה ביטוח בתוספת סך שנתי של 7 מיליון ש"ח בשנת 2015, ו-8.250 מיליון ש"ח בשנים 2016 ו-2017.
החל ממחצית 2015 משתתפת החברה בהוצאותיה השוטפות של מנורה ביטוח בגין תפוקת קופות הגמל של סוכני מנורה ביטוח באופן יחסי לתפוקת יתר המוצרים הפיננסיים שמשווקים על ידי סוכני מנורה ביטוח.

- רכישת פוליסות ביטוח

החברה רוכשת ממנורה ביטוח פוליסות ביטוח לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה, אחריות מקצועית, נאמנות, אש, רכוש, חבות מעבידים וצד ג'.
החברה רוכשת ממנורה ביטוח פוליסות ביטוח לאובדן כושר עבודה והרחבות ביטוחיות למבוטחי הקרן, לפי הוראות הסכמי הטבות שנערכו בעבר ועומדים עדיין בתוקפם.
החברה רוכשת ממנורה ביטוח, עבור מבטחים החדשה פלוס (שנושאת בעלות זו), ביטוח משנה לכיסויי נכות ומוות הניתנים למבוטחי מבטחים החדשה פלוס שחלים עליהם מסלולי ביטוח הכוללים כיסויים כאמור.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ד. מנורה ביטוח (המשך)

- ערבויות לטובת עמיתי המסלולים מבטיחי התשואה

מנורה ביטוח העמידה ערבויות לטובת עמיתי המסלולים מבטיחי התשואה בקופות הגמל שבניהול החברה, להבטחת התחייבות החברה כלפיהם לשיעור תשואה מובטח - תשואה שנתית ריאלית נטו (לאחר דמי ניהול) של לפחות 5.5% - 4.5%, מדי שנה ולכל שנה בנפרד (דהיינו, אין התחשבנות משנה לשנה). ההיקף של הערבויות מתייחס, לתאריך הדיווח, לצבירה בסך כולל של כ-4.7 מיליארד ש"ח. כנגד הבטחת התשואה קיימת התחייבות האוצר של מדינת ישראל לקבלת 89%-75% מהכספים בקופה והפקדתם אצלו בפקדון צמוד למדד בתנאי הצמדה בתוספת ריבית של 5.95% - 4.95% לשנה, בהתאם למסלולים. בנוסף לאמור, נתנה מנורה ביטוח ערבויות דומות להבטחת קרן ההשקעות של העמיתים במסלול שאינו מבטיח תשואה וזאת לטובת עמיתים שהצטרפו לקופה עד לשנת 1994 ולגבי הפקדותיהם הנומינליות עד לחודש ינואר, 2009. היקף הערבויות אלו מתייחס, לתאריך הדיווח, לצבירה בסך כולל של 91 מיליון ש"ח.

ה. מנורה הסתדרות המהנדסים

להלן יובאו פרטים בדבר התקשרויות והסדרים בין החברה לבין מנורה הסתדרות המהנדסים:

- השתתפות בהוצאות בגין שירותי שיווק

החברה מעניקה למנורה הסתדרות המהנדסים שירותי ניהול לפעילות השוטפת של מנורה הסתדרות המהנדסים מול מערך ההפצה הבנקאי ביחס לקרן ההשתלמות המנוהלת על ידי מנורה הסתדרות המהנדסים (להלן - "אומגה"), וכן מסייעת למנורה הסתדרות המהנדסים בשיווק אומגה באמצעות אנשי אגף השיווק המועסקים על ידי החברה.

- שירותי תפעול ושירות לקוחות

החברה מעניקה למנורה הסתדרות המהנדסים את מלוא שירותי הניהול והתפעול, לרבות שירות לקוחות טלפוני ע"י המוקד הטלפוני של החברה ושירותי קבלת קהל בסניפי חטיבות החברה ברחבי הארץ, הנדרשים לניהול קרן ההשתלמות שבניהולה. חלק משירותי התפעול אשר ניתנו למנורה הסתדרות המהנדסים - סופקו עד לסוף שנת 2017 באמצעות הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק הבינלאומי"), והם מסופקים מתחילת שנת 2018 באמצעות לאומי שירותי שוק ההון. לעניין מעבר קבלת שירותי התפעול מהבנק הבינלאומי הראשון לישראל לבנק לאומי ראה באור 27ד להלן.
גובה התשלום שהחברה זכאית לקבל בגין שירותים אלו הינו סכום קבוע מראש בסך של 5.5 מיליון ש"ח לשנה. בחודש נובמבר, 2015 הוארכה ההתקשרות הנ"ל לתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2021 ולאחר מכן תוארך ל-7 שנים נוספות, אלא אם מי מהצדדים הודיע כי הוא לא מעונין בהארכת תוקף ההתקשרות כאמור.

ו. אורות - חברה קשורה

אורות מונתה על ידי החברה לשמש כסוכן ההסדר עבור עובדי החברה, כנגד קבלת דמי תפעול חודשיים מהחברה בהתאם למספר העובדים המטופלים על ידי אורות.
כמו כן, משמשת אורות כסוכנות הסדר המטפלת, בין היתר, במפעלים מסוימים שעובדיהם מבוטחים בקרנות הפנסיה ו/או קרנות ההשתלמות שבניהול החברה.

ז. מנורה פיננסים - חברה קשורה

מנורה פיננסים הינה חברת האם של מנורה הסתדרות המהנדסים, מנורה פיננסים רוכשת באמצעותה או באמצעות החברה האם עבור חברות בנות שלה פוליסות ביטוח מטריה לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה ולאחריות מקצועית, וחברות בנות שלה נושאות בחלק יחסי מעלות רכישת הפוליסות. מאחר שהחברה נושאת בכל הוצאות מנורה הסתדרות המהנדסים, נושאת החברה בחלק היחסי הרלוונטי למנורה הסתדרות המהנדסים מהוצאות אלו.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ח. החברה האם

החברה נושאת ב-45% מהוצאות החברה האם בגין מיתוג היכל הספורט ביד אליהו (הנקרא היכל מנורה מבטחים) וב-50% מעלות העסקת יו"ר החברה האם, שמשמש במקביל כיו"ר החברה.

ט. הכנסות מקרנות פנסיה וקופות גמל

החברה המנהלת, קרנות הפנסיה וקופות הגמל, מהוות ישות משפטית אחת.
החברה המנהלת גובה מקרנות הפנסיה ומקופות הגמל דמי ניהול (ראה באור 18).

י. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה

תקנון ההתאגדות של החברה מאפשר שיפוי וביטוח של דירקטורים ונושאי משרה על-פי דין. בהתאם לכך, קבעה החברה מדיניות שיפוי והחליטה לבטח את אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה והכל כפוף להוראות הדין ולהגבלות נוספות.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
סכום ההוצאות עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה	891	1,101	1,036

יא. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

- מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה בחברה

האורגנים המוסמכים של החברה אישרו מדיניות תגמול בהתאם לחוזר שעניינו מדיניות תגמול בגופים מוסדיים ובהתחשב במגבלות הקוגנטיות בחוק לתגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק התגמול"), כפי שיהא מעת לעת. לעניין זה, "מגבלות קוגנטיות" - מגבלות ותקרות תגמול שלא ניתן לאשרן כדין בהתאם להוראות חוק התגמול. כן הובהר במסגרת מדיניות התגמול, כי אם וככל שסך התגמול הכולל (בהתאם למדיניות התגמול ותכנית המענקים כפי שתהיה מעת לעת), ובכלל זה בהתאם להסכמים קיימים, יעלה על המגבלות הקוגנטיות, יופעל מנגנון "קטימה" של מרכיבי תגמול עודף ו/או משתנה תחילה, אם וככל שקיימים. בהמשך לאמור נשלחה הודעה למנכ"ל החברה, כי לאור העובדה שהסכם ההעסקה הקיים עימו שבתוקף יכול שיחרוג, בנסיבות מסוימות, מהתקרה האפקטיבית של התגמול הכולל הקבועה בסעיף 1(א) לחוק התגמול, יופעל, בנסיבות כאמור, מנגנון "קטימה" כך שהתגמול המשתלם לו, החל ממועד כניסת חוק התגמול לתוקף, לא יעלה על התקרה האמורה.

- תכנית התגמול שחלה על נושאי המשרה

להלן פירוט עיקרי תכנית התגמול שכוללת שלושה רבדים של תגמול: (1) שכר בסיס; (2) תנאים נלווים; ו-(3) בונוס. מודל הבונוס כולל שני שלבים, אשר הראשון שבהם הינו קביעת סכום הבונוס הכולל אשר יחולק בשנה מסוימת (להלן - "תקציב הבונוס") והשלב השני הינו חלוקת הבונוס לנושאי המשרה, במידה והתמלאו תנאי הסף שנקבעו בתכנית התגמול. בכל שנה ייקבע יעד רווח ממוצע של החברה לפני מס בנטרול אירועים חריגים שאינם בשליטת החברה, מענקים, רווחי השקעות והוצאות מימון, נטו הן בגין ניהול הנוסטרו של החברה והן בגין מרווח קופות הגמל מבטיחות התשואה. מדידת השגת יעד הרווח תתבצע על ידי חישוב ממוצע משוקלל של רווחי החברה, על פני שלוש שנים, כאשר לכל שנה יינתן שיעור אחר במשקל חישוב יעד הרווח, על פי הטבלה שלהלן:

שנה	משקל
X - השנה בגינה משולם הבונוס	50%
X-1	30%
X-2	20%

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

א. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

סכום הבונוס שישולם לנושא המשרה יהיה בהתאם לשיעור העמידה ביעדים האישיים שנקבעו לנושא המשרה, ועד לתקרה של 150% במקרה של ביצועים עודפים.
מדיניות התגמול תחול לגבי נושאי משרה אשר הוגדרו על ידי דירקטוריון החברה והיא אינה כוללת דירקטורים, אשר ביחס אליהם נקבע כי תגמולם יהיה תגמול קבוע בלבד, שיקבע בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000, כאשר תגמול יו"ר הדירקטוריון לא יעלה על 15 פעמים מתגמול דח"צ. במדיניות התגמול הוגדרו, בין היתר, המטרות והשיקולים המרכזיים בקביעת מדיניות התגמול, שעיקרם מניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם יעדיו ארוכי הטווח של החברה, עם מדיניות ניהול הסיכונים שלה, ועם הצורך בניהול מושכל של כספי החוסכים באמצעותה; נקבעו עקרונות להתאמת תגמול לנושאי משרה ובעלי תפקיד מרכזי (כהגדרתם בחוזר) ועובדים המועסקים בפונקציות בקרה; נקבע יחס רצוי בין רכיב התגמול הקבוע לרכיב המשתנה לנושאי משרה; נקבעו טווחי שכר רצויים לנושאי משרה; נקבעו עקרונות להתאמה של רכיב משתנה, בין היתר, לסיכונים המהותיים בחברה; נקבעו עקרונות להגדרת תכנית מענקים שנתית לרבות עקרונות להגדרת תקציב המענקים, תנאי סף לחלוקתו, עקרונות לקביעת יעדים ומדדים על פיהם יחושב המענק השנתי תוך התחשבות, בין היתר, גם ביעדי תשואה למבוטחים ועמיתים ומנגנון דחיה של תשלום רכיב משתנה; נקבעו עקרונות ותקרות לתנאי סיום העסקה של בעל תפקיד מרכזי וכן כללים להשבה ו/או הפחתה של רכיב משתנה במקרים מסוימים.

- תנאי כהונתו והעסקתו של מנכ"ל החברה

ביום 7 בספטמבר, 2017 החליט דירקטוריון החברה למנות את ה"ה גיא קריגר, כמנכ"ל החברה, וזאת ממועד קבלת אי-התנגדות הממונה למינוי. הממונה הודיעה ביום 10 בספטמבר, 2017 כי אינה מתנגדת למינוי האמור.
ביום 7 בספטמבר, 2017 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה עדכון של תנאי העסקתו של מנכ"ל החברה, על פי הסכם בתוקף מחודש דצמבר, 2004 לתקופה בלתי קצובה שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של חודשיים. שכרו של מר קריגר משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאי מר קריגר, לשכר בעלות שנתית מוערכת של כ- 1,040 אלפי ש"ח, כאשר השכר כולל את הרכיבים הבאים: שכר חודשי ברוטו, הפרשות סוציאליות (לרבות הפרשות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, קרן השתלמות ואי-כושר עבודה כמקובל, רכב, החזר הוצאות שונות ובכלל זה הוצאות אש"ל, טלפון נייד וכן ימי חופשה, מחלה והבראה, וכל הכנסה שנזקפה לשכר בשל מרכיב שהוענק לעובד). מעבר לשכר זכאי מר קריגר למענק מטרה שנתי של 5 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים. כמו כן אושרה באותו המועד הענקת מענק השימור שצבר מר קריגר בגין שנת 2017, בסך של כ-0.1 מיליון ש"ח כמענק סופי, וזכאות למענק שימור בסך של כ-0.4 מיליון ש"ח לתקופה של 3 שנים, החל משנת 2018, חלף מענק השימור שלו היה זכאי מר קריגר עד למינויו כאמור.
יצוין, כי תנאי ההעסקה של המנכ"ל יחולו בכפוף למגבלות הקוגנטיות הקבועות בחוק לתגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"), וזאת כל עוד לא יובא עדכון תנאי ההסכם לאישור בהתאם ובכפוף להוראות חוק התגמול. לעניין זה, "מגבלות קוגנטיות" - מגבלות ותקרות תגמול שלא ניתן לאשרן כדין בהתאם להוראות חוק התגמול. בהתאם, ואם וככל שסך התגמול הכולל (בהתאם למדיניות התגמול ותכנית המענקים כפי שתהיה מעת לעת), ובכלל זה בהתאם להסכמים קיימים, יעלה על המגבלות הקוגנטיות, יופעל מנגנון "קטימה" של מרכיבי תגמול עודף ו/או משתנה תחילה, אם וככל שקיימים. עוד יצוין, כי תנאי העסקתו של המנכ"ל עולים בקנה אחד עם מדיניות התגמול של החברה והוראות חוזר גופים מוסדיים 2-9-2014, "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" החל על החברה.

באור 25: - ניהול סיכונים

א. כללי

החברה פועלת במגזרי הפעילות של קרנות פנסיה, ניהול קופות גמל וניהול מסלולי קופות גמל מבטיחות תשואה. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים: סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים הינו פעילות חוצת-ארגון המבוססת על שלושה קווי הגנה:

- הגורמים העסקיים אשר נוטלים את הסיכונים, אחראים לזיהוי, הערכה ניטור ודיווח הסיכונים המובנים בפעילותם ובמערכות המשמשות אותם, לרבות הגדרת בקרות בתהליכים ונהלים פנימיים. הגורמים העסקיים נעזרים ביחידות תומכות הכוללות: אקטואריה, כספים, מערכות מידע ותחום ניהול הסיכונים.
- ניהול סיכונים אחראי על גיבוש מסגרת ניהול סיכונים, פיתוח כלים ושיטות להערכת הסיכונים לחשיפות הקיימות והפוטנציאליות. תחום ניהול סיכונים הינו יחידה בלתי תלויה בגורמים העסקיים נוטלי הסיכון ומשתף פעולה עם יחידות האקטואריה החשבות וההשקעות. יצוין כי מנורה מבטחים ביטוח מספקת את שירותי ניהול השקעות וניהול סיכונים לחברה במסגרת הסכם מתן שירותים בין החברות. מנהלת הסיכונים של החברה הינה מנהלת הסיכונים של הגופים המוסדיים בקבוצה וכפופה מקצועית למנהל מערך הסיכונים הקבוצתי. (קבוצת מנורה מבטחים כוללת, בין היתר, את החברה, מנורה החזקות, מנורה מבטחים ביטוח, שומרה חברה לביטוח ומנורה הסתדרות המהנדסים - להלן "הקבוצה").
- הביקורת הפנימית אשר מבקרת באופן בלתי תלוי תהליכים פנימיים וכן עוקבת אחר תיקון ליקויים שזוהו.

- מדיניות ניהול סיכונים פיננסיים (שוק, אשראי ונזילות)

אחריות ניהול הסיכונים הפיננסיים מתחלקת בין בעלי תפקידים ופונקציות בארגון. החל בדירקטוריון, אגף השקעות, תחום ניהול סיכונים, מחלקת מחקר ודרוג ומחלקת דיווח ובקרה (Middle Office), כולם במנורה ביטוח.
הנהלת החברה מיישמת את מדיניות ההשקעות וניהול הסיכונים שאושרה בדירקטוריון, במסגרתה לא מבוצעות השקעות בנכסי חוב שאינם סחירים (למעט בפיקדונות בנקאיים והלוואות לעובדים בהתאם לנוהל שאושר ע"י הדירקטוריון וכן למסלקה הפנסיונית).

הסיכונים הפיננסים מנוהלים בעיקר באמצעות קביעת טווחי השקעה מותרים לסוגי הנכסים השונים. המגבלות נקבעות ברמת החשיפה לגורמי הסיכון (כמשקל מסך הנכסים בתיק). כמו כן, אחת לשנה מבוצע סקר סיכונים ע"י תחום ניהול סיכונים בשיתוף אגף השקעות המתייחס בין השאר לחשיפות, תרחישי קיצון וכדומה.
מחלקת דיווח ובקרה באגף השקעות של מנורה ביטוח (Middle Office) מנטרת באופן שוטף את המגבלות, מתריעה על חריגות, ומדווחת, על פי העניין, לאגף השקעות. פירוט לגבי סוגי הסיכונים הפיננסיים בתיק הנכסים של החברה, החשיפות אליהם ומבחני רגישות לשינויים בגורמי סיכון מוצג בסעיף ד להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

- ניהול סיכונים תפעוליים

לפי הגדרה מקובלת הסיכון התפעולי הינו סיכון להפסד כתוצאה מכשל או העדר בקרה אפקטיבית שמקורו בתהליכים, אנשים, מערכות או אירוע חיצוני לארגון. חלק מהותי מפעילות החברה נשען על מערכות מידע שונות, לפיכך היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע והסייבר עלולים לחשוף את החברה ומבוטחיה לסיכון של זליגת מידע רגיש, וכשל תפעולי בזמינות המערכות ובכך לגרום לפגיעה בתהליכי החברה, אי ציות לרגולציה וכדומה.

הסיכונים התפעולים בחברה מנוהלים ע"פ תחומי אחריות והמנהלים האחראים שמונו לכך. החברה נקטה בפעולות שונות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים כדלהלן :

- בחברה קיימת, כמתחייב בין היתר מהוראות הרגולטור, יחידות אבטחת מידע לטיפול בסיכוני אבטחת מידע וסייבר. הוגדרה תוכנית לניהול סיכוני IT (באגף מערכות מידע) על פי דרישות חוזר ניהול טכנולוגיות. נכתבה מדיניות ונבנתה מתודולוגיה לניהול סיכוני IT והוצפו סיכונים וליקויים מהותיים, כמו כן הוכנה תוכנית לטיפול בסיכונים וליקויים שנמצאו; באפריל 2017 נכנסה לתוקף הנחיה חדשה (שהופצה בשנת 2016) בנוגע לניהול סיכוני סייבר, ולשם כך החברה נקטה במספר צעדים מקדימים: עדכון מדיניות ניהול סיכוני הסייבר, הקמת מערך גילוי אירועי סייבר (SOC), הקמת פורום ניהול סיכוני סייבר והחלפת מערכת הניטור המרכזית (SIEM) במוצר חדש ועדכני.
- החברה ערכה תכנית Business continues plan/Disaster Recovery Plan (BCP/DRP) להקמה מחדש של המערכות המיכוניות במקרה של אירוע חיצוני קטסטרופאלי שיפגע במשרדיה.
- במסגרת יישום הוראות סעיף 404 לחוק "Sarbanes-Oxley" (SOX) בהתאם להנחיות המפקח, בוצע תהליך של הערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, נקבעו הבקרות שמטרתן למנוע או לצמצם את אותם סיכונים ונותחו פערי בקרה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימית של ה-COSO, המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת להערכת הבקרה הפנימית.
- קיים מנגנון לבדיקה, אכיפה וציות לחוקים תקנות ורגולציות לחברה. במסגרת המנגנון אושרה תכנית אכיפה פנימית בדירקטוריון החברה ומונה אחראי על הציות והאכיפה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. דרישות חוקיות

תהליך ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי דרישות רגולטוריות הרלוונטיות לתחומי הפעילות השונים שפורסמו בשנים האחרונות, ואוחדו במסגרת החוזר המאוחד פרק 10, הכוללות חובת מינוי מנהל סיכונים שתפקידיו העיקריים:

- לוודא קיומם של תהליכים לזיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים הגלומים בנכסים המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים ובנכסים אחרים של קרן הפנסיה והגלומים בהתחייבויות ביטוח של קרן הפנסיה אשר עשויים להשפיע באופן מהותי זכויות העמיתים ועל חוסנו הפיננסי של הגוף המוסדי.
- כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו, בין היתר, באמצעות תרחישים ובכלל זה תרחישי קיצון.
- בחינת מידת התאמת החשיפות בפועל של קרנות הפנסיה וקופות גמל למדיניות ניהול הסיכונים.

רישות רגולטוריות לעניין ניהול סיכונים כוללות בין היתר:

- דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת סיכונים.
- הוראות בנושא ניהול סיכוני אשראי.
- הוראות בנושאים ספציפיים בתחום סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות סיכוני ציות, ניהול, טכנולוגיות מידע, אבטחת מידע וסייבר, בקרה על דיווח כספי (SOX), תוכנית להמשכיות עסקית והתאוששות מאסון (BCP/DRP).
- הוראות הנוגעות לדרישות הון מינימליות מהחברה וכן דרישות הנזילות.

ד. סיכוני שוק

- הגדרת סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בעקומי הריבית, בשערי מניות, במדד ובמטבע חוץ.

- מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) הכולל לתקופה. ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים בגין משתנה הסיכון הרלוונטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. תוצאות מבחני הרגישות מבוססות על ההנחות הבאות:

- השינויים במשתנים הינם ביחס לערך הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות.
- כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמננטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של השקעות פיננסיות ולפיכך, במבחני הרגישות שלהלן, לא נכללו הפסדים מירידת ערך בגין נכסים אלו.
- מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות עקיפות.
- יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.
- תוצאות מבחני הרגישות מוצגות נטו לאחר ניכוי השפעת המס.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017:

	שיעור השינוי בשיעור הריבית (א)		השקעה במכשירים הוניים (ב)		שיעור השינוי במדד		שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ	
	+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
	אלפי ש"ח							
רווח (הפסד) כולל	(3,164)	3,347	6,054	(6,054)	(360)	360	54	(54)

ליום 31 בדצמבר, 2016:

	שיעור השינוי בשיעור הריבית (א)		השקעה במכשירים הוניים (ב)		שיעור השינוי במדד		שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ	
	+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
	אלפי ש"ח							
רווח (הפסד) כולל	(4,171)	4,488	4,684	(4,684)	597	(597)	480	(480)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. סכום הנכסים המושפעים מסיכון ריבית ישיר הינו כ-170 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ-112 מיליוני ש"ח).

(ב) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
	ללא הצמדה	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסים:					
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	48,526	48,526
הוצאות רכישה נדחות	-	-	-	252,358	252,358
רכוש קבוע	-	-	-	7,434	7,434
חייבים ויתרות חובה	18,945	-	-	2,847	21,792
השקעות פיננסיות:					
נכסי חוב סחירים	37,996	139,797	2,266	-	180,059
נכסי חוב שאינם סחירים	2,181	4,504,992	21	-	4,507,194
מניות	144	-	934	-	1,078
אחרות	87,619	477	4,841	-	92,937
סך כל ההשקעות הפיננסיות	127,940	4,645,266	8,062	-	4,781,268
מזומנים ושווי מזומנים	108,944	-	286	-	109,230
סך כל הנכסים	255,829	4,645,266	8,348	311,165	5,220,608
סך כל ההון	-	-	-	360,038	360,038
התחייבויות:					
התחייבויות בגין מסים שוטפים	-	2,789	-	-	2,789
התחייבויות בגין מסים נדחים	-	-	-	7,134	7,134
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	2,789	-	-	-	2,789
זכאים ויתרות זכות	130,049	-	-	-	130,049
מנורה מבטחים ביטוח	13,155	-	-	-	13,155
התחייבויות פיננסיות	-	-	-	6,715	6,715
התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	-	4,697,939	-	-	4,697,939
סך כל ההתחייבויות	145,993	4,700,728	-	13,849	4,860,570
סך כל ההון וההתחייבויות	145,993	4,700,728	-	373,887	5,220,608
סך הכל חשיפה מאזנית	109,836	(55,462)	8,348	(62,722)	-

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2016				
	ללא הצמדה	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסים:					
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	52,774	52,774
הוצאות רכישה נדחות	-	-	-	232,212	232,212
רכוש קבוע	-	-	-	8,468	8,468
חייבים ויתרות חובה	16,744	-	-	4,841	21,585
השקעות פיננסיות:					
נכסי חוב סחירים	29,449	157,136	-	-	186,585
נכסי חוב שאינם סחירים	2,357	4,648,950	-	-	4,651,307
מניות	100	-	600	-	700
אחרות	67,375	633	5,043	-	73,051
סך כל ההשקעות הפיננסיות	99,281	4,806,719	5,643	-	4,911,643
מזומנים ושווי מזומנים	40,199	-	1,844	-	42,043
סך כל הנכסים	156,224	4,806,719	7,487	298,295	5,268,725
סך כל ההון	-	-	-	314,895	314,895
התחייבויות:					
התחייבויות בגין מסים שוטפים	-	6,040	-	-	6,040
התחייבויות בגין מסים נדחים	-	-	-	6,361	6,361
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	2,931	-	-	-	2,931
זכאים ויתרות זכות	131,656	-	-	-	131,656
מנורה מבטחים ביטוח	17,056	-	-	-	17,056
התחייבויות פיננסיות	74,885	-	-	7,420	82,305
התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	-	4,707,481	-	-	4,707,481
סך כל ההתחייבויות	226,528	4,713,521	-	13,781	4,953,830
סך כל ההון וההתחייבויות	226,528	4,713,521	-	328,676	5,268,725
סך הכל חשיפה מאזנית	(70,304)	93,198	7,487	(30,381)	-

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים:

	ליום 31 בדצמבר, 2017						
	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות צמיחה	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
ענף משק						
בינוי ונדל"ן	-	145	-	933	1,078	100
סך הכל	-	145	-	933	1,078	100

	ליום 31 בדצמבר, 2016					
	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות צמיחה	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
ענף משק						
בינוי ונדל"ן	-	100	-	600	700	100
סך הכל	-	100	-	600	700	100

ה. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ-257 מיליון ש"ח הינם נכסים סחירים, הניתנים למימוש מיידי. על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההון, בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני נזילות (המשך)

מועדי פרעון עתידיים

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הפיננסיות של החברה. היות שמדובר בסכומים שכוללים את תשלומי הריבית העתידיים, הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות נכללו על בסיס מועדי הפרעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

ליום 31 בדצמבר, 2017:

	עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים	ללא מועד פרעון	סה"כ
				אלפי ש"ח			
התחייבויות פיננסיות	1,262	5,453	-	-	-	-	6,715

ליום 31 בדצמבר, 2016:

	עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים	ללא מועד פרעון	סה"כ
				אלפי ש"ח			
התחייבויות פיננסיות	76,145	6,160	-	-	-	-	82,305

ו. סיכוני אשראי

סיכון אשראי מתבטא באי הוודאות ביכולתו של לווה או מנפיק לעמוד בהתחייבויותיו לחברה. סיכון זה בא לידי ביטוי בשתי צורות:

- במחיר השוק של נכס החוב - המחיר מבטא את הערכת השוק לגבי יכולתה של החברה המנפיקה לעמוד בהתחייבויותיה ולכן סיכון האשראי בא לידי ביטוי במרווח הריבית בהשוואה לנכס חוב זהה שהונפק ע"י הממשלה ומוגדר, לעניין זה, כחסר סיכון. ככל שהשוק מעריך כי סיכון האשראי עולה, המרווח שבו נסחר נכס החוב בשוק גדל וערכו יורד, ולהפך.
- בהפסד ההשקעה שייגרם במקרה של חדלות פירעון - כתוצאה מחוסר יכולתו של המנפיק לעמוד בהתחייבויותיו לתשלום קרן ו/או ריבית.

כמו כן ריכוז חשיפות אשראי בין אם לתאגיד או קבוצת תאגידים, או בין אם למספר תאגידים שחוסנם הפיננסי עלול להיות מושפע באופן דומה מתנאים כלכליים או אחרים כגון ענף פעילות, אזור גאוגרפי וכדומה עלול ליצור סיכון לריכוז אשראי.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

ליום 31 בדצמבר, 2017:

	סחירים *)	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	180,059	4,507,194	4,687,253

ליום 31 בדצמבר, 2016:

	סחירים *)	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	186,585	4,651,307	4,837,892

*) נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית מוחזקים למסחר ומוצגים בשווי הוגן.
ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים:

(א) נכסי חוב

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2017				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים					
אגרות חוב ממשלתיות	92,847	-	-	-	92,847
אגרות חוב קונצרניות	60,388	24,152	793	1,879	87,212
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	153,235	24,152	793	1,879	180,059
נכסי חוב שאינם סחירים					
פיקדון (חשכ"ל)	4,106,637	-	-	-	4,106,637
אגרות חוב קונצרניות	179,966	67,259	705	8,028	255,958
פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים	94,102	-	-	-	94,102
נכסי חוב אחרים	14,079	36,417	-	1	50,497
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	4,394,784	103,676	705	8,029	4,507,194
סך הכל נכסי חוב בארץ	4,548,019	127,828	1,498	9,908	4,687,253
מתוכם - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	3,615	12,231	-	-	15,846

(*) כל דירוג כולל בתוכו את הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(**) כל הסכומים המוצגים בשורה זו מייצגים נכסים שלא דורגו ע"י חברה חיצונית ודורגו ע"פ מודל הדירוג הפנימי של הקבוצה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים: (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2016				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים					
אגרות חוב ממשלתיות	87,468	-	-	-	87,468
אגרות חוב קונצרניות	74,252	18,379	1,949	4,537	99,117
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	161,720	18,379	1,949	4,537	186,585
נכסי חוב שאינם סחירים					
פיקדון (חשכ"ל)	4,220,872	-	-	-	4,220,872
אגרות חוב קונצרניות	186,319	82,043	5,412	2,547	276,321
פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים	93,549	133	-	-	93,682
נכסי חוב אחרים	13,145	25,908	-	21,379	60,432
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	4,513,885	108,084	5,412	23,926	4,651,307
סך הכל נכסי חוב בארץ	4,675,605	126,463	7,361	28,463	4,837,892
מתוכם - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	3,165	-	-	-	3,165

(*) כל דירוג כולל בתוכו את הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(**) כל הסכומים המוצגים בשורה זו מייצגים נכסים שלא דורגו ע"י חברה חיצונית ודורגו ע"פ מודל הדירוג הפנימי של הקבוצה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים: (המשך)

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2017				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
חייבים	-	-	-	21,792	21,792
מזומנים ושווי מזומנים	109,230	-	-	-	109,230

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2016				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
חייבים	-	497	-	21,088	21,585
מזומנים ושווי מזומנים	42,043	-	-	-	42,043

(*) כל דירוג כולל בתוכו את הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים:

	ליום 31 בדצמבר, 2017			ליום 31 בדצמבר, 2016		
	סיכון אשראי מאזני		סיכון חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני		סיכון חוץ מאזני
	אלפי ש"ח	% מסה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	% מסה"כ	אלפי ש"ח
ענף משק						
תעשיה	17,744	0.38	-	10,848	0.22	-
בינוי ונדל"ן	64,986	1.39	-	74,420	1.54	-
מסחר ושירותים	145,957	3.11	-	169,122	3.50	362
תקשורת ושירותי מחשב	666	0.01		-	-	
בנקים	211,902	4.52	-	217,105	4.49	-
שירותים פיננסיים	20,875	0.45	-	27,349	0.57	-
חיפושי גז ונפט	2,474	0.05	-	1,282	0.03	-
השקעה ואחזקות	23,165	0.50	-	29,426	0.60	-
	487,769	10.41	-	529,552	10.95	362
אג"ח מדינה ופיקדון חשכ"ל	4,199,484	89.59	-	4,308,340	89.05	-
סך הכל	4,687,253	100.00	-	4,837,892	100.00	362

באור 26: - התחייבויות תלויות

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה ובכמות התובענות שהוכרו כיצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחית באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגית אשר בהם, להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.
יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' החברה וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה ואי משלוח לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול וזאת בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 3 בספטמבר, 2017 הגישה הממונה את עמדתה בנוגע לסוגיה נשוא בקשת האישור, ביחס לשאלת האפשרות לגבות דמי ניהול נמוכים מהתקרה מפנסיונרים נתנה עמדה שמתיישבת עם עמדת החברה ויתר הנתבעות, וצידדה בצורה מלאה בעמדת החברה ויתר הנתבעות בכל הנוגע לאי-קיומה של חובת משלוח הודעה למי שפרש לפנסית זקנה בנוגע להעלאת דמי הניהול שתתרחש כתוצאה מפרישתו.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
2.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה "מבטחים החדשה" נ' החברה.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון קרן הפנסיה נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שיגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק הפיקוח על מוצרים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר שלא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקופה, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה.	ביום 14 באוגוסט, 2017 נתן בית המשפט המחוזי בתל אביב פסק דין שלפיו דין בקשת האישור להידחות, בשל העדר עילת תביעה. ביום 29 באוקטובר, 2017 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על דחית הבקשה לאישור.	כ-20 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך הגשת התובענה או הבקשה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2015 -בי"ד לעבודה אזורי בת"א	עמיתי קרנות פנסיה וקופות גמל נ' החברה וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, (להלן: "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי קרנות פנסיה וקופות גמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 23 במאי, 2017 הגישה הממונה את עמדתה בנוגע לסוגיה נשוא בקשת האישור, וצידדה בצורה מלאה בעמדת החברה ויתר הנתבעות.	לא כומת.
4.	2/2016 –בי"ד לעבודה אזורי בת"א	עמותה הפועלת עבור אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי מוגבלות נ' החברה וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאירים, וזאת מעת שהם מתחילים לקבל קצבה כאמור ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/ חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך הערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים		סכום התביעה [3]
5.	8/2016 -בי"ד אזורי לעבודה - ת"א	מבוטח בקרן פנסיה נ' החברה	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") מסך הצבירה שבחיסכון בנוסף לדמי הניהול, וזאת בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לגבותו ובניגוד לתקנות קרן הפנסיה, לכאורה. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר כל זכות חוזית לביצועה ותוך הפרת תקנון קרן הפנסיה, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת הגילוי והפרת חובות תום הלב במו"מ. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו קבוע האוסר על החברה לגבות הוצאות ישירות כל עוד לא שונה תקנון קרן הפנסיה כדין ו-(ג) פסיקת גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי קרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברה, בעבר ובהווה, אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.	התובענה הבקשה ייצוגית. תגובתה	מצויה לאישור החברה הגישה בשלב כתובענה לבקשה.	כ-478.6 מיליוני ש"ח.
6.	2/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בקרן השתלמות נ' החברה וחברה מנהלת נוספת	גביית תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן, וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת המאסדר. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, הטעיה, מצג שווא, והפרת חובות תום הלב במשא ומתן. סעדים עיקריים מבוקשים: השבה של התשלומים שנגבו כאמור; מתן פסק דין הצהרתי או צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן; פסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכר טרחה לעורכי-דינם.	כל עמיתי הנתבעות אשר קיבלו מהן הלוואות ולחילופין כל עמיתי הנתבעות, בשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.	התובענה הבקשה ייצוגית. תגובתה	מצויה לאישור החברה הגישה בשלב כתובענה לבקשה.	חלקה היחסי של החברה הוערך בכ-31 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
7.	07/2017 מחוזי - מרכז	עמיתים בקרן הפנסיה נ' החברה וחברה מנהלת נוספת.	העלאת דמי הניהול שמשלמים עמיתים ע"י משלוח הודעה במועד שאינו בהתאם להוראות חוזר 2012-9-22 שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני ("החוזר") ו/או בנסיבות שבהן הסיבה להפסקת ההפקדות אינה אחת הסיבות המפורטות בחוזר. עילות תביעה: הפרת החוזר, הפרת חובות תום הלב במשא ומתן, הפרת חובה חקוקה, רשלנות ועשיית עושר שלא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבת כל הכספים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה; ולחילופין להורות שעדכון דמי הניהול יכנס לתוקף רק לאחר חודשיים ממועד קבלת מכתב העדכון על העלאת דמי ניהול תוך השבת דמי ניהול העודפים שנגבו עד למועד זה, והכל בתוספת הפרשי הצמדה, ריבית, ותשואה (ב) מתן צו עשה שיורה למשיבות לתקן את התנהלותן, לרבות להכיר בהפקדות שהופקדו באופן רטרואקטיבי על ידי מעסיק, כהפקדות שמזכות עמיתים בהטבות דמי ניהול (ג) ופסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	כל מי שהנתבעות העלו לו את תעריף דמי הניהול שהוא נדרש לשלם בלא שיידעו אותו על כך במועד בהתאם לאמור בחוזר וכן כל עמית אשר סיכם עם הנתבעות על הסדר מטיב בתעריפי דמי הניהול, והנתבעות העלו באופן חד-צדדי את תעריף דמי הניהול שהוא נדרש לשלם להן בעת אשר לא בוצעו עבורו הפקדות חודשיות בשל נסיבות שאינן נמנות על אלו הקבועות בחוזר ו/או בנסיבות שבהן התקבלה עבור העמית הפקדה רטרואקטיבית מהמעסיק עבור התקופה האמורה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ-2.5 מיליון ש"ח
8.	1/2018 בי"ד אזורי לעבודה - ת"א	עמיתה בקופ"ג לחסכון נ' החברה	גביה, בשנת 2016, של דמי ניהול מינימליים מעמיתי קופות גמל לחסכון שבניהולה, בסך של 6 ש"ח לחודש, בהתאם לתקנה 2(א)(2א)(ב) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012, אך זאת ללא שהחברה שלחה הודעה מקדימה על כוונתה להתחיל ולגבות את דמי הניהול המינימליים כאמור. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל) ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל)(סכומים קטנים), חוסר תום לב, הפרת חובה חקוקה, גזל, רשלנות, ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים הינם, בין היתר, השבת כל הכספים שנגבו (על פי הטענה) ביתר על ידי הנתבעת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, ופסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	כל מי שהחזיק אצל החברה קופת גמל קטנה (עד 8,000 ש"ח) ורדומה, והחברה גבתה ממנו בשנת 2016 דמי ניהול הגבוהים מאלו שציינה בפניו כי תגבה בגין אותה תקופה ו/או עדכנה לו את דמי הניהול טרם המועד אשר ננקב בהודעותיה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ-3.06 מיליון ש"ח

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ג. תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן פנסיה נ' החברה.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964); הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר שלא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	ביום 29 בינואר, 2018 אישר ביהמ"ש את הסדר פשרה שאליו הגיעו הצדדים, תוך קביעה כי הינו הסדר ראוי, הוגן וסביר ובהתאם נתן לו תוקף של פסק דין וכן אימץ את המלצת הצדדים לעניין שכר טרחה וגמול לתובעת. בכך באה התובענה לידי סיום.	לא כומת.
2.	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן הפנסיה נ' החברה וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	החברה הגישה בקשה לסילוק על הסף של התביעה בשל חוסר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד החברה ולא כנגד מנורה ביטוח. התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית כנגד החברה נמחקה.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תכובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ג. תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן פנסיה נ' החברה.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן פנסיה). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 4 להלן והדיון בהן אוחד. ביום 11 בדצמבר, 2016 החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר, 2017 ו-17 בינואר, 2017 הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור. בהמלצת בית הדין נמחקו הערעורים בחודש ינואר, 2018.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תכובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ג. תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
4.	01/2015 בי"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' החברה.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 2 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 3 להלן והדיון בהן אוחד. ביום 11 בדצמבר, 2016 החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר, 2017 ו-17 בינואר, 2017 הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור. בהמלצת בית הדין נמחקו הערעורים בחודש ינואר, 2018.	כ-3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תכובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לחברה	--	
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	--	
לא צוין סכום התביעה	--	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות		
צוין סכום התביעה (המיוחס ספציפית לחברה במידה והתביעה מתייחסת למספר חברות)	5	535,160
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	2	1,048,000
לא צוין סכום התביעה	1	-

סכום ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים של החברה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות אינו מהותי.

ג. החברה סיימה ביצוע טיוב של נתוני זכויות המבוטחים/עמיתים (להלן - פרויקט הטיוב), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות המבוטחים/עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, בהתאם להוראות חוזר הממונה. החברה ממשיכה, כפעילות שוטפת, להשקיע בטיוב הנתונים של זכויות העמיתים.
החברה נתנה ביטוי להשפעת פרויקט הטיוב שבוצע בדוחותיה הכספיים.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה למבוטחיה ועמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה לבין המבוטחים הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החיסכון הפנסיוני בהם פועלת החברה. בתחומים אלו המדובר בקרנות הפנסיה אשר נבחנות על פני שנים, בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן, בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי מבוטחים/עמיתים בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם פעילות בתחום באור החיסכון הפנסיוני המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד החברה מוגשות מעת לעת תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים/עמיתים על פי תקנוני קרנות הפנסיה/קופות הגמל ו/או הדין. תלונות אלה מטופלות באופן שוטף על-ידי הממונה על פניות הציבור בחברה. הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים/עמיתים, מבלי לגרוע מהסיכון שהמבוטח יבחר להעלות טענותיו גם במסגרת תובענה ייצוגית.

באור 27:- התקשרויות

א. הסכמי הפצה עם בנקים

החברה התקשרה בהסכמי הפצה עם מספר תאגידים בנקאיים בהם נקבע כי החברה תשלם לתאגידים הבנקאיים עמלות הפצה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, תמורת ביצוע עסקאות של לקוחות עם החברה לצורך ביצוע הפקדות בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל שבניהול החברה או לצורך המשך החברות של אותם לקוחות בקרנות הפנסיה/קופות הגמל האמורות, בהתאם לייעוץ שניתן ללקוחות בידי הבנקים התאגידים הבנקאיים.

ב. הסכם תפעול עם בנק הפועלים בע"מ (להלן - "בנק פועלים")

בהתאם להסכם עם בנק הפועלים מיום 19 ביוני, 2007 (כפי שתוקן ביום 23 באוגוסט, 2011), קופות גמל של החברה מתופעלות על ידי בנק הפועלים, אשר מעניק לקופות שירותי תפעול כהגדרתם בהסכם התפעול. בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק הפועלים לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות המתופעלות על ידו.

ג. הסכם תפעול עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן - בנק לאומי)

בהתאם להסכם עם בנק לאומי מיום 5 במאי, 2008, קופות גמל של החברה מתופעלות על ידי בנק לאומי, אשר מעניק להן שירותי תפעול כהגדרתם בהסכם. בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק לאומי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות. הסכם זה החליף את ההסכם הקודם שהיה בין החברה לבנק לאומי, ותוקפו לתקופה שאינה קצובה, אלא אם כן הודיע מי מהצדדים בהודעה מוקדמת בכתב בת 6 חודשים, על ביטולו. בחודש ינואר, 2018 העבירה החברה לתפעול בנק לאומי את תפעול קופות הגמל שתופעלו עד אז בבנק הבינלאומי (קופות רשף והילה, וכן את קרן ההשתלמות אומגה (שבניהול מנורה הסתדרות המהנדסים) שביחס אליה מספקת החברה שירותי תפעול - ראה ביאור 24(ה). בעקבות כך הגיעה החברה להסכמה עם בנק לאומי על החלפת ההסכם בהסכם חדש, אשר מצוי בשלבי ניסוח מתקדמים.

באור 27:- התקשרויות (המשך)

ד. הסכם תפעול עם הבנק הבינלאומי

עד ליום 31 בדצמבר, 2017 העניק הבנק הבילאומי שירותי תפעול לקופת רשף והילה, וכן לקרן ההשתלמות אומגה.
החל מיום 1 בינואר, 2018 עברו שירותי התפעול לבנק לאומי.

ה. החברה מתקשרת מעת לעת, במהלך עסקיה הרגיל, עם סוכני ביטוח שונים, בהסכמים לעניין תיווך בביטוח בינה לבין לקוחות הקשורים עם אותם סוכנים.

ו. באשר להתקשרות החברה בהסכם עם מנורה ביטוח, ראה באור 24(ד).

ז. באשר להתקשרות החברה בהסכם עם מנורה הסתדרות המהנדסים, ראה באור 24(ה).

ח. באשר להתקשרות החברה בהסכם עם החברה האם, ראה באור 24(ח).

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

לכבוד
בעלי המניות של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ
א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו-2015 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דיעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 26 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.

תל-אביב,
25 במרס, 2018

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיות הממונה

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - **דוחות סולו**), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

דוחות על המצב הכספי:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
נכסים:		
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	48,526	52,774
הוצאות רכישה נדחות	252,358	232,212
רכוש קבוע	7,434	8,468
חייבים ויתרות חובה	30,734	19,988
השקעות פיננסיות:		
נכסי חוב סחירים	86,337	89,027
אחרות	61,732	47,316
סך הכל השקעות פיננסיות	148,069	136,343
מזומנים ושווי מזומנים	36,383	38,020
סך כל הנכסים	523,504	487,805
הון:		
הון מניות	338	338
פרמיה על מניות	17,590	17,590
קרן הון אחרת	26,550	26,550
עודפים	315,560	270,417
סך הכל הון	360,038	314,895
התחייבויות:		
התחייבויות בגין מסים שוטפים	2,789	6,040
התחייבויות בגין מסים נדחים	7,134	6,361
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	2,789	2,931
זכאים ויתרות זכות	130,884	133,102
מנורה מבטחים ביטוח	13,155	17,056
התחייבויות פיננסיות	6,715	7,420
סך כל ההתחייבויות	163,466	172,910
סך כל ההון וההתחייבויות	523,504	487,805

25 במרס, 2018			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	גיא קריגר מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

דוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	479,994	466,085	447,108
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	99,068	91,635	82,607
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	21,198	20,751	21,104
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	4,766	2,231	(5)
הכנסות אחרות	6,202	5,784	10,414
סך כל ההכנסות	611,228	586,486	561,228
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	151,306	143,428	151,231
הוצאות הנהלה וכלליות	281,241	275,237	253,286
הוצאות מימון	2,214	710	713
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	5,899	6,184	6,313
סך כל ההוצאות	440,660	425,559	411,543
רווח לפני מסים על ההכנסה	170,568	160,927	149,685
מסים על ההכנסה	60,354	57,643	56,612
רווח נקי	110,214	103,284	93,073
רווח (הפסד) כולל אחר:			
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	(109)	201	(65)
מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	(38)	72	(24)
סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר	(71)	129	(41)
סך הכל רווח כולל	110,143	103,413	93,032

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

מגזרי פעילות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017			
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	אלפי ש"ח			
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	479,994	-	-	479,994
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	99,068	-	99,068
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	21,198	21,198
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	3,670	1,096	-	4,766
הכנסות אחרות	86	6,116	-	6,202
סך כל ההכנסות	483,750	106,280	21,198	611,228
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	119,170	32,136	-	151,306
הוצאות הנהלה וכלליות	215,250	60,939	5,052	281,241
הוצאות מימון	1,611	603	-	2,214
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	5,899	-	5,899
סך כל ההוצאות	336,031	99,577	5,052	440,660
רווח לפני מסים על ההכנסה	147,719	6,703	16,146	170,568
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(72)	(37)	-	(109)
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	147,647	6,666	16,146	170,459

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

מגזרי פעילות: (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016			
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	אלפי ש"ח			
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	466,085	-	-	466,085
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	91,635	-	91,635
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	20,751	20,751
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,718	513	-	2,231
הכנסות אחרות	284	5,500	-	5,784
סך כל ההכנסות	468,087	97,648	20,751	586,486
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	117,402	26,026	-	143,428
הוצאות הנהלה וכלליות	213,260	56,029	5,948	275,237
הוצאות מימון	303	407	-	710
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,184	-	6,184
סך כל ההוצאות	330,965	88,646	5,948	425,559
רווח לפני מסים על ההכנסה	137,122	9,002	14,803	160,927
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	121	80	-	201
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	137,243	9,082	14,803	161,128

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

מגזרי פעילות: (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015			
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	אלפי ש"ח			
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	447,108	-	-	447,108
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	82,607	-	82,607
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	21,104	21,104
הפסדים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	(4)	(1)	-	(5)
הכנסות אחרות	666	9,748	-	10,414
סך כל ההכנסות	447,770	92,354	21,104	561,228
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	127,671	23,560	-	151,231
הוצאות הנהלה וכלליות	197,774	49,233	6,279	253,286
הוצאות מימון	529	184	-	713
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,313	-	6,313
סך כל ההוצאות	325,974	79,290	6,279	411,543
רווח לפני מסים על ההכנסה	121,796	13,064	14,825	149,685
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(25)	(40)	-	(65)
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	121,771	13,024	14,825	149,620

- - - - - - - - - - -

מנורה מבטחים

פרק ה':
מבטחים החדשה

מנורה מבטחים

סקירת הנהלה

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

מבטחים החדשה

קרן פנסיה חדשה מקיפה

סקירת הנהלה

על מצבה של קרן הפנסיה

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2017

תוכן סקירת הנהלה

	דף
1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה	3-5
2. ניתוח זכויות מבוטחי הקרן	
א. שינוי במספר המבוטחים	5
ב. ניתוח זכויות המבוטחים בקרן הפנסיה	5
3. מידע אודות דמי ניהול	
א. שיעור דמי הניהול	6
ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן	6
4. ניתוח מדיניות השקעה של מסלולי הקרן	
א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן	7
ב. ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי השקעות לעומת שנה קודמת	7-8
5. ניהול סיכונים	
א. מדיניות הנהלת הקרן בניהול סיכונים השיטות וההערכות	9
ב. סיכוני נזילות	9-10
ג. סיכוני שוק	11-22
ד. סיכוני אשראי	23-35
ה. סיכונים גיאוגרפיים	36-47
ו. סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים	48-52
6. הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן	52

1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת אותה

מבטחים החדשה (להלן - "**הקרן**") הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים). הקרן מעניקה כיסויים למקרי נכות (אובדן כושר עבודה), מוות ופרישה לפנסיה בגיל זקנה. מבטחים החדשה הוקמה ומנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "**החברה**"), שהינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ. בעלי השליטה במנורה מבטחים החזקות בע"מ הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט, תאגידים זרים המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בשיעור של 61.86% ממניותיה.
בשנת הדיווח לא חלו שינויים מהותיים במבנה האחזקות של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת הקרן

מבטחים החדשה הוקמה בשנת 1995.

ג. רשימת מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח

מסלולי השקעה

שם מסלול	סוג מסלול	קוד	תחילת פעילות
כללי א' *	השקעה	512245812-00000000000168-2009-000	דצמבר 1995
הלכה - (לשעבר - כללי ג')	השקעה	512245812-00000000000168-2182-000	אוגוסט 2010
מניות	השקעה	512245812-00000000000168-2063-000	דצמבר 2007
אג"ח	השקעה	512245812-00000000000168-2064-000	אפריל 2008
יעד לפרישה 2020	השקעה	512245812-00000000000168-2011-000	אפריל 2011
יעד לפרישה 2025	השקעה	512245812-00000000000168-2012-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2030	השקעה	512245812-00000000000168-2013-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2035	השקעה	512245812-00000000000168-2014-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2040	השקעה	512245812-00000000000168-2015-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2045	השקעה	512245812-00000000000168-2016-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2050	השקעה	512245812-00000000000168-2183-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2055	השקעה	512245812-00000000000168-2184-000	יוני 2011
יעד לפרישה 2060	השקעה	512245812-00000000000168-8812-000	ינואר 2016

* החל מיום 1 בינואר, 2016 סגור מסלול זה למצטרפים חדשים.

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ג. <u>רשימת מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח</u> (המשך)

<u>מסלולי ביטוח</u>

שם מסלול	סוג מסלול	קוד
כללי	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-101
עתיר חסכון	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-102
חסכון מרבי לפרישה מוקדמת	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-103
ביטוח מרבי	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-105
משווה	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-106
שארים מוגבר	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-107
משולב מוטה חסכון	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-108
משולב מוטה ביטוח	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-109
ביטוח שאירים מופחת	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-110
ביטוח נכות מופחת	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-111
כללי לנשים לגיל 64	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-112

כמו כן, בקרן קיימים תיקי השקעות לזכאים קיימים, לפנסיונרים קיימים והחל מיום ה1 בינואר, 2018 גם לפנסיונרים חדשים, לפירוט נוסף עבור מסלולי ההשקעה ומסלולי הביטוח ראה ביאור 1ה' בדוח הכספי של הקרן.

ד. <u>שינויים מהותיים בשנת הדוח</u>

לא היו שינויים מהותיים בפעילות הקרן בשנת הדוח.

ה. <u>שיעורי ההפרשות המרביים שהקרן רשאית לקבל ומטרתן</u>

תקרת ההפקדה החודשית בקרן הינה 20.5% מכפל השכר הממוצע במשק (בשנת 2017 עמד השכר הממוצע במשק על 9,673 ש"ח ואילו החל מחודש ינואר, 2018 השכר הממוצע במשק עומד על 9,912 ש"ח), ולעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך לדוגמה, אם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק.
בהתאם לכך, הפקדות חד-פעמיות בקרן אינן יכולות לחרוג מן התקרה האמורה (המחושבת בכל שנת מס על בסיס מצטבר מתחילת שנת המס ועד לחודש ההפקדה).
שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים שכירים במסגרת הסדר פנסיית חובה היו עד ליום 30 ביוני, 2016 17.5%, החל מאותו המועד ועד לתום שנת 2016 - 18% והחל מיום 1 בינואר, 2017 - 18.5%.

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ו. <u>שינויים במסמכי היסוד של הקרן בשנת הדיווח</u>

בינואר 2018 תוקן תקנון הקרן, באופן שהוא הותאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), תשע"ז-2017 ולחוזר 1-3-2017, שעניינו הוראות לניהול קרן חדשה.
בחודש ספטמבר, 2016 פורסם חוזר שעניינו הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה, שקובע נוסח תיקני לתקנון של קרן פנסיה מקיפה, אשר יהווה את תקנון הקרן מיום 1 ביוני, 2018 ואילך, בשינויים שיאושרו, ככל שיאושרו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. התקנון החדש צפוי ליצור שינוי בזכויות של חלק מהעמיתים בקרן.

2. <u>ניתוח זכויות מבוטחי הקרן</u>

א. <u>שינוי במספר המבוטחים</u>

סוג המבוטחים / מספר המבוטחים	לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים [1]	1,144,272	115,819	167,209	1,092,882
עצמאיים [1]	8,580	290	753	8,117
סה"כ	1,152,852	116,109	167,962	1,100,999

[1] ליום 31 בדצמבר, 2017 מבוטחים בקרן 38,451 מבוטחים להם קיימת יתרה הן במעמד עצמאי והן במעמד שכיר (מוצגים כשכירים).

ב. <u>ניתוח זכויות המבוטחים בקרן הפנסיה</u>

		ליום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
<u>מבוטחים פעילים:</u>			
מספר מבוטחים		595,706	555,417
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		83,752,169	68,875,913
<u>מבוטחים לא פעילים:</u>			
מספר מבוטחים		505,293	597,435
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		11,788,129	11,741,344
<u>מקבלי קצבה:</u>			
מספר מקבלי קצבה- פנסיונרים	זקנה	11,052	9,202
	שארים	4,277	3,819
	נכות	4,004	3,473
סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה פנסיונרים (באלפי ש"ח)		6,833,931	6,211,139
מספר מקבלי קצבה- זכאים קיימים לפנסיה	זקנה	342	328
	שארים	662	685
	נכות	186	207
סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה זכאים קיימים לפנסיה (באלפי ש"ח)		390,816	390,740
גיל ממוצע למבוטחים פעילים (בשנים)		41.4	41.2

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
שכר מבוטח ממוצע למבוטחים פעילים (בש"ח)	8,013	7,819

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

מבוטחים

מספר מבוטחים

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
דמי ניהול מהפקדות/ דמי ניהול מנכסים (1)	0% - 1.5%	1.5% - 3%	3% - 4.5%	4.5% - 6%	לא פעילים
0% - 0.15%	16,675	74,643	3,267	23,047	12,918
0.15% - 0.25%	120,315	122,922	4,484	2,521	7,561
0.25% - 0.4%	8,853	75,248	46,903	10,270	32,594
0.4% - 0.5%	13,334	1,853	3,576	67,795	452,220

סך נכסים באלפי ש"ח

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
דמי ניהול מהפקדות/ דמי ניהול מנכסים [1]	0% - 1.5%	1.5% - 3%	3% - 4.5%	4.5% - 6%	לא פעילים
0% - 0.15%	1,048,728	16,513,704	815,687	4,520,207	324,440
0.15% - 0.25%	21,670,265	14,798,800	384,373	211,410	405,692
0.25% - 0.4%	650,255	10,362,539	4,925,988	739,577	614,603
0.4% - 0.5%	718,570	332,648	359,331	5,700,087	10,443,394

[1] הטווח כולל את השיעור הנמוך המצוין בו ולא כולל את השיעור הגבוה המצוין בו (למעט הטווח האחרון שכולל את השיעור המירבי).

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהמבוטחים בקרן, נוסף לדמי הניהול, הינו 137,184 אלפי ש"ח.

לפירוט הרכב ההוצאות, ראה באור 12 "הוצאות ישירות" בדוח הכספי של הקרן.

מקבלי קצבה [1]

	ליום 31 בדצמבר, 2017	
דמי ניהול מנכסים	מספר מקבלי קצבה	סך נכסים באלפי ש"ח
0.4% - 0.5%	19,333	6,833,931

[1] מקבלי קצבה פנסיונרים בלבד.

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן [1]

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017
שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	2.85%
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	0.11%
סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)	13,696,830
שיעור הנכסים המנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך נכסים נטו (באחוזים)	14.34%
מספר חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים	66,560
שיעור חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך המבוטחים (באחוזים)	6.05%

[1] למבוטחים פעילים בלבד.

4. ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן

א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן

למדיניות ההשקעה המוצהרת של מסלולי ההשקעה של הקרן לשנת 2018, בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-13 בעניין הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, ראה באתר החברה בקישורים הבאים:

- מסלול כללי
- מסלול כללי ג'
- מסלול מניות
- מסלול אג"ח
- מסלול יעד לפרישה 2020
- מסלול יעד לפרישה 2025
- מסלול יעד לפרישה 2030
- מסלול יעד לפרישה 2035
- מסלול יעד לפרישה 2040
- מסלול יעד לפרישה 2045
- מסלול יעד לפרישה 2050
- מסלול יעד לפרישה 2055
- מסלול יעד לפרישה 2060
- תיק פנסיונרים חדשים
- תיק פנסיונרים קיימים
- תיק פנסיונרים זכאים

ב. ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן ניתוח השינויים המהותיים שחלו בהרכב תיקי ההשקעות בפועל של מסלולי ההשקעה השונים במהלך שנת 2017 לעומת שנת 2016:

- מסלול כללי - רכיב אגרות החוב ירד מכ- 57.6% לכ- 52%, כאשר בתוך רכיב זה אגרות החוב המיועדות ירדו מכ- 30% לכ- 27.7% ואגרות החוב הקונצרניות הסחירות ירדו מכ- 10% לכ- 7.7%. בחלק האחר, הרכיב של הנכסים מובנים ירד מכ- 2.5% לפחות מ- 1.
- מסלול כללי ג' - רכיב המניות עלה מכ- 35.5% לכ- 36%. אין שינויים מהותיים נוספים.
- מסלול מניות - רכיב המניות עלה מעל ל- 70% והגיע לכ- 71.4% וזאת לאחר שאחוז אג"ח מיועדות בתיק ירד מכ- 30% לכ- 27%.
- מסלול אג"ח - בשנת 2017 לא חלו שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנת 2016.
- מסלול יעד לפרישה 2020 - אחוז האחזקה באגרות חוב ירד מכ- 82.3% לכ- 79%, כאשר בתוך סעיף זה אחוז האחזקה באגרות חוב מיועדות ירד מכ- 30% לכ- 27%. אחוז אג"ח קונצרני סחיר

ירד מכ- 24.5% לכ- 23.2%. מהצד השני, אחוז ההלוואות עלה מכ- 1.9% לכ- 3.1%. בחלק האחר של התיק אחוז הנכסים המובנים ירד מכ- 2.1% לפחות מ- 1%.

ב. <u>ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת</u> (המשך)

- <u>מסלול יעד לפרישה 2025</u> - רכיב אגרות החוב המיועדות ירד לכ- 27.3% ומהצד השני, רכיב האג"ח הממשלתי עלה מכ- 16.5% לכ- 17.6% ואחוז האג"ח הקונצרני הסחיר עלה מכ- 18.2% לכ - 20.5%. בחלק האחר של התיק אחוז הנכסים מובנים ירד מכ- 2.5% לפחות מ- 1%.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2030</u> - במהלך השנה גדל הרכיב הקונצרני הסחיר בכ -4.5% מכ- 15.1% לכ- 19.5% ומהצד השני קטן רכיב ההלוואות בכ- 2% מכ- 8.3% לכ- 6.18%. בחלק האחר של התיק אחוז הנכסים המובנים ירד מכ- 2.3% לפחות מ- 1%.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2035</u> - החלק שמושקע באג"ח ירד מכ- 54.6% לכ- 51.8%, בתוך סעיף זה אחוז אגרות החוב המיועדות ירד מכ- 30% לקצת מעל 27%, אג"ח ממשלתי ירד מכ- 6.8% לכ- 5.4% ואחוז ההלוואות ירד מכ- 8.7% לכ- 6.1%. מהצד השני, עלה אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות מכ- 6.9% לכ- 10.9%. אחוז הנכסים המובנים בחלק האחר של התיק ירד מכ- 2.4% לפחות מאחוז.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2040</u> - החלק שמושקע בהלוואות ירד מכ- 8% לכ- 5.3% ומהצד השני, אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 2% לכ- 4.1%. אחוז הנכסים המובנים בחלק האחר של התיק ירד מכ- 2.3% לפחות מאחוז.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2045</u> - החלק שמושקע בהלוואות ירד מכ- 7.1% לכ- 4.4% ומהצד השני, אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 2.5% לכ- 5.6%. אחוז הנכסים המובנים בחלק האחר של התיק ירד מכ- 2% לפחות לכ- 0.6%.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2050</u> - החלק שמושקע בהלוואות ירד מכ- 5.1% לכ- 3% ומהצד השני, אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 5.4% לכ- 7.3%.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2055</u> - במהלך השנה לא בוצע שינוי מהותי בהרכב תיק ההשקעות לעומת שנת 2016.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2060</u> - במהלך השנה לא בוצע שינוי מהותי בהרכב תיק ההשקעות לעומת שנת 2016.
- <u>תיק זכאים קיימים</u> - במהלך השנה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2016.
- <u>תיק פנסיונרים</u> - אחוז אגרות החוב המיועדות עלה מכ- 30% לכ- 60%. מהצד השני, אחוז אגרות החוב הממשלתיות ירד מכ- 55.4% לכ- 24.9%.

4. ניהול סיכונים

א. מדיניות הנהלת הקופה בניהול סיכונים ותיאור השיטות וההערכות:

לתיאור מדיניות ניהול הסיכונים של החברה ופירוט בדבר הסיכונים להם היא חשופה ראה דוח עסקי תאגיד, סעיף 18 ו- 26.

ב. סיכוני נזילות:

סיכון הנזילות נובע מאי הוודאות לגבי שיעור משיכת הכספים מהקרן. במקרה של משיכת כספים בהיקף ניכר, בעיקר כתוצאה משינוי בטעמי ציבור המשקיעים במשק, הקרן עלולה להיקלע למצב שבו תמורת המימוש של הנכסים נמוכה משווים ההוגן בתנאי שוק רגילים ו/או שהקרן לא תוכל לממש את היקף הנכסים הדרוש בכדי להחזיר לעמיתים את כספם.
החברה המנהלת בוחנת מעת לעת את שיעור החשבונות הנזילים כדי לוודא ששיעור הנכסים הסחירים והנזילים אינו יורד בצורה משמעותית מתחת לשיעור זה. היקף הנכסים הנזילים בתיק ההשקעות מותאם לצפי חודשי של משיכות עמיתים אשר נעשה לאור הרכב העמיתים בקרן, התנהגות היסטורית עונתית ותגובה לאירועים מאקרו כלכליים. היקף ההשקעה בנכסים הנזילים משתנה מעת לעת כאמור הן על פי צרכי הנזילות והן לצרכי ביצוע חלופות השקעה בין האפיקים השונים.
מדיניות הקרן להשקיע חלק מנכסיה באפיקים שקליים בבנקים (עו"ש, פח"ק/פר"י, פק"מ), אשר הינם נזילים באופן מיידי למשיכה וכן בנכסים סחירים באפיקי ההשקעה.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני נזילות: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

נזילות (בשנים)	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה
	נכסים (באלפי ש"ח)														
נכסים נזילים וסחירים	38,401,923	345,769	334,695	305,641	925,456	832,792	1,023,149	1,469,125	1,832,033	1,751,254	1,436,657	1,035,596	554,001	1,823,482	34,376
מח"מ של עד שנה *)	2,631,951	7,889	21,394	6,763	29,492	31,496	41,544	58,827	68,343	60,413	43,033	27,146	12,020	266,180	25,915
מח"מ מעל שנה	30,717,519	121,448	228,818	106,783	410,090	433,883	568,808	812,832	955,979	858,900	631,498	410,437	192,772	4,508,255	321,755
אחרים *)	5,183,327	2,719	(1,907)	(18,560)	(8,822)	36,129	59,597	80,533	92,484	67,980	35,366	15,192	(2,056)	217,549	9,198
סה"כ	76,934,720	477,825	583,000	400,627	1,356,216	1,334,300	1,693,098	2,421,317	2,948,839	2,738,547	2,146,554	1,488,371	756,737	6,815,466	391,244

*) נכסים בעלי פירעון נקוב של עד שנה נכללו במח"מ של עד שנה ונכסים ללא מועד פירעון נקוב נכללו בנכסים אחרים.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק:

1. סיכון מדד וסיכון מטבע

סיכון זה בא לידי ביטוי בשינויים אפשריים בבסיס ההצמדה של הנכסים בקרן כגון: שערי החליפין של השקל מול מטבעות זרים ומדד המחירים לצרכן.
ההקצאה האסטרטגית של נכסי הקרן לבסיסי ההצמדה השונים נקבעת ע"י ועדת ההשקעות תוך התחשבות בשיקולי פיזור החשיפות והשאת תשואה למבוטחי הקרן. היקף ההשקעה נקבע על פי הערכות של מגמות ושינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

נכסי הקרן מושקעים באפיק הצמוד למדד המחירים לצרכן במטרה לשמור על הערך הריאלי של ההשקעה ובאפיקים שאינם צמודים וזאת בתקופות בהן הצפי והערכות המאקרו כלכליות תומכים באפשרות לתשואה עודפת באפיקים חלופיים לאפיק הצמוד למדד. בנוסף, מבוצעת השקעה בנכסים בחו"ל ובנכסים צמודי מט"ח החשופים לשינויים בשער החליפין של השקל בעיקר מול הדולר והיורו. ניהול סך חשיפת המט"ח מבוצע ברמת תיק ההשקעות בהתאם לסף שנקבע במדיניות ההשקעות. החברה מבצעת גידורי מט"ח על מנת לעמוד בסף האמור.

היקף ההשקעה בהתאם לבסיסי ההצמדה של הנכסים נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקרן בהתאם להערכות ושיקולים כאמור בכפוף לשקלול פרמיית הסיכון ובכפוף למגמות והשינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

מסלול כללי	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	17,894,519	31,064,575	7,151,781	16,717,659	4,106,186	76,934,720
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(11,110,965)	(253,803)	2,973,076	8,391,692	-	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

מסלול מניות	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	171,134	129,091	43,582	96,605	37,413	477,825

מסלול אג"ח	ליום 31 בדצמבר, 2017				
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	163,205	401,671	16,901	1,223	583,000

מסלול הלכתי (כללי ג')	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	110,646	172,552	25,582	75,621	16,226	400,627
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(27,731)	(874)	8,905	19,700	-	-

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	400,507	706,178	58,000	162,478	29,053	1,356,216
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(49,044)	(77)	3,442	45,679	-	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

1. סיכון מדד וסיכון מטבע (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	314,086	660,517	95,640	220,157	43,900	1,334,300
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(94,568)	(5,035)	26,574	73,029	-	-

מסלול יעד לפרישה 2030	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	387,617	738,958	157,198	332,130	77,195	1,693,098
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(213,750)	(2,550)	47,412	168,888	-	-

מסלול יעד לפרישה 2035	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	625,274	930,175	252,533	482,775	130,560	2,421,317
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(359,373)	(2,692)	89,366	272,699	-	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	839,082	1,021,448	331,896	576,552	179,861	2,948,839
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(469,459)	(2,804)	132,116	340,147	-	-

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	771,563	959,163	310,989	529,788	167,044	2,738,547
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(432,346)	(2,588)	122,150	312,784	-	-

מסלול יעד לפרישה 2050	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	617,723	747,620	245,406	405,233	130,572	2,146,554
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(332,691)	(1,938)	93,820	240,809	-	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

1. סיכון מדד וסיכון מטבע (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2055	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	437,551	514,089	173,022	273,664	90,045	1,488,371
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(224,557)	(1,255)	64,590	161,222	-	-

מסלול יעד לפרישה 2060	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	236,958	254,853	86,851	133,251	44,824	756,737
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(108,256)	(600)	31,009	77,847	-	-

פנסיונרים	ליום 31 בדצמבר, 2017		
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	401,542	6,413,924	6,815,466

זכאים קיימים לפנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2017		
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	סך הכל
סך נכסי המסלול, נטו	8,341	382,903	391,244

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

2. סיכון מרווח אשראי

סיכון מרווח אשראי נובע מהתרחבות של מרווחי האשראי לפיהם נסחרים נכסי החוב הקונצרני ביחס לאג"ח הממשלתי. מרווח האשראי נקבע בהתאם לדירוג האשראי של נכסי הקרן ומבטא בין השאר את ההסתברות לחדלות פירעון ואת שיעור ההפסד במקרה של פשיטת רגל של החברה המנפיקה/לווה.

3. סיכון ריבית

סיכון ריבית נובע מתנודתיות של עקום הריבית חסר הסיכון אשר מושפע בעיקר מהתשואות של אג"ח ממשלתי. גובה החשיפה לשינויי ריבית מושפע ממשך החיים הממוצע (מח"מ) של נכסי החוב. הסיכון מציג את ההשפעה של שינוי בשיעור הריבית על התשואה.

א. ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על תשואת המסלול:

ליום 31 בדצמבר, 2017	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+1%	-1%
	אחוזים	
מסלול כללי	(0.71)	0.78
מסלול מניות	0.04	(0.04)
מסלול אג"ח	(1.95)	2.09
מסלול הלכתי (כללי ג')	(0.93)	1.00
מסלול יעד לפרישה 2020	(1.75)	1.88
מסלול יעד לפרישה 2025	(1.72)	1.87
מסלול יעד לפרישה 2030	(1.28)	1.39
מסלול יעד לפרישה 2035	(0.88)	0.97
מסלול יעד לפרישה 2040	(0.54)	0.59
מסלול יעד לפרישה 2045	(0.56)	0.61
מסלול יעד לפרישה 2050	(0.57)	0.62
מסלול יעד לפרישה 2055	(0.58)	0.63
מסלול יעד לפרישה 2060	(0.58)	0.63
פנסיונרים	0.72	(1.06)
זכאים קיימים לפנסיה	2.33	(3.33)

ב. השפעה של שינויים בעקום הריבית על סכום הקצבה:

ליום 31 בדצמבר, 2017	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+0.5%	-0.5%
	אחוזים	
תיק פנסיונרים	0.39	(0.48)
תיק זכאים קיימים לפנסיה	1.27	(1.52)

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים:

מסלול כללי	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	ליום 31 בדצמבר, 2017					
			אלפי ש"ח			מסה"כ
ענף משק						
בנקים	2,261,698	-	-	895,351	3,157,049	18.9%
ביטוח	416,530	-	-	243,805	660,335	4.0%
ביומד	57,266	21,764	-	1,000,277	1,079,307	6.5%
טכנולוגיה	1,269,459	29,413	-	2,041,376	3,340,248	20.0%
מסחר ושרותים	958,598	77,235	904	334,932	1,371,669	8.2%
נדל"ן ובינוי	1,874,338	191,306	44,596	370,951	2,481,191	14.9%
תעשיה	1,170,551	52,150	-	1,631,738	2,854,439	17.2%
השקעה ואחזקות	844,032	27,871	-	-	871,903	5.2%
נפט וגז	495,561	3,885	-	-	499,446	3.0%
אחר	283,845	65	-	64,231	348,141	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	9,631,878	403,689	45,500	6,582,661	16,663,728	100.0%

מסלול מניות	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	%
	ליום 31 בדצמבר, 2017				
		אלפי ש"ח			מסה"כ
ענף משק					
בנקים	29,153	-	11,332	40,485	19.0%
ביטוח	5,369	-	3,086	8,455	4.0%
ביומד	738	281	12,742	13,761	6.5%
טכנולוגיה	16,364	379	25,713	42,456	20.0%
מסחר ושרותים	12,356	996	4,243	17,595	8.3%
נדל"ן ובינוי	24,159	2,458	4,782	31,399	14.8%
תעשיה	15,089	672	20,714	36,475	17.0%
השקעה ואחזקות	10,879	359	-	11,238	5.3%
נפט וגז	6,387	50	-	6,437	3.0%
אחר	3,659	-	813	4,472	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	124,153	5,195	83,425	212,773	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח					מסה"כ
ענף משק						
בנקים	10,961	-	-	4,794	15,755	19.0%
ביטוח	2,019	-	-	1,305	3,324	4.0%
ביומד	278	105	-	5,177	5,560	6.7%
טכנולוגיה	6,152	143	-	10,389	16,684	20.1%
מסחר ושרותים	4,645	375	3	1,785	6,808	8.2%
נדל"ן ובינוי	9,084	924	-	1,798	11,806	14.3%
תעשיה	5,673	253	-	8,602	14,528	17.6%
השקעה ואחזקות	4,090	135	-	-	4,225	5.1%
נפט וגז	2,402	19	-	-	2,421	2.9%
אחר	1,375	-	-	344	1,719	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	46,679	1,954	3	34,194	82,830	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח					מסה"כ
ענף משק						
בנקים	21,202	-	-	9,236	30,438	18.9%
ביטוח	3,904	-	-	2,515	6,419	4.0%
ביומד	537	204	-	9,986	10,727	6.7%
טכנולוגיה	11,899	276	-	21,080	33,255	20.7%
מסחר ושרותים	8,984	724	4	3,439	13,151	8.2%
נדל"ן ובינוי	17,568	1,787	-	3,477	22,832	14.2%
תעשיה	10,971	489	-	16,583	28,043	17.2%
השקעה ואחזקות	7,911	261	-	-	8,172	5.1%
נפט וגז	4,645	36	-	-	4,681	2.9%
אחר	2,660	-	-	663	3,323	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	90,281	3,777	4	66,979	161,041	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים (המשך)</u>

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2030	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	ליום 31 בדצמבר, 2017					
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	40,274	-	-	17,511	57,785	18.9%
ביטוח	7,417	-	-	4,768	12,185	4.0%
ביומד	1,020	388	-	18,947	20,355	6.7%
טכנולוגיה	22,606	524	-	39,342	62,472	20.5%
מסחר ושרותים	17,069	1,375	5	6,521	24,970	8.2%
נדל"ן ובינוי	33,377	3,396	-	6,606	43,379	14.2%
תעשיה	20,844	929	-	31,449	53,222	17.4%
השקעה ואחזקות	15,029	496	-	-	15,525	5.1%
נפט וגז	8,825	69	-	-	8,894	2.9%
אחר	5,054	-	-	1,256	6,310	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	171,515	7,177	5	126,400	305,097	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2035	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	ליום 31 בדצמבר, 2017					
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	76,643	-	-	33,581	110,224	19.0%
ביטוח	14,116	-	-	9,144	23,260	4.0%
ביומד	1,941	738	-	36,245	38,924	6.7%
טכנולוגיה	43,019	997	-	74,569	118,585	20.4%
מסחר ושרותים	32,485	2,617	8	12,501	47,611	8.2%
נדל"ן ובינוי	63,518	6,462	-	12,571	82,551	14.2%
תעשיה	39,668	1,767	-	60,242	101,677	17.4%
השקעה ואחזקות	28,602	944	-	-	29,546	5.1%
נפט וגז	16,793	132	-	-	16,925	2.9%
אחר	9,619	-	-	2,409	12,028	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	326,404	13,657	8	241,262	581,331	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח					מסה"כ
ענף משק						
בנקים	115,475	-	-	51,092	166,567	19.0%
ביטוח	21,267	-	-	13,912	35,179	4.0%
ביומד	2,924	1,111	-	54,969	59,004	6.7%
טכנולוגיה	64,815	1,502	-	112,445	178,762	20.4%
מסחר ושרותים	48,943	3,943	11	19,012	71,909	8.2%
נדל"ן ובינוי	95,698	9,737	-	18,940	124,375	14.2%
תעשיה	59,765	2,663	-	91,522	153,950	17.4%
השקעה ואחזקות	43,094	1,423	-	-	44,517	5.1%
נפט וגז	25,302	198	-	-	25,500	2.9%
אחר	14,492	-	-	3,665	18,157	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	491,775	20,577	11	365,557	877,920	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח					מסה"כ
ענף משק						
בנקים	108,413	-	-	47,423	155,836	19.0%
ביטוח	19,966	-	-	12,913	32,879	4.0%
ביומד	2,745	1,043	-	51,212	55,000	6.7%
טכנולוגיה	60,849	1,410	-	104,792	167,051	20.3%
מסחר ושרותים	45,948	3,702	10	17,655	67,315	8.2%
נדל"ן ובינוי	89,843	9,141	-	17,781	116,765	14.2%
תעשיה	56,108	2,500	-	85,092	143,700	17.5%
השקעה ואחזקות	40,458	1,336	-	-	41,794	5.1%
נפט וגז	23,754	186	-	-	23,940	2.9%
אחר	13,606	-	-	3,402	17,008	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	461,690	19,318	10	340,270	821,288	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2050	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
ענף משק						
בנקים	84,103	-	-	37,085	121,188	19.0%
ביטוח	15,489	-	-	10,098	25,587	4.0%
ביומד	2,129	809	-	39,943	42,881	6.7%
טכנולוגיה	47,204	1,094	-	81,663	129,961	20.3%
מסחר ושרותים	35,645	2,872	5	13,802	52,324	8.2%
נדל"ן ובינוי	69,697	7,091	-	13,794	90,582	14.2%
תעשיה	43,527	1,939	-	66,464	111,930	17.5%
השקעה ואחזקות	31,385	1,036	-	-	32,421	5.1%
נפט וגז	18,428	144	-	-	18,572	2.9%
אחר	10,554	-	-	2,660	13,214	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	358,161	14,985	5	265,509	638,660	100.0%

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2055	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
ענף משק						
בנקים	57,878	-	-	25,710	83,588	19.0%
ביטוח	10,659	-	-	7,001	17,660	4.0%
ביומד	1,465	557	-	27,625	29,647	6.7%
טכנולוגיה	32,486	753	-	56,423	89,662	20.4%
מסחר ושרותים	24,531	1,977	1	9,565	36,074	8.2%
נדל"ן ובינוי	47,965	4,880	-	9,493	62,338	14.2%
תעשיה	29,955	1,335	-	46,028	77,318	17.4%
השקעה ואחזקות	21,599	713	-	-	22,312	5.1%
נפט וגז	12,681	99	-	-	12,780	2.9%
אחר	7,263	-	-	1,844	9,107	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	246,482	10,314	1	183,689	440,486	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
מסלול יעד לפרישה 2060	נסחרות במדד ת"א 135	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח				מסה"כ
ענף משק					
בנקים	29,228	-	12,880	42,108	19.0%
ביטוח	5,383	-	3,507	8,890	4.0%
ביומד	740	281	13,876	14,897	6.7%
טכנולוגיה	16,405	380	28,322	45,107	20.3%
מסחר ושרותים	12,387	998	4,794	18,179	8.2%
נדל"ן ובינוי	24,221	2,465	4,794	31,480	14.2%
תעשיה	15,127	674	23,086	38,887	17.5%
השקעה ואחזקות	10,908	360	-	11,268	5.1%
נפט וגז	6,404	50	-	6,454	2.9%
אחר	3,668	-	924	4,592	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	124,471	5,208	92,183	221,862	100.0%

במסלולים: אג"ח, כללי ג', תיק פנסיונרים ותיק זכאים קיימים לפנסיה אין השקעה במכשירים הוניים, נכון ליום 31 בדצמבר, 2017.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי:

סיכון אשראי מתייחס להפסדים העלולים להיגרם לקרן כתוצאה משינוי (זמני או קבוע) ביכולתם של מנפיקים/לווים לעמוד בהתחייבויותיהם הפיננסיות לקרן, בפרט יכולתם לפרוע קרן או לבצע תשלומי ריבית במועד. שינויים בהערכת הסיכון של מנפיקים/לווים משפיעים גם על מרווח האשראי הגלום במחיר נכסי החוב, ולפיכך על שווין ההוגן. פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה וחוזרי הממונה, בפרט, פעילויות ההלוואות ואשראי לא סחיר מתבצעות על פי מדיניות האשראי הלא סחיר שאושרה בדירקטוריון. כל עסקת אשראי מעבר לסכום מינימלי מועברת לאישור ועדת משנה לאשראי. עסקאות אשראי בסכומים גדולים יאושרו עפ"י מדרג סמכויות שבנוהלי אגף השקעות ו/או בנסיבות מיוחדות בהמלצת ועדת משנה לאשראי ו/או אגף השקעות, יובאו לאישור גם בוועדת השקעות. כל עסקה מדורגת בדירוג חיצוני, או בדירוג פנימי על פי מודל דירוג פנימי מאושר או בהסתמך על דירוג בנק או מבטח אחר ששותף לעסקה. ניתן לבצע גם עסקאות לא מדורגות או בדירוג נמוך מדירוג השקעה בתנאים מסוימים כמפורט בהוראות הרגולטור, דרישות חוקיות ובכפוף לנהלי החברה. לכל הלוואה מותאמת מוגשת חוות דעת מטעם מנהל הסיכונים או מי מטעמו לוועדת משנה לאשראי בכפוף לנהלי שנקבעו לנושא. ועדת ההשקעות מפקחת על רמת פיזור נאותה בתיק נכסי החוב כולל שמירה על מגבלות חשיפה הנגזרות מתקנות השקעה ו/או מדיניות הקופה. במסגרת פעילות ניהול סיכוני האשראי מתבצעת הערכה שוטפת של הסיכונים תוך מאמץ לאיתור מוקדם של חובות בעייתיים לטיפול.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול כללי	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	2,154,685	32,066,385	34,221,070
בחו"ל	2,433,957	559,778	2,993,735
סך הכל נכסי חוב	4,588,642	32,626,163	37,214,805

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול מניות	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	-	129,091	129,091

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול אג"ח	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
בארץ	257,984	241,876	499,860

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי:

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול הלכתי (כללי ג')	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	37,035	113,503	150,538

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2020	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	487,115	426,779	913,894
בחו"ל	83,759	-	83,759
סך הכל נכסי חוב	570,874	426,779	997,653

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2025	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	359,635	454,252	813,887
בחו"ל	82,132	-	82,132
סך הכל נכסי חוב	441,767	454,252	896,019

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2030	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	273,959	594,513	868,472
בחו"ל	106,488	2,512	109,000
סך הכל נכסי חוב	380,447	597,025	977,472

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2035	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	224,463	849,134	1,073,597
בחו"ל	98,011	3,425	101,436
סך הכל נכסי חוב	322,474	852,559	1,175,033

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי:

2. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2040	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	161,802	999,296	1,161,098
בחו"ל	37,160	3,654	40,814
סך הכל נכסי חוב	198,962	1,002,950	1,201,912

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2045	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	183,088	899,032	1,082,120
בחו"ל	40,751	3,084	43,835
סך הכל נכסי חוב	223,839	902,116	1,125,955

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2050	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	172,229	662,752	834,981
בחו"ל	39,461	1,945	41,406
סך הכל נכסי חוב	211,690	664,697	876,387

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2055	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	137,183	432,809	569,992
בחו"ל	32,902	916	33,818
סך הכל נכסי חוב	170,085	433,725	603,810

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי:

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2060	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	77,979	204,187	282,166
בחו"ל	18,214	-	18,214
סך הכל נכסי חוב	96,193	204,187	300,380

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
תיק פנסיונרים	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	1,639,489	4,774,435	6,413,924

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
תיק זכאים קיימים לפנסיה	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	35,233	347,670	382,903

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי:

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים:

א. נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה
	דירוג מקומי (*)														
	אלפי ש"ח														
נכסי חוב סחירים בארץ															
אגרות חוב ממשלתיות	934,214	-	156,455	37,035	305,257	214,043	105,296	108,383	110,621	102,265	78,788	53,593	26,453	1,639,489	35,233
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:															
AA ומעלה	811,417	-	75,947	-	122,340	98,070	113,443	78,002	33,842	53,878	62,362	55,924	34,338	-	-
BBB עד A	375,515	-	24,216	-	55,217	44,078	51,232	35,334	16,135	25,039	28,875	25,693	15,973	-	-
נמוך מ- BBB	1,205	-	-	-	165	132	152	105	43	70	82	74	45	-	-
לא מדורג	32,334	-	1,366	-	4,136	3,312	3,836	2,639	1,161	1,836	2,122	1,899	1,170	-	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	2,154,685	-	257,984	37,035	487,115	359,635	273,959	224,463	161,802	183,088	172,229	137,183	77,979	1,639,489	35,233
נכסי חוב שאינם סחירים בארץ															
אגרות חוב מיועדות	21,360,621	129,091	164,797	113,503	365,111	362,884	458,867	650,693	785,501	728,839	563,794	386,868	191,693	3,910,166	272,765
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:															
AA ומעלה	2,996,687	-	35,948	-	15,550	24,269	27,928	46,239	52,332	44,823	30,923	16,080	5,814	864,269	74,905
BBB עד A	641,019	-	4,286	-	2,648	5,083	6,346	8,908	10,229	8,913	5,920	3,349	1,160	-	-
נמוך מ- BBB	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
לא מדורג	60,915	-	-	-	613	499	577	412	198	296	318	273	163	-	-
הלוואות לעמיתים	81,313	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הלוואות לאחרים	6,925,828	-	36,845	-	42,857	61,517	100,795	142,882	151,036	116,161	61,797	26,239	5,357	-	-
סך הכל אגרות חוב קונצרניות ופקדונות בבנקים	3,698,623	-	40,234	-	18,811	29,851	34,851	55,559	62,759	54,032	37,161	19,702	7,137	864,269	74,905
סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	32,066,385	129,091	241,876	113,503	426,779	454,252	594,513	849,134	999,296	899,032	662,752	432,809	204,187	4,774,435	347,670
סך הכל נכסי חוב בארץ	34,221,070	129,091	499,860	150,538	913,894	813,887	868,472	1,073,597	1,161,098	1,082,120	834,981	569,992	282,166	6,413,924	382,903
מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	913,869	-	5,679	-	6,792	9,450	10,416	14,771	15,514	11,992	6,083	2,313	479	-	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(**) נכסי החוב בדירוג פנימי אינם מדורגים ע"י חברה חיצונית.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

2. <u>פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים</u>: (המשך)

ב. <u>נכסי חוב בחו"ל</u>

ליום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול כללי	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060
	דירוג בינלאומי (*)									
	אלפי ש"ח									
<u>נכסי חוב סחירים בחו"ל</u>										
אגרות חוב ממשלתיות	189,402	6,518	6,391	8,287	7,627	2,892	3,171	3,071	2,560	1,417
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:										
BBB	1,161,260	39,962	39,186	50,806	46,761	17,729	19,443	18,827	15,698	8,690
נמוך מ- BBB	1,012,078	34,828	34,152	44,279	40,755	15,452	16,945	16,408	13,681	7,574
לא מדורג	71,217	2,451	2,403	3,116	2,868	1,087	1,192	1,155	963	533
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	2,433,957	83,759	82,132	106,488	98,011	37,160	40,751	39,461	32,902	18,214
<u>נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל</u>										
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:										
A ומעלה	34,957	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הלוואות לאחרים	524,821	-	-	2,512	3,425	3,654	3,084	1,945	916	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל	559,778	-	-	2,512	3,425	3,654	3,084	1,945	916	-
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	2,993,735	83,759	82,132	109,000	101,436	40,814	43,835	41,406	33,818	18,214

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

3. <u>שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן עבור נכסים שאינם סחירים</u>:

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, הלוואות ופקדונות מחושב ע"פ מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים ע"י חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

ליום 31 בדצמבר, 2017

נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה
	באחוזים												
AA ומעלה	1.52	1.60	0.32	0.93	0.99	1.06	1.06	1.08	0.96	0.57	0.40	0.56	0.23
A	2.39	2.76	2.93	2.69	2.63	2.61	2.62	2.65	2.76	2.95	3.42	-	-
BBB	3.64	3.93	3.85	3.69	3.66	3.63	3.65	3.65	3.82	3.89	3.92	-	-
לא מדורג	2.63	3.82	4.56	3.69	2.79	2.66	2.59	2.62	2.81	2.93	4.13	-	-

(*) לא כולל אגרות חוב מיועדות, כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) במסלולים מניות והלכתי (כללי ג') אין נכסי חוב שאינם סחירים, למעט אגרות חוב מיועדות.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>:

מסלול כללי	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	3,284,835	8.8%
ביטוח	490,682	1.3%
טכנולוגיה	753,544	2.0%
מסחר ושרותים	3,686,687	9.9%
נדל"ן ובינוי	3,837,624	10.3%
תעשיה	653,544	1.8%
השקעה ואחזקות	1,003,188	2.7%
נפט וגז	389,573	1.0%
אחר	630,891	1.7%
אג"ח ממשלתי	22,484,237	60.5%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	37,214,805	100.0%

מסלול מניות	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
אג"ח ממשלתי	129,091	100.0%

מסלול אג"ח	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	56,499	11.2%
ביטוח	9,475	1.9%
טכנולוגיה	3,863	0.8%
מסחר ושרותים	27,268	5.5%
נדל"ן ובינוי	47,426	9.5%
תעשיה	8,697	1.7%
השקעה ואחזקות	13,319	2.7%
נפט וגז	2,676	0.5%
אחר	9,385	1.9%
אג"ח ממשלתי	321,252	64.3%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	499,860	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול הלכתי (כללי ג')	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
אג"ח ממשלתי	150,538	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	85,697	8.6%
ביטוח	19,208	1.9%
טכנולוגיה	16,033	1.6%
מסחר ושרותים	41,262	4.1%
נדל"ן ובינוי	80,259	8.0%
תעשיה	28,043	2.8%
השקעה ואחזקות	18,112	1.8%
נפט וגז	14,974	1.5%
אחר	17,179	1.7%
אג"ח ממשלתי	676,886	68.0%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	997,653	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	81,089	9.0%
ביטוח	18,115	2.0%
טכנולוגיה	18,990	2.1%
מסחר ושרותים	44,784	5.0%
נדל"ן ובינוי	75,394	8.4%
תעשיה	24,732	2.8%
השקעה ואחזקות	22,939	2.6%
נפט וגז	11,893	1.3%
אחר	14,765	1.7%
אג"ח ממשלתי	583,318	65.1%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	896,019	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2030	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
ענף משק		
בנקים	97,932	10.0%
ביטוח	22,530	2.3%
טכנולוגיה	24,945	2.6%
מסחר ושרותים	78,139	8.0%
נדל"ן ובינוי	94,273	9.6%
תעשיה	30,191	3.1%
השקעה ואחזקות	26,007	2.7%
נפט וגז	13,451	1.4%
אחר	17,554	1.8%
אג"ח ממשלתי	572,450	58.5%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	977,472	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2035	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
ענף משק		
בנקים	90,454	7.7%
ביטוח	20,518	1.7%
טכנולוגיה	27,383	2.3%
מסחר ושרותים	97,977	8.3%
נדל"ן ובינוי	91,756	7.8%
תעשיה	26,886	2.3%
השקעה ואחזקות	27,437	2.3%
נפט וגז	11,588	1.0%
אחר	14,331	1.2%
אג"ח ממשלתי	766,703	65.4%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	1,175,033	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
ענף משק		
בנקים	57,424	4.8%
ביטוח	11,155	0.9%
טכנולוגיה	19,282	1.6%
מסחר ושרותים	93,417	7.8%
נדל"ן ובינוי	72,249	6.0%
תעשיה	11,668	1.0%
השקעה ואחזקות	23,171	1.9%
נפט וגז	7,162	0.6%
אחר	7,370	0.6%
אג"ח ממשלתי	899,014	74.8%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	1,201,912	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
ענף משק		
בנקים	61,833	5.5%
ביטוח	12,300	1.1%
טכנולוגיה	16,406	1.5%
מסחר ושרותים	78,963	7.0%
נדל"ן ובינוי	69,816	6.2%
תעשיה	13,139	1.2%
השקעה ואחזקות	20,875	1.9%
נפט וגז	7,974	0.7%
אחר	10,374	0.9%
אג"ח ממשלתי	834,275	74.0%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	1,125,955	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2050	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	57,536	6.6%
ביטוח	11,463	1.3%
טכנולוגיה	10,784	1.2%
מסחר ושרותים	51,532	5.9%
נדל"ן ובינוי	54,633	6.2%
תעשיה	13,286	1.5%
השקעה ואחזקות	14,163	1.6%
נפט וגז	7,711	0.9%
אחר	9,626	1.1%
אג"ח ממשלתי	645,653	73.7%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	876,387	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2055	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	45,543	7.5%
ביטוח	9,277	1.5%
טכנולוגיה	6,746	1.1%
מסחר ושרותים	28,751	4.8%
נדל"ן ובינוי	37,474	6.2%
תעשיה	10,763	1.8%
השקעה ואחזקות	8,793	1.5%
נפט וגז	5,844	1.0%
אחר	7,598	1.3%
אג"ח ממשלתי	443,021	73.3%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	603,810	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2060	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	24,705	8.2%
ביטוח	5,131	1.7%
טכנולוגיה	3,122	1.0%
מסחר ושרותים	9,997	3.3%
נדל"ן ובינוי	19,127	6.4%
תעשיה	6,351	2.1%
השקעה ואחזקות	4,428	1.5%
נפט וגז	3,613	1.2%
אחר	4,343	1.5%
אג"ח ממשלתי	219,563	73.1%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	300,380	100.0%

תיק פנסיונרים	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	864,269	13.5%
אג"ח ממשלתי	5,549,655	86.5%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	6,413,924	100.0%

תיק זכאים קיימים לפנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	74,905	19.6%
אג"ח ממשלתי	307,998	80.4%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	382,903	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים

החשיפה הגיאוגרפית בהתאם למקום הסיכון הסופי, מדינה או אזור גאוגרפי, לפי רלוונטיות. במקרים בהם לא ניתן לזהות את מקום החשיפה הסופית החשיפה נרשמה בהתאם למקום בו נסחר הנכס או התאגד.

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול כללי	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח									
ישראל	22,294,835	3,541,782	10,087,055	830,372	-	345,509	14,801,708	51,901,261	-	51,901,261
ארה"ב	-	493,563	4,944,819	2,046,459	2,291,252	-	4,033,778	13,809,871	-	13,809,871
יפן	-	-	-	304,711	643,910	-	39,954	988,575	-	988,575
גרמניה	-	143,989	603,146	387,230	-	-	57,734	1,192,099	-	1,192,099
הולנד	-	231,560	101,988	-	-	-	456,431	789,979	-	789,979
שווקים מתעוררים	-	-	-	846,777	1,376,199	-	47,825	2,270,801	-	2,270,801
מזרח אירופה	-	-	-	267,949	377,762	-	496,416	1,142,127	-	1,142,127
אחר	189,402	1,271,586	926,720	800,804	535,918	-	1,115,577	4,840,007	-	4,840,007
סך הכל	22,484,237	5,682,480	16,663,728	5,484,302	5,225,041	345,509	21,049,423	76,934,720	-	76,934,720

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017							
מסלול מניות	אגרות חוב ממשלתיות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח							
ישראל	129,091	129,425	8,043	-	31,165	297,724	-	297,724
ארה"ב	-	62,603	25,902	408	8,218	97,131	-	97,131
יפן	-	-	3,857	8,149	506	12,512	-	12,512
גרמניה	-	7,707	4,901	-	-	12,608	-	12,608
צרפת	-	4,883	1,276	-	23	6,182	-	6,182
שווקים מתעוררים	-	-	9,609	9,902	-	19,511	-	19,511
מזרח אירופה	-	-	5,153	10,711	186	16,050	-	16,050
אחר	-	8,155	7,099	854	(1)	16,107	-	16,107
סך הכל	129,091	212,773	65,840	30,024	40,097	477,825	-	477,825

	ליום 31 בדצמבר, 2017						
מסלול אג"ח	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	תעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח						
ישראל	321,252	115,749	40,623	94,833	572,457	-	572,457
ארה"ב	-	-	-	10,526	10,526	-	10,526
אחר	-	-	-	17	17	-	17
סך הכל	321,252	115,749	40,623	105,376	583,000	-	583,000

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017					
מסלול הלכתי (כללי ג')	אגרות חוב ממשלתיות	תעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח					
ישראל	150,538	117,493	12,049	280,080	-	280,080
ארה"ב	-	73,928	176	74,104	-	74,104
יפן	-	8,465	-	8,465	-	8,465
שווקים מתעוררים	-	13,357	-	13,357	-	13,357
מזרח אירופה	-	16,119	-	16,119	-	16,119
אחר	-	8,211	291	8,502	-	8,502
סך הכל	150,538	237,573	12,516	400,627	-	400,627

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
מסלול יעד לפרישה 2020	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	670,368	193,728	48,664	45,537	-	157,892	1,116,189	-	1,116,189
ארה"ב	-	17,681	25,625	10,958	28,439	17,174	99,877	-	99,877
שווקים מתעוררים	-	-	-	7,080	24,625	962	32,667	-	32,667
אחר	6,518	57,206	8,541	9,426	8,340	17,452	107,483	-	107,483
סך הכל	676,886	268,615	82,830	73,001	61,404	193,480	1,356,216	-	1,356,216

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2025	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	576,927	166,426	94,117	31,485	-	133,902	1,002,857	-	1,002,857
ארה"ב	-	16,857	50,456	21,111	28,901	38,537	155,862	-	155,862
גרמניה	-	4,859	5,928	3,995	-	(1)	14,781	-	14,781
שווקים מתעוררים	-	-	-	10,788	28,110	734	39,632	-	39,632
מזרח אירופה	-	-	-	-	-	(23)	(23)	-	(23)
אחר	6,391	51,116	10,540	14,168	16,068	22,908	121,191	-	121,191
סך הכל	583,318	239,258	161,041	81,547	73,079	196,057	1,334,300	-	1,334,300

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2030	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	564,163	193,334	178,804	39,613	-	196,171	1,172,085	-	1,172,085
ארה"ב	-	21,615	95,057	40,024	35,625	56,351	248,672	-	248,672
יפן	-	-	-	5,959	12,593	782	19,334	-	19,334
גרמניה	-	6,300	11,250	7,573	-	-	25,123	-	25,123
צרפת	-	9,481	7,546	1,972	-	34	19,033	-	19,033
שווקים מתעוררים	-	-	-	18,681	41,283	882	60,846	-	60,846
מזרח אירופה	-	-	-	5,240	7,388	4,614	17,242	-	17,242
אחר	8,287	56,713	12,440	13,689	10,481	29,153	130,763	-	130,763
סך הכל	572,450	287,443	305,097	132,751	107,370	287,987	1,693,098	-	1,693,098

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2035	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
					אלפי ש"ח				
ישראל	759,076	153,860	340,271	41,051	-	339,644	1,633,902	-	1,633,902
ארה"ב	-	19,365	181,258	76,755	38,475	80,519	396,372	-	396,372
יפן	-	-	-	11,429	24,151	1,499	37,079	-	37,079
גרמניה	-	5,798	21,494	14,524	-	-	41,816	-	41,816
צרפת	-	8,726	14,471	3,782	-	65	27,044	-	27,044
שווקים מתעוררים	-	-	-	32,002	53,256	1,237	86,495	-	86,495
מזרח אירופה	-	-	-	10,050	14,168	6,632	30,850	-	30,850
אחר	7,627	52,050	23,837	26,252	20,100	37,893	167,759	-	167,759
סך הכל	766,703	239,799	581,331	215,845	150,150	467,489	2,421,317	-	2,421,317

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2040	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	896,122	89,309	512,669	41,117	-	430,691	1,969,908	-	1,969,908
ארה"ב	-	7,555	274,460	116,779	28,286	92,119	519,199	-	519,199
יפן	-	-	-	17,388	36,744	2,280	56,412	-	56,412
גרמניה	-	2,198	32,545	22,097	-	-	56,840	-	56,840
צרפת	-	3,308	22,017	5,754	-	99	31,178	-	31,178
שווקים מתעוררים	-	-	-	44,658	53,710	1,356	99,724	-	99,724
מזרח אירופה	-	-	-	23,233	48,289	7,178	78,700	-	78,700
אחר	2,892	19,748	36,229	32,001	3,849	42,159	136,878	-	136,878
סך הכל	899,014	122,118	877,920	303,027	170,878	575,882	2,948,839	-	2,948,839

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2045	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
					אלפי ש"ח				
ישראל	831,104	113,645	481,305	43,968	-	361,118	1,831,140	-	1,831,140
ארה"ב	-	8,597	255,503	108,391	23,916	77,065	473,472	-	473,472
יפן	-	-	-	16,139	34,105	2,116	52,360	-	52,360
גרמניה	-	2,411	30,377	20,510	-	-	53,298	-	53,298
צרפת	-	3,628	20,435	5,341	-	92	29,496	-	29,496
שווקים מתעוררים	-	-	-	41,676	51,380	1,084	94,140	-	94,140
מזרח אירופה	-	-	-	21,564	44,821	5,770	72,155	-	72,155
אחר	3,171	21,753	33,668	29,700	3,572	40,622	132,486	-	132,486
סך הכל	834,275	150,034	821,288	287,289	157,794	487,867	2,738,547	-	2,738,547

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2050	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
					אלפי ש"ח				
ישראל	642,582	113,560	373,373	39,122	-	273,854	1,442,491	-	1,442,491
ארה"ב	-	8,540	199,338	84,764	15,068	49,400	357,110	-	357,110
יפן	-	-	-	12,621	26,671	1,654	40,946	-	40,946
גרמניה	-	2,334	23,662	16,039	-	-	42,035	-	42,035
צרפת	-	3,513	15,981	4,177	-	71	23,742	-	23,742
שווקים מתעוררים	-	-	-	32,865	42,032	639	75,536	-	75,536
מזרח אירופה	-	-	-	16,864	35,051	3,194	55,109	-	55,109
אחר	3,071	21,121	26,306	23,225	2,794	33,068	109,585	-	109,585
סך הכל	645,653	149,068	638,660	229,677	121,616	361,880	2,146,554	-	2,146,554

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2055	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	440,461	92,056	256,950	30,082	-	194,531	1,014,080	-	1,014,080
ארה"ב	-	7,177	137,889	58,764	8,161	38,886	250,877	-	250,877
יפן	-	-	-	8,750	18,490	1,147	28,387	-	28,387
גרמניה	-	1,946	16,345	11,119	-	1	29,411	-	29,411
צרפת	-	2,929	11,079	2,895	-	51	16,954	-	16,954
שווקים מתעוררים	-	-	-	22,984	30,493	273	53,750	-	53,750
מזרח אירופה	-	-	-	11,691	24,300	1,719	37,710	-	37,710
אחר	2,560	17,634	18,223	16,103	1,937	745	57,202	-	57,202
סך הכל	443,021	121,742	440,486	162,388	83,381	237,353	1,488,371	-	1,488,371

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2060	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	218,146	53,755	129,756	16,699	-	104,691	523,047	-	523,047
ארה"ב	-	4,078	69,198	29,440	3,664	14,405	120,785	-	120,785
יפן	-	-	-	4,384	9,263	574	14,221	-	14,221
גרמניה	-	1,078	8,221	5,571	-	-	14,870	-	14,870
צרפת	-	1,622	5,550	1,451	-	25	8,648	-	8,648
שווקים מתעוררים	-	-	-	11,577	15,699	34	27,310	-	27,310
מזרח אירופה	-	-	-	5,857	12,174	440	18,471	-	18,471
אחר	1,417	9,778	9,137	8,067	970	16	29,385	-	29,385
סך הכל	219,563	70,311	221,862	83,046	41,770	120,185	756,737	-	756,737

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
פנסיונרים	אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח				
ישראל	5,549,655	1,265,811	6,815,466	-	6,815,466

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
זכאים קיימים לפנסיה	אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח				
ישראל	307,998	83,246	391,244	-	391,244

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>:

<u>סיכונים תפעוליים</u>

הסיכון התפעולי מתייחס להפסד שנובע מכשל או אי נאותות של תהליכים, אנשים או מערכות פנימיות או כתוצאה מאירוע חיצוני לחברה המנהלת. לדוגמה, מעילות והונאות בכספי החברה המנהלת עלולות להביא להפסדים בלתי צפויים; פריצה למערכת מחשב עלולה לגרום להשבתת פעילות זמנית, כמו כן טעויות אנוש בביצוע תהליכי השקעות, גביה וטיפול בכספי עמיתים והתרחשות אירועים חיצוניים שאינם משביתי חברה ולכן אינם כלולים בתוכנית ההתאוששות מאסון (DRP/BCP). ארועים אלו עלולים להשפיע על יכולת החברה המנהלת לתפקד באופן אפקטיבי ולגרום לפגיעה בעסקיה.

<u>סיכונים משפטיים</u>

פעילות החברה המנהלת בתחום חסכון לטווח ארוך יוצרת חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות, עיצומים מצד הממונה, תקדימים משפטיים העלולים להגדיל את סכומי התביעות, וכן תביעות כתוצאה מהליכים משפטיים בגין ליקויים בניסוח ותפעול ההסכמים אליהם כפופה החברה המנהלת.

<u>גורמי סיכון נוספים</u>

מסלול כללי א, יעד לפרישה 2040 , 2045 ,2050, 2055, 2060

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי		X	
	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית			X
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>: (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

הלכה לשעבר - (כללי ג')

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי		X	
	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית			X
	שינויים בשע"ח		X	
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

מסלול מניות

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בשע"ח	X		
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>: (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

מסלול אג"ח

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח			X
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים		X	
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

יעד לפרישה 2020

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי	X		
	שינויים בשערי מניות			X
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>: (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

יעד לפרישה 2025

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי	X		
	שינויים בשערי מניות		X	
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

יעד לפרישה 2030

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי	X		
	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>: (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

יעד לפרישה 2035

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי		X	
	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

פנסיונרים, פנסיונרים זכאים

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בריבית			X
	שינויים במרווח אשראי			X
סיכונים ענפיים				
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

6. <u>הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן</u>

יצוין, כי מבלי לסייג את חוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן על הדוחות הכספיים, חוות הדעת כוללת הפניית תשומת לב לחשיפות המתוארות בביאור 17א' לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

<u>תאריך</u>: 25 במרס, 2018

ערן גריפל	גיא קריגר
יו"ר הדירקטוריון	מנהל כללי

מנורה מבטחים

דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הצהרה (certification)

אני, **גיא קריגר**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2017 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

   4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

   4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

   4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

   5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

   5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיא קריגר
מנכ"ל

25 במרס, 2018

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **רן קלמי**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2017 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

   4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

   4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

   4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

   5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

   5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רן קלמי
סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

25 במרס, 2018

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה** (להלן - "**קרן הפנסיה**") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2017 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2017 הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח: 25 במרס, 2018

ערן גריפל	**גיא קריגר**	**רן קלמי**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל	סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח רואה החשבון המבקר למבוטחים של מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מבטחים החדשה קרן פנסיה חדשה - מקיפה (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת) ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות ובהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ובתקנות מס הכנסה.
בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקרן (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ובתקנות מס הכנסה, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015 והדוח שלנו, מיום 23 במרס, 2017 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
25 במרס, 2018

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מנורה מבטחים

דוחות כספיים

מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2017

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2017

תוכן העניינים

	עמוד
דוח רואה החשבון המבקר	2
דוחות על המצב הכספי	3
דוחות הכנסות והוצאות	4
דוחות תנועה בקרן הפנסיה	5
באורים לדוחות הכספיים	6-57

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח רואה החשבון המבקר

למבוטחים של מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה המנהלת) לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016, את דוחות ההכנסות וההוצאות ואת דוחות התנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016 ואת תוצאות פעולותיה והתנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015 בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 25 במרס, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

תל-אביב,
25 במרס, 2018

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

	באור	ליום 31 בדצמבר, 2017	2016
		אלפי ש"ח	
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים		7,851,624	2,742,692
חייבים ויתרות חובה	3	146,981	118,189
		7,998,605	2,860,881
נכסי חוב סחירים	4	9,174,714	10,709,012
נכסי חוב שאינם סחירים	5	43,771,028	38,521,549
מניות	6	21,007,016	17,224,951
השקעות אחרות	7	20,646,866	17,695,724
סך כל ההשקעות הפיננסיות		94,599,624	84,151,236
נדל"ן להשקעה	8	345,509	342,779
סך כל הנכסים		102,943,738	87,354,896
זכאים ויתרות זכות	9	456,877	292,240
התחייבויות פנסיוניות:	10		
התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה		95,540,298	80,617,257
התחייבויות לפנסיונרים			
התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה		2,592,756	2,283,340
התחייבויות לנכים		1,528,254	1,358,426
התחייבויות לשאירי מבוטח		1,672,482	1,593,767
עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו		1,078,512	1,038,113
עתודה לפנסיונרים		(38,073)	(62,507)
סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים		6,833,931	6,211,139
התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה			
התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה		134,519	132,666
התחייבויות לנכים		50,167	53,437
התחייבויות לשאירי מבוטח		202,257	200,772
עתודה לזכאים קיימים לפנסיה		3,873	3,865
סך כל ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה		390,816	390,740
גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים		(279,655)	(144,043)
עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית		1,471	(12,437)
סך הכל גירעון אקטוארי		(278,184)	(156,480)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות		102,486,861	87,062,656
סך כל ההתחייבויות		102,943,738	87,354,896

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

25 במרס, 2018

תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	גיא קריגר מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017	2016	2015
		אלפי ש"ח		
הכנסות (הפסדים)				
ממזומנים ושווי מזומנים		(181,893)	26,773	(21,922)
מהשקעות:				
מנכסי חוב סחירים		324,795	283,504	178,640
מנכסי חוב שאינם סחירים		2,140,970	1,282,504	1,346,961
ממניות		2,239,625	546,875	437,173
מהשקעות אחרות		2,643,823	1,499,068	440,496
מנדל"ן להשקעה		20,816	19,585	18,256
סך כל ההכנסות מהשקעות		7,370,029	3,631,536	2,421,526
הכנסות אחרות		2,988	11,796	10,566
סך כל ההכנסות		7,191,124	3,670,105	2,410,170
הוצאות				
דמי ניהול	11	465,540	455,526	438,096
הוצאות ישירות	12	137,184	118,462	106,339
מסים	16	7,714	9,533	40,614
סך כל ההוצאות		610,438	583,521	585,049
עודף הכנסות על הוצאות		6,580,686	3,086,584	1,825,121

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר	87,062,656	75,516,289	66,204,374
תקבולים מדמי גמולים	10,433,897	9,204,278	8,061,377
תשלומים:			
תשלומים לפנסיונרים			
תשלומי פנסיית זקנה	149,303	117,755	92,317
תשלומי פנסיית נכות	284,783	229,577	211,882
תשלומי פנסיית שאירים	98,868	78,162	65,974
	532,954	425,494	370,173
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה			
תשלומי פנסיית זקנה	5,777	5,502	5,442
תשלומי פנסיית נכות	7,343	7,994	8,111
תשלומי פנסיית שאירים	12,865	13,204	13,467
	25,985	26,700	27,020
תשלומים אחרים			
פדיונות	1,435,289	1,220,565	1,162,322
סך כל התשלומים	1,994,228	1,672,759	1,559,515
העברות צבירה לקרן			
העברות מחברות ביטוח	321,742	299,962	210,212
העברות מקרנות פנסיה חדשות	3,263,203	1,769,786	1,388,043
העברות מקופות גמל	109,652	98,084	111,202
סך כל העברות צבירה לקרן	3,694,597	2,167,832	1,709,457
העברות צבירה מהקרן			
העברות לחברות ביטוח	202,000	95,704	24,416
העברות לקרנות פנסיה חדשות	2,961,600	1,086,395	687,339
העברות לקופות גמל	127,147	57,469	12,770
סך כל העברות צבירה מהקרן	3,290,747	1,239,568	724,525
העברות צבירה, נטו	403,850	928,264	984,932
עודף הכנסות על הוצאות מועבר מדוח הכנסות והוצאות	6,580,686	3,086,584	1,825,121
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר	102,486,861	87,062,656	75,516,289

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1 :- <u>כללי</u>

א. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

מבטחים החדשה, הקרן	- מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת (ראה סעיף ה' להלן).
החברה המנהלת	- מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (ראה סעיף ד' להלן).
מנורה החזקות	- מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
מנורה ביטוח	- מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מבטחים החדשה פלוס	- מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
מבטחים חופשה וחגים	- קופת גמל מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
מבוטח	- מי שהצטרף לקרן הפנסיה ולזכותו רשומה יתרת זכאות צבורה וטרם החל לקבל פנסיית זקנה מהקרן.
זכאי קיים לפנסיה	- מקבל קצבה שזכאותו לקצבה החלה עד ליום 31 בדצמבר, 2003 (להלן - המועד הקובע).
פנסיונר קיים	- מקבל קצבה שאינו זכאי קיים לפנסיה או פנסיונר קיים.
פנסיונר חדש	- מקבל קצבה שזכאותו לקצבה החלה לאחר 1 בינואר, 2018.
רשות שוק ההון	- רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
הממונה	- הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
תקנות מס הכנסה	- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
חוק הפיקוח (ביטוח)	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק קופות הגמל	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וכמשמעותם בגילוי דעת 29 של לשכת רואי חשבון בישראל.
בעלי עניין	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
מדד	- מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
אגרות חוב ממשלתיות	- אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל.
אגרות חוב מיועדות	- אגרות חוב בלתי סחירות מסוג "ערד" שהונפקו על ידי ממשלת ישראל.

באור 1 :- כללי (המשך)

ב. הדוחות הכספיים הינם של מבטחים החדשה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון.

ג. 1. החברה המנהלת, מנהלת שתי קרנות פנסיה - הקרן - "מבטחים החדשה ו- "מבטחים החדשה פלוס", וכן קופות גמל מסוגים שונים.

2. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה, ונכסיהן.

ד. החברה המנהלת

החברה המנהלת הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה המנהלת פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח (ביטוח), ולחוק קופות הגמל, משכך החברה הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק קופות הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים). הקרן מעניקה כיסויים למקרי מוות, נכות (אובדן כושר עבודה) ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.

החל מחודש מרס 2005 מתנהלת הקרן בהתאם להוראות חוזר פנסיה 9/2004, שעניינו הוראות לניהול קרן פנסיה חדשה מקיפה כ"קרן תשואה". לפי הוראות חוזר "קרן תשואה", נצבר לזכות כל מבוטח בקרן סכום צבור, שחלוקתו במקדם אקטוארי מתאים תניב את פנסיית הזקנה שיהיה זכאי לה בגיל הפרישה, לפי נתוני הפנסיה שהמבוטח קבע. כמו כן, יוענק למבוטח כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הפרישה. כיסויים אלו ימומנו על ידי ניכוי עלות הסיכונים מחשבון המבוטח מדי חודש בחודשו. היקף הכיסויים הביטוחיים ייקבע לפי מסלול הפנסיה בו בחר המבוטח (מבין מגוון מסלולי ביטוח אפשריים), לפי גילו במועד הצטרפותו לקרן והתפתחות שכרו (בהתאם לעקרון שקבע הממונה), לפיו עלות הכיסויים הביטוחיים שיינתנו למבוטח לאורך כל תקופת ביטוחו לא תעלה על 35% מדמי הגמולים שיופקדו עבורו במרכיבי התגמולים בקרן באותה תקופה.

תקרת השכר המבוטח במבטחים החדשה הינה פעמיים השכר הממוצע במשק. דמי הגמולים מחושבים בשיעור של עד 20.5% מתוך השכר כאמור, על בסיס שנתי מצטבר בתוך כל שנת מס. הפקדות מעבר לתקרה והפקדות חד פעמיות נזקפות במבטחים החדשה פלוס.

מסלולי ביטוח

במבטחים החדשה אחד עשר מסלולי ביטוח, כדלקמן:

1. מסלול כללי - מסלול זה הוא מסלול ברירת המחדל במבטחים החדשה, ובו הכיסוי הביטוחי המקסימלי המותר למקרה נכות (75%) ולשאירים במקרה של פטירה (100%) (לנשים לכל גיל הצטרפות, ולגברים עד לגיל הצטרפות של 47 שנים), כך שפנסיית השאירים מיועדת להיות דומה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה. הכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים לעמיתי מסלול זה עד לגיל 67 - לאשה ולגבר.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה (המשך)

מסלולי ביטוח (המשך)

2. מסלול עתיר חסכון - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיה נמוכה יותר (באופן משמעותי) במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה (הכיסויים האמורים ניתנים עד גיל 64 - לאשה ו- 67 - לגבר), אך פנסיית זקנה גבוהה יותר.

3. מסלול חסכון מרבי לפרישה מוקדמת - הדומה במהותו למסלול עתיר החסכון, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה), ובכך מביא לצבירת פנסיית זקנה גבוהה אף יותר.

4. מסלול כללי לנשים לגיל 64 - המסלול כולל את אותם הכיסויים המוענקים במסלול הכללי, אלא שהכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים בו לנשים עד לגיל 64.

5. מסלול ביטוח מרבי - דומה במהותו למסלול הכללי, ובשונה ממנו מאפשר קבלת פנסיה בשיעור המרבי המותר לפי הוראות הממונה בכל גיל הצטרפות לקרן, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה).

6. מסלול משווה - מסלול מאוזן, המיועד למי שמעוניין כי הפנסיה שתשתלם לו ולמשפחתו במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה תהיה קרובה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה.

7. מסלול ביטוח שאירים מוגבר - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיית זקנה נמוכה (באופן משמעותי) מזו שלפי המסלול הכללי, פנסיה נמוכה מאוד במקרה של אובדן כושר עבודה, אך פנסיה גבוהה יותר במקרה של פטירה.

8. מסלול ביטוח שאירים מופחת - כיסוי 75% לנכות, כיסוי שאירים זהה למסלול עתיר החסכון.

9. מסלול משולב מוטה חסכון - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול עתיר החסכון.

10. מסלול משולב מוטה ביטוח - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול המשווה.

11. מסלול ביטוח נכות מופחת - כיסוי לנכות זהה למסלול עתיר החסכון, כיסוי שאירים זהה למסלול ביטוח שאירים מוגבר.

מסלולי השקעה למבוטחים

להלן פירוט מסלולי ההשקעה למבוטחים הקיימים בקרן:

1. מסלול כללי - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, ללא מגבלה מנהלית נוספת. מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל במבטחים החדשה עד ליום 31 בדצמבר, 2015. החל מיום 1 בינואר, 2016 סגור מסלול זה למצטרפים חדשים.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה (המשך)

מסלולי השקעה למבוטחים (המשך)

2. מסלולים תלויי גיל (מסלולי יעד לפרישה) - 9 מסלולי השקעה המנוהלים בהתבסס על ההנחה כי הכספים המנוהלים בהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש (יעד לפרישה 2020 וכן הלאה, עד יעד לפרישה 2060). החל מיום 1 בינואר, 2016 מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל במבטחים החדשה.

3. מסלול מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול; יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות; נכסי המסלול החשופים לנכסים כמפורט לעיל יהיו כל נכסי המסלול למעט 30% מהנכסים המושקעים באגרות חוב מיועדות.

4. מסלול אג"ח - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אגרות חוב סחירות ושאינן סחירות, ניירות ערך מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אגרות חוב להמרה ופקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול; יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות של החברה המנהלת; נכסי המסלול החשופים לנכסים כמפורט לעיל יהיו כל נכסי המסלול למעט 30% מהנכסים המושקעים באגרות חוב מיועדות.

5. מסלול כללי ב' - בתום שנת 2015 נסגר מסלול זה למצטרפים חדשים וביום 31 במרס, 2016 שוייכו העמיתים שנמצאו בו באותה העת למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת.

6. מסלול הלכה (לשעבר - כללי ג') - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ובכפוף לכללי ההלכה היהודית בלבד; ההשקעות במסלול תהיינה בסמכותה ובאחריותה הבלעדית של ועדת ההשקעות והחברה המנהלת תהיה חייבת לפעול בנאמנות כלפי העמיתים במסלול זה; השאת התשואה במסלול זה מוגבלת בכך שההשקעות בו כפופות לכללי ההלכה היהודית; נכסי המסלול החשופים לנכסים כמפורט לעיל יהיו כל נכסי המסלול למעט 30% מהנכסים המושקעים באגרות חוב מיועדות.

תיקי השקעה למקבלי קצבה

הקרן מנהלת תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים קיימים ותיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לזכאים הקיימים לפנסיה. החל מיום 1 בינואר, 2018 מנהלת הקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה כלפי פנסיונרים חדשים.

באור 2 :- <u>מדיניות חשבונאית</u>

א. <u>בסיס הצגת הדוחות הכספיים</u>

1. <u>מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים</u>

בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה בהתאם לחוק קופות הגמל, בהתאם להוראות הדין ובהתאם לתקנות מס הכנסה.

הדוחות הכספיים הוצגו בהתאם לדרישות חוזר גופים מוסדיים 2016-9-3.

2. <u>בסיס הדיווח</u>

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס מצטבר, למעט דמי גמולים ותשלומים המדווחים בדוח התנועה בקרן הפנסיה על בסיס מזומן, במועד התקבול או התשלום, למעט המקרים הבאים שנקבעו בהוראות הממונה, בהם דווח על בסיס מצטבר:

א. תשלומים המתבצעים באמצעות שיקים או העברות בנקאיות - ביום הנפקת השיק או ביום מתן הוראת התשלום לבנק.

ב. הפקדות שהועברו מחברת ביטוח קשורה - ביום ביצוע ההפקדה לחשבון הביניים.

ג. הפקדות לקרן פנסיה חדשה כללית המועברות מקרן פנסיה חדשה מקיפה, כיוון שההפקדות חורגות מתקרת ההפקדה המותרת על פי דין, ביום ההפקדה לקרן הפנסיה החדשה המקיפה.

ד. תשלומים למקבלי קצבאות - בתום החודש בגינו משולמות הקצבאות, אף אם התשלום בפועל מבוצע בסמוך לאחר תום אותו חודש.

לפיכך, אין הקרן רושמת בדוחותיה הכספיים תקבולים לקבל בגין חובות מעסיקים וכן אינה רושמת תשלומים למבוטחים ומעסיקים שטרם שולמו (למעט ההחרגה המפורטת בסעיף קטן א' לעיל) עד לתאריך הדוחות הכספיים.

דמי ניהול מתוך הפקדות דמי הגמולים נרשמים כהוצאה במועד הדיווח על דמי הגמולים.

דמי הניהול מנכסי הקרן נרשמים בתום החודש בגינו הם שולמו.
החזרי דמי ניהול להגדלת צבירת המבוטחים בקרן נרשמים במועד בו נוצרה הזכאות להחזר.

הכנסות והוצאות המתייחסות לתקופת הדוח נרשמות על בסיס צבירה. זכאות לכנסות מריבית פיגורים ממעסיקים נרשמות בעת גבייתן בפועל.

3. <u>מדיניות חשבונאית עקבית</u>

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הקרן להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות בבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקרן ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

1. קביעת שווי הוגן של נכסי חוב בלתי סחירים ואגרות חוב דלות סחירות

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות, פקדונות ואגרות חוב דלות סחירות הנמדדים בשווים ההוגן או אשר מידע על השווי ההוגן שלהם ניתן לצורכי גילוי בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

2. ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין נכסי חוב שאינם סחירים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח הכנסות והוצאות.

3. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת הקרן להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקרן, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

4. התחייבויות פנסיוניות

ההתחייבויות הפנסיוניות מבוססות בעיקרן על היתרות הצבורות וכן על שיטות הערכה אקטוארית.
מרבית ההנחות המשמשות בסיס להערכה האקטוארית נקבעות על ידי הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות (המשך)

5. תביעות משפטיות

נגד החברה המנהלת/הקרן תלויות ועומדות תביעות משפטיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד הקרן, הסתמכה הקרן על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

ג. שווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה.
מזומנים ושווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ד. השקעות פיננסיות

- השקעות סחירות - נמדדות לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח (לרבות בגין מרכיב הקרן ו/או הריבית באג"ח סחיר שעבר מועד הפירעון ושטרם שולם (ח.ש.)).

- מניות לא סחירות, אופציות לא סחירות, כתבי אופציות לא סחירות, מוצרים מובנים לא סחירים, קרנות הון סיכון, קרנות השקעה בלתי סחירות וחוזים עתידיים לא סחירים - נמדדים לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן נקבע, אחת לשנה לפחות, באמצעות שימוש בשיטות הערכה שנקבעו על ידי הממונה.

- אגרות חוב מיועדות - לפי העלות המופחתת לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

- נכסי חוב שאינם סחירים (למעט אגרות חוב מיועדות) - לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.
מכשירי החוב שאינם סחירים אשר נרכשו בשנת 2009, בהתאם להוראת השעה נמדדו על פי עלות מתואמת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראות השעה שפרסם הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לדוח הכנסות והוצאות במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקרן על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והנסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא חזויות הטבות כלכליות עתידיות ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר בדוח הכנסות והוצאות בתקופה שבה נגרע הנכס.

ו. שערי החליפין וההצמדה

1. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, או הצמודים לו, נכללו לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים ליום הדיווח.

2. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות צמודים.

3. להלן פרטים על המדד, על שערי החליפין היציגים של הדולר של ארה"ב ועל שיעורי השינויים שחלו בהם:

	ליום 31 בדצמבר,		שיעור השינוי בשנת	
	2017	2016	2017	2016
	נקודות		%	
המדד הידוע בחודש דצמבר *)	131.58	131.19	0.30	(0.30)
שער החליפין של הדולר של ארה"ב	3.47	3.85	(9.83)	(1.46)

*) המדד לפי בסיס ממוצע 2000 = 100.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ז. התחייבויות פנסיוניות

1. התחייבויות הקרן מחולקות לשלוש קבוצות:
התחייבות למבוטחים, התחייבות לפנסיונרים והתחייבות לזכאים קיימים לפנסיה.

2. מאחר וקרן הפנסיה הינה מסוג "תשואה", התחייבויות הקרן כלפי מבוטחים שוות לסך היתרות הצבורות שלהם.

התחייבויות הקרן כלפי זכאים קיימים לפנסיה וכלפי הפנסיונרים, מחושבות כערך הנוכחי של סך תשלומי הפנסיה העתידיים, המבוססים על חישוב אקטוארי, הצפויים להיות משולמים לכל אחת מהקבוצות האמורות, אשר מהוונים לפי וקטור ריביות המפורסם על ידי חברה מצטטת, ראה באור 2ב'(1) לעיל. ההיוון לזכאים הקיימים לפנסיה מחושב לפי תשואה ברוטו ללא דמי ניהול, ולפנסיונרים, ההיוון מחושב לפי תשואה בניכוי דמי ניהול.

3. התחייבויות הקרן כלפי שלוש הקבוצות האמורות לעיל יוצגו לפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין הרבעון הרביעי, ולפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית בגין שנת המאזן - אשר טרם נזקפו לעמיתי הקרן ועל כן מוצגות בנפרד.

4. עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי שנוצר בשנת הדיווח הנובע מגורמים דמוגרפיים, כגון: תמותה, נכות וכד', ייזקף לכל אחת מהקבוצות המפורטות בתת סעיף 1 לעיל בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, ביחס להתחייבויות הקרן כלפי כל אחת מהקבוצות האמורות.

התשואה בפועל על נכסי הקרן המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפי מבוטחים לא תיצור עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי מאחר והיתרות הצבורות של המבוטחים יותאמו במהלך שנת הדיווח בהתאם לתשואה האמורה. לפיכך, לא יוצג בדוחות הכספיים ובמאזן האקטוארי עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי למעט עתודה לזכאים קיימים לפנסיה ועתודה לפנסיונרים, כמפורט בתת סעיף 5 להלן.

5. בנוסף לעודף או הגירעון האקטוארי המפורט בתת סעיף 4 לעיל, מחושב עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי לזכאים קיימים לפנסיה ולפנסיונרים. עודף או גירעון כאמור שנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון, בסכום של עד לגובה של 1% מהתחייבות הקרן כלפי כל קבוצה, מוצג בנפרד כעתודה לזכאים קיימים לפנסיה ועתודה לפנסיונרים. יתרת העודף או הגירעון נזקפת, בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, להתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה ולהתחייבויות לפנסיונרים, בהתאמה. במקביל, מבוצע עדכון של סכומי הפנסיה השוטפים המשולמים לכל פנסיונר.

6. הקרן מחשבת וכוללת בשורה נפרדת בדוח על המצב הכספי שלה עתודה לתביעות שקרו ושטרם דווחו (Incurred But Not Reported - IBNR) בגין התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה למקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדיווח ולא דווחו לקרן עד לאותו מועד, או שדווחו לקרן עד למועד הדיווח אך עדיין לא התקבלה החלטה בהן ואולם מועד הזכאות, בהתאם לתקנון הקרן, הינו לפני תאריך הדיווח.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ז. התחייבויות פנסיוניות (המשך)

7. החל מיום 1 בינואר 2018 חל שינוי בהוראות ההסדר התחיקתי, באופן שההתחייבויות כלפי פנסיונרים חדשים (מקבלי קצבת נכות או שאירים שמועד האירוע המזכה שלהם ארע החל מיום זה או מקבלי קצבת זקנה שפרשו לפנסיה החל מיום זה) מנוהלות כתיק השקעות נפרד, וביחס אליו יש שוני בכל הנוגע למנגנון הצמדת הפנסיות לתשואות ולמדד – ראה ביאור 18.א.

8. הדוח האקטוארי נערך השנה ואשתקד, על ידי האקטואר, מר עמית רוזן.

ההתחייבות הפנסיונית מהווה את הערך הנוכחי של ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה ולפנסיונרים והיתרות הצבורות למבוטחים.

נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את הדוח האקטוארי. על כן, יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ח. עתודות לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה

עתודות אלו מחושבות בהתאם להוראות הממונה בשיעור של עד 1% מסך ההתחייבויות לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה.

באור 3 :- חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
ריבית ודיבידנד לקבל	26,441	29,116
צד קשור - החברה המנהלת *)	33,368	45,336
צד קשור - דמי גמולים לקבל - מנורה ביטוח **)	52	1,061
צד קשור - מבטחים חופשה וחגים ***)	20	27
חייבים בגין השקעות	77,629	35,751
חייבים בגין נדל"ן להשקעה	702	708
דמי גמולים לקבל מחברות כרטיסי אשראי	8,769	6,190
סך הכל חייבים ויתרות חובה	146,981	118,189

*) בעיקר בגין החזרי דמי ניהול למבוטחי הקרן אשר טרם התגבשו להחזרים בפועל.

**) בגין דמי גמולים אשר מיועדים לקרן שהועברו על ידי מעסיקים ומבוטחים למנורה ביטוח ושהועברו לקרן על ידה לאחר תאריך הדיווח.

***) בעיקר בגין דמי גמולים אשר הופקדו על ידי מעסיקים ומבוטחים במבטחים החדשה עד לתאריך הדיווח.

באור 4 :- נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח														
אגרות חוב ממשלתיות	1,123,616	156,455	37,035	311,775	220,434	113,583	116,010	113,513	105,436	81,859	56,153	27,870	1,639,489	35,233	4,138,461
אגרות חוב קונצרניות:															
שאינן ניתנות להמרה	3,340,506	101,529	-	254,731	217,097	261,396	201,484	83,543	116,281	127,755	112,195	67,352	-	-	4,883,869
שניתנות להמרה	124,520	-	-	4,368	4,236	5,468	4,980	1,906	2,122	2,076	1,737	971	-	-	152,384
סך הכל נכסי חוב סחירים	4,588,642	257,984	37,035	570,874	441,767	380,447	322,474	198,962	223,839	211,690	170,085	96,193	1,639,489	35,233	9,174,714

ליום 31 בדצמבר, 2016

	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח														
אגרות חוב ממשלתיות	1,286,949	157,014	25,009	261,633	146,850	72,146	102,076	67,204	57,076	37,350	19,550	5,554	3,332,620	37,808	5,608,839
אגרות חוב קונצרניות:															
שאינן ניתנות להמרה	4,273,353	87,529	-	216,595	130,550	131,196	74,905	14,532	20,546	41,895	35,182	16,997	-	-	5,043,280
שניתנות להמרה	51,584	-	-	1,311	929	1,030	660	233	287	370	344	145	-	-	56,893
סך הכל נכסי חוב סחירים	5,611,886	244,543	25,009	479,539	278,329	204,372	177,641	81,969	77,909	79,615	55,076	22,696	3,332,620	37,808	10,709,012

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים

א. ליום 31 בדצמבר, 2017 שיעור ההחזקה באגרות חוב מיועדות מסך נכסי הקרן, נטו למבוטחים ולפנסיונרים הינו כ- 30% (ליום 31 בדצמבר, 2016 זהה). למעט בגין זכאים קיימים לפנסיה עד 31 בדצמבר, 2003 שבגינם זכאית הקרן להשקיע באגרות חוב מיועדות על פי הסדרי העבר.
עד חודש דצמבר 2003 השקיעה הקרן באגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" הנושאות ריבית ריאלית בשיעור שנתי של 5.05%. לאחר מועד זה, הקרן משקיעה באגרות חוב מיועדות חדשות מסוג "ערד" הנושאות ריבית ריאלית בשיעור שנתי של 4.86%.

ב. הרכב:

	ליום 31 בדצמבר, 2017															
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
אגרות חוב ממשלתיות (1)																
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	1,264,683	7,643	9,757	6,720	21,617	21,485	27,168	38,525	46,507	43,152	33,380	22,905	11,349	235,859	25,915	1,816,665
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	20,095,938	121,448	155,040	106,783	343,494	341,399	431,699	612,168	738,994	685,687	530,414	363,963	180,344	3,674,307	246,850	28,628,528
	21,360,621	129,091	164,797	113,503	365,111	362,884	458,867	650,693	785,501	728,839	563,794	386,868	191,693	3,910,166	272,765	30,445,193
נכסי חוב אחרים (2)																
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	2,217,446	-	14,220	-	9,516	17,925	20,579	33,335	36,669	31,631	19,237	7,810	1,988	-	-	2,410,356
אגרות חוב קונצרניות ניתנות להמרה	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
פקדונות בבנקים	1,516,126	-	26,014	-	9,295	11,926	14,272	22,224	26,090	22,401	17,924	11,892	5,149	864,269	74,905	2,622,487
הלוואות למבוטחים	81,313	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81,313
הלוואות לאחרים	7,450,649	-	36,845	-	42,857	61,517	103,307	146,307	154,690	119,245	63,742	27,155	5,357	-	-	8,211,671
	11,265,542	-	77,079	-	61,668	91,368	138,158	201,866	217,449	173,277	100,903	46,857	12,494	864,269	74,905	13,325,835
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	32,626,163	129,091	241,876	113,503	426,779	454,252	597,025	852,559	1,002,950	902,116	664,697	433,725	204,187	4,774,435	347,670	43,771,028

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2016

	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
אגרות חוב ממשלתיות (1)																
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	2,434,298	11,672	19,924	8,919	38,772	31,605	38,788	53,367	60,742	51,834	34,462	18,216	5,148	209,660	46,684	3,064,091
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	18,235,506	87,433	149,254	66,816	290,447	236,755	290,561	399,774	455,024	388,291	258,154	136,457	38,564	1,570,580	233,908	22,837,524
	20,669,804	99,105	169,178	75,735	329,219	268,360	329,349	453,141	515,766	440,125	292,616	154,673	43,712	1,780,240	280,592	25,901,615
נכסי חוב אחרים (2)																
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	2,151,534	-	12,040	-	7,068	15,332	17,292	28,850	31,338	26,457	15,103	5,083	726	-	-	2,310,823
אגרות חוב קונצרניות ניתנות להמרה	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
פקדונות בבנקים	1,400,279	-	22,380	-	9,087	11,517	13,762	21,414	25,138	21,587	7,513	1,661	58	717,074	73,106	2,324,576
הלוואות למבוטחים	49,919	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49,919
הלוואות לאחרים	7,274,047	-	29,000	-	21,113	51,321	94,260	135,760	143,412	109,247	53,403	21,053	1,992	-	-	7,934,608
	10,875,787	-	63,420	-	37,268	78,170	125,314	186,024	199,888	157,291	76,019	27,797	2,776	717,074	73,106	12,619,934
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	31,545,591	99,105	232,598	75,735	366,487	346,530	454,663	639,165	715,654	597,416	368,635	182,470	46,488	2,497,314	353,698	38,521,549

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

(1) השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות:

	ליום 31 בדצמבר, 2017														
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	1,291,117	7,803	9,961	6,861	22,069	21,934	27,736	39,330	47,479	44,054	34,078	23,384	11,587	240,789	26,456	1,854,638
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	30,139,281	182,145	232,524	160,150	515,161	512,020	647,449	918,111	1,108,320	1,028,372	795,498	545,860	270,474	5,504,122	360,984	42,920,471
סך הכל שווי הוגן של אגרות חוב מיועדות	31,430,398	189,948	242,485	167,011	537,230	533,954	675,185	957,441	1,155,799	1,072,426	829,576	569,244	282,061	5,744,911	387,440	44,775,109

	ליום 31 בדצמבר, 2016														
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	2,544,403	12,200	20,825	9,323	40,526	33,034	40,542	55,781	63,490	54,178	36,020	19,040	5,381	219,143	48,795	3,202,681
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	26,071,160	125,002	213,387	95,526	415,250	338,487	415,413	571,554	650,544	555,136	369,081	195,092	55,134	2,245,445	327,281	32,643,492
סך הכל שווי הוגן של אגרות חוב מיועדות	28,615,563	137,202	234,212	104,849	455,776	371,521	455,955	627,335	714,034	609,314	405,101	214,132	60,515	2,464,588	376,076	35,846,173

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

(2) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים המוצגים לפי עלות מתואמת:

	ליום 31 בדצמבר, 2017										
	שווי הוגן										
	אלפי ש"ח										
	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות	346,960	4,274	438	561	733	1,094	1,478	1,409	715	146	6	357,814
פקדונות בבנקים	476,060	9,502	1,768	2,267	2,961	4,417	5,968	5,690	2,889	591	25	512,138
הלוואות	382,676	347	144	184	240	359	484	462	235	48	2	385,181
סה"כ	1,205,696	14,123	2,350	3,012	3,934	5,870	7,930	7,561	3,839	785	33	1,255,133

	ליום 31 בדצמבר, 2017										
	ערך בספרים										
	אלפי ש"ח										
	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות	313,671	3,853	1,047	1,226	1,584	2,395	3,120	3,119	1,516	322	11	331,864
פקדונות בבנקים	372,615	7,433	1,383	1,774	2,316	3,455	4,668	4,451	2,260	462	19	400,836
הלוואות	343,291	327	127	163	212	317	428	408	207	42	2	345,524
סה"כ	1,029,577	11,613	2,557	3,163	4,112	6,167	8,216	7,978	3,983	826	32	1,078,224

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

(2) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים המוצגים לפי עלות מתואמת: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2016										
	שווי הוגן										
	אלפי ש"ח										
	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות	355,860	4,190	459	588	768	1,145	1,548	1,475	749	153	6	366,941
פקדונות בבנקים	443,689	8,855	1,648	2,113	2,760	4,117	5,562	5,303	2,693	551	23	477,314
הלוואות	389,501	374	153	197	257	383	518	494	251	51	2	392,181
סה"כ	1,189,050	13,419	2,260	2,898	3,785	5,645	7,628	7,272	3,693	755	31	1,236,436

	ליום 31 בדצמבר, 2016										
	ערך בספרים										
	אלפי ש"ח										
	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות	319,091	3,874	442	568	741	1,105	1,492	1,423	723	148	6	329,613
פקדונות בבנקים	348,759	7,065	1,318	1,689	2,207	3,291	4,447	4,240	2,153	440	18	375,627
הלוואות	359,115	342	132	169	220	329	444	423	215	44	2	361,435
סה"כ	1,026,965	11,281	1,892	2,426	3,168	4,725	6,383	6,086	3,091	632	26	1,066,675

באור 6 :- <u>מניות</u>

	ליום 31 בדצמבר, 2017										
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח											
מניות סחירות	16,593,518	212,773	82,827	160,000	303,780	579,476	875,702	819,244	637,108	439,452	221,372	20,925,252
מניות לא סחירות	70,210	-	3	1,041	1,317	1,855	2,218	2,044	1,552	1,034	490	81,764
סך הכל מניות	16,663,728	212,773	82,830	161,041	305,097	581,331	877,920	821,288	638,660	440,486	221,862	21,007,016

	ליום 31 בדצמבר, 2016										
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח											
מניות סחירות	14,639,174	152,899	67,144	106,468	214,628	390,540	563,665	484,387	326,268	178,418	55,046	17,178,637
מניות לא סחירות	46,260	-	4	5	6	9	12	11	6	1	-	46,314
סך הכל מניות	14,685,434	152,899	67,148	106,473	214,634	390,549	563,677	484,398	326,274	178,419	55,046	17,224,951

באור 7 :- השקעות אחרות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח													
השקעות אחרות סחירות														
תעודות סל	5,484,302	65,840	40,623	237,573	73,001	81,547	132,751	215,845	303,027	287,289	229,677	162,388	83,046	7,396,909
קרנות נאמנות	5,225,041	30,024	-	-	61,404	73,079	107,370	150,150	170,878	157,794	121,616	83,381	41,770	6,222,507
מכשירים נגזרים	546	2	-	-	15	29	20	22	14	14	12	10	5	689
מוצרים מובנים	247	-	8	-	38	31	35	24	10	16	19	17	10	455
אופציות	425,528	5,485	-	-	2,062	3,989	7,578	14,420	21,726	20,397	15,823	10,889	5,500	533,397
כתבי אופציות	321	4	-	-	2	3	6	11	16	15	12	8	4	402
	11,135,985	101,355	40,631	237,573	136,522	158,678	247,760	380,472	495,671	465,525	367,159	256,693	130,335	14,154,359
השקעות אחרות שאינן סחירות														
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	4,846,250	981	323	-	3,194	32,543	49,583	69,589	78,018	65,667	41,875	21,299	6,061	5,215,383
מכשירים נגזרים	372,489	2,627	47	410	1,588	2,913	5,779	10,664	15,771	14,529	11,158	7,600	3,714	449,289
מוצרים מובנים	702,956	-	8,193	-	12,532	10,803	12,816	18,325	20,322	16,180	9,013	3,274	300	814,714
אופציות	5,544	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,544
כתבי אופציות	6,240	12	86	-	62	95	127	186	232	214	161	111	51	7,577
	5,933,479	3,620	8,649	410	17,376	46,354	68,305	98,764	114,343	96,590	62,207	32,284	10,126	6,492,507
סך הכל השקעות אחרות	17,069,464	104,975	49,280	237,983	153,898	205,032	316,065	479,236	610,014	562,115	429,366	288,977	140,461	20,646,866

באור 7 :- השקעות אחרות (המשך)

א. הרכב (המשך):

	ליום 31 בדצמבר, 2016													
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח													
השקעות אחרות סחירות														
תעודות סל	4,360,657	58,113	39,762	142,242	56,162	46,500	66,047	107,079	141,971	123,078	86,465	48,503	15,380	5,291,959
קרנות נאמנות	4,639,140	7,455	-	-	39,619	42,670	56,375	78,435	92,770	79,174	52,523	28,900	8,569	5,125,630
מוצרים מובנים	2,367	-	75	-	248	135	125	63	1	5	34	25	14	3,092
אופציות	497,992	5,345	-	-	2,327	3,541	7,853	13,997	20,362	17,468	11,746	6,394	2,003	589,028
כתבי אופציות	5,686	61	-	-	27	40	90	160	232	199	134	73	23	6,725
	9,505,842	70,974	39,837	142,242	98,383	92,886	130,490	199,734	255,336	219,924	150,902	83,895	25,989	11,016,434
השקעות אחרות שאינן סחירות														
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	4,106,454	-	439	-	2,647	9,842	18,320	25,955	28,730	23,282	12,826	4,834	539	4,233,868
מכשירים נגזרים	462,896	-	-	362	1,264	2,949	4,698	8,817	12,693	10,766	6,923	3,583	869	515,820
מוצרים מובנים	1,708,691	-	13,689	-	23,590	22,948	26,380	37,814	40,548	31,462	16,593	5,375	322	1,927,412
אופציות	1,637	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,637
כתבי אופציות	469	5	-	-	2	3	7	13	19	16	11	6	2	553
	6,280,147	5	14,128	362	27,503	35,742	49,405	72,599	81,990	65,526	36,353	13,798	1,732	6,679,290
סך הכל השקעות אחרות	15,785,989	70,979	53,965	142,604	125,886	128,628	179,895	272,333	337,326	285,450	187,255	97,693	27,721	17,695,724

באור 7 :- השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי *):

	ליום 31 בדצמבר, 2017												
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח													
מניות	2,478,877	30,213	-	-	12,523	24,142	45,786	87,696	133,211	123,874	96,744	66,989	33,604	3,133,659
מטבע זר	(11,839,105)	(4,060)	47	(27,981)	(50,920)	(98,206)	(221,063)	(373,710)	(491,091)	(452,323)	(348,185)	(235,034)	(113,367)	(14,254,998)
ריבית	(291,332)	674	-	-	(11,573)	(11,079)	(14,035)	(11,879)	(2,222)	(2,949)	(3,381)	(3,129)	(1,813)	(352,718)

	ליום 31 בדצמבר, 2016												
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח												
מניות	3,148,260	5,344	-	13,986	23,801	40,116	76,222	108,258	93,360	63,103	34,836	10,408	3,617,694
מטבע זר	(9,977,133)	-	(4,626)	(16,391)	(30,798)	(87,818)	(131,978)	(204,248)	(175,698)	(111,326)	(62,918)	(15,684)	(10,818,618)
ריבית	109,637	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	109,637

*) לרבות התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ואופציות שסווגו לזכאים ויתרות זכות (ראה באור 9 להלן).

באור 8 :- נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר	342,779	337,050
התאמת שווי הוגן	2,730	5,729
יתרה ליום 31 בדצמבר	345,509	342,779

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות הקרן, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהוונים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין, תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

ההנחות העיקריות ששימשו בחישוב השווי ההוגן:
שיעורי ריביות ההיוון לפני מס 9.5%-7%.

לאור ההנחות השמרניות שנלקחו כאמור, להערכת החברה כל שינוי סביר בהנחות המפתח ששימשו בחישוב השווי ההוגן לא יגרמו לערך בספרים להיות נמוך מסכום בר ההשבה.

הנדל"ן להשקעה מורכב מבנייני משרדים ומרכזים מסחריים.

באור 9 :- <u>זכאים ויתרות זכות</u>

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
צד קשור - מבטחים החדשה פלוס *)	22,975	21,638
מוסדות	15,871	16,484
זכאים בגין התחייבות מותנית	-	809
פנסיה לשלם	-	40,133
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ואופציות	376,154	184,477
זכאים בגין נדל"ן להשקעה	24,037	23,404
אחרים	17,840	5,295
סך הכל זכאים ויתרות זכות	456,877	292,240

*) בעיקר בגין דמי גמולים אשר הופקדו על ידי מעסיקים ומבוטחים במבטחים החדשה עד לתאריך הדיווח ושהועברו מהקרן למבטחים החדשה פלוס לאחר תאריך הדיווח.

באור 10 :- <u>התחייבויות פנסיוניות</u>

א. <u>מנגנון האיזון האקטוארי</u>

1. <u>עדכון הסכום הצבור לפי התשואה למבוטחים</u> - הסכום הצבור של המבוטחים הפעילים והמוקפאים מתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל. סכום צבור זה מהווה את ההתחייבות האקטוארית למבוטחים, בהתאם להוראות הממונה.

2. <u>עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל המבוטחים ומקבלי הקצבה בקרן</u> - אחת לרבעון, נערך מאזן אקטוארי לקרן שבו מחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים כגון: תמותה, נכות, פערי ריביות ונתונים דמוגרפיים נוספים. היתרות הצבורות של המבוטחים והפנסיות של הפנסיונרים מעודכנות בהתאם לשיעור העודף (גירעון) הדמוגרפי.

3. <u>מנגנון האיזון לפנסיונרים</u> - הפנסיה של הפנסיונרים והזכאים הקיימים לפנסיה מתעדכנת מידי חודש על פי שיעור השינוי במדד. אחת לרבעון, הפנסיה מעודכנת על פי העודף (גירעון) הדמוגרפי שמתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה מתעדכנת הפנסיה לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה בהתאם לשיעור התשואה שמשיגה הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים והזכאים הקיימים לפנסיה ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנבע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה נשמרת עתודה נפרדת בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים ולזכאים הקיימים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין.

4. <u>בסיסים טכניים ואקטואריים</u> - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה וכן עלויות הביטוח לנכות ולשאירים, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.74% ועל בסיס לוחות התמותה שפורסמו בחוזר של משרד האוצר מיום ה- 30 בינואר, 2013. לשינוי לוחות התמותה החל מ-1 ביוני 2018 – ראה ביאור 18.ד.

5. החל מיום 1 בינואר 2018 חל שינוי בהוראות ההסדר התחיקתי, באופן שההתחייבויות כלפי פנסיונרים חדשים (מקבלי קצבת נכות או שאירים שמועד האירוע המזכה שלהם ארע החל מיום זה או מקבלי קצבת זקנה שפרשו לפנסיה החל מיום זה) מנוהלות כתיק השקעות נפרד, וביחס אליו יש שוני בכל הנוגע למנגנון הצמדת הפנסיות לתשואות ולמדד – ראה ביאור 18.א.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ב. שינויים בהנחות האקטואריות ששימשו בסיס לחישובים

דוח זה נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 2017-3-6, ועניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה.

ג. דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לכלל עמיתי הקרן:

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
		אלפי ש"ח	
שינוי בגירעון כתוצאה מהתפתחויות כלכליות ודמוגרפיות במהלך השנה:			
מקרי מוות - מבוטחים	(1)	108,495	126,086
מקרי מוות - פנסיית זקנה ושארים	(2)	(10,838)	2,210
מקרי מוות - נכים	(3)	27,892	22,669
יציאה לנכות	(4)	(516,353)	(306,819)
חזרה מנכות	(5)	40,191	100,905
פרישות	(6)	(139,557)	(108,349)
שינוי בעודף (גירעון) כתוצאה משינוי הנחות ושיטות:			
שינויים בעתודת IBNR	(7)	(115,033)	(341,354)
שינויי שיטות והנחות	(8)	(8,598)	-
שינוי הקצאת "ערדים" למקבלי קצבה	(9)	865,718	-
שינויים מגורמים אחרים		(22,334)	(28,784)
עודף (גירעון) אקטוארי לסוף שנה לכלל עמיתי הקרן		229,583	(533,436)

(1) מקרי מוות מבוטחים - במהלך שנת 2017, נגבו פרמיות בגין ריסק ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית השאירים היו בשיעור נמוך יותר.

(2) מקרי מוות פנסיית זקנה ושאירים - משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי.

(3) מקרי מוות נכים - משקף את ההפרש בין ההתחייבות בפועל להתחייבות הצפויה כתוצאה ממוות של נכים.

(4) יציאה לנכות - במהלך שנת 2017 שיעור הניצול של הנכות היה גבוה מהפרמיות בגין הריסקים שנגבו.

(5) חזרה מנכות - שיעורי החזרה מנכות היו גבוהים יותר מהצפוי.

(6) פרישה לזקנה - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה הינו בשיעורים הנמוכים מ- 4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל עמיתי הקרן (המשך) :

(7) שינויים בעתודת IBNR - התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד הדיווח וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו ודווחו עד למועד הדיווח ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בהן.

מדיניות ההפרשה לעתודת IBNR ליום 31 בדצמבר, 2017 הינה עקבית לחישוב שבוצע בשנה שעברה.

א. ביחס למקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד הדיווח בוצע אומדן לפי שיטת המשולשים על בסיס הנתונים ההיסטוריים של הקרן (מספר התביעות, ההסתברות לאישורן, סכום התביעה הממוצעת ועוד) על-פי מחקר שבוצע על ידי אקטואר הקרן.

ב. ביחס לתביעות שכבר דווחו לקרן אך עדיין לא התקבלה החלטה לגביהן בוצע אומדן על בסיס מספר התביעות שהוגשו כאמור, ההסתברות לאישורן על פי נתונים סטטיסטיים וסכומי התביעות הממוצעים בקרן בשנים הקודמות.

ג. ביחס לנכים שקיבלו בעבר פנסיית נכות ואינם מופיעים ברשימת מקבלי הפנסיות ל-31/12/2017, אולם קיים סיכוי שיחזרו לקבל בעתיד פנסיית נכות שהיא המשך של תביעה שכבר שולמה והופסקה – בוצע אומדן באמצעות ניתוח נתונים סטטיסטיים היסטוריים בקרן.

השינויים בעתודת ה- IBNR נובעים מהגידול הטבעי של הקרן, משינוי בכמות התביעות התלויות, מעדכוני אומדנים בהתאם לנתונים סטטיסטיים היסטוריים בקרן ומירידה בווקטור הריביות.

(8) שינוי שיטות והנחות - עדכון בהנחות הדמוגרפיות בהתאם לחוזר 2017-3-6 לעומת חישוב לפי חוזר 2013-3-1 בדוחות הקודמים.

(9) שינוי הקצאת "ערדים" למקבלי קצבה - לפרטים אודות שינוי שיעור ההקצאה של "ערדים" למקבלי הקצבה ראה ביאור 18.א. הגדלת שיעור הקצאת האג"ח המיועדות למקבלי הקצבה בחודש יולי 2017, מ-30% ל-60%, יצרה עודף אקטוארי דמוגרפי חד-פעמי בשיעור של 0.84%.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל עמיתי הקרן (המשך) :

דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לפנסיונרים

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
	הסבר	אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		13,725	(37,410)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	(81,778)	(63,562)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	107,607	(4,517)
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	(25,829)	55,363
עודף (גירעון) אקטוארי לסוף השנה לפנסיונרים		13,725	(50,126)

דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לזכאים קיימים

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
	הסבר	אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		867	(2,552)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	(3,485)	(2,030)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	4,816	2,019
(עודף) הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	140	290
עודף (גירעון) אקטוארי לסוף השנה לזכאים קיימים		2,338	(2,273)

(1) שינויים בריבית ההיוון - השינוי בריבית נובע משינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון במהלך שנת 2017 שמשמש כבסיס לחישוב האקטוארי. השינוי הגדיל את החבות לזכאים קיימים לפנסיה בכ- 3.5 מיליון ש"ח ואת החבות לפנסיונרים הקיימים בכ- 82 מיליון ש"ח.

(2) סטייה מהנחת התשואה - עבור הזכאים הקיימים לפנסיה והפנסיונרים הקיימים הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מחודש דצמבר 2016.

(3) גירעון (עודף) הנשמר בעתודה האקטוארית - משקף את השינוי בעתודה לפנסיונרים הקיימים ולזכאים קיימים לפנסיה.

עבור הפנסיונרים הקיימים העודף גרם להגדלת העתודה לפנסיונרים ולא בוצע עדכון פנסיה בגין שינויים בריבית היוון ובגין סטייה מהנחות תשואה ואילו עבור הזכאים הקיימים חולק עודף בגין שינויים בריבית ההיוון ובגין סטייה מהנחות תשואה.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ד. להלן נתונים אודות גירעון אקטוארי לחלוקה:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,				
	2017	2016	2015	2014	2013
	אחוזים מתוך ההתחייבויות				
כלל עמיתי הקרן					
עודף דמוגרפי בגין מקרי פטירת מבוטחים	0.10	0.14	0.11	0.32	0.06
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין תוחלת חיים של מקבלי קצבאות	(0.01)	-	(0.01)	(0.04)	0.03
גירעון דמוגרפי בגין מקרי נכות	(0.50)	(0.35)	(0.45)	(0.45)	(0.24)
עודף דמוגרפי בגין חזרה מנכות	0.04	0.12	0.21	0.04	0.02
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין פטירת נכים	0.03	0.02	0.01	0.07	(0.01)
גירעון דמוגרפי בגין פרישות חדשות	(0.14)	(0.12)	(0.13)	(0.07)	(0.07)
גירעון דמוגרפי בגין שינויים ב- IBNR	(0.11)	(0.39)	(0.23)	(0.39)	(0.06)
גירעון דמוגרפי בגין שינויים בהנחות	(0.01)	-	-	-	-
שינוי הקצאת "ערדים" למקבלי קצבה	0.84	-	-	-	-
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין גורמים אחרים	(0.02)	(0.03)	(0.02)	0.01	0.06
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי לחלוקה לעמיתי הקרן	0.22	(0.61)	(0.51)	(0.51)	(0.21)
מיועד למבוטחים					
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי לחלוקה למבוטחים כדלעיל	0.22	(0.61)	(0.51)	(0.51)	(0.21)
מיועד לפנסיונרים					
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל	0.22	(0.61)	(0.51)	(0.51)	(0.21)
עודף (גירעון) בגין סטיה מהנחת התשואה	1.57	(0.07)	0.61	6.36	2.00
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(1.19)	(1.02)	(0.51)	(7.24)	(0.86)
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה אקטוארית	(0.38)	0.89	(0.10)	0.88	(1.14)
סך הכל עודף (גירעון) לחלוקה לפנסיונרים	0.22	(0.81)	(0.51)	(0.51)	(0.21)
מיועד לזכאים קיימים					
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל	0.22	(0.61)	(0.51)	(0.51)	(0.21)
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה	1.24	0.52	0.69	3.39	4.18
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(0.90)	(0.53)	(0.27)	(3.62)	(0.51)
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה אקטוארית	0.04	0.08	(0.17)	0.23	(0.35)
סך הכל עודף (גירעון) לחלוקה לזכאים קיימים	0.60	(0.54)	(0.26)	(0.51)	3.11

באור 11 :- דמי ניהול

א. הרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:			
דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים *)	244,665	249,702	244,803
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים *)	187,799	177,758	170,207
דמי ניהול ממקבלי קצבה: **)			
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים ***)	33,076	28,066	23,086
סך הכל הוצאות דמי ניהול	465,540	455,526	438,096

*) כולל החזרי דמי ניהול המיועדים להגדלת הצבירה של המבוטחים בקרן.

**) מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.

***) כולל דמי ניהול מינימליים שנגבים מפנסיונרים זקנה שמקבלים פנסיה נמוכה מפנסיית מינימום (ראה סעיף ד' להלן) לשנת 2017, סך של כ- 104 אלפי ש"ח. שנת 2016, סך של כ- 76 אלפי ש"ח.

ב. שיעורי דמי ניהול:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	באחוזים		
דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:			
דמי ניהול מדמי גמולים			
שיעורי דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	6.00	6.00	6.00
שיעור דמי ניהול ממוצע שנתי שגבתה החברה המנהלת בפועל	2.35	2.71	3.04
דמי ניהול מסך הנכסים			
שיעורי דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	0.50	0.50	0.50
שיעור דמי ניהול ממוצע שנתי שגבתה החברה המנהלת בפועל	0.22	0.24	0.26
דמי ניהול ממקבלי קצבה: *)			
שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	0.50	0.50	0.50
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל	0.50	0.50	0.50

*) מהנכסים שעומדים כנגד ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.

באור 11 :- דמי ניהול (המשך)

ג. שיעור דמי ניהול ממקבלי קצבה:

שיעור דמי הניהול שנגבה מפנסיונרים הוא 0.5% מסך הנכסים המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפיהם. מזכאים קיימים לפנסיה ומשאירי מבוטח שהחלו לקבל קצבת זקנה לא נגבים דמי ניהול.

ד. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות דמי הניהול") שיעור דמי הניהול מדמי הגמולים המשולמים לקרן הינו עד 6% ואילו שיעור דמי הניהול מסך נכסי הקרן (לא כולל נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הקרן לזכאים קיימים לפנסיה) הינו עד 0.5% במונחים שנתיים. בהתאם לתקנות דמי הניהול, החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול מפנסיונרים הזכאים לפנסיה בסכום הנמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק (פנסיית מינימום), בשיעור של 6% מההפרש שבין פנסיית המינימום לפנסיה המשולמת לפנסיונר, למעט מפנסיית שאירים בגין פנסיונר שהחל לקבל קצבת זקנה ונפטר.

ה. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012, וחוזר הממונה המשלים שפורסם בעקבותן, מחייבים גופים מוסדיים לנקוט בשורה של פעולות לאיתור מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו בהתאם ללוחות זמנים שהוגדרו בתקנות.

תקנות דמי הניהול קובעות, כי בחשבונות של מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו, כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור המבוטח המנותק או המוטבים לפי העניין, יופחתו דמי הניהול בגין חשבונות המבוטחים הנ"ל ל- 0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם מבוטח שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

להפחתת שיעורי דמי הניהול בגין חשבונות מבוטחים מנותקי קשר, אין השפעה מהותית על תוצאותיה הכספיות של הקרן.

ו. בחודש יולי, 2014 פרסמה הממונה חוזר בענין מתן הנחה בדמי ניהול בשל מקבלי קצבה בקרן פנסיה, אשר במסגרתו קובעת הממונה את האופן בו ייגבו דמי הניהול על ידי החברה המנהלת במקרה שבו ניתנה הנחה בדמי ניהול לפנסיונרים, וכן מבקשת לקבוע, כי הנחה בדמי ניהול למקבל קצבת זקנה תינתן לקראת פרישתו ולמשך כל תקופת תשלום הקצבה, ותחול גם על שאיריו, ככל שקיימים. עם זאת, בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות החוזר על החברה המנהלת ועל הקרן, שכן השלכותיו בפועל תלויות במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.

באור 11 :- <u>דמי ניהול</u> (המשך)

ז. בחודש דצמבר, 2015 תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, במסגרת חוק ההסדרים, ונקבע, בין היתר, כי מי שעוסק בשיווק פנסיוני או גוף קשור לו לא ייתן למעסיק שעבור עובדיו הוא נותן שיווק פנסיוני גם שירותי תפעול, אלא אם התקיימו התנאים הבאים: (א) המעסיק משלם לסוכן הביטוח דמי סליקה בשיעור שלא יפחת מ- 0.6% מסך התשלומים שהופקדו על ידי המעסיק לקופות הגמל של עובדיו או 10.5 ש"ח בתוספת מע"מ, לפי הגבוה מביניהם (ב) עמלת ההפצה המשולמת על ידי הגוף המוסדי לסוכן הביטוח תפחת בגובה דמי הסליקה ששילם המעסיק (ג) דמי הניהול שנגבו מהעובד הופחתו בגובה ההפחתה מעמלת ההפצה (ד) המעסיק בחר בקופת ברירת מחדל בהתאם להוראות סעיף 20 לחוק קופות הגמל. בחודש אוגוסט 2016 פורסם חוזר שעניינו כללים לתפעול מוצר פנסיוני, במסגרתו נקבעו כללים לעניין אופן ביצוע ההוראות שנקבעו במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו-2015, לרבות מתכונת הדיווח של סוכן הביטוח הפנסיוני לגוף המוסדי אודות תשלום דמי הסליקה, הוראות לעניין ביצוע ההפחתה של עמלות הסוכן מחד גיסא והוראות לביצוע ההפחתה של דמי הניהול לעמיתים מאידך גיסא, וכן הוראות בדבר אופן הצגת המידע אודות ההפחתה בדמי הניהול לעמיתים. בחודש ינואר 2017, פורסם תיקון לחוזר במסגרתו נדחה מועד הדיווח הראשון של ממשק דמי הסליקה על ידי בעלי רישיון (בגין שנת 2016) ליום 1 ביולי, 2017. בהתאמה, נדחה המועד להפחתת דמי העמילות ודמי הניהול עד ליום 15 באוגוסט, 2017. כן נקבע כי מועד הדיווח בגין המחצית הראשונה של 2017 יהיה עד ליום 15 ביולי, 2017 והפחתת דמי העמילות ודמי הניהול יהיו בהתאם להוראות החוזר (קרי- עד ליום 30 בינואר, 2018). כמו כן, בחודש נובמבר 2016, פורסמה טיוטת הבהרות לחוזר וצפויות להתפרסם הבהרות נוספות בהמשך.

באור 12 :- הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	18,230	190	16	67	146	264	345	572	770	689	509	318	134	833	1	23,084
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	131	1	-	-	1	1	2	4	5	5	3	2	1	-	-	156
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	2,938	8	33	15	42	47	63	83	90	79	56	37	23	246	17	3,777
עמלות ניהול חיצוני:																
בגין השקעה בקרנות השקעה	58,978	1	1	-	41	429	597	840	937	770	474	231	64	-	-	63,363
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	39,030	275	-	181	310	408	644	1,025	1,332	1,203	884	560	244	-	-	46,096
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	566	5	-	27	3	5	9	17	24	22	16	10	4	-	-	708
סך הכל עמלות ניהול השקעות	119,873	480	50	290	543	1,154	1,660	2,541	3,158	2,768	1,942	1,158	470	1,079	18	137,184

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)															
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.04	-*)	0.02	0.01	0.02	0.02	0.02	0.03	0.03	0.02	0.02	0.02	0.01	-*)	0.02
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	-*)	-	-	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	-*)	-*)	0.01	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)
עמלות ניהול חיצוני:																
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.08	-*)	-*)	-	-*)	0.03	0.04	0.03	0.03	0.03	0.02	0.02	0.01	-	-	0.06
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	0.06	-	0.05	0.02	0.03	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.03	-	-	0.04
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	-*)	-*)	-	0.01	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-	-	-*)

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016														
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	14,959	67	37	45	176	176	209	347	429	346	210	95	119	625	-	17,840
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	371	4	-	-	2	2	4	7	9	7	4	1	-	-	-	411
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	3,935	13	34	12	43	52	85	110	116	94	62	38	-	213	15	4,822
עמלות ניהול חיצוני:																
בגין השקעה בקרנות השקעה	57,658	-	1	-	36	195	307	441	463	351	183	62	6	-	-	59,703
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	31,656	115	-	111	209	238	331	536	657	529	313	138	20	-	-	34,853
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	732	1	-	21	3	5	7	14	19	16	10	4	1	-	-	833
סך הכל עמלות ניהול השקעות	109,311	200	72	189	469	668	943	1,455	1,693	1,343	782	338	146	838	15	118,462

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016														
	מסלול כללי	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)															
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.04	0.01	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.05	0.07	1.11	0.01	-	0.02
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	-*)	-	-	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-	-	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	0.01	0.01	0.01	-*)	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03	-	-*)	-*)	0.01
עמלות ניהול חיצוני:																
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.09	-	-*)	-	-*)	0.03	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.06	-	-	0.08
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	0.06	-	0.04	0.03	0.04	0.05	0.05	0.06	0.06	0.07	0.09	0.19	-	-	0.05
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	-*)	-*)	-	0.01	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	0.01	-	-	-*)

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	12,784	286	87	50	47	60	76	92	107	167	175	129	77	31	552	9	14,729
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	605	11	5	-	-	-	1	3	3	6	6	4	2	1	-	-	647
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	2,079	69	12	33	11	15	20	24	29	36	36	29	20	15	189	16	2,633
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	50,282	241	-	2	-	-	-	-	19	26	24	16	6	1	-	-	50,617
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	28,689	392	7	-	12	-	54	50	53	70	55	31	14	3	-	-	29,430
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	6,052	137	90	-	79	-	67	139	192	302	339	267	143	55	-	-	7,862
עמלות אחרות	421	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	421
סך הכל עמלות ניהול השקעות	100,912	1,136	201	85	149	75	218	308	403	607	635	476	262	106	741	25	106,339

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015																	
	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.02	0.04	0.01	0.04	0.03	0.02	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.05	0.06	0.01	-*)	0.02
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	-*)	-*)	-	-	-	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	-*)	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03	-*)	-*)	-*)
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.09	0.02	-	-*)	-	-	-	-	-	0.01	0.01	0.01	-*)	-*)	-	-	0.08
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	0.03	-*)	-	0.01	-	0.02	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	-	-	0.04
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	0.01	0.01	0.04	-	0.06	-	0.02	0.04	0.06	0.06	0.08	0.09	0.10	0.10	-	-	0.01
עמלות אחרות	-*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-*)

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 13 :- תשואת הקרן

	תשואה נומינלית (ברוטו)					תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים
	2017	2016	2015	2014	2013	
מסלולי השקעה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה	באחוזים					
מסלול כללי	7.95	4.45	3.66	7.02	10.68	6.72
מסלול כללי ב' *)	-	(0.57)	3.22	6.31	11.02	4.91
מסלול מניות	10.16	4.24	3.37	7.05	15.10	7.90
מסלול אג"ח	3.69	2.57	2.02	3.77	5.72	3.55
מסלול הלכתי (כללי ג')	6.45	3.70	1.42	6.85	8.53	5.36
מסלול יעד לפרישה 2015 **)	-	-	1.35	3.34	4.57	2.30
מסלול יעד לפרישה 2020	4.53	3.55	1.81	6.09	7.54	4.69
מסלול יעד לפרישה 2025	5.98	3.70	2.74	6.32	7.97	5.32
מסלול יעד לפרישה 2030	7.29	4.36	2.74	6.54	9.29	6.02
מסלול יעד לפרישה 2035	8.34	4.52	2.78	6.46	9.51	6.29
מסלול יעד לפרישה 2040	9.45	4.91	2.57	6.93	10.03	6.74
מסלול יעד לפרישה 2045	9.42	4.54	2.71	7.27	10.43	6.84
מסלול יעד לפרישה 2050	9.40	4.31	2.70	7.38	11.14	6.94
מסלול יעד לפרישה 2055	9.36	4.24	2.69	7.62	11.72	7.08
מסלול יעד לפרישה 2060 ***)	9.29	6.55	-	-	-	7.91
תיק השקעות לפנסיונרים	4.35	1.72	2.50	9.56	4.49	4.49
תיק השקעות לזכאים קיימים לפנסיה	5.17	3.71	3.57	6.72	6.01	5.03

*) המסלול נסגר ביום 31 במרס, 2016 ונכסיו פוצלו בין מסלולי יעד לפרישה השונים, התשואה לשנת 2016 מתייחסת לחודשים ינואר עד מרס, התשואה הממוצעת מתייחסת לתקופה של 4 שנים.

**) המסלול מוזג למסלול יעד לפרישה 2020 ביום 1 בינואר, 2016. התשואה הממוצעת מתייחסת לתקופה של 3 שנים.

***) המסלול נפתח ביום 1 בינואר, 2016 התשואה בשנת 2016 מתייחסת לחודשים פברואר - דצמבר 2016. התשואה הממוצעת מתייחסת לתקופה של שנתיים.

באור 14 :- העברות כספים, נטו בין מסלולי השקעה ותיקי השקעות למקבלי פנסיה

	העברת כספים למסלול (מהמסלול), נטו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
מסלול כללי	(2,390,717)	(2,744,659)	(1,673,849)
מסלול כללי ב' *)	-	(1,372,852)	(111,364)
מסלול מניות	40,906	14,642	12,338
מסלול אג"ח	(38,116)	(1,935)	(23,999)
מסלול הלכתי (כללי ג')	37,082	18,626	9,543
מסלול יעד לפרישה 2015	-	-	12,359
מסלול יעד לפרישה 2020	26,720	264,580	59,550
מסלול יעד לפרישה 2025	107,839	279,414	60,221
מסלול יעד לפרישה 2030	127,140	341,902	82,442
מסלול יעד לפרישה 2035	233,803	458,773	112,810
מסלול יעד לפרישה 2040	326,058	539,850	121,362
מסלול יעד לפרישה 2045	289,019	455,919	73,653
מסלול יעד לפרישה 2050	202,798	247,876	37,869
מסלול יעד לפרישה 2055	112,159	82,898	14,554
מסלול יעד לפרישה 2060	28,453	12,797	-
תיק השקעות לפנסיונרים	901,052	1,405,058	1,217,052
תיק השקעות לזכאים קיימים לפנסיה	(4,196)	(2,889)	(4,541)
סה"כ קרן	-	-	-

*) המסלול נסגר ביום 31 במרס, 2016 ונכסיו פוצלו בין מסלולי יעד לפרישה השונים.

באור 15 :- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

העסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין נעשו במהלך העסקים הרגיל ובמחירי השוק.

כצדדים קשורים ובעלי עניין בקרן נחשבים: החברה המנהלת, מבטחים החדשה פלוס, קופות הגמל שבניהול החברה המנהלת (ראה באור 1ג') ומנורה ביטוח.

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכללו בדוחות על המצב הכספי בסעיפים הבאים:

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
מניות סחירות		
מניות סחירות (תיא השקעות)	16,226	21,720
חייבים ויתרות חובה		
החברה המנהלת (1)	33,368	45,336
מבטחים חופשה וחגים	20	27
דמי גמולים לקבל - מנורה ביטוח	52	1,061
זכאים ויתרות זכות		
מבטחים החדשה פלוס	22,975	21,638

(1) היתרה נושאת ריבית בשיעור תשואת מסלולי ההשקעה בקרן.
יתרת החוב הגבוהה ביותר במהלך השנים 2017 ו- 2016 של בעלי עניין ושל צדדים קשורים עמדה על 33,368 ו-46,424 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 15 :- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול לחברה המנהלת (ראה באור 11)	465,540	455,526	438,096

באור 16 :- מסים

א. הקרן אושרה לצורכי מס כקופת גמל בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2018.

ב. הכנסות הקרן אינן חייבות במס הכנסה, למעט תקבולי ריבית והפרשי הצמדה על אגרות חוב מסוימות שהתקבלו בשל תקופה שהאגרות חוב היו בבעלותו של אחר.
כמו כן, מחלק מהכנסותיה של הקרן מניירות ערך זרים מנוכה מס במקור בחו"ל. בנוסף הקרן נושאת בחבות מס בגין תקבולים אשר אינם פטורים ממס בהתאם לפקודת מס הכנסה.

ג. הוצאות המסים הן בגין מסים על דיבידנדים שנוכו במקור בחו"ל בעיקר ממניות ותעודות סל.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות -

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה המנהלת ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה המנהלת, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה המנהלת להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה המנהלת, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחית באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגית אשר בהם, להערכת החברה המנהלת, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא (" MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים של החברה המנהלת. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא (" MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים של החברה המנהלת הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה המנהלת. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים של החברה המנהלת במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה המנהלת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.
יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' החברה המנהלת וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה ואי משלוח לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול וזאת בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. ביום 3 בספטמבר, 2017 הגישה הממונה את עמדתה בנוגע לסוגיה נשוא בקשת האישור, ביחס לשאלת האפשרות לגבות דמי ניהול נמוכים מהתקרה מפנסיונרים נתנה עמדה שמתיישבת עם עמדת החברה המנהלת ויתר הנתבעות, וצידדה בצורה מלאה בעמדתן בכל הנוגע לאי-קיומה של חובת משלוח הודעה למי שפרש לפנסית זקנה בנוגע להעלאת דמי הניהול שתתרחש כתוצאה מפרישתו.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך על-ידי התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים על-ידי התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
2.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן נ' החברה המנהלת.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון הקרן נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שיגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק קופות הגמל, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקרן, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	ביום 14 באוגוסט, 2017 נתן בית המשפט המחוזי בתל אביב פסק דין שלפיו דין בקשת האישור להידחות, בשל העדר עילת תביעה. ביום 29 באוקטובר 2017 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על דחית הבקשה לאישור.	כ - 20 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך על-ידי התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים על-ידי התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות ועסדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	2/2015 בי"ד אזורי לעבודה - ת"א	עמיתי הקרן וקופות גמל נ' החברה המנהלת וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (להלן - "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי הקרן וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. ביום 23 במאי, 2017 הגישה הממונה את עמדתה בנוגע לסוגיה נשוא בקשת האישור, וצידדה בצורה מלאה בעמדת החברה המנהלת ויתר הנתבעות.	לא כומת.
4.	2/2016 בי"ד אזורי לעבודה - ת"א	עמותה הפועלת עבור אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי מוגבלות נ' החברה המנהלת וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאירים, וזאת מעת שהם מתחילים לקבל קצבה כאמור ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/ חבר בקרן הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ - 1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך על-ידי התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים על-ידי התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
5.	08/2016 -ב"ד אזורי לעבודה - ת"א	מבוטח בקרן נ' החברה המנהלת	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") מסך הצבירה שבחיסכון בנוסף לדמי הניהול, וזאת בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לגבותו ובניגוד לתקנות קרן הפנסיה, לכאורה. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר כל זכות חוזית לביצועה ותוך הפרת תקנון קרן הפנסיה, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת הגילוי והפרת חובות תום הלב במו"מ. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה המנהלת; (ב) צו קבוע האוסר על החברה המנהלת לגבות הוצאות ישירות כל עוד לא שונה תקנון קרן הפנסיה כדין ו-(ג) פסיקת גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי קרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברה המנהלת, בעבר ובהווה, אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	כ-478.6 מיליוני ש"ח.
6.	07/2017 מחוזי - מרכז	עמיתים בקרן נ' החברה המנהלת וחברה מנהלת נוספת.	העלאת דמי הניהול שמשלמים עמיתים ע"י משלוח הודעה במועד שאינו בהתאם להוראות חוזר 2012-9-22 שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני ("החוזר") ו/או בנסיבות שבהן הסיבה להפסקת ההפקדות אינה אחת הסיבות המפורטות בחוזר. עילות תביעה: הפרת החוזר, הפרת חובות תום הלב במשא ומתן, הפרת חובה חקוקה, רשלנות ועשיית עושר שלא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבת כל הכספים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה; ולחילופין להורות שעדכון דמי הניהול יכנס לתוקף רק לאחר חודשיים ממועד קבלת מכתב העדכון על העלאת דמי ניהול תוך השבת דמי ניהול העודפים שנגבו עד למועד זה, והכל בתוספת הפרשי הצמדה, ריבית, ותשואה (ב) מתן צו עשה שיורה למשיבות לתקן את התנהלותן, לרבות להכיר בהפקדות שהופקדו באופן רטרואקטיבי על ידי מעסיק, כהפקדות שמזכות עמיתים בהטבות דמי ניהול (ג) ופסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	כל מי שהנתבעות העלו לו את תעריף דמי הניהול שהוא נדרש לשלם בלא שיידעו אותו על כך במועד בהתאם לאמור בחוזר וכן כל על עמית אשר סיכם עם הנתבעות על הסדר מטיב בתעריפי דמי הניהול, והנתבעות העלו באופן חד-צדדי את תעריף דמי הניהול שהוא נדרש לשלם להן בעת אשר לא בוצעו עבורו הפקדות חודשיות בשל נסיבות שאינן נמנות על אלו הקבועות בחוזר ו/או בנסיבות שבהן התקבלה עבור העמית הפקדה רטרואקטיבית מהמעסיק עבור התקופה האמורה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ-2.5 מליון ש"ח

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך על-ידי התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים על-ידי התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
7.	6/2017 ב"ד לעבודה אזורי בת"א	עמית בקרן	קרן הפנסיה משלמת לנכים, שהוכרו במקביל כנכי תאונת עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל"), פנסיה בגובה פנסיית הנכות המחושבת בהתאם לתקנון בניכוי קצבת הנכות המשולמת על ידי המל"ל, במקום את הגבוה מבין פנסיית נכות המחושבת בהתאם לתקנון הקרן בניכוי קצבת הנכות המשולמת על ידי המל"ל או 30% מפנסיית הנכות שהיה זכאי לה לפי התקנון אלמלא היה זכאי לקצבה מהמל"ל. עילות התביעה העיקריות: הפרת תקנון הקרן, הפרת חובת תום הלב, הטעיה, התרשלות, התעשרות שלא כדין. סעדים מבוקשים: (א) לחייב את הקרן ליידע, להציע ולשלם לעמיתים הזכאים לכך את כל האפשרויות לפנסיית נכות לה הם זכאים מעתה ואילך; (ב) לפצות את העמיתים שקיבלו פנסיית נכות בשיעור הנמוך מכפי שהם זכאים לו לכאורה כנ"ל, ו-(ג) לפסוק גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי הקרן, אשר זכאים לפנסיית נכות בהתאם לתקנון הקרן כמו גם לקצבת נכות נפגעי עבודה מהמל"ל, אשר הנתבעת לא שילמה להם את פנסיית הנכות בשיעור המיטיב עימם ביותר, וזאת החל מיום 26.4.2012 (מועד כניסתו לתוקף של התיקון לתקנון הקרן שהוסיף את האפשרות לקבל פנסיית נכות בשיעור גבוה יותר כמתואר לעיל), ועד למועד אישור התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. הקרן הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך על-ידי התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים על-ידי התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות ועסדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן פנסיה נ' החברה.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964); הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר שלא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	ביום 29 בינואר, 2018 אישר ביהמ"ש את הסדר פשרה שאליו הגיעו הצדדים, תוך קביעה כי הינו הסדר ראוי, הוגן וסביר ובהתאם נתן לו תוקף של פסק דין וכן אימץ את המלצת הצדדים לעניין שכר טרחה וגמול לתובעת. בכך באה התובענה לידי סיום.	לא כומת.
2.	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן הפנסיה נ' החברה וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	החברה הגישה בקשה לסילוק על הסף של התביעה בשל חוסר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד החברה ולא כנגד מנורה ביטוח. התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית כנגד החברה נמחקה.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תכובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות ועסדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן פנסיה נ' החברה.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן פנסיה). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 4 להלן והדיון בהן אוחד. ביום 11 בדצמבר, 2016 החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר, 2017 ו-17 בינואר, 2017 הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור. בהמלצת בית הדין נמחקו הערעורים בחודש ינואר, 2018.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תכובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
4.	01/2015 בי"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' החברה.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 2 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 3 להלן והדיון בהן אוחד. ביום 11 בדצמבר, 2016 החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר, 2017 ו-17 בינואר, 2017 הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור. בהמלצת בית הדין נמחקו הערעורים בחודש ינואר, 2018.	כ-3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תכובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לחברה המנהלת	--	
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה המנהלת	--	
לא צוין סכום התביעה	--	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות		
צוין סכום התביעה (המיוחס ספציפית לחברה המנהלת במידה והתביעה מתייחסת למספר חברות)	3	501,100
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה המנהלת	2	1,048,000
לא צוין סכום התביעה	2	-

סכום ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים של החברה המנהלת בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות אינו מהותי.

2. החברה המנהלת סיימה ביצוע טיוב של נתוני זכויות המבוטחים/עמיתים (להלן - פרויקט הטיוב), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות המבוטחים/עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, בהתאם להוראות חוזר הממונה. החברה ממשיכה, כפעילות שוטפת, להשקיע בטיוב הנתונים של זכויות העמיתים.

החברה המנהלת נתנה ביטוי להשפעת החוזר בדוחותיה הכספיים.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה המנהלת למבוטחיה ועמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה המנהלת לבין המבוטחים הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בהם פועלת החברה המנהלת. בתחומים אלו המדובר בקרנות הפנסיה אשר נבחנות על פני שנים, בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן, בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה המנהלת בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי מבוטחים/עמיתים בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם פעילות בתחום באור החסכון הפנסיוני המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.
בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד החברה המנהלת מוגשות מעת לעת תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים/עמיתים על פי תקנוני קרנות הפנסיה/קופות הגמל ו/או הדין. תלונות אלה מטופלות באופן שוטף על-ידי הממונה על פניות הציבור בחברה המנהלת.
הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים/עמיתים, מבלי לגרוע מהסיכון שהמבוטח יבחר להעלות טענותיו גם במסגרת תובענה ייצוגית.

4. ביום 14 במרס, 2017 הוגשה לבג"צ עתירה למתן צו על תנאי, שמופנה לבית הדין הארצי לעבודה (וכן לחברה ולממונה), ומורה למשיבים להשיב מדוע לא יבוטל פס"ד שניתן על ידי בי"ד הארצי לעבודה בתביעת נכות שהגיש העותר, אשר קיבל את עמדת הקרן (ועמדת הממונה) לעניין הפרשנות שיש ליתן ביחס להיקף (או מהות) הכיסוי הביטוחי לנכות הקבוע בתקנון הקרן. הקרן והממונה הגישו את תגובתם לעתירה, ובה ביקשו את מחיקתה. ביום 8 בנובמבר, 2017, נתן בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק פסק דין, שבמסגרתו דחה על הסף את העתירה, תוך שהוא קובע שהעותר לא הצביע על טעות משפטית מהותית אשר נפלה בפסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה, ועל כן אין הצדקה להתערבות של בג"צ בפסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה.

5. חוק הגנת השכר התשי"ח - 1958 (להלן - "החוק") ותקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופה בנסיבות שפורטו בחוק בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה.

לתאריך המאזן חובות המעבידים מסתכמים לכ-109.96 מיליוני ש"ח, מתוכם כ-18.89 מיליוני ש"ח בגין ריבית (שנת 2016 - כ-77.0 מיליוני ש"ח מתוכם כ-18.11 מיליוני ש"ח בגין ריבית).

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התקשרויות

1. השקעה בקרנות השקעה וקרנות הון סיכון:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון כשותפה מוגבלת. הקרן התחייבה להשקעה כוללת בסך כ- 8,187 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ- 6,848 מיליון ש"ח).
סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות. סכומי ההשקעה שטרם נדרשו בגין קרנות ההשקעה מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ - 3,839 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ - 3,362 מיליון ש"ח).

2. השקעה בנכסי חוב בלתי סחירים:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בנכסי חוב בהם התחייבה למתן אשראי בסכום כולל של כ- 1,612 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ- 828 מיליון ש"ח).
סכומי האשראי מועברים בחלקים, בהתאם להסכמי ההתקשרויות. סכומי האשראי שטרם נדרשו מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ- 810 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ - 215 מיליון ש"ח).

3. הקרן שיעבדה פקדונות שהופקדו בבנקים לטובת עסקאות בנגזרים שבוצעו באותם הבנקים.

באור 18 :- אירועים משמעותיים בתקופת הדיווח

א. בחודש מרס, 2017 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017 (להלן - "התקנות"), התקנות מעגנות את ההמלצות שפורטו בדוח הצוות להגברת הוודאות בחסכון פנסיוני, ומשנות, החל מיום 1 ביולי 2017, את אופן הקצאת אג"ח מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה (ההקצאה הינה בשיעור קבוע של 30% מנכסי קרן הפנסיה המקיפה), באופן שנותן עדיפות למקבלי קצבה ולעמיתים מבוגרים על חשבון שיעור ההקצאה לעמיתים צעירים: שיעור ההקצאה למקבלי קצבה יעלה ל-60%, שיעור ההקצאה לעמיתים מגיל 50 ועד ליציאה לפנסית זקנה יהיה עד 30%, ולעמיתים עד גיל 50 יוקצו אג"ח המיועדות שיוותרו, כאשר שיעור ההקצאה ל-3 הקבוצות האמורות יהיה בהתאם לשיעור היחסי של כל קבוצה בקרן הפנסיה המקיפה הרלוונטית, וישתנה מקרן לקרן, כאשר עד לתום שנת 2023 שיעור ההקצאה לעמיתים בני 50 ומעלה ולשאר העמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן מסוימת יהיה זהה.
כמו כן נקבע בתקנות, כי שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה של קרן מסוימת עשוי לגדול עד לכדי 85% מסך נכסיהם, ככל ששיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן יהיה לפני הגדלת ההקצאה כאמור גבוה ביותר מ- 0.5% משיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן אחרת, וזאת כדי לעודד מעבר עמיתים לקראת גיל פרישה לקרן שכזו ובכך להגדיל את התחרות על עמיתים מבוגרים לקראת פרישה. בחודש יוני, 2017 התפרסם חוזר שעניינו כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות, אשר קובע כי רק אם הפער בשיעורי ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה יעלה על 1.5%, תוכל הקרן להגדיל את שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה בקרן מעבר ל-60%.
בחודש מאי, 2017 התפרסמו תיקונים לחוזרי פנסיה שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות, והוראות לניהול קרן חדשה (להלן - "החוזרים"). החוזרים, שייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר, 2018 קובעים הוראות משלימות להוראות התקנות, לרבות הוראה שלפיה הפנסיות של מקבלי קצבת נכות או שאירים, שמועד ארוע הנכות או הפטירה יהיה החל ממועד תחילת החוזרים, והפנסיות של מקבלי קצבת זקנה, שיפרשו החל ממועד תחילת החוזרים, יהיו צמודות לפער שבין התשואה שתושג בפועל בגין תיק מקבלי הקצבה לבין הנחת התשואה - כאשר גירעונות (או עודפים) בשל פער זה ניתן יהיה לפרוס על פני 3 שנים.

באור 18 :- <u>אירועים משמעותיים בתקופת הדיווח</u> (המשך)

א. (המשך)
הגדלת שיעור הקצאת האג"ח המיועדות למקבלי הקצבה בחודש יולי 2017, מ-30% ל-60%, יצרה עודף אקטוארי דמוגרפי חד-פעמי בשיעור של 0.84%.
החברה המנהלת מעריכה, כי השילוב של התקנות ביחד עם החוזרים, צפוי להביא למצב שבו, בניגוד למצב הנוכחי - פרישה לפנסית זקנה לא תייצר גירעון אקטוארי לקרן הפנסיה ועלויות הכיסוי הביטוחי לנכות ושאירים לא יהיו בחסר (שנובע מריביות ההיוון), ולכן הגירעון האקטוארי הדמוגרפי של קרן הפנסיה יצטמצם בצורה משמעותית. כתוצאה מכך, יתאפשר לקרנות הפנסיה להתחיל להתחרות זו בזו ומול מוצרים אחרים (קופות גמל ופוליסות ביטוח) על קבלת כספים לצורך תשלום פנסית זקנה מיידית - באופן שיגרום להגברה משמעותית של התחרות על כספי עמיתים/מבוטחים מבוגרים לקראת פרישה.

ב. בחודש ספטמבר, 2017 התפרסם חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - יישום נוסף (להלן - "החוזר החדש"), וזאת בהמשך לחוזר באותו עניין (ראה באור 18ב. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2016) (להלן - "החוזר המקורי"), אשר המנה האחרונה לפיו התבצעה בסוף חודש אוגוסט, 2017. חוזרים אלו נועדו לקבוע הוראות בנוגע לאופן יישום הוראת השעה שנקבעה בתיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל, ואשר פוקעת ביום 31 במרס, 2018. במסגרת החוזר החדש נדרשים הגופים המוסדיים להפעיל פעם נוספת את מנגנון האיתור, בתיווכה של הממונה, בגין כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה. מנגנון זה כרוך במשלוח מכתבים לכלל עמיתי הקרן שחשבונותיהם נפתחו לפני יום 1 בינואר, 2017 ושלא נשלחה אליהם הודעה בהתאם לחוזר המקורי. החוזר החדש קובע כי העברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות בהתאם לחוזר החדש תתבצע במנה אחת בלבד, בחודש מרץ, 2018.
יישום החוזר המקורי נייד מהקרן סך של כ-1,795 מיליוני ש"ח, ונייד לקרן סך של כ-1,170 מיליוני ש"ח.

ג. בחודש ספטמבר, 2017 פרסמה הממונה חוזר שמתקן את החוזר שעניינו דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני. בהתאם לחוזר, הטבה בדמי ניהול תינתן למשך תקופה של 5 שנים, כאשר צומצמה האפשרות להעלות דמי ניהול במהלך תקופה זו לעומת המצב הקיים, תוך שהוארך פרק הזמן שממועד הפסקת הפקדות בגין העמית ועד למועד הראשון שבו ניתן להעלות דמי ניהול ובוטלה האפשרות להעלות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי. הטבה בדמי ניהול אמורה לחול בגין מלוא יתרתו הצבורה של העמית בקרן הפנסיה, והטבה כספית יכולה להינתן רק על דרך של מתן הנחה בדמי ניהול. כמו כן מכתיב התיקון נוסח חדש של מכתבים שיש לשלוח לעמית - הן לאחר מתן הנחה והן במסגרת הודעה על העלאת דמי ניהול. החוזר פוגע ביכולת החברה להעלות את דמי הניהול הנגבים מהעמיתים ועל כן עשוי לפגוע בעתיד בהכנסות החברה.

ד. בחודש אוקטובר, 2017, פרסמה הממונה נייר עמדה - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות פנסיה וחוזר בענין דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה. בהתאם לחוזר צפויה עלות הכיסוי הביטוחי לנכות לגדול בצורה משמעותית, עלות הכיסוי הביטוחי לשאירים צפויה לפחות במעט, ואילו במקדמי ההמרה לפנסית זקנה צפויים לחול שינויים לא מהותיים. החוזר (והעלויות החדשות הנגזרות ממנו) ייכנס לתוקף ב-1 ביוני, 2018, ביחד עם הכניסה הצפויה לתוקף של התקנון החדש של "מבטחים החדשה", שהוגש לאישור הממונה בהתאם להוראותיה. לאחר שרפורמת האג"ח המיועדות (ראה ביאור 18.א) כבר יושמה, ולאחר שהמקדמים החדשים ייכנסו לתוקף הקרן צפויה להיות מאוזנת, או קרובה מאד לאיזון אקטוארי.

- - - - - - - - -

מנורה מבטחים

דוח אקטוארי

מבטחים החדשה

קרן פנסיה חדשה

דוח אקטוארי

ליום 31/12/2017

עמית רוזן, אקטואר ממונה

מרס 2018

תוכן עניינים

1. הצהרת אקטואר 3
2. עיקרי הזכויות והחובות על-פי התקנון 5
3. בסיסים טכניים ואקטואריים 11
4. הערות האקטואר 13
5. מאזן אקטוארי 18
6. דוח תנועה בעודף/גירעון אקטוארי 19
7. דוח תזרימי מזומנים 23
8. נתונים סטטיסטיים 27

1. הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה המנהלת) לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה" ליום 31/12/2017.
החל מאוקטובר 2016 אני משמש כאקטואר הממונה של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה".
אני משמש גם כאקטואר הממונה של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה פלוס". אין לי או לקרובי, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, קשר אחר עם צדדים קשורים לקרן או לחברה המנהלת.

אני מצהיר ומאשר כי:

1. הדין וחשבון האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדין וחשבון האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
   א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד - 1964.
   ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון תואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
   ג. תקנון הקרן.
   והכל כתוקפם למועד הדוח.
3. חוות דעתי:
   א. הנכסים שנצברו, המצוינים בדין וחשבון, רשומים בהתאם לדוח על המצב הכספי בדוחות הכספיים של הקרן למועד הנזכר.
   ב. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיף א., וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדין וחשבון, הומצאו לי על-ידי הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדין וחשבון, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה מספקת לצורך עריכת הדין וחשבון.
   ג. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססות על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות על-ידי השוואתם לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי-דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי - דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אין אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

ד. לפי מיטב ידיעתי והערכתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדין וחשבון המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדין וחשבון, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 31/12/2017, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

25/3/2018	אקטואר ראשי	עמית רוזן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

2. עיקרי הזכויות והחובות על-פי התקנון נכון ליום 31 בדצמבר 2017

2.1 פנסיית זקנה

2.1.1 **גיל פרישה לזקנה** - גיל 67 לגבר וגיל 64 לאישה. קיימת אפשרות לפרוש לפנסיה מוקדמת החל מגיל 60. בינואר 2015 תוקן תקנון הקרן, באופן שגיל הפרישה לזקנה לנשים במסלול ברירת המחדל של הקרן (המסלול הכללי) שונה לגיל 67, ונקבעו בו הוראות מעבר לעניין החלת השינוי על נשים שבוטחו בקרן לפני ינואר 2015, כך שיוחל עליהן מחודש יולי 2015 ואילך.

2.1.2 **חישוב פנסיית הזקנה** - פנסיית הזקנה מחושבת ע"י חלוקת הסכום הצבור שצבר העמית עד לפרישתו במקדם ההמרה בהתאם למין, גיל העמית, גיל בת הזוג, שנת הפרישה, תקופת ההבטחה אותה בחר העמית ורמת פנסיית שאירי הזקנה שבחר העמית

אפשרויות בפרישה - התקנון מאפשר לפרוש לפנסיית זקנה על בסיס אחת מהאפשרויות הבאות:

2.1.2.1 **פנסיית זקנה לעמית בלבד** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו. אלמנת הפנסיונר אינה זכאית לפנסיית שאירי זקנה. באופציה זו יכול לבחור עמית שהגיע לגיל פרישה לזקנה כלא נשוי.

2.1.2.2 **פנסיית זקנה לעמית (ללא בת זוג) עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים. במקרה פטירה בתוך תקופת ההבטחה מוטבי הפנסיונר שבחר באופציה זו יהיו זכאים לסכום חד פעמי המבוסס על היוון יתרת תשלומי הפנסיה עד לתום תקופת ההבטחה. עם פטירתו של הפנסיונר לא תשולם פנסיית שאירי זקנה. באופציה זו יכול לבחור עמית שהגיע לגיל פרישה לזקנה כלא נשוי.

2.1.2.3 **פנסיית זקנה ושאירי זקנה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי הזקנה עד לסוף ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה.

2.1.2.4 **פנסיית זקנה ושאירי זקנה עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי זקנה עד לסוף כל ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה. אם נפטר הפנסיונר בתוך התקופה המובטחת תקבל האלמנה פנסיית שאירי זקנה בשיעור שנקבע בבקשה להמרה, בתוספת השלמה לסכום פנסיית הזקנה שהייתה משולמת לפנסיונר אלמלא נפטר וזאת עד לתום תקופת ההבטחה ולאחר מכן תקבל פנסיית שאירי זקנה בשיעור שבחר הפנסיונר עם פרישתו לפנסיה. החל ממרץ 2015 רשאית האלמנה להוון את סכום ההשלמה האמור עד לתום תקופת ההבטחה. אם גם האלמנה נפטרה בתוך תקופת ההבטחה, ישולם סכום חד פעמי למוטבים כאמור בסעיף 2.1.2.2.

2.1.3 **היוון פנסיה** - בעת הפרישה לפנסיית זקנה וככל שהעמית הוא בן פחות מ-80 בעת הפרישה, ניתן להוון עד 25% מהפנסיה לתקופה של עד 5 שנים. כמו כן, ניתן להוון את החלק מפנסיית הזקנה העולה על סכום הקצבה המזערי, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ה-2005 ("החוק"), בהתאם להוראות החוק בנושא.

2.2 פנסיית שאירי זקנה

2.2.1 **שיעור הפנסיה** - אלמנת עמית שפרש לפנסיית זקנה תהיה זכאית לפנסיית שאירי זקנה בהתאם לאפשרות שבחר העמית ובהתאם לשיעור הפנסיה שבחר בטווח שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה של העמית.

2.2.2 **הגדרת אלמנה** - מי שהייתה אשתו של העמית בעת הפרישה לפנסיה, או מי שהייתה ידועה בציבור כאשתו, והיא הוגדרה על ידו ככזו בבקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה. אם לאחר הגשת בקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה נישא הפנסיונר מחדש (לאחר גירושין, או לאחר שהתאלמן) אזי בת הזוג החדשה לא תהיה זכאית לפנסיית שאירים.

2.2.3 **פנסיה ליתומים** - ניתן לשלב בחישוב של פנסיית הזקנה גם פנסיה ליתומי פנסיונר (כהגדרתם בתקנון) לאחר פטירתו.

2.2.4 **תקופת תשלום הפנסיה לשאירי זקנה** - לאלמנה למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך האלמנה לקבל את הפנסיה.

2.3 פנסיית נכות

2.3.1 **הגדרת נכה** - "עמית שלפחות 25% מכושרו לעבוד נפגע מחמת מצב בריאותו, וכתוצאה מכך אין הוא מסוגל לעבוד בעבודתו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו לפי השכלתו, הכשרתו או ניסיונו, במשך תקופה של למעלה מ-90 ימים רצופים, והכל כפי שיקבע ע"י הועדה הרפואית". קיימת אפשרות לנכות חלקית. נכה בשיעור של 75% או יותר ייחשב כנכה מלא.

2.3.2 **מועד תחילת הזכאות** - עמית נכה יהיה זכאי לפנסיית נכות החל מהיום ה-61 שלאחר מועד האירוע המזכה, ולעניין עמית שהיה זכאי לפנסיית נכות בעד תקופה שהסתיימה ששה חודשים לפני מועד האירוע המזכה או לאחר מכן - ביום הראשון שלאחר מועד האירוע המזכה.

2.3.3 **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית נכות בגין מחלה קודמת מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

2.3.4 **חישוב פנסיית הנכות** - פנסיית הנכות המלאה תחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים בשיעור הפנסיה לנכות. נכה בשיעור מלא יקבל את פנסיית הנכות המלאה ואילו נכה חלקי יקבל פנסיה חלקית בהתאם לחלקיות הנכות.

2.3.5 **שיעור הפנסיה לנכות** - מחושב לפי המסלול בו בחר העמית, ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה או בעת חידוש ההפקדות לאחר הפסקה בת שנה או יותר.

2.3.6 **דמי גמולים בתקופת הנכות** – קרן הפנסיה תזכה את העמית בדמי גמולים מההכנסה הקובעת לנכות ולשאירים בהתאם לחלקיות הנכות.

2.3.7 **פנסיית זקנה לאחר נכות** – מלבד פנסיונרים זכאים קיימים, נכה המגיע לגיל פרישה לזקנה יקבל פנסיית זקנה על בסיס הצבירה שנצברה לזכותו. הצבירה תכלול גם את דמי הגמולים שהועברו לזכותו מקרן הפנסיה בתקופת נכותו. פנסיונר זכאי קיים (שהיה זכאי לקבלת קצבה כבר ביום 31.12.2003), המגיע לגיל פרישה לזקנה, ימשיך לקבל קצבה גם אחרי גיל הפרישה.

2.3.8 **פנסיית שאירי נכה** - נכה שנפטר יהיו שאיריו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל על פי הכללים החלים על עמית פעיל, בהתאם להוראות התקנון שהיה בתוקף במועד אירוע הנכות.

2.3.9 **השלמת פנסיית נכות** - עמית הזכאי לקצבה ממקור אחר (קצבה בהתאם לפרק ה' (תאונות עבודה) לחוק הביטוח הלאומי, התשנ"ה -1995, חוק הנכים (תגמולים ושיקום) התשי"ט – 1959, חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל – 1970, חוק המשטרה (נכים ונספים), התשמ"א – 1981 או חוק שירות בתי-הסוהר (נכים ונספים), התשמ"א – 1981) יהיה זכאי לתשלום פנסיית נכות בסכום השווה לגבוה מבין (i) ההפרש שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים לבין בסיס הקצבה לקיזוז (השווה לסכום הקצבה ממקור אחר כפול היחס שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושארים לבין ההכנסה שלפיה חושבה הקצבה ממקור אחר) כפול שיעור הנכות שנקבע לנכה או (ii) שיעור של 25% מסכום פנסיית הנכות, בעד אותו חודש, לה היה זכאי בהתאם לתקנון אלמלא היה זכאי לקצבה ממקור אחר.

2.4 פנסיית שאירי עמית פעיל

2.4.1 הגדרת שאירי עמית פעיל:

2.4.1.1 **אלמנה** - מי שהייתה נשואה לעמית פעיל שנפטר וגרה עמו בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה, או מי שהוכרה בערכאה שיפוטית כידועה בציבור ובלבד שהתקיים אחד מאלה: (1) גרה עם העמית לפחות שנה רצופה בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה או (2) גרה עם העמית בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה ולה ולעמית יש ילד משותף.

2.4.1.2 **יתום** - ילד של עמית פעיל שנפטר וטרם מלאו לאותו ילד 21 שנים, או בן מוגבל של העמית.

2.4.1.3 **הורים** - קיימים מצבים בהם גם הורים זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל.

2.4.2 **מועד תחילת הזכאות** - שאירי עמית יהיו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל החל מהראשון לחודש שלאחר חודש הפטירה.

2.4.3 **תקופת תשלום הפנסיה** - לאלמנה - למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך לקבל את הפנסיה; ליתומים - עד הגעתם לגיל 21 (לבן מוגבל - למשך כל ימי חייו).

2.4.4 **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית שאירי עמית פעיל, עקב פטירה בגין מחלה קודמת, מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

2.4.5 **ויתור על כיסוי לשאירים** - עמית שאין לו שאירים יכול להודיע לקרן על ויתור על הכיסוי הביטוחי לשאירים ולחסוך את עלויות ביטוח שאירי עמית פעיל, וזאת לתקופה מוגבלת של 24 חודשים.

2.4.6 **חישוב פנסיית שאירי פעיל** - הסכום הבסיסי לפנסיית שאירי עמית פעיל, יחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, בשיעור הסכום הבסיסי הקבוע בתקנון. אלמנה זכאית ל-60% מהסכום הבסיסי האמור וכל יתום זכאי ל-30% מהסכום הבסיסי האמור. יתום משני הורים ויתום מהורה יחיד, יהיו זכאים לפנסיה בשיעור של 100% מן הסכום הבסיסי האמור. סכום כל הפנסיות המשולמות לשאירי העמית לא יעלה על סכום השווה ל-100% מההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, או על סכום השווה ל-120% מהסכום הבסיסי האמור, לפי הנמוך ביניהם. שיעור הסכום הבסיסי נקבע לפי מסלול הביטוח החל על העמית, לפי מינו ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה או מועד חידוש הצטרפות לקרן).

2.5 החזרת כספים

2.5.1 **חישוב ערך פדיון** - מבוסס על הסכום הצבור בקרן לזכות העמית.

2.5.2 **זכאות למשיכת כספים** - עמית יהיה זכאי למשוך כספים מהקרן, בהתמלא כל התנאים הבאים יחדיו:

2.5.2.1 אם נותקו יחסי עובד מעביד (לגבי עמית שכיר).

2.5.2.2 לא משתלמת לעמית פנסיה כלשהי והוא אינו זכאי לפנסיית נכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של זכאות לפנסיית נכות).

2.5.2.3 אם העמית קיבל פנסיית נכות - הפנסיה הסתיימה להשתלם לו שלוש שנים לפחות לפני גיל הפרישה לזקנה, וחלפו לפחות שלוש שנים מאז סיום תשלום פנסיית הנכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של עמית שקיבל פנסיית נכות).

2.5.3 **החזר כספים לעמית שנפטר ללא שאירים** - נפטר עמית ללא שאירים, יוחזרו הכספים למוטבים, ככל שהודיע עליהם לקרן או ליורשיו(בהתאם לצו ירושה או צו קיום צוואה, לפי העניין). היו לעמית שארים, וכל שאיריו הינם יתומים מעל לגיל 18 שכולם בחרו בהחזר כספים, יראו את היתומים כשאירים שאינם זכאים לפנסיה.

2.6 זכויות עמית לא פעיל

2.6.1 **הגדרת עמית פעיל**[1] - עמית ששולמו בעדו דמי גמולים לקרן (לרבות דמי גמולים מופחתים לפי הוראות תקנה 20 לתקנון), במשך חודש אחד לפחות בתכוף לפני מועד אירוע מזכה שאירע לאחר מועד ההצטרפות לקרן, או עמית בתקופת ארכת הביטוח שלא נמשכו מחשבונו, בתקופת ארכת הביטוח, מלוא סכומי מרכיב תגמולי המעסיק ומרכיב תגמולי העובד.

2.6.2 **הגדרת עמית לא פעיל** - עמית שלזכותו רשום סכום צבור והוא אינו עמית פעיל.

2.6.3 **זכויות עמית לא פעיל** - עמית לא פעיל אינו מבוטח בביטוח נכות ובביטוח שאירי עמית פעיל. עמית לא פעיל שנפטר - יומר הסכום הצבור לפנסיית שאירים שתשולם לאלמנתו בלבד. עמית לא פעיל שהפך לנכה יוכל למשוך את הסכום הצבור על שמו או להקפיא את הצבירה עד לגיל הפרישה לזקנה.

2.7 דמי גמולים

דמי הגמולים שיופקדו בקרן יהיו בהתאם להסדר התחיקתי וירשמו לגבי עמית-שכיר בחלוקה: תגמולים מעביד, פיצויים מעביד ותגמולים עובד. הקרן תפקיד לזכות עמית המקבל פנסיית נכות מהקרן דמי גמולים המחושבים לפי: ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, דרגת הנכות ושיעור ההפקדות עובר לנכות בניכוי דמי ניהול רעיוניים בשיעור של 6%.

[1] זוהי הגדרה תקנונית, ולא ההגדרה לפיה מדווחים הנתונים הסטטיסטיים בסעיף 8 בדוח.

2.8 מסלולי ביטוח

הקרן מפעילה מס' מסלולי ביטוח המתאפיינים ברמת החיסכון לגיל הפרישה וברמת הביטוח לנכות ולשאירים. קיימת גמישות במעבר ממסלול למסלול אולם במעבר למסלול שבו רמת הביטוח גבוהה יותר נדרשת תקופת אכשרה בגין מחלה קודמת לעניין ההפרש בין הכיסויים במסלולים השונים.

2.9 הוראות כלליות

2.9.1 **עדכון פנסיה** - הפנסיה תעודכן מידי חודש בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן, אחת לרבעון בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים ואחת לשנה בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית היוון (תוך הימנעות מעדכון הפנסיות ככל שהעודפים/גירעונות הנובעים מתשואות ומשינוי בריביות ההיוון אינם עולים על 1% מההתחייבויות כלפי הפנסיונרים).

2.9.2 **חישוב הסכום הצבור** - חישוב הסכום הצבור, מבוסס על דמי הגמולים בניכוי דמי ניהול ועלות סיכוני נכות ופטירה, ובתוספת התשואה שהשיגה הקרן לאחר ניכוי דמי ניהול מהצבירה. אחת לרבעון תתעדכן היתרה הצבורה בהתאם לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים.

2.9.3 **ארכת ביטוח** - עמית שנפסקה הפקדת דמי גמולים בגינו יהיה מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 5 חודשים.

2.9.4 **חישוב הכנסה קובעת לנכות ושאירים** - ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים תחושב על פי הכללים הבאים:

2.9.4.1 לפי הגבוה מבין 2 החישובים הבאים, אך לא יותר מארבע פעמים השכר הממוצע במשק:

2.9.4.1.1 הנמוך מבין ממוצע השכר המבוטח ב-3 החודשים שקדמו לאירוע המזכה לבין ממוצע השכר ב-12 החודשים שקדמו לאירוע בתוספת 5%.

2.9.4.1.2 ממוצע השכר המבוטח ב-12 החודשים שקדמו לאירוע.

2.9.4.2 אם השכר הממוצע בשנה שקדמה ל-12 החודשים שקדמו לאירוע היה גבוה יותר, אזי החישוב בסעיף 2.9.4.1.1. לעיל יעשה על בסיס נתוני השכר בחודשים ה-13 עד ה-24 לפני האירוע.

2.9.5 **פנסיית מינימום** - הזכאות לפנסיה מכל סוג מותנית ברמת פנסיה מינימלית בגובה של 5% מהשכר הממוצע במשק. זכאות לפנסיה בסכום נמוך יותר תאפשר לעמית או לשאיריו את משיכת הסכום הצבור (או משיכת סכום השווה למחצית הערך המהוון של הפנסיות המגיעות להם, אך לא יותר מכפל השכר הממוצע במשק)או לחילופין תתאפשר קבלת הפנסיה הנמוכה כאמור, תוך תשלום דמי ניהול מהפער שבין הפנסיה המינימלית כאמור לבין הפנסיה בהתאם לזכאות.

2.9.6 **הסדר ריסק** - נפסקו תשלומים לקרן בגין עמית פעיל, רשאי העמית להיות מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 24 חודשים ולא יותר מתקופת חברותו הרצופה האחרונה בקרן. עלויות הביטוח ישולמו ע"י העמית או ינוכו מרכיבי תגמולי העובד ותגמולי המעסיק.

2.9.7 **העברת כספים בין קופות גמל** - העמיתים רשאים להעביר למבטחים החדשה כספים הצבורים לזכותם בקרנות פנסיה/בקופות גמל אחרות ולהעביר כספים הצבורים לזכותם במבטחים החדשה לקרנות פנסיה/לקופות גמל לחיסכון (ובמקרה שכזה הכספים יישארו כספים קצבתיים). העברת הכספים מבוססת על הסכום הצבור ולכן למעבר אין השפעה אקטוארית על הקרן.

2.10 איזון הקרן

2.10.1 **עדכון הסכום הצבור לפי התשואה לעמיתים** - הסכום הצבור של העמיתים הפעילים והלא פעילים יתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל.

2.10.2 **עודף (גירעון) דמוגרפי - אחת לרבעון, ייערך מאזן אקטוארי לקרן שבו יחושב** העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים כגון: תמותה, נכות, פערי ריביות ונתונים דמוגרפיים נוספים. היתרות הצבורות של העמיתים, דמי הגמולים בתקופת הנכות והפנסיות של הפנסיונרים יעודכנו בהתאם לשיעור העודף (גירעון) הדמוגרפי, בכפוף לאמור בסעיף 2.10.4 להלן.

2.10.3 **חישוב החבות האקטוארית בגין עמיתים פעילים ולא פעילים** – החבות מחושבת בהתאם להוראות הממונה בגובה היתרה הצבורה, ולא נלקחת בחשבון גביית דמי גמולים עתידיים ורכישת ריסקים עתידיים.

2.10.4 **מנגנון האיזון לפנסיונרים ולזכאים קיימים** - במהלך השנה הפנסיה של הפנסיונרים תתעדכן מידי חודש על פי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן. אחת לרבעון הפנסיה תעודכן על פי העודף (גירעון) הדמוגרפי שיתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה, בעת עריכת המאזן האקטוארי השנתי, תתעדכן הפנסיה לפנסיונרים בהתאם לשיעור התשואה שתשיג הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנובע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה מגורמי תשואה והיוון תישמר עתודה לפנסיונרים בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין. מנגנון כאמור יחול בנפרד על הפנסיונרים ועל הזכאים הקיימים.

2.10.5 **בסיסים טכניים ואקטואריים** - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.74% ועל בסיס הלוחות שפורסמו בחוזר של הממונה מיום ה-30/1/2013.

עם זאת, ההתחייבויות בדוח האקטוארי השנתי מחושבות על בסיס הלוחות שפורסמו בחוזר של הממונה (6-3-2017, "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה" מיום ה-1/10/2017).

2.11 דמי ניהול ממבוטחים

דמי הניהול שגובה החברה המנהלת לא יעלו על 6% מדמי הגמולים (ממבוטחים פעילים) ועל 0.5% מהצבירה (במונחים שנתיים).

2.12 דמי ניהול מהנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות לפנסיונרים

החברה המנהלת רשאית לנכות דמי ניהול בשיעור של עד 0.5% מהצבירה (במונחים שנתיים) בגין ההתחייבויות לפנסיונרים. החברה המנהלת אינה רשאית לנכות דמי ניהול מהצבירה בגין ההתחייבויות לזכאים הקיימים (פנסיונרים שפרשו עד סוף שנת 2003). החברה המנהלת רשאית לנכות דמי ניהול מפנסיות (למעט מפנסיית שארי פנסיונר) הנמוכות מפנסיית המינימום, בשיעור של 6% מההפרש שבין הפנסיה לבין פנסיית המינימום.

2.13 ביטוח משנה

הקרן אינה מבטחת את עמיתיה באמצעות ביטוח משנה.

3. בסיסים טכניים ואקטואריים

3.1 החבויות האקטואריות בגין הפנסיונרים חושבו על בסיס הנתונים וההנחות המפורטים להלן.

3.1.1 **ריבית לפנסיונרים זכאים קיימים** (שפרשו עד 12/2003) - 70% מההון הצבור בגין הפנסיונרים הזכאים, מושקעים באג"ח ייעודיות ויתרת ה-30% מושקעים בהשקעות חופשיות. התשואה על אג"ח ייעודי שנרכש עד ליום 31.12.2003 הינה בשיעור של 5.05%, התשואה על אג"ח ייעודי שהונפקו החל מחודש 1/2004 הינה 4.86% ואילו התשואה בהשקעות החופשיות נקבעה על בסיס ווקטור ריביות שפורסם ע"י חברה מצטטת תוך התאמה לחוזר הממונה בעניין הריבית מהשנה ה-25 ואילך.

3.1.2 **ריבית לפנסיונרים חדשים** (פרשו מ-1/2004) - 60% מההון הצבור בגין הפנסיונרים החדשים מושקעים באג"ח ייעודיות ויתרת ה-40% מושקעים בהשקעות חופשיות. התשואה באג"ח ייעודי עומדת על שיעור כאמור של 4.86% ואילו התשואה בהשקעות החופשיות נקבעה על בסיס ווקטור ריביות שפורסם ע"י חברה מצטטת תוך התאמה לחוזר הממונה בעניין הריבית מהשנה ה-25 ואילך.

עד לתאריך ה-1/7/2017 ההקצאה הייתה 30% מההון הצבור בגין הפנסיונרים החדשים מושקעים באג"ח ייעודיות ויתרת ה-70% מושקעים בהשקעות חופשיות. בחודש מרס, 2017 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז- 2017. התקנות מעגנות את ההמלצות שפורטו בדוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון פנסיוני, ומשנות את אופן הקצאת אג"ח מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה (ההקצאה הינה בשיעור קבוע של 30% מנכסי קרן הפנסיה המקיפה), באופן שנותן עדיפות למקבלי קצבה ולעמיתים מבוגרים על חשבון שיעור ההקצאה לעמיתים צעירים: שיעור ההקצאה למקבלי קצבה יעלה ל- 60%, שיעור ההקצאה לעמיתים מעל גיל 50 יהיה עד 30%, ולעמיתים עד גיל 50 יוקצו אג"ח המיועדות שיוותרו, כך שסך הקצאת הערדים תהיה ברמה של 30% מנכסי הקרן (ללא הזכאים הקיימים). עד לתום שנת 2023 שיעור ההקצאה לעמיתים בני 50 ומעלה ולשאר העמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן מסוימת יהיה זהה. כמו כן נקבע, כי שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה של קרן מסוימת עשוי לגדול עד לכדי 85% מסך נכסיהם, ככל ששיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן יהיה לפני הגדלת ההקצאה כאמור גבוה ביותר מ - 0.5% משיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן אחרת.
בחודש יוני, 2017 פורסם חוזר "כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות" לפיה קרן שתספק לעמיתים שאינם מקבלי קצבה שיעור ערדים הגבוה ביותר מ-1.5% מה"שיעור המינימאלי" האחרון של קרן כלשהי בהתאם לפרסום של הממונה, תזקוף שיעור גבוה יותר מ-60% לנכסי מקבלי הקצבה (עד לשיעור של 85% מסך נכסיהם). השיעור המינימלי הוגדר במכתב של המפקחת מיום 15 ביוני 2017 כ-27.8%, ובעקבות כך הקרן לא נדרשת לזקוף שיעור גבוה מ-60% לנכסי מקבלי הקצבה.
שינוי הקצאת הערדים נכנס לתוקף החל מה-1 ביולי 2017, ומשתקף במאזן אקטוארי זה. שינוי ההקצאה גרם לעלייה בשיעור הריביות להיוון תזרימי ההתחייבות לפנסיונרים ובכך שחרר עודף של כ-865 מיליון ₪ אשר מתבטא בעודף דמוגרפי של כ- 0.84% שנזקף לכלל עמיתי הקרן. (רוב העודף חולק במהלך חודש נובמבר לאחר הדוח האקטוארי הרבעוני בגין 30/9/2017). יש לציין כי בתנועה בעודף האקטוארי בדוח זה מוצגת השפעת השינוי בהקצאת הערדים ולכן, שאר ההשפעות על העודף מוצגות בהתאם להנחות הישנות של הקצאת 30% ערדים בלבד למקבלי הקצבה.

3.1.3 החל מדוח אקטוארי זה, הדוח נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 2017-3-6, שפרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון באוקטובר 2017, ועניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי של קרן פנסיה. הלוחות הנזכרים בתת-סעיף 3.1.4 להלן, הם הלוחות המופיעים בחוזר פנסיה האמור.

3.1.4 הנחות דמוגרפיות -

3.1.4.1 **תמותת פנסיונרים** - לפי לוח פ-3ד, המתאים לקרן פנסיה עם אופציה להבטחת פנסיה, וכולל הפחתה לפי לוח פ-4.

3.1.4.2 **תמותת בני-זוג של פנסיונרים** - לפי לוח פ-3ד, המתאים לקרן פנסיה ללא אופציה להבטחת פנסיה.

3.1.4.3 **תמותת אלמנים/אלמנות** - לפי לוח פ2 עד גיל 55 לאישה, ועד גיל 60 לגבר. לוח פ-5ד לאחר הגילאים האמורים.

3.1.4.4 **תמותת נכים** - לפי לוח פ7 עד גיל הפרישה. לוח פ-3ד החל מגיל הפרישה (זכאים קיימים).

3.1.4.5 **שיעורי החלמה לנכים** - לפי לוח פ-9.

עבור זכאים קיימים נלקח שיעור החלמה מלוח פ-9 כאשר הוא מוכפל ב-30% על-מנת לשקף את העובדה שבעת החלמה נדרש ליצור התחייבות בגין הנכה שהחלים על-סמך הפקדותיו מהעבר. אישור לשימוש בהנחה זו נתקבל במכתב מרשות שוק ההון , ביטוח וחיסכון מיום 24 בינואר.

3.1.4.6 **שיפורים עתידיים בתוחלת החיים** - על מנת לתת ביטוי לשיפורים עתידיים בתוחלת החיים הוקטנו שיעורי התמותה על פי לוח פ-6 והמודל המוצג בחוזר הפנסיה הנ"ל. ההקטנה מתייחסת לפנסיונרים ולמבוטחים פעילים, אך לא לנכים עד גיל הפרישה.

3.1.4.7 **שיעורי נישואין** - בחישוב התחייבות לזקנה - על פי נתונים בפועל שמדווחים ע"י הנהלת הקרן. בחישוב התחייבות לשארי נכה – לפי לוח פ-10.

3.1.4.8 **הפרש גילאים בין בני זוג** - לפי הנתונים בפועל שמדווחים ע"י הנהלת הקרן. באין נתונים, לפי הפרש של 3 שנים לגבי מבוטחת, הפרש של 3 שנים לגבי מבוטח עד גיל הפרישה והפרש של 5 שנים לגבי מבוטח החל מגיל הפרישה.

3.1.4.9 **נתונים על ילדים** - הסתברות לילד מתחת לגיל 21 וגיל הילד הצעיר לפי לוח פ-11ב.

3.2 נתונים

3.2.1 **פנסיונרים** - החישובים התבססו על נתוני הפנסיונרים נכון ל-31 בדצמבר 2017.

3.2.2 **פעילים ולא פעילים** - החישובים התבססו על נתוני הקרן ליום 31 בדצמבר 2017. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים עודכנו בגין דמי גמולים שטרם נרשמו בחשבונות העמיתים כגון דמי גמולים שלא נרשמו בחשבונות או מעבר עמיתים וכד' על בסיס התאמות שהועברו על-ידי הנהלת הקרן.

4. הערות האקטואר

4.1 **חישוב החבות האקטוארית לנכים** - מבוסס על מודל הכולל את האפשרות של חזרה מנכות ועל תמותת נכים כפונקציה של הוותק מאז היציאה לנכות והכל בהתאם להנחיות המפורטות בחוזר פנסיה 2017-3-6.

4.2 **עודף (גירעון) דמוגרפי** - במהלך שנת 2017 הקרן צברה גירעון דמוגרפי שנבע בעיקר מעדכון האומדן ל-IBNR, פרישות מסובסדות לזקנה ומיציאות לנכות שהיו בשיעורים גבוהים יותר מהשיעורים שעומדים בבסיס פרמיות הריסק שנגבו מדמי גמולים, אשר חושבו בהתאם להוראות הממונה לפי לוח פ8 בחוזר 2013-3-1. עם זאת, עקב שינוי הקצאת הערדים לפנסיונרים נוצר עודף שהיה גדול מסך הגירעון שנוצר מגורמים אחרים ועל-כן השנה נרשם עודף דמוגרפי בקרן.

בהתאם לחוזר 2014-3-1, יש לעדכן את היתרות הצבורות של המבוטחים, את דמי הגמולים בתקופת הנכות ואת הפנסיות המשולמות לפנסיונרים ולזכאים קיימים בהתאם לעודף (גירעון) דמוגרפי המחושב במאזנים האקטואריים הרבעוניים. להלן פירוט העודפים(גירעונות) באלפי ש"ח שחושבו בכל רבעון בשנת 2017 ואחוזי עדכון היתרות הצבורות, דמי הגמולים בתקופת הנכות והפנסיות לפנסיונרים שבוצעו בעקבותיהם[2]:

רבעון	עודף (גירעון) דמוגרפי	אחוז עדכון היתרות הצבורות/הפנסיות
1	(74,444)	(0.08%)
2	(61,367)	(0.07%)
3	645,049	0.66%
4	(279,655)	(0.27%)

סך הכל העודף הדמוגרפי בקרן בשנת 2017 הינו 229,583 אלפי ש"ח, ולצורך איזון הקרן ברמת השנתית נדרשת הגדלת היתרות הצבורות והפנסיות המשולמות בכ -0.22%[3]. בהתאם לחישוב במאזן השנתי, יש להפחית את היתרות הצבורות של המבוטחים, את דמי הגמולים בתקופת הנכות ואת הפנסיות המשולמות ב-0.27% בעקבות הגירעון הדמוגרפי בגין הרבעון הרביעי.

[2] המאזן האקטוארי השנתי נערך לאחר שבוצעו כבר האיזונים הרבעוניים עבור רבעונים 1-3

[3] מחושב לפי סך ההתחייבויות בשלב המאזן האקטוארי הרעיוני ל-31/12/2017.

4.3 **עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לפנסיונרים** - במהלך שנת 2017 השיגה הקרן תשואה על נכסי הפנסיונרים שהייתה גבוהה מהתשואה הצפויה. יחד עם זאת, הריביות להיוון ירדו יחסית לדוח הקודם והגדילו את החבות האקטוארית. סך העודף הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לפנסיונרים שנוצר במהלך השנה הוא כ-26 מיליון ש"ח, עודף זה הועבר לעתודה לפנסיונרים ועל-כן לא נדרש עדכון נוסף מעבר לעדכון הפנסיות של הפנסיונרים כתוצאה מהאיזון הדמוגרפי.

בסך הכל יש להפחית את הפנסיות לפנסיונרים ב-0.2719%, שנובע מההפחתה מגורמים דמוגרפיים שנוצרו במהלך הרבעון הרביעי.

4.4 **עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לזכאים קיימים** -

במהלך שנת 2017 השיגה הקרן תשואה על נכסי הזכאים הקיימים שהייתה גבוהה מהתשואה הצפויה. יחד עם זאת, הריביות להיוון ירדו יחסית לדוח הקודם והגדילו את החבות האקטוארית. התשואה העודפת הייתה גבוהה במעט מהגידול בגובה החבות האקטוארית, ונוצר עודף תשואתי של 0.34%. אולם, העובדה שסך העתודות לזכאים קיימים קטנו ביחס לצפי העתודה לפי הדוח הקודם - גרמה לכך שמשתחרר עודף נוסף של כ-0.04% מהעתודה לזכאים קיימים. בסה"כ יש להגדיל את הפנסיות של הזכאים הקיימים בכ-0.38% בגין השפעות אלו.
בשורה התחתונה יש להגדיל את הפנסיות של הזכאים הקיימים ב-0.1085%. הגדלה זו כוללת את ההפחתה בגין הגירעון הדמוגרפי של הרבעון הרביעי, ואת העודף מגורמי תשואה וריבית להיוון שנוצר במהלך השנה.

4.5 **אומדן IBNR ותביעות תלויות**

התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה (ודמי-גמולים בתקופת נכות) בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד המאזן, התחייבות בגין מקרי נכות שנכון ליום המאזן לא משולמים וצפויים להיות משולמים בעתיד, והתחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו ודווחו עד למועד המאזן ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בהן.

4.5.1 ביחס למקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד המאזן בוצע אומדן לפי שיטת המשולשים על בסיס הנתונים ההיסטוריים של הקרן (מספר התביעות, ההסתברות לאישורן, סכום התביעה הממוצעת ועוד) על-פי מחקר שבוצע על ידי אקטואר הקרן.

4.5.2 ביחס לתביעות שכבר דווחו לקרן אך עדיין לא התקבלה החלטה לגביהן בוצע אומדן על בסיס מספר התביעות שהוגשו כאמור, ההסתברות לאישורן על פי נתונים סטטיסטיים וסכומי התביעות הממוצעים בקרן בשנים הקודמות.

עדכון ההנחות במודל ה-IBNR כמתואר לעיל מביא בחשבון, באופן מהימן, שינויים במלאי התביעות הקיים ובקצב יישוב התביעות.

4.5.3 אומדן בגין נכים שקיבלו בעבר פנסיית נכות ואינם מופיעים ברשימת מקבלי הפנסיות ל-31/12/2017, אולם קיים סיכוי שיחזרו לקבל בעתיד פנסיית נכות שהיא המשך של תביעה שכבר שולמה והופסקה - בוצע באמצעות ניתוח נתונים סטטיסטיים היסטוריים בקרן.

מדיניות ההפרשה לעתודת IBNR ליום 31 בדצמבר, 2017 הינה עקבית לחישוב שבוצע בשנה שעברה.
אומדן ה-IBNR עבר לאחר חישובו בהנחות של מאזן 2016 התאמה לחישובי ההתחייבויות לאחר שינוי הקצאת הערדים על-מנת לשקף נכונה את ההתחייבות האקטוארית נכון ל-31/12/2017. (השפעת שינוי ההנחות הדמוגרפיות בהתאם לחוזר 2017-3-6 על ה-IBNR הינה שולית).

להלן פירוט ה-IBNR לפי רכיביו השונים:

		2016/Q4	Arad 30 2017/Q4	Arad 60 2017/Q4
נכות	**IBNR**	407,669,648	505,631,093	474,422,014
	תלויות	302,348,212	313,535,472	294,185,748
	נכויות בהפסקה	48,799,790	78,291,762	73,279,032
	סה"כ	**758,817,650**	**897,458,327**	**841,886,794**
שארים	**IBNR**	168,930,010	168,990,836	142,108,442
	תלויות	106,562,062	108,418,678	91,614,717
	סה"כ	**275,492,071**	**277,409,514**	**233,723,159**
סה"כ IBNR + תלויות		**1,034,309,721**	**1,174,867,841**	**1,075,609,953**

4.6 **גורמים נוספים לגירעון או עודף אקטוארי**:

4.6.1 **השפעת ווקטור הריביות**

4.6.1.1 **פרישה לזקנה** – עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה היה בשיעורים נמוכים מ-4%. התהליך הנ"ל גרם לגירעון אקטוארי במהלך שנת 2017. הגירעון שנוצר בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2017 הסתכם בכ- 140 מיליוני ש"ח. הגירעון חושב בהנחה שהקצאת הערדים למקבלי קצבה הינה 30% כפי שמוצג בדוח התנועה בעודף, אולם לפי חישוב בהנחה שהקצאת הערדים הינה 60% - הגירעון שנוצר מהפרישות הינו כ-59 מיליון ש"ח בלבד.

4.6.1.2 **חישוב הריסקים** - עלויות ביטוח הנכות והשאירים מחושבות על בסיס ההנחה שהריבית על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור של 4%. בפועל הריבית כיום נמוכה יותר מ-4%. כתוצאה מכך רכישת הריסקים תורמת לגירעון הדמוגרפי בשנת 2017. לפי אומדן שביצעתי, עולה כי לו גביית הריסקים הייתה מחושבת בריבית של וקטור הריביות על החלק החופשי (40%) ולא בהנחת תשואה של 4% אזי הריסקים היו גבוהים בכ-80 מיליון ש"ח מהריסקים שנגבו. כלומר, נוצר בקרן גירעון של כ-80 מיליון ש"ח עקב אי התאמת חישובי הריסקים לסביבת הריביות הנוכחית.

4.7 דוח תנועה לכלל הקרן

(הדוח מוצג על-בסיס חישובים לפי חוזר 1-3-2013 ועל-בסיס חישוב לפי 30% ערדים למקבלי הקצבה. השפעת שני השינויים הללו מוצגת בנפרד בסעיפים 4.7.8 ו-4.7.9 מטה)

4.7.1 **מקרה מוות מבוטחים** - במהלך שנת 2017, נגבו פרמיות ריסק בגין ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית שאירים היו בשיעור נמוך יותר, ונוצר עודף דמוגרפי של 108,495 אלפי ש"ח. כאמור ב-4.6.1.2, הריסק נגבה בחסר (במיוחד ריסק שארים לו מח"מ ארוך יותר) כיוון שמחושב לפי שיעור ריבית של 4% והמשמעות היא שמסיבות דמוגרפיות בלבד נוצר עודף גדול בהרבה מ-108 מיליון ש"ח.

4.7.2 **מקרה מוות פנסיית זקנה ושאירים** – משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי. הפטירות בפועל היו נמוכות מהצפי במהלך שנת 2017 ולכן נוצר גירעון בסך של 10,838 אלפי ש"ח.

4.7.3 **יציאה לנכות** - במהלך שנת 2017 שיעור הניצול של הנכות היה גבוה מהריסקים שנגבו ולכן נוצר גירעון בסך של 516,353 אלפי ש"ח. חלק מגירעון זה נגרם כתוצאה מגביית ריסק בחסר כאמור ב-4.6.1.2.

4.7.4 **מקרה מוות מנכים** - שיעורי הפטירה של הנכים בפועל לעומת הצפי גרמו לעודף בסך של 27,892 אלפי ש"ח.

4.7.5 **חזרה מנכות** - שיעורי החזרה מנכות היו גבוהים יותר מהצפוי ולכן נוצר עודף בסך של 40,191 אלפי ש"ח.

4.7.6 **פרישה לזקנה** - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה הינו בשיעורים נמוכים מ-4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2017, אשר הסתכם ב- 139,557 אלפי ש"ח.[4]

4.7.7 **אומדן IBNR** ותביעות תלויות -

בגין הגידול הטבעי של הקרן, עדכון אומדן בגין נכים שקיבלו בעבר פנסיית נכות, התאמת ההנחות לממצאים הסטטיסטיים המעודכנים, שינוי בכמות התביעות בטיפול והשינוי בווקטור הריביות שחל במהלך השנה - עתודת IBNR ליום 31 בדצמבר, 2017 הסתכמה בדוח הסופי (לאחר עדכוני עודפים(גירעונות) אקטוארים) בכ-1,174 אלפי ש"ח, דהיינו גידול של כ-140[5] מיליון ש"ח בהשוואה לעתודה בדוח הסופי ליום 31 בדצמבר, 2016.

[4] פער זה כולל גם פער קטן בגין עמיתים שפרשו השנה וזכאים למקדם שהיה בתוקף ביום 31/12/2007.
[5] גידול של כ-115 מיליון ₪ בדוח התנועה מייצג את השינוי ב-IBNR בעת הכנת המאזן האקטוארי הרעיוני.

4.7.8 שינוי שיטות והנחות - עדכון הנחות החישוב בהתאם להנחות הדמוגרפיות החדשות מחוזר 2017-3-6 גרם לגירעון של 8,598 אלפי ש"ח.

4.7.9 שינוי הקצאת ערדים למקבלי קצבה - חישוב ההתחייבויות האקטואריות עד הדוח השנתי האחרון בוצע בהנחה ש-30% מהעתודה מושקעת בערדים, ואילו במאזן אקטוארי זה חושבו ההתחייבויות לפי הנחה ש-60% מהעתודה מושקעת בערדים מה שגרם לירידה בגובה העתודה ולשחרור עודף בקרן בסך של 865,718 אלפי ש"ח.

4.7.10 **גורמים אחרים** - מסתכם לגירעון של 22,334 אלפי ש"ח.

4.8 **דוח תנועה לפנסיונרים**

4.8.1 **שינויים בריבית ההיוון** - משקף את השינוי בהתחייבויות כתוצאה משינוי ווקטור הריביות חסר הסיכון במעבר מ - 12/2016 ל – 12/2017. מאחר והייתה ירידה בווקטור הריביות התקבל גידול בהתחייבויות.

4.8.2 **סטייה מהנחת תשואה** - הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מ- 12/2016.

4.9 **שינויי רגולציה לשנת 2018**

4.9.1 כניסתו לתוקף של חוזר 2017-3-6 גרמה לשינוי לא מהותי בשנת 2017 בגובה ההתחייבויות. בעקבות החוזר צפויה עלות הכיסוי הביטוחי לנכות לגדול בצורה משמעותית, עלות הכיסוי הביטוחי לשאירים צפויה לפחות במעט, ואילו במקדמי ההמרה לפנסית זקנה צפויים לחול שינויים לא מהותיים - שינויים אלו ייכנסו לתוקף במועד כניסתו לתוקף הצפויה של תיקון תקנון הקרן, ביום 1 ביוני, 2018.

4.9.2 סך הגידול בעלויות הביטוח לנכות אמור להיות גבוה מסך הירידה בעלויות הביטוח לשאירים ועל-כן בסה"כ צפוי שיפור במאזן הדמוגרפי של הקרן.
בחודש מאי, 2017 התפרסמו חוזרי הפנסיה "הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות"(2017-3-3) ו"הוראות לניהול קרן חדשה" (2017-3-1). החוזרים קובעים שינויים באופן תשלום הפנסיות שעיקרם הצמדת הפנסיות המשולמות - לנכות ושארים בגין אירוע מזכה שאירע החל מ-1/1/2018 ולפנסיית זקנה שהחלה להיות משולמת החל מ-1/1/2018 - לתשואה שתושג בפועל על תיק ההשקעות של פנסיונרים אלו ביחס לתשואה הצפויה. השפעה זו על הפנסיות תיזקף בכל רבעון כאשר הפנסיות יעודכנו אחת לשנה בחודש אפריל העוקב למועד הדיווח. החשיפה לפערי התשואה הינה בעיקרה על 40% מתיק ההשקעות שיושקע בשוק החופשי.
כמו כן, הפנסיה של פנסיונרים אלו תתעדכן אחת לשנה לפי שיעור השינוי במדד, בקצבה בגין חודש אפריל, בגין השנה הקודמת למועד העדכון, וזאת בשונה ממנגנון עדכון הפנסיות של הפנסיונרים הקיימים והזכאים הקיימים.

כניסת החוזר לתוקף החל מה-1/1/2018 תגרום לכך שהחל ממאזן לתאריך 31/3/2018 לא ייווצרו יותר גירעונות דמוגרפיים עקב פערי ריביות כתוצאה מפרישה לזקנה וכן לא ייווצרו יותר גירעונות דמוגרפיים עקב פערי ריביות בחישובי הריסקים עבור אירועים מזכים שאירעו החל מה-1/1/2018.

5. מאזן אקטוארי

מבטחים החדשה - מאזן אקטוארי ליום 30/09/2017

נכסים (באלפי ש"ח)	12/2017	9/2017	12/2016	התחייבויות (באלפי ש"ח)	12/2017	9/2017	12/2016
				עמיתים פעילים ומוקפאים	95,540,298	90,237,145	80,617,257
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין פעילים ומוקפאים	(260,147)	600,481	(133,161)
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי של הקרן לפעילים ולמוקפאים	95,280,151	90,837,626	80,484,096	**סה"כ**	**95,280,151**	**90,837,626**	**80,484,096**
				לפנסיונרים זכאים קיימים			
				זקנה	134,519	130,093	132,666
				נכות	50,167	47,549	53,437
				שאירים	202,257	196,702	200,772
				תביעות תלויות IBNR	-	-	-
				עתודה לפנסיונרים זכאים קיימים	3,873	3,786	3,865
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	(1,043)	2,476	(635)
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית	1,471	1,803	279
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי לפנסיונרים זכאים קיימים + עודפים אקטואריים דמוגרפיים	391,244	382,409	390,384	**סה"כ**	**391,244**	**382,409**	**390,384**
				לפנסיונרים			
				זקנה	2,592,756	2,410,840	2,283,340
				נכות	1,528,254	1,388,976	1,358,426
				שאירים	1,672,482	1,575,306	1,593,767
				תביעות תלויות IBNR	1,078,512	994,883	1,038,113
				עתודה לפנסיונרים	(38,073)	(21,201)	(62,507)
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	(18,465)	42,092	(10,247)
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית	-	-	(12,716)
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי לפנסיונרים + עודפים אקטואריים דמוגרפיים	6,815,466	6,390,896	6,188,176	**סה"כ**	**6,815,466**	**6,390,896**	**6,188,176**
זכאים ויתרות זכות	456,877	353,726	292,240	אחרות	456,877	353,726	292,240
סה"כ נכסים	**102,943,738**	**97,964,657**	**87,354,896**	**סה"כ התחייבויות**	**102,943,738**	**97,964,657**	**87,354,896**

ההתחייבויות הפנסיוניות מוצגות לפני הפחתה/תוספת בגין העודף (גירעון) האקטוארי שנכון לתאריך הדוח טרם חולק לעמיתי הקרן.

עודף (גירעון) אקטוארי - סעיף זה כולל את העודף גירעון) האקטוארי שנכון לתאריך הדוח טרם חולק לעמיתי הקרן.

שיעור העדכון של הצבירה והפנסיות (עדכון רבעוני) – 2017/Q4

שיעור עידכון הצבירה של העמיתים הפעילים והמוקפאים בגין עודף (גירעון) דמוגרפי	(0.2719%)
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים זכאים קיימים בגין עודף (גירעון) דמוגרפי	0.1085%
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים בגין עודף (גירעון) דמוגרפי	(0.2719%)

6. דוח תנועה בעודף/גירעון אקטוארי

התנועה בעודף (גירעון) לעמיתי הקרן:

השינוי בעודף שנגרם במהלך תקופת הדיווח	לתקופה: 1-12/2017			לתקופה: 1-12/2016		
העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח	המצב צפוי	המצב בפועל	העודף (גרעון) שנגרם	המצב צפוי	המצב בפועל	העודף (גרעון) שנגרם
א. מקרי מוות - מבוטחים	363,701	255,206	108,495	329,894	203,808	126,086
ב. מקרי מוות - פנסיית זקנה ושאירים	3,800,589	3,811,427	(10,838)	3,084,255	3,082,045	2,210
ג. מקרי מוות - נכים	206,547	178,655	27,892	175,257	152,588	22,669
ד. יציאה לנכות	336,034	849,202	(516,353)	297,069	603,888	(306,819)
ה. חזרה מנכות	1,317,748	1,277,557	40,191	1,187,111	1,086,206	100,905
ו. ביטוח משנה			-			-
ז. פרישה במהלך השנה			(139,557)			(108,349)
ח. שינויים בעתודת IBNR			(115,033)			(341,354)
ט. שינוי שיטות והנחות			(8,598)			-
י. שינויים בתקנון הקרן			-			-
יא. שינוי הקצאת "ערדים" למקבלי קצבה			865,718			
יא. גורמים אחרים			(22,334)			(28,784)
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל			**229,583**			**(533,436)**

העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום							לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
	31/12/2017				30/09/2017	30/6/2017	31/03/2017		
	המצב צפוי	המצב בפועל	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)
	אלפי ש"ח			אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים
א. מקרי מוות - מבוטחים	94,461	60,944	33,517	0.03%	0.01%	0.03%	0.04%	0.10%	0.14%
ב. מקרי מוות - פנסיית זקנה ושאירים	(15,653)	(11,054)	(4,599)	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	(0.01%)	0.00%
ג. מקרי מוות - נכים	3,490	9,583	(6,093)	(0.01%)	(0.01%)	0.01%	0.03%	0.03%	0.02%
ד. יציאה לנכות	87,801	231,112	(146,496)	(0.14%)	(0.17%)	(0.08%)	(0.14%)	(0.50%)	(0.35%)
ה. חזרה מנכות	(29,465)	37,968	(67,433)	(0.06%)	(0.01%)	0.05%	0.08%	0.04%	0.12%
ו. ביטוח משנה			-	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
ז. פרישות במהלך השנה			(37,347)	(0.04%)	(0.04%)	(0.03%)	(0.04%)	(0.14%)	(0.12%)
ח. שינויים בעתודת IBNR			(75,725)	(0.07%)	0.05%	(0.02%)	(0.08%)	(0.11%)	(0.39%)
ט. שינוי שיטות והנחות			(8,598)	(0.01%)	0.00%	0.00%	0.00%	(0.01%)	0.00%
י. שינויים בתקנון הקרן			-	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
יא. שינוי הקצאת "ערדים" למקבלי קצבה			60,389	0.06%	0.83%	0.00%	0.00%	0.84%	0.00%
יב. סך גורמים אחרים			(27,270)	(0.03%)	0.00%	(0.03%)	0.03%	(0.02%)	(0.03%)
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל			**(279,655)**	**(0.27%)**	**0.66%**	**(0.07%)**	**(0.08%)**	**0.22%**	**(0.61%)**

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים:

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	13,725	(37,410)
שינויים בריבית ההיוון	(81,778)	(63,562)
סטייה מהנחת התשואה	107,607	(4,517)
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**39,554**	**(105,489)**

העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום				לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
	31/12/2017	30/9/2017	30/6/2017	31/3/2017	
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכל עמיתי הקרן	(18,465)	42,092	(4,480)	(5,422)	(37,410)
שינויים בריבית ההיוון	(43,771)	(116,671)	21,804	56,860	(63,562)
סטייה מהנחת התשואה	27,369	117,074	7,061	(43,897)	(4,517)
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה האקטוארית	16,402	(403)	(28,865)	(12,963)	55,363
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**(18,465)**	**42,092**	**(4,480)**	**(5,422)**	**(50,126)**
עודף (גירעון) לפנסיונרים, באחוזים	**(0.27%)**	**0.66%**	**(0.07%)**	**(0.08%)**	**(0.81%)**

התנועה בעודף (גירעון) לזכאים הקיימים:

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	867	(2,552)
שינויים בריבית ההיוון	(3,485)	(2,030)
סטייה מהנחת התשואה	4,816	2,019
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	2,198	(2,563)

העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום				לשנה שהסתיימה ביום
	31/12/2017	30/9/2017	30/6/2017	31/3/2017	31/12/2016
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכל עמיתי הקרן	(1,043)	2,477	(253)	(314)	(2,552)
שינויים בריבית ההיוון	(1,720)	(4,300)	791	1,744	(2,030)
סטייה מהנחת התשואה	1,438	3,559	23	(203)	2,019
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה האקטוארית	1,754	741	(814)	(1,541)	290
סה"כ עודף (גירעון) לזכאים קיימים לפנסיה	**429**	**2,477**	**(253)**	**(314)**	**(2,273)**
עודף (גירעון) לזכאים קיימים לפנסיה, באחוזים	**0.11%**	**0.66%**	**(0.07%)**	**(0.08%)**	**(0.54%)**

7. דוח תזרימי מזומנים[6]

לוח 1- תזרים מזומנים לזכאים קיימים לפנסיה ל- 31/12/2017

(אלפי ש"ח)

		הכנסות מריבית במשך השנה						הון צבור המשמש לכיסוי התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה נכון לסוף השנה			
שנה קלנדרית	תשלומי פנסיה במהלך השנה	על תשלומי פנסיה	על אג"ח 'ערד' שנרכשו עד ליום 31.12.03	על אג"ח 'ערד' אחרות	על השקעות אחרות	סה"כ	הנחת התשואה על השקעות חופשיות	שיעור תשואת הנכסים הצפויה בכל שנה	אג"ח 'ערד' שנרכשו עד ליום 31.12.03	אג"ח 'ערד' אחרות	השקעות אחרות	סה"כ
2017									24,060	247,099	116,211	387,370
2018	25,291	(485)	1,215	12,009	71	12,809	0.061%	3.405%	-	262,422	112,467	374,889
2019	24,610	(472)	-	12,754	(1,204)	11,078	(1.071%)	3.047%	-	252,949	108,407	361,356
2020	24,016	(453)	-	12,293	(587)	11,253	(0.542%)	3.212%	-	244,015	104,578	348,593
2021	23,498	(443)	-	11,859	(325)	11,090	(0.311%)	3.283%	-	235,330	100,856	336,186
2022	22,961	(432)	-	11,437	82	11,087	0.081%	3.405%	-	227,018	97,294	324,312
2023	22,419	(422)	-	11,033	417	11,029	0.429%	3.512%	-	219,045	93,876	312,921
2024	21,873	(412)	-	10,646	689	10,922	0.734%	3.606%	-	211,379	90,591	301,970
2025	21,433	(404)	-	10,273	900	10,769	0.994%	3.686%	-	203,914	87,392	291,306
2026	21,082	(399)	-	9,910	1,057	10,568	1.209%	3.752%	-	196,555	84,238	280,792
2027	20,701	(393)	-	9,553	1,200	10,359	1.424%	3.818%	-	189,316	81,135	270,451
2028	20,276	(386)	-	9,201	1,281	10,096	1.579%	3.866%	-	182,190	78,081	260,271
2029	19,787	(377)	-	8,854	1,305	9,782	1.671%	3.894%	-	175,186	75,080	250,266
2030	19,386	(370)	-	8,514	1,325	9,469	1.765%	3.923%	-	168,245	72,105	240,350
2031	18,975	(363)	-	8,177	1,339	9,152	1.857%	3.951%	-	161,368	69,158	230,526
2032	18,553	(356)	-	7,843	1,350	8,837	1.952%	3.980%	-	154,567	66,243	220,810
2033	18,122	(348)	-	7,512	1,346	8,509	2.032%	4.004%	-	147,838	63,359	211,198
2034	17,685	(341)	-	7,185	1,333	8,177	2.103%	4.026%	-	141,183	60,507	201,690
2035	17,244	(333)	-	6,861	1,316	7,844	2.175%	4.048%	-	134,603	57,687	192,290
2036	16,792	(325)	-	6,542	1,295	7,512	2.245%	4.069%	-	128,107	54,903	183,010
2037	16,331	(317)	-	6,226	1,271	7,180	2.315%	4.091%	-	121,701	52,158	173,859
2038	15,861	(308)	-	5,915	1,227	6,834	2.353%	4.102%	-	115,383	49,450	164,832
2039	15,383	(298)	-	5,608	1,165	6,474	2.356%	4.103%	-	109,146	46,777	155,923
2040	14,896	(289)	-	5,305	1,104	6,119	2.360%	4.104%	-	103,003	44,144	147,147
2041	14,396	(279)	-	5,006	1,044	5,771	2.365%	4.106%	-	96,966	41,557	138,522
2042	13,885	(269)	-	4,713	983	5,427	2.366%	4.106%	-	91,045	39,019	130,064
2043	13,363	(259)	-	4,425	925	5,090	2.370%	4.107%	-	85,254	36,537	121,791
2044	12,831	(249)	-	4,143	866	4,761	2.370%	4.107%	-	79,605	34,116	113,721
2045	12,290	(238)	-	3,869	808	4,439	2.370%	4.107%	-	74,109	31,761	105,870
2046	11,741	(227)	-	3,602	753	4,127	2.370%	4.107%	-	68,780	29,477	98,257

[6] דוחות תזרימי המזומנים מוצגים לאחר עדכון הזכויות בהתאם לעודפים (גירעונות) המחושבים בדוח האקטוארי

90,895	27,269	63,627	-	4.107%	2.370%	3,825	699	3,343	-	(217)	11,186	2047
83,800	25,140	58,660	-	4.107%	2.370%	3,533	646	3,092	-	(206)	10,628	2048
76,982	23,094	53,887	-	4.107%	2.370%	3,252	596	2,851	-	(195)	10,070	2049
70,451	21,135	49,316	-	4.107%	2.370%	2,982	547	2,619	-	(184)	9,512	2050
64,217	19,265	44,952	-	4.107%	2.370%	2,724	501	2,397	-	(173)	8,959	2051
58,285	17,485	40,799	-	4.107%	2.370%	2,478	457	2,185	-	(163)	8,411	2052
52,659	15,798	36,862	-	4.107%	2.370%	2,245	414	1,983	-	(152)	7,870	2053
47,345	14,203	33,141	-	4.107%	2.370%	2,024	374	1,791	-	(142)	7,339	2054
42,343	12,703	29,640	-	4.107%	2.370%	1,815	337	1,611	-	(132)	6,817	2055
37,656	11,297	26,359	-	4.107%	2.370%	1,620	301	1,440	-	(122)	6,307	2056
33,284	9,985	23,299	-	4.107%	2.370%	1,436	268	1,281	-	(112)	5,807	2057
29,229	8,769	20,460	-	4.107%	2.370%	1,266	237	1,132	-	(103)	5,322	2058
25,487	7,646	17,841	-	4.107%	2.370%	1,108	208	994	-	(94)	4,850	2059
22,058	6,617	15,440	-	4.107%	2.370%	963	181	867	-	(85)	4,393	2060
18,935	5,681	13,255	-	4.107%	2.370%	831	157	750	-	(77)	3,953	2061
16,113	4,834	11,279	-	4.107%	2.370%	710	135	644	-	(69)	3,532	2062
13,583	4,075	9,508	-	4.107%	2.370%	602	115	548	-	(61)	3,132	2063
11,334	3,400	7,934	-	4.107%	2.370%	505	97	462	-	(53)	2,754	2064
9,356	2,807	6,549	-	4.107%	2.370%	420	81	386	-	(47)	2,398	2065
7,633	2,290	5,343	-	4.107%	2.370%	345	67	318	-	(40)	2,067	2066
6,151	1,845	4,306	-	4.107%	2.370%	280	54	260	-	(34)	1,762	2067
4,892	1,468	3,424	-	4.107%	2.370%	224	44	209	-	(29)	1,483	2068
3,836	1,151	2,685	-	4.107%	2.370%	177	35	166	-	(24)	1,233	2069
2,964	889	2,075	-	4.107%	2.370%	138	27	131	-	(20)	1,010	2070
2,253	676	1,577	-	4.107%	2.370%	106	21	101	-	(16)	816	2071
1,685	505	1,179	-	4.107%	2.370%	80	16	77	-	(13)	649	2072
1,237	371	866	-	4.107%	2.370%	59	12	57	-	(10)	507	2073
891	267	624	-	4.107%	2.370%	43	9	42	-	(8)	389	2074
629	189	440	-	4.107%	2.370%	31	6	30	-	(6)	293	2075
435	130	304	-	4.107%	2.370%	22	4	21	-	(4)	216	2076
294	88	206	-	4.107%	2.370%	15	3	15	-	(3)	156	2077
194	58	136	-	4.107%	2.370%	10	2	10	-	(2)	110	2078
125	37	87	-	4.107%	2.370%	6	1	7	-	(2)	75	2079
78	24	55	-	4.107%	2.370%	4	1	4	-	(1)	51	2080
48	14	34	-	4.107%	2.370%	3	1	3	-	(1)	33	2081
28	8	20	-	4.107%	2.370%	2	0	2	-	(0)	21	2082
16	5	11	-	4.107%	2.370%	1	0	1	-	(0)	13	2083

2084	8	(0)	-	1	0	1	2.370%	4.107%	-	6	3	9
2085	4	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	3	1	5
2086	2	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	2	1	2
2087	1	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	1	0	1
2088	1	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2089	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2090	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2091	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2092	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2093	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2094	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2095	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2096	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0
2097	0	(0)	-	0	0	0	2.370%	4.107%	-	0	0	0

לוח 2 - תזרים מזומנים לפנסיונרים ל- 31/12/2017

(ללא IBNR, אלפי ש"ח)

						הכנסות מריבית במשך השנה					
הון צבור המשמש לכיסוי התחייבויות לפנסיונרים נכון לסוף השנה											
סה"כ	**השקעות אחרות**	**אג"ח 'ערד' במונחים שקליים**	**אג"ח 'ערד' באחוזים מסה"כ ההון הצבור לפנסיונרים**	**שיעור תשואת הנכסים הצפויה בכל שנה**	**הנחת התשואה על השקעות חופשיות**	**סה"כ**	**על השקעות אחרות**	**על אג"ח 'ערד'**	**על תשלומי פנסיה**	**תשלומי פנסיה במהלך השנה**	**שנה קלנדרית**
5,777,929	2,311,172	3,466,758	60%								2017
5,452,447	2,180,979	3,271,468	60%	2.916%	0.061%	162,269	1,408	168,484	(7,622)	459,575	2018
5,122,705	2,049,082	3,073,623	60%	2.450%	(1.071%)	128,321	(23,351)	158,993	(7,321)	431,557	2019
4,817,886	1,927,154	2,890,732	60%	2.668%	(0.542%)	131,307	(11,098)	149,378	(6,974)	411,201	2020
4,529,908	1,811,963	2,717,945	60%	2.763%	(0.311%)	127,769	(5,998)	140,490	(6,723)	392,309	2021
4,259,030	1,703,612	2,555,418	60%	2.924%	0.081%	127,056	1,471	132,092	(6,507)	375,895	2022
4,003,667	1,601,467	2,402,200	60%	3.067%	0.429%	125,209	7,308	124,193	(6,292)	359,848	2023
3,761,748	1,504,699	2,257,049	60%	3.191%	0.734%	122,387	11,747	116,747	(6,107)	344,828	2024
3,532,090	1,412,836	2,119,254	60%	3.297%	0.994%	118,738	14,949	109,693	(5,904)	330,098	2025
3,313,420	1,325,368	1,988,052	60%	3.385%	1.209%	114,376	17,082	102,996	(5,702)	315,871	2026
3,104,554	1,241,822	1,862,733	60%	3.473%	1.424%	109,974	18,880	96,619	(5,525)	302,736	2027
2,904,523	1,161,809	1,742,714	60%	3.536%	1.579%	104,823	19,609	90,529	(5,315)	289,773	2028
2,711,828	1,084,731	1,627,097	60%	3.574%	1.671%	99,005	19,417	84,696	(5,108)	277,603	2029
2,526,297	1,010,519	1,515,778	60%	3.612%	1.765%	93,314	19,148	79,077	(4,911)	265,696	2030
2,348,351	939,340	1,409,010	60%	3.649%	1.857%	87,722	18,761	73,667	(4,706)	253,432	2031
2,178,301	871,320	1,306,981	60%	3.688%	1.952%	82,322	18,339	68,478	(4,495)	241,006	2032
2,015,856	806,342	1,209,514	60%	3.720%	2.032%	76,937	17,702	63,519	(4,285)	228,850	2033
1,860,548	744,219	1,116,329	60%	3.749%	2.103%	71,661	16,960	58,782	(4,081)	217,235	2034
1,712,877	685,151	1,027,726	60%	3.778%	2.175%	66,568	16,185	54,254	(3,871)	205,264	2035
1,572,666	629,066	943,599	60%	3.807%	2.245%	61,663	15,384	49,947	(3,668)	193,622	2036
1,440,537	576,215	864,322	60%	3.835%	2.315%	56,969	14,565	45,859	(3,455)	181,529	2037
1,316,536	526,615	789,922	60%	3.851%	2.353%	52,337	13,558	42,006	(3,227)	169,412	2038
1,200,387	480,155	720,232	60%	3.852%	2.356%	47,796	12,407	38,390	(3,001)	157,622	2039
1,092,271	436,908	655,362	60%	3.853%	2.360%	43,555	11,331	35,003	(2,779)	145,912	2040
992,422	396,969	595,453	60%	3.855%	2.365%	39,624	10,333	31,851	(2,560)	134,236	2041
900,727	360,291	540,436	60%	3.856%	2.366%	35,989	9,394	28,939	(2,344)	122,927	2042
817,174	326,869	490,304	60%	3.857%	2.370%	32,668	8,538	26,265	(2,135)	111,907	2043
741,120	296,448	444,672	60%	3.857%	2.370%	29,633	7,746	23,829	(1,942)	101,771	2044
672,327	268,931	403,396	60%	3.857%	2.370%	26,877	7,025	21,611	(1,760)	92,119	2045
610,283	244,113	366,170	60%	3.857%	2.370%	24,388	6,373	19,605	(1,590)	83,211	2046
554,427	221,771	332,656	60%	3.857%	2.370%	22,146	5,785	17,796	(1,435)	75,076	2047
504,117	201,647	302,470	60%	3.857%	2.370%	20,127	5,256	16,167	(1,296)	67,778	2048
458,727	183,491	275,236	60%	3.857%	2.370%	18,307	4,779	14,700	(1,172)	61,279	2049
417,702	167,081	250,621	60%	3.857%	2.370%	16,664	4,348	13,376	(1,061)	55,487	2050
380,467	152,187	228,280	60%	3.857%	2.370%	15,176	3,959	12,180	(964)	50,407	2051
346,509	138,604	207,905	60%	3.857%	2.370%	13,823	3,607	11,094	(878)	45,955	2052
315,436	126,175	189,262	60%	3.857%	2.370%	12,587	3,285	10,104	(802)	41,997	2053
286,876	114,750	172,125	60%	3.857%	2.370%	11,454	2,990	9,198	(734)	38,501	2054
260,510	104,204	156,306	60%	3.857%	2.370%	10,410	2,719	8,365	(675)	35,400	2055

236,093	94,437	141,656	60%	3.857%	2.370%	9,445	2,469	7,596	(621)	32,615	2056
213,446	85,378	128,067	60%	3.857%	2.370%	8,551	2,238	6,884	(571)	30,069	2057
192,420	76,968	115,452	60%	3.857%	2.370%	7,721	2,023	6,224	(526)	27,726	2058
172,883	69,153	103,730	60%	3.857%	2.370%	6,950	1,824	5,611	(485)	25,570	2059
154,757	61,903	92,854	60%	3.857%	2.370%	6,234	1,639	5,041	(446)	23,537	2060
137,975	55,190	82,785	60%	3.857%	2.370%	5,571	1,467	4,513	(409)	21,617	2061
122,473	48,989	73,484	60%	3.857%	2.370%	4,957	1,308	4,023	(374)	19,804	2062
108,206	43,282	64,923	60%	3.857%	2.370%	4,391	1,161	3,571	(341)	18,078	2063
95,132	38,053	57,079	60%	3.857%	2.370%	3,871	1,026	3,155	(310)	16,433	2064
83,207	33,283	49,924	60%	3.857%	2.370%	3,396	902	2,774	(280)	14,872	2065
72,385	28,954	43,431	60%	3.857%	2.370%	2,963	789	2,426	(252)	13,393	2066
62,618	25,047	37,571	60%	3.857%	2.370%	2,571	686	2,111	(226)	11,998	2067
53,854	21,542	32,313	60%	3.857%	2.370%	2,218	594	1,826	(201)	10,689	2068
46,038	18,415	27,623	60%	3.857%	2.370%	1,903	510	1,570	(178)	9,468	2069
39,111	15,644	23,466	60%	3.857%	2.370%	1,622	436	1,342	(157)	8,335	2070
33,011	13,205	19,807	60%	3.857%	2.370%	1,374	371	1,140	(137)	7,292	2071
27,678	11,071	16,607	60%	3.857%	2.370%	1,156	313	963	(119)	6,337	2072
23,047	9,219	13,828	60%	3.857%	2.370%	967	262	807	(103)	5,470	2073
19,056	7,622	11,433	60%	3.857%	2.370%	802	218	672	(88)	4,688	2074
15,640	6,256	9,384	60%	3.857%	2.370%	661	181	556	(75)	3,990	2075
12,739	5,096	7,643	60%	3.857%	2.370%	541	148	456	(63)	3,371	2076
10,294	4,118	6,176	60%	3.857%	2.370%	439	121	371	(53)	2,826	2077
8,250	3,300	4,950	60%	3.857%	2.370%	354	98	300	(44)	2,351	2078
6,556	2,622	3,933	60%	3.857%	2.370%	282	78	241	(36)	1,940	2079
5,163	2,065	3,098	60%	3.857%	2.370%	223	62	191	(30)	1,587	2080
4,028	1,611	2,417	60%	3.857%	2.370%	175	49	151	(24)	1,287	2081
3,112	1,245	1,867	60%	3.857%	2.370%	136	38	117	(19)	1,034	2082
2,380	952	1,428	60%	3.857%	2.370%	105	29	91	(16)	823	2083
1,801	720	1,081	60%	3.857%	2.370%	80	23	69	(12)	648	2084
1,348	539	809	60%	3.857%	2.370%	60	17	53	(10)	505	2085
997	399	598	60%	3.857%	2.370%	45	13	39	(7)	390	2086
728	291	437	60%	3.857%	2.370%	33	9	29	(6)	298	2087
524	210	314	60%	3.857%	2.370%	24	7	21	(4)	224	2088
372	149	223	60%	3.857%	2.370%	17	5	15	(3)	167	2089
260	104	156	60%	3.857%	2.370%	12	4	11	(2)	123	2090
178	71	107	60%	3.857%	2.370%	8	2	8	(2)	88	2091
120	48	72	60%	3.857%	2.370%	6	2	5	(1)	63	2092
80	32	48	60%	3.857%	2.370%	4	1	4	(1)	44	2093
52	21	31	60%	3.857%	2.370%	3	1	2	(1)	30	2094
33	13	20	60%	3.857%	2.370%	2	0	2	(0)	20	2095
20	8	12	60%	3.857%	2.370%	1	0	1	(0)	13	2096
12	5	7	60%	3.857%	2.370%	1	0	1	(0)	9	2097

8. נתונים סטטיסטיים[7]

נתונים על עמיתי הקרן*

עמיתים פעילים

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	271,210	41.74	159,337
נשים	324,496	41.01	123,973
סה"כ	**595,706**	**41.35**	**140,073**

עמיתים שאינם פעילים

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	242,148	42.55	25,979
נשים	263,145	42.04	21,079
סה"כ	**505,293**	**42.29**	**23,427**

(*) כהגדרתם בחוזר "הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות"

[7] היתרות הצבורות וסכומי הפנסיה מוצגים לאחר עדכון הזכויות בהתאם לעודפים (גירעונות) המחושבים בדוח האקטוארי

התפלגות עמיתים פעילים

	גברים		נשים		סה"כ	
גיל	מס' פעילים	צבירה	מס' פעילים	צבירה	מס' פעילים	צבירה
עד 19	1,113	4,155,551	670	1,868,052	1,783	6,023,603
20-24	14,191	195,048,781	23,524	264,611,919	37,715	459,660,700
25-29	32,196	1,254,344,006	41,126	1,414,614,706	73,322	2,668,958,712
30-34	40,234	3,494,941,150	45,948	3,646,580,232	86,182	7,141,521,382
35-39	41,102	6,238,958,622	47,523	6,555,538,092	88,625	12,794,496,713
40-44	39,429	8,984,933,644	46,380	8,678,193,148	85,809	17,663,126,792
45-49	31,992	8,377,065,699	38,061	7,270,546,387	70,053	15,647,612,086
50-54	23,785	5,569,346,234	28,789	4,856,296,638	52,574	10,425,642,872
55-59	19,263	4,037,308,920	24,061	3,832,944,366	43,324	7,870,253,286
60-64	15,394	3,149,492,895	17,357	2,608,889,032	32,751	5,758,381,928
65-69	8,980	1,604,183,101	8,133	937,353,204	17,113	2,541,536,305
70-74	2,587	250,151,421	2,341	139,340,805	4,928	389,492,226
מעל 75	944	53,899,625	583	21,959,576	1,527	75,859,201
סה"כ	**271,210**	**43,213,829,650**	**324,496**	**40,228,736,156**	**595,706**	**83,442,565,806**
ממוצע		**159,337**		**123,973**		**140,073**

התפלגות עמיתים שאינם פעילים

	גברים		נשים		סה"כ	
גיל	מס' מוקפאים	צבירה	מס' מוקפאים	צבירה	מס' מוקפאים	צבירה
עד 19	838	1,636,266	597	810,208	1,435	2,446,474
20-24	14,639	64,586,982	19,054	78,571,910	33,693	143,158,892
25-29	33,713	295,439,460	39,190	319,287,801	72,903	614,727,261
30-34	33,433	521,366,801	36,413	576,949,316	69,846	1,098,316,116
35-39	30,843	743,386,538	32,464	806,759,341	63,307	1,550,145,879
40-44	32,410	1,066,416,262	32,720	974,817,160	65,130	2,041,233,422
45-49	25,972	1,015,369,695	26,420	821,183,960	52,392	1,836,553,655
50-54	19,113	746,225,874	20,396	568,607,698	39,509	1,314,833,572
55-59	16,536	631,600,221	18,937	533,974,798	35,473	1,165,575,018
60-64	13,907	585,366,522	16,745	495,972,643	30,652	1,081,339,165
65-69	11,013	429,178,049	11,652	248,972,812	22,665	678,150,861
70-74	6,047	145,165,511	6,054	100,397,482	12,101	245,562,992
מעל 75	3,684	45,043,045	2,503	20,498,432	6,187	65,541,477
סה"כ	**242,148**	**6,290,781,224**	**263,145**	**5,546,803,561**	**505,293**	**11,837,584,784**
ממוצע		**25,979**		**21,079**		**23,427**

מידע אודות עמיתים שהחלו לקבל קצבה במהלך השנה:

מספר עמיתים שהחלו לקבל קצבה	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום							
	31/03/2017		30/06/2017		30/09/2017		31/12/2017	
	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה
מספר פורשים	233	263	249	195	270	253	261	278
סך נכסים (אלפי ש"ח)	62,059	66,192	70,233	48,824	79,027	66,930	77,031	76,588

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים

(פנסיונרים זכאים קיימים)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	-	-	-	-	-	-	4,243	4	4,243	4
15-19	-	-	-	-	-	-	75,250	62	75,250	62
20-24	-	-	-	-	-	-	14,161	11	14,161	11
25-29	-	-	-	-	199	1	-	-	199	1
30-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-44	-	-	45,021	10	11,803	4	-	-	56,824	14
45-49	-	-	62,343	14	30,528	9	-	-	92,871	23
50-54	-	-	96,778	23	27,327	8	-	-	124,105	31
55-59	-	-	70,512	20	35,473	20	-	-	105,985	40
60-64	-	-	81,120	32	27,619	20	-	-	108,739	52
65-69	91,630	47	-	-	29,162	26	-	-	120,792	73
70-74	54,050	44	-	-	15,177	16	-	-	69,227	60
75-79	46,227	38	-	-	5,302	7	-	-	51,530	45
80-84	149,843	81	-	-	1,472	2	-	-	151,316	83
85-89	10,311	5	-	-	3,036	2	-	-	13,347	7
90-94	4,627	3	-	-	-	-	-	-	4,627	3
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**356,689**	**218**	**355,774**	**99**	**187,099**	**115**	**93,654**	**77**	**993,216**	**509**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - נשים

(פנסיונרים זכאים קיימים)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	679	1	679	1
10-14	-	-	-	-	-	-	20,221	14	20,221	14
15-19	-	-	-	-	-	-	56,184	49	56,184	49
20-24	-	-	-	-	-	-	19,820	16	19,820	16
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35-39	-	-	-	-	29,426	9	-	-	29,426	9
40-44	-	-	42,893	11	98,723	26	-	-	141,616	37
45-49	-	-	13,573	6	121,551	51	-	-	135,124	57
50-54	-	-	56,253	20	100,600	42	-	-	156,854	62
55-59	-	-	29,398	15	113,991	66	-	-	143,389	81
60-64	655	1	57,701	35	120,580	90	-	-	178,937	126
65-69	53,438	40	-	-	77,325	71	-	-	130,763	111
70-74	41,993	36	-	-	23,858	28	-	-	65,851	64
75-79	27,503	26	-	-	3,646	5	-	-	31,149	31
80-84	17,810	16	-	-	1,589	1	-	-	19,399	17
85-89	6,236	3	-	-	-	-	-	-	6,236	3
90-94	2,930	2	-	-	442	1	-	-	3,372	3
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**150,566**	**124**	**199,818**	**87**	**691,733**	**390**	**96,903**	**80**	**1,139,019**	**681**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים + נשים

(פנסיונרים זכאים קיימים)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	679	1	679	1
10-14	-	-	-	-	-	-	24,464	18	24,464	18
15-19	-	-	-	-	-	-	131,433	111	131,433	111
20-24	-	-	-	-	-	-	33,981	27	33,981	27
25-29	-	-	-	-	199	1	-	-	199	1
30-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35-39	-	-	-	-	29,426	9	-	-	29,426	9
40-44	-	-	87,913	21	110,527	30	-	-	198,440	51
45-49	-	-	75,917	20	152,079	60	-	-	227,995	80
50-54	-	-	153,031	43	127,928	50	-	-	280,959	93
55-59	-	-	99,910	35	149,464	86	-	-	249,374	121
60-64	655	1	138,821	67	148,200	110	-	-	287,676	178
65-69	145,068	87	-	-	106,488	97	-	-	251,555	184
70-74	96,043	80	-	-	39,034	44	-	-	135,077	124
75-79	73,730	64	-	-	8,948	12	-	-	82,678	76
80-84	167,653	97	-	-	3,062	3	-	-	170,715	100
85-89	16,547	8	-	-	3,036	2	-	-	19,583	10
90-94	7,557	5	-	-	442	1	-	-	8,000	6
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**507,254**	**342**	**555,592**	**186**	**878,832**	**505**	**190,557**	**157**	**2,132,235**	**1,190**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים

(פנסיונרים חדשים)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	48,697	35	48,697	35
5-9	-	-	-	-	-	-	200,710	165	200,710	165
10-14	-	-	-	-	-	-	381,925	304	381,925	304
15-19	-	-	-	-	-	-	436,047	347	436,047	347
20-24	-	-	32,124	11	-	-	128,694	87	160,818	98
25-29	-	-	111,720	30	14,819	2	-	-	126,539	32
30-34	-	-	190,504	59	5,066	2	-	-	195,570	61
35-39	-	-	610,696	149	81,532	23	-	-	692,228	172
40-44	-	-	841,265	197	167,065	52	-	-	1,008,330	249
45-49	-	-	1,038,025	231	251,324	91	-	-	1,289,349	322
50-54	-	-	1,349,006	314	186,740	79	-	-	1,535,747	393
55-59	-	-	1,576,452	377	248,474	113	-	-	1,824,925	490
60-64	127,184	88	2,251,034	520	219,679	113	-	-	2,597,896	721
65-69	3,175,849	2,097	1,024,665	253	177,173	103	-	-	4,377,686	2,453
70-74	3,285,094	2,413	-	-	65,657	48	-	-	3,350,751	2,461
75-79	712,261	656	-	-	33,930	23	-	-	746,191	679
80-84	128,710	101	-	-	3,626	4	-	-	132,336	105
85-89	5,111	9	-	-	-	-	-	-	5,111	9
90-94	3,095	2	-	-	-	-	-	-	3,095	2
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**7,437,303**	**5,366**	**9,025,490**	**2,141**	**1,455,085**	**653**	**1,196,074**	**938**	**19,113,952**	**9,098**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - נשים

(פנסיונרים חדשים)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	35,600	23	35,600	23
5-9	-	-	-	-	-	-	201,868	149	201,868	149
10-14	-	-	-	-	-	-	369,469	288	369,469	288
15-19	-	-	-	-	-	-	444,879	367	444,879	367
20-24	-	-	11,228	4	3,625	1	94,069	84	108,923	89
25-29	-	-	51,227	14	29,532	9	-	-	80,759	23
30-34	-	-	242,117	64	136,691	40	-	-	378,808	104
35-39	-	-	400,429	105	269,480	82	-	-	669,909	187
40-44	-	-	1,028,123	244	428,281	135	-	-	1,456,405	379
45-49	-	-	907,001	242	487,866	178	-	-	1,394,867	420
50-54	-	-	1,096,054	309	590,344	252	-	-	1,686,398	561
55-59	4,507	5	1,382,648	411	675,524	328	-	-	2,062,680	744
60-64	988,696	884	1,560,076	454	698,776	388	-	-	3,247,548	1,726
65-69	3,342,095	2,875	64,713	16	354,775	270	-	-	3,761,583	3,161
70-74	1,748,561	1,561	-	-	83,934	70	-	-	1,832,495	1,631
75-79	323,564	308	-	-	21,121	20	-	-	344,685	328
80-84	46,554	51	-	-	785	1	-	-	47,338	52
85-89	1,043	2	-	-	561	1	-	-	1,604	3
90-94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**6,455,020**	**5,686**	**6,743,616**	**1,863**	**3,781,296**	**1,775**	**1,145,885**	**911**	**18,125,816**	**10,235**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים + נשים

(פנסיונרים חדשים)

	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
גיל	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	84,297	58	84,297	58
5-9	-	-	-	-	-	-	402,578	314	402,578	314
10-14	-	-	-	-	-	-	751,394	592	751,394	592
15-19	-	-	-	-	-	-	880,926	714	880,926	714
20-24	-	-	43,352	15	3,625	1	222,763	171	269,741	187
25-29	-	-	162,947	44	44,351	11	-	-	207,298	55
30-34	-	-	432,621	123	141,757	42	-	-	574,378	165
35-39	-	-	1,011,125	254	351,012	105	-	-	1,362,137	359
40-44	-	-	1,869,388	441	595,346	187	-	-	2,464,734	628
45-49	-	-	1,945,026	473	739,190	269	-	-	2,684,216	742
50-54	-	-	2,445,060	623	777,085	331	-	-	3,222,145	954
55-59	4,507	5	2,959,100	788	923,998	441	-	-	3,887,605	1,234
60-64	1,115,879	972	3,811,110	974	918,455	501	-	-	5,845,444	2,447
65-69	6,517,944	4,972	1,089,377	269	531,948	373	-	-	8,139,269	5,614
70-74	5,033,655	3,974	-	-	149,592	118	-	-	5,183,247	4,092
75-79	1,035,825	964	-	-	55,051	43	-	-	1,090,876	1,007
80-84	175,264	152	-	-	4,410	5	-	-	179,674	157
85-89	6,154	11	-	-	561	1	-	-	6,715	12
90-94	3,095	2	-	-	-	-	-	-	3,095	2
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**13,892,323**	**11,052**	**15,769,107**	**4,004**	**5,236,381**	**2,428**	**2,341,958**	**1,849**	**37,239,769**	**19,333**

מנורה מבטחים

פרק ו':
מבטחים החדשה פלוס

מנורה מבטחים

סקירת הנהלה

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

מבטחים החדשה פלוס

קרן פנסיה חדשה כללית

סקירת הנהלה

על מצבה של קרן הפנסיה

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2017

תוכן סקירת הנהלה

		דף
1.	מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה	3-4
2.	ניתוח זכויות מבוטחי הקרן	
	א. שינוי במספר המבוטחים	5
	ב. ניתוח זכויות המבוטחים בקרן הפנסיה	5
3.	מידע אודות דמי ניהול	
	א. שיעור דמי הניהול	6
	ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן	7
4.	ניתוח מדיניות השקעה של מסלולי הקרן	
	א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן	7
	ב. ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי השקעות לעומת שנה קודמת	8
5.	ניהול סיכונים	
	א. מדיניות הנהלת הקרן בניהול סיכונים השיטות וההערכות	9
	ב. סיכוני נזילות	9
	ג. סיכוני שוק	10-18
	ד. סיכוני אשראי	18-27
	ה. סיכונים גיאוגרפיים	28-35
	ו. סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים	36-38
6.	מבטח משנה	38
7.	הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן	38

1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת אותה

מבטחים החדשה פלוס (להלן - "הקרן") הינה קרן פנסיה חדשה כללית, שקיבלה אישור עקרוני בשנת 1997 ואושרה החל מיום 1 בינואר, 2001. בקרן מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים. הקרן מעניקה כיסויים למקרי נכות (אובדן כושר עבודה), מוות ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.
מבטחים החדשה פלוס הוקמה ומנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה"), שהינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ. בעלי השליטה במנורה מבטחים החזקות בע"מ הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט, תאגידים זרים המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בשיעור של 61.86% ממניותיה.
בשנת הדיווח לא חלו שינויים מהותיים במבנה האחזקות של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת הקרן

הקרן קיבלה אישור עקרוני בשנת 1997, ואישור כקרן פנסיה חדשה כללית ביום 1 בינואר, 2001.

ג. מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח

מסלולי השקעה

שם מסלול	סוג מסלול	קוד	תחילת פעילות
יעד לפרישה 2020	השקעה	512245812-00000000000665-1608-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2025	השקעה	512245812-00000000000665-1609-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2030	השקעה	512245812-00000000000665-1619-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2035	השקעה	512245812-00000000000665-1638-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2040	השקעה	512245812-00000000000665-1645-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2045	השקעה	512245812-00000000000665-1651-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2050	השקעה	512245812-00000000000665-1652-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2055	השקעה	512245812-00000000000665-1653-000	ינואר 2016
יעד לפרישה 2060	השקעה	512245812-00000000000665-1666-000	ינואר 2016

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ג. <u>מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח</u> (המשך)

<u>מסלולי ביטוח</u>

<u>שם מסלול</u>	<u>סוג מסלול</u>	<u>קוד</u>
מסלול יסוד	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-112
כללי	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-101
עתיר חסכון	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-102
חסכון מרבי לפרישה מוקדמת	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-103
ביטוח מרבי	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-105
משווה	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-106
ביטוח שאירים מוגבר	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-107
משולב מוטה חסכון	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-108
משולב מוטה ביטוח	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-109
ביטוח שאירים מופחת	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-110
ביטוח נכות מופחת	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-111
כללי לנשים לגיל 64	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-112

בקרן קיים תיק השקעות לפנסיונרים והחל מיום ה- 1 בינואר, 2018 גם לפנסיונרים חדשים, לפירוט נוסף עבור מסלולי ההשקעה ומסלולי הביטוח ראה ביאור 1 (ה) בדוח הכספי.

ד. <u>שינויים מהותיים בשנת הדוח</u>

לא היו שינויים מהותיים בפעילות הקרן בשנת הדוח.

ה. <u>שיעורי ההפרשות המרביים שהקרן רשאית לקבל ומטרתן</u>

אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית והקרן מקבלת גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום. לעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק.
שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים שכירים במסגרת הסדר פנסיית חובה היו עד ליום 30 ביוני, 2016 17.5%, החל מאותו המועד ועד לתום שנת 2016 - 18% והחל מיום 1 בינואר, 2017 - 18.5%.

ו. <u>שינויים במסמכי היסוד של הקרן בשנת הדיווח</u>

בינואר 2018 תוקן תקנון הקרן, באופן שהוא הותאם לחוזר 2017-3-2, שעניינו הוראות לניהול קרן חדשה כללית.

2. ניתוח זכויות מבוטחי הקרן

א. שינוי במספר המבוטחים:

סוג המבוטחים / מספר המבוטחים	לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים [1]	58,452	14,609	5,330	67,731
עצמאיים [1]	2,042	383	234	2,191
סה"כ	60,494	14,992	5,564	69,922

[1] ליום 31 בדצמבר, 2017 מבוטחים בקרן 1,098 מבוטחים להם קיימת יתרה הן במעמד עצמאי והן במעמד שכיר (מוצגים כשכירים).

ב. ניתוח זכויות מבוטחים בקרן הפנסיה

		ליום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
מבוטחים פעילים:			
מספר מבוטחים		20,456	16,640
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		1,054,359	772,326
מבוטחים לא פעילים:			
מספר מבוטחים		49,466	43,854
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		480,337	402,603
מקבלי קצבה:			
מספר מקבלי קצבה- פנסיונרים	זקנה	1,244	1,033
	שארים	317	239
	נכות	17	9
סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה פנסיונרים (באלפי ש"ח)		107,137	85,642
גיל ממוצע למבוטחים פעילים (בשנים)		44.7	44.1

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול למבוטחים (בלבד):

מספר מבוטחים

	ליום 31 בדצמבר, 2017					
דמי ניהול מהפקדות (1) / דמי ניהול מנכסים (1)	0%	0% - 1.0%	1.0% - 2%	2% - 3.0%	3.0% - 4%	לא פעילים
0% - 0.25%	3,215	147	1,787	63	153	2,245
0.25% - 0.50%	1,896	20	58	376	93	5,317
0.5% - 0.75%	5,433	9	22	405	126	6,678
0.75% - 1.05%	1,195	1	4	17	5,436	35,226

סך נכסים באלפי ש"ח

	ליום 31 בדצמבר, 2017					
דמי ניהול מהפקדות (1) / דמי ניהול מנכסים (1)	0%	0% - 1.0%	1.0% - 2%	2% - 3.0%	3.0% - 4%	לא פעילים
0% - 0.25%	225,038	8,269	87,397	4,982	5,766	51,857
0.25% - 0.50%	110,388	1,144	4,824	32,793	6,156	50,610
0.5% - 0.75%	297,034	574	1,733	25,592	9,008	84,979
0.75% - 1.05%	45,270	380	183	1,811	186,017	292,891

2. הטווח כולל את השיעור הנמוך המצוין בו ולא כולל את השיעור הגבוה המצוין בו (למעט הטווח האחרון שכולל את השיעור המירבי).

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהמבוטחים בקרן, נוסף לדמי הניהול, הינו 1,795 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 "הוצאות ישירות" בדוח הכספי של הקרן.

מקבלי קצבה

ליום 31 בדצמבר, 2017		
דמי ניהול מנכסים	מספר מקבלי קצבה	סך נכסים באלפי ש"ח
0.45% - 0.6%	1,578	107,137

3. <u>מידע אודות דמי ניהול</u> (המשך)

ב. **<u>מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן</u>** [1]

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017
שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	0.81%
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	0.27%
סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)	239,148
שיעור הנכסים המנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך נכסים נטו (באחוזים)	15.58%
מספר חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים	3,871
שיעור חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך המבוטחים (באחוזים)	5.54%

[1] למבוטחים פעילים בלבד.

4. <u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u>

א. **<u>פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u>**

למדיניות ההשקעה המוצהרת של מסלולי ההשקעה של הקרן לשנת 2018, בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-13 בענין הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, ראה באתר החברה בקישורים הבאים:

1. מסלול יעד לפרישה 2020
2. מסלול יעד לפרישה 2025
3. מסלול יעד לפרישה 2030
4. מסלול יעד לפרישה 2035
5. מסלול יעד לפרישה 2040
6. מסלול יעד לפרישה 2045
7. מסלול יעד לפרישה 2050
8. מסלול יעד לפרישה 2055
9. מסלול יעד לפרישה 2060
10. תיק פנסיונרים
11. תיק פנסיונרים חדשים

4. **<u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u> (המשך)**

ב. **<u>ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת</u>**

להלן ניתוח השינויים המהותיים שחלו בהרכב תיקי ההשקעות בפועל במהלך שנת 2017 לעומת שנת 2016:

1. <u>תיק פנסיונרים משלימה</u> - במהלך השנה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2016.
2. <u>מסלול יעד לפרישה 2020</u> – אחוז הנכסים המובנים במסלול ירד מכ- 3.3% לכ- 1.6%.
3. <u>מסלול יעד לפרישה 2025</u> - אחוז הנכסים המובנים במסלול ירד מכ- 3.2% לכ- 1.4%.
4. <u>מסלול יעד לפרישה 2030</u> - אחוז הנכסים המובנים במסלול ירד מכ -3% לכ- 1.3%.
5. <u>מסלול יעד לפרישה 2035</u> – אחוז ההלוואות במסלול ירד מכ- 9.3% לכ- 7.5%. בחלק האחר של התיק, אחוז הנכסים מובנים ירד מכ- 3.1% לכ- 1.2%.
6. <u>מסלול יעד לפרישה 2040</u> - אחוז ההלוואות במסלול ירד מכ- 9.4% לכ- 7.1%. בחלק האחר של התיק, אחוז הנכסים מובנים ירד מכ- 3.1% לכ- 1.2%.
7. <u>מסלול יעד לפרישה 2045</u> – אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 15.5% לכ- 20.3%, מהצד השני, ירד אחוז ההלוואות מכ- 10.2% לכ- 7.2%. בחלק האחר של התיק ירד אחוז הנכסים המובנים מכ- 3.1% לכ- 1.1%.
8. <u>מסלול יעד לפרישה 2050</u> - אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 13.3% לכ- 19.7%, מהצד השני, ירד אחוז ההלוואות מכ- 11.1% לכ- 7.7%. בחלק האחר של התיק ירד אחוז הנכסים המובנים מכ- 3.1% לכ- 1%.
9. <u>מסלול יעד לפרישה 2055</u> - אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 15% לכ- 22.1%, מהצד השני, ירד אחוז ההלוואות מכ- 10.3% לכ- 6%. בחלק האחר של התיק ירד אחוז הנכסים המובנים מכ- 2.6% לכ- 0.6%.
10. <u>מסלול יעד לפרישה 2060</u> - אחוז אגרות החוב הקונצרניות הסחירות עלה מכ- 18.1% לכ- 24.3%, מהצד השני, ירד אחוז ההלוואות מכ- 7.6% לכ- 4.5%. בחלק האחר של התיק ירד אחוז הנכסים המובנים מכ- 2.5% לכ- 0.6%.

5. **<u>ניהול סיכונים</u>**

א. <u>מדיניות הנהלת הקרן בניהול סיכונים השיטות וההערכות</u>

לתיאור מדיניות ניהול הסיכונים של החברה ופירוט בדבר הסיכונים להם היא חשופה ראה דוח עסקי תאגיד, סעיף 18 ו- 26.

ב. **<u>סיכוני נזילות:</u>**

סיכון הנזילות נובע מאי הוודאות לגבי שיעור משיכת הכספים מהקרן. במקרה של משיכת כספים בהיקף ניכר, בעיקר כתוצאה משינוי בטעמי ציבור המשקיעים במשק, הקרן עלולה להיקלע למצב שבו תמורת המימוש של הנכסים נמוכה משווים ההוגן בתנאי שוק רגילים ו/או שהקרן לא תוכל לממש את היקף הנכסים הדרוש בכדי להחזיר לעמיתים את כספם.

החברה המנהלת בוחנת מעת לעת את שיעור החשבונות הנזילים כדי לוודא ששיעור הנכסים הסחירים והנזילים אינו יורד בצורה משמעותית מתחת לשיעור זה. היקף הנכסים הנזילים בתיק ההשקעות מותאם לצפי חודשי של משיכות עמיתים אשר נעשה לאור הרכב העמיתים בקרן, התנהגות היסטורית עונתית ותגובה לאירועים מאקרו כלכליים. היקף ההשקעה בנכסים הנזילים משתנה מעת לעת כאמור הן על פי צרכי הנזילות והן לצרכי ביצוע חלופות השקעה בין האפיקים השונים.

מדיניות הקרן להשקיע חלק מנכסיה באפיקים שקליים בבנקים (עו"ש, פח"ק/פר"י, פק"מ), אשר הינם נזילים באופן מיידי למשיכה וכן בנכסים סחירים באפיקי ההשקעה.

ליום 31 בדצמבר, 2017

נזילות (בשנים)	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה
	נכסים (באלפי ש"ח)									
נכסים נזילים וסחירים	162,316	140,225	169,703	239,060	270,815	182,128	86,286	32,131	10,123	95,735
מח"מ של עד שנה *)	1,344	1,613	1,875	2,516	2,655	1,770	859	211	65	-
מח"מ מעל שנה	22,880	18,943	25,306	35,570	38,310	25,505	12,492	3,632	908	-
אחרים *)	(3,387)	406	7,979	9,035	11,150	10,450	4,557	1,460	554	11,178
סה"כ	183,153	161,187	204,863	286,181	322,930	219,853	104,194	37,434	11,650	106,913

*) נכסים בעלי פירעון נקוב של עד שנה נכללו במח"מ של עד שנה ונכסים ללא מועד פירעון נקוב נכלל בנכסים אחרים.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק:</u>

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u>

סיכון זה בא לידי ביטוי בשינויים אפשריים בבסיס ההצמדה של הנכסים בקרן כגון: שערי החליפין של השקל מול מטבעות זרים ומדד המחירים לצרכן.
ההקצאה האסטרטגית של נכסי הקרן לבסיסי ההצמדה השונים נקבעת ע"י ועדת ההשקעות תוך התחשבות בשיקולי פיזור החשיפות והשאת תשואה למבוטחי הקרן. היקף ההשקעה נקבע על פי הערכות של מגמות ושינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

נכסי הקרן מושקעים באפיק הצמוד למדד המחירים לצרכן במטרה לשמור על הערך הריאלי של ההשקעה ובאפיקים שאינם צמודים וזאת בתקופות בהן הצפי והערכות המאקרו כלכליות תומכים באפשרות לתשואה עודפת באפיקים חלופיים לאפיק הצמוד למדד. בנוסף, מבוצעת השקעה בנכסים בחו"ל ובנכסים צמודי מט"ח החשופים לשינויים בשער החליפין של השקל בעיקר מול הדולר והיורו. ניהול סך חשיפת המט"ח מבוצע ברמת תיק ההשקעות בהתאם לסף שנקבע במדיניות ההשקעות. החברה מבצעת גידורי מט"ח על מנת לעמוד בסף האמור.

היקף ההשקעה בהתאם לבסיסי ההצמדה של הנכסים נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקרן בהתאם להערכות ושיקולים כאמור בכפוף לשקלול פרמיית הסיכון ובכפוף למגמות והשינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	61,616	83,522	7,677	26,054	4,284	183,153
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(10,547)	-	-	9,966	581	-

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	48,423	69,286	11,487	26,535	5,456	161,187
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(10,362)	(1,350)	-	8,655	3,057	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

1. סיכון מדד וסיכון מטבע (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2030	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	62,969	73,312	18,502	40,828	9,252	204,863
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(25,698)	(1,254)	617	21,112	5,223	-

מסלול יעד לפרישה 2035	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	84,862	88,002	32,401	64,819	16,097	286,181
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(52,092)	(1,246)	1,233	42,053	10,052	-

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	100,940	77,993	45,134	81,247	17,616	322,930
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(75,764)	(822)	1,848	59,011	15,727	-

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	72,490	51,366	29,809	54,032	12,156	219,853
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(50,602)	(544)	1,079	39,976	10,091	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

1. סיכון מדד וסיכון מטבע (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2050	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	36,186	24,199	14,061	24,206	5,542	104,194
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(22,358)	(254)	462	17,303	4,847	-

מסלול יעד לפרישה 2055	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	12,815	8,839	5,162	8,578	2,040	37,434
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(7,984)	(91)	154	6,141	1,780	-

מסלול יעד לפרישה 2060	ליום 31 בדצמבר, 2017					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול, נטו	4,340	2,560	1,524	2,599	627	11,650
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	(2,389)	(28)	46	1,886	485	-

מקבלי פנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2017		
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	סך הכל
	אלפי ש"ח		
סך נכסי המסלול, נטו	16,295	90,618	106,913

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק:</u> (המשך)

2. <u>סיכון מרווח אשראי</u>

סיכון מרווח אשראי נובע מהתרחבות של מרווחי האשראי לפיהם נסחרים נכסי החוב הקונצרני ביחס לאג"ח הממשלתי. מרווח האשראי נקבע בהתאם לדירוג האשראי של נכסי הקרן ומבטא בין השאר את ההסתברות לחדלות פירעון ואת שיעור ההפסד במקרה של פשיטת רגל של החברה המנפיקה/לווה.

3. <u>סיכון ריבית</u>

סיכון ריבית נובע מתנודתיות של עקום הריבית חסר הסיכון אשר מושפע בעיקר מהתשואות של אג"ח ממשלתי. גובה החשיפה לשינויי ריבית מושפע ממשך החיים הממוצע (מח"מ) של נכסי החוב.

הסיכון מציג את ההשפעה של שינוי בשיעור הריבית על התשואה.

א. <u>ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על תשואת המסלול:</u>

ליום 31 בדצמבר, 2017	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+1%	-1%
	אחוזים	
מסלול יעד לפרישה 2020	(2.61)	2.80
מסלול יעד לפרישה 2025	(2.91)	3.16
מסלול יעד לפרישה 2030	(2.47)	2.68
מסלול יעד לפרישה 2035	(2.10)	2.28
מסלול יעד לפרישה 2040	(1.68)	1.83
מסלול יעד לפרישה 2045	(1.67)	1.82
מסלול יעד לפרישה 2050	(1.68)	1.83
מסלול יעד לפרישה 2055	(1.71)	1.86
מסלול יעד לפרישה 2060	(1.68)	1.83
מקבלי פנסיה	2.11	(2.71)

ב. **<u>השפעה של שינויים בעקום הריבית על סכום הקצבה:</u>**

ליום 31 בדצמבר, 2017	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+0.5%	-0.5%
	אחוזים	
תיק מקבלי פנסיה	1.12	(1.27)

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק:</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>:

מסלול יעד לפרישה 2020	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	1,656	-	-	737	2,393	19.0%
ביטוח	305	-	-	201	506	4.0%
ביומד	42	16	-	791	849	6.7%
טכנולוגיה	929	22	-	1,586	2,537	20.2%
מסחר ושירותים	701	56	6	274	1,037	8.2%
נדל"ן ובינוי	1,371	140	-	271	1,782	14.2%
תעשייה	856	38	-	1,319	2,213	17.6%
השקעה ואחזקות	617	20	-	-	637	5.1%
נפט וגז	363	3	-	-	366	2.9%
אחר	207	-	-	53	260	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	7,047	295	6	5,232	12,580	100.0%

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2025	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	2,694	-	-	1,167	3,861	18.9%
ביטוח	496	-	-	318	814	4.0%
ביומד	68	26	-	1,263	1,357	6.6%
טכנולוגיה	1,511	35	-	2,671	4,217	20.6%
מסחר ושרותים	1,142	92	4	435	1,673	8.2%
נדל"ן ובינוי	2,232	227	-	442	2,901	14.2%
תעשיה	1,394	62	-	2,098	3,554	17.4%
השקעה ואחזקות	1,005	33	-	-	1,038	5.1%
נפט וגז	590	5	-	-	595	2.9%
אחר	338	-	-	84	422	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	11,470	480	4	8,478	20,432	100.0%

ליום 31 בדצמבר, 2017

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2030	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
ענף משק						
בנקים	4,922	-	-	2,139	7,061	18.9%
ביטוח	908	-	-	583	1,491	4.0%
ביומד	125	47	-	2,316	2,488	6.7%
טכנולוגיה	2,765	64	-	4,811	7,640	20.5%
מסחר ושרותים	2,088	168	5	797	3,058	8.2%
נדל"ן ובינוי	4,082	416	-	808	5,306	14.2%
תעשיה	2,550	114	-	3,843	6,507	17.4%
השקעה ואחזקות	1,838	61	-	-	1,899	5.1%
נפט וגז	1,079	8	-	-	1,087	2.9%
אחר	618	-	-	153	771	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	20,975	878	5	15,450	37,308	100.0%

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2035	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
ענף משק						
בנקים	9,173	-	-	3,978	13,151	19.0%
ביטוח	1,689	-	-	1,083	2,772	4.0%
ביומד	232	88	-	4,308	4,628	6.7%
טכנולוגיה	5,148	119	-	8,875	14,142	20.4%
מסחר ושרותים	3,888	313	7	1,482	5,690	8.2%
נדל"ן ובינוי	7,601	774	-	1,504	9,879	14.2%
תעשיה	4,746	211	-	7,147	12,104	17.5%
השקעה ואחזקות	3,423	113	-	-	3,536	5.1%
נפט וגז	2,009	16	-	-	2,025	2.8%
אחר	1,151	-	-	285	1,436	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	39,060	1,634	7	28,662	69,363	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק:</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2040	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	12,808	-	-	5,575	18,383	19.0%
ביטוח	2,359	-	-	1,518	3,877	4.0%
ביומד	324	123	-	6,030	6,477	6.7%
טכנולוגיה	7,190	167	-	12,356	19,713	20.3%
מסחר ושרותים	5,430	437	7	2,076	7,950	8.2%
נדל"ן ובינוי	10,616	1,080	-	2,101	13,797	14.2%
תעשיה	6,629	295	-	10,010	16,934	17.5%
השקעה ואחזקות	4,781	158	-	-	4,939	5.1%
נפט וגז	2,806	22	-	-	2,828	2.9%
אחר	1,608	-	-	400	2,008	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	54,551	2,282	7	40,066	96,906	100.0%

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2045	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	8,612	-	-	3,707	12,319	19.0%
ביטוח	1,586	-	-	1,009	2,595	4.0%
ביומד	218	83	-	4,025	4,326	6.7%
טכנולוגיה	4,834	112	-	8,250	13,196	20.3%
מסחר ושרותים	3,649	294	5	1,381	5,329	8.2%
נדל"ן ובינוי	7,138	727	-	1,413	9,278	14.3%
תעשיה	4,457	199	-	6,667	11,323	17.4%
השקעה ואחזקות	3,214	106	-	-	3,320	5.1%
נפט וגז	1,887	15	-	-	1,902	2.9%
אחר	1,080	-	-	266	1,346	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	36,675	1,536	5	26,718	64,934	100.0%

ליום 31 בדצמבר, 2017

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק:</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2050	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	ליום 31 בדצמבר, 2017					
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	4,013	-	-	1,735	5,748	19.0%
ביטוח	739	-	-	472	1,211	4.0%
ביומד	102	39	-	1,881	2,022	6.7%
טכנולוגיה	2,253	52	-	3,776	6,081	20.1%
מסחר ושרותים	1,702	138	2	646	2,488	8.2%
נדל"ן ובינוי	3,327	339	-	658	4,324	14.3%
תעשיה	2,078	93	-	3,118	5,289	17.5%
השקעה ואחזקות	1,498	49	-	-	1,547	5.1%
נפט וגז	880	7	-	-	887	2.9%
אחר	504	-	-	124	628	2.2%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	17,096	717	2	12,410	30,225	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2055	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	%
	ליום 31 בדצמבר, 2017					
			אלפי ש"ח			מסה"כ
<u>ענף משק</u>						
בנקים	1,454	-	-	618	2,072	19.0%
ביטוח	269	-	-	168	437	4.0%
ביומד	37	14	-	674	725	6.6%
טכנולוגיה	817	19	-	1,355	2,191	20.1%
מסחר ושרותים	616	49	1	231	897	8.2%
נדל"ן ובינוי	1,206	123	-	239	1,568	14.4%
תעשיה	754	34	-	1,114	1,902	17.4%
השקעה ואחזקות	544	18	-	-	562	5.2%
נפט וגז	319	3	-	-	322	3.0%
אחר	183	-	-	44	227	2.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	6,199	260	1	4,443	10,903	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק:</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017				
מסלול יעד לפרישה 2060	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח				מסה"כ
<u>ענף משק</u>					
בנקים	444	-	188	632	19.1%
ביטוח	81	-	51	132	4.0%
ביומד	11	4	205	220	6.7%
טכנולוגיה	248	6	411	665	20.1%
מסחר ושרותים	187	15	70	272	8.2%
נדל"ן ובינוי	366	37	72	475	14.4%
תעשיה	228	10	339	577	17.4%
השקעה ואחזקות	164	5	-	169	5.1%
נפט וגז	97	1	-	98	3.0%
אחר	55	-	13	68	2.0%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	1,881	78	1,349	3,308	100.0%

בתיק מקבלי פנסיה ליום 31 בדצמבר, 2017 אין השקעה במכשירים הוניים.

ד. <u>סיכוני אשראי:</u>

סיכון אשראי מתייחס להפסדים העלולים להיגרם לקרן כתוצאה משינוי (זמני או קבוע) ביכולתם של מנפיקים/לווים לעמוד בהתחייבויותיהם הפיננסיות לקרן, בפרט יכולתם לפרוע קרן או לבצע תשלומי ריבית במועד. שינויים בהערכת הסיכון של מנפיקים/לווים משפיעים גם על מרווח האשראי הגלום במחיר נכסי החוב, ולפיכך על שווין ההוגן.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה וחוזרי הממונה, בפרט, פעילויות ההלוואות ואשראי לא סחיר מתבצעות על פי מדיניות האשראי הלא סחיר שאושרה בדירקטוריון. כל עסקת אשראי מעבר לסכום מינימלי מועברת לאישור ועדת משנה לאשראי. עסקאות אשראי בסכומים גדולים יאושרו עפ"י מדרג סמכויות שבנוהלי אגף השקעות ו/או בנסיבות מיוחדות בהמלצת ועדת משנה לאשראי ו/או אגף השקעות, יובאו לאישור גם בועדת השקעות. כל עסקה מדורגת בדירוג חיצוני, או בדירוג פנימי על פי מודל דירוג פנימי מאושר או בהסתמך על דירוג בנק או מבטח אחר ששותף לעסקה. ניתן לבצע גם עסקאות לא מדורגות או בדירוג נמוך מדירוג השקעה בתנאים מסוימים כמפורט בהוראות הרגולטור, דרישות חוקיות ובכפוף לנהלי החברה. לכל הלוואה מותאמת מוגשת חוות דעת מטעם מנהל הסיכונים או מי מטעמו לועדת משנה לאשראי בכפוף לנהלי שנקבעו לנושא. ועדת ההשקעות מפקחת על רמת פיזור נאותה בתיק נכסי החוב כולל שמירה על מגבלות חשיפה הנגזרות מתקנות השקעה ו/או מדיניות הקופה. במסגרת פעילות ניהול סיכוני האשראי מתבצעת הערכה שוטפת של הסיכונים תוך מאמץ לאיתור מוקדם של חובות בעייתיים לטיפול.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי (המשך)

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2020	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	109,178	20,992	130,170
בחו"ל	9,906	42	9,948
סך הכל נכסי חוב	119,084	21,034	140,118

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2025	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	82,926	18,165	101,091
בחו"ל	9,168	32	9,200
סך הכל נכסי חוב	92,094	18,197	110,291

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2030	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	80,886	24,467	105,353
בחו"ל	11,771	35	11,806
סך הכל נכסי חוב	92,657	24,502	117,159

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2035	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	88,905	34,329	123,234
בחו"ל	16,457	50	16,507
סך הכל נכסי חוב	105,362	34,379	139,741

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2040	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	70,626	36,946	107,572
בחו"ל	18,633	55	18,688
סך הכל נכסי חוב	89,259	37,001	126,260

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי (המשך)

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2045	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	46,794	24,868	71,662
בחו"ל	12,753	37	12,790
סך הכל נכסי חוב	59,547	24,905	84,452

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2050	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	21,377	12,282	33,659
בחו"ל	5,933	18	5,951
סך הכל נכסי חוב	27,310	12,300	39,610

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2055	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	8,321	3,605	11,926
בחו"ל	2,340	5	2,345
סך הכל נכסי חוב	10,661	3,610	14,271

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
מסלול יעד לפרישה 2060	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	2,778	903	3,681
בחו"ל	729	1	730
סך הכל נכסי חוב	3,507	904	4,411

	ליום 31 בדצמבר, 2017		
תיק מקבלי פנסיה	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	90,618	-	90,618

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

א. נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה
	דירוג מקומי (*)									
	אלפי ש"ח									
נכסי חוב סחירים בארץ										
אגרות חוב ממשלתיות	72,561	58,755	54,426	54,111	35,548	23,747	11,131	3,973	1,201	90,618
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:										
AA ומעלה	25,073	16,546	18,052	23,741	23,685	15,466	6,893	2,926	1,048	-
BBB עד A	10,672	7,049	7,779	10,226	10,561	7,035	3,111	1,319	492	-
נמוך מ- BBB	36	24	25	33	32	21	9	4	1	-
לא מדורג	836	552	604	794	800	525	233	99	36	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	109,178	82,926	80,886	88,905	70,626	46,794	21,377	8,321	2,778	90,618
נכסי חוב שאינם סחירים בארץ										
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:										
AA ומעלה	7,602	6,419	7,610	11,320	12,275	8,197	3,931	1,288	350	-
BBB עד A	745	919	1,106	1,533	1,647	1,068	509	127	43	-
נמוך מ- BBB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
לא מדורג	229	161	177	240	248	162	78	27	8	-
הלוואות לאחרים	12,416	10,666	15,574	21,236	22,776	15,441	7,764	2,163	502	-
סך הכל אגרות חוב קונצרניות ופקדונות בבנקים	8,576	7,499	8,893	13,093	14,170	9,427	4,518	1,442	401	-
סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	20,992	18,165	24,467	34,329	36,946	24,868	12,282	3,605	903	-
סך הכל נכסי חוב בארץ	130,170	101,091	105,353	123,234	107,572	71,662	33,659	11,926	3,681	90,618
מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	1,832	1,565	1,746	2,373	2,544	1,695	838	236	64	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) נכסי החוב בדירוג פנימי אינם מדורגים ע"י חברה חיצונית.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים (המשך)

ב. נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה
	דירוג בינלאומי (*)									
	אלפי ש"ח									
נכסי חוב סחירים בחו"ל										
אגרות חוב ממשלתיות	771	713	916	1,281	1,450	992	462	182	57	-
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:										
BBB	4,726	4,375	5,616	7,851	8,890	6,085	2,830	1,117	348	-
נמוך מ- BBB	4,119	3,812	4,895	6,843	7,748	5,303	2,467	973	303	-
לא מדורג	290	268	344	482	545	373	174	68	21	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	9,906	9,168	11,771	16,457	18,633	12,753	5,933	2,340	729	-
נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל										
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:										
A ומעלה	42	32	35	50	55	37	18	5	1	-
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	9,948	9,200	11,806	16,507	18,688	12,790	5,951	2,345	730	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן עבור נכסים שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, הלוואות ופיקדונות מחושב ע"פ מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים ע"י חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

שיעורי הריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2017

נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה
AA ומעלה	1.14	1.15	1.15	1.17	1.18	1.17	1.23	1.30	1.13	-
A	2.55	2.59	2.49	2.48	2.47	2.46	2.44	2.36	2.65	-
BBB	3.55	3.73	3.74	3.69	3.67	3.68	3.67	3.71	3.80	-
לא מדורג	4.27	3.81	3.33	3.26	3.25	3.24	3.28	3.97	3.65	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	18,634	13.3%
ביטוח	2,983	2.1%
טכנולוגיה	2,649	1.9%
מסחר ושרותים	10,130	7.2%
נדל"ן ובינוי	18,154	13.0%
תעשיה	3,606	2.6%
השקעה ואחזקות	4,725	3.4%
נפט וגז	2,329	1.7%
אחר	3,576	2.6%
אג"ח ממשלתי	73,332	52.2%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	140,118	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	14,430	13.1%
ביטוח	2,373	2.2%
טכנולוגיה	2,422	2.2%
מסחר ושרותים	7,400	6.7%
נדל"ן ובינוי	13,099	11.9%
תעשיה	3,019	2.7%
השקעה ואחזקות	3,860	3.5%
נפט וגז	1,671	1.5%
אחר	2,549	2.3%
אג"ח ממשלתי	59,468	53.9%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	110,291	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2030	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	16,841	14.4%
ביטוח	2,868	2.4%
טכנולוגיה	2,936	2.5%
מסחר ושרותים	11,980	10.2%
נדל"ן ובינוי	14,402	12.3%
תעשיה	3,665	3.1%
השקעה ואחזקות	4,331	3.7%
נפט וגז	1,905	1.6%
אחר	2,889	2.5%
אג"ח ממשלתי	55,342	47.3%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	117,159	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2035	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	22,931	16.4%
ביטוח	3,918	2.8%
טכנולוגיה	4,021	2.9%
מסחר ושרותים	17,354	12.4%
נדל"ן ובינוי	19,057	13.6%
תעשיה	4,941	3.5%
השקעה ואחזקות	5,732	4.1%
נפט וגז	2,496	1.8%
אחר	3,899	2.8%
אג"ח ממשלתי	55,392	39.7%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	139,741	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	24,161	19.1%
ביטוח	4,244	3.4%
טכנולוגיה	4,462	3.5%
מסחר ושרותים	18,528	14.7%
נדל"ן ובינוי	19,520	15.5%
תעשיה	5,473	4.3%
השקעה ואחזקות	5,995	4.7%
נפט וגז	2,759	2.2%
אחר	4,120	3.3%
אג"ח ממשלתי	36,998	29.3%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	126,260	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	16,139	19.1%
ביטוח	2,859	3.4%
טכנולוגיה	3,031	3.6%
מסחר ושרותים	12,522	14.8%
נדל"ן ובינוי	12,851	15.2%
תעשיה	3,703	4.4%
השקעה ואחזקות	3,971	4.7%
נפט וגז	1,891	2.2%
אחר	2,746	3.3%
אג"ח ממשלתי	24,739	29.3%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	84,452	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u> (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2050	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	7,410	18.7%
ביטוח	1,314	3.3%
טכנולוגיה	1,442	3.6%
מסחר ושרותים	6,090	15.4%
נדל"ן ובינוי	5,995	15.1%
תעשיה	1,749	4.4%
השקעה ואחזקות	1,887	4.8%
נפט וגז	862	2.2%
אחר	1,268	3.2%
אג"ח ממשלתי	11,593	29.3%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	39,610	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2055	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	2,848	20.0%
ביטוח	523	3.7%
טכנולוגיה	480	3.4%
מסחר ושרותים	1,911	13.4%
נדל"ן ובינוי	2,200	15.4%
תעשיה	668	4.7%
השקעה ואחזקות	668	4.7%
נפט וגז	327	2.3%
אחר	491	3.4%
אג"ח ממשלתי	4,155	29.0%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	14,271	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2060	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
ענף משק		
בנקים	909	20.6%
ביטוח	171	3.9%
טכנולוגיה	156	3.5%
מסחר ושרותים	459	10.4%
נדל"ן ובינוי	733	16.6%
תעשיה	230	5.2%
השקעה ואחזקות	207	4.7%
נפט וגז	126	2.9%
אחר	162	3.7%
אג"ח ממשלתי	1,258	28.5%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	4,411	100.0%

תיק מקבלי פנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2017	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
ענף משק		
אג"ח ממשלתי	90,618	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים

החשיפה הגיאוגרפית בהתאם למקום הסיכון הסופי, מדינה או אזור גאוגרפי, לפי רלוונטיות. במקרים בהם לא ניתן לזהות את מקום החשיפה הסופית החשיפה נרשמה בהתאם למקום בו נסחר הנכס או התאגד.

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
מסלול יעד לפרישה 2020	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	72,561	40,957	7,352	6,491	-	18,631	145,992	-	145,992
ארה"ב	-	2,252	3,920	1,685	5,152	4,891	17,900	-	17,900
שווקים מתעוררים	-	-	-	982	3,061	173	4,216	-	4,216
אחר	771	6,834	1,308	1,450	1,282	3,400	15,045	-	15,045
סך הכל	73,332	50,043	12,580	10,608	9,495	27,095	183,153	-	183,153

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
מסלול יעד לפרישה 2025	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	58,755	28,010	11,961	5,218	-	16,681	120,625	-	120,625
ארה"ב	-	1,967	6,387	2,668	4,219	3,734	18,975	-	18,975
גרמניה	-	542	751	505	-	-	1,798	-	1,798
שווקים מתעוררים	-	-	-	1,320	3,257	127	4,704	-	4,704
מזרח אירופה	-	-	-	-	-	(3)	(3)	-	(3)
אחר	713	5,743	1,333	1,791	2,031	3,477	15,088	-	15,088
סך הכל	59,468	36,262	20,432	11,502	9,507	24,016	161,187	-	161,187

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
מסלול יעד לפרישה 2030	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	54,426	30,913	21,871	6,169	-	28,277	141,656	-	141,656
ארה"ב	-	2,481	11,620	4,890	5,016	6,640	30,647	-	30,647
יפן	-	-	-	728	1,539	95	2,362	-	2,362
גרמניה	-	696	1,375	925	-	1	2,997	-	2,997
צרפת	-	1,048	922	241	-	4	2,215	-	2,215
שווקים מתעוררים	-	-	-	2,238	4,741	148	7,127	-	7,127
מזרח אירופה	-	-	-	640	903	644	2,187	-	2,187
אחר	916	6,305	1,520	1,671	1,281	3,979	15,672	-	15,672
סך הכל	55,342	41,443	37,308	17,502	13,480	39,788	204,863	-	204,863

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2035	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	54,111	41,712	40,724	8,710	-	40,677	185,934	-	185,934
ארה"ב	-	3,442	21,539	9,093	7,083	11,604	52,761	-	52,761
יפן	-	-	-	1,354	2,861	178	4,393	-	4,393
גרמניה	-	974	2,559	1,720	-	-	5,253	-	5,253
צרפת	-	1,465	1,714	448	-	8	3,635	-	3,635
שווקים מתעוררים	-	-	-	3,965	7,491	200	11,656	-	11,656
מזרח אירופה	-	-	-	1,191	1,678	982	3,851	-	3,851
אחר	1,281	8,807	2,827	3,110	2,381	292	18,698	-	18,698
סך הכל	55,392	56,400	69,363	29,591	21,494	53,941	286,181	-	286,181

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2040	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	35,548	42,552	56,874	9,582	-	49,052	193,608	-	193,608
ארה"ב	-	3,895	30,090	12,742	7,923	13,229	67,879	-	67,879
יפן	-	-	-	1,897	4,009	249	6,155	-	6,155
גרמניה	-	1,102	3,580	2,411	-	-	7,093	-	7,093
צרפת	-	1,659	2,402	628	-	11	4,700	-	4,700
שווקים מתעוררים	-	-	-	5,397	9,417	204	15,018	-	15,018
מזרח אירופה	-	-	-	2,535	5,269	1,082	8,886	-	8,886
אחר	1,450	9,948	3,960	3,491	420	322	19,591	-	19,591
סך הכל	36,998	59,156	96,906	38,683	27,038	64,149	322,930	-	322,930

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2045	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	23,747	27,889	38,239	6,346	-	37,470	133,691	-	133,691
ארה"ב	-	2,672	20,068	8,473	5,334	8,398	44,945	-	44,945
יפן	-	-	-	1,262	2,666	165	4,093	-	4,093
גרמניה	-	754	2,394	1,603	-	-	4,751	-	4,751
צרפת	-	1,135	1,597	417	-	8	3,157	-	3,157
שווקים מתעוררים	-	-	-	3,602	6,350	122	10,074	-	10,074
מזרח אירופה	-	-	-	1,686	3,503	705	5,894	-	5,894
אחר	992	6,802	2,636	2,322	279	217	13,248	-	13,248
סך הכל	24,739	39,252	64,934	25,711	18,132	47,085	219,853	-	219,853

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

מסלול יעד לפרישה 2050	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	11,131	12,652	17,825	2,881	-	20,313	64,802	-	64,802
ארה"ב	-	1,234	9,302	3,965	2,602	3,121	20,224	-	20,224
יפן	-	-	-	590	1,247	78	1,915	-	1,915
גרמניה	-	351	1,118	750	-	-	2,219	-	2,219
צרפת	-	528	747	195	-	4	1,474	-	1,474
שווקים מתעוררים	-	-	-	1,684	2,963	55	4,702	-	4,702
מזרח אירופה	-	-	-	789	1,639	245	2,673	-	2,673
אחר	462	3,163	1,233	1,087	131	109	6,185	-	6,185
סך הכל	11,593	17,928	30,225	11,941	8,582	23,925	104,194	-	104,194

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
מסלול יעד לפרישה 2055	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	3,973	5,046	6,464	1,149	-	6,721	23,353	-	23,353
ארה"ב	-	489	3,331	1,413	876	921	7,030	-	7,030
יפן	-	-	-	210	445	28	683	-	683
גרמניה	-	138	402	267	-	1	808	-	808
צרפת	-	208	266	70	-	2	546	-	546
שווקים מתעוררים	-	-	-	608	1,111	16	1,735	-	1,735
מזרח אירופה	-	-	-	281	584	75	940	-	940
אחר	182	1,249	440	388	47	33	2,339	-	2,339
סך הכל	4,155	7,130	10,903	4,386	3,063	7,797	37,434	-	37,434

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2060	ליום 31 בדצמבר, 2017								
	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	1,201	1,763	1,959	388	-	2,084	7,395	-	7,395
ארה"ב	-	158	1,012	430	237	262	2,099	-	2,099
יפן	-	-	-	64	135	9	208	-	208
גרמניה	-	43	122	81	-	-	246	-	246
צרפת	-	65	81	21	-	-	167	-	167
שווקים מתעוררים	-	-	-	186	342	4	532	-	532
מזרח אירופה	-	-	-	86	178	18	282	-	282
אחר	57	389	134	119	14	8	721	-	721
סך הכל	1,258	2,418	3,308	1,375	906	2,385	11,650	-	11,650

מקבלי פנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2017				
	אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
		אלפי ש"ח			
ישראל	90,618	16,295	106,913	-	106,913

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u>

<u>סיכונים תפעוליים</u>

הסיכון התפעולי מתייחס להפסד שנובע מכשל או אי נאותות של תהליכים, אנשים או מערכות פנימיות או כתוצאה מאירוע חיצוני לחברה המנהלת. לדוגמה, מעילות והונאות בכספי החברה המנהלת עלולות להביא להפסדים בלתי צפויים; פריצה למערכת מחשב עלולה לגרום להשבתת פעילות זמנית, כמו כן טעויות אנוש בביצוע תהליכי השקעות, גביה וטיפול בכספי עמיתים
והתרחשות אירועים חיצוניים שאינם משביתי חברה ולכן אינם כלולים בתוכנית ההתאוששות מאסון (DRP/BCP). ארועים אלו עלולים להשפיע על יכולת החברה המנהלת לתפקד באופן אפקטיבי ולגרום לפגיעה בעסקיה.

<u>סיכונים משפטיים</u>

פעילות החברה המנהלת בתחום חסכון לטווח ארוך יוצרת חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות ועיצומים מצד הממונה תקדימים משפטיים העלולים להגדיל את סכומי התביעות, וכן תביעות כתוצאה מהליכים משפטיים בגין ליקויים בניסוח ותפעול ההסכמים אליהם כפופה החברה המנהלת.

<u>גורמי סיכון נוספים</u>

מסלול יעד לפרישה 2020

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי	X		
	שינויים בשערי מניות		X	
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים		X	
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u> (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה: 2025, 2030, 2035.

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים במרווח אשראי	X		
	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים		X	
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

מסלולי יעד לפרישה: 2040, 2045, 2050, 2055, 2060.

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית	X		
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u> (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

תיק פנסיונרים

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בריבית (סיכון אי התאמת פער מחמ"מ)		X	
סיכונים ענפיים				
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

6. <u>מבטח משנה</u>

לפרטים אודות מבטח המשנה ראה באור 12 בדוח הכספי.

7. <u>הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן</u>

יצוין, כי מבלי לסייג את חוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן על הדוחות הכספיים, חוות הדעת כוללת הפניית תשומת לב לחשיפות המתוארות בביאור 17א' לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

<u>תאריך</u>: 25 במרס, 2018

ערן גריפל	גיא קריגר
יו"ר הדירקטוריון	מנהל כללי

מנורה מבטחים

דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הצהרה (certification)

אני, **גיא קריגר**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2017 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

   4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

   4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

   4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

   5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

   5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיא קריגר
מנכ"ל

25 במרס, 2018

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **רן קלמי**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2017 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

   4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

   4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

   4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

   5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

   5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רן קלמי
סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

25 במרס, 2018

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית** (להלן - "**קרן הפנסיה**") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2017 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2017 הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח: 25 במרס, 2018

ערן גריפל	**גיא קריגר**	**רן קלמי**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל	סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח רואה החשבון המבקר למבוטחים של מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של "מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת) ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות ובהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ובתקנות מס הכנסה.
בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקרן (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ובתקנות מס הכנסה, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015 והדוח שלנו, מיום 25 במרס, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
25 במרס, 2018

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מנורה מבטחים

דוחות כספיים

מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2017

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

"מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2017

תוכן העניינים

	עמוד
דוח רואה החשבון המבקר	2
דוחות על המצב הכספי	3
דוחות הכנסות והוצאות	4
דוחות תנועה בקרן הפנסיה	5
באורים לדוחות הכספיים	6-47

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח רואה החשבון המבקר

למבוטחים של "מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית

המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של "מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה המנהלת) לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016, את דוחות ההכנסות וההוצאות ואת דוחות התנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר, 2017 ו- 2016 ואת תוצאות פעולותיה והתנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2017, 2016 ו- 2015 בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 25 במרס, 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
25 במרס, 2018

דוחות על המצב הכספי

	באור	ליום 31 בדצמבר, 2017	2016
		אלפי ש"ח	
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים		81,770	79,528
חייבים ויתרות חובה	3	23,631	22,744
		105,401	102,272
השקעות פיננסיות			
נכסי חוב סחירים	4	690,099	518,497
נכסי חוב שאינם סחירים	5	176,832	160,574
מניות	6	345,959	249,115
השקעות אחרות	7	331,654	235,057
סך כל ההשקעות הפיננסיות		1,544,544	1,163,243
נכסי ביטוח משנה		8,712	6,885
סך כל הנכסים		1,658,657	1,272,400
זכאים ויתרות זכות	8	20,299	13,691
התחייבויות פנסיוניות:	9		
התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה			
התחייבויות לעמיתים מבוטחים		659,865	465,673
התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים		874,831	709,256
סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה		1,534,696	1,174,929
התחייבויות לפנסיונרים			
התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה		83,060	67,545
התחייבויות לנכים		4,294	3,137
התחייבויות לשאירי מבוטח		16,221	12,772
עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו		4,618	3,016
עתודה לפנסיונרים		(1,056)	(828)
סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים		107,137	85,642
גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים		(3,407)	(701)
גירעון אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית		(68)	(1,161)
סך הכל גירעון אקטוארי		(3,475)	(1,862)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות		1,638,358	1,258,709
סך כל ההתחייבויות		1,658,657	1,272,400

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

25 במרס, 2018			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	גיא קריגר מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
		2017	2016	2015
	באור	אלפי ש"ח		
הכנסות (הפסדים)				
ממזומנים ושווי מזומנים		(1,173)	(566)	(405)
מהשקעות:				
מנכסי חוב סחירים		23,389	9,722	3,769
מנכסי חוב שאינם סחירים		10,928	4,806	4,450
ממניות		36,522	9,626	6,335
מהשקעות אחרות		39,148	17,384	292
סך כל ההכנסות מהשקעות		109,987	41,538	14,846
הכנסות אחרות		2,272	1,454	1,379
סך כל ההכנסות		111,086	42,426	15,820
הוצאות				
דמי ניהול	10	14,454	10,559	9,012
הוצאות ישירות	11	1,795	1,447	856
מסים	16	20	58	487
סך כל ההוצאות		16,269	12,064	10,355
עודף הכנסות על הוצאות		94,817	30,362	5,465

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר	1,258,709	1,003,735	814,085
תקבולים:			
תקבולים מדמי גמולים	344,889	243,503	200,499
חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים	(14,774)	(10,694)	(8,160)
סך כל התקבולים	330,115	232,809	192,339
תשלומים:			
תשלומים לפנסיונרים			
תשלומי פנסיית זקנה	3,858	3,210	2,616
תשלומי פנסיית נכות	655	633	186
תשלומי פנסיית שאירים	718	534	375
	5,231	4,377	3,177
תשלומים אחרים			
פדיונות	13,610	10,330	9,719
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות	(2,970)	(4,457)	504
	10,640	5,873	10,223
סך כל התשלומים, נטו	15,871	10,250	13,400
העברות צבירה לקרן			
העברות מחברות ביטוח	1,826	2,007	553
העברות מקרנות פנסיה חדשות	22,982	17,114	10,915
העברות מקופות גמל	369	1,356	958
סך כל העברות צבירה לקרן	25,177	20,477	12,426
העברות צבירה מהקרן			
העברות לחברות ביטוח	6,819	2,995	761
העברות לקרנות פנסיה חדשות	37,415	12,078	4,628
העברות לקופות גמל	10,355	3,351	1,791
סך כל העברות צבירה מהקרן	54,589	18,424	7,180
העברות צבירה, נטו	(29,412)	2,053	5,246
עודף הכנסות על הוצאות מועבר מדוח הכנסות והוצאות	94,817	30,362	5,465
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר	1,638,358	1,258,709	1,003,735

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1 :- כללי

א. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

מבטחים החדשה פלוס, הקרן	- מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
החברה המנהלת	- מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (ראה סעיף ד' להלן).
מבטחים החדשה	- מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
מנורה החזקות	- מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
מנורה ביטוח	- מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מבוטח	- מי שהצטרף לקרן הפנסיה ולזכותו רשומה יתרת זכאות צבורה וטרם החל לקבל פנסיית זקנה מהקרן.
פנסיונר קיים	- מקבל קצבה שאינו פנסיונר חדש.
פנסיונר חדש	- מקבל קצבה שזכאותו לקצבה החלה לאחר 1 בינואר, 2018.
רשות שוק ההון	- רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
הממונה	- הממונה שוק ההון, ביטוח וחסכון.
תקנות מס הכנסה	- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
חוק הפיקוח (ביטוח)	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק קופות הגמל	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
בעלי עניין	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
מדד	- מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
אגרות חוב ממשלתיות	- אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל.

ב. הדוחות הכספיים הינם של מבטחים החדשה פלוס. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון.

ג. 1. החברה המנהלת מנהלת את שתי קרנות פנסיה - "מבטחים החדשה" והקרן האמורה - "מבטחים החדשה פלוס", וכן קופות גמל מסוגים שונים.

2. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה ונכסיהן.

ד. החברה המנהלת

החברה המנהלת הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה החזקות, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה המנהלת פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח (ביטוח), ולחוק קופות הגמל, משכך החברה המנהלת הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק קופות הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר העולה על תקרת השכר שניתן לבטח בקרן פנסיה חדשה מקיפה (התקרה מחושבת מדי חודש כשיעור של 20.5% מתוך פעמיים השכר הממוצע במשק, על בסיס שנתי מצטבר בתוך כל שנת מס), להפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה וכן לעמיתים שאינם מעוניינים בכיסוי ביטוחי למקרי נכות (מסלול יסוד).

הקרן קיבלה אישור עקרוני בשנת 1997 ואושרה כקרן פנסיה חדשה כללית החל מיום 1 בינואר, 2001. בחודש דצמבר, 2007 הוחלף תקנון מבטחים החדשה פלוס בתקנון המבוסס על תקנון מבטחים החדשה. לפי הוראות תקנון זה ניתנה למבוטחי הקרן אפשרות לבחור במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה") (בתוקף החל מחודש אוגוסט, 2008), אך ככל שהמבוטח לא ביקש אחרת - הוא ימשיך להיות מבוטח במסלול שאין בו כיסויים ביטוחיים כאמור, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד (ביטוח זקנה משמעו תשלום פנסיית זקנה ממועד הפרישה לכל חיי הפנסיונר, ואם בחר בכך - גם לאלמנתו אחריו, לכל ימי חייה; כיסוי לביטוח זקנה בלבד מכונה "פנסיית יסוד").

1. במבטחים החדשה פלוס 12 מסלולי ביטוח, כדלקמן:

א. מסלול כללי - מסלול זה הוא מסלול ברירת המחדל בקרן, ובו הכיסוי הביטוחי המקסימלי המותר למקרה נכות (75%) ולשאירים במקרה של פטירה (100%) (לנשים לכל גיל הצטרפות, ולגברים עד לגיל הצטרפות של 47 שנים), כך שפנסיית השאירים מיועדת להיות דומה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה. הכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים לעמיתי מסלול זה עד לגיל 67 - לאשה ולגבר.

ב. מסלול עתיר חסכון - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיה נמוכה יותר (באופן משמעותי) במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה (הכיסויים האמורים ניתנים עד גיל 64 - לאשה ו-67 - לגבר), אך פנסיית זקנה גבוהה יותר.

ג. מסלול חסכון מרבי לפרישה מוקדמת - הדומה במהותו למסלול עתיר החסכון, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה), ובכך מביא לצבירת פנסיית זקנה גבוהה אף יותר.

ד. מסלול כללי לנשים לגיל 64 - המסלול כולל את אותם הכיסויים המוענקים במסלול הכללי, אלא שהכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים בו לנשים עד לגיל 64.

ה. מסלול ביטוח מרבי - דומה במהותו למסלול הכללי, ובשונה ממנו מאפשר קבלת פנסיה בשיעור המרבי המותר לפי הוראות הממונה בכל גיל הצטרפות לקרן, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה).

ו. מסלול משווה - מסלול מאוזן, המיועד למי שמעוניין כי הפנסיה שתשתלם לו ולמשפחתו במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה תהיה קרובה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס (המשך)

1. (המשך)

ז. מסלול ביטוח שאירים מוגבר - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיית זקנה נמוכה (באופן משמעותי) מזו שלפי המסלול הכללי, פנסיה נמוכה מאד במקרה של אובדן כושר עבודה, אך פנסיה גבוהה יותר במקרה של פטירה.

ח. מסלול ביטוח שאירים מופחת - כיסוי 75% לנכות, כיסוי שאירים זהה למסלול עתיר החסכון.

ט. מסלול משולב מוטה חסכון - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול עתיר החסכון.

י. מסלול משולב מוטה ביטוח - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול המשווה.

יא. מסלול ביטוח נכות מופחת - כיסוי לנכות זהה למסלול עתיר החסכון, כיסוי שאירים זהה למסלול ביטוח שאירים מוגבר.

יב. מסלול יסוד - במסלול זה אין כיסויים ביטוחיים כלל, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד.

לגבי רכישת ביטוח משנה למסלולי הביטוח בקרן - ראה באור 12 להלן.

מנגנון האיזון האקטוארי, בכל הנוגע לעודף או גירעון אקטוארי הנובע משיעורי יציאה לנכות ומתמותת מבוטחים פעילים ונכים, חל רק על המבוטחים שחל עליהם מסלול ביטוח שאינו מסלול פנסיית יסוד.

מנגנון עדכון פנסיות הזקנה (למי שיפרשו לפנסיה לפי התקנון שאושר בחודש דצמבר 2007) הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד - מדי חודש בחודשו, ועדכון הפנסיה בהתאם לתוצאות המאזן האקטוארי - אחת לשנה.

לפי תקנון הקרן, צבירת זכויות הפנסיה מבוססת על סכום צבור, המומר לפנסיה בעת הפרישה לזקנה, בהתאם למקדם האקטוארי המתאים לנתוני הפרישה שבחר בהם המבוטח (גיל הפרישה שבחר, הבטחת תשלומים לתקופה מוגדרת, זכאות לפנסיית שאירים אחרי פטירתו). כמו כן, אחרי פטירתו של פנסיונר משולמת לאלמנתו פנסיית שאירים, בשיעור שנקבע לגביה במועד פרישתו לפנסיה.

לפי התקנון שעמד בתוקפו עד חודש דצמבר, 2007, ניתנו זכויות לפנסיה בגיל זקנה בלבד, ובכל מקרה לא ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הזקנה.

משיכת כספים מקרן הפנסיה שלא בדרך של קצבה נעשית לפי תקנות מס הכנסה, ובהתאם להן משיכת כספים כזו הינה של הסכום הצבור לזכות המבוטח בקרן.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס (המשך)

2. השקעות הקרן:

השקעות מבוטחי הקרן מנוהלות במסלולים תלויי גיל (מסלולי יעד לפרישה) - 9 מסלולי השקעה המנוהלים בהתבסס על ההנחה כי הכספים המנוהלים בהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש (יעד לפרישה 2020 וכן הלאה, עד יעד לפרישה 2060). החל מיום 1 בינואר, 2016 מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל . בנוסף, הקרן מנהלת תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים, והחל מיום 1 בינואר, 2018 מנהלת הקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה כלפי פנסיונרים חדשים.

3. דמי ניהול:

א. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות דמי הניהול) השיעור המירבי של דמי ניהול שניתן לגבות בקרן הינו כדלקמן:

1. החל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות.

2. שיעור דמי הניהול המירבי ממקבלי קצבאות זקנה ושארים לא יעלה על 0.6% מהצבירה.

3. בגין היתרה הצבורה הנובעת מהפקדות מבוטח שהקרן ניכתה עד ליום 30 באפריל, 2004 דמי ניהול מהתשלומים שהועברו בשלו יחולו ההוראות הבאות:

א. אם לא החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבויותיה למבוטח שמקורן בתשלומים שנוכו מתוכם דמי ניהול מהתשלומים, יהיו, כל עוד לא החל לקבל קצבה, בשיעור שנתי שלא יעלה על 0.5%, ומהמועד שהחל בו לקבל קצבה - אם החל לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 2% (בהתאם לתקנון הקרן - שיעור זה הוגבל ל- 0.5% לשנה), ואם החל לקבל קצבה לאחר יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 0.6%.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס (המשך)

3. (המשך)

ב. אם החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך תשלומיה למקבל הקצבה, לא יעלו על 2% מהם או סכום של 60 ש"ח לחודש, לפי הנמוך מביניהם. הסכום האמור יהיה צמוד למדד החל במדד שפורסם לחודש ינואר 2013 עד המדד הידוע במועד התשלום למבוטח.

4. כמו כן, התשלומים הנוספים היחידים שבהם ניתן לחייב את הקרן הם התשלומים בגין ביצוע עסקאות בהשקעת כספי הקרן ופרמיית ביטוח משנה, והכל בכפוף למגבלות ולכללים שקבע הממונה. בנוסף, החל משנת 2008, ניתן לגבות מנכסי הקרן הוצאות הנוגעות לביצוע השקעות בקרנות השקעה שונות והוצאות לצורך ביצוע השקעה בניירות ערך לא סחירים ובנדל"ן ובשנים 2008 עד 2014 גם הוצאות ישירות הנובעות מניהול השקעות של נכסי הקרן בחו"ל (ראה באור 11 להלן).

באור 2 :- מדיניות חשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה בהתאם לחוק קופות הגמל, בהתאם להוראות הדין ובהתאם לתקנות מס הכנסה.

הדוחות הכספיים הוצגו בהתאם לדרישות חוזר 2016-9-3.

2. בסיס הדיווח

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס מצטבר, למעט דמי גמולים ותשלומים המדווחים בדוח התנועה בקרן הפנסיה על בסיס מזומן, במועד התקבול או התשלום, למעט המקרים הבאים שנקבעו בהוראות הממונה, בהם דווח על בסיס מצטבר:

א. הפקדות שהועברו מחברת ביטוח קשורה - ביום ביצוע ההפקדה לחשבון הביניים.

ב. הפקדות לקרן פנסיה חדשה כללית המועברות מקרן פנסיה חדשה מקיפה, ביום ההפקדה לקרן הפנסיה החדשה המקיפה.

ג. תשלומים למקבלי קצבאות - בתום החודש בגינו משולמות הקצבאות, אף אם התשלום בפועל מבוצע בסמוך לאחר תום אותו חודש.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים (המשך)

2. (המשך)

לפיכך, אין הקרן רושמת בדוחותיה הכספיים תקבולים לקבל בגין חובות מעסיקים וכן אינה רושמת תשלומים למבוטחים ומעסיקים שטרם שולמו (למעט ההחרגה המפורטת בסעיף קטן א' לעיל) עד לתאריך הדוחות הכספיים.

דמי ניהול מתוך הפקדות דמי הגמולים נרשמים כהוצאה במועד הדיווח על דמי הגמולים.

דמי הניהול מנכסי הקרן נרשמים בתום החודש בגינו הם שולמו.

הכנסות והוצאות המתייחסות לתקופת הדוח נרשמות על בסיס צבירה. זכאות להכנסות מריבית פיגורים ממעסיקים נרשמות בעת גבייתן בפועל.

3. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות.

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הקרן להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות בבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקרן ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

1. קביעת שווי הוגן של נכסי חוב בלתי סחירים ואגרות חוב דלות סחירות

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות, פקדונות ואגרות חוב דלות סחירות הנמדדים בשווים ההוגן או אשר מידע על השווי ההוגן שלהם ניתן לצורכי גילוי בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

2. ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין נכסי חוב שאינם סחירים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח הכנסות והוצאות.

3. התחייבויות פנסיוניות

ההתחייבויות הפנסיוניות מבוססות בעיקרן על היתרות הצבורות וכן על שיטות הערכה אקטוארית.
רוב ההנחות המשמשות בסיס להערכה האקטוארית נקבעות על ידי הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות (המשך)

4. תביעות משפטיות

נגד החברה המנהלת/הקרן תלויות ועומדות תביעות משפטיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד הקרן, הסתמכה הקרן על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

ג. שווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופיקדונות לפי דרישה.
מזומנים ושווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ד. השקעות פיננסיות

- השקעות סחירות - נמדדות לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח (לרבות בגין מרכיב הקרן ו/או הריבית באג"ח סחיר שעבר מועד הפירעון ושטרם שולם (ח.ש.)).

- מניות לא סחירות, אופציות לא סחירות, מוצרים מובנים לא סחירים, קרנות הון סיכון, קרנות השקעה בלתי סחירות וחוזים עתידיים לא סחירים - נמדדים לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן נקבע, אחת לשנה לפחות, באמצעות שימוש בשיטות הערכה שנקבעו על ידי הממונה.

- נכסי חוב שאינם סחירים- לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

  מכשירי החוב שאינם סחירים אשר נרכשו בשנת 2009, בהתאם להוראת השעה נמדדו על פי עלות מתואמת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראות השעה שפרסם הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. שערי החליפין וההצמדה

1. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, או הצמודים לו, נכללו לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים ליום הדיווח.

2. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות צמודים.

3. להלן פרטים על המדד, על שערי החליפין היציגים של הדולר של ארה"ב ועל שיעורי השינויים שחלו בהם:

	ליום 31 בדצמבר,		שיעור השינוי בשנת	
	2017	2016	2017	2016
	נקודות		%	
המדד הידוע בחודש דצמבר *)	131.58	131.19	0.30	(0.30)
שער החליפין של הדולר של ארה"ב	3.47	3.85	(9.83)	(1.46)

*) המדד לפי בסיס ממוצע 2000 = 100.

ו. התחייבויות פנסיוניות

1. התחייבויות הקרן מחולקות לשלוש קבוצות:

התחייבות למבוטחים במסלול יסוד, התחייבות למבוטחים במסלול מקיף, התחייבות לפנסיונרים.

2. מאחר והקרן הפנסיה הינה מסוג "תשואה", התחייבויות הקרן כלפי מבוטחים שוות לסך היתרות הצבורות שלהם.

התחייבויות הקרן כלפי הפנסיונרים מחושבות כערך הנוכחי של סך תשלומי הפנסיה העתידיים, המבוססים על חישוב אקטוארי, הצפויים להיות משולמים לכל אחת מהקבוצות האמורות אשר מהוונים לפי וקטור ריביות המפורסם על ידי חברה מצטטת, ראה באור 2ב'(1) לעיל. ההיוון לפנסיונרים מחושב לפי תשואה בניכוי דמי ניהול.

3. התחייבויות הקרן כלפי שלוש הקבוצות האמורות לעיל יוצגו לפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין הרבעון הרביעי, ולפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית בגין שנת המאזן - אשר טרם נזקפו לעמיתי הקרן ועל כן מוצגות בנפרד.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ו. התחייבויות פנסיוניות (המשך)

4. עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי שנוצר בשנת הדיווח הנובע מגורמים דמוגרפיים, כגון: תמותה, נכות וכד', ייזקף לכל אחת מהקבוצות המפורטות בתת סעיף 1 לעיל בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, ביחס להתחייבויות הקרן כלפי כל אחת מהקבוצות האמורות.

התשואה בפועל על נכסי הקרן המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפי מבוטחים לא תיצור עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי מאחר והיתרות הצבורות של המבוטחים יותאמו במהלך שנת הדיווח בהתאם לתשואה האמורה. לפיכך, לא יוצג בדוחות הכספיים ובמאזן האקטוארי עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי למעט עתודה לפנסיונרים, כמפורט בתת סעיף 5.

5. בנוסף לעודף או הגירעון האקטוארי המפורט בתת סעיף 4 לעיל, מחושב עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי לפנסיונרים. עודף או גירעון כאמור שנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון, בסכום של עד לגובה של 1% מהתחייבות הקרן כלפי הפנסיונרים, מוצג בנפרד כעתודה לפנסיונרים. יתרת העודף או הגירעון נזקפת, בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, להתחייבויות לפנסיונרים. במקביל, מבוצע עדכון של סכומי הפנסיה השוטפים המשולמים לכל פנסיונר.

6. הקרן מחשבת וכוללת בשורה נפרדת בדוח על המצב הכספי שלה עתודה לתביעות שקרו ושטרם דווחו (Incurred but not reported - IBNR) בגין התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה למקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדיווח ולא דווחו לקרן עד לאותו מועד או שדווחו לקרן עד למועד הדיווח אך עדיין לא התקבלה החלטה בהן ואולם מועד הזכאות, בהתאם לתקנון הקרן הינו לפני תאריך הדיווח.

7. החל מיום 1 בינואר 2018 חל שינוי בהוראות ההסדר התחיקתי, באופן שההתחייבויות כלפי פנסיונרים חדשים (מקבלי קצבת נכות או שאירים שמועד האירוע המזכה שלהם ארע החל מיום זה או מקבלי קצבת זקנה שפרשו לפנסיה החל מיום זה) מנוהלות כתיק השקעות נפרד, וביחס אליו יש שוני בכל הנוגע למנגנון הצמדת הפנסיות לתשואות ולמדד - ראה ביאור 18.א.

החל משנת 2014 לא נערך חישוב חודשי של עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים כפי שחושב עד כה, אלא מבוצע אחת לרבעון, במועד הדיווח הכספי. העודף (הגירעון) האקטוארי נזקף בכל רבעון באמצעות התאמת עתודה לפנסיונרים או עתודה לזכאים קיימים לפנסיה ובתום שנה קלנדרית מבוצע עדכון הפנסיות המשולמות לפנסיונרים או לזכאים קיימים לפנסיה. עוד נקבע בחוזר, כי תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי תוצג בדוח האקטואר בפורמט הקיים בנספח לחוזר וזאת בדוח האקטואר השנתי בלבד.

הדוח האקטוארי השנה ואשתקד, נערך על ידי האקטואר מר עמית רוזן.

ההתחייבות הפנסיונית מהווה את הערך הנוכחי של ההתחייבויות לפנסיונרים וכן את היתרות הצבורות למבוטחים.

נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את הדוח האקטוארי. על כן, יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ז. עתודות לפנסיונרים

עתודות אלו מחושבות בהתאם להוראות הממונה בשיעור של עד 1% מסך ההתחייבויות לפנסיונרים.

באור 3 :- חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
ריבית ודיבידנד לקבל	579	739
צד קשור - החברה המנהלת	-	245
חייבים בגין הסדר חוב	77	108
צד קשור - מבטחים החדשה *)	22,975	21,638
חייבים אחרים	-	14
סך הכל חייבים ויתרות חובה	23,631	22,744

*) בעיקר בגין דמי גמולים אשר הופקדו על ידי מעסיקים ומבוטחים במבטחים החדשה עד לתאריך המאזן ושהועברו לקרן בסמוך לאחר תאריך הדיווח.

באור 4 :- נכסי חוב סחירים

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר, 2017									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח										
אגרות חוב ממשלתיות	73,332	59,468	55,342	55,392	36,998	24,739	11,593	4,155	1,258	90,618	412,895
אגרות חוב קונצרניות:											
שאינן ניתנות להמרה	45,221	32,146	36,704	49,118	51,298	34,149	15,411	6,385	2,211	-	272,643
שניתנות להמרה	531	480	611	852	963	659	306	121	38	-	4,561
סך הכל נכסי חוב סחירים	119,084	92,094	92,657	105,362	89,259	59,547	27,310	10,661	3,507	90,618	690,099

	ליום 31 בדצמבר, 2016									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח										
אגרות חוב ממשלתיות	70,890	46,564	41,640	39,732	26,486	16,418	7,659	2,337	622	76,782	329,130
אגרות חוב קונצרניות:											
שאינן ניתנות להמרה	43,474	25,564	28,937	34,766	29,771	16,489	6,319	2,244	770	-	188,334
שניתנות להמרה	188	123	146	184	192	123	53	18	6	-	1,033
סך הכל נכסי חוב סחירים	114,552	72,251	70,723	74,682	56,449	33,030	14,031	4,599	1,398	76,782	518,497

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	4,291	3,636	4,128	6,430	6,895	4,444	2,211	624	169	32,828
פקדונות בבנקים	4,327	3,895	4,800	6,713	7,330	5,020	2,325	823	233	35,466
הלוואות לאחרים	12,416	10,666	15,574	21,236	22,776	15,441	7,764	2,163	502	108,538
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (1)	21,034	18,197	24,502	34,379	37,001	24,905	12,300	3,610	904	176,832

	ליום 31 בדצמבר, 2016								
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	4,062	3,327	3,721	5,864	6,260	4,040	1,981	554	145	29,954
פקדונות בבנקים	4,372	3,318	3,718	5,239	5,759	3,838	1,938	575	133	28,890
הלוואות לאחרים	10,804	9,424	14,487	20,261	21,883	14,828	7,475	2,141	427	101,730
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (1)	19,238	16,069	21,926	31,364	33,902	22,706	11,394	3,270	705	160,574

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

(1) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים שהוצגו בעלות מתואמת:

	ליום 31 בדצמבר, 2017									
	שווי הוגן									
	אלפי ש"ח									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	299	227	254	358	394	262	132	39	9	1,974
פקדונות בבנקים	946	718	804	1,133	1,246	830	419	124	29	6,249
הלוואות לאחרים	246	188	211	297	326	217	110	33	8	1,636
סה"כ	1,491	1,133	1,269	1,788	1,966	1,309	661	196	46	9,859

	ליום 31 בדצמבר, 2017									
	ערך בספרים									
	אלפי ש"ח									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	275	209	254	330	362	242	122	36	8	1,838
פקדונות בבנקים	740	561	804	886	974	649	328	97	23	5,062
הלוואות לאחרים	217	165	211	261	287	191	96	29	7	1,464
סה"כ	1,232	935	1,269	1,477	1,623	1,082	546	162	38	8,364

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

(1) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים שהוצגו בעלות מתואמת: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2016									
	שווי הוגן									
	אלפי ש"ח									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	316	240	269	379	417	278	140	42	10	2,091
פקדונות בבנקים	881	669	749	1,056	1,161	774	391	116	27	5,824
הלוואות לאחרים	264	201	225	317	348	232	117	35	8	1,747
סה"כ	1,461	1,110	1,243	1,752	1,926	1,284	648	193	45	9,662

	ליום 31 בדצמבר, 2016									
	ערך בספרים									
	אלפי ש"ח									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	283	215	240	339	373	248	125	37	9	1,869
פקדונות בבנקים	708	538	602	849	933	622	314	93	22	4,681
הלוואות לאחרים	226	171	192	270	297	198	100	30	7	1,491
סה"כ	1,217	924	1,034	1,458	1,603	1,068	539	160	38	8,041

באורים לדוחות הכספיים

באור 6 :- <u>מניות</u>

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר, 2017									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
מניות סחירות	12,574	20,295	37,140	69,129	96,646	64,760	30,223	10,902	3,308	344,977
מניות לא סחירות	6	137	168	234	260	174	2	1	-	982
סך הכל מניות	12,580	20,432	37,308	69,363	96,906	64,934	30,225	10,903	3,308	345,959

	ליום 31 בדצמבר, 2016									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
מניות סחירות	10,487	15,281	27,662	51,648	70,121	44,730	20,963	6,430	1,752	249,074
מניות לא סחירות	7	5	5	7	8	5	3	1	-	41
סך הכל מניות	10,494	15,286	27,667	51,655	70,129	44,735	20,966	6,431	1,752	249,115

באורים לדוחות הכספיים

באור 7 :- השקעות אחרות

א. הרכב:

	ליום 31 בדצמבר, 2017									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
השקעות אחרות סחירות										
תעודות סל	10,608	11,502	17,502	29,591	38,683	25,711	11,941	4,386	1,375	151,299
קרנות נאמנות	9,495	9,507	13,480	21,494	27,038	18,132	8,582	3,063	906	111,697
מכשירים נגזרים	2	2	16	3	5	3	1	-	-	32
מוצרים מובנים	8	5	6	8	8	5	2	1	-	43
אופציות	311	507	926	1,725	2,412	1,620	756	260	82	8,599
כתבי אופציות	-	-	1	1	2	1	1	-	-	6
	20,424	21,523	31,931	52,822	68,148	45,472	21,283	7,710	2,363	271,676
השקעות אחרות שאינן סחירות										
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	2,701	2,412	5,735	7,849	8,306	5,308	1,175	348	81	33,915
מכשירים נגזרים	258	348	740	1,408	1,977	1,310	593	208	64	6,906
מוצרים מובנים	3,142	2,314	2,612	3,596	3,820	2,273	1,006	216	64	19,043
כתבי אופציות	9	11	16	23	25	18	8	3	1	114
	6,110	5,085	9,103	12,876	14,128	8,909	2,782	775	210	59,978
סך הכל השקעות אחרות	26,534	26,608	41,034	65,698	82,276	54,381	24,065	8,485	2,573	331,654

באורים לדוחות הכספיים

באור 7 :- השקעות אחרות (המשך)

א. הרכב: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2016									
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
השקעות אחרות סחירות										
תעודות סל	8,878	8,612	12,777	20,094	23,443	13,849	6,088	1,863	529	96,133
קרנות נאמנות	6,978	6,574	9,118	14,291	17,068	10,664	4,943	1,497	388	71,521
מוצרים מובנים	58	33	36	43	33	16	6	2	1	228
אופציות	350	483	881	1,694	2,375	1,561	746	231	63	8,384
כתבי אופציות	4	6	10	19	27	18	8	3	1	96
	16,268	15,708	22,822	36,141	42,946	26,108	11,791	3,596	982	176,362
השקעות אחרות שאינן סחירות										
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	1,913	1,448	2,610	3,602	3,826	2,453	827	244	57	16,980
מכשירים נגזרים	167	362	705	1,289	1,654	980	457	137	34	5,785
מוצרים מובנים	5,719	4,265	4,801	6,673	7,190	4,491	2,110	534	139	35,922
כתבי אופציות	-	-	1	2	2	1	2	-	-	8
	7,799	6,075	8,117	11,566	12,672	7,925	3,396	915	230	58,695
סך הכל השקעות אחרות	24,067	21,783	30,939	47,707	55,618	34,033	15,187	4,511	1,212	235,057

באור 7 :- השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

	ליום 31 בדצמבר, 2017								
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
מניות	1,920	3,054	5,595	10,406	14,574	9,709	4,540	1,623	493	51,914
מטבע זר	(10,798)	(10,826)	(26,587)	(53,837)	(78,222)	(52,215)	(23,114)	(8,252)	(2,469)	(266,320)
ריבית	(1,359)	(1,229)	(1,539)	(2,093)	(2,306)	(1,585)	(737)	(294)	(92)	(11,234)

	ליום 31 בדצמבר, 2016								
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	סך הכל
	אלפי ש"ח									
מניות	2,329	3,683	6,621	11,806	15,210	9,191	4,157	1,243	333	54,573
מטבע זר	(5,161)	(5,127)	(15,552)	(28,987)	(43,662)	(26,186)	(11,907)	(3,629)	(943)	(141,154)
ריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

באור 8 :- זכאים ויתרות זכות

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
צד קשור - מנורה ביטוח	14,774	10,694
צד קשור - החברה המנהלת	352	-
פנסיה לשלם	-	590
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	5,173	2,407
סך הכל זכאים ויתרות זכות	20,299	13,691

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות

א. **מנגנון האיזון האקטוארי**

1. עדכון הסכום הצבור לפי התשואה למבוטחים - הסכום הצבור של המבוטחים הפעילים והמוקפאים מתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל. סכום צבור זה מהווה את ההתחייבות האקטוארית למבוטחים, בהתאם להוראות הממונה.

2. עודף (גירעון) דמוגרפי למבוטחים פעילים שאינם במסלול יסוד - אחת לרבעון, נערך מאזן אקטוארי לקרן שבו מחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים דמוגרפיים כגון: תמותת מבוטחים פעילים, יציאה לנכות, תמותת והחלמת נכים ושינוי בעתודת ה- IBNR. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד מעודכנות בהתאם לשיעור העודף (גירעון) דמוגרפי כאמור, וכן מעודכנות בהתאם לשיעור העודף (גירעון) דמוגרפי לכלל העמיתים בכפוף לאמור בסעיף 3 להלן.

3. עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל המבוטחים ומקבלי הקצבה בקרן - נקבע במאזן האקטוארי עודף או גירעון אקטוארי הנובע מכל גורם דמוגרפי למעט נכות או תמותת מבוטחים פעילים. היתרות הצבורות של כל העמיתים בקרן והפנסיות של כל הפנסיונרים מעודכנות בשיעור העודף או הגירעון.

4. מנגנון האיזון לפנסיונרים - הפנסיה של הפנסיונרים והזכאים הקיימים לפנסיה מתעדכנת מידי חודש על פי שיעור השינוי במדד. אחת לרבעון, הפנסיה מעודכנת על פי העודף (גירעון) הדמוגרפי שמתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה מתעדכנת הפנסיה לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה בהתאם לשיעור התשואה שמשיגה הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים והזכאים הקיימים לפנסיה ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנבע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה נשמרת עתודה נפרדת בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים ולזכאים הקיימים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין.

5. בסיסים טכניים ואקטואריים - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה וכן עלויות הביטוח לנכות ולשאירים, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.74% ועל בסיס לוחות התמותה שפורסמו בחוזר של משרד האוצר מיום ה- 30 בינואר, 2013. לשינוי לוחות התמותה החל מ-1 ביוני 2018 – ראה ביאור 18.ד.

6. החל מיום 1 בינואר 2018 חל שינוי בהוראות ההסדר התחיקתי, באופן שההתחייבויות כלפי פנסיונרים חדשים (מקבלי קצבת נכות או שאירים שמועד האירוע המזכה שלהם ארע החל מיום זה או מקבלי קצבת זקנה שפרשו לפנסיה החל מיום זה) מנוהלות כתיק השקעות נפרד, וביחס אליו יש שוני בכל הנוגע למנגנון הצמדת הפנסיות לתשואות ולמדד – ראה ביאור 18.א.

ב. **שינויים בהנחות האקטואריות ששימשו בסיס לחישובים**

דוח זה נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר **2017-3-6**, שעניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה.

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל עמיתי הקרן:

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
		אלפי ש"ח	
שינוי בגירעון כתוצאה מהתפתחויות כלכליות ודמוגרפיות במהלך השנה:			
מקרי מוות - מבוטחים	(1)	9,182	6,566
מקרי מוות - פנסיית זקנה ושארים	(2)	(291)	(242)
מקרי מוות - נכים	(3)	(406)	(469)
יציאה לנכות	(4)	4,648	1,126
חזרה מנכות	(5)	117	157
פרישות	(6)	(5,056)	(4,512)
שינויים בעתודת IBNR	(7)	(1,498)	(656)
ביטוח משנה	(8)	(12,279)	(6,318)
שינוי שיטה והנחות	(9)	(192)	-
שינויים מגורמים אחרים		(1,869)	386
גירעון אקטוארי לסוף שנה לכלל עמיתי הקרן		(7,644)	(3,962)

(1) מקרי מוות מבוטחים - במהלך שנת 2017, נגבו פרמיות ריסק בגין ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית השארים היו בשיעור נמוך יותר.

(2) מקרי מוות פנסיית זקנה ושאירים - משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי.

(3) מקרי מוות נכים - משקף את ההפרש בין ההתחייבות בפועל להתחייבות הצפויה כתוצאה ממוות של נכים.

(4) יציאה לנכות - במהלך שנת 2017 שיעור הניצול של הנכות היה נמוך מהריסקים שנגבו ולכן נוצר עודף

(5) חזרה מנכות - משקף את ההפרש בין החזרה מנכות בפועל מול הצפי.

(6) פרישה לזקנה - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנים האחרונות הינו בשיעורים הנמוכים מ- 4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה.

(7) עתודת IBNR - משמעו התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד הדיווח וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדיווח ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בקרן לגביהן. לאור הקושי הטמון בנתוני הקרן עקב גודלה לבצע ניתוח סטטיסטי מייצג של התביעות שהוגשו בקרן, הותאמה עתודת ה- IBNR ל- 3 חודשים של פרמיות בגין הריסקים. ההגדלה שבוצעה בשנת 2017 ב- IBNR הייתה בגובה של כ- 1,498 אלפי ש"ח עקב הגידול בגביית הריסקים לעומת שנה קודמת. יצוין, כי מאחר שלקרן ביטוח משנה, ההשפעה של הגדלת עתודת ה- IBNR על הגירעון אקטוארי, במסלול המקיף בלבד, הינה כ-500 אלפי ש"ח.

(8) ביטוח משנה - הגירעון בגין ההתחשבנות מול מבטח המשנה.

(9) שינוי שיטות והנחות - עדכון הנחות החישוב גרם לגירעון של 192 אלפי ש"ח. שינוי זה כולל את עדכון ההנחות הדמוגרפיות בהתאם לחוזר 2017-3-6 אשר גרם לעודף של 18 אלפי ש"ח.

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל מבוטחי הקרן ומקבלי קצבה (המשך)

דוח תנועה בגירעון אקטוארי לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
	הסבר	אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		(455)	(292)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	(3,606)	(1,383)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	3,295	69
עודף הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	225	177
גירעון אקטוארי לסוף השנה לפנסיונרים		(541)	(1,429)

דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,	
		2017	2016
	הסבר	אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		(6)	-
סטייה מהנחת התשואה	(2)	17	(25)
עודף הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	1	1
עודף (גרעון) אקטוארי לסוף השנה לפנסיונרים		12	(24)

(1) שינויים בריבית ההיוון - השינוי בריבית נובע משינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון שמשמש כבסיס לחישוב האקטוארי.

(2) סטייה מהנחת התשואה - הפער בין התשואה שהוגשה בפועל לבין התשואה הצפויה. עבור פנסיונרים שפרשו החל מיום 1 בינואר, 2008 הקרן השיגה תשואה בחסר על הנחת התשואה מחודש דצמבר, 2016. עבור פנסיונרים שפרשו עד ליום 31 בדצמבר, 2007 הושגה תשואה בעודף ביחס להנחות התשואה.

(3) עודף הנשמר בעתודה האקטוארית - משקף את השינוי בעתודה לפנסיונרים הקיימים.

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ד. להלן נתונים אודות עודף (גירעון) אקטוארי לחלוקה:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2017	2016	2015	2014	2013
	אחוזים מתוך ההתחייבויות				
כלל עמיתי הקרן					
גירעון דמוגרפי בגין תוחלת חיים של מקבלי קצבאות	(0.02)	(0.02)	(0.08)	(0.02)	(0.09)
גירעון דמוגרפי בגין פרישות חדשות	(0.31)	(0.36)	(0.22)	(0.27)	(0.26)
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין גורמים אחרים	(0.10)	0.03	(0.13)	0.08	(0.19)
סך הכל גירעון דמוגרפי לעמיתי הקרן	(0.43)	(0.35)	(0.43)	(0.21)	(0.54)
חלוקה למבוטחים במסלול ביטוח קצבה בלבד ("פנסיית יסוד")					
סך הכל גירעון דמוגרפי לעמיתי הקרן	(0.43)	(0.35)	(0.43)	(0.21)	(0.54)
חלוקה למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה")					
סך הכל גירעון דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן	(0.43)	(0.35)	(0.43)	(0.21)	(0.54)
עודף דמוגרפי בגין מקרי נכות	0.70	0.24	1.03	0.90	1.35
עודף דמוגרפי בגין חזרה מנכות	0.02	0.03	0.04	-	-
גירעון דמוגרפי בגין מקרי פטירת נכים	(0.06)	(0.10)	-	-	-
גירעון דמוגרפי בגין ביטוח משנה	(1.86)	(1.36)	(2.64)	(1.32)	(1.86)
גירעון דמוגרפי בגין שינויים ב- IBNR	(0.23)	(0.14)	(0.16)	(0.48)	-
גירעון דמוגרפי בגין שינויים בהנחות	(0.04)	-	-	-	-
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי פטירת מבוטחים	1.39	1.41	2.12	(0.58)	0.69
עודף דמוגרפי בגין גורמים אחרים	-	0.01	0.02	-	-
סך הכל גירעון למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה")	(0.51)	(0.26)	(0.02)	(1.69)	(0.36)
מיועד לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008					
סך הכל גירעון דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן	(0.43)	(0.35)	(0.43)	(0.21)	(0.54)
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה	3.08	0.08	0.31	6.08	1.78
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(3.37)	(1.65)	(0.98)	(10.83)	(0.95)
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה אקטוארית	0.21	0.20	0.10	0.62	(0.83)
סך הכל גירעון המיועד לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008	(0.51)	(1.72)	(1.00)	(4.34)	(0.54)
חלוקה לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007					
סך הכל גירעון דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן	(0.43)	(0.35)	(0.43)	(0.21)	(0.54)
עודף (גירעון) בגין סטיה מהנחת התשואה	1.45	(1.98)	0.88	11.14	2.19
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	-	-	(0.01)	(8.62)	-
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה אקטוארית	0.08	0.08	0.04	(0.14)	0.41
סך הכל עודף (גירעון) המיועד לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום31 בדצמבר, 2007	1.10	(2.25)	0.48	2.17	2.06

באור 10 :- דמי ניהול

א. ההרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול ממבוטחים:			
דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים *)	6,060	3,700	3,174
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים *)	7,950	6,490	5,518
דמי ניהול ממקבלי קצבה:			
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים	444	369	320
סך הכל הוצאות דמי ניהול	14,454	10,559	9,012

*) כולל החזרי דמי ניהול המיועדים להגדלת הצבירה של המבוטחים בקרן.

ב. שיעורי דמי ניהול ממבוטחים:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	באחוזים		
שיעור דמי ניהול סטטוטוריים			
מדמי הגמולים	4.00	4.00	4.00
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר, 2005	0.50	0.50	0.50
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו מיום 1 בינואר, 2006	1.05	1.05	1.05
שיעור דמי הניהול הממוצע השנתי שגבתה החברה המנהלת			
מדמי הגמולים	1.66	1.59	1.53
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר, 2005	0.43	0.45	0.47
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו מיום 1 בינואר, 2006	0.60	0.62	0.67

באור 10 :- דמי ניהול (המשך)

ג. פירוט שיעור דמי הניהול המירביים שניתן לגבות מקרן פנסיה כללית בהתאם לתקנות דמי הניהול החדשות, ראה באור 1ד'(2)(ד').

ד. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 (להלן - התקנות) וחוזר הממונה המשלים שפורסם בעקבותן, מחייבים גופים מוסדיים לנקוט בשורה של פעולות לאיתור מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו בהתאם ללוחות זמנים שהוגדרו בתקנות.

תקנות דמי הניהול קובעות, כי בחשבונות של מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו, כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור המבוטח המנותק או המוטבים לפי העניין, יופחתו דמי הניהול בגין חשבונות המבוטחים הנ"ל ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם מבוטח שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

להפחתת שיעורי דמי הניהול בגין חשבונות מבוטחים מנותקי קשר, אין השפעה מהותית על תוצאותיה הכספיות של הקרן.

ה. בחודש יולי, 2014 פרסמה הממונה חוזר בענין מתן הנחה בדמי ניהול בשל מקבלי קצבה בקרן פנסיה, אשר במסגרתו קובעת הממונה את האופן בו ייגבו דמי הניהול על ידי החברה המנהלת במקרה שבו ניתנה הנחה בדמי ניהול לפנסיונרים, וכן מבקשת לקבוע, כי הנחה בדמי ניהול למקבל קצבת זקנה תינתן לקראת פרישתו ולמשך כל תקופת תשלום הקצבה, ותחול גם על שאיריו, ככל שקיימים. עם זאת, בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות החוזר על החברה המנהלת ועל הקרן, שכן השלכותיו בפועל תלויות במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.

ו. בחודש דצמבר, 2015 תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, במסגרת חוק ההסדרים, ונקבע, בין היתר, כי מי שעוסק בשיווק פנסיוני או גוף קשור לו לא ייתן למעסיק שעבור עובדיו הוא נותן שיווק פנסיוני גם שירותי תפעול, אלא אם התקיימו התנאים הבאים: (א) המעסיק משלם לסוכן הביטוח דמי סליקה בשיעור שלא יפחת מ- 0.6% מסך התשלומים שהופקדו על ידי המעסיק לקופות הגמל של עובדיו או 10.5 ש"ח בתוספת מע"מ, לפי הגבוה מביניהם (ב) עמלת ההפצה המשולמת על ידי הגוף המוסדי לסוכן הביטוח תפחת בגובה דמי הסליקה ששילם המעסיק (ג) דמי הניהול שנגבו מהעובד הופחתו בגובה ההפחתה מעמלת ההפצה (ד) המעסיק בחר בקופת ברירת מחדל בהתאם להוראות סעיף 20 לחוק קופות הגמל. בחודש אוגוסט, 2016 פורסם חוזר שעניינו כללים לתפעול מוצר פנסיוני, במסגרתו נקבעו כללים לעניין אופן ביצוע ההוראות שנקבעו במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו- 2015, לרבות מתכונת הדיווח של סוכן הביטוח הפנסיוני לגוף המוסדי אודות תשלום דמי הסליקה, הוראות לעניין ביצוע ההפחתה של עמלות הסוכן מחד גיסא והוראות לביצוע ההפחתה של דמי הניהול לעמיתים מאידך גיסא, וכן הוראות בדבר אופן הצגת המידע אודות ההפחתה בדמי הניהול לעמיתים. בחודש ינואר 2017, פורסם תיקון לחוזר במסגרתו נדחה מועד הדיווח הראשון של ממשק דמי הסליקה על ידי בעלי רישיון (בגין שנת 2016) ליום 1 ביולי 2017. בהתאמה, נדחה המועד להפחתת דמי העמילות ודמי הניהול עד ליום 15 באוגוסט 2017. כן נקבע כי מועד הדיווח בגין המחצית הראשונה של 2017 יהיה עד ליום 15 ביולי 2017 והפחתת דמי העמילות ודמי הניהול יהיו בהתאם להוראות החוזר (קרי- עד ליום 30 בינואר, 2018). כמו כן, בחודש נובמבר 2016, פורסמה טיוטת הבהרות לחוזר וצפויות להתפרסם הבהרות נוספות בהמשך.

באור 11 :- הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017

	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח										
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	19	51	64	96	111	72	34	12	4	6	469
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	11	11	13	14	15	13	10	9	7	4	107
עמלות ניהול חיצוני:											
בגין השקעה בקרנות השקעה	46	35	76	104	110	71	19	6	1	-	468
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	52	55	87	147	190	124	59	20	6	-	740
בגין השקעה בתעודות סל	-	1	1	2	3	2	1	-	-	-	10
סך הכל עמלות ניהול השקעות	128	153	241	363	430	282	123	47	18	10	1,795

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016

	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח										
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	59	42	51	72	77	46	21	6	2	5	381
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	5	8	8	9	8	5	2	1	-	-	46
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	17	16	21	24	25	20	16	-	5	4	148
עמלות ניהול חיצוני:											
בגין השקעה בקרנות השקעה	37	27	66	88	88	55	14	4	1	-	380
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	49	57	86	111	85	45	16	30	2	-	481
בגין השקעה בתעודות סל	1	1	1	2	3	2	1	-	-	-	11
סך הכל עמלות ניהול השקעות	168	151	233	306	286	173	70	41	10	9	1,447

באור 11 :- הוצאות ישירות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015		
	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ
	אלפי ש"ח		
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	340	9	349
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	9	-	9
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	42	4	46
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בקרנות השקעה	59	-	59
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	392	-	392
בגין השקעה בתעודות סל	1	-	1
סך הכל עמלות ניהול השקעות	843	13	856

שיעורי הוצאות ישירות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017											
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)										
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.01	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.01	0.03
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-	-	-	-	-*)	-	-	-	-	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	-	-	-	-	-*)	-	-	-	-	-	-*)
עמלות ניהול חיצוני:											
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.02	0.02	0.04	0.04	0.03	0.03	0.02	0.02	0.01	-*)	0.03
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.03	0.03	0.04	0.05	0.06	0.06	0.06	0.05	0.05	-	0.04
בגין השקעה בתעודות סל	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-	-*)

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 11 :- הוצאות ישירות (המשך)

שיעורי הוצאות ישירות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016										
	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	מסלול יעד לפרישה 2060	מקבלי פנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)										
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.06	0.01	0.04
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	0.01	0.01	-*)	-*)	-*)	-*)	0.01	-	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.02	0.03	-	0.16	0.01	0.01
עמלות ניהול חיצוני:											
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.02	0.02	0.05	0.05	0.05	0.05	0.03	0.03	0.03	-	0.04
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.03	0.05	0.06	0.06	0.05	0.04	0.03	0.22	0.06	-	0.05
בגין השקעה בתעודות סל	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-*)	-	-	-	-*)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015		
	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)		
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.04	0.01	0.04
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	0.01	0.01	0.01
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.01	-	0.01
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	-	0.05
בגין השקעה בתעודות סל	-*)	-	-*)

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 12 :- ביטוח משנה

בחודש אוגוסט, 2008 הופעלו מסלולי הביטוח בקרן שבהם ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ושאירים (פטירת העמית לפני גיל הפרישה). לנוכח העובדה שבמועד הפעלת מסלולי הביטוח טרם הצטברה בקרן כמות מספקת של מבוטחים שחל עליהם כיסוי ביטוחי כאמור, שתאפשר לקרן לפעול ללא ביטוח משנה, רכשה החברה המנהלת ממנורה ביטוח - צד קשור לחברה המנהלת, ביטוח משנה למסלולי הביטוח האמורים, באישור הממונה. ביטוח המשנה שנרכש הינו מסוג QUOTA SHARE, ולפיו תישא מנורה ביטוח ב- 90% מעלויות תשלומי פנסיות הנכות והשאירים שתשלם הקרן בגין מקרי נכות ופטירה, שיחולו בתקופת מתן ביטוח המשנה כאמור, בתמורה לפרמיה השווה ל- 90% מעלויות הכיסויים הביטוחיים לנכות ולשאירים הנגבים ממבוטחי הקרן שחלים עליהם הכיסויים הביטוחיים האמורים. למרות שבשנת 2012 בוטחו בקרן מספר מבוטחים העולה על הנדרש לפי הוראות הממונה, לצורך רכישת ביטוח משנה, החליטה הנהלת החברה המנהלת להמשיך ולרכוש את ביטוח המשנה, וזאת לאחר בחינה של הסיכונים הטמונים בהפסקת הפוליסה במקרה של אירועי קיצון והחשיפה האפשרית על הגירעון הדמוגרפי במקרה קיצון. בחודש אוגוסט, 2013 הוארך תוקפה של הפוליסה שנרכשה ממנורה ביטוח לתקופה בלתי קצובה, שתהיה ניתנת להפסקה, החל מיום 1 בחודש ינואר, 2015 על ידי כל אחד מהצדדים בכל עת בהודעה מוקדמת בת 180 ימים.
סך הפרמיה שהועברה בשנת 2017 למבטח המשנה הינה 14,774 אלפי ש"ח (אשתקד - 10,694 אלפי ש"ח) באור 15א' להלן.
מבטח המשנה דורג בדירוג AA על ידי מידרוג ביום ה- 1 בפברואר, 2018.

באור 13 :- תשואת הקרן

	תשואה נומינלית (ברוטו)					תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים
	2017	2016	2015	2014	2013	
מסלולי השקעה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה	באחוזים					
מסלול כללי **)	-	(0.95)	2.01	5.48	9.61	6.90
מסלול יעד לפרישה 2020 *)	4.26	3.08	-	-	-	3.67
מסלול יעד לפרישה 2025 *)	5.52	4.63	-	-	-	5.08
מסלול יעד לפרישה 2030 *)	7.18	6.21	-	-	-	6.70
מסלול יעד לפרישה 2035 *)	8.47	5.97	-	-	-	7.21
מסלול יעד לפרישה 2040 *)	9.83	6.85	-	-	-	8.33
מסלול יעד לפרישה 2045 *)	9.79	6.97	-	-	-	8.37
מסלול יעד לפרישה 2050 *)	9.65	6.92	-	-	-	8.28
מסלול יעד לפרישה 2055 *)	9.69	6.87	-	-	-	8.27
מסלול יעד לפרישה 2060 *)	9.53	6.93	-	-	-	8.22
תיק השקעות לפנסיונרים	4.48	0.97	0.65	9.93	3.08	3.77

*) המסלולים הופעלו החל מיום 1 בינואר, 2016.

**) המסלול הכללי נסגר, ונכסיו פוצלו ביום 1 באפריל, 2016 בין מסלולי יעד לפרישה השונים, התשואה לשנת 2016 מתייחסת לחודשים ינואר עד מרס, התשואה הממוצעת מחושבת ל-4 שנים.

באור 14 :- <u>העברות כספים, נטו, בין מסלול השקעה למבוטחים לתיק מקבלי פנסיה</u>

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
		אלפי ש"ח	
מבוטחים	-	(975,691)	(1,447)
מסלול יעד לפרישה 2020	(10,831)	162,464	-
מסלול יעד לפרישה 2025	(784)	116,706	-
מסלול יעד לפרישה 2030	(1,369)	135,666	-
מסלול יעד לפרישה 2035	(1,405)	182,516	-
מסלול יעד לפרישה 2040	(2,488)	182,560	-
מסלול יעד לפרישה 2045	(887)	109,514	-
מסלול יעד לפרישה 2050	(726)	48,157	-
מסלול יעד לפרישה 2055	(104)	13,461	-
מסלול יעד לפרישה 2060	401	3,548	-
תיק השקעות לפנסיונרים	18,193	21,099	1,447
סה"כ קרן	-	-	-

באור 15 :- <u>יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים</u>

העסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין נעשו במהלך העסקים הרגיל ובמחירי השוק.
כצדדים קשורים ובעלי עניין בקרן נחשבים: החברה המנהלת ומבטחים החדשה (ראה באור 1ג' ו-1ד') ומנורה ביטוח (חברה קשורה).

א. <u>יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכללו בדוחות על המצב הכספי בסעיפים הבאים:</u>

	ליום 31 בדצמבר,	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
<u>מניות סחירות</u>		
מניות סחירות (תיא השקעות)	262	309
<u>חייבים ויתרות חובה</u>		
מבטחים החדשה	22,975	21,638
החברה המנהלת	-	245
נכסי ביטוח משנה	8,712	6,885
<u>זכאים ויתרות זכות</u>		
מבטח משנה- מנורה ביטוח	14,774	10,694
החברה המנהלת	352	-

יתרת החובה הגבוהה ביותר במהלך השנים 2017 ו- 2016 של בעלי עניין ושל צדדים קשורים עמדה על 22,975 ו-21,883 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 15 :- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר,		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול לחברה המנהלת (ראה באור 11)	14,454	10,559	9,012
תשלומי מבטח משנה - מנורה ביטוח	2,970	4,457	(504)
תקבולי תביעות ממבטח משנה - מנורה ביטוח	14,774	10,694	8,160

באור 16 :- מסים

א. הקרן אושרה לצורכי מס כקופת גמל בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2018.

ב. הכנסות הקרן אינן חייבות במס הכנסה, למעט תקבולי ריבית והפרשי הצמדה על אגרות חוב מסוימות שהתקבלו בשל תקופה שהאגרות חוב היו בבעלותו של אחר. כמו כן, מחלק מהכנסותיה של הקופה מניירות ערך זרים מנוכה מס במקור בחו"ל.

ג. הוצאות המסים הן בגין מסים על דיבידנדים שנוכו במקור בחו"ל בעיקר ממניות ותעודות סל.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה המנהלת ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה המנהלת, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה המנהלת להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה המנהלת, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחית באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגית אשר בהם, להערכת החברה המנהלת, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים של החברה המנהלת. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים של החברה המנהלת הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה המנהלת. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים של החברה המנהלת במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה המנהלת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' החברה המנהלת וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה ואי משלוח לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול וזאת בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. ביום 3 בספטמבר, 2017 הגישה הממונה את עמדתה בנוגע לסוגיה נשוא בקשת האישור, ביחס לשאלת האפשרות לגבות דמי ניהול נמוכים מהתקרה מפנסיונרים נתנה עמדה שמתיישבת עם עמדת החברה המנהלת ויתר הנתבעות, וצידדה בצורה מלאה בעמדתן בכל הנוגע לאי-קיומה של חובת משלוח הודעה למי שפרש לפנסית זקנה בנוגע להעלאת דמי הניהול שתתרחש כתוצאה מפרישתו.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
2.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן נ' החברה המנהלת.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון הקרן נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שיגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק קופות הגמל, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקרן, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	ביום 14 באוגוסט, 2017 נתן בית המשפט המחוזי בתל אביב פסק דין שלפיו דין בקשת האישור להידחות, בשל העדר עילת תביעה. ביום 29 באוקטובר 2017 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על דחית הבקשה לאישור.	כ - 20 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	2/2015 בי"ד אזורי לעבודה - ת"א	עמיתי הקרן וקופות גמל נ' החברה המנהלת וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (להלן - "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי הקרן וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. ביום 23 במאי, 2017 הגישה הממונה את עמדתה בנוגע לסוגיה נשוא בקשת האישור, וצידדה בצורה מלאה בעמדת החברה המנהלת ויתר הנתבעות.	לא כומת.
4.	2/2016 בי"ד אזורי לעבודה - ת"א	עמותה הפועלת עבור אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי מוגבלות נ' החברה המנהלת וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאירים, וזאת מעת שהם מתחילים לקבל קצבה כאמור ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/ חבר בקרן הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ - 1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך הערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
5.	08/2016 -ב"ד אזורי לעבודה - ת"א	מבוטח בקרן נ' החברה המנהלת	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") מסך הצבירה שבחיסכון בנוסף לדמי הניהול, וזאת בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לגבותו ובניגוד לתקנות קרן הפנסיה, לכאורה. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר כל זכות חוזית לביצועה ותוך הפרת תקנון קרן הפנסיה, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת הגילוי והפרת חובות תום הלב במו"מ. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה המנהלת; (ב) צו קבוע האוסר על החברה המנהלת לגבות הוצאות ישירות כל עוד לא שונה תקנון קרן הפנסיה כדין ו-(ג) פסיקת גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי קרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברה המנהלת, בעבר ובהווה, אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	כ-478.6 מיליוני ש"ח.
6.	07/2017 מחוזי - מרכז	עמיתים בקרן נ' החברה המנהלת וחברה מנהלת נוספת.	העלאת דמי הניהול שמשלמים עמיתים ע"י משלוח הודעה במועד שאינו בהתאם להוראות חוזר 2012-9-22 שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני ("החוזר") ו/או בנסיבות שבהן הסיבה להפסקת ההפקדות אינה אחת הסיבות המפורטות בחוזר. עילות תביעה: הפרת החוזר, הפרת חובות תום הלב במשא ומתן, הפרת חובה חקוקה, רשלנות ועשיית עושר שלא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבת כל הכספים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה; ולחילופין להורות שעדכון דמי הניהול יכנס לתוקף רק לאחר חודשיים ממועד קבלת מכתב העדכון על העלאת דמי ניהול תוך השבת דמי ניהול העודפים שנגבו עד למועד זה, והכל בתוספת הפרשי הצמדה, ריבית, ותשואה (ב) מתן צו עשה שיורה למשיבות לתקן את התנהלותן, לרבות להכיר בהפקדות שהופקדו באופן רטרואקטיבי על ידי מעסיק, כהפקדות שמזכות עמיתים בהטבות דמי ניהול (ג) ופסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	כל מי שהנתבעות העלו לו את תעריף דמי הניהול שהוא נדרש לשלם בלא שיידעו אותו על כך במועד בהתאם לאמור בחוזר וכן כל על עמית אשר סיכם עם הנתבעות על הסדר מטיב בתעריפי דמי הניהול, והנתבעות העלו באופן חד-צדדי את תעריף דמי הניהול שהוא נדרש לשלם להן בעת אשר לא בוצעו עבורו הפקדות חודשיות בשל נסיבות שאינן נמנות על אלו הקבועות בחוזר ו/או בנסיבות שבהן התקבלה עבור העמית הפקדה רטרואקטיבית מהמעסיק עבור התקופה האמורה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ-2.5 מליון ש"ח

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
7.	6/2017 בי"ד לעבודה אזורי בת"א	עמית בקרן	קרן הפנסיה משלמת לנכים, שהוכרו במקביל כנכי תאונת עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל"), פנסיה בגובה פנסיית הנכות המחושבת בהתאם לתקנון בניכוי קצבת הנכות המשולמת על ידי המל"ל, במקום את הגבוה מבין פנסיית נכות המחושבת בהתאם לתקנון הקרן בניכוי קצבת הנכות המשולמת על ידי המל"ל או 30% מפנסיית הנכות שהיה זכאי לה לפי התקנון אלמלא היה זכאי לקצבה מהמל"ל. עילות התביעה העיקריות: הפרת תקנון הקרן, הפרת חובת תום הלב, הטעיה, התרשלות, התעשרות שלא כדין. סעדים מבוקשים: (א) לחייב את הקרן ליידע, להציע ולשלם לעמיתים הזכאים לכך את כל האפשרויות לפנסיית נכות לה הם זכאים מעתה ואילך; (ב) לפצות את העמיתים שקיבלו פנסיית נכות בשיעור הנמוך מכפי שהם זכאים לו לכאורה כנ"ל, ו-(ג) לפסוק גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי הקרן, אשר זכאים לפנסיית נכות בהתאם לתקנון הקרן כמו גם לקצבת נכות נפגעי עבודה מהמל"ל, אשר הנתבעת לא שילמה להם את פנסיית הנכות בשיעור המיטיב עימם ביותר, וזאת החל מיום 26.4.2012 (מועד כניסתו לתוקף של התיקון לתקנון הקרן שהוסיף את האפשרות לקבל פנסיית נכות בשיעור גבוה יותר כמתואר לעיל), ועד למועד אישור התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. הקרן הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן פנסיה נ' החברה.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964); הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר שלא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	ביום 29 בינואר, 2018 אישר ביהמ"ש את הסדר פשרה שאליו הגיעו הצדדים, תוך קביעה כי הינו הסדר ראוי, הוגן וסביר ובהתאם נתן לו תוקף של פסק דין וכן אימץ את המלצת הצדדים לעניין שכר טרחה וגמול לתובעת. בכך באה התובענה לידי סיום.	לא כומת.
2.	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן הפנסיה נ' החברה וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	החברה הגישה בקשה לסילוק על הסף של התביעה בשל חוסר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד החברה ולא כנגד מנורה ביטוח. התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית כנגד החברה נמחקה.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן פנסיה נ' החברה.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן פנסיה). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 4 להלן והדיון בהן אוחד. ביום 11 בדצמבר, 2016 החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר, 2017 ו-17 בינואר, 2017 הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור. בהמלצת בית הדין נמחקו הערעורים בחודש ינואר, 2018.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

תובענות שהסתיימו

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
4.	01/2015 בי"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' החברה.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 2 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 3 להלן והדיון בהן אוחד. ביום 11 בדצמבר, 2016 החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר, 2017 ו-17 בינואר, 2017 הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור. בהמלצת בית הדין נמחקו הערעורים בחודש ינואר, 2018.	כ-3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לחברה המנהלת	--	
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה המנהלת	--	
לא צוין סכום התביעה	--	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות		
צוין סכום התביעה (המיוחס ספציפית לחברה המנהלת במידה והתביעה מתייחסת למספר חברות)	3	501,100
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה המנהלת	2	1,048,000
לא צוין סכום התביעה	2	-

סכום ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים של החברה המנהלת בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות אינו מהותי.

2. החברה המנהלת סיימה ביצוע טיוב של נתוני זכויות המבוטחים/עמיתים (להלן - פרויקט הטיוב), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות המבוטחים/עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, בהתאם להוראות חוזר הממונה. החברה ממשיכה, כפעילות שוטפת, להשקיע בטיוב הנתונים של זכויות העמיתים.

החברה המנהלת נתנה ביטוי להשפעת החוזר בדוחותיה הכספיים.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה המנהלת למבוטחיה ועמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה המנהלת לבין המבוטחים הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בהם פועלת החברה המנהלת. בתחומים אלו המדובר בקרנות הפנסיה אשר נבחנות על פני שנים, בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן, בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה המנהלת בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי מבוטחים/עמיתים בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם פעילות בתחום באור החסכון הפנסיוני המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.
בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד החברה המנהלת מוגשות מעת לעת תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים/עמיתים על פי תקנוני קרנות הפנסיה/קופות הגמל ו/או הדין. תלונות אלה מטופלות באופן שוטף על-ידי הממונה על פניות הציבור בחברה המנהלת.
הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים/עמיתים, מבלי לגרוע מהסיכון שהמבוטח יבחר להעלות טענותיו גם במסגרת תובענה ייצוגית.

4. ביום 14 במרס, 2017 הוגשה לבג"צ עתירה למתן צו על תנאי, שמופנה לבית הדין הארצי לעבודה (וכן לחברה ולממונה), ומורה למשיבים להשיב מדוע לא יבוטל פס"ד שניתן על ידי בי"ד הארצי לעבודה בתביעת נכות שהגיש העותר, אשר קיבל את עמדת הקרן (ועמדת הממונה) לעניין הפרשנות שיש ליתן ביחס להיקף (או מהות) הכיסוי הביטוחי לנכות הקבוע בתקנון הקרן. הקרן והממונה הגישו את תגובתם לעתירה, ובה ביקשו את מחיקתה. ביום 8 בנובמבר, 2017, נתן בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק פסק דין, שבמסגרתו דחה על הסף את העתירה, תוך שהוא קובע שהעותר לא הצביע על טעות משפטית מהותית אשר נפלה בפסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה, ועל כן אין הצדקה להתערבות של בג"צ בפסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה.

5. חוק הגנת השכר התשי"ח - 1958 (להלן - "החוק") ותקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופה בנסיבות שפורטו בחוק בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה.

לתאריך המאזן חובות המעבידים מסתכמים לכ-15.81 מיליוני ש"ח, מתוכם כ-0.19 מיליוני ש"ח בגין ריבית (שנת 2016 - כ-10.45 אלפי ש"ח מתוכם כ-0.14 אלפי ש"ח בגין ריבית).

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התקשרויות

1. השקעה בקרנות השקעה וקרנות הון סיכון:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון כשותפה מוגבלת. הקרן התחייבה להשקעה כוללת בסך כ- 73 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ- 54 מיליון ש"ח).

סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.
סכומי ההשקעה שטרם נדרשו בגין קרנות ההשקעה מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ- 44 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ- 40 מיליון ש"ח).

2. השקעה בנכסי חוב בלתי סחירים:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בנכסי חוב בהם התחייבה למתן אשראי בסכום כולל של כ- 21 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ- 17 מיליון ש"ח).
סכומי האשראי מועברים בחלקים, בהתאם להסכמי ההתקשרויות. סכומי האשראי שטרם נדרשו מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ- 14 מיליון ש"ח (שנת 2016 כ- 4 מיליון ש"ח).

באור 18 :- אירועים משמעותיים בתקופת הדיווח

א. בחודש מאי, 2017 התפרסם תיקונים לחוזרי פנסיה שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות, והוראות לניהול קרן חדשה כללית (להלן - "החוזרים"). החוזרים, שייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר, 2018 קובעים בין היתר שהפנסיות של מקבלי קצבת נכות או שאירים, שמועד ארוע הנכות או הפטירה יהיה החל ממועד תחילת החוזרים, והפנסיות של מקבלי קצבת זקנה, שיפרשו החל ממועד תחילת החוזרים, יהיו צמודות לפער שבין התשואה שתושג בפועל בגין תיק מקבלי הקצבה לבין הנחת התשואה - כאשר גירעונות (או עודפים) בשל פער זה ניתן יהיה לפרוס על פני 3 שנים.

ב. בחודש ספטמבר, 2017 התפרסם חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות - יישום נוסף (להלן - "החוזר החדש"), וזאת בהמשך לחוזר באותו עניין (ראה באור 18ב. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2016) (להלן - "החוזר המקורי"), אשר המנה האחרונה לפיו התבצעה בסוף חודש אוגוסט, 2017. חוזרים אלו נועדו לקבוע הוראות בנוגע לאופן יישום הוראת השעה שנקבעה בתיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל, ואשר פוקעת ביום 31 במרס, 2018. במסגרת החוזר החדש נדרשים הגופים המוסדיים להפעיל פעם נוספת את מנגנון האיתור, בתיווכה של הממונה, בגין כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה. מנגנון זה כרוך במשלוח מכתבים לכלל עמיתי הקרן שחשבונותיהם נפתחו לפני יום 1 בינואר, 2017 ושלא נשלחה אליהם הודעה בהתאם לחוזר המקורי. החוזר החדש קובע כי העברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות בהתאם לחוזר החדש תתבצע במנה אחת, בחודש מרץ, 2018.
יישום החוזר המקורי נייד עד כה מהקרן סך של כ-25 מיליוני ש"ח, ונייד לקרן סך של כ-21 מיליוני ש"ח.

באור 18 :- <u>אירועים משמעותיים בתקופת הדיווח</u> (המשך)

ג. בחודש ספטמבר, 2017 פרסמה הממונה חוזר שמתקן את החוזר שעניינו דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני. בהתאם לחוזר, הטבה בדמי ניהול תינתן למשך תקופה של 5 שנים, כאשר צומצמה האפשרות להעלות דמי ניהול במהלך תקופה זו לעומת המצב הקיים, תוך שהוארך פרק הזמן שממועד הפסקת הפקדות בגין העמית ועד למועד הראשון שבו ניתן להעלות דמי ניהול ובוטלה האפשרות להעלות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי. הטבה בדמי ניהול אמורה לחול בגין מלוא יתרתו הצבורה של העמית בקרן הפנסיה, והטבה כספית יכולה להינתן רק על דרך של מתן הנחה בדמי ניהול. כמו כן מכתיב התיקון נוסח חדש של מכתבים שיש לשלוח לעמית - הן לאחר מתן הנחה והן במסגרת הודעה על העלאת דמי ניהול. החוזר פוגע ביכולת החברה להעלות את דמי הניהול הנגבים מהעמיתים ועל כן עשוי לפגוע בעתיד, בהכנסות החברה.

ד. בחודש אוקטובר, 2017, פרסמה הממונה נייר עמדה – עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות פנסיה וחוזר בענין דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה. בהתאם לחוזר צפויה עלות הכיסוי הביטוחי לנכות לגדול בצורה משמעותית, עלות הכיסוי הביטוחי לשאירים צפויה לפחות במעט, ואילו במקדמי ההמרה לפנסית זקנה צפויים לחול שינויים לא מהותיים. לאחר שהמקדמים החדשים ייכנסו לתוקף, ביוני 2018, הקרן צפויה להיות מאוזנת, או קרובה מאד לאיזון אקטוארי.

- - - - - - - - -

מנורה מבטחים

דוח אקטוארי

מבטחים החדשה פלוס

קרן פנסיה חדשה כללית

דוח אקטוארי

ליום 31/12/2017

עמית רוזן, אקטואר ממונה

מרס 2018

תוכן עניינים

1. הצהרת אקטואר 3
2. עיקרי הזכויות והחובות על-פי התקנון 5
3. בסיסים טכניים ואקטואריים 12
4. הערות האקטואר 13
5. מאזן אקטוארי 17
6. דוח תנועה בעודף/גירעון אקטוארי 19
7. דוח תזרימי מזומנים 22
8. נתונים סטטיסטיים 26

1. הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן: החברה המנהלת) לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה פלוס" ליום 31/12/2017.
החל מאוקטובר 2016 אני משמש כאקטואר הממונה של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה פלוס". אני משמש גם כאקטואר הממונה של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה". אין לי או לקרובי, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, קשר אחר עם צדדים קשורים לקרן או לחברה המנהלת.

אני מצהיר ומאשר כי:

1. הדין וחשבון האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדין וחשבון האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
   א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד - 1964.
   ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון תואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
   ג. תקנון הקרן.
   והכל כתוקפם למועד הדוח.
3. חוות דעתי:
   א. הנכסים שנצברו, המצוינים בדין וחשבון, רשומים בהתאם לדוח על המצב הכספי בדוחות הכספיים של הקרן למועד הנזכר.
   ב. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיף א., וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדין וחשבון, הומצאו לי על-ידי הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדין וחשבון, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה מספקת לצורך עריכת הדין וחשבון.
   ג. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססות על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות על-ידי השוואתם לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי-דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי - דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אין אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

ד. לפי מיטב ידיעתי והערכתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדין וחשבון המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדין וחשבון, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 31/12/2017, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

25/03/2018	אקטואר ראשי	עמית רוזן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

2 . עיקרי הזכויות והחובות על-פי התקנון נכון ל-31 בדצמבר 2017

2.1 פנסיית זקנה

2.10.1 **גיל פרישה לזקנה** - גיל 67 לגבר וגיל 64 לאישה. קיימת אפשרות לפרוש לפנסיה מוקדמת החל מגיל 60. בינואר 2015 תוקן תקנון הקרן, באופן שגיל הפרישה לזקנה לנשים במסלול ברירת המחדל של הקרן (המסלול הכללי) שונה לגיל 67, ונקבעו בו הוראות מעבר לעניין החלת השינוי על נשים שבוטחו בקרן לפני ינואר 2015, כך שיוחל עליהן מחודש יולי 2015 ואילך.

2.10.2 **חישוב פנסיית הזקנה** - פנסיית הזקנה מחושבת ע"י חלוקת הסכום הצבור שצבר העמית עד לפרישתו במקדם ההמרה בהתאם למין, גיל העמית, גיל בת הזוג, שנת הפרישה, תקופת ההבטחה אותה בחר העמית ורמת פנסיית שאירי הזקנה שבחר העמית.

אפשרויות בפרישה - התקנון מאפשר לפרוש לפנסיית זקנה על בסיס אחת מהאפשרויות הבאות:

2.9.4.1 **פנסיית זקנה לעמית בלבד** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו. אלמנת הפנסיונר אינה זכאית לפנסיית שאירי זקנה.

2.9.4.2 **פנסיית זקנה לעמית (ללא בת זוג) עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים. במקרה פטירה בתוך תקופת ההבטחה מוטבי הפנסיונר שבחר באופציה זו יהיו זכאים לסכום חד פעמי המבוסס על היוון יתרת תשלומי הפנסיה עד לתום תקופת ההבטחה. עם פטירתו של הפנסיונר לא תשולם פנסיית שאירי זקנה.

2.9.4.3 **פנסיית זקנה ושאירי זקנה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי הזקנה עד לסוף ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה.

2.9.4.4 **פנסיית זקנה ושאירי זקנה עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי זקנה עד לסוף כל ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה. אם נפטר הפנסיונר בתוך התקופה המובטחת תקבל האלמנה פנסיית שאירי זקנה בשיעור שנקבע בבקשה להמרה, בתוספת השלמה לסכום פנסיית הזקנה שהייתה משולמת לפנסיונר אלמלא נפטר וזאת עד לתום תקופת ההבטחה ולאחר מכן תקבל פנסיית שאירי זקנה בשיעור שבחר הפנסיונר עם פרישתו לפנסיה. החל ממרץ 2015 רשאית האלמנה להוון את סכום ההשלמה האמור עד לתום תקופת ההבטחה. אם גם האלמנה נפטרה בתוך תקופת ההבטחה, ישולם סכום חד פעמי למוטבים כאמור בסעיף 1.3.2.

2.10.3 **היוון פנסיה** - בעת הפרישה לפנסיית זקנה וככל שהעמית הוא בן פחות מ-80 בעת הפרישה, ניתן להוון עד 25% מהפנסיה לתקופה של עד 5 שנים. כמו כן, ניתן להוון את החלק מפנסיית הזקנה העולה על סכום הקצבה המזערי, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ה-2005 ("החוק"), בהתאם להוראות החוק בנושא.

2.2 פנסיית שאירי זקנה

2.10.1 **שיעור הפנסיה** - אלמנת עמית שפרש לפנסיית זקנה תהיה זכאית לפנסיית שאירי זקנה בהתאם לאפשרות שבחר העמית ובהתאם לשיעור הפנסיה שבחר בטווח שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה של העמית.

2.10.2 **הגדרת אלמנה** - מי שהייתה אשתו של העמית בעת הפרישה לפנסיה, או מי שהייתה ידועה בציבור כאשתו, והיא הוגדרה על ידו ככזו בבקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה. אם לאחר הגשת בקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה נישא הפנסיונר מחדש (לאחר גירושין, או לאחר שהתאלמן) אזי בת הזוג החדשה לא תהיה זכאית לפנסיית שאירים.

2.10.3 **פנסיה ליתומים** - ניתן לשלב בחישוב של פנסיית הזקנה גם פנסיה ליתומי פנסיונר (כהגדרתם בתקנון) לאחר פטירתו.

2.10.4 **תקופת תשלום הפנסיה לשאירי זקנה** - לאלמנה למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך האלמנה לקבל את הפנסיה.

2.3 פנסיית נכות

2.10.1 **הגדרת נכה** - "עמית שלפחות 25% מכושרו לעבוד נפגע מחמת מצב בריאותו, וכתוצאה מכך אין הוא מסוגל לעבוד בעבודתו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו לפי השכלתו, הכשרתו או ניסיונו, במשך תקופה של למעלה מ-90 ימים רצופים, והכל כפי שיקבע ע"י הועדה הרפואית". קיימת אפשרות לנכות חלקית. נכה בשיעור של 75% או יותר ייחשב כנכה מלא.

2.10.2 **מועד תחילת הזכאות** - עמית נכה יהיה זכאי לפנסיית נכות החל מהיום ה-61 שלאחר מועד האירוע המזכה.

2.10.3 **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית נכות בגין מחלה קודמת מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

2.10.4 **חישוב פנסיית הנכות** - פנסיית הנכות המלאה תחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים בשיעור הפנסיה לנכות. נכה בשיעור מלא יקבל את פנסיית הנכות המלאה ואילו נכה חלקי יקבל פנסיה חלקית בהתאם לחלקיות הנכות.

2.10.5 **שיעור הפנסיה לנכות** - מחושב לפי המסלול בו בחר העמית, ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה או בעת חידוש ההפקדות לאחר הפסקה בת שנה או יותר.

2.10.6 **דמי גמולים בתקופת הנכות** – קרן הפנסיה תזכה את העמית בדמי גמולים מההכנסה הקובעת לנכות ולשאירים בהתאם לחלקיות הנכות.

2.10.7 **פנסיית זקנה לאחר נכות** – נכה המגיע לגיל פרישה לזקנה יקבל פנסיית זקנה על בסיס הצבירה שנצברה לזכותו. הצבירה תכלול גם את דמי הגמולים שהועברו לזכותו מקרן הפנסיה בתקופת נכותו.

2.10.8 **פנסיית שאירי נכה** - נכה שנפטר יהיו שאיריו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל על פי הכללים החלים על עמית פעיל, בהתאם להוראות התקנון שהיה בתוקף במועד אירוע הנכות.

2.10.9 **השלמת פנסיית נכות** - עמית הזכאי לקצבה ממקור אחר (קצבה בהתאם לפרק ה' (תאונות עבודה) לחוק הביטוח הלאומי, התשנ"ה -1995, חוק הנכים (תגמולים ושיקום) התשי"ט – 1959, חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל – 1970, חוק המשטרה (נכים ונספים), התשמ"א – 1981 או חוק שירות בתי-הסוהר (נכים ונספים), התשמ"א – 1981) יהיה זכאי לתשלום פנסיית נכות בסכום השווה לגבוה מבין (i) ההפרש שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים לבין בסיס הקצבה לקיזוז (השווה לסכום הקצבה ממקור אחר כפול היחס שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושארים לבין ההכנסה שלפיה חושבה הקצבה ממקור אחר) כפול שיעור הנכות שנקבע לנכה או (ii) שיעור של 25% מסכום פנסיית הנכות, בעד אותו חודש, לה היה זכאי בהתאם לתקנון אלמלא היה זכאי לקצבה ממקור אחר.

2.4 פנסיית שאירי עמית פעיל

2.10.1 הגדרת שאירי עמית פעיל:

2.9.4.1 **אלמנה** - מי שהייתה נשואה לעמית פעיל שנפטר וגרה עמו בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה, או מי שהוכרה בערכאה שיפוטית כידועה בציבור ובלבד שהתקיים אחד מאלה: (1) גרה עם העמית לפחות שנה רצופה בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה או (2) גרה עם העמית בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה ולה ולעמית יש ילד משותף.

2.9.4.2 **יתום** - ילד של עמית פעיל שנפטר וטרם מלאו לאותו ילד 21 שנים, או בן מוגבל של העמית.

2.9.4.3 **הורים** - קיימים מצבים בהם גם הורים זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל.

2.10.2 **מועד תחילת הזכאות** - שאירי עמית יהיו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל החל מהראשון לחודש שלאחר חודש הפטירה.

2.10.3 **תקופת תשלום הפנסיה** - לאלמנה - למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך לקבל את הפנסיה; ליתומים - עד הגעתם לגיל 21 (לבן מוגבל - למשך כל ימי חייו).

2.10.4 **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית שאירי עמית פעיל, עקב פטירה בגין מחלה קודמת, מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

2.10.5 **ויתור על כיסוי לשאירים** - עמית שאין לו שאירים יכול להודיע לקרן על ויתור על הכיסוי הביטוחי לשאירים ולחסוך את עלויות ביטוח שאירי עמית פעיל, וזאת לתקופה מוגבלת של 24 חודשים.

2.10.6 **חישוב פנסיית שאירי פעיל** - הסכום הבסיסי לפנסיית שאירי עמית פעיל, יחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, בשיעור הסכום הבסיסי הקבוע בתקנון. אלמנה זכאית ל-60% מהסכום הבסיסי האמור וכל יתום זכאי ל-30% מהסכום הבסיסי האמור. יתום משני הורים ויתום מהורה יחיד, יהיו זכאים לפנסיה בשיעור של 100% מן הסכום הבסיסי האמור. סכום כל הפנסיות המשולמות לשאירי העמית לא יעלה על סכום השווה ל-100% מההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, או על סכום השווה ל-120% מהסכום הבסיסי האמור, לפי הנמוך ביניהם. שיעור הסכום הבסיסי נקבע לפי מסלול הביטוח החל על העמית, לפי מינו ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה, או מועד חידוש הצטרפות לקרן.

2.5 החזרת כספים

2.10.1 **חישוב ערך פדיון** - מבוסס על הסכום הצבור בקרן לזכות העמית.

2.10.2 **זכאות למשיכת כספים** - עמית יהיה זכאי למשוך כספים מהקרן, בהתמלא כל התנאים הבאים יחדיו:

2.9.4.1 אם נותקו יחסי עובד מעביד (לגבי עמית שכיר).

2.9.4.2 לא משתלמת לעמית פנסיה כלשהי והוא אינו זכאי לפנסיית נכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של זכאות לפנסיית נכות).

2.9.4.3 אם העמית קיבל פנסיית נכות - הפנסיה הסתיימה להשתלם לו שלוש שנים לפחות לפני גיל הפרישה לזקנה, וחלפו לפחות שלוש שנים מאז סיום תשלום פנסיית הנכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של עמית שקיבל פנסיית נכות).

2.10.3 **החזר כספים לעמית שנפטר ללא שאירים** - נפטר עמית ללא שאירים, יוחזרו הכספים למוטביו, ככל שהודיע עליהם לקרן או ליורשיו (בהתאם לצו ירושה או צו קיום צוואה, לפי הענין). היו לעמית שאירים, וכל שאיריו הינם יתומים מעל לגיל 18 שכולם בחרו בהחזר כספים, יראו את היתומים כשאירים שאינם זכאים לפנסיה.

2.6 זכויות עמית לא פעיל

2.10.1 **הגדרת עמית פעיל**[1] - עמית ששולמו בעדו דמי גמולים לקרן (לרבות דמי גמולים מופחתים לפי הוראות תקנה 20 לתקנון), במשך חודש אחד לפחות בתכוף לפני מועד אירוע מזכה שאירע לאחר מועד ההצטרפות לקרן, או עמית בתקופת ארכת הביטוח שלא נמשכו מחשבונו, בתקופת ארכת הביטוח, מלוא סכומי מרכיב תגמולי המעסיק ומרכיב תגמולי העובד.

2.10.2 **הגדרת עמית לא פעיל** - עמית שלזכותו רשום סכום צבור והוא אינו עמית פעיל.

2.10.3 **זכויות עמית לא פעיל** - עמית לא פעיל אינו מבוטח בביטוח נכות ובביטוח שאירי עמית פעיל. עמית לא פעיל שנפטר - יומר הסכום הצבור לפנסיית שאירים שתשולם לאלמנתו בלבד. עמית לא פעיל שהפך לנכה יוכל למשוך את הסכום הצבור על שמו או להקפיא את הצבירה עד לגיל הפרישה לזקנה.

2.7 דמי גמולים

דמי הגמולים שיופקדו בקרן יהיו בהתאם להסדר התחיקתי וירשמו לגבי עמית-שכיר בחלוקה: תגמולים מעביד, פיצויים מעביד ותגמולים עובד. הקרן תפקיד לזכות עמית המקבל פנסיית נכות מהקרן דמי גמולים המחושבים לפי: ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, דרגת הנכות ושיעור ההפקדות עובר לנכות.

[1] זוהי הגדרה תקנונית, ולא ההגדרה לפיה מדווחים הנתונים הסטטיסטיים בסעיף 8 בדוח.

2.8 מסלולי ביטוח

הקרן מפעילה מס' מסלולי ביטוח המתאפיינים ברמת החיסכון לגיל הפרישה וברמת הביטוח לנכות ולשאירים, וכן מסלול יסוד בו לא ניתנים כיסויים לנכות ושארים. קיימת גמישות במעבר ממסלול למסלול אולם במעבר למסלול שבו רמת הביטוח גבוהה יותר נדרשת תקופת אכשרה בגין מחלה קודמת לעניין ההפרש בין הכיסויים במסלולים השונים. בכל אחד ממסלולי הביטוח כאמור רשאי העמית לוותר על הכיסוי הביטוחי למקרה נכות ולקבל כיסוי ביטוחי לשארים בלבד.

2.9 הוראות כלליות

2.10.1 **עדכון פנסיה** - הפנסיה תעודכן מידי חודש בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן, אחת לרבעון בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים ואחת לשנה בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית היוון (תוך הימנעות מעדכון הפנסיות ככל שהעודפים/גירעונות הנובעים מתשואות ומשינוי בריביות ההיוון אינם עולים על 1% מההתחייבויות כלפי הפנסיונרים).

הפנסיה של הפנסיונרים שפרשו עד ל-31/12/2007, מתעדכנת על בסיס חודשי בהתאם לתשואה החודשית שתשיג הקרן בפועל באותו חודש יחסית לתשואה החודשית הנובעת מתשואה שנתית ריאלית של 2.5%. בנוסף תתעדכן הפנסיה בהתאם לעודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ובהתאם לעודף (גירעון) האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.

2.10.2 **חישוב הסכום הצבור** - חישוב הסכום הצבור, מבוסס על דמי הגמולים בניכוי דמי ניהול ועלות סיכוני נכות ופטירה, ובתוספת התשואה שהשיגה הקרן לאחר ניכוי דמי ניהול מהצבירה. אחת לרבעון תתעדכן היתרה הצבורה בהתאם לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים.

2.10.3 **ארכת ביטוח** - עמית שנפסקה הפקדת דמי גמולים בגינו יהיה מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 5 חודשים.

2.10.4 **חישוב הכנסה קובעת לנכות ושאירים** - ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים תחושב על פי הכללים הבאים:

2.9.4.1 לפי הגבוה מבין 2 החישובים הבאים, אך לא יותר מארבע פעמים השכר הממוצע במשק:

9.4.1.1 הנמוך מבין ממוצע השכר המבוטח ב-3 החודשים שקדמו לאירוע המזכה לבין ממוצע השכר ב-12 החודשים שקדמו לאירוע בתוספת 5%.

9.4.1.2 ממוצע השכר המבוטח ב-12 החודשים שקדמו לאירוע.

2.9.4.2 אם השכר הממוצע בשנה שקדמה ל-12 החודשים שקדמו לאירוע היה גבוה יותר, אזי החישוב בסעיף 9.4.1. לעיל יעשה על בסיס נתוני השכר בחודשים ה-13 עד ה-24 לפני האירוע.

2.10.5 **פנסיית מינימום** - הזכאות לפנסיה מכל סוג מותנית ברמת פנסיה מינימלית בגובה של 5% מהשכר הממוצע במשק (מהקרן ומקרן הפנסיה "מבטחים החדשה" גם יחד). זכאות לפנסיה בסכום נמוך יותר תאפשר לעמית או לשאיריו את משיכת הסכום הצבור או לחילופין תתאפשר קבלת הפנסיה הנמוכה כאמור, תוך תשלום דמי ניהול מהפער שבין הפנסיה המינימלית כאמור לבין הפנסיה בהתאם לזכאות.

2.10.6 **הסדר ריסק** - נפסקו תשלומים לקרן בגין עמית פעיל, רשאי העמית להיות מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 24 חודשים ולא יותר מתקופת חברותו הרצופה האחרונה בקרן. עלויות הביטוח ישולמו ע"י העמית או ינוכו מרכיבי תגמולי העובד ותגמולי המעסיק.

2.10.7 **העברת כספים בין קופות גמל** - העמיתים רשאים להעביר למבטחים החדשה פלוס כספים הצבורים לזכותם בקרנות פנסיה/בקופות גמל אחרות ולהעביר כספים הצבורים לזכותם במבטחים החדשה לקרנות פנסיה/לקופות גמל לחיסכון (ובמקרה שכזה הכספים יישארו כספים קצבתיים). העברת הכספים מבוססת על הסכום הצבור ולכן למעבר אין השפעה אקטוארית על הקרן.

2.10 איזון הקרן

2.10.1 **עדכון הסכום הצבור לפי התשואה לעמיתים** - הסכום הצבור של העמיתים הפעילים והלא פעילים יתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל.

2.10.2 **עודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד** - אחת לרבעון, ייערך מאזן אקטוארי לקרן שבו יחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים דמוגרפיים כגון: תמותת מבוטחים פעילים, יציאה לנכות, תמותת והחלמת נכים ושינוי בעתודת ה-IBNR. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד יעודכנו בהתאם לשיעור העודף (גירעון) דמוגרפי כאמור, וכן יעודכנו בהתאם לשיעור העודף (גירעון) דמוגרפי לכלל העמיתים - בכפוף לאמור בפסקה 10.4 להלן.

2.10.3 **חישוב החבות האקטוארית בגין עמיתים פעילים ולא פעילים** – החבות מחושבת בהתאם להוראות הממונה בגובה היתרה הצבורה, ולא נלקחת בחשבון גביית דמי גמולים עתידיים ורכישת ריסקים עתידיים.

2.10.4 **עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל העמיתים בקרן** - נקבע במאזן האקטוארי שנערך אחת לרבעון עודף או גירעון אקטוארי הנובע מכל גורם דמוגרפי למעט נכות או תמותת מבוטחים פעילים. היתרות הצבורות של כל העמיתים בקרן, דמי הגמולים בתקופת הנכות והפנסיות של כל הפנסיונרים יעודכנו בהתאם לשיעור עודף (גירעון) זה.

2.10.5 **מנגנון האיזון לפנסיונרים** - במהלך השנה הפנסיה של הפנסיונרים שפרשו החל מה-1/1/2008 תתעדכן מידי חודש על פי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן. אחת לרבעון הפנסיה תעודכן על פי העודף (גירעון) הדמוגרפי לכלל העמיתים בקרן שיתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה, בעת עריכת המאזן האקטוארי השנתי, תתעדכן הפנסיה לפנסיונרים בהתאם לשיעור התשואה שתשיג הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנובע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה מגורמי תשואה והיוון תישמר עתודה לפנסיונרים בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין. המנגנון כאמור יחול בשינויים המחויבים גם על הפנסיונרים שפרשו עד ל-31/12/2007 (ראו סעיף 9.1 לעיל).

2.10.6 **בסיסים טכניים ואקטואריים** - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.48% ועל בסיס הלוחות שפורסמו בחוזר של הממונה מיום ה- 30/1/2013. עם זאת, ההתחייבויות בדוח האקטוארי השנתי מחושבות על בסיס הלוחות שפורסמו בחוזר של הממונה (2017-3-6 "דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה" מיום ה-1/10/2017).

2.11 דמי ניהול –

דמי הניהול שגובה החברה המנהלת לא יעלו על 4% מדמי הגמולים (ממבוטחים פעילים), על 1.05% לשנה מהצבירה של העמיתים הפעילים והלא פעילים ועל 0.5% (במונחים שנתיים) מסך נכסי הקרן העומדים כנגד התחייבויותיה לפנסיונרים. קיימות בקרן הוראות מעבר לעניין גביית דמי ניהול מנכסים שמקורם בדמי גמולים שהופקדו בקרן עד 31/12/2005 ומגביית דמי ניהול מפנסיות שתשלומן החל לפני שנת 2006.

2.12 ביטוח משנה -

הקרן מבטחת את עמיתיה באמצעות ביטוח משנה יחסי, כאשר 90% מסיכוני הנכות והפטירה מועברים למבטח משנה. ההתחשבנות מול מבטח המשנה לעניין הכיסוי לשאירים נערכת על בסיס ריבית צמודה בשיעור של 3.48% בעוד שההתחייבויות במאזן מחושבות לפי ווקטור הריבית, הנמוך כיום מ - 3.48% ולכן שיעור הכיסוי האפקטיבי ע"י מבטח המשנה (לפנסיות שאירים בלבד) נמוך לעת הזו משמעותית מ - 90%.

3 . בסיסים טכניים ואקטואריים

3.1 החבויות האקטואריות בגין הפנסיונרים חושבו על בסיס הנתונים וההנחות המפורטים להלן.

3.1.1 **ריבית לפנסיונרים** – על בסיס וקטור ריביות חסרות סיכון שפורסם ע"י חברה מצטטת נכון לסוף חודש דצמבר 2017 תוך התאמה לחוזר הממונה בעניין הריבית משנה 25 ואילך.

3.1.2 החל מדוח אקטוארי זה, הדוח נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 2017-3-6, שפרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון באוקטובר 2017, ועניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי של קרן פנסיה. הלוחות הנזכרים בתת-סעיף 1.3 להלן, הם הלוחות המופיעים בחוזר פנסיה האמור.

3.1.3 הנחות דמוגרפיות -

3.1.3.1 **תמותת פנסיונרים** - לפי לוח פ-3ד, המתאים לקרן פנסיה עם אופציה להבטחת פנסיה וכולל הפחתה לפי לוח פ-4.

3.1.3.2 **תמותת בני-זוג של פנסיונרים** – לפי לוח פ-3ד, המתאים לקרן פנסיה ללא אופציה להבטחת פנסיה.

3.1.3.3 1.3.3. **תמותת אלמנים/אלמנות** - לפי לוח פ2 עד גיל 55 לאישה, ועד גיל 60 לגבר. לוח פ-5ד לאחר הגילאים האמורים.

3.1.3.4 **תמותת נכים** - לפי לוח פ7 עד גיל הפרישה.

3.1.3.5 **שיעורי החלמה לנכים** - לפי לוח פ-9.

3.1.3.6 **שיפורים עתידיים בתוחלת החיים** - על מנת לתת ביטוי לשיפורים עתידיים בתוחלת החיים הוקטנו שיעורי התמותה על פי לוח פ-6 והמודל המוצג בחוזר הפנסיה הנ"ל. ההקטנה מתייחסת לפנסיונרים ולמבוטחים פעילים, אך לא לנכים.

3.1.3.7 **שיעורי נישואין** - בחישוב התחייבות לזקנה - על פי נתונים בפועל שמדווחים ע"י הנהלת הקרן. בחישוב התחייבות לשארי נכה - לפי לוח פ-10.

3.1.3.8 **הפרש גילאים בין בני זוג** - לפי הנתונים בפועל שמדווחים ע"י הנהלת הקרן. באין נתונים, לפי הפרש של 3 שנים לגבי מבוטחת, הפרש של 3 שנים לגבי מבוטח עד גיל הפרישה והפרש של 5 שנים לגבי מבוטח החל מגיל הפרישה.

3.1.3.9 **נתונים על ילדים** - הסתברות לילד מתחת לגיל 21 וגיל הילד הצעיר לפי לוח פ-11ב.

3.2 נתונים

3.2.1 **פנסיונרים** - החישובים התבססו על נתוני הפנסיונרים נכון ל-31 בדצמבר 2017.

3.2.2 **פעילים ולא פעילים** - החישובים התבססו על נתוני הקרן ליום 31 בדצמבר 2017. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים עודכנו בגין דמי גמולים שטרם נרשמו בחשבונות העמיתים כגון דמי גמולים שלא נרשמו בחשבונות או מעבר עמיתים וכד' על בסיס התאמות שהועברו על-ידי הנהלת הקרן.

4. <u>הערות האקטואר</u>

4.1 **חישוב החבות האקטוארית לנכים** - מבוסס על מודל הכולל את האפשרות של חזרה מנכות ועל תמותת נכים כפונקציה של הוותק מאז היציאה לנכות והכל בהתאם להנחיות המפורטות בחוזר פנסיה 6-3-2017.

4.2 **עודף (גירעון) דמוגרפי** - במהלך שנת 2017 הקרן צברה גירעון דמוגרפי שנבע בעיקר מפרישות מסובסדות לזקנה. בנוסף, נוצר גירעון דמוגרפי ממקרי נכות ומוות של פעילים שמחולק לעמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד בלבד.
בהתאם לחוזר 1-3-2014, יש לעדכן את היתרות הצבורות של המבוטחים, את דמי הגמולים בתקופת הנכות ואת הפנסיות המשולמות לפנסיונרים ולזכאים קיימים בהתאם לעודף (גירעון) דמוגרפי המחושב במאזנים האקטוארים הרבעוניים. להלן פירוט העודפים(גירעונות)באלפי ש"ח שחושבו בכל רבעון בשנת 2017 ואחוזי עדכון היתרות הצבורות והפנסיות לפנסיונרים שבוצעו בעקבותיהם[2]:

רבעון	עודף (גירעון) דמוגרפי לעמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד	עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל הקרן מגורמים שאינם נכות ותמותת פעילים	אחוז עדכון היתרות הצבורות של עמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד	אחוז עדכון היתרות הצבורות של עמיתים במסלול יסוד, של דמי הגמולים לנכים ושל הפנסיות לפנסיונרים
1	329	(1,370)	(0.04%)	(0.10%)
2	(73)	(1,186)	(0.09%)	(0.08%)
3	189	(2,126)	(0.11%)	(0.14%)
4	(1,012)	(2,395)	(0.30%)	(0.15%)

סך הכל הגירעון הדמוגרפי בקרן בשנת 2017 הינו 7,644 אלפי ש"ח, אשר כולל גירעון דמוגרפי בגין מקרי נכות ותמותת פעילים של 567 אלפי ש"ח לעמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד וגירעון דמוגרפי של 7,077 אלפי ש"ח לכלל העמיתים והפנסיונרים בקרן (כולל העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד). לצורך איזון הקרן ברמה השנתית נדרשת הפחתת היתרות הצבורות, דמי הגמולים לנכים והפנסיות המשולמות בכ -0.43%[3] והפחתת היתרות הצבורות של עמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד בכ-0.51%[4]. בהתאם לחישוב במאזן השנתי, יש להפחית את היתרות הצבורות של העמיתים במסלול יסוד, את דמי הגמולים בתקופת הנכות ואת הפנסיות המשולמות בכ-0.15%, ולהפחית את היתרות הצבורות של עמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד בכ-0.3% - בעקבות הגירעון הדמוגרפי בגין הרבעון הרביעי.

[2] המאזן האקטוארי השנתי נערך לאחר שבוצעו כבר האיזונים הרבעוניים עבור רבעונים 1-3
[3] מחושב לפי סך ההתחייבויות בשלב המאזן האקטוארי הרעיוני ל-31/12/2017.
[4] מחושב לפי היתרות הצבורות של עמיתים אלו ליום 31/12/2017 וסך ההתחייבויות בשלב המאזן הרעיוני ל-31/12/2017.

4.3 **עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לפנסיונרים (שפרשו החל מה-1/1/2008)** - במהלך שנת 2017 השיגה הקרן תשואה על נכסי הפנסיונרים שהייתה גבוהה מהתשואה הצפויה. יחד עם זאת, הריביות להיוון ירדו יחסית לדוח הקודם והגדילו את החבות האקטוארית. התשואה השוטפת העודפת במהלך השנה הייתה נמוכה מהעלייה בגובה החבות האקטוארית, ועל-כן נדרשת הפחתה של הפנסיות המשולמות לצורך איזון הקרן. הגירעון מגורמי תשואה הינו 0.29%, אולם ההפחתה בגין גורמי תשואה ושיעורי ריבית להיוון עבור כל שנת 2017 הינה כ-0.08%, וזאת כיוון שהעתודה לפנסיונרים הופחתה בכ-0.21%.
בסך הכל יש להפחית את הפנסיות לפנסיונרים ב-0.2293%, אשר כולל את ההפחתה מגורמים דמוגרפיים שנוצרו במהלך הרבעון הרביעי ואת ההפחתה בגין גורמי תשואה ושיעורי ריבית להיוון שנוצרה במהלך השנה.

4.4 **עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לפנסיונרים (שפרשו עד ל-31/12/2007)** – מתחילת השנה הקרן השיגה תשואה בעודף של 1.45% על הנחת התשואה הצפויה לפנסיונרים אלו, ועל-כן הפנסיות התעדכנו בשוטף בשיעור זה מתחילת השנה. ברבעון הנוכחי הושגה תשואה בחסר של כ-0.82%.

בסך הכל, מעבר לעדכונים השוטפים בגין פערי תשואות שכבר בוצעו במהלך השנה[5], יש להפחית את הפנסיות ב-0.098%, אשר כוללים את ההפחתה מגורמים דמוגרפיים שנוצרו במהלך הרבעון ואת הקיטון בעתודה לפנסיונרים.

4.5 **גורמים נוספים לגירעון או עודף אקטוארי**:

4.5.1 **השפעת ווקטור הריביות**

4.5.1.1 **פרישה לזקנה** – עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה היה בשיעורים נמוכים מ-4%. התהליך הנ"ל גרם לגירעון אקטוארי במהלך שנת 2016. הגירעון שנוצר בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2017 הסתכם בכ- 5 מיליוני ש"ח.

4.5.1.2 **חישוב הריסקים** - עלויות ביטוח הנכות והשאירים מחושבות על בסיס ההנחה שהריבית על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור של 4%. בפועל הריבית כיום נמוכה יותר מ-4%. כתוצאה מכך רכישת הריסקים תורמת לגירעון הדמוגרפי בשנת 2017.

[5] העדכון של הפנסיה בגין פערים בין התשואה בפועל לתשואה הצפויה מתבצע לאחר חודש.

4.6 דוח תנועה לכלל הקרן

4.6.1 **מקרה מוות מבוטחים** - במהלך שנת 2017, נגבו פרמיות ריסק בגין ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית שאירים היו בשיעור נמוך יותר, ונוצר עודף דמוגרפי של 9,182 אלפי ש"ח.

4.6.2 **מקרה מוות פנסיית זקנה ושאירים** – משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי. הפטירות בפועל היו גבוהות מהצפי במהלך שנת 2017 ולכן נוצר גירעון בסך של 291 אלפי ש"ח.

4.6.3 **יציאה לנכות** - במהלך שנת 2017 שיעור הניצול של הנכות היה נמוך מהריסקים שנגבו ולכן נוצר עודף בסך של 4,648 אלפי ש"ח.

4.6.4 **מקרה מוות מנכים** - שיעורי הפטירה של הנכים בפועל לעומת הצפי גרמו לגירעון בסך של 406 אלפי ש"ח.

4.6.5 **חזרה מנכות** - שיעורי החזרה מנכות היו גבוהים יותר מהצפוי ולכן נוצר עודף בסך של 117 אלפי ש"ח.

4.6.6 **ביטוח משנה** – גירעון נוצר עקב השתתפות מבטח המשנה בעליות הביטוח ועודף נוצר בעקבות תשלומי מבטח משנה בגין מקרי נכות ושארים. נוצר גירעון של 12,279 אלפי ש"ח.

4.6.7 **פרישה לזקנה** - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה הינו בשיעורים נמוכים מ-4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2017, אשר הסתכם ב- 5,056 אלפי ש"ח.

4.6.8 **אומדן IBNR** - משמעו התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד המאזן וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד המאזן ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בקרן לגביהן. לאור הקושי הטמון בנתוני הקרן עקב גודלה לבצע ניתוח סטטיסטי מייצג של התביעות שהוגשו בקרן, הותאמה עתודת ה-IBNR ל-3 חודשים של פרמיות בגין הריסקים. ההגדלה שבוצעה בשנת 2017 ב-IBNR בדוח הסופי (לאחר עדכוני עודפים (גירעונות) אקטוארים) הייתה בגובה של כ-[6]1,498 אלף ש"ח עקב הגידול בגביית הריסקים לעומת שנה קודמת. יצוין, כי מאחר שלקרן ביטוח משנה, ההשפעה של הגדלת עתודת ה-IBNR על הגירעון אקטוארי, במסלול המקיף בלבד, הינה כ-500 אלפי ש"ח.

4.6.9 שינוי שיטות והנחות - עדכון הנחות החישוב גרם לגירעון של 192 אלפי ש"ח שינוי זה כולל את עדכון ההנחות הדמוגרפיות בהתאם לחוזר 2017-3-6 אשר גרם לעודף של 18 אלפי ש"ח.

4.6.10 **גורמים אחרים** - מסתכם ב 1,869 אלפי ש"ח.

[6] גידול של כ-1,498 אלף ש"ח בדוח התנועה מייצג את השינוי ב-IBNR בעת הכנת המאזן האקטוארי הרבעוני.

4.7 דוח תנועה לפנסיונרים

4.7.1 **שינויים בריבית ההיוון** - משקף את השינוי בהתחייבויות כתוצאה משינוי ווקטור הריביות חסר הסיכון במעבר מ - 12/2016 ל - 12/2017. מאחר והייתה ירידה בווקטור הריביות התקבל גידול בהתחייבויות.

4.7.2 **סטייה מהנחת תשואה** – הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מ- 12/2016.

4.8 שינויי רגולציה לשנת 2018

4.8.1 כניסתו לתוקף של חוזר 2017-3-6 גרמה לשינוי לא מהותי בשנת 2017 בגובה ההתחייבויות. כניסתו לתוקף של החוזר ביום 1 ביוני, 2018 (בכפוף לתיקון תקנון הקרן עד לאותו המועד) צפויה להוביל לגידול משמעותי בעלות הביטוח לנכות שתיגבה מהעמיתים בקרן (ועל-כן לשיפור המאזן הדמוגרפי עבור העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד ביחס לשנים האחרונות) וכן צפויה להוביל לקיטון בעלות הביטוח לשאירים שתיגבה מעמיתי הקרן (ועל-כן להרעה במאזן הדמוגרפי עבור העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד ביחס לשנים האחרונות).
סך הגידול בעלויות הביטוח לנכות אמור להיות גבוה מסך הירידה בעלויות הביטוח לשאירים ועל-כן בסה"כ צפוי שיפור במאזן הדמוגרפי של העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד.

4.8.2 שינוי מודל תשלום הפנסיות לנכות ושאירים בגין אירוע מזכה שאירע החל מ-1/1/2018 ולפנסיית זקנה שהחלה להיות משולמת החל מ-1/1/2018 - בחודש מאי, 2017 התפרסמו חוזרי הפנסיה "הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות"(2017-3-3) ו"הוראות לניהול קרן חדשה" (2017-3-1). החוזרים קובעים שינויים באופן תשלום הפנסיות שעיקרם הצמדת הפנסיות המשולמות - לנכות ושארים בגין אירוע מזכה שאירע החל מ-1/1/2018 ולפנסיית זקנה שהחלה להיות משולמת החל מ-1/1/2018 - לתשואה שתושג בפועל על תיק ההשקעות של פנסיונרים אלו ביחס לתשואה הצפויה. השפעה זו על הפנסיות תיזקף בכל רבעון כאשר הפנסיות יעודכנו אחת לשנה בחודש אפריל העוקב למועד הדיווח. החשיפה לפערי התשואה הינה על כל תיק ההשקעות, אשר מושקע בשוק החופשי.
כמו כן, הפנסיה של פנסיונרים אלו תתעדכן אחת לשנה לפי שיעור השינוי במדד, בקצבה בגין חודש אפריל, בגין השנה הקודמת למועד העדכון, וזאת בשונה ממנגנון עדכון הפנסיות של הפנסיונרים הקיימים והזכאים הקיימים.
כניסת החוזר לתוקף החל מה-1/1/2018 תגרום לכך שהחל ממאזן לתאריך 31/3/2018 לא ייווצרו יותר גירעונות דמוגרפיים עקב פערי ריביות כתוצאה מפרישה לזקנה וכן לא ייווצרו יותר גירעונות דמוגרפיים עקב פערי ריביות בחישובי הריסקים עבור אירועים מזכים שאירעו החל מה-1/1/2018.
שינוי זה יוביל גם לכך שעבור אירועי שאירים משנת 2018 – שיעור הכיסוי של מבטח המשנה יהיה בגובה של 90%.

השינויים ישפיעו על האיזון הדמוגרפי שיחוו כלל עמיתי הקרן, כך שהגירעונות הדמוגרפיים צפויים לפחות בצורה משמעותית.

5. מאזן אקטוארי

מבטחים החדשה פלוס - מאזן אקטוארי ליום 30/09/2017

נכסים (באלפי ש"ח)	12/2017	9/2017	12/2016	התחייבויות (באלפי ש"ח)	12/2017	9/2017	12/2016
				עמיתים מבוטחים	659,865	620,544	465,673
				עמיתים אינם מבוטחים	874,831	793,138	709,256
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין פעילים ומוקפאים	(3,251)	(1,799)	(672)
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי של הקרן לפעילים ולמוקפאים	1,531,445	1,411,883	1,174,257	**סה"כ**	**1,531,445**	**1,411,883**	**1,174,257**
				פנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007			
				זקנה	1,179	1,205	1,272
				נכות	-	-	-
				שאירים	-	-	-
				תביעות תלויות IBNR	-	-	-
				עתודה לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007	12	12	12
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	(2)	(2)	-
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית	18	8	(24)
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי בגין פנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007 + עודפים אקטוארים דמוגרפיים	1,207	1,223	1,260	**סה"כ**	**1,207**	**1,223**	**1,260**
				פנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008			
				זקנה	81,881	77,430	66,273
				נכות	4,294	3,716	3,137
				שאירים	16,221	13,878	12,772
				תביעות תלויות IBNR	4,618	4,207	3,016
				עתודה לפנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008	(1,068)	(631)	(840)
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	(154)	(136)	(29)
				עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית	(86)	-	(1,137)
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי בגין פנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008 + עודפים אקטוארים דמוגרפיים	105,706	98,464	83,192	**סה"כ**	**105,706**	**98,464**	**83,192**
זכאים ויתרות זכות	20,299	13,828	13,691	אחרות	20,299	13,828	13,691
סה"כ נכסים	**1,658,657**	**1,525,398**	**1,272,400**	**סה"כ התחייבויות**	**1,658,657**	**1,525,398**	**1,272,400**

ההתחייבויות הפנסיוניות מוצגות לפני הפחתה/תוספת בגין העודף (גירעון) האקטוארי שנכון לתאריך הדוח טרם חולק לעמיתי הקרן.

עודף (גירעון) אקטוארי – סעיף זה כולל את העודף (גירעון) האקטוארי שנכון לתאריך הדוח טרם חולק לעמיתי הקרן.

שיעור העדכון של הצבירה והפנסיות (עדכון רבעוני) – 2017/Q4

שיעור עידכון הצבירה של העמיתים הפעילים והמוקפאים בגין עודף (גירעון) דמוגרפי המבוטחים במסלול יסוד בלבד	(0.1489%)
שיעור עידכון הצבירה של העמיתים הפעילים המבוטחים בביטוח נכות ו/או שאירים בגין עודף (גירעון) דמוגרפי	(0.2956%)
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007 בגין עודף (גירעון) דמוגרפי וגורמי תשואה וריבית (לא כולל עדכונים שבוצעו באופן שוטף בעקבות הפער בין התשואה בפועל לתשואה הצפויה)	(0.0980%)
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008 בגין עודף (גירעון) דמוגרפי וגורמי תשואה וריבית	(0.2293%)

6. דוח תנועה בעודף/גירעון אקטוארי

השינוי בעודף שנגרם במהלך תקופת הדיווח	לתקופה: 1-12/2017			לתקופה: 1-12/2016		
העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח	**המצב צפוי**	**המצב בפועל**	**העודף (גרעון) שנגרם**	**המצב צפוי**	**המצב בפועל**	**העודף (גרעון) שנגרם**
א. מקרי מוות - מבוטחים	9,131	(51)	9,182	6,677	111	6,566
ב. מקרי מוות - פנסיית זקנה ושאירים	74,630	74,921	(291)	61,144	61,386	(242)
ג. מקרי מוות - נכים	878	1,284	(406)	100	569	(469)
ד. יציאה לנכות	7,284	2,636	4,648	5,206	4,080	1,126
ה. חזרה מנכות	2,778	2,661	117	557	400	157
ו. ביטוח משנה			(12,279)			(6,318)
ז. פרישה במהלך השנה			(5,056)			(4,512)
ח. שינויים בעתודת IBNR			(1,498)			(656)
ט. שינוי שיטות והנחות			(192)			-
י. שינויים בתקנון הקרן			-			-
יא. גורמים אחרים			(1,869)			386
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל			**(7,644)**			**(3,962)**

<u>התנועה בעודף (גירעון) לעמיתי הקרן</u>:

העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח לכלל עמיתי הקרן	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום							לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
	31/12/2017			30/09/2017	30/6/2017	31/03/2017			
	המצב צפוי	המצב בפועל	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)
	אלפי ש"ח			אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים
ב. מקרי מוות - פנסיית זקנה ושאירים	(1,059)	(956)	(103)	(0.01%)	(0.01%)	(0.01%)	0.01%	(0.02%)	(0.02%)
ז. פרישות במהלך השנה			(1,050)	(0.06%)	(0.13%)	(0.08%)	(0.07%)	(0.31%)	(0.36%)
ט. שינוי שיטות והנחות			62	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
י. שינויים בתקנון הקרן			-	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
יא. סך גורמים אחרים			(1,304)	(0.08%)	0.01%	0.01%	(0.04%)	(0.10%)	0.03%
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל			**(2,395)**	**(0.15%)**	**(0.14%)**	**(0.08%)**	**(0.10%)**	**(0.43%)**	**(0.35%)**

העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה")	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום							לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
	31/12/2017				30/09/2017	30/06/2017	31/03/2017		
	המצב צפוי	המצב בפועל	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)	עודף (גירעון)
	אלפי ש"ח		אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים
א. מקרי מוות - מבוטחים	2,553	(51)	2,604	0.40%	0.38%	0.40%	0.37%	1.39%	1.41%
ג. מקרי מוות - נכים	(2)	699	(701)	-0.11%	0.00%	0.05%	0.00%	(0.06%)	(0.10%)
ד. יציאה לנכות	2,041	836	1,205	0.18%	0.14%	0.19%	0.28%	0.70%	0.24%
ה. חזרה מנכות	(74)	139	(213)	(0.03%)	(0.04%)	0.16%	(0.05%)	0.02%	0.03%
ו. ביטוח משנה			(3,407)	(0.51%)	(0.40%)	(0.64%)	(0.54%)	(1.86%)	(1.36%)
ח. שינויים בעתודת IBNR			(335)	(0.05%)	(0.06%)	(0.15%)	0.00%	(0.23%)	(0.14%)
ט. שינוי שיטות והנחות			(44)	(0.01%)	0.00%	(0.04%)	0.00%	(0.04%)	0.00%
י. שינויים בתקנון הקרן			-	-	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
יא. סך גורמים אחרים			(121)	(0.02%)	0.00%	0.01%	0.00%	0.00%	0.01%
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל			**(1,012)**	**(0.15%)**	**0.02%**	**(0.02%)**	**0.06%**	**(0.08%)**	**0.09%**

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים שפרשו החל מ-01/01/2008:

השינוי שנגרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	(455)	(292)
שינויים בריבית ההיוון	(3,606)	(1,383)
סטייה מהנחת התשואה	3,295	69
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**(766)**	**(1,606)**

העודף(גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום				לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
	31/12/2017	30/09/2017	30/06/2017	31/03/2017	
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכל עמיתי הקרן	(154)	(137)	(76)	(88)	(292)
שינויים בריבית ההיוון	(1,764)	(3,337)	307	1,188	(1,383)
סטייה מהנחת התשואה	1,242	2,633	103	(683)	69
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה האקטוארית	436	704	(410)	(505)	177
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**(240)**	**(137)**	**(76)**	**(88)**	**(1,429)**
עודף (גירעון) לפנסיונרים, באחוזים	**(0.23%)**	**(0.14%)**	**(0.08%)**	**(0.10%)**	**(1.68%)**

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007 :

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2017	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	(6)	(0)
שינויים בריבית ההיוון	-	-
סטייה מהנחת התשואה	17	(25)
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**11**	**(25)**

העודף (גירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח, באלפי ש"ח	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום				לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2016
	31/12/2017	30/9/2017	30/06/2017	31/03/2017	
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכל עמיתי הקרן	(2)	(2)	(1)	(1)	(0)
שינויים בריבית ההיוון	(0)	(0)	-	0	-
סטייה מהנחת התשואה	10	23	5	(21)	(25)
גירעון (עודף) הנשמר בעתודה האקטוארית	1	0	-	(0)	1
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**9**	**21**	**4**	**(22)**	**(24)**
עודף (גירעון) לפנסיונרים, באחוזים	**0.72%**	**1.75%**	**0.35%**	**(1.80%)**	**(2.25%)**

7. דוח תזרימי מזומנים[7]

לוח 1- תזרים מזומנים לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007 ל- 31/12/2017

(אלפי ש"ח)

		הכנסות מריבית במשך השנה						הון צבור המשמש לכיסוי התחייבויות לפנסיונרים נכון לסוף השנה			
שנה קלנדרית	תשלומי פנסיה במהלך השנה	על תשלומי פנסיה	על אג"ח 'ערד'	על השקעות אחרות	סה"כ	הנחת התשואה על השקעות חופשיות	שיעור תשואת הנכסים הצפויה בכל שנה	אג"ח 'ערד' באחוזים מסה"כ ההון הצבור לפנסיונרים	אג"ח 'ערד'	השקעות אחרות	סה"כ
2017								-	-	1,195	1,195
2018	101	0	-	1	1	0.061%	0.061%	-	-	1,089	1,089
2019	96	0	-	(12)	(11)	(1.071%)	(1.071%)	-	-	977	977
2020	90	0	-	(5)	(5)	(0.542%)	(0.542%)	-	-	877	877
2021	85	0	-	(3)	(3)	(0.311%)	(0.311%)	-	-	785	785
2022	80	(0)	-	1	1	0.081%	0.081%	-	-	702	702
2023	75	(0)	-	3	3	0.429%	0.429%	-	-	626	626
2024	71	(0)	-	5	4	0.734%	0.734%	-	-	556	556
2025	67	(0)	-	6	5	0.994%	0.994%	-	-	492	492
2026	62	(0)	-	6	6	1.209%	1.209%	-	-	433	433
2027	58	(0)	-	6	6	1.424%	1.424%	-	-	379	379
2028	54	(0)	-	6	6	1.579%	1.579%	-	-	329	329
2029	49	(0)	-	6	5	1.671%	1.671%	-	-	283	283
2030	45	(0)	-	5	5	1.765%	1.765%	-	-	242	242
2031	41	(0)	-	4	4	1.857%	1.857%	-	-	204	204
2032	36	(0)	-	4	4	1.952%	1.952%	-	-	171	171
2033	32	(0)	-	3	3	2.032%	2.032%	-	-	141	141
2034	28	(0)	-	3	3	2.103%	2.103%	-	-	115	115
2035	24	(0)	-	3	2	2.175%	2.175%	-	-	93	93
2036	20	(0)	-	2	2	2.245%	2.245%	-	-	74	74
2037	17	(0)	-	2	2	2.315%	2.315%	-	-	58	58
2038	14	(0)	-	1	1	2.353%	2.353%	-	-	45	45
2039	11	(0)	-	1	1	2.356%	2.356%	-	-	34	34
2040	9	(0)	-	1	1	2.360%	2.360%	-	-	26	26
2041	7	(0)	-	1	1	2.365%	2.365%	-	-	19	19
2042	5	(0)	-	0	0	2.366%	2.366%	-	-	14	14
2043	4	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	10	10
2044	3	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	7	7
2045	2	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	5	5
2046	2	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	3	3
2047	1	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	2	2
2048	1	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	1	1
2049	1	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	1	1
2050	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	1	1
2051	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2052	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2053	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2054	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2055	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2056	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2057	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2058	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2059	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0
2060	0	(0)	-	0	0	2.370%	2.370%	-	-	0	0

[7] דוחות תזרימי המזומנים מוצגים לאחר עדכון הזכויות בהתאם לעודפים (גירעונות) המחושבים בדוח האקטוארי

0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2061
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2062
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2063
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2064
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2065
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2066
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2067
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2068
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2069
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2070
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2071
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2072
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2073
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2074
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	0	2075
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2076
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2077
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2078
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2079
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2080
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2081
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2082
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2083
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2084
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2085
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2086
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2087
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2088
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2089
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2090
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2091
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2092
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2093
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2094
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2095
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2096
(0)	(0)	-	-	2.370%	2.370%	(0)	(0)	-	0	-	2097

לוח 2 - תזרים מזומנים לפנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008 ל- 31/12/2017

(ללא IBNR, אלפי ש"ח)

						הכנסות מריבית במשך השנה					הון צבור המשמש לכיסוי התחייבויות לפנסיונרים נכון לסוף השנה			
שנה קלנדרית	תשלומי פנסיה במהלך השנה	על תשלומי פנסיה	על אג"ח 'ערד'	על השקעות אחרות	סה"כ	הנחת התשואה על השקעות חופשיות	שיעור תשואת הנכסים הצפויה בכל שנה	אג"ח 'ערד' באחוזים מסה"כ ההון הצבור לפנסיונרים	אג"ח 'ערד' במונחים שקליים	השקעות אחרות	סה"כ
2017								-	-	102,167	102,167
2018	5,276	9	-	62	72	0.061%	0.061%	-	-	96,464	96,464
2019	5,124	25	-	(1,033)	(1,008)	(1.071%)	(1.071%)	-	-	89,867	89,867
2020	5,043	13	-	(487)	(473)	(0.542%)	(0.542%)	-	-	83,916	83,916
2021	4,988	6	-	(261)	(255)	(0.311%)	(0.311%)	-	-	78,267	78,267
2022	4,929	(4)	-	64	60	0.081%	0.081%	-	-	73,019	73,019
2023	4,844	(11)	-	313	302	0.429%	0.429%	-	-	68,124	68,124
2024	4,778	(18)	-	500	481	0.734%	0.734%	-	-	63,498	63,498
2025	4,691	(24)	-	631	607	0.994%	0.994%	-	-	59,107	59,107
2026	4,611	(28)	-	715	687	1.209%	1.209%	-	-	54,897	54,897
2027	4,522	(32)	-	782	750	1.424%	1.424%	-	-	50,859	50,859
2028	4,423	(34)	-	803	769	1.579%	1.579%	-	-	46,960	46,960
2029	4,286	(35)	-	785	750	1.671%	1.671%	-	-	43,198	43,198
2030	4,143	(36)	-	763	727	1.765%	1.765%	-	-	39,574	39,574
2031	3,958	(36)	-	735	699	1.857%	1.857%	-	-	36,126	36,126
2032	3,770	(36)	-	705	669	1.952%	1.952%	-	-	32,852	32,852
2033	3,591	(35)	-	667	632	2.032%	2.032%	-	-	29,736	29,736
2034	3,416	(35)	-	625	591	2.103%	2.103%	-	-	26,769	26,769
2035	3,227	(34)	-	582	548	2.175%	2.175%	-	-	23,963	23,963
2036	3,021	(33)	-	538	505	2.245%	2.245%	-	-	21,333	21,333
2037	2,770	(31)	-	494	463	2.315%	2.315%	-	-	18,925	18,925
2038	2,542	(29)	-	445	417	2.353%	2.353%	-	-	16,710	16,710
2039	2,329	(26)	-	394	367	2.356%	2.356%	-	-	14,670	14,670
2040	2,115	(24)	-	346	322	2.360%	2.360%	-	-	12,808	12,808
2041	1,902	(22)	-	303	281	2.365%	2.365%	-	-	11,127	11,127
2042	1,695	(19)	-	263	244	2.366%	2.366%	-	-	9,624	9,624
2043	1,475	(17)	-	228	211	2.370%	2.370%	-	-	8,315	8,315
2044	1,290	(15)	-	197	182	2.370%	2.370%	-	-	7,169	7,169
2045	1,119	(13)	-	170	157	2.370%	2.370%	-	-	6,174	6,174
2046	964	(11)	-	146	135	2.370%	2.370%	-	-	5,316	5,316
2047	825	(9)	-	126	117	2.370%	2.370%	-	-	4,583	4,583
2048	704	(8)	-	109	101	2.370%	2.370%	-	-	3,958	3,958
2049	597	(7)	-	94	87	2.370%	2.370%	-	-	3,429	3,429
2050	508	(6)	-	81	75	2.370%	2.370%	-	-	2,980	2,980
2051	434	(5)	-	71	66	2.370%	2.370%	-	-	2,598	2,598
2052	373	(4)	-	62	57	2.370%	2.370%	-	-	2,271	2,271
2053	322	(4)	-	54	50	2.370%	2.370%	-	-	1,988	1,988
2054	281	(3)	-	47	44	2.370%	2.370%	-	-	1,742	1,742
2055	247	(3)	-	41	38	2.370%	2.370%	-	-	1,525	1,525
2056	219	(2)	-	36	34	2.370%	2.370%	-	-	1,333	1,333
2057	195	(2)	-	32	29	2.370%	2.370%	-	-	1,161	1,161
2058	175	(2)	-	28	26	2.370%	2.370%	-	-	1,006	1,006
2059	157	(2)	-	24	22	2.370%	2.370%	-	-	867	867
2060	140	(2)	-	21	19	2.370%	2.370%	-	-	742	742
2061	125	(1)	-	18	16	2.370%	2.370%	-	-	629	629
2062	112	(1)	-	15	14	2.370%	2.370%	-	-	528	528
2063	98	(1)	-	13	11	2.370%	2.370%	-	-	439	439
2064	86	(1)	-	10	9	2.370%	2.370%	-	-	360	360
2065	74	(1)	-	9	8	2.370%	2.370%	-	-	292	292

233	233	-	-	2.370%	2.370%	6	7	-	(1)	63	2066
184	184	-	-	2.370%	2.370%	5	6	-	(1)	53	2067
143	143	-	-	2.370%	2.370%	4	4	-	(1)	44	2068
109	109	-	-	2.370%	2.370%	3	3	-	(0)	36	2069
82	82	-	-	2.370%	2.370%	2	3	-	(0)	29	2070
61	61	-	-	2.370%	2.370%	2	2	-	(0)	22	2071
45	45	-	-	2.370%	2.370%	1	1	-	(0)	17	2072
33	33	-	-	2.370%	2.370%	1	1	-	(0)	13	2073
24	24	-	-	2.370%	2.370%	1	1	-	(0)	10	2074
18	18	-	-	2.370%	2.370%	0	1	-	(0)	7	2075
13	13	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	5	2076
9	9	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	4	2077
7	7	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	3	2078
5	5	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	2	2079
4	4	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	1	2080
3	3	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	1	2081
2	2	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	1	2082
1	1	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	1	2083
1	1	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2084
1	1	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2085
1	1	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2086
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2087
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2088
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2089
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2090
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2091
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2092
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2093
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2094
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2095
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2096
0	0	-	-	2.370%	2.370%	0	0	-	(0)	0	2097

8. נתונים סטטיסטיים[8]

נתונים על עמיתי הקרן*

עמיתים פעילים

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	13,393	44.59	57,980
נשים	7,063	46.41	38,846
סה"כ	**20,456**	**45.22**	**51,374**

עמיתים שאינם פעילים

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	28,283	46.26	11,187
נשים	21,183	44.70	7,749
סה"כ	**49,466**	**45.59**	**9,715**

(*) כהגדרתם בחוזר "הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי השנתי של קופות גמל וקרנות פנסיה חדשות"

עמיתים מבוטחים

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	12,111	44.10	42,300
נשים	6,095	45.90	30,779
סה"כ	**18,206**	**44.70**	**38,443**

עמיתים שאינם מבוטחים

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	29,565	46.39	19,639
נשים	22,151	44.91	11,328
סה"כ	**51,716**	**45.76**	**16,079**

[8] היתרות הצבורות וסכומי הפנסיה מוצגים לאחר עדכון הזכויות בהתאם לעודפים (גירעונות) המחושבים בדוח האקטוארי

מידע אודות עמיתים שהחלו לקבל קצבה במהלך השנה:

מספר עמיתים שהחלו לקבל קצבה	לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום							
	31/12/2017		30/09/2017		30/06/2017		31/03/2017	
	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה
מספר פורשים	37	30	33	22	39	14	24	23
סך נכסים (אלפי ש"ח)	1,861	1,264	2,753	1,825	2,219	1,019	1,058	1,019

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים

(פנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60-64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65-69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70-74	617	2	-	-	-	-	-	-	617	2
75-79	3,558	15	-	-	-	-	-	-	3,558	15
80-84	784	6	-	-	-	-	-	-	784	6
85-89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90-94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**4,959**	**23**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4,959**	**23**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - נשים

(פנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60-64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65-69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70-74	3,441	18	-	-	-	-	-	-	3,441	18
75-79	46	7	-	-	-	-	-	-	46	7
80-84	152	4	-	-	-	-	-	-	152	4
85-89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90-94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**3,639**	**29**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3,639**	**29**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים + נשים

(פנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10-14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60-64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65-69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70-74	4,058	20	-	-	-	-	-	-	4,058	20
75-79	3,604	22	-	-	-	-	-	-	3,604	22
80-84	936	10	-	-	-	-	-	-	936	10
85-89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90-94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**8,599**	**52**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**8,599**	**52**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים

(פנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	3,185	5	3,185	5
10-14	-	-	-	-	-	-	1,767	4	1,767	4
15-19	-	-	-	-	-	-	386	3	386	3
20-24	-	-	-	-	-	-	288	1	288	1
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	112	1	48	1	-	-	160	2
35-39	-	-	898	1	77	4	-	-	975	5
40-44	-	-	-	-	1,162	8	-	-	1,162	8
45-49	-	-	10,657	3	1,671	18	-	-	12,328	21
50-54	-	-	5,747	1	365	9	-	-	6,111	10
55-59	-	-	-	-	928	14	-	-	928	14
60-64	4,710	19	421	1	402	16	-	-	5,533	36
65-69	74,521	281	8,650	2	1,709	14	-	-	84,881	297
70-74	109,942	341	-	-	307	3	-	-	110,249	344
75-79	32,231	57	-	-	-	-	-	-	32,231	57
80-84	2,662	10	-	-	-	-	-	-	2,662	10
85-89	22	1	-	-	-	-	-	-	22	1
90-94	68	1	-	-	-	-	-	-	68	1
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**224,156**	**710**	**26,486**	**9**	**6,669**	**87**	**5,626**	**13**	**262,937**	**819**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - נשים

(פנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	531	2	531	2
10-14	-	-	-	-	-	-	1,449	2	1,449	2
15-19	-	-	-	-	-	-	3,230	6	3,230	6
20-24	-	-	603	1	-	-	483	1	1,086	2
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	-	-	2	1	-	-	2	1
35-39	-	-	-	-	93	6	-	-	93	6
40-44	-	-	6,873	4	8,767	16	-	-	15,640	20
45-49	-	-	-	-	2,205	20	-	-	2,205	20
50-54	-	-	16	1	2,130	32	-	-	2,146	33
55-59	-	-	1,322	1	7,884	54	-	-	9,206	55
60-64	21,498	69	1,985	1	5,445	42	-	-	28,928	112
65-69	59,451	253	-	-	6,221	27	-	-	65,672	280
70-74	30,965	132	-	-	911	6	-	-	31,876	138
75-79	9,083	23	-	-	22	2	-	-	9,106	25
80-84	2,748	4	-	-	-	-	-	-	2,748	4
85-89	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1
90-94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**123,748**	**482**	**10,799**	**8**	**33,680**	**206**	**5,693**	**11**	**173,920**	**707**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2017 - גברים + נשים

(פנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008)

גיל	זקנה ושארי זקנה		נכות		שארים		יתומים		סה"כ	
	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-9	-	-	-	-	-	-	3,716	7	3,716	7
10-14	-	-	-	-	-	-	3,216	6	3,216	6
15-19	-	-	-	-	-	-	3,616	9	3,616	9
20-24	-	-	603	1	-	-	770	2	1,374	3
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	-	-	112	1	50	2	-	-	163	3
35-39	-	-	898	1	170	10	-	-	1,068	11
40-44	-	-	6,873	4	9,929	24	-	-	16,802	28
45-49	-	-	10,657	3	3,876	38	-	-	14,533	41
50-54	-	-	5,762	2	2,494	41	-	-	8,257	43
55-59	-	-	1,322	1	8,813	68	-	-	10,135	69
60-64	26,209	88	2,406	2	5,847	58	-	-	34,461	148
65-69	133,973	534	8,650	2	7,929	41	-	-	150,552	577
70-74	140,908	473	-	-	1,218	9	-	-	142,126	482
75-79	41,314	80	-	-	22	2	-	-	41,336	82
80-84	5,411	14	-	-	-	-	-	-	5,411	14
85-89	24	2	-	-	-	-	-	-	24	2
90-94	68	1	-	-	-	-	-	-	68	1
95-99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	**347,905**	**1,192**	**37,284**	**17**	**40,349**	**293**	**11,319**	**24**	**436,857**	**1,526**